MENÂKIB-I ÇEHAR YÂR-I GÜZÎN

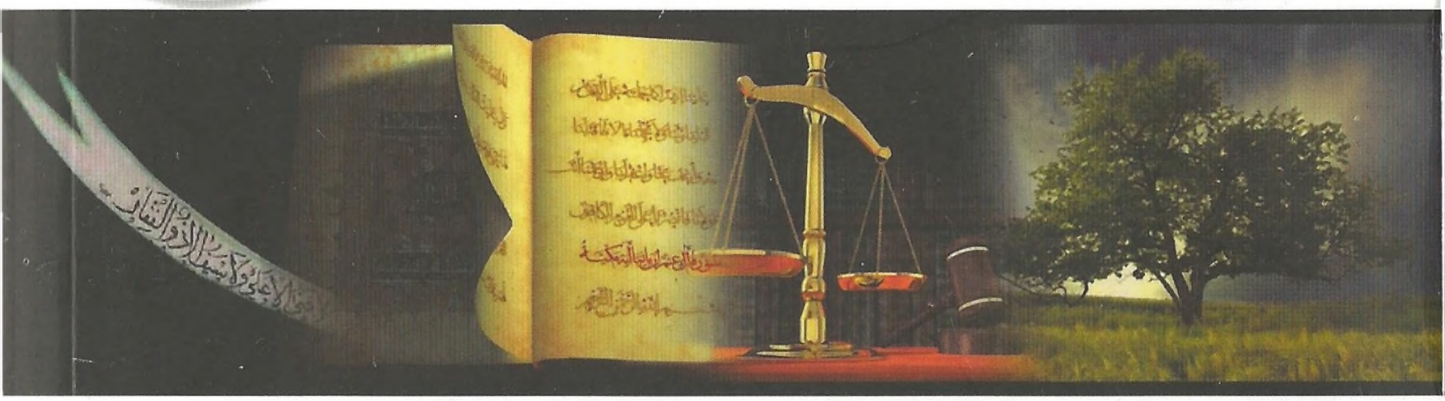

DÖRT BÜYÜK HALİFE

HAYATI VE MENKÎBELERİ

ŞEMSÜDDÎN AHMED SİVASÎ

Çelik YAYINEVİ

2.BASKI

Şemsüddîn Ahmed Sivasî

MENÂKIB-I ÇEHAR YÂR-I GÜZÎN

DÖRT BÜYÜK HALİFEDEN MENKIBELER

Sadeleştiren:
HÜSEYİN ERDOĞAN
İstanbul Vaizi

Önsöz - Takdim ve Takriz:
A. FİKRİ YAVUZ
İstanbul Eski Müftüsü

Kitabın Tashihi, Tertip ve Tanzimi:
EŞREF C. BİLGİNER

Çelik YAYINEVİ

ÇELİK YAYINEVİ

Şemsüddîn Ahmed Sivasî
Menâkıb-ı Çehar Yâr-i Güzin

DÖRT BÜYÜK HALİFEDEN MENKIBELER

İstanbul *2012*

© Çelik Yayınevi

© Bu kitabın tüm yayın hakları Çelik Yayınevi'ne aittir. Yayınevinden yazılı izin almadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Kültür Bakanlığı Sertifika No: 14710
ISBN: 978-605-5457-32-7

Yayın Danışmanı
Zekeriya Çelik

Dizgi
Aynur Bayır

Mizanpaj
Adem Şenel

Kapak Tasarım
Yunus Karaaslan

Baskı-Cilt
Şenyıldız Yayıncılık Hediyelik Eşya ve Tekstil San. Tic.Ltd.Şti.
Gümüşsuyu Cad. No.3 K.2 Topkapı/İSTANBUL
Tel: 0 212 483 47 91 Sertifika No: 11964

ÇELİK YAYINEVİ
Ticarethane Sk. No: 19/A Cağaloğlu - İstanbul
Tel: +90 (212) 511 28 11 (pbx) Faks: +90 (212) 511 28 12
www.celikyayinevi.com

Şemsüddîn Ahmed Sivasî

MENÂKIB-I ÇEHAR YÂR-I GÜZÎN

DÖRT BÜYÜK HALİFEDEN MENKIBELER

Sadeleştiren:
HÜSEYİN ERDOĞAN
İstanbul Vaizi

Önsöz - Takdim ve Takriz:
A. FİKRİ YAVUZ
İstanbul Eski Müftüsü

Kitabın Tashihi, Tertip ve Tanzimi:
EŞREF C. BİLGİNER

Çelik YAYINEVİ

İÇİNDEKİLER

Önsöz - Takdim ve Takriz 7
Müellif Şemsüddîn Ahmed Sivasî Kimdir? 10
Müellifin Önsözü 11

Birinci Bölüm
HAZRET-İ EBÛ BEKİR (r.a.) 13
Hayatı ve Menkıbeleri
[55 menkıbedir]

İkinci Bölüm
HAZRET-İ ÖMERÜ'L-FÂRUK (r.a.) 127
Hayatı ve Menkıbeleri
[71 menkıbedir]

Üçüncü Bölüm
HAZRET-İ EBÛ BEKİR es-SIDDÎK İLE
ÖMERÜ'L-FÂRUK (r.a.) 233
Menkıbeleri
[18 menkıbedir]

Dördüncü Bölüm
HAZRET-İ OSMAN BİN AFFÂN (r.a.) 243
Hayatı ve Menkıbeleri
[39 menkıbedir]

Beşinci Bölüm
HAZRET-İ EBÛ BEKİR, ÖMER ve OSMAN (r.a.) 299
Menkıbeleri
[16 menkıbedir]

Altıncı Bölüm
HAZRET-İ ALİ (k.v.) 315
Hayatı ve Menkıbeleri
[74 menkıbedir]

Yedinci Bölüm
HULEFA-İ RAŞİDİN HAKKINDA VARİD OLAN HADİS-İ ŞERİFLER 431
Hadisler
[12 hadis-i şerifdir]

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Önsöz – Takdim ve Takriz

A. FİKRİ YAVUZ
(İstanbul Eski Müftüsü)

Sohbet toplantılarımızda, sevdiğimiz herhangi bir kardeşimiz için, "Sadık bir arkadaştır, iyi bir dosttur." deriz, geçeriz. Gerçekte sadık arkadaş ne büyük bir kıymettir.

Bunun kıymet ölçüsünü, yine dinde aramak gerekir. Çünkü onun biçtiği değer, ebediyetlere kadar uzar gider ve nihayet Allah'ın rızâsında yerini bulur. O hâlde, bütün dinî hükümleri en olgun şekliyle yerine getiren ve uygulayan Hazret-i Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemin saadet asrından ancak arkadaşlığın ne olduğunu anlayabiliriz ve bunun en sağlam örneğini verebiliriz.

Hazret-i Peygamberin sohbetinde bulunan ve iman halâvetini tadan, Peygamberin etrafında tek vücud gibi kenetleşen ve bütün varlıklarını onun getirdiği hak din uğruna feda eden kahramanlar, Peygamberin sadık arkadaşlarıdır. Biz bu hak ve sadakat öncülerine, "Sahib, sahabi ve ashab" diyoruz.

İşte bunlar, hak dini kabul etmekte, onu koruyup yaymakta ve bu hak din uğruna ölmek ve öldürmekte öncülük etmişler, Hazret-i Peygambere olan bağlılıklarını yaptıkları büyük hizmetlerle ispat etmişlerdir. Onların, bu sadakat ve sarsılmaz imanlarıyladır ki, İslâm

dini dünyanın her tarafına yayılma imkânını bulmuştur. Onların manevî kıymetlerini ifade etmek isteyen her kalem âciz kalır. Biz, Hazret-i Peygamberin bu sadık arkadaşlarını, onun mübârek dilinden çıkan övgüleriyle tanıyalım ki, ashabın ne demek olduğunu anlayalım. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, ashabını isimlendirmek sûretiyle ve birçok vesilelerle övmüştür. Öyle ki, bunlardan bir kısmını, daha dünyada iken cennetle müjdelemiştir. Bunlar bir yana, biz ashab-ı kiram hakkında umumî olarak buyurulan hadis-i şeriflerden birkaçının meâlini verelim:

"Ashabıma dil uzatmayınız; eğer sizden herhangi biriniz Uhud dağı kadar altın sadaka verse, onlardan birinin dengine ulaşamaz, yarısına da..."

"Ashabım hakkında Allah'dan korkun, Allah'dan!.. Benden sonra onları hedef edinip onlarla sürtüşmeyin. Onları seven, bana olan sevgisinden dolayı onları sevmiştir. Onlara buğzeden, bana olan buğzundan onlara buğzetmiştir. Onlara eziyet veren, bana eziyet vermiş olur. Bana eziyet veren de, Allah'ın buğzuna mazhar olmuştur. Allah'ın buğzuna uğrayanı da Allah'ın yakalaması yakındır."

Ashabdaki sadık arkadaşlık hasletlerinin kemâl derecesiyledir ki, onlar bu büyük övgüye hak kazanmışlardır.

Bunlar Hazret-i Peygamberden sonra devraldıkları mukaddes emaneti aynı sadakatle korumuşlar, hükümlerini uygulamışlar ve çevre ülkelere yaymışlardır. Bunun en mükemmel ve en olgun örneğini, Hazret-i Peygamberin DÖRT BÜYÜK HALİFESİ vermişler ve bunlar "Hulefâ-i Râşidîn = Olgun Halifeler" diye anılmaya hak kazanmışlardır. Bunların hem fazilet dereceleri, hem de hilâfet sıraları itibarıyla isimleri, Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali (radıyallahu anhüm) olup hepsi, diğer ashabdan daha faziletlidirler. Kemâl üzere olan hilâfet de, bunlarla otuz yıla ulaşarak son bulmuştur.

İmanın kemâli bunlarda görülür ve anlaşılır. Arkadaşlıktaki esrar ve hasletler bunlardan öğrenilir. İbâdetlerdeki huzur ve huşû onlarda sezilir. Allah yolunda cihad için seve seve mal ve can feda edişin yaşantısı onlarda bulunur. Hak ve hukuk esaslarına saygı göstererek merhamet ve adaletle insanları idare, onların uygulamalarından bilinir.

"Dört Büyük Halife" adıyla yayınlanan bu kitap, Hulefâ-i Râşidîn'i ele alarak onları bize tanıtmaktadır. Onları ne kadar iyi tanırsak, İslâm'daki gayret ve hizmetlerini bilirsek, İslâm'ı o derece öğrenmiş oluruz. Ashabın tutum ve hareketleri bilindikten sonra, insan ancak cemiyet içindeki yerini tâyin eder. Ondan sonra da ashabın yürüdüğü nurlu yolda yürümekten başka çıkar yol olmadığını onlar ve onlar ardınca yürümeyi gaye edinir.

Onun için ashab-ı kiramı gerçek mânâlarıyla tanıyalım ve İslâm'ı onlardan öğrenelim. Öğrenelim ki, Allah'ın mü'minlere va'd buyurduğu tükenmez nimetlere nail olalım.

Allah'dan niyazımız odur ki, bize ashabın şuur ve idrakinden bir pay ihsân etsin ve onların ebediyete doğru yol almış kervanına katılandan eylesin.

A. Fikri YAVUZ

Müellif
Şemsüddîn Ahmed Sivasî Kimdir?

Menakıb-ı Çehar Yâr-ı Güzin'in yazarı, Şemsüddîn Ahmed Sivâsî Efendi'dir. Halvetî tarikatının şubelerinden Şemsiye kolunun kurucusu ârif bir zât olup, Sivas'ın Zile kazasındandır. Yedi yaşında iken babası ile beraber babasının mürşidi Amasyalı Şeyh Hacı Hızır Efendi'yi ziyaret edip hayır duâsına mazhar olmuş, memleketine döndükten bir müddet sonra da Tokat'a giderek zamanın meşhur âlimlerinden Arakıyecizâde Şemseddin Efendi'den ders almaya başlamış, daha sonra İstanbul'a giderek tahsilini tamamlamıştır.

Tahsili esnasında bir yandan fikir yapısını geliştirirken, diğer yandan da ruhî gelişimini sağlamak maksadıyla Cuma pazarlı Muslihiddin Efendi ile Şirvanlı Necmeddin Efendi Hazretlerinden feyz almışlardır.

Tahsilini tamamladıktan sonra Sivas'a dönmüş ve orada tedris ve irşad ile meşgul olmuşlardır.

Hicrî 1006 yılında vefât eden Şemsüddîn Ahmed Sivasî Efendi 15'i manzum 30 adet eser yazmıştır.

Müellifin Önsözü

En yüce hamd, en noksansız senâ, peygamberlerin efendisinin -Allah'ın salât ve selâmı O'na ve öteki peygamberlere olsun- dört dostu (halifesi) ile, din-i mübinin dört esasını kuvvetlendiren kadir-i mutlak, Cenâb-ı Hakk'a lâyık ve mahsustur.

Beyt:

Her dört dost, peygamberlik binasının temelidir,
Her dört dost, peygamberlerin ruhlarının unsurudur,
Şu beş günlük dünya hayatında, dört sahabiyi sevmeyen,
Altıncı gün olan (Âhirette) dert ve azabtan kurtulmaz.

Muhammed aleyhisselâmın dinine, şeriatına gönül veren, bağlanan, onun sünneti üzere bulunmasını içten dileyen din kardeşlerim ve yakın dostlarım iyi bilirler ki, bu zamanda kalemlerin yazdıklarının en önemlisi, bilginlerin öğrendiklerinin en tamam olanı, Hulefâ-i Râşidîn'in güzel menkıbelerini açıklamak ve din imamlarının (Allah hepsinden râzı olsun) üstün makamlarını beyân etmektir.

Tâ ki, dostların kalbleri safa bulup gözleri aydın olsun. Düşmanların da kalbleri cefa dolup gözlerine diken batmış gibi eza gelsin.

Beyt:

Onu sevenlere, Allah'ın lûtfu çadır, yardımı direk olsun,
Lûtfunun gölgesinde bunlar, bir an bile acı görmesin;
Fakat, Allah'ın düşmanlarının, çadırın kazıkları gibi,
Başından kılıç, boynundan ip eksik olmasın.

İşte günahkâr kul, Şeyh Şemsüddin Sivasî, diledi ki, O din sarayının mimarlarının, yakınlık meydanında önde gidenlerin fazilet deryalarından, susamış aşıkların dudaklarına bir damla sunsun. Kemâl güneşlerinin zerresi ile de sadıkların kalblerini ziyadar eylesin. (Buna muvaffak olmak) için Allah'dan yardım istiyorum. Kuvvet ve güç ancak Allah'dandır, ancak O'na ibâdet ederiz, diyorum.

ŞEMSÜDDİN AHMED SİVASÎ

BİRİNCİ BÖLÜM

CİHAN SIDDÎK'I HAZRET-İ EBÛ BEKİR (R.A.)

"Ebû Bekir (r.a.) dünyaya geldiği zaman göklerde bir şenlik olmuştur. Cenâb-ı Hak, Adn Cenneti'ne şöyle nida buyurmuştur: "Sende Ebû Bekir ile onu sevenlerden başka kimse yerleşmez." Cehenneme de nida edip buyurur ki: "Celâlim hakkı için sende Ebû Bekir'in düşmanlarından başka kimseyi azablandırmam." Kıyâmet koptuğu zaman Ebû Bekir'e de şöyle nida buyurur: "Ey Ebû Bekir! Bugün sevdiklerine nasıl muamele etmemi istersen onlara öyle muamele ederim."

[Hadis-i Şerif]

❁❁❁

Hüviyet: Cahiliyet devrinde "Abdü'l-Kâbe" diye adlandırılmıştı. İslâm ile hayat bulduktan sonra Kâinatın Efendisi ona Abdullah ismini verdiler.

Şu hâlde şimdi şerefli isimlerini ve lâkaplarını şöylece sıralayabiliriz:

Adı: Abdullah.

Künyesi: Ebû Bekir.

Lâkabı: Atik ve Sıddîk...

Babasının adı Osman, künyesi Ebû Kuhafe; Mekke fethinde İslâm ile şereflendi ve Hazret-i Ömer (radıyallahu anh)'in devrinde bekâ âlemine göçtü.

Annesi: Selma, onun künyesi de Ümmü'l-Hayr'dır. İslâm sarayına ilk giren bahtiyarlardandır.

Hazret-i Sıddîk'ı Ekber (radıyallahu anh)'ın sülâlesi yukarıya doğru, Âmir, Amr, Kâ'b, Teym, Mürre diye kol kol gidiyor ve yedinci baba olan Mürre'de Nebiler Sultanı'nın pak nesebiyle birleşiyor.

Peygamberlerden sonra insanoğlunun en büyüğü olan Hazret-i Ebû Bekir, Fil tarihinden iki sene iki ay kadar sonra, kâinatın iman beşiği Mekke'de dünyaya geldi. Demek ki Peygamberler Peygamberi'nden iki yaş küçük bulunmaktadır. Ölümü de Allah Resûlü'nün irtihalinden iki sene sonra vukubulmuştur.

Hazret-i Ebû Bekir (radıyallahu anh) yaradılışı itibariyle temiz bir fıtrata sahipti. Cahiliyet devrinde bile asla putlara tapmamış ve kötü bir amelde bulunmamıştı.

Hilm âlemi yüce Sıddîk etrafına ışıklar saçan bir güzelliğin de sahibi idi. Uzunca boylu, beyaz tenli, zaif bedenli, gür saçlı, seyrek sakallı, çukurca gözlü idi. Kendisi Kureyş arasında sayılan, sevilen, itimad edilen ve sözü her vechile dinlenilen bir insandı.

İlklerin ikincisi ve erkekler arasında ilki o idi. Ebû Kuhafe oğlu Ebû Bekir (radıyallahu anh), sonsuzluk çığırına (Bir) numaralı yolcu olarak ayak bastı. Öteden beri Allah Resûlü'nün en samimi arkadaşı ve sırdaşıdır. Ve Sonsuzluk Nebisine Risâlet geldiğinde erkekler arasında ona koşan ve onun açtığı hidâyet çadırının altına giren ilk insan Ebû Bekir (radıyallahu anh)'di.

Öyle bir imanın, öyle bir aşkın, öyle bir vecdin sahibi idi ki, gece sabahlara kadar başı kesik bir mum gibi yanar ve inci tanesi gibi göz yaşlarıyla yerleri ıslatırdı.

Allah'ın Resûlü buyurdular ki:

– Ebû Bekr'in hayrünnâsi illâ enyekûne nebiyyün – **Bir peygamber bulunmak müstesna, Ebû Bekir bütün insanların en hayırlısıdır.**

Ve yine buyurdular:

– Bir peygamber olmak müstesna, güneş, Ebû Bekir'den daha faziletli bir kimse üzerine ne doğmuş, ne batmıştır!

❁❁❁

Hazret-i Ebû Bekir (radıyallahu anh), İslâm ile hayat ve ebediyet kazandıktan sonra, sade kendi nefsini kurtarmış olmakla kalmadı. Onun mayasında bir insan için başkalarını kurtarmak, kendi öz nefsinin kurtuluşuna denk bir vazifeydi. İffet, adâlet ve insaf sahibi olan yüce Sıddîk, bir nefes olsun durmadı, küfür ve dalâlet bataklığında çırpınan insanlara İslâm'ın billûr fenerini tuttu; nicelerini, nicelerini bu zindandan çekip kurtardı. Kâfirler elinde inleyen köleleri alıp azad etti, Peygamber bülbülü Hazret-i Bilâl-i Habeşî'yi de o hürriyetine kavuşturdu. Elinde avucunda ne varsa Allah yolunda ve Peygamber emrinde harcadı. Mi'rac mucizesi vukubulduğunda da şeksiz ve şüphesiz tasdik ettiği için kendisine "Sıddîk" rütbesi verildi.

Mekke'den nur beldesi Medine'ye hicret ederken de Sevr mağarasında "İkinin ikincisi" diye Hak tarafından tavsif edildi. Nebiler Nebisine bir zarar erişir diye korktuğu anda da İlâhi imdat eli yetişti ve onun için Cebrâil (aleyhisselâm) gökler ülkesinden indi ve âyet nazil oldu:

– "Lâ tahzen innallâhe me'anâ – Mahzun olma! Allah bizimledir!"

O, sıddîklar zümresinin serdarı, veliler zümresinin tacı, ümmet-i Muhammed'in en büyük başı ve Allah Resûlü'nün biricik sevgilisi idi. Hayat boyunca da manevî kardeşiydi.

Nihayetsiz olan mülkün seyyidi ve Kevser Havuzu'nun sahibi ümmetini ona emanet buyurmuştu: **"Sohbetiyle, sevgisiyle, malıyla, canıyla bana insanlar içinde en büyük yardımcı Ebû Bekir oldu."** demişlerdi. Ve mescide açılan kapıların hepsini kapattırmışlar, sadece Hazret-i Ebû Bekir'in kapısını açık bıraktırmışlardı.

Onu ben bu aczimle nasıl anlatayım ki? O, dünya güzeline gönül vermemiş, Allah ve Resûlü'nün aşkı ile ciğerlerini dağlamıştı. Hem o kadar, o kadar ki, bu ciğerlerden yanık kokusu bile duyulmuştu.

İlmî kudreti ve Halifelik devrindeki hizmetleri:

Onun gönlü sanki bir okyanustu. Onun irfan pınarı durmadan çağlar, gönül tası ile gelenler boş dönmezlerdi. Kur'ân-ı Kerîm'in meziyetlerine vâkıftı. İslâm şeriatının muallimi, sahabe-i kiramın en ileri gelen fukahası idi. Şiir ve edebiyatta da söz sahibi idi. Arap lisanının edebiyatına, neseb ilmine ve tarihî hâdiselere bihakkın vâkıf bir zât-ı şerifdi.

Hilâfet devrinde ise hiç kimseye nasip olmayacak büyük işler başarmıştı. Hele Allah Resûlü'nün irtihâl ettiği gündeki gösterdiği dirayet ve hitabet gönüllere damla damla inmişti.

– Ey insanlar, demişti; kim Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'e tapıyorsa bilsin ki, o öldü. Kim Allah'a tapıyorsa Allah ölmez, hayy ve lâ-yemuttur!..

Ve o anda bütün akıllar başlara gelmişti.

Müslümanların ilk halifesi olarak çok hassas davrandı ve dinden dönmek isteyen ve zekât vermekten çekinen kabileler üzerine ordular gönderdi. Her tarafı saadet cennetlerine döndürdü. Onun devrinde bir sene vardır ki, insanlardan tek şikâyet ve mahkeme mevzu olmamış hâkimler boş, hapishaneler açık kalmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm'in bir mushaf hâline getirilmesi de yine onun devrinde olmuştur. Kur'ân'a ilk önce "Mushaf" ismini veren de odur. Kendisinden 142 hadis rivâyet edilmiştir.

İki sene birkaç ay hilafet makamında oturduktan sonra hicretin 13. yılında ebediyet âlemine göçmüştür. Allah bizi şefaatine nâil etsin...

❀❀❀

Bu bölümde Hazret-i Ebû Bekir Sıddîk'ın (r.a.) menkıbeleri beyân edilecektir. O, şeriatın ilk nuru, Peygamber Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) arkadaşı ve ikinin ikincisidir. (Hicret esnasında mağarada bulunan Peygamber ve Ebû Bekir ikilisinin ikincisidir).

Ebû Bekir'in esas ismi, **Abdullah**'dır. **Ebû Bekir** ise onun künyesi. Babasının ismi **Osman**, lâkabı **Ebû Kuhafe**'dir. Arablarda insan, künyesi ile çağırıldığı için, **Ebû Bekir** künyesi ile meşhur olmuştur. Ebû Bekir'in (r.a.) soyu şöyledir: **Ebû Bekir bin Ebû Kuhafe, bin Âmir, bin Amr, bin Ka'b, bin Said, bin Temim, bin Mürre.**

Mürre, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yedinci dedesidir. Hiç şüphe yoktur ki, Ebû Bekir bu temiz soyda, yedinci dedesinde Peygamber (s.a.v.) ile birleşmektedir. Hazret-i Ebû Bekir'in ismi önceleri **Abdü'l-Ka'be** idi. Peygamber (s.a.v.) bu ismi değiştirdi ve Ona Abdullah ismini verdi.

Resûlullah'ın (s.a.v.) ilk değiştirdikleri isim Ebû Bekir'in ismidir.

1. MENKIBE: Lâkab-ı şeriflerinden biri de **"ATİK"**dir. Kendisine bu lâkabın takılmasının sebebi şudur: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübârek yüzlerine bakarak, **"Bu cehennem ateşinden azad olunmuştur"**,[1] buyurdular. Bundan sonra kendilerine **"ATİK"** lâkabı verildi. Diğer bir lâkabı ise inanıcı anlamına gelen **"SIDDÎK"**dır. Resûlullah (s.a.v.)'i ilk tasdik ettikleri için bu lâkap verildi kendisine.

1 Bu hadis-i şerifi İmam Suyûtî, Câmiu'l-Kebir'inde Hz. Âişe'den rivâyetle tahriç etti.

2. MENKIBE: Tasdiki devamlı olup hiçbir şek ve şüphe, tasdik ettiği hususu gideremediğinden dolayı da kendilerine **Sıddîk** denmiştir. Nitekim Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e Mi'rac müyesser olduğu gecenin sabahında, Mi'rac hâdisesini anlatarak Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– **"Bu gece Mekke'den Beyt-i Makdis'e gittim. Orada peygamberlerin ruhlarına imam olup iki rekât namaz kıldım. Orada Arş'ın üstüne yükseldim. Allah Teâlâ ile** (mekândan münezzeh olarak) **görüştüm. Allah Teâlâ ümmetime bir gün bir gecede elli vakit namaz farz kıldı. Geriye döndüm. Musa aleyhisselâma rastladım. Bu kadar namaza ümmetinin gücü yetmez diyerek, beni geri çevirdi. Allah Teâlâ'nın katına vardım** (niyazda bulundum). **Allah, on vakti bağışladı. Geriye dönüp Musa aleyhisselâmın yanına geldim. O yine çoktur diye beni geri çevirdi. Tekrar, Allah Teâlâ'nın katına geldim. Allah, on vakit daha bağışladı. Böylece (c.c.) katına dört kere gittim. Allah, kırk vakit namazı bağışladı ve beş vakte indi. Musa aleyhisselâmın yanına geldiğimde, Musa aleyhisselâm, yine çoktur dedi. Artık Rabbimden hayâ ederim. Ben bu beş vakte râzıyım, dedim. Allah Teâlâ bu beş vaktin elli vakte bedel olacağını bildirdi. Oradan Beyt-i Makdis'e gelip aynı gecede Mekke'ye döndüm. Bu gidip gelme az bir zaman içinde vaki olmuştur."**

Rivâyet edilir ki, Peygamber aleyhisselâm geldiğinde henüz mübârek yatağı soğumamıştı. Bıraktığı gibi sıcak idi. Giderken mübârek elbisesi değip ibrik devrilmiş idi. Geldiğinde henüz ibrikdeki su tamamen dökülmemiş idi.

Kâfirler bu hâdiseyi işittiklerinde, bu akıldan çok uzaktır, diyerek inanmadılar, inkâr ettiler. Onlar, Ebû Bekir'i bununla ilzam etmek gerekir, diyerek Ebû Bekir'in yanına geldiler ve şöyle dediler:

– Ey Ebû Bekir! İşittin mi? Senin dostun mümkün olmayan (akla, mantığa sığmayan) bir işi yaptığını iddia ediyor. O, bu gece Arş'a gidip geldim diyor.

Hazret-i Ebû Bekir, o anda hiç tereddüt etmeden ve duraklamadan hâdiseyi kabul edip tasdik ederek, "O bunu söyledi ise, doğru söylüyor. Çünkü ondan yalan sâdır olmaz" dedi. Bunun içindir ki, kendisine, **(devamlı tasdik eden, tasdikini şek ve şüphe gideremeyen)** mânâsına gelen **"SIDDÎK"** denildi.

Hazret-i Ali (r.a.) "SIDDÎK" adı, Ebû Bekir'e gökten inmiş olduğunu yemin ederek söylemiştir. Bu yemini şu âyet-i celîleye dayanarak söylemesi kuvvetle muhtemeldir.[2] Allah buyuruyor ki:

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

– **"Sıdk (-u hakikat)i getirene** (Muhammed "s.a.v.") **ve onu tasdik edenlere gelince: İşte onlar takvâya erenlerin ta kendileridir."**[3]

Tefsir âlimleri, doğru haber getirenden murad, Hazret-i Muhammed aleyhisselâm, tasdik edenden murad da, Ebû Bekir olduğunu rivâyet ederler.

İbrahim bin Hasan el-Cevheri el-Herevi'den rivâyet edilmiştir: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Ebû Bekir'in dünyaya geldiği gece, Allah (c.c.) cennete "İzzetim ve Celâlim hakkı için, sende ancak Ebû Bekir'i sevenleri yerleştiririm" diye hitap etmiştir.

3. MENKIBE: "Meâliyü'l-Ferş ilâ Avâiliyi'l-Arş" ismindeki kitapta Kadı Ebû'l-Hasan, Ebû Hureyre'den (r.a.) rivâyet ediyor: Bir

2 Beyzavî ve Medârik tefsirlerinde Hz. Ali'nin bu sözleri İmam Zeccâc'dan naklen zabtolunmuştur.

3 ez-Zümer: 33.

gün Resûlullah (s.a.v.) ashabı ile (Allah onların hepsinden râzı olsun) oturuyorlardı. Konuşma esnasında Hz. Ebû Bekir (r.a.):

– Ey Allah'ın Resûlü! Senin hakkın içindir ki, ömrümde hiçbir puta tapmış değilim, dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer (r.a.) Ona:

– Niçin Peygamber aleyhisselâmın hakkı için yemin edersin? Bu kadar zaman cahiliyet devrinde yaşadın, dedi. Hz. Ebû Bekir (r.a.) şöyle cevap verdi:

– Babam Ebû Kuhafe bir gün beni alıp puthaneye götürdü. Bunlar senin ilâhındır, bunlara secde et, dedi. Beni orada bırakıp gitti. Ben ileri doğru gidip putun yanına yaklaştım. Ona, karnım açtır, bana yemek ver, dedim. Put cevap vermedi. Çıplağım, bana elbise ver, dedim. Yine cevap vermedi. Elime bir taş alıp, bu taşı senin üzerine atıyorum, eğer ilâh isen buna mani ol dedim. Yine cevap vermedi. Taşı puta attım. Put yüzünün üzerine düştü. Babam gelip bunu gördü ve:

– Oğlum niçin böyle yaptın, dedi. Elimi tutup beni eve götürdü. Anneme hâdiseyi etraflıca anlattı. Vâlidem:

– Bu çocuğu kendi hâline bırakalım. Bunun hakkında Allah Teâla tarafından bana hitap gelmiştir, eseri zuhur edecektir, dedi. Sonra ben anneme:

– Sana gelen hitap ne idi? diye sordum. Annem:

– Doğduğun gece, doğum sancısı içinde kıvranırken, hâtiften bir ses geldi. "Ey hatun sana müjdeler olsun! Senden bir çocuk dünyaya gelecek. Onun adı yeryüzünde **"ATİK"**, gökyüzünde **"SIDDÎK"** olacaktır. Kendisi de Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in dostu ve arkadaşı olacaktır", diyordu. Ebu Hureyre (r.a.) diyor ki: Ebû Bekir (r.a.) sözünü tamamlayınca Cebrâil aleyhisselâm gelip Peygamber aleyhisselâma, "Ebû Bekir doğru söylüyor", dedi. Bu sözü üç kere tekrarladı.

4. **MENKIBE:** Ehl-i sünnet ve'l-cemaat ittifak etmişlerdir ki, sahabelerin en efdali Ebû Bekir'dir. Ondan sonra, Ömer'dir. Hazret-i Osman ile Hazret-i Ali'nin birbirinden üstünlükleri hakkında bilginler ihtilâf etmişlerdir. Ehl-i sünnet ve'l-cemaatten bir zümre, Hazret-i Ali'nin Osman'dan efdal olduğunu söylemişlerdir. Buharî, Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivâyet ediyor:

Peygamber (s.a.v.)'in zamanında ashab-ı kiram birbirinden tercih olunurdu. Önce Ebû Bekir, sonra Ömer, sonra Osman, sonra Ali üstün tutulurdu. İbni Münzir, Hz. Ali (r.a.)'nin, "Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) sonra bu ümmetin hayırlısı Ebû Bekir sonra, Ömer, sonra Ali'dir", dediğini rivâyet eder.

5. **MENKIBE:** Hazret-i Ali'den (r.a.) rivâyet edilmiştir: "İlk önce İslâm'ı kabul eden Ebû Bekir'dir. Peygamber aleyhisselâmla ilk önce kıbleye karşı namaz kılan da O'dur."

Ebû Bekir'in (r.a.) **iman etmesinin** sebebi şöyledir. Kendisi ilk sıralarda ticaretle iştigal eder, sefere çıkardı. Ticaret için çoğu kere Şam'a giderdi. Şam'da iken bir gece rüyasında gökten ay inip kucağına geldiğini ve iki eliyle ay'ı alıp sinesine bastığını gördü. Uyandığı vakit, **Yemliha** adında meşhur bir rahib'e gidip rüyasını tâbir ettirdi. Rahip, Ebû Bekir'e:

– Neredensin? dedi. Hz. Ebû Bekir:

– Hicaz'danım, dedi.

– Ne ile iştigal edersin?

– Ticaretle iştigal ediyorum.

Rahip gülerek Ebû Bekir'e:

– Ey Arap kardeşim! Bu rüyanda sana bir müjde vardır. Rüyayı tâbir ettirmek istersen bahşişimi ver, dedi. Bunun üzerine Ebû Bekir, rahib'e çıkarıp on iki altın bahşiş verdi. Rahip, rüyayı şöyle tâbir etti:

– Bil ki, gökten inip kucağına ve iki elinle sinene bastırdığın o ay âhirzaman peygamberidir. Yakında gelecektir. Sen onun hayatında veziri, vefâtından sonra da halifesi olacaksın. Ey Arap kardeşim! Ben hayatta iken eğer o gelirse bana haber sal, ona varıp buluşayım, iman edeyim. Eğer ölürsem O'na selâmımı söylersin. Ben onun dinine girmişimdir, onun ümmetindenim, âhirette beni şefaatından mahrum etmesin.

Hazret-i Ebû Bekir:

– Bir mektup yaz, bana ver, dedi.

Rahip, on iki satırlık bir mektup yazıp, Ebû Bekir'e verdi. Mektubun münderecatı şöyle idi:

"Selâmün aleyke, ey Tahameli, Medineli, Mekkeli Abdullah'ın oğlu Muhammed, Allah'ın salât ve selâmı üzerine olsun. Sen muhakkak âhirzaman peygamberisin. Sen âlemlerin Rabbi olan Allah'ın elçisisin. Bu mektubu Ebû Bekir bin Kuhafe ile sana gönderiyorum. Malûm olsun ki, ben sana iman ettim. Senin ümmetinden oldum. Ebû Bekir bana gelip rüyasını tabir ettirdi. Gördüğü rüya O'nun, hayatınızda veziriniz, vefâtınızdan sonra da halifeniz olacağına delâlet ediyor. Eğer ben sağ olup huzurunuza varmakla şereflenirsem önünüzde düşmanlarınızla savaşır, cihad ederim. Eğer vefât edersem beni âhirette şefaatından unutma."

Hazret-i Ebû Bekir:

– Ey rüya tâbir eden! Eğer tâbir ettiğin rüya söylediğin gibi çıkarsa, sana yüz altın daha vereceğim, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir, Şam'dan ayrılıp Mekke'ye geldi. On iki sene geçtikten sonra, Cenâb-ı Hak, Peygamber (s.a.v.)'e vahiy gönderdi. Peygamber aleyhisselâm, bir gece Ebû Kubeys dağına çıkıp gece yarısı, **"Ey insanlar! Allah'ın dâvetine icabet edin. Lâ ilâhe illâllah deyin"**, buyurdu. Bu esnada Ebû Bekir yatağında bu çağrıyı işitti

ve **"Eşhedü en lâ ilâhe illâllahü ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü"**, dedi.

Bu hâdiseden birkaç gün geçtikten sonra, Mekke sokaklarında Ebû Bekir Resûl-i Mücteba (s.a.v.) ile buluştu. Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir'e, **"Müslüman olmanı istiyorum"**, buyurunca Ebû Bekir:

– Eğer Peygamber isen, muhakkak mucize göstermen lâzımdır dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Ebû Bekir'in göğsüne mübârek ellerini dayayıp şöyle buyurdu:

– Sen Şam'da bir rüya görüp, Yemliha adında bir rahibe tâbir ettirdin. Ona rüyayı tâbir ettiği için on iki altın verdin, yüz altın daha vereceğine va'd ettin. Rüyayı tâbir eden, on iki satırlık bir mektup yazıp sana emanet etti. Bunları bir bir görüp muttali oldular ve mektupta yazılı olan hususları, şudur şudur diye, söylediler. Bundan sonra bu mucize yetmez mi? buyurdular. Bunun üzerine Ebû Bekir parmağını kaldırarak:

– **"Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlühü"** diyerek, sen rahip Yemliha'nın haber verdiği hak peygambersin, dedi ve Peygamberimize iman etti.

6. MENKIBE: Peygamber (s.a.v.), Allah Teâlâ'nın izniyle Mekke-i Mükerreme'den hicret etmek istediğinde, **"Hicret yolculuğunda canını tehlikeye atıp kim benimle yolculuk yapar?"** buyurunca, herkesten önce Hz. Ebû Bekir (r.a.) öne atılarak, "Anam, babam, malım, canım ve bütün varlığım senin yoluna feda olsun, bu şerefli hizmete beni kabul buyur", diyerek yalvardı. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) onun arzusunu kabul buyurup, gece, ay ve zuhal yıldızı gibi beraberce yolculuk yaptılar. Ebû Bekir, yolda giderken, Peygamber aleyhisselâmı korumak için sağa sola geçerek yürürdü. Düşmanlar izi takip etmesinler diye ayağının parmakları üzerine basıp yürürdü. Bu sırada Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdular:

– Yâ Eba Bekir! Bu ıztırapları kendinden korktuğun için mi çekiyorsun? Bunun üzerine, Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâma şöyle cevap verdiler:

– Hâşâ yâ Resûlallah! Ebû Bekir kendi canını korumak için yapmıyor bunları. Resûlullah'ın mübârek cesedinin bir kılına dahi zarar gelmesin diye yapıyor, bundan korkuyorum. Benim gibi binlerce Ebû Bekir'in başı sana feda olsun. Çünkü din-i mübînin, sarayının mimarı sensin. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, **"Korkma, Allah bizimle beraberdir"**, buyurdular.

Düşmandan gizlendikleri mağaraya geldikleri zaman Ebû Bekir, "Yâ Resûlallah, biraz sabret! Önce mağaraya ben gireyim. Şayet mağarada yırtıcı ve zehirli hayvanlar varsa ve onlardan herhangi bir zarar gelirse bana gelsin", dedi. Peygamber aleyhisselâmın izni ile mağaraya girdi.

Mağaranın içi zehirli yılan ve akreplerle dolu idi. Hazret-i Ebû Bekir'i gördükleri zaman ne kadar yılan ve akrep varsa deliklerine kaçtılar. Ebû Bekir, cübbesini çıkarıp yırtarak delikleri bir bir kapattı. Deliğin birini tıkayacak yama bulamayınca o deliğe de mübârek ayağını dayadı ve ayağının tabanı ile deliği kapattı. Peygamber aleyhisselâma içeriye girip şeref vermeleri için seslendi. İki cihan serveri de **"Bismillâhi"** deyip mağaranın içine girdiler. Orada sabaha kadar kaldılar. Sabah olduğunda Ebû Bekir'in mübârek cübbesini sırtında görmeyince, Peygamber aleyhisselâm kendilerine sebebini sordular. Ebû Bekir:

– Yâ Resûlallah! Yılan ve akreplerin deliklerini tıkadım deyince Peygamber (s.a.v.):

– Ey Allah'ım! Kıyâmet günü Ebû Bekir'i benim derecemde, benimle beraber bulundur, diye duâ buyurdular.

7. **MENKIBE:** Rivâyet edilir ki, mağarada bulundukları esnada Peygamber aleyhisselâm, Hz. Ebû Bekir'in yüzünün değiştiğini görünce bunun sebebini sordu. Ebû Bekir hâdiseyi anlattı ve "Mağaradaki deliklere, cübbemin parçalarının yettiği kadarını tıkadım. Açık kalan bir deliği de ayağımla kapadım. O delikten birkaç defa yılan sokup bana eziyet verdi. Ancak ben yılanın çıkıp size zarar vermesinden korktuğum için acıya tahammül ettim, ayağımı çekmedim. Yüzümün rengi bu ıstıraptan ötürü değişmiştir", diye cevap verince, Peygamber (s.a.v.) **"Onunla beni yalnız bırak"** buyurdu.

Hz. Ebû Bekir (r.a.) mübârek ayağını delikten çekince, delikten zehirli büyük bir yılan dışarı çıktı. Yılanda bir teessür ve mahzuniyet eseri vardı. Peygamber aleyhisselâm yılana:

– **Ey yılan! Hiç utanmıyor musun ki, yol ve mağara arkadaşımı, sırdaşımı sokup ona eziyet veriyorsun. Bunu yapmakla Allah'tan korkmadın mı? Benden de utanmadın mı ki zehirinle, Ebû Bekir'e eza ve cefa verdin.** Bunun üzerine yılan, Peygamber aleyhisselâma şöyle dedi:

– **Ey Allah'ın sevgilisi, ey ins ve cin'e gönderilen peygamber! Sana aşık olan yalnız insanlar değildir. Bütün hayvanlar, yılan çiyan senin emsalsiz cemâline âşıktırlar. Hatta ben büyüklerimizden nice gözü yaşlı yılanlar gördüm ki, sizin güzel sıfatlarınızdan bahsederler ve cemâlinizi görmek isterlerdi. Ben o zamandan beri size deli gibi aşık olmuştum. Bu mağarada binbir meşakkate katlanarak sizi bekliyordum. Çünkü sizin burayı mübârek kudûmunuzla şereflendireceğinizi biliyordum. İşte bunun içindir ki, bu mağarayı mesken edinip sizin teşrif etmenizi sabırsızlıkla bekliyordum. Yolunuzu gözetliyordum. Bu karanlık mağarayı nurunla nurlandırdığın zaman beklediğim güneş doğmuştu, istediğime kavuşacaktım. Fakat ne çare ki Ebû Bekir buna mani oldu. Aramıza perde çekti. Bunun içindir ki, kulunda hayâ, korku diye**

bir şey kalmadı ve bu küstahlığın benden sadır olmasına mecbur oldum, diyerek özür diledi.

Peygamber (s.a.v.) yılanın bu açıkladığı hususlardan dolayı beyân ettiği özrünü kabul buyurdu. Ebû Bekir'in yarasını da mübârek tükürüğü ile tedavi etti. Peygamber aleyhisselâm yaraya tükürüğünü sürdüğü anda yaradan duyduğu ızdıraptan kurtuldu.

8. MENKIBE: O mağarada birçok zaman kaldılar. Bir gün Ebû Bekir (r.a.) şiddetli susamıştı. Bu durumunu Sultan-ı Enbiya (s.a.v.)'e arzedince, kendilerine şöyle buyurdular:

– Ey Ebû Bekir! Dışarı çık, mağaranın önünden akan nehirden istediğin kadar su iç.

Peygamber aleyhisselâmın emrine uyarak Ebû Bekir dışarı çıkınca mağaranın önünden kardan soğuk, sütten beyaz, baldan tatlı ve kokusu misk kokusundan daha güzel bir ırmak aktığını gördü. Bu sudan istediği kadar içip geri dönünce Peygamber aleyhisselâma şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah, bu ne âb-ı hayattır ki, bu dağ başından akıyor. Bugüne kadar hiçbir kimse bunu görmemiş, deyince Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

– Cenâb-ı Hak cennet nehirlerine müvekkel olan meleğe, kulu Ebû Bekir o nehirden istediği kadar içsin diye, cennet-i firdevsten bir nehri bu mağaranın önünden akıtmasını emir buyurdu.

Bunu işiten Hz. Ebû Bekir sevincinden ağlamaya başladı ve "Anam, babam sana feda olsun, yâ Resûlallah! Ebû Bekir'in (r.a.) Allah katında bu kadar derecesi var mıdır ki, onun için Mekke dağının başında cennetten nehir akıtsın?" Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– Evet ey Ebû Bekir, beni peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederek diyorum ki, Allah Teâlâ katında senin böyle ve bundan ziyade derecen vardır. Sana öfkelenen, seni sevmeyen kimseler, yetmiş yıl ibâdat ü taatta bulunsalar dahi cennete giremezler, buyurdu.

9. MENKIBE: Resûlullah (s.a.v.) buyuruyor ki: **Ebû Bekir'le o mağaraya girdiğimiz vakit orada üç gün, üç gece kaldık, Ebû Bekir mağaranın tavanında bir kuşun oturduğunu ve o günler içinde yerinden hareket etmediğini, yeyip içmediğini görünce bana,** "Yâ Resûlallah, bu kuşa ben hayran oldum. Çünkü bu mağaraya gelelidenberi bu kuş yerinden kıpırdamadı; hiçbir şey de yemedi. Hâlbuki Allah Teâlâ,

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِى الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رِزْقُهَا

"Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki rızkı Allah'ın üzerine olmasın" buyurmuştur.[4] **Ben bu hususu düşünürken Cebrâil aleyhisselâm gelip:**

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Allah Teâlâ sana selâm söylüyor, şöyle buyuruyor: **"Ben Ebû Bekir'in hatırına geleni biliyorum. O kuşa Ebû Bekir'le konuşması için emir verdim. Ebû Bekir'e söyle o kuşla konuşsun."** Peygamber aleyhisselâm, Cebrâil'in bu sözlerini Ebû Bekir'e iletti. Ebû Bekir sevinerek ileri vardı ve kuşa:

– **Ey mübârek kuş. Allah Teâlâ'nın izni ile bana söyle. Yemen içmen nerdendir senin?** Kuş bir müddet ağladıktan sonra bayılıp yere düştü. Komadan çıkıp kalktığında tebessüm ederek şöyle dedi:

4 Hud: 6.

– Ey Ebû Bekir! Bana bu hususu sorma. Bu bir sırdır. Allah ile benim aramda olan bu sırrıma kimsenin muttali olmasını istemem. Ebû Bekir:

– Ey mübârek kuş. Eğer bana söylemeye mezun ve memur isen söyle, dedi. Bunun üzerine kuş, Ebû Bekir'e şöyle dedi:

– Bil ki, Âdem aleyhisselâm yaratılmadan iki bin sene evvel Allah Teâlâ beni yarattı. Yemem ve içmemi iki kelime kıldı. Aç olduğum zaman birini, susadığım zaman da birini söylerim. Açlıktan doyar, susuzluktan kanarım. Ebû Bekir:

– O iki kelime nedir? diye sordu. Kuş:

– O iki kelimenin biri, aç olduğum zaman sana buğzedene **"Lânet"** ederim. Açlığım gider, doyarım. Susuz olduğum zaman ise seni sevene **"İstiğfar"** ederim, susuzluğum gider, dedi. Bunu işiten Peygamber aleyhisselâm ağladı ve ümmetimden bazılarının şakî olup Ebû Bekir'e buğzedecekler diye mahzun ve müteessir oldu.

10. MENKIBE: Resûlullah (s.a.v.)'e hitaben, amcası Ebû Talib hakkında

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

"Hakikat sen (Habibim, her) **sevdiğin kişiyi hidâyete erdiremezsin. Fakat Allah'dır ki, kimi dilerse ona hidâyet verir ve O, hidâyete erecekleri daha iyi bilir",**[5] meâlindeki âyet-i celîle nâzil olduğu zaman orada Ebû Bekir'in (r.a.) de bulunduğu ve Cebrâil'den âyeti o da işittiği ve bir müddet kendinden geçtiği rivâyet edilir. Sa'lebi, Hazret-i Ebû Bekir'den başka hiçbir kimse vahyi işitmemiştir, diyor.

5 el-Kasas: 56.

11. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki: Mi'rac gecesi kardeşim Cebrâil'e, kıyâmet günü ümmetimin hepsine sual sorulacak mı? diye sordum. Cebrâil:

– Ebû Bekir'den gayri, ümmetinin hepsi hesaba çekilecek, kendilerine sual sorulacak. Ebû Bekir'e hesap-sual yoktur. Ona kıyâmet günü, **"Buyrun sen hesapsız cennete gir"**, denilecektir. Ebû Bekir, **"Dünyada beni sevenler benimle birlikte cennete girmedikçe ben cennete girmem"**, diyecektir.

12. MENKIBE: İmam Fahreddin Râzi rivâyet ediyor. Diyor ki: Bir gün iki cihan sultanı, âlemlerin Rabbi Allah'ın habibi Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e bir gümüş yüzüğü hediye getirdiler. Yüzüğü Hazret-i Ebû Bekir'e verip, **"Yâ Atik, bu yüzüğü al, bir kuyumcuya götürüp üzerine "Lâ ilâhe illâllah" yazsın"**, buyurdu. Hz. Ebû Bekir yüzüğü alıp kuyumcu dükkânına varır, kuyumcuya "Bu yüzüğün üzerine **"Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlullah yaz"**, der.

Hâlbuki Peygamber (s.a.v.) kendisine böyle emretmemişti. Fakat Ebû Bekir (r.a.), Allah Teâlâ'nın ismiyle Peygamber aleyhisselâmın isminin ayrı olmasını istemedi. Çünkü Allah'ın adı ile Peygamberin adı daima bir arada bulunurdu. Bunun için kuyumcuya böyle ismarladı. Kuyumcu, Ebû Bekir'in emri üzerine yüzüğün üzerini yazıp tekrar Ebû Bekir'e teslim etti. Hz. Ebû Bekir mübârek yüzüğü eline alıp Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e götürürken o anda Allah Teâlâ azamet ve kibriyasıyla Cebrâil aleyhisselâma, **"Çabuk git, habibimin yüzüğünün üzerine Ebû Bekir'in ismini yaz. Çünkü Ebû Bekir, benim ism-i şerifimden habibimin isminin ayrı olmasına gönlü râzı olmadı. Ben de habibimin isminden Ebû Bekir'in isminin ayrı olmasını reva görmem"**, buyurdu.

Cebrâil aleyhisselâm derhal Ebû Bekir'e yetişip, haberi olmaksızın, yüzüğün üzerine Ebû Bekir'in ismini yazdı. Sonra Ebû Bekir, yüzüğü Peygamber aleyhisselâma verdi. Fahr-i Kâinat Efendimiz yüzüğün

üzerine bakınca, **"Lâ ilâhe illâllah Muhammedün Resûlullah, Ebû Bekir Sıddîk"** yazıldığını gördü. Bunun sebep ve hikmeti ne olabilir? diye Peygamber Efendimiz düşündü ve sonra Ebû Bekir'e, **"Ey Sıddîk, bu yüzüğe yalnız Lâ ilâhe illâllah, yazılsın diye söylenmişti, sen ilâve ederek fazla yazdırmışsın. Acaba sebebi nedir?"** diye sorunca, Hz. Ebû Bekir baştan tırnağa kadar utancından terledi ve Peygamber aleyhisselâma hiç cevap veremedi. Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm gelip, Peygamber aleyhisselâma şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Hak Teâlâ Hazretleri sana selâm ediyor. Buyuruyor ki: **"Ebû Bekir, kendi adının yüzüğün üzerine yazıldığından haberi yoktur. Onu ben yazdırdım. Bundan dolayı habibim huzursuz olmasın. Zira Ebû Bekir'e yüzüğü verdiğin vakit yalnız "Lâ ilâhe illâllah yazdır" demiştin. Ebû Bekir benim ismimden, habibimin isminin ayrı olmasını doğru görmeyip kendiliğinden kuyumcuya yazdırıp senin adını benim adımdan ayırmadı. Ben de, senin adından Ebû Bekir'in adının ayrı olmasını reva görmedim. Onun için senin adının yanına Ebû Bekir'in adını yazması için Cebrâil'e emrettim. O da yazdı."**

❁❁❁

Ey insan! Eğer aklın varsa, bilgi sahibi isen, Hz. Ebû Bekir'in Allah nazarında ne kadar kıymetli, O'nun katında ne kadar üstün dereceye sahip olduğunu bundan anlarsın. Bilhassa O'nun hakkında bunca âyet-i kerîmeler nâzil olduğunu ve hadis-i şerifler varid olduğunu da unutma.

13. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

– Arasat meydanında, Allah Teâlâ'nın emriyle cennetten mahşer yerine eni ve boyu yirmi mil uzunluğunda olan sarı yakuttan bir taht getirilir. Sonra o tahtın sağ yanına eni ve uzunluğu aynı olan altından bir taht konur. Bundan sonra sol tarafına eni

ve uzunluğu bu iki taht gibi olan ak gümüşten bir taht konur. Sonra sarı yakuttan olan tahtın üzerine Ebû Bekir (r.a.) oturur. Sağ tarafında bulunan tahtın üzerine de güzel bir melek oturur. Sol tarafında bulunan ve gümüşten olan tahtın üzerine ise, başka bir melek oturur. Sonra sağ tarafta bulunan kürsünün üzerinde oturan melek ayağa kalkıp olanca sesiyle şöyle nida eder:

– Ey Müslüman topluluğu! Uyanın, cennetin bekçisi Rıdvan benim. Allah Teâlâ bana, "Ey Rıdvan! Cennet kapılarının anahtarlarını al. Habibim Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e götür. O'na benim selâmımı söyle. Habibim kimden râzı ise onu hesapsız ve azabsız cennete götür", diye emretti. Ben de cennetin anahtarlarını alıp Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) götürdüm. Cenâb-ı Allah'ın emri üzere O'na durumu arzettim. Cenâb-ı Mücteba (s.a.v.), "Ey Rıdvan! Anahtarları Ebû Bekir (r.a.) götür. Çünkü ben ümmetimin günahlarının bağışlanması için şefaatla meşgulüm. Bu görevi Ebû Bekir görsün", buyurdu. Bilmiş olun ki, Ebû Bekir'e cennetin anahtarlarını teslim ettim. Onun emrine muti oldum. Her kimden Ebû Bekir râzı ise onu cennete götürürüm. Kimden ki Ebû Bekir (r.a.) râzı değildir, onu cennete götürmem.

Bundan sonra sol taraftaki gümüşten olan taht üzerinde oturan melek ayağa kalkıp şöyle nida eder:

– Cehennem'in bekçisi Mâlik benim. Allah Teâlâ bana, "Ey Mâlik! Cehennem kapılarının anahtarlarını al. Habibim Muhammed Mustafa (s.a.v.)'e götür. Benden de selâm söyle. Her kimden habibim râzı değilse onu cehenneme götür" diye bana emretti. Ben Allah'ın emri üzerine Sultan-ı Enbiyâ'ya gittim. Durumu kendilerine arz eyledim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) "Ey Mâlik! Benim ümmetimin günahkârları ile meşgulüm. Zamanım müsaid değildir. Anahtarları Ebû Bekir'e ver. Bu hizmeti o görsün", buyurdu. Cehennemin anahtarlarını Ebû Bekir'e verdim. Ben de onun emrine amadeyim. Ebû Bekir (r.a.) kimden râzı ve hoşnud

değilse, onu sual ve hesapsız, Allah'ın emriyle alıp cehenneme götürürüm.

14. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) Fahr-i Kâinat Efendimiz (s.a.v.)'in yanında otururken, huysuz, edepsizin biri gelip Ebû Bekir'e (r.a.) dil uzatmaya başladı. Server-i Kâinat aleyhi efdalü't tahiyyat Efedimiz ona bir şey demediği gibi tebessüm buyururlar. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), o edepsiz ve bedbaht kimse sözü uzattıkça ve terbiyesizlik edip kendilerine dil uzattıkça öfkeleniyordu. Nihayet dayanamayıp ona cevap verince, Peygamber aleyhisselâm saadetle kalkıp oradan gitti. Hazret-i Ebû Bekir Sultan-ı Enbiya'nın ardından koşup kendilerine yetiştiler. Ve Peygamber aleyhisselâma şöyle dediler:

– Yâ Resûlallah! O hayâsız, edepsiz kimse dil uzatırken, niçin ona bir şey söylemediniz? Ben ona cevap verince de kalkıp gittiniz. Bunun sebebi nedir?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Ey Sıddîk! O hayâsız, edepsiz kimse bana dil uzatmaya başladığı vakit Cenâb-ı Hak bir melek gönderip o edepsizi yanımızdan kovması için, meleğe emretmişti. Sen öfkelenip konuşmaya başlayınca, o melek gidip yerine şeytan geldi. Mel'un şeytanın bulunduğu yerde ben nasıl otururum.[6]

Resûlullah (s.a.v.)'in bu mübârek sözünü işittiği andan itibaren Ebû Bekir (r.a.) vakitli vakitsiz söz söylememek için mübârek ağzına küçücük bir taş koydu. Herhangi bir söz söylemek icap ettiği zaman önce güzelce bir düşünür, ağzından taşı çıkarır ve söyleyeceğini söylerdi. Sonra taşı mübârek ağzına alırdı. Devamlı olarak tesbih ve tehlilde bulunurdu. Mecbur kalmadıkça dünya kelâmı söylemezdi. Gece gündüz ibâdet ve taatle meşgul olurdu.

6 İmam Ahmed b. Hanbel "Müsned"inde rivâyet etmiştir.

15. MENKIBE: Bir gün Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Âişe'nın (r.anhâ) evine teşrif buyurmuşlardı. Âişe-i Sıddîka'ya, **"Yiyecek bir şeyin var mıdır?"** diye sordular. Hazret-i Âişe lâtife ederek, "Sultanım bu gece kaldığın yerde niçin bir şey hazırlamadılar?" dediler. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Âişe'nin bu sözünden kırıldı ve çok müteessir olup evden dışarı çıkmak üzere yürüdüler. Hazret-i Âişe arkalarından koşup mübârek eteğinden yapışıp Peygamber aleyhisselâmı alıkoydu ve lüzumsuz konuşmasından özür diledi. Sultan-ı Enbiya eteğini çekip, dışarı çıktı. Fahr-i Âlem (s.a.v.)'in gücendiğini anlayan Hazret-i Âişe hemen secdeye kapanıp Allah Teâlâ'ya **"Ey izzet sahibi olan Rabbim! Bana şefaat edecek olan sensin. Senden başka benim hâlime merhamet edecek hiçbir kimse yoktur"**, diye hem yalvardı, hem de gözlerinden yaşlar akıttı. Allah Teâlâ kemâl-i lütfundan ve sonsuz fadl-u ihsânından Hazret-i Âişe'nin duâ ve niyâzını kabul buyurup Cebrâil aleyhisselâmı habibi ve Resûlü Muhammed (s.a.v.)'e gönderdi. Peygamber aleyhisselâm, bir ayağını mescide basıp diğer ayağını da basarken, Cebrâil kendisine yetişti ve **"Yâ Muhammed (s.a.v.), mescide girmene izin yoktur."** dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm; **"Ey kardeşim Cebrâil! Bunun sebebi nedir?"** buyurdu. Cebrâil aleyhisselâm, **"Hazret-i Âişe'nin gözlerinden ırmak gibi yaşlar akıyor. Allah Teâlâ, "Gidip Hz. Âişe'nin gönlünü almanı ve O'nu teselli etmeni istiyor"**, dedi. Sultan-ı Enbiya, Hazret-i Âişe'nin evine teşrif buyurduğunda, Âişe O'nu karşılayıp mübârek ayaklarına kapandı ve kendilerinden özür diledi. Peygamber aleyhisselâm da O'nu bağışladı. Allah Teâlâ, Cebrâil'e şöyle buyurdu:

– Habibim ile Âişe'yi ben barıştırdım. Onları bir de ağırlayıp kendilerine ikramda bulunalım. Git, Cennet'in çeşiti nimetlerinden getirip, Hazret-i Fahri âlemle, Hazret-i Âişe'nin önlerine koy. Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm cennetten çeşitli nimetler getirip önlerine koydu. Hazret-i Âişe bir lokma Peygamber aleyhisselâmın ağzına koyar, bir lokma da kendisi yerdi. Yemek

iki lokma kadar kalınca Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Ey Âişe! Bu iki lokmayı Ebû Bekir için alıkoy"**, buyurdu. Bu nimetlerden Ebû Bekir'e bir hisse ayırmamasını doğru bulmadı. Bunun içindir ki, Âişe'ye, kalan iki lokmayı Ebû Bekir için bırakmasını emir buyurdu. Tam bu esnada kapı çalındı. Resûl-i Mücteba (s.a.v.), Hazret-i Âişe'ye, **"Yâ Âişe! Kapıyı çalan Ebû Bekir'dir. İçeri girsin"**, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmın yanına girip, selâm ve hürmetlerini sunduklarında Peygamber aleyhisselâm, **"Ey Ebû Sıddîk! Bu iki lokma, cennet yemeklerindendir. Sana bıraktık"** buyurdu. Hazret-i Ebû Bekir iki lokma yemeği alıp, birini Peygamber aleyhisselâma, birini de Âişe'ye verdi. Bunun üzerine Sultan-ı Enbiya, "Ey Ebû Bekir! **Niçin bu iki lokmayı kendin yemedin de bize verdin?"** buyurdu. Hz. Ebû Bekir şöyle cevap verdi:

– Yâ Habiballah! Kendisinden başka tanrı bulunmayan Allah'a yemin ederim ki, sizin yemeniz benim yememden, bin kat daha benim için hayırlıdır.

Ebû Bekir'in de Peygamber aleyhisselâma bu derece sevgisi vardı. Peygamber aleyhisselâm da Ebû Bekir'i ne kadar çok severlerdi ki, cennet nimetlerinden Ebû Bekir'e de bırakmayınca yemediler. Peygamber aleyhisselâm her ne zaman O'nu görmek arzu ederlerse, hemen buluşurlardı. Bütün işlerini Ebû Bekir'le müşavere buyururlardı. Ebû Bekir'den gücenip, incindiği vâki değildir. Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmın emirlerini daima yerine getirirlerdi. Ona itaatta asla kusur etmezdi. Peygamber aleyhisselâma muhalefet etmek şöyle dursun, hatırına bile gelmemiştir.

16. MENKIBE: **"İrşadü's-Sıddîk"** kitabının yazarı zikreder ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Eğer Ebû Bekir'in imanı, diğer bütün mü'minlerin imanı ile tartılmış olsa, Ebû Bekir'in imanı ağır gelir"** ve bir rivâyette de **"Rüyamda kıyâmet kopmuş, mahşer yerinde terazi kurulmuştu. Ebû Bekir'in imanı bütün insanların**

imanı ile tartıldı. Ebû Bekir'in imanı bütün ümmetin imanından daha ağır geldi", buyurmuştur.

17. MENKIBE: Yine **"İrşadü's-Sıddîk"** kitabında, Enes b. Mâlik'den şöyle rivâyet edildiği zikredilmektedir: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ebû Bekir ile (r.a.) musafaha edip şöyle buyurur:

– Ey Ebû Bekir! Müjdeler olsun sana. Cenâb-ı Allah bütün insanları umumi, sana ise hususi olarak tecelli eder.[7]

18. MENKIBE: Bir gün Server-i Enbiya aleyhi efdalü't-tahaya mescidde otururlarken, Cebrâil aleyhisselâm geldi. Peygamber aleyhisselâm, Cebrâil ile konuşuyordu. Ashab-ı kiram mescide geldiklerinde Seyyid-i Kâinat'ı meşgul gördüler. Cebrâil aleyhisselâm ile görüştüklerini bildikleri için ashab sessizce oturdular. Hazret-i Ali (r.a.) mescide girip selâm verdi ve o da sessizce yerinde oturdu. Sonra Hazret-i Ebû Bekir gelip selâm verdiğinde, Cebrâil aleyhisselâm ayağa kalktı. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de ayağa kalktı. Peygamber aleyhisselâmın ayağa kalktığını gören ashab-ı kiram ayağa kalktılar, Peygamber aleyhisselâmın ayağa kalktığından bütün ashab hayret içinde kaldı. Çünkü Fahr-i Âlem (s.a.v.), ashab-ı güzinden hiçbir kimse için ayağa kalkmazdı. Ashab bu hususu Resûlullah (s.a.v.)'a sordular.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), ashab-ı kirâmın sualini şöyle cevaplandırdı:

– Ebû Bekir (r.a.) mescide girip selâm verdiği vakit O'na hürmet ederek Cebrâil aleyhisselâm ayağa kalktı. Ben de ona uyarak ayağa kalktım. Cebrâil'e, "Ebu Bekir'e neden tazim ve hürmet ettiniz?" **deyince, Cebrâil şöyle dedi:** "Yâ Resûlallah! Ebû Bekir'e hürmet ve tazim etmek bana vaciptir. Çünkü O, benim mürşidimdir." **Ben kendisine,** "Ebû Bekir nasıl senin mürşidindir?" **deyince, Cebrâil,** "Yâ Muhammed (s.a.v.), Allah Teâlâ, Âdem aleyhisselâmı

7 İmam Hakim el-Müstedrek'inde rivâyet etmiştir.

yaratıp meleklere O'na secde etmeleri için emrettiği zaman, benim hatırıma Âdem aleyhisselâma secde etmemek geldi. Çünkü O, topraktan yaratıldı, ben de bunun için, "Ben ondan efdalım" dedim. Bu düşüncemde ısrar etmeye karar verdim. O vakit Ebû Bekir'in ruhu, Arş'ın altında nurdan bir kubbe içinde bulunuyordu. Hemen kubbenin kapısı açıldı ve Ebû Bekir'in ruhu çıkıp bana, **"Ey Cebrâil! Hemen secde et. Sakın muhalefet etme"**, dedi. Bu sözü üç kere tekrarladı ve üç kere eliyle arkamı sıvazladı. O zaman kalbimden kibir, enaniyet ve inad gidip, Âdem aleyhisselâma secde ettim. Bende bulunan kibir ve enaniyet şeytana intikal etti Âdem aleyhisselâma secde etmedi. Bunun için iblis matrud ve mel'un oldu. Ben de Allah'ın saadet ihsânına kavuştum Ey Muhammed (s.a.v.)! İşte Ebû Bekir böyle bana mürşid olmuştur", **dedi.**

19. **MENKIBE:** "**Misbah**" kitabında, Hazret-i Ömer'den rivâyet edilmiştir:[8] Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) (**Tebük** savaşında) herkesin orduya yardım etmesini emir buyurmuştu. Benim de malî durumum çok iyi olduğu bir zaman idi. Gönlümden, her zaman kardeşim Ebû Bekir, hepimizden fazla yardımda bulunuyor orduya. Bu sefer ben ondan fazla vereceğim diye geçirdim ve malımın yarısını götürüp Resûlullah (s.a.v.)'e verdim. Resûlullah (s.a.v.):

– **Yâ Ömer! Çoluk çocuğuna geride ne bıraktın?** buyurdu. Ben:

– Yâ Resûlallah! Bu kadarını alıkoydum, dedim. Bu esnada Ebû Bekir bütün malını orduya bağışlamak üzere geldi ve Peygamber aleyhisselâma bütün malını verdi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir'e:

– **Yâ Eba Bekir! Âilene ne bıraktın?** buyurdu. Ebû Bekir:

– Yâ Resûlallah! Âileme Allah Teâlâ ve O'nun Peygamberini bıraktım, dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.):

8 Tirmizî Sünen'inde rivâyet etmiştir.

– İkinizin arasındaki fark, cevaplarınızın arasındaki fark kadardır, buyurdu. Artık bundan sonra hiçbir işte, Hazret-i Ebû Bekir'in önüne geçebilme ümidim kalmadı.

20. MENKIBE: Hazret-i Ebû Bekir'le Ebû'd-Derda (r.a.) beraber giderlerken, bir dar yola geldiler. Ebû'd-Derda öne geçip o dar yolda Ebû Bekir'in önünden giderken, o sırada Resûlullah (s.a.v.) karşıdan parlak ay gibi zuhur etti. Ebû'd-Derda Hazretlerini, Hazret-i Ebû Bekir'in önünde yürürken görünce, durum hoşuna gitmedi. Ebû'd-Derda'ya hitaben şöyle buyurdu:

– Ey Ebû'd-Derda! Niçin Ebû Bekir'in önünden yürüyorsun? Bilmiyor musun ki; Ebû Bekir daha üstündür, daha büyüktür. Kendinden büyük ve üstün olan kimsenin önünden gitmek, edebe aykırı değil midir?[9]

Peygamber aleyhisselâmın bu sözlerini işiten Ebû'd-Derda Hazretleri suçunu bilip itiraf ederek, tevbe ve istiğfar etti.

Ey mü'minler! Düşünmek gerekir ki, Hazret-i Ebû'd-Derda gibi bir sahabinin kısa bir müddet Ebû Bekir'in önünde yürümesi Peygamber aleyhisselâmı üzmüştür. Yâ Hazret-i Ebû Bekir hakkında kötü düşünen ve kötü söyleyen kimselerin hâli ne olur?

21. MENKIBE: Bir gün ashab-ı kiram (Allah onların hepsinden râzı olsun) Fahr-i Kâinat Efendimiz'in (s.a.v.) yanına gidip, huzurlarında Ebû Bekir'i şikâyet ettiler:

– Yâ Resûlallah! Ebû Bekir bir odaya çekilip, yalnız başına ciğer kebabı yiyor. Biz onun kokusunu duyarız. Bizi hiç yemeğe dâvet etmez, dediler.

Nebiyyi Muhterem (s.a.v.), **"O bir daha böyle yaptığında bana haber verin. Beraberce evine gidelim"**, buyurdu. Bir gün Ebû Bekir,

9 İmam Taberani Mu'cemü'l-Kebir'inde rivâyet etmiştir.

yine odasına çekildiği vakit, onun ciğer kebabı yediğini, Peygamber aleyhisselâma haber verdiler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), gidip Ebû Bekir'in bulunduğu odaya giriyor, fakat içeriye girdiği vakit, ne ateş var, ne de yenen kebap, Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâma şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Hâşâ, ben yalnız başıma oturup ciğer kebabı yemiyorum. Pişen kendi ciğerimdir, dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bunun nasıl olduğunu sorunca, Ebû Bekir (r.a.) şöyle cevap verdi:

– Her zaman düşünüyorum ki, ey Allah'ın sevgili Peygamberi! Cenâb-ı Hak bana hidâyet verdi, Müslüman oldum. Beni Habibi'nin dostlarından eyledi. Bâhusus bütün ashab-ı kiram arasında bana şöhret verdi. Kıyâmet günü acaba hâlim nice olur? Bu kadar nimetin şükrünü eda edebiliyor muyum? diye korkumdan ciğerim kebap gibi pişiyor. Bu işin sebebi bundan ibarettir.

Ebû Bekir, sözünü bitirir bitirmez hemen Cebrâil geldi, Ebû Bekir hakkında birçok âyetler getirdi. Bu hâdiseden sonra ashab-ı kiramın Ebû Bekir'e karşı olan sevgileri bir iken bin kat daha arttı.

22. MENKIBE: Bir gün Peygamberimiz aleyhisselâm Mescid-i Şerif'te otururken **ashab-ı güzin** arasında Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) anıldı. Bu esnada Cebrâil gelip Resûl-i Ekrem'e, "Ebû Bekir'in bir saat ibâdeti, yetmiş bin senelik ibâdet yerini tutar", dedi. Peygamber aleyhisselâm hiçbir şey söylemeyerek, Bilâl-i Habeşî'ye (r.a.), gidip Ebû Bekir'i çağırmasını emretti. Hazret-i Bilâl (r.a.) "Peki, başüstüne" diyerek, Ebû Bekir'i çağırmaya gitti. Evinin kapısına vardığında kapıyı çaldı. Ebû Bekir'e, Sultan-ı Enbiya seni istiyor, dedi. Ebû Bekir hemen yerinden fırlayıp, Peygamber aleyhisselâmın yanına gitmeye koyuldu. Ebû Bekir görününce, Peygamber aleyhisselâm onu karşılayıp yanına oturttu ve kendisine:

– "Yâ Sıddîk! O anda ne amel üzere idin? diye sordu. Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmın sualini şöyle cevaplandırdı:

– **"Yâ Habiballah! Şöyle bir şey hatırıma geldi: Cenâb-ı Hak iki yer yarattı. Birinin adı Cehennem, diğerinin adı Cennettir. İkisinin dolmasını takdir buyurdu. Birini kötü kulları ile, diğerini de iyi kullarıyla doldurdu. Yâ Resûlallah, bunları düşünürken, ben şöyle duâ ve niyazda bulundum:** "Ey izzet, kerem sahibi olan, ey merhametlilerin merhametlisi olan Allah'ım! Bu zayıf kulunu büyültüp cehenneme koy ki, benim cismim ile cehennem dolsun, senin emrin ve takdirin yerini bulsun. Bütün âlem cehennem korkusundan kurtulsun." **Benim o andaki amelim budur, yâ Resûlallah.**

Orada bulunan ashab-ı kiram, Ebû Bekir'in bu duâ ve niyazını çok güzel bulup kendilerine iyi duâlarda bulundular.

23. **MENKIBE:** Bir gün Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer bir husus için münakaşa ettiler. Hazret-i Ebû Bekir'in biraz canı sıkılıp Hazret-i Ömer'e öfkeli ve sert konuştu. Bir zaman sonra, Hz. Ebû Bekir söylediğine pişman olup Hz. Ömer'e yalvarıp özür diledi. Hz. Ömer özür dilemesine hiç kulak asmayıp, evine gitti.

Ebû Bekir, Ömer'in (r.a.) kendini bağışlamadığını görünce, gam ve keder içinde Resûlullah'ın huzuruna vardı. Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir'i rengi atmış, perişan ve kederli bir hâlde görünce:

– **Yâ Sıddîk, ne oldu sana ki, böyle gam ve kederlisin?** buyurdu. Hz. Ebû Bekir gözlerinden yaş akıtarak dedi ki:

- **Yâ Resûlallah! Bir husus için Hz. Ömer (r.a.) ile münakaşa ettik. Ona biraz sert ve öfkeli konuştum. Bu yüzden benden gücendi. Sonra suçumu anlayıp, kendilerinden özür diledim, beni bağışlamalarını istirham ettim. Fakat o kabul etmedi. Yâ Resûlallah size geldim; Hz. Ömer kıyâmet günü benim yakama yapışırsa, hâlim ne olur? Bana yardımcı ol, merhamet et!..**

Bunun üzerine, Fahr-i Kâinat Efendimiz, **"Ey Allah'ım! Ebû Bekir ve Ömer'in bütün günahlarını afvet"** diye üç kere duâda ve niyazda bulundular. Bu sırada ise Hz. Ömer, Hz. Ebû Bekir'in özrünü kabul etmediğinden pişman olmuş ve Hazret-i Ebû Bekir'in evine gidip kapısını çalıyordu. Ebû Bekir'i sorduklarında, evde olmayıp Peygamber aleyhisselâmın yanına gittiğini söylediklerinde, hemen Peygamber aleyhisselâmın yanına koştular. Huzur-u Peygambere vardıklarında Peygamber aleyhisselâmın bir yanında Ebû Bekir, bir yanında da Ebû'd-Derda'nın oturduğunu gördü.

Bundan sonra Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

– Allah Teâlâ, beni sizlere Peygamber olarak gönderdi. (İlk anda) **hepiniz beni yalanladınız, fakat Ebû Bekir beni tasdik etti. Canı, başı, bütün malı, ehli ve akrabasıyla benim için fedakârlık göstermiş, benden bir an bile ayrılmamıştır. Ne sebeptendir ki, O'nun kadrini bilmeyip kalbini kırarsınız? Bu doğru mudur? Bilmiyorsunuz ki, Ebû Bekir'e hürmet etmek, bana hürmet etmektir. Onun gönlünü hoş etmek benim gönlümü hoş etmek gibidir.**

Resûlullah (s.a.v.)'in sitemvari sözünü duyan Hz. Ömer (r.a.) hemen kalkıp Ebû Bekir'in yanına doğru yöneldi, Ebû Bekir de onu karşıladı. Birbirleriyle kucaklaşıp öpüştüler, birbirlerinden özür dilediler.[10]

24. MENKIBE: Şeyh Ebû'l-Ferec, Hasan Basri'den, O da Hasan bin Ali'den rivâyet ediyor. Bir gün Hz. Ali (r.a.) hutbe okuyup halkı cihada teşvik etti. Bir kişi ayağa kalkıp dedi ki:

– Ey Emîre'l-Mü'minîn, bana Allah yolunda savaşan gazilerin alacakları sevaptan haber ver. Hz. Ali cevap olarak şöyle buyurdu:

– Bir gün Peygamber aleyhisselâm ile savaşa gidiyorduk. Senin bana sorduğun gibi ben de Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e sordum, dedim ki:

10 Tecrid-i Sarih Terceme ve Şerhi (ikinci baskı, c. 9, s. 33 ve devamı).

– Yâ Resûlallah, bize savaş ve cihadın sevabını bildirin. Bunun üzerine Server-i Kâinat Efendimiz buyurdular ki:

– Müslüman bir kavim, savaşa niyet ettiği vakit, Cenâb-ı Hak o kavmin cehennemden kurtulmasına beraet yazar. O kavim, her ne zaman savaşa niyet ederse, sefere çıkanların çoğunluğu ile Cenâb-ı Allah, meleklerine karşı öğünür, şöyle buyurur:

"Benim kullarımı görün. Onlar benim için savaşa hazırlanıyorlar. Ehline ve evlâdına veda ederken, evi ve evin duvarları onlar için ağlar. Yılan gömleğinden çıktığı gibi, günahlarından çıkar, anadan doğduğu gibi tertemiz olur."

Allah Teâlâ cihad edenlerden herbir kişiye kırk bin melek verip, onu dört tarafından korurlar. Her sevap işlendiğinde iki kat yazılır. Kendisine bin âbid'in yapmış olduğu bin senelik ibâdeti kadar sevap yazılır. Savaş için yola çıktığı zaman Cenâb-ı Hak ona öyle sevap verir ki, dünyadaki mahlûkat onu hesaplasa içinden çıkamazlar. Düşmanla karşılaşıp, savaşa başladıkları zaman, melekler etraflarını sarıp onlara yardım ve zafere ulaşmaları için duâ ederler. Arşın altında bulunan bir melek şöye nida eder:

– Cennet kılıçların gölgeleri altındadır. Şehid olana vurulan kılıç, ona sıcak günde içilen soğuk su gibi tatlı gelir. At üzerinde savaşan kimse şehid olduğu vakit, attan yere düşmeden, Cenâb-ı Hak ona melek gönderip onun sağından, solundan tutar ve cennette ona yapılacak ikramı kendisine müjdeler. Allah Teâlâ'nın kendisine hazırladığı cennet nimetlerini bildirirler. Yere düştüğü zaman:

– Merhaba ey temiz ruh! Temiz bedenden çıktın. Müjdeler olsun sana ki, Cenâb-ı Allah sana cennette, hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve hiçbir kimsenin hatırına gelmediği nimetler hazırlamıştır, diye bir ses duyar.

Ve Resûl-i Ekrem (s.a.v.) devamla buyurdular ki:

– Hak Teâlâ o şehid hakkında şöyle buyurur: **"Ben o şehidin çoluk çocuğunun vekiliyim. Kim onu râzı ederse, beni râzı etmiş gibi olur, her kim onları incitirse beni incitmiş gibi olur. Allah Teâlâ şehidlerin ruhlarını yeşil kuşların kursağına koymuştur. Cennete girer, yemişlerinden yerler, sularından içerler. Altından kandiller asılı olan Arş'da yatarlar. Herbir şehide Firdevs cennetinde yetmiş köşk verilir. Her köşkün arasındaki mesafe Yemen ile Mekke arasındaki mesafe kadardır. O köşklerin ziyâsı doğu ile batıyı aydınlatır. Her köşkün altından yetmiş kapısı vardır. Her kapının yetmiş kanadı vardır, herbirinde perde asılmış olur. Her kapının üstünde bir köşk vardır. Her köşkün içinde ise yetmiş çadır vardır. Her çadırda yetmiş karyola vardır. Her karyolanın ayakları inci, yakut ve zebercedden olur. Her karyolanın üzerinde kırk yatak bulunur. Her döşeğin kalınlığı kırk arşın olur. Her döşekte kırk huri vardır. Her hurinin, başlarında inciden taçlar, boyunlarında mendiller ve ellerinde murassa' leğen ve ibrikler bulunan hizmetçileri olur."**

Resûlullah (s.a.v.) yemin ederek buyurdular ki: **"Kıyâmet günü, şehidler yerlerinden kalkarak mahşer yerine gelirlerken, yolları üzerinde peygamberler bulunurlar. Onları gelirken gören peygamberler hürmet ederek ayağa kalkarlar. Şehidler gelip mücevher ile süslenmiş kürsiler üzerinde otururlar. Her şehid, ehlinden, evlâdından, akraba, dost ve kardeşlerinden yetmiş bin kişiye şefaat eder."**

Hz. Ali (r.a.) buyuruyor ki: "Resûl-i Mücteba (s.a.v.) bu sözleri söylediğinde, Nevfel adında biri gelip Peygamber aleyhisselâma (s.a.v.) niyazda bulundu. İki oğlu ile bir âilesini alıp Resûlullah (s.a.v.)'e getirip dedi ki: "Yâ Resûlallah! Ben duâ edeyim, siz de âmin buyurun, tâ ki duâm kabul olsun." Resûlullah (s.a.v.):

– Olur, sen duâ et. Ben de âmin diyeyim, buyurdu. Bunun üzerine Nevfel ellerini kaldırıp şöyle duâ etti. "Ey âlemlerin Rabbi olan

Allah (c.c.)! Nevfel kuluna şehid olmak nasip et. Bu iki oğlunu, yetim, karısını da dul bırak." Böyle duâ edip silahını aldı. Atına binerek düşmanla savaşmaya gitti. Savaşta birçok düşman öldürdü. Sonunda kendisini atından düşürüp şehid ettiler.

Zübeyr bin Avvam (r.a.) diyor ki: Ben gelip Fahr-i Âlem (s.a.v.)'e Nevfel'in şehid olduğunu bildirdim ve, "Yâ Resûlallah (s.a.v.), Allah Teâlâ senin gazanı Nevfel ile mübârek etsin, Nevfel kanlar içinde yatıyor", dedim. Bunu duyan Peygamber-i Zîşan Efendimiz mübârek gözleri yaşla doldu. Ashab-ı kiram ile kalkıp Nevfel'in şehid olduğu yere geldiler. Sa'd bin Ebî Vakkas ok atıp müşrikleri Nevfel'in yanından uzaklaştırdı. Resûlullah (s.a.v.) gelerek Nevfel'in başını alıp mübârek dizinin üstüne koydu ve şöyle buyurdu:

– Ey Nevfel! Allah sana rahmet etsin. Hiç şüphe yoktur ki, Hak Teâlâ yarın kıyâmet günü herkesi çağırdığı zaman, sen Arş'ın altından çıkarsın. Başın sağ elinde olup, damarlarından kanlar akar. O kanların kokusu miskden daha güzel olur. Sualsiz ve hesapsız cennete girersin.

Peygamber aleyhisselâm, Abdurrahman bin Avf'a emir buyurdular. O bir rida (örtü) getirdi. Sarıp defnettiler. Peygamber aleyhisselâm definden sonra kalkıp parmaklarının üzerinde yürüdüler. Bunun sebebini soran sahabeye Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap buyurdular:

– "Beni Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, Nevfel'in etrafına o kadar melek geldi ki, onların çokluğundan ayağımı basacak bir yer bulamadım. Bir melek gelip kanadını ayağımın altına döşedi, ona bastım.

Gazâ bittikten sonra, Resûl-i Mücteba (s.a.v.) her gün gidip Nevfel'in kabrini ziyaret ederdi.

Zübeyr bin Avvam, diyor ki: Gazâdan sonra birçok ganimetler elde edip, mansur ve muzaffer olarak Medine'ye yöneldik. Medine-i Münevvere'nin yakınlarında, Medine halkı Resûlullah'ı

(s.a.v.) karşılamaya çıktılar. Kadınlar, kızlar def çalıp şiir okuyorlar ve Peygamber aleyhisselâmı medhediyorlardı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bakıp tebessüm edip, **"Ensarın kadınları ne güzeldir."** buyurdular. O sırada Nevfel'in karısı iki oğlu ile beraber gelip, Server-i Kâinat Efendimize selâm verdi, binitlerine yüz sürüp gazânız mübârek olsun dedi. Sonra:

– Yâ Resûlallah! Allah Teâlâ Nevfel'e ne muamelede bulundu? dedi. Bunu duyan Peygamber aleyhisselâmın mübârek gözlerinden yaşlar aktı. Yanında bulunan sahabiler de ağladılar. Zübeyr bin Avvam, Peygamber aleyhisselâmın yanında idi. Peygamber aleyhisselâm, **"Ey Zübeyr! Nevfel'in şehid olduğunu karısına söylemeye yüreğim dayanmıyor"**, diyerek arkasına işaret buyurup geçip gitti.

Bundan sonra Hazret-i Ali (r.a.) geldi. Ona da Nevfel'in eşi gelip, "Ey Fâtıma'nın eşi! Nevfel ne oldu?", diye sordu. Hazret-i Ali ağladı. Yanında bulunanlar da onunla ağladılar. Ammar bin Yasir yanında idi. Ona, "Nevfel'in şehid olduğunu âilesine söylemeye yüreğim dayanmıyor", dedi. Eliyle arkasına işaret ederek geçti. Bundan sonra da Hazret-i Osman (r.a.) geldi. Kadın ona da gidip sordu. Hazret-i Osman ve yanında bulunanlar bundan müteessir olup ağladılar. O da işaret edip geçti. Sonra Hazret-i Ömer geldi. Kadın gidip kocasını O'na sordu. Hazret-i Ömer de cevap veremeyip geriye işaret etti. Sonra geçip gitti. En nihayet Ebû Bekir Sıddîk (r.a.) geldi. Muaz bin Cebel diyor ki: Ben Ebû Bekir'in yanında yürüyordum. Ebû Bekir bana bakıp tebessüm ediyordu. Bizden başka geride kalan kimse yoktu. Nevfel'in karısı onlardan kocasını sorduğu zaman, Resûl-i Mücteba'nın sırdaşı olan Ebû Bekir, âhiret âlemine dalmış, mübârek sakalını ağzına almış, müthiş bir üzüntü içinde olduğu hâlde parmağını dişine vurarak Cenâb-ı Hakk'a şöyle niyazda bulunuyordu:

– Ey Rabbim, bir gönül yıkmaktan Habib-i Ekrem'in sakındı, Ali, Osman kaçındı. Hazret-i Ömer bunlara muhalefet etmekten korktu. Ben zor durumda kaldım. Eğer Nevfel'in şehid

olduğunu eşine söylersem, Resûlü'ne muhalefet etmiş olurum. Hayır geride kaldı desem, yalan söylemiş olurum. Doğruyu söylersem, bir gönlü yıkmış olurum. Yalan söylersem din yıkılır. Sen bana bir söz ilham et veyahut hatunun gönlünü teselli edecek bir kolaylık ihsân et. Böyle duâ edip, Allah'ın huzuruna yönelip, içtenlikle **"Yâ Allah!.."** dedi. O anda okun yaydan çıktığı gibi, Nevfel (r.a.) elinde kılıcı olduğu hâlde süratle gelip Hazret-i Ebû Bekir'e selâm verdi, ve:

– Buyrun. Beni mi çağırdın yâ Sıddîk? dedi. Mübârek elini öpüp ileri yürüdü. Hazret-i Ali ve ondan sonra bütün sahabilere yetişip selâm verip geçti, gitti. Bütün ashab-ı kiram bu duruma taaccüp ettiler. Hayret içinde kaldılar. Atlarından az kaldı düşüyorlardı.

Zübeyr bin Avvam (r.a.) diyor ki:

Resûlullah (s.a.v.)'in âdetinden idi ki, seferden döndükleri zaman Mescid-i Şerif'e gidip iki rekât namaz kılarlardı. Sefere kendisiyle çıkmayanlar gidip selâm verirler ve kendilerini tebrik ederlerdi. Bu sefer de Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mescide gelip oturmuşlardı ki, kapıda bir kalabalık meydana geldi. Nevfel'in içeri girip selâm verdiğini gördüler. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) yerinden kalkıp Nevfel'i karşıladılar ve selâmını aldılar. Yerine döndükten sonra Peygamber aleyhisselâm kâh oturur, kâh ayakta dururlardı ve:

– Bu bir mucizedir ki, Cenâb-ı Hak bunu gösterdi. Acaba bu mucize kimin eliyle zuhûr etti, buyururlarken, hemen Cebrâil aleyhisselâm geldi. Zübeyr bin Avvam diyor ki: Ben Cebrâil aleyhisselâmın başında sarık olduğunu gördüm. Kulağımla işittim ki, Cebrâil aleyhisselâm, Peygamber (s.a.v.)'e, "Yâ Muhammed (s.a.v.)! Şükür secdesi yap ki, Cenâb-ı Hak senin ümmetinde İsâ aleyhisselâm gibi ölüyü dirilten birini yarattı. Hak Teâlâ sana selâm ediyor. Buyuruyor ki: **"Ey Habibim! Eğer senin mağarada arkadaşın olan Ebû Bekir eğer sakalı ağzında iken bir kez daha** "Yâ Allah" **demiş olsaydı ben bütün şehidleri diriltirdim. Yâ Muhammed (s.a.v.)!**

Kulum Ebû Bekir'e sor, ben ondan râzıyım. O da benden râzı mıdır? Onun sözünü tasdik etmek için Nevfel'i yarattım. Onu yalancı kılmaya râzı olmadım. Çünkü O İslâm'dan önceki cahiliyette de yalan söylememiştir. Ben İslâm ile müşerref olmuşken onu sözünde nasıl olur da yalancı çıkarırım." Bunları dinleyen Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir'in sakalını öpüp, Cebrâil'in getirdiği haberi kendisine bildirdiler ve şöyle buyurdular:

– Ey Ebû Bekir! Cenâb-ı Hakk'ın sana ikram etmesi haktır. Sen buna lâyıksın. Cenâb-ı Hakk'a şükürler olsun ki, ben bu dünyadan âhirete göçmeden önce, ümmetimden, Hazret-i İsâ gibi Cenâb-ı Hakk'ın izniyle ölüyü dirilten bir kimse yarattı. Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.) sarığını çıkarıp başı açık olarak şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Sizden utanmasam, sarığımı çıkarır, cehennemin üzerine koyar, cehennemin ümmetinden büyük günah işleyenleri yakmasından menederdim.

Bundan sonra Nevfel nice seneler yaşadı. Evvelki oğullarından başka iki oğlu daha oldu. Sonra Yemame savaşında şehid oldu.

Bazı rivâyette Nevfel'in hanımı yerine fakir bir annesi olduğu zikredilmektedir. Nevfel silahını kuşanıp atına binerek Resûlullah (s.a.v.)'in yanına gldiği zaman, annesi de ağlayıp feryad u figanla Peygamber aleyhisselâmın yanına gelerek dedi ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Benim gözümün yaşına acı. Hayatım boyunca gören gözüm, tutan elim budur. Bundan başka sığınacak kimsem yoktur. Çok garip ve fakirim. Oğlum çok gençtir. Savaş usullerini bilmez. Çok nazik olarak büyümüştür. Soğuğa ve sıcağa dayanamaz. Sonra ben zelil olurum. İyice kötü duruma düşüp kimse hâlimi bile sormaz.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.) kadıncağızın gözyaşlarına bakıp ona acıdı ve delikanlıya şöyle buyurdu:

– Oğlum, ben sana kefil oluyorum ki, sen cihad sevabını alacaksın. Şehid olma derecesini alacaksın. Yeter ki dertli annenin rızâsını al. Bu ihtiyarlık hâlinde onun gözyaşlarını akıtma. Garib kadın bize şefaate gelmişken onu ayrılık ateşi ile yakma. Nevfel (r.a.), Resûlullah'a (s.a.v.) şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah, beni cihaddan menetmeyiniz. İsteğim elimde değildir. Hak yoluna canımı ve başımı koymayı gönlüm arzuluyor. (Bu benim elimde değildir). Vâlideme duâ buyurunuz. Sizin duânız bereketiyle Allah Teâlâ ona sabır ihsân eder. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Nevfel'in vâlidesine dönerek:

– **Gel bu yiğidi hayırlı yoldan alıkoyma,** buyurdular. Dertli ana Sultan-ı Kâinat'ın emrine muhalefet etmeyip şöyle mukabelede bulundu:

– Yâ Resûlallah! Yavrum gençtir, yolculuk usullerini bilmez. Fakat ben onu sana emanet ediyorum. Onun bütün ihtiyacını üzerine al ve ona kefil ol.

Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Pekiyi, Allah'ın izniyle** (istediklerini yerine getiririm)" buyurdu.

Bir rivâyette, seferden sağ salim ve ganimetle döndüklerinde, Nevfel'in annesi, Resûlullah'ı (s.a.v.) karşılamaya çıkıp, Peygamber aleyhisselâmın yanına vararak, kemâl-i iştiyakla kendisinden oğlunu sorunca, içi şefkat ve merhametle dolu olan o büyük Peygamber (s.a.v.) musibeti haber vermekle bir gönül kırılacağı korkusundan, güzel bir üslupla, **"Geride kaldı. Gelenlere sor",** buyurdu. Dertli ana orada durdu. Hz. Ali (r.a.) saadetle ilerleyip yanına gelince, ona sordu. Hazret-i Ali (kerremallahu vechehü), "Resûlullah'tan sormadın mı?" buyurdu. Kadıncağız, "Evet sordum. Şöyle cevap verdi", deyince, Hazret-i Ali (r.a.), Resûl-i Ekrem'in oğlunun şehid olduğunu bildirmekle kalb kırmaktan kaçındığı için böyle cevap verdiğini anlayıp aynı şekilde cevap verdi. Hazret-i Osman, Hazret-i

Ömer de (r.a.) Hazret-i Ali gibi hareket ettiler. Tâ ki, geriden gelen Hazret-i Ebû Bekir yetişti.

25. MENKIBE: Hazret-i Bilâl-i Habeşî (r.a.) bir kâfirin kölesi idi. Fakat Fahr-i Kâinat'ın (s.a.v.) mübârek huzurlarında bulunup içtenlikle iman etmiş, kuvvetli bir Müslüman idi. Büyük bir kilise vardı ki, içinde bulunan putlara hizmet etmek için kâfirler bir kadın tâyin etmişlerdi. Bir gün Hazret-i Bilâl (r.a.) kiliseye girip putların üzerine mühmelât sürerdi. Acele edip dışarı çıkarken hizmetçi kadın ile karşılaştı. Kadın içeri girdiğinde putları bu hâlde görünce feryadı basıp kâfirlere Hazret-i Bilâl'i şikâyet etti. Kâfirler hemen Hazret-i Bilâl'in efendisine gittiler ve sitem ederek şöyle dediler:

– Bir köle bizim putlarımıza böyle ihanette bulunuyor, bu doğru bir şey midir? Muhakkak onun terbiyesini verip hakkından gelmelisin. Bilâl'in efendisi:

– Böyle küstahlıkta bulunan kölemi ben size veriyorum. Siz nasıl isterseniz ona öyle ceza verin, dedi. Bunun üzerine kâfirler Hazret-i Bilâl'i alıp çıplak olarak sıcak kum üzerine sırt üstü yatırıp mübârek karnına büyük bir taş koydular.

Sonra ellerini ve ayaklarını bağladılar. Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) getirdiği İslâm dininden dönmeyince seni bu azaptan kurtarmayız bu taşın altında kalırsın, dediler. Hazret-i Bilâl-i Habeşî (r.a.) bu taşın altında **"Yâ Ehad!** (Ey bir olan Allah)" diye zikrediyor, Allah'a niyazda bulunuyordu. Allah Teâlâ'nın hikmeti, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) yoldan geçerken Hz. Bilâl-i Habeşi'yi bu azab içinde yatıp kıvrandığını gördü. **"Yâ Ehad"** ism-i şerifin zikrine devam ettiğini işitince O'na:

– Yâ Ehad ism-i şerifi seni kurtarır, buyurdu. Sonra saadethanelerine gittiler. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in huzur-u saadetlerine vardıklarında, Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Bilâl'in durumunu O'na anlattı ve buyurdu ki:

– Yâ Ebâ Bekir! Bilâl'i kâfirlerin elinden ancak sen kurtarırsın. Senden başka onu hiçbir kimse kurtaramaz, buyurdu.

Resûlullah (s.a.v.) böyle buyurdular. Çünkü Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) daima kâfirlerin arasında dolaşıp Müslümanlardan esir olanı, parasını verip satın alırdı. Almış olduğu esiri de, Allah Teâlâ'nın yolunda ve Habib-i Ekrem aşkına onu azad etmeyi âdet edinmiş idi. Âdeti üzere kâfirlerin arasına gitti. Onlarla konuşma esnasında dedi ki:

– Bilâl'e böyle azab etmekle ne faydanız vardır. Gelin O'nu bana satın. Kâfirler:

– Biz onu satmayız. Dünya ağırlığınca para versen bile satmayız. Fakat Âmir adındaki kölen ile değiştirirsen, bunu kabul ederiz, dediler.

Âmir, Ebû Bekir'in kölesi idi. Onu ticaret maksadı ile öteye beriye gönderip istihdam ediyordu. Âmir, Ebû Bekir sayesinde çok mal, hayvan ve para edinmişti. Hazret-i Ebû Bekir, Âmir'e her zaman:

– Yâ Âmir, Müslüman ol. Seni bütün malınla azad edeyim. Yanımda kardeşim gibi bulun, derdi. Fakat her defasında râzı olup Müslüman olmazdı. Müslüman olmadığı için de Ebû Bekir'in canı sıkılır onu azad etmezdi. Kâfirler, kölen Âmir ile Bilâl'i değişelim deyince, bu teklif Ebû Bekir'in çok hoşuna gittiğinden Âmir'i kazandığı mal ve davarlarıyla **"Bilâl için söz verdim"**, deyince kâfirler de Ebû Bekir'in (r.a.) bu davranışından sevinip Ebû Bekir'i aldattık ve bu kadar malı ile Âmir'i aldık dediler. Hâlbuki bilmiyorlardı ki, Bilâl için Hazret-i Ebû Bekir'in bütün malını istemiş olsalardı Allah rızâsı için ve sırf Peygamber aleyhisselâmın emri yerine gelmesi için hiç tereddüt etmeden verirdi. Ondan sonra Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Bilâl'i (r.a.) taşın altından kurtarıp, elinden tutarak Habib-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna götürüp, ayakta durarak şöyle dediler:

– Yâ Resûlallah! Bilâl'i bugün Allah Teâlâ'nın rızâsı için azad ettim.

Ebû Bekir'in bu davranışından Peygamber aleyhisselâm çok memnun olup Ebû Bekir'e duâda bulundular. O anda Cebrâil aleyhisselâm, Hazret-i Ebû Bekir hakkında şu âyet-i kerîme ile geldi:

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى ﴿١٨﴾

– Hâlbuki şirkten ve günahlardan çok sakınan, malını (Allah nezdinde sırf) **temizlenmek için hayırlara veren o cehennem ateşinden uzaklaştırılacaktır.**[11]

26. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ali (r.a.) mescidde otururlarken, bir Arabî gelip mescide girdi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile Hazret-i Ebû Bekir'e (r.a.) selâm verdi. Sonra Hazret-i Ali'yi (r.a.) görünce Arabî'nin benzi sarardı ve çok üzüldü. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Arabî'nin bu hâline bakıp taaccüb etti. Namazdan sonra Hazret-i Ali'ye (r.a.) sordu:

– Yâ Ali! Bu adam mescide girip seni gördüğünde yüzü sarardı, gayet mahcup ve mahzun oldu. Bunun sebep ve hikmeti nedir? Hazret-i Ali (r.a.):

– Onun bana yirmi bin akça borcu vardır. Onun için mahzun olup yüzü sarardı dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Arabî'yi çağırıp ona şöyle dedi:

– Borcunu neden vermiyorsun? Arabî:

– Ey Sıddîk, Allah için, borcumu vermeye kudretim yoktur. Yoksa ben borcumu bir gün geciktirmezdim, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) Kur'ân-ı Kerîm'e çok tazim ve hürmet ettiğinden kendisi de çok cömert olduğundan Arabî'ye:

11 el-Leyl: 17-18.

– Eğer **Fâtiha sûresi**nin yarısını okuyup sevabını bana bağışlarsan borcunu ben öderim, dedi. Arabî bu teklifi kabul edip, yüksek sesle **Fâtiha sûresi**ni yarısına kadar okudu. Ebû Bekir:

– Eğer hepsini okursan, sana yirmi bin akça daha veririm, dedi. Arabî **Fâtiha sûresi**nin tamamını okuyunca Ebû Bekir ona kırk bin akça verdi ve az verdim diye de özür diledi.

❁❁❁

İşte o büyük zât ve bütün sahabiler Kur'ân-ı Kerîm'e böyle tazim ve hürmet ederlerdi. Bu zamanın **(Kitabın yazıldığı zaman)** insanları Kur'ân-ı Azîm'in bir cüz'üne bir akça veya iki akça vaktetmekteler. Allah Teâlâ'dan ve Resûl-i Mücteba'dan utanmadan Kur'ân-ı Kerîm'i Allah rızâsı için okuyanlara bu kadar az para tâyin edenler, faydadan çok zarara girerler. Aklı başında olan kimse ise asla buna rızâ göstermez ve bu yola sapmaz.

Sultan Süleyman zamanında, sâlih, mütedeyyin ve doğruluğu ile bilinen devrin kazaskerine, bir gün Bursa kadısı bir yazı gönderip şöyle bir soru sorar: "Bir Müslüman, günde bir kere **Kevser sûresi**ni okuyup sevabını ruhuna bağışlaması için günde dört akça ile görev almış. (Bunun câiz olup olmadığı...)" Merhum kazasker yazıyı alıp yanında bulunan Müslümanlara gösterip der ki:

– Sahih olan vakıf ve Kur'ân-ı Azîm'in bir miktar kadrini bilmiş olan bu vakıf sahibidir. Allah Teâlâ ona rahmet etsin Kur'ân-ı Kerîm'in kadrini bilmek kime nasip ve müyesser olur.

27. **MENKIBE: "Mesâbih-i şerif"**te sadakanın fazileti babında **Ebû Hureyre**'den naklen rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

– Bir kimse eşyada bir çift şeyi Allah rızâsı için sadaka olarak verirse, o kimse cennet kapılarından dâvet olunur. Cennetin

birçok ve çeşitli kapıları vardır. Namaz kılanlar, cennete namaz kapısından dâvet olunurlar. Cihad edenler, cihad kapısından, oruç tutanlar, oruç kapısından dâvet olunurlar.[12]

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) bu hadis-i şerifi duyunca dediler ki:

– Yâ Nebiyallah (s.a.v.), bu kapıların herbirinden ayrı ayrı çağırılanlar için bir zorluk yoktur. Fakat, bu kapıların hepsinden çağırılan kimse var mıdır acaba? Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdular:

– Evet, vardır. Temenni ederim ki, sen de o kimselerden biri olasın.[13]

Bu hadis-i şerifi bütün sahih kitaplarda rivâyet edilmiştir. **Buharî** ile **Müslim** hadisin sahih olduğunda ittifak etmişlerdir. Müslim'in şerhinde **"Bir çift sadakadan"** muradın, bazılarına göre, iki at, bazılarına göre, iki köle ve bazılarına göre ise iki deve altın ile gümüş veya gümüş ile elbise olduğu açıklanmıştır.

Yine **Müslim şerhi**nde zikredilmiştir. Cennet kapılarının dört tanesi açıklanmıştır. Fazlası açıklanmamıştır. Bunların nasıl olduğu da açıklanmamıştır. Fakat biliniyor ki, cennetin sekiz kapısı vardır. Bu açıklanmayan **dört kapıdan birisi tevbe kapısıdır. Birisi de, öfkesine hâkim olan, insanları bağışlayan kimselerin girecekleri kapıdır. Rızâ gösterenlerin kapısı üçüncü kapıdır. Dördüncüsü ise Eymen kapısıdır.**

Buharî şârihi beyân etmiştir ki, her kim ki bu sekiz özellikten bir özelliğe sahip olursa, o özelliğe mahsus olan kapıdan cennete girer, bunun için hiçbir zorluk düşünülemez. Çünkü maksat cennete girmektir. Fakat sekiz özelliğin tümüne sahip olur da, bütün kapılardan cennete girmek için dâvet olunmak ona ikram ve ihsândır ki, bunun mânâsı, **"Sen muhayyersin, istediğin kapıdan**

12 Şerh-i Mişkatü'l-Mesâbih, c. 2, s. 471-472.
13 Şerh-i Mişkatü'l-Mesâbih, c. 2, s . 471-472.

cennete gir", demektir. Çünkü bir kişinin bütün kapılardan bir anda girmesi mümkün değildir.

Adı geçen şârih diyor ki: Cennetin etrafının iç içe sekiz surla çevrilmiş bir kale gibi olması ihtimali vardır. Her surun bir kapısı olur. Böylece ilk kapıdan çağrılan ilk iki surun arasında kalır. İkinci kapıdan çağrılan ikinci ile üçüncü surun arasında kalır. Sekizinci kapıdan çağrılan cennetin ortasına girmiş olur.

28. MENKIBE: Yine adı geçen kitapta Ebû Hureyre (r.a.)'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün ashab-ı kirama:

– Bugün içinizde oruçlu bulunan var mıdır? Hazret-i Ebû Bekir (r.a.):

– Ben oruçluyum, diye cevap verdi. Resûlullah (s.a.v.):

– İçinizde bugün kim cenazede hazır bulundu? buyurdular. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.):

– Ben bulundum, dedi. Yine Peygamber aleyhisselâm:

– İçinizde kim bugün bir fakire yemek verdi? buyurdular. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.):

– Ben verdim, diye cevap verdi. Sonra Âdemoğlunun efendisi olan Peygamberimiz aleyhisselâm:

– Bugün içinizden kim bir hastayı ziyaret etti? buyurdular. Hz. Ebû Bekir (r.a.):

– Ben gittim, dedi. Bunun üzerine Resûl-i Rabbi'l-âlemîn olan Muhammed aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– Kimde bu hasletler bulunursa o kimse muhakkak cennete girer.[14]

14 Şerh-i Mişkatü'l-Mesâbih, c. 2, s. 472-473.

Müslim şerhi'nde beyân edilmiştir ki, (hadis-i şerifte beyân edilen) cennete girmekten murad, hesap görmeden, günahlardan dolayı ceza çekmeden girmektir.

29. MENKIBE: Yine Mesâbih'in **kerâmetler** babında Abdurrahman bin Ebî Bekir'den (r.a.) rivâyet edilmiştir:

Ashab-ı suffa fakir kimseler idi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular ki:

– Kimin evinde iki kişiye yetecek yemeği varsa ashab-ı suffadan üç kişi alıp götürsün. Kimin evinde dört kişilik yemeği varsa beş veya altı kişi götürsün.

Hazret-i Ebû Bekir, Resûlullah (s.a.v.) yanında bekleyip yatsı namazını kıldıktan sonra eve gitmeyi âdet edinmişti. Bunun için üç kişiyi evine gönderip kendisi Peygamber aleyhisselâmın yanında kaldı. Yatsı namazını kıldıktan sonra evine döndü. Hanımı:

– Misafirlerinizin yanında bulunmamanızın sebebi nedir? diye sordu. Ebû Bekir:

– Yoksa onlara yemek vermediniz mi? buyurdu. Muhterem zevcesi:

– Biz onlara yemek verdik. Ancak onlar yemeği yemediler ve "Biz, Hz. Ebû Bekir gelmeyince yemek yemeyiz. Onun gelmesine kadar sabrederiz." dediler.

Hazret-i Ebû Bekir bu duruma çok üzüldü; öfkelendi ve **"O yemekten vallahi ebedî yemem"** diye yemin ettiler. Âilesi de o yemekten yememeye yemin etti. Misafirler de onlar yemeyince biz de yemeyiz diye yemin ettiklerinde Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) hemen:

– Bu yeminler şeytandandır, dediler ve yemeği getirip ortaya koydu ve yemeye başladı. Bunun üzerine misafirler de yemeye başladılar. Bir lokma yemek yemezlerdi ki, yerine daha fazlası hâsıl

olmasın. Hazret-i Ebû Bekir yemeğin böyle fazlalaşmasını görünce muhterem zevcesi **Ümm-i Reyhane**'ye:

– Bu yemeğin hâli nedir? (Niçin böyle fazlalaşıyor?) dedi. Zevcesi, Resûlullah (s.a.v.)'i kastederek:

– Gözümün nuru hakkı için, (diye yemin ederek) yemeğin üç misli arttığını ve sebebini bilmediğini söyledi.

Misafirler o yemekten doyuncaya kadar yediler. Bu yemekten Peygamber aleyhisselâma da gönderildi ve Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) ondan yediği rivâyet edilmektedir.

30. **MENKIBE:** Yine **Muhyi's-Sünne İmam Begavî**[15] Mesâbih'de Ebû Hureyre (r.a.)'den rivâyet edilen şu hadis-i şerifi nakletmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Hiç kimse yoktur ki, bize nimet versin ve iyilik etsin de onu biz mükâfatlandırmayalım. Fakat Ebû Bekir'in iyiliğinin, ikramının karşılığını veremedik. Onun da muhakkak bize iyiliği ve ikramı vardır. Onun mükâfatını Cenâb-ı Hak kıyâmet günü kendisine verecektir. Ebû Bekir'in malının bana verdiği fayda gibi hiçbir kimsenin malı fayda vermemiştir. Eğer ben dost edinmiş olsaydım, Ebû Bekir'i dost edinirdim. Bilmiş olunuz ki, Peygamberiniz, Allah Teâlâ'nın dostudur.

Hazret-i Ömer (r.a.), Ebû Bekir bizim efendimiz ve hayırlımızdır. Habib-i Ekrem (s.a.v.)'in de hepimizden çok sevgilisidir, buyurmuştur.

15 Horasan'ın "Bag" şehrinde doğdu. Me'alimü't-Tenzil adındaki tefsir ve Mesâbih isimli hadis kitapları meşhurdur. 516'da öldü.

31. MENKIBE: Şeyh Ebû Bekir Havranî'den rivâyet olunmuştur. Demiştir ki: Bir gece rüyamda Server-i âlem Muhammed Mustafa (s.a.v.)'i gördüm. Kendilerine:

– Yâ Resûlallah (s.a.v.)! Büyüklerin yoluna girmek, onlara uymak istiyorum. Allah Teâlâ'ya hamd ü senâlar olsun ki sizi gördüm. Size biat edeyim, bana yol gösterin, dedim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular ki:

– Ey Ebû Bekir! Ben senin hak peygamberinim. Ebû Bekir Sıddîk senin gerçek şeyhindir. Git Ebû Bekir'e intisab et. Ondan büyüklerin yolunu öğren.

Ebû Bekir Hazretleri o mecliste hazır imişler. Fahr-i Âlem (s.a.v.), Ebû Bekir'e işaret ederek, **"Buna büyüklerin yolunu göster. Hak yoluna irşad eyle"**, buyurdu. Ben de Peygamber aleyhisselâmın işaret buyurmaları üzerine Ebû Bekir'in (r.a.) önüne gittim. Meşayihin âdeti üzerine beni irşad edip duâ etti. Başıma bir külah, arkama da bir hırka giydirdi; belime de bir kuşak bağladı. Sırtımda çıban ve sivilceler vardı. Mübârek eliyle sırtımı sığadı, duâ buyurdu. Sırtımdaki çıban ve sivilceler Ebû Bekir'in (r.a.) duâsı bereketiyle iyileşti. Uykudan uyandığım zaman hakikaten vücudumun sıhhat bulduğunu gördüm. Bana giydirdiği külah, hırka ve belime bağladığı kuşağı önümde gördüm ve Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) gerçek bir velî, mürşid olduğunu anladım ve iman ettim.

32. MENKIBE: Resûlullah (s.a.v.) **Arafat** dağında **Kusva** adlı devesine binmiş dururken,

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِى
وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا

"... Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak müslümanlığı verip ondan hoşnud oldum."[16] meâlindeki âyet-i kerîme geldiğinde ashab-ı güzin (r.a.) sevindiler. Fakat Ebû Bekir Hazretleri ağladı. Kendisine:

– Bugün sevinmek günüdür. Bu sevinçli günde niçin ağlıyorsun? Bugün **İslâm Dini** kemâle ulaştı. Cenâb-ı Hak mü'minlere verdiği nimetini tamamladı. Bugün sevinme günüdür. Ağlama günü değildir, dediler.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) çok bilgili ve akıllı bir zât idi. Peygamber aleyhisselâmı gayet çok sevdiği için onun bütün ahvaline muttali idi. Bu âyet-i celîle okunduğunda her kemâlin bir zevali olduğu gerçekti. Resûlullah'ın (s.a.v.) âhirete irtihalini anladığı için ağladı. Bunun için ashab-ı kirama şöyle cevap verdi:

– Ey dostlarım! Her kemâlin bir zevali vardır. Her tamamın bir noksanı vardır. Bu âyet-i kerîmeden siz, dinin kemâle erdiğini anladınız. Fakat ben size Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in âhirete irtihal buyuracağını anladım. Bir mimar, padişah için bir saray yaptığında, dört duvarını yapıp çatısını çatsa, üstünü örtse, kapı ve pencerelerini de takıp binayı tamamen bitirse, artık o mimara izin verirler, o işten mimar ayrılır gider. Peygamber (s.a.v.) de din sarayını yapmak için gelmişti. (O sarayın) birinci duvarı **namaz**, ikinci duvarı **zekât**, üçüncüsü **oruç**, dördüncüsü ise **hac**dır. Kapısı **gusl**, temeli **iman**, tavanı da **ihlâs**'tır. Eşiği **tevazu'**, sağ tarafı **tevekkül**, sol tarafı da **tevadu'**. Kilidi **küfür**, anahtarı **kelime-i şehâdet**tir. Derecesi, **yükseklik**, içi **saadet**, dışı **felâket**tir. Her kim ki, kelime-i şehâdet anahtarı ile İslâm sarayının kapısından küfür kilidini açıp içeri girerse saadete ulaşır. Her kim ki, Allah korusun, bu sarayın kapısına küfür kilidini vurup da dışarıda kalırsa o kimse felâkettedir.

16 el-Maide: 3.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) İslâm sarayını inşa edip tamamladığı zaman bu âyet-i celîle nâzil oldu. Bu âyet-i kerîmenin ağırlığından Peygamber aleyhisselâmın binmiş olduğu deve çöküp dizine kadar kuma battı. Resûlullah (s.a.v.) **Veda Haccı**'nı yapıp Medine-i Münevvere'ye teşrif buyurduktan sonra seksen üç gün yaşadılar.

33. MENKIBE: Kadı Beydâvi tefsirinde, Beydâvi Hazretleri rivâyet ediyor ki:[17] **"Biz insana ana ve babasına iyilik etmesini tavsiye ettik. Anası onu zahmetle** (karnında) **taşıdı. Onu zahmetle de doğurdu. Onun bu taşınması ile sütten kesilmesi** (müddeti) **otuz aydır. Nihayet O, yiğitlik çağına erdiği,** (hale) **kırk**(ıncı) **yılı**(n)**a ulaş**(ıp da tam kemâline var)**dığı zaman** (şöyle) **demiştir: "Ey Rabbim, gerek beni, gerek ana ve babamı nimetlendirdiğine şükretmemi, senin râzı olacağın iyi amel** (ve hareket)**de bulunmamı bana ilham et. Zürriyetim hakkında da benim için salâh nasibet. Şüphesiz ben sana döndüm. Şüphesiz ben** (sana) **teslim olanlardanım."**

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا
قصر
وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۖ وَعْدَ
الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

İşte bunlar -ki cennet yârânı içindedirler- **işlediklerinin en güzel**(le)**rini kabul edeceğimiz, günahlarından geçeceğimiz kimselerdir.** (Bu), **onların va'd olunageldikleri dosdoğru bir söz**

17 Kadı Beydavi, İstanbul, s. 1341, c. 2, s. 429.

vermedir."[18] meâlindeki âyet-i kerîmeler Ebû Bekir'in (r.a.) hakkında nâzil olmuştur. Çünkü Hazret-i Ebû Bekir'den başka, **muhacir** ve **ensar** arasında hiçbir kimse yoktur ki, kendisi, anası ve babası İslâm ile müşerref olsun. Onların içinde anasıyla, babası ve oğlu ile birlikte İslâmiyeti kabul eden tek Ebû Bekir vardır.

34. MENKIBE: Mesâbih-i şerifte, Hazret-i Âişe'den (r.anhâ) rivâyet edilmiştir. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) menâkıbı babında rivâyet edilen bu hadis-i şerifte Hazret-i Âişe (r.anhâ) buyuruyor ki:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) son hastalığında bana:

– **"Yâ Âişe, bana baban Ebû Bekir ve kardeşin Abdurrahman'ı (r.a.) çağır. Bir vasiyyetimi yazdırayım. Çünkü, benden sonra birinin çıkıp, ben halife olmak istiyorum diye arzu edip söyleyeceğinden korkuyorum. Hâlbuki Allah Teâlâ ve mü'minler Ebû Bekir'den (r.a.) başkasının halife olmasını istemezler.**[19]

35. MENKIBE: Ebû'l-Mu'in en-Nesefî (r.a.) "Temhid-i Akaid" adlı risalesinde **halifelik bahsi**nde şöyle yazıyor:

Halifelik nass ile (Kur'ân veya hadis) sabit olmamıştır (kimin halife olacağı bildirilmemiştir). Rafızîler Hazret-i Ali'nin (r.a.) ve evlâdının halifeliğine dair nass bulunduğunu iddia ederler. Bunun doğru olmadığı şundan anlaşılıyor ki, eğer böyle bir nass olmuş olsaydı ashab-ı kiram (r.a.) bu hususta ittifak ederlerdi. Onların ittifak ettiği bu husus tabiinlere ve onlardan tevatüren bize kadar intikal edip gelirdi. Hazret-i Ali ve evlâdı hakkında varid olan herhangi bir nassı veya haberi gizleyeceklerini ashab-ı kiram hakkında düşünmek doğru olmaz; su-i zandan başka bir şey de olmaz. Ashab-ı kiram bize dinin bütün hükümlerini noksansız olarak nakletmişlerdir.

18 el-Ahkaf: 16.

19 Mişkatü'l-Mesâbih, c. 5, s. 525.

İmamet ve hilâfet hakkındaki nassı gizlemeleri düşünülemez. Şu hâdise bunun doğruluğuna delâlet eder:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal buyurdukları zaman, ashab-ı kiram Benî Saide'nin salonunda toplandılar ve şöyle dediler: Peygamber aleyhisselâmın şöyle buyurduğunu işittik:

– Kendisine bir imam, halife edinmeden ölen kimse cahiliyet devrinde ölen kimse gibidir.

O hâlde bizim üzerimizden bir günün bile halifesiz, imamsız geçmesi câiz değildir. Hemen halifemizi seçip bilmeliyiz. Çünkü halifesiz kalmak, halifeyi bilmemek büyük günahtır. **Cuma namazı, Bayram namazları, yetimlerin nikâhlarının** akdi gibi bazı dinî hükümler vardır ki, halifenin bulunmasına bağlıdır. Herhangi bir kimse halifeyi kabul etmeyip inkâr ederse, farzları inkâr etmiş gibidir. Farzları inkâr etmek ise küfürdür. Ensardan biri kalkıp muhacirlere hitaben şöyle dedi:

– Bizden bir halife, sizden de bir halife olsun. Bunun üzerine Hazret-i Ebû Bekir ayağa kalkıp:

– Ben Ali'nin (r.a.) halife olmaya en lâyık kimse olduğunu sanıyorum. Ona biat edelim, dedi. Hazret-i Ebû Bekir böyle söyler söylemez derhal Hazret-i Ali (r.a.) ayağa kalkıp şöyle mukabelede bulundu:

– Kalk yâ Ebâ Bekir! Sen bizim halifemizsin. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) hayatında seni öne geçirip bize imam yapmıştır. Seni geride bırakacak olan kimdir? Ben Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) huzurunda bulunuyordum. Bana emredip buyurdular ki: **"Git Ebû Bekir'e söyle, insanlara imam olup namaz kıldırsın."** Dinimiz hususunda Resûlullah'ın hayatında kendisinden râzı olduğu kimseye dünya işlerimiz için râzı olmaz mıyız?

Resûlullah'ın (s.a.v.) halifesi diye isim verilmesinin sebebi şudur: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir'i (r.a.) kendi makamına geçirip

insanlara namaz kıldırtmıştır. Hayatının son günlerinde Peygamber aleyhisselâmın emriyle Ebû Bekir üç gün, bir rivâyette ise yedi gün insanlara imam olup namaz kıldırmıştır.

Bütün sahabiler Hazret-i Ali'nin (r.a.) sözünü tasvip ederek Hazret-i Ebû Bekir'e (r.a.) biat ettiler. Halife seçimi bittikten sonradır ki Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in defni ile meşgul oldular. Peygamber aleyhisselâmın defin işi bittikten sonra Hazret-i Ebû Bekir ayağa kalkıp şu hutbeyi irad buyurdu:

– Ben size halife oldum. Hâlbuki ben sizin en hayırlınız değilim. Beni kabul edin. Bunun üzerine yine Hazret-i Ali (r.a.) ayağa kalkıp:

– Bizim seni halifeliğe kabul edip, etmememiz veya kabul edilmeni istememiz ne haddimize. Seni Resûl-i Muhterem (s.a.v.) öne geçirip bize imam yapmıştır. Seni geride kim bırakabilir? buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekir'i (r.a.) halife seçildikten sonra, bir gün kendisini çarşıda gömleğini satıp evinin ihtiyacını gidermek için alışveriş yaptığını gördüler. Sahabiler, kendisine:

– Yâ Emîre'l-Mü'minîn, sana her gün veya iki günde iki dirhem maaş bağlayalım. Sen Müslümanların işleriyle meşgul ol. Bunun için boş vakit bulabilesin, dediler. Her gün için iki dirhem ücret bağladılar. Bunun üzerine Ebû Bekir:

– Ben zayıf bir adamım. Günde iki dirhemlik iş yapmaya gücüm yoktur. Bu para bana haram olur, buyurdular. Bunun üzerine kendisine günde bir dirhem iki dânık,[20] ücret tâyin ettiler. Hazret-i Ebû Bekir günlük ücretini alıp bir destiye koyardı. Kimseye sezdirmeden bazı eşyalarını satıp almış olduğu para ile evinin ihtiyacını görürdü. Vefâtı yaklaştığı zaman kızı Hazret-i Âişe'yi (r.a.) çağırdı. Destiyi isteyip getirtti. İçinde bulunan parayı döküp kızına:

20 Bir dânık bir dirhemin altıda birine tekâbül eder.

– Bu parayı, Ömer bin Hattab'a götür, ver ve kendisine, bu paralarda Müslümanların hakkı olduğunu, yine Müslümanlardan münasip kimselere vermesini istediğini kendisine söyle.

Hazret-i Ömer halife olduğu vakit, Hazret-i Âişe (r.anhâ) o parayı kendisine teslim edilmek üzere Hazret-i Ömer'e verdi ve babasının vasiyetlerini Ömer'e bildirdiklerinde, Hazret-i Ömer ağlayıp şöyle dedi:

– Ey Sıddîk! Bize büyük bir yük verdin. Ebû Bekir ne büyük adamdır ki, öldükten sonra da adaleti elden bırakmıyor. Senin yolundan kim yürüyebilir?

Rivâyet edilir ki, Hazret-i Ebû Bekir, Resûl-i Muhterem (s.a.v.) âhirete intikal ettikten sonra halifeliği müddet içinde her geçen gün biraz daha zayıflıyordu. Bir gün kızı Âişe (r.anhâ), kendisine bu zayıflamanın sebebini sorunca, kızına şöyle cevap buyurdular:

– İki gözümün nuru kızım, bil ki, Peygamber Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in ayrılığı beni zayıflattı.

❁❁❁

Ey insanlar! Düşünün ki, Ebû Bekir'in (r.a.) Peygamber aleyhisselâma ne derece sevgisi vardı ki, kendisini böyle zayıflattı, bu hâle düşürdü. Böyle büyük bir zâta kin ve düşmanlık eden kimsenin vay hâline!.. Allah bizi nefislerimizin kötülüklerinden korusun. Böyle bir zâta kötü bakan, kin ve düşmanlık eden kimse acaba Allah'dan nasıl rahmet umar, ne yüzle O'nun sevgilisi Muhammed Mustafa (s.a.v.)'den şefaat bekler?..

36. MENKIBE: Hazret-i Âişe'den (r.anhâ) rivâyet ediliyor:

Vakta ki Hazret-i Ebû Bekir fâni olan dünyadan bâki olan âhirete irtihal buyurdu. Ashab-ı kiram nereye defnedelim diye tereddüde düştüler. Hazret-i Âişe (r.anhâ) buyuruyor ki: "Gayet ızdırap içinde

iken üzerime ağırlık çöktü, uyumuşum. Kulağıma **"Dostu, dosta ulaştırın"** diye bir ses geldi. Uykudan uyandığımda bu olayı ashab-ı kirama anlattım. Onlar da "Biz de bu sesi duyduk", dediler. Hatta mescidin içinde namaz kılanlar, "Biz de işittik" dediler. Artık nereye defnolunması hakkında müşavere etmeye hacet kalmamıştı. Götürüp Habib-i Ekrem (s.a.v.)'in yanına defnettiler."

37. MENKIBE: Hadis râvileri sahih bir isnad ile **Câbir bin Abdullah**'dan rivâyet ederler. Hazret-i Ebû Bekir Sıddîk vefâtları anında, **"Ben vefât edince, beni şu Beyt-i Şerif'in kapısına götürün. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in mübârek kabri oradadır. Onun kapısını çalın. Eğer o kapı size açılırsa beni oraya defnedin."** diye vasiyette bulundu. Câbir diyor ki: biz Ebû Bekir'i alıp götürdük. O kapıyı çaldık. İşte bu Ebû Bekir'dir. Senin yanında defnolunmayı ister, dedik. Kapı açıldı. Kapıyı kimin açtığını göremedik. Kapıyı açan, "İçeriye girin, onu buraya defnedin", dedi. Hâlbuki biz ne bir şahıs ve ne de herhangi bir şey görmedik.

38. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal ettikten sonra münafıklar başkaldırdı; Mekke ve Medine vilâyetindeki Müslümanlar hariç Arapların çoğu mürted oldular. Mürtedler aralarında anlaşarak valilere itaat etmediler, zekât toplamak için gönderilen memurları öldürdüler. Kadınlar, Resûlullah'ın (s.a.v.) vefâtından dolayı sevinerek ellerine kına yakıp şenlikler yapıyorlar ve defler çalıyorlardı. Ashab-ı kiram bu haberi duyunca mahzun ve müteessir oldular. Bütün sahabiler mescidde toplanıp müşavere ve durumu müzakere ettiler. Sonra kalkıp Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) evine geldiler, Ebû Bekir'e dediler ki:

– Ey Ebû Bekir, Resûlullah (s.a.v.) sizi yerine halife olarak bıraktı. Bütün Müslümanların işlerine siz bakacaksınız. Siz ise Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal edelidenberi dışarı çıkmadınız. Kimseye

karışmadınız. Gece gündüz Peygamber aleyhisselâmın vefâtından dolayı ağlamaktan başınızı kaldırmadınız. Lutfediniz, şimdi dışarı çıkıp Müslümanların işlerine bakınız. Münafıklar işi azıttılar. Mürtedlerin dersini vermek için bir an önce gerekli tedbirleri almak lâzımdır.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) Peygamber aleyhisselâmın vefâtından o kadar üzülmüş, müteesir olmuştu ki, evinde bitap kalmıştı. Bir tarafa çıkacak güç ve takatta değildi. Fakat bu durum karşısında evinde oturamazdı, emir vererek bir münadinin, Müslümanları mescide çağırmasını emretti. Muhacir ve ensar bütün Müslümanlar mescidde toplandılar. Mü'minlerin emîri Hazret-i Ebû Bekir minbere çıkıp toplanan Müslümanlara şöyle buyurdu:

– Ey mü'minler! Her kim Hazret-i Muhammed'e (s.a.v.) tapıyorsa bilsin ki O, âhirete irtihal etti. Her kim ki, Muhammed'in (s.a.v.) Allah'ına (c.c.) tapıyorsa, bilsin ki O, diridir, şeriki ve benzeri yoktur. Ey Müslümanlar! Münafıklar nifaklarını açıkladılar, alenen kötülük ediyorlar. Allah Peygamberi'nin emrettiği zekâtı toplamaya memur edilenleri öldürüyorlar. Eğer biz bu işi gevşek tutarsak onlar kuvvetlenirler. İslâmiyet zayıflar. Onun için yemin ediyorum ki, bugünden sonra onlarla harp edeceğim.

Hazret-i Ömer (r.a.) ayağa kalkıp:

– Ey Allah'ın (c.c.) Resûlü'nün halifesi! Biz senin emrini kabul edip sana itaat ediyoruz. Fakat bu iş kolay bir iş değildir. Üsâme'ye de haber gönderiniz, o da askeriyle beraber gelsin, buyurdu.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.):

– Üsâme'ye ve askerine ihtiyacımız yoktur. Hazır olan asker mürtedleri tenkil etmek için yeter. Allah'ın yardımı, Peygamber aleyhisselâmın imdad-ı ruhaniyetiyle biz onların hakkından geliriz, buyurdu. Câbir bin Abdullah (r.a.) diyor ki:

– Biz ashabın birkaç büyüğü ile minberin dibinde oturuyorduk. Savaşmak niyetinde değildik. Fakat Ebû Bekir'in bu kesin sözleriyle cesaretlendik, kuvvetli birer aslan kesildik. O andan itibaren savaşı ilân etmek için davullar çalındı, bir anda on bin kişi silahlanıp geldiler. Hazret-i Ebû Bekir, Halid bin Velid'i çağırıp on bin kişilik ordunun komutanlığını kendisine verdi. Sonra hepsini Allah'a emanet ederek mürtedlerle savaşmak, onları tenkil etmek üzere yola çıkardı.

Hazret-i Halid bin Velid (r.a.) on bin askerle mürtedlerin üzerine varıp mürtedler ile savaştı ve Allah Resûlü'nün emrettiği zekâtı toplamaya memur edilenleri şehid edenleri kılıçtan geçirdi. Mürtedler tenkil edildikten sonra Hazret-i Halid (r.a.) şöyle buyurdu:

– Peygamber aleyhisselâmın âhirete irtihal etmesine sevinen ve ellerine kınalar yakıp şenlikler yapan kadınları toplayın, ellerini kesin.

Bu emir üzerine def çalıp şenlikler yapan ve ellerine kına yakan kadınlar toplanıp elleri kesilerek öldürüldüler. Bunu siyaset olarak yaptılar. Bundan sonra bütün mürtedler gelip ağlayarak aman dilediler. Ebû Bekir'e (r.a.) mektuplar yazdılar. Ve:

– Biz yanıldık, hata işledik. Namaz kılalım, zekât verelim ve her buyruğunuzu yerine getirelim. Yalnız Halid bin Velid'i üzerimizden çek. Çünkü o iflâhımızı kesti, damarımızı kuruttu, kökümüzü kazıdı, dediler. Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.) şöyle buyurdu:

– Ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den işittim ki, Halid, Cenâb-ı Hakk'ın bir kılıcıdır. O hiçbir zaman haksız yere kan dökmez. Fakat madem ki onlar aman dilediler ve itaat ettiler, yapmış olduklarından vazgeçip tevbe ettiler, artık Halid bin Velid (r.a.) size hiçbir zarar vermez, buyurdu. Halid bin Velid'i geri çağırdı, ona çok ikram ve in'amda bulundu. Bu menkıbe tarih kitaplarından alınmıştır.

39. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) buyurdu ki: Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) bir gecelik veyahut bir saatlik ameline bütün ömrüm boyunca işlediğim amel ile değişmek mümkün olsa değişirim.

Ashab-ı kiram (r.a.):

– Ey Emîre'l-mü'minîn, o bir gecelik ameli ne idi? diye sordular. Bunun üzerine Hazret-i Ömer (r.a.) şöyle buyurdu:

– Server-i Âlem (s.a.v.)'e hicret etmesi emrolunduğu gece, bunca ashab-ı güzin (r.a.) arasında Peygamber aleyhisselâma yolculuğunda arkadaşlık yapmak Hazret-i Ebû Bekir'e verildi. Cenâb-ı Hakk'ın katında ve Resûlullah'ın (s.a.v.) nezdinde derecesi yüksek olmasaydı, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e yoldaşlık edip Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye beraber hicret etmek şeref ve saadetine nâil olamazdı. Bu büyük devlet ve saadet Hazret-i Ebû Bekir'den (r.a.) başkasına nasip olmamıştır ve bundan sonra da olmayacaktır.

Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) bir saatlik kıymet biçilmez ameli de şudur: Fahr-i Âlem (s.a.v.) âhirete irtihal buyurdukları zaman Arapların çoğu dinden çıkmış, mürted olmuşlar ve farzları eda etmekten kaçınıyorlardı. Ebû Bekir'in bunları te'dip ve tenkil etmeye karar verdiğinde Hazret-i Ebû Bekir'e, "Ey Allah'ın Resûlü'nün halifesi! Mürtedlere birkaç gün mühlet versek nasıl olur, câiz değil mi?" dedim. Bunun üzerine bana:

– Ey Ömer! Bu din kemâle erip, kuvvetlenmiştir. Artık zayıflaması mümkün değildir. Nitekim Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'inde,

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي

"... Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım..."[21] buyurmuştur. Kendisinden başka Allah olmayan, Cenâb-ı Hakk'a yemin ederim ki, onlara hiçbir

21 el-Maide: 3.

zaman aman vermem. Onlarla savaşmaktan başka hiçbir çareye başvurmam, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) halim, selim ve yaradılış itibariyle şefkat ve merhametli olmasına rağmen mürtedler hakkında böyle buyurması, imanının kuvvetli olması ve işin içyüzünü yakınen bilmesindendir. Çünkü biliyordu ki, İslâm'a şimdiden sonra asla zeval gelmez. Bunun için böyle kesin olarak cevap verdi. Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) kalbi, Peygamber aleyhisselâmın kalb-i şerifine muvafık olup, imanının kuvveti ve sıdkı o dereceye ulaşmıştır ki, hiçbir kimse onun derecesine yükselememiştir.

❋❋❋

Şimdi Hazret-i Ömer gibi şan ve şöhret sahibi olan bir zâtın, Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) hakkında böyle şehadet etmesi, Hazret-i Ebû Bekir'in ne büyük saadet ve dereceye sahip olduğunu bize göstermektedir. Onlara muhabbet edip, içtenlikle sevenler, dünya ve âhirette mahrum kalmazlar.

40. MENKIBE: Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) son hastalığında şöyle buyurdu:

– Halifeliği kime bırakacağım hususunda tekrar istihare ettim. Rızâsına muvafık olarak bu işi yapmamı Cenâb-ı Hak'dan niyaz ettim. Bilirsiniz ki, yalan söylemeyi asla istemem. Hangi akıllı kimse Cenâb-ı Hakk'a kavuşacağı zaman, Müslümanları aldatmayı caiz görüp kendisine iftira edilmesine râzı olur? Orada bulunan bütün sahabiler:

– Ey Allah Resûlü'nün halifesi, hiçbir kimsenin senin doğruluğuna şek ve şüphesi yoktur. Ne diyeceksen buyur söyle, dediler. Ebû Bekir bunun üzerine şöyle buyurdu:

– Gecenin sonuna doğru uyku basıp uyumuşum. İki beyaz elbise giymiş olduğu hâlde Resûl-i Ekrem'i (s.a.v.) rüyamda gördüm.

İki elbisenin eteklerini ben tutuyordum. O sırada bakanların gözlerini alır şekilde elbiseler yeşil olup parlamaya başladı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in iki tarafında gayet güzel yüzlü, nur elbiseli ve bakanlara neşe veren iki kişi vardı. Peygamber aleyhisselâm bana selâm verip, benimle musafahada bulundular. Mübârek elini göğsüme koydular ve burada bulunan ızdırap o anda dindi. Resûlullah (s.a.v.):

– Ey Ebû Bekir! Seni çok özledik, artık bize kavuşmanın zamanı gelmiştir, buyurdular.

Peygamber aleyhisselâmın bu sözlerinden duygulanıp öylesine ağlamışım ki, âilem bundan haberdar olmuş. Bana durumu sonradan bildirdiler. Ben de Peygamber aleyhisselâma:

– Yâ Resûlallah! Ah ben de seni ne kadar özledim? dedim. Resûl-i Muhterem:

– Bu ümmet için, âdil ve sadık olan, yerde ve gökte herkesin rızâsını kazanmış ve zamanın en temizi olan Ömer bin Hattab'ı halife seç, buyurdular. Yanındakilere işaret ederek, bunlar dünyada vezirlerin, vefâtın anında yardımcıların, cennette de komşularındır. Bana senin ismin, gökte sıddîk, yerde sıddîk ve melekler arasında da sıddîk'dır. İnsanlar arasında da sıddîksın, buyurdular. Bunun üzerine ben:

– Yâ Resûlallah, anam babam sana feda olsun. Bunlar kimlerdir ki, bunlara benzer hiçbir kimse görmedim, dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Bu iki kişi Cebrâil ile Mikâil'dir, buyurdular. Sonra gittiler. Uyandığımda, yüzümün gözyaşından ıslandığını ve ev halkının ağlaştıklarını gördüm.

41. MENKIBE: Zamanın kutbu ve bir tanesi, lâkabı **"Aziz"** olan **Seyyid Mahmud Nakşibendi el-Urmevî** (kuddise sirruh) tecvid ilminde kendisinin yazdığı **"Güzide"** adlı risalesinin yirmi dokuzuncu babında şöyle buyurmuşlardır:

– Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) hilafeti zamanında Yemâme vilâyetinde Müseyleme adında bir yalancı, peygamberlik dâvâsında

bulundu. Hz. Ebû Bekir (r.a.) ashab-ı kiramı Yemâme'ye savaşa gönderdi. Orada büyük bir savaş verip Müseyleme'yi öldürdüler.

Ashab-ı kiram, Kur'ân-ı Kerîm'i ezbere bilen hafızlar şehid olurlarsa Kur'ân-ı Kerîm yeryüzünden kalkar endişesini duydular. Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ömer'in kalbine Kur'ân-ı Azîmüşşan'ın bir araya toplanması hususunu ilham buyurdu. Hemen kalkıp Hazret-i Ebû Bekir'in yanına vardılar ve durumu kendilerine arz ettiler. Hazret-i Ebû Bekir kendilerine şöyle buyurdu:

– Bu hususta benim çok düşünmeye ihtiyacım vardır. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Kur'ân-ı Kerîm'i bir araya toplamadılar. Bir araya cem'edin diye de emir buyurmadılar.

Bir müddet sonra Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) kalbine de, hayırlı olanın Kur'ân-ı Kerîm'in bir araya toplanıp bir mushaf hâlinde yazılması hususu olduğunu ilham buyurdu. **Zeyd bin Sabit** dedi ki:

– Bir gün Hazret-i Ebû Bekir beni çağırdı. Hazret-i Ebû Bekir'in yanına vardığımda Hazret-i Ömer (r.a.) de Ebû Bekir gibi durum beyân buyurup Kur'ân-ı Kerîm'i bir araya cem'etmemi bana teklif ettiler. Bu iş bana dağlardan ağır geldi. Birkaç gün sonra Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'i bir araya toplamamda hayır olduğunu ilham buyurdu. Ben Peygamber aleyhisselâmın vahiy kâtibi idim. Cebrâil aleyhisselâm, Peygamber aleyhisselâma okuduklarının en sonunda da yanlarında bulunuyordum. Kur'ân-ı Kerîm'i o tertibe göre toplamaya karar verdim. Tahtalarda, kâğıtlarda, taşlar ve ağaçlarda, yapraklarda yazılı olanlar ile ashab-ı kiramın ezberlediklerini toplayıp Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) son olarak okurlarken kendilerinden işittiğim tertip üzere yazdım. **Tevbe sûresinin** sonuna doğru varınca, **"And olsun, size içinizden bir peygamber geldi..."** meâlindeki âyet-i kerîmeden sûrenin sonuna kadar olan kısmı hatırlayamadım. Herkese sordum. Sonunda **Huzeyfe bin Sabit el-Ensarî**'nin yanında buldum, yerine yazdım. **Ahzab sûresi**ne geldiğimde ise Peygamber aleyhisselâmdan işitmiş olduğum, **"Mü'minlerden öyle erkekler vardır ki, Allah'a verdikleri sözde sadakat ettiler"** meâlindeki âyet-i kerîmeyi bulamadım. Araştırdım. Sonunda onu da Huzeyme

bin Sabit el-Ensarî'nin yanında buldum. Onu da sırasına göre yazdım. Mushafı yazmayı tamamladığım vakit götürüp Halifeye teslim ettim. Buna, **"Ana Mushaf"** adını verdiler.

Hazret-i Ali (r.a.), Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) halifeliği iki yıl idi. Kendileri altmış üç yaşında iken, hicretin on üçüncü senesi Cemaziyelevvel'in yirmiikinci gecesi akşam ile yatsı arasında rahmet-i rahmâna kavuştu.

42. MENKIBE: İmam Begavî (r.a.) **"Me'âlimü't-Tenzil"** adlı tefsirinde **Lokman sûresinin** on beşinci âyeti olan **"...ve bana yönelenin yolunu tut."** meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde, Atâ'dan o da İbni Abbas'dan (r.a.) naklederek âyet-i kerîmedeki kimseden murad, Hazret-i Ebû Bekir'dir, demiştir. Delil olarak da şu görüşü öne sürüyor: Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) Müslüman olduğu vakit, Hazret-i Osman, Talha, Zübeyr, Sa'd bin Ebî Vakkas, Abdurrahman bin Avf (r.a.) Hazretleri, Ebû Bekir'in yanına gelerek:

– Sen Peygamber aleyhisselâma gerçekten inandın mı, O'nu tasdik ettin mi? buyurdular. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) onlara:

– Evet, O'nu tasdik ettim, O, doğru sözlü bir peygamberdir. Siz de iman edin, buyurdu. Sonra hepsini toplayıp Peygamber aleyhisselâmın yanına götürdü, hepsi birlikte Peygamber aleyhisselâmı tasdik ederek iman ettiler. Böylece bunların ilk müslümanlardan olmaları Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) irşadıyla oldu. Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ebû Bekir'i medh ü senâ ederek, **"...Bana dönenin yoluna tâbi ol."** buyurdu.

43. MENKIBE: **"Ravdatü'ş-Şekayık"** adlı kitapta Hazret-i Ömer'den (r.a.) rivâyet olunmuştur. Hazret-i Ömer (r.a.) buyurmuştur ki:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal buyurduktan sonra Hazret-i Ebû Bekir bir rüya gördü. Uykuda iken öyle şiddetli ağlıyordu ki, kapısının önünden geçerken ağlamasını işittim. Taaccüb ederek kapısını çaldım. Hazret-i Sıddîk uykudan uyanıp kapıyı açtı. Benim için kapıyı açmaya gelen ve kapıyı açan Hz. Ebû Bekir'in (r.a.) gözlerinden dökülen yaşları yanaklarından akıyordu. Kendisine:

– Ey Ebû Bekir! Bu ağlama nedir? diye ağlamasının sebebini sordum. Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.):

– Ashab-ı kiramı topla. Onlara gördüğüm rüyayı anlatayım, buyurdu. Ben de kalkıp ashab-ı kirama haber verdim. Hepsi Ebû Bekir'in yanında toplandılar. Ebû Bekir (r.a.), ashab-ı kirama şöyle buyurdular:

– Rüyamda kıyâmetin kopmuş, bütün insanların hesap yerine sevkolunduklarını gördüm. Yüzleri yıldızlar gibi parlayan bir grup kimseler bir minber üzerinde oturuyorlardı. Bir meleğe, "Bunlar kimlerdir?" diye sorunca, "Bunlar peygamberlerdir. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'i bekliyorlar. Çünkü şefaat dizginini Hazret-i Muhammed aleyhisselâm elinde tutuyor", dedi. Ben kendisine:

– Hazret-i Muhammed aleyhisselâm nerdedir? diye sordum. Melek:

– Arşın yanındadır, diye cevap verdi.

– Beni Hazret-i Muhammed aleyhisselâmın yanına götür. Ben O'nun hizmetçisi, dostu idim. Ben Ebû Bekir Sıddîk'ım, dedim. Bunun üzerine melek beni alıp Resûlullah (s.a.v.)'in huzuruna götürdü. Mübârek başı açık, sarığını Arş'ın önüne koymuş, gömleği ile belini bağlamış, sağ eli Arş'ın kenarında, sol eli cehennem kapısının halkasında olduğu hâlde Allah'dan istimdad ettiğini gördüm. Duâ ve niyazında, **"Ey Allah'ım! Ümmetime merhamet et. Ümmetimin içinde, âlimleri var, velîleri var, sâlihleri var, mücâhidleri var, hacıları var"**, diyordu. Cenâb-ı Hak'tan **"Yâ Muhammed (s.a.v.)! Sen hep itaat edenleri zikrediyorsun."** diye nidâ gelince, Peygamber aleyhisselâm, **"Ey Allah'ım! Onlar senin buyurduğun gibidir. Fakat onların içinde sana ortak koşan, sana oğul isnad eden ve puta tapanlar ve tevhid akidesinden dönenler yoktur. Ümmetim, ümmetim, ey Allah'ım! Gözlerimden akan yaşlara merhamet et, onlar hakkında şefaatimi kabul buyur"**, diyerek Allah'a niyâz etmeye başladı.

Ben, Peygamber aleyhisselâmı aşırı derecede sevdiğim için kendilerine, "Yâ Resûlallah, bunca ağlamak ve niyazda bulunmak

nedir? Kendine de bir parça acı", dedim. Mübârek başını kaldırdılar. Sol eliyle cehennemin kapısını bağlayıp:

– **Ey Ebû Bekir, Rabbime çok niyaz ederek, ümmetimin bağışlanmasını istedim. Yanmamın ve yalvarmamın çokluğundan, Cenâb-ı Hak ümmetimi bana bağışladı. Böylece benim ümmetim için olan üzüntü ve endişemi kaldırdı,** buyurdu. Ben:

– Yâ Resûlallah! Cenâb-ı Hak, ümmetinin hepsini mi bağışladı? Yoksa bir kısmını mı? diye soracakken, yâ Ömer (r.a.) sen kapıyı çaldın, uyandım.

Hazret-i Ebû Bekir bu sözü söylerken evin içinden, **"Hepsi, hepsi, ey Ebû Bekir!"** diye bir ses geldiğini ve, **"Ancak bir mü'mini kasden öldürenler bağışlanmadı. Onlar cehennemde ebedî kalacaklardır"** dendiğini duyduk. Bu sesi duyunca, şefaati kabul olunan, ümmetine çok şefkatli ve merhametli olan böyle bir peygambere ümmet olduğumuz için Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâlar ettik.

44. **MENKIBE:** Ebû Bekir Sıddîk (r.a.) halifeliği zamanında Medine-i Münevvere sokaklarında gezerken bir evin içinde bir ağlama sesi duydu. İçeriden gelen ses, şiir okuyup ağlayan bir kadının sesi idi. Kadın şu şiiri okuyordu:

Sen aydan daha güzelsin, ay yüzlüm,
Ay gibi parlak yüzünle güneşi alt edersin,
Dâyem (dadım, mürebbiyem) **henüz ağzıma, südü koymadan önce,**
Hatırlayıp lâle dudaklarını kan yedim.

Bu şiiri Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) duyunca, mübârek kalblerine tesir etti. Kapıyı çaldı, bir kadın dışarı çıktı. Kadına:

– Hür müsün, yoksa köle misin? diye sordu. Kadın:

– Köleyim, dedi. Hazret-i Ebû Bekir:

– Bu şiiri kime okudun, kimin için ağlıyorsun? buyurdu. Kadın:

– Ey Allah Resûlü'nün halifesi, buna bunu sorma, dedi. Ebû Bekir:

– İçindeki sırrı bana söylemeyince buradan ayrılmam, dedi. Kadın içinden bir ah çekerek, Benî Haşim delikanlılarından bir gencin ismini söyledi. Hazret-i Ebû Bekir mescide gidip bu kadının

efendisini buldu. Köle olan kadını efendisinden tam fiyatı ile satın aldı. Sonra azad ederek veya hibe ederek sevdiği âşıkı ile nikâhladı. Bu hikâyeyi **Molla Câmi Hazretleri "Baharistan"** isimli kitabında zikretmiştir.

45. MENKIBE: Ebû Bekir'in (r.a.) hakkında nâzil olan âyet-i celîleler:

İlk önce şunu bilmek gerektir ki, Ebû Bekir'in (r.a.) Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den sonra halifeliği **icma-i ümmet**le sabittir.

Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'de buyurmuştur ki:

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ
فِي الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ
دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضٰى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ اَمْنًا
يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْـًٔا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

– Sizden iman edip de sâlih ameller işleyenlere Allah şöyle va'd buyurdu: "Yemin olsun ki, kendilerinden evvel gelen İsrail oğullarını nasıl kâfirlerin yerine getirdi ise, onları da kâfirlerin arazisine getirecek. (Hâkim kılacak) **ve onlara, kendileri için seçtiği dinlerini** (İslâm'ı) **kuvvetlendirip icra imkânı verecek, onları korkularının arkasından muhakkak emniyete kavuşturacak,** (Allah Müslümanların düşmanlarını helâk edecektir). **Böylece bana hiçbir şeyi ortak koşmayarak hep bana ibâdet edecekler. Kim de bundan sonra nankörlük ederse, işte onlar asıl fasıklardır."**[22]

22 en-Nur: 55.

Bilginler diyorlar ki: Cenâb-ı Hak, iman edenlere, iyi amel işleyenlere, muhakkak kendilerini yeryüzünde halife kılacağını va'd ediyor. Tıpkı kendilerinden önce iman eden İsrail oğullarını halife kıldığı gibi. Kendilerine seçtikleri İslâm dinini kuvvetlendireceğini ve korktukları düşmanlarından onları kurtarıp emniyete kavuşturacağını da va'd buyurmuştur. Bunun sebebinin sırf kendisine ibâdet edilmesi, kendisine (Allah'a) şirk koşulmaması olduğunu ve bu nimetlerden sonra nankörlük yapanların fasıkların tâ kendileri olduklarını beyân buyurmuştur. Buradan anlaşılıyor ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ve ashab-ı kiram (r.a.), Mekke-i Mükerreme'de müşriklerin kendilerine takındıkları tavırdan korkulu idiler. Medine-i Münevvere'ye hicret ettikten sonra da din düşmanlarına galip gelinceye dek korku içinde yaşıyorlardı. İslâm dini iyice kuvvet bulup, Müslümanlar kâfirlere Allah Teâlâ'nın izniyle galip geldikleri zaman korkudan kurtulup, emin oldular.

Bu âyet-i celîlede Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) ve diğer halifelerin halifeliklerinin hak olduğuna dair delil vardır. Çünkü asla ihtimali yoktur ki, Cenâb-ı Hak, verdiği sözden caysın.

Diğer bir âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur:

وَلَا يَأْتَلِ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا أُولِي الْقُرْبَىٰ
وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ۗ
أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

– Bir de, içinizde fazilet ve servet sahibi olanlar, yoksullara, Allah yolunda hicret edenlere vermemek (yedirmemek) **üzere yemin etmesinler,** (kusurlarını) **bağışlasınlar, aldırmasınlar. Allah'ın**

size bağışlamasını sevmez misiniz? Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhametlidir.[23]

Bu âyet-i celîle Ebû Bekir'in (r.a.) hakkında nâzil olmuştur. Sebebi:

Ebû Bekir'in (r.a.) halasının oğlu **Mustah** fakir bir kimse idi. Muhacir ve Bedir savaşına katılanlardan idi. Hazret-i Âişe (r.anhâ) hakkında bazı yakışıksız sözler söylediği için Ebû Bekir (r.a.) kendisine kızıp ona hiçbir yardımda bulunmamak için yemin etmişti. Bu âyet-i celîle nâzil olup Peygamber aleyhisselâmdan işittiği zaman Ebû Bekir, **"Evet Allah'ın beni bağışlamasını severim"** diyerek ona nafaka vermeye ve hiçbir zaman nafakasını kesmemeye söz verdi.

Yine Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ
يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

– Ey iman edenler! İçinizden kim dininden dönerse, şunu bilsin: Allah onun yerine öyle bir kavim getirecek ki, Allah onları sever; onlar da Allah'ı severler, mü'minlere karşı yumuşak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve başları yukardadır; Allah yolunda mücadele ederler, dil uzatanın kınamasından korkmazlar. İşte bu, Allah'ın ihsânıdır. Onu dilediği kimseye verir. Allah'ın ihsânı geniştir. (O) her şeyi bilendir.[24]

23 en-Nur: 22.

24 el-Maide: 54.

Bir rivâyete göre bu âyet-i celîle Ebû Bekir'in (r.a.) hakkında nâzil olmuştur.

Cenâb-ı Hak başka bir âyet-i celîlede şöyle buyuruyor:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ
قصر
مِنْكُمْ ۚ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ
كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ع

– Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygambere ve sizden olan idarecilere de itaat edin. Sonra bir şey hakkında çekiştiniz mi, hemen onu Allah'a ve Resûlü'ne arz ediniz; eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız... Bu müracaat hem hayırlı, hem de netice bakımından daha güzeldir.[25]

İkrime Hazretleri, Ulü'l-Emir'den maksat, Ebû Bekir'le Ömer'dir (r.a.). Çünkü Peygamber aleyhisselâm, **"Benden sonra Ebû Bekir ile Ömer'e uyun. Onların benim yanımdaki yeri bedenin başın yanındaki yeri gibidir"**, buyurmuştur, diyor.

Allah celle celâlühu buyuruyor:

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا
ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ
لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا ۚ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ
وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا
السُّفْلَىٰ ۗ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

25 en-Nisa: 59.

– Eğer siz, Peygambere yardım etmezseniz, Allah vaktiyle ona yardım ettiği gibi yine eder. Hani Mekke kâfirleri onu Mekke'den çıkardıklarında ikinin ikincisi (Peygamberin arkadaşı Hazret-i Ebû Bekir) **ile** (Sevr dağında) **mağaradaydılar. O vakit Peygamber, arkadaşına şöyle diyordu: "Mahzun olma, çünkü Allah'ın yardımı bizimle beraberdir. Nihayet Allah, Peygamberin üzerine manevî huzurunu indirdi ve onu, görmediğiniz ordularla kuvvetlendirdi. Böylece küfredenlerin kelimesini** (şirk dâvâsını), **en alçak etti. O, Allah'ın kelimesi tevhid ise, en yüksek. Allah her şeye galibdir, hükmünde hikmet sahibidir.**[26]

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) mağarada kendine gelecek herhangi bir tehlikeden dolayı korkmuyordu. Fakat ümmet-i İslâm'a olan şefkat ve merhametinden dolayı Peygamber aleyhisselâma gelecek zarardan korkuyordu. Hatta Peygamber aleyhisselâma:

– Eğer kâfirler beni öldürseler, ne olur? Bir adam öldürmüş olurlar. Fakat sizin mübârek varlığınıza bir zarar gelirse Müslüman ümmetin helâk olacağı muhakkaktır. Buna Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– O kimseler hakkında niçin düşünüp endişe ediyorsun ki, onların üçüncüsü Cenâb-ı Allah'dır (Allah'ın yardımı onlarla beraberdir).

Üç gün mağarada kaldılar. Hazret-i Ebû Bekir'in kalmış olduğu birkaç koyununu Âmir bin Füheyre güderdi. Her gün koyunları mağaranın yanına götürürdü. Peygamber aleyhisselâm ve Hz. Ebû Bekir, koyunların sütlerinden içerlerdi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mağaradan çıkıp yolculuğa çıkacakları zaman Abdurrahman bin Ebû Bekir (r.a.) iki deve getirdi. Onlara binip yola revan oldular. Bu yolculukta dört kişi vardı: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir, Âmir bin Füheyre ve Abdullah bin Âmir bin Abdü'l-Leys.

Allah Teâlâ buyuruyor:

26 et-Tevbe: 40.

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمٰٓؤُا ۟ قصر

– Allah'dan, kulları içinde, ancak âlimler korkar.[27]

Bu âyet-i celîlenin gelmesinin sebebi: Hazret-i Ebû Bekir'de (r.a.) öyle bir korku peyda oldu ki, korku eseri, yüzünden belli olurdu. Bu hususu Peygamber aleyhisselâm kendilerinden sorardı. Bunun üzerine bu âyet-i celîlede nâzil olmuştur.

Yine Cenâb-ı Hak buyuruyor:

وَالسّٰبِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهٰجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِاِحْسَانٍ ۙ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ
جَنّٰتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِينَ فِيهَآ اَبَدًا ۟ ذٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ

– İslâm'a ve dolayısıyla (cennete girişte) **ileri geçerek birinciliği kazanan muhacirler ve ensar, bir de güzel amellerle onların izinden giden mü'minler** (var ya), **Allah onlardan râzı olmuştur. Onlar da Allah'dan râzı olmuşlardır. Allah, onlara, ağaçları altından ırmaklar akan cennetler hazırladı ki, içlerinde ebedî olarak kalacaklardır. İşte bu, en büyük saadettir.**[28]

İlk iman edenler hakkında tefsirciler arasında ihtilaf vardır. Bir kısım tefsircilere göre, ilk iman eden **Hatice vâlidemiz**dir. Bazılarına göre de ilk iman eden **Ebû Bekir**'dir. Bu görüş daha kuvvetlidir.

27 Fatır: 28.
28 et-Tevbe: 100.

Çünkü Peygamber (s.a.v.), Ebû Bekir'in imanı hakkında şöyle buyurmuştur:

– Eğer Ebû Bekir'in imanı yeryüzü ehlinin imanı ile tartılsa, onun imanı daha ağır gelir.

Onun içindir ki, bir insan iyi amel yapsa, sonra başka birisi yapmış olduğu o ameli yapsa, ilk yapan hem kendi yapmış olduğu amelin sevabını alır, hem de onun yapmış olduğu ameli işleyenlerin sevabı gibi sevap alır. Kendisinden sonra yapanların sevabından hiçbir şey noksan olmaz.[29]

Yine Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Ebû Bekir (r.a.) sizin üzerinize, namaz, oruç ile üstün kılınmadı. Fakat o, kalbindeki marifetullah ile üstün kılınmıştır.

Üstünlük bütün kemâl sıfatlardan başka, hususan marifetullah (Allah'ı bilmek) ile olur. Eğer marifetullahta bir kimse Ebû Bekir'i (r.a.) geçmiş olsaydı, üstünlük o kimsede olurdu.

Başka bir âyet-i celîlede de Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

– Ey iman edenler, Allah'dan korkunuz ve sadıklarla beraber olunuz.[30]

Sa'd bin Cübeyr (r.a.), bu âyet-i kerîmedeki sadıklardan murad, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer'dir. Çünkü Cenâb-ı Hak şöyle buyurmuştur diyor:

29 Müslim'de bu meâlde hadis-i şerifler vardır.
30 et-Tevbe: 119.

لِلْفُقَرَآءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِن دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ
يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنصُرُونَ اللَّهَ وَ
رَسُولَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۚ قصر

– (Bilhassa bu ganimet), **O, fukara muhacirler içindir ki,** (Mekke müşriklerinin tazyiki üzerine) **yurdlarından ve mallarından çıkarılmışlardır. Hâlleri şudur: Allah'dan** (dünyada) **bir rızık ve rızâ isterler. Allah'a ve peygamberlerine,** (mal ve canları ile Allah'ın dinine) **yardım ederler. İşte bunlar, sadık olanlardır.** (İmanlarında sadakat gösterenlerdir).[31]

Halife seçiminde ihtilâfa düşüldüğünde Ebû Bekir (r.a.), **"Ey iman edenler! Allah'dan korkunuz ve sadıklarla beraber olunuz."** meâlindeki âyet-i kerîmeyi okudu. Bütün ensar hilâfetten feragat ederek Ebû Bekir'in halife olmasına rızâ gösterdiler, ona biat ettiler.

وَالَّذِي جَآءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِۦٓ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۖ قصر

– **Doğruyu** (Kur'ân'ı) **getiren** (Hz. Peygamber aleyhisselâm) **ve onu tasdik edenler ise, işte bunlar takvâ sahibi kimselerdir,**[32] meâlindeki âyetin yorumunda Hazret-i Ali (r.a.) buyuruyor ki, doğruyu getiren Muhammed aleyhisselâm, onu tasdik eden de Ebû Bekir'dir.

31 el-Haşr: 8.
32 ez-Zümer: 33.

لَا يَسْتَوِي مِنكُم مَّنْ أَنفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ ۚ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ
دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنفَقُوا مِن بَعْدُ وَقَاتَلُوا ۚ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ
الْحُسْنَىٰ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

– ... **Fetihten** (Mekke'nin fethinden) **evvel, Allah yolunda harcayıp savaşanlarınız, diğerleri ile bir olmaz. Onlar, sonradan harcayıp savaşanlardan, fazilet ve derece yönünden daha büyüktür. Bununla beraber Allah hepsine Hüsnâ'yı** -Cenneti- **va'd buyurdu. Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır.**[33]

Kelbî, bu âyet-i celîlenin Ebû Bekir (r.a.) hakkında nâzil olduğunu söylüyor. Bu âyet-i celîlede Ebû Bekir'in (r.a.) diğer sahabilerden daha üstün olduğuna açıktan açığa delâlet vardır. Çünkü O, **ilk Müslüman** olandır.

Rivâyet edilmiştir ki, Ebû Ümame, Amr bin Abese'ye:

– Neden ben içten ve kuvvetli Müslümanım diye iddia ediyorsun? diye sordum. Amr bin Abese, şöyle cevap verdi:

– Böyle iddia ettiğimin sebebi şudur: Ben bütün halkı delâlette gördüm. Hiçbir kimsenin hak yolda olduğunu görmedim. O sırada Mekke-i Mükerreme'de bir zâtın peygamberlik dâvâsında bulunduğunu işittim. Kendisini görmeye gittiğimde, kavmi kendisine galip olduğunu gördüm. Mağlup olan o zât-ı muhtereme:

– Sen kimsin ve nesin? diye sordum. Bana:

33 el-Hadid: 10.

– Nebiyim, diye cevap verdi. Ben:

– Nebi ne demektir? diye sorunca:

– Allah Teâlâ'nın elçisiyim, diye cevap verdiler.

– Seni ne için göndermiş? dedim.

– Allah'ın birliğini, O'na ortak koşulmayacağını, putlara tapılmayacağını, akrabayı ziyaret etmeyi emir etmem için gönderdi, buyurdu.

– Seninle beraber kim vardır, dedim.

– Bir hür ve bir de köle var, buyurdular.

Bakınca Peygamber aleyhisselâmın işaret buyurduğu kimselerin Ebû Bekir ile Bilâl-i Habeşî (r.a.) olduğunu gördüm. Hemen ben de Müslüman oldum. Üçüncü Müslüman olduğum için içten ve kuvvetli Müslümanım.

Abdullah bin Mes'ud (r.a.), Müslümanlığı ilk önce kılıcı ile etrafa yayan Resûlullah (s.a.v.) ile Ebû Bekir'dir, buyurmuştur.

Hazret-i Ali (r.a.) da, şöyle demiştir: "Resûl-i Ekrem (s.a.v.) İslâmiyeti tebliğ ettiği zaman ilk önce iman eden Ebû Bekir'dir. Beni, Ebû Bekir ve Ömer'den (r.a.) üstün gören kimseye had cezası verir, onu şahidlikten menederim."

Başka bir âyet:

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَأَمْرُهُمْ شُورٰى
بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

– O kimselerdir ki, Rablerine itaate icabet etmişler ve namazı gereği gibi kılmışlardır. İşleri de aralarında danışıklıdır. Kendilerine verdiğimiz rızıktan (Allah yolunda) **harcarlar.**[34]

34 eş-Şura: 38.

Bu âyet-i kerîme de Ebû Bekir'in (r.a.) şan ve şerefinin yüksekliği hakkında nâzil olmuştur. Çünkü bütün malını Allah yolunda sarfetmiştir. Kendisini kınayanların sözlerine hiçbir zaman aldırış etmemiştir.

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعَوْنَ إِلَىٰ قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ
قصر
شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ ۖ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا
حَسَنًا ۖ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ
يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

– (Ey Resûlüm, Hudeybiye seferinden) **geri kalan o bedevilere de ki: "Siz yakında çok kuvvetli bir kavimle harb için çağrılacaksınız. Onlarla savaşırsınız, yahud Müslüman olurlar** (da kurtulurlar). **Eğer itaat ederseniz; Allah size güzel bir mükâfat verir. Şayet bundan önce yaptığınız gibi, cihaddan dönerseniz, sizi acıklı bir azab ile azablandırır."**[35]

Rafi' bin Hadîc diyor ki:

"Biz bu âyet-i kerîmeyi daima okurduk, fakat bunun sırrının ne vakit zâhir olacağını bilmezdik. Ne zaman ki, Ebû Bekir (r.a.) Müslümanları yalancı peygamberlik dâvâsında bulunan Müseyleme ve taraftarları olan Yemame halkına savaşmak için üzerine gönderdi, âyet-i kerîmedeki dâvetin Ebû Bekir (r.a.) tarafından savaş için yapılan dâvet olduğunu anladık."

Bu âyet-i celîle iki hususun zuhur edeceğine işaret ediyor: **Birincisi, mülhidler, ikincisi** ise **mübtedîlerdir.** Mülhidler hakkında verdiği haber sonradan aynen zuhur etmiştir. Âyet-i celîlede aynı

35 el-Fetih: 16.

zamanda Ebû Bekir'in halifeliğinin hak olduğuna da delâlet vardır. Bu hususta bid'at ehlinin gidiş ve görüşlerini reddeden işaretler mevcuttur.

Çünkü Ebû Bekir'in halifeliğinin hak olması hususunda şüphe edenler ve halife olmasında haksızlık yapıldığını iddia eden kimseler, zümreler meydana çıkmıştır. Bunların sapık bir görüşe bağlandıkları muhakkaktır.

Kur'ân-ı Kerîm'in gaibden haber vermesi ve verdiği haberin aynen çıkması O'nun bir icazıdır. Çünkü önceden Cenâb-ı Hakk'ın Kur'ân-ı Kerîm'de haber verdiği husus, sonradan zuhur etti ve Ebû Bekir'in halifeliğinin hak ve gerçek olduğunu ispat etti. Bu hususları âyet-i kerîmeden ancak kendisine Cenâb-ı Hakk'ın basiret verdiği kimseler anlar.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾

– Amma kim (Allah yolunda malını) **verir ve Allah'dan korkarsa, O, en güzel kelimeyi** (Lâ ilâhe illâllah sözünü), **tasdik ederse, Biz onu** (Allah'ın râzı olacağı) **en kolay yola hazırlarız.**[36]

Tefsir ehli diyorlar ki: **"Hüsna"** Cenâb-ı Hakk'ın sevab va'd buyurmasıdır. Âyet-i kerîmeler, Ebû Bekir'in (r.a.) Allah Teâlâ'nın emirlerine uygun iş gördüğüne ve eline geçen malı Allah yolunda tasadduk ettiğine de işaret ediyor.

Ebû Bekir'in dünya malına önem verdiği görülmemiştir. Onun üstünlüğüne delâlet eden âyet-i celîlelerden biri de şudur:

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾

36 el-Leyl: 5-6-7.

– **Uzaklaştırılacaktır ondan** (cehennem), **takvâ sahibi olan, malını** (hayra) **veren,** (gösteriş yapmayarak) **temizlenen...**[37]

Hişam, babası Urve'den rivâyet ediyor ki; Ebû Bekir (r.a.) müşriklerin azab çektirdiği yedi köleyi onlardan satın alıp, hürriyetlerine kavuşturmuştur. Müslüman oldukları için müşriklerin elinde eza gören ve Ebû Bekir'in ellerinden alıp azad eden kölelerden biri **Hazret-i Bilâl**'dir. Diğerlerinin içinde Âmir bin Füheyre ve onun kızı **Hindiyye** vardı. Hindiyye Müslüman oldu. Ondan sonra gözleri görmez oldu. Müşrikler kendisine, "Lât ve Uzza (iki büyük put) görmesini giderdi." dediler. Bunun üzerine onlara, "Ben Lât ile Uzza'ya inanmıyorum." deyince Allah Teâlâ onun görmesini iade etti. Câriye bulunduğu ev sahibesi onu parasız azad etmek istemiyordu. Ev sahibesi ona:

– Senin dostların seni benden para ile alıp azad edinceye dek ben seni azad etmem, dedi.

Bu sözleri söylerken Ebû Bekir (r.a.) oradan geçiyordu. Bu konuşmayı duyan Ebû Bekir, kadına varıp "bunu kaça satarsın?" dedi. Kadın, "Şu kadara satarım" dedi. Ebû Bekir kadının istediği parayı verip câriyeyi satın aldı ve hemen azad etti. Abdullah bin Zübeyr minbere çıkıp şöyle dedi.

– Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) zayıf köleleri satın alıp azad ediyordu. Babası ona, "Niçin arkası kuvvetli olan köleleri almıyorsun?" deyince, Ebû Bekir (r.a.), "Allah Teâlâ ben zayıf kulunu cehennemden azad etsin diye zayıf köleleri satın alıp azad ediyorum." diye cevap vermiştir. Bunun için Allah Teâlâ, **"Uzaklaştırılacaktır ondan** (cehennemden), **takvâ sahibi olan, malını** (Allah yoluna) **veren..."** meâlindeki âyet-i celîleleri göndermiştir.

Ebû Bekir Hazretlerini, mü'minler gerçek halife olarak kabul ettiler. Peygamber aleyhisselâm da, **"Ebû Bekir, Allah'ın (c.c.) dini**

37 el-Leyl: 17-18.

üzerine halife oldu." buyurmuştur. Allah Teâlâ'nın göndermiş olduğu âyetlerde bu hususa işaretler vardır.

Rafızîler Ebû Bekir'in (r.a.) halifeliğine karşı çıktılar. Lanet okudular. Hâlbuki kendileri lanete müstehak oldular. Çünkü Allah Teâlâ, onun halifeliğine âyetlerde işaret buyurdu. Bütün mü'minler onu kendilerine Peygamberi Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in işareti esasına dayanarak halife kabul ettiler. Allah Teâlâ bunlar hakkında şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدٰى
وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلّٰى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ
وَسَآءَتْ مَصِيرًا ۟

– Her kim de, kendisine doğru yol apaçık belli olduktan sonra, Peygambere aykırı harekette bulunur ve mü'minlerin yolundan başkasına uyar giderse, onu, döndüğü sapıklıkta bırakırız. Âhirette de kendisini cehenneme koyarız ki, o, ne kötü bir dönüş yeridir...[38]

Hiçbir zümre yoktur ki Rafızîler kadar Allah'a (c.c.) ve Peygambere (s.a.v.) muhalefet edip karşı çıksın. Allah Teâlâ, Ebû Bekir'in İslâm dininin en ileri geleni olduğunu Kur'ân-ı Kerîm'de işaret buyuruyor. Rafızîler bunu kabul etmeyip reddediyor ve "böyle değildir", diyor. Allah Teâlâ, Ebû Bekir'in mü'min olduğunu ve gayba iman ettiğini beyân ediyor Kur'ân'da. Rafızîler bunu da kabul etmeyip reddediyorlar. Cenâb-ı Hak, Ebû Bekir'in üstün olduğunu ve malını Allah yolunda, din uğrunda harcadığını ifade buyuruyor. Rafızîler ise bunları inkâr edip Ebû Bekir'e dil uzatıyorlar.

38 en-Nisa: 115.

Rivâyet olunmuştur ki, bir gün Cebrâil aleyhisselâm, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanında oturuyordu. Ebû Bekir'e hitaben:

– Sen Ebû Bekir'sin, buyurdu. Bunun üzerine Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.), Cebrâil aleyhisselâma:

– Siz Ebû Bekir'i (r.a.) biliyor musunuz? buyurdular. Cebrâil aleyhisselâm:

– Bizim yanımızda Ebû Bekir bundan daha iyi bilinmektedir. O, senin hayatta vezirin, vefâtından sonra da halifendir, buyurdu.

Bir nükte: Şuna taaccüb etme ki, **Ashab-ı Kehf**'in köpeği, dünyada kendilerine bağlandığı civanmerdlerle birkaç adım atmakla, dünyada, mağarada, onlarla beraber kaldı. Mağarada onlarla birlikte uyudu. Kıyâmette de, cennette de onlarla beraber olacaktır.

Yâ Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'le beraber olan, O'nun dostluğunu seçen, darlıkta, sıkıntıda, dâvette, savaşta can ve malı ile Muhammed aleyhisselâmın yanında yer alan, mağarada, hicrette, kabirde, şefaatte, makam-ı Mahmud'da, Havz-ı kevserde, cennette ve Allah Teâlâ'yı mekândan münezzeh olarak görmekte O'nunla beraber olan Ebû Bekir'in bu hususiyetleri inkâr mı olunacak? Bu kadar müjdelere rağmen Peygamber aleyhisselâmla birlikte olmayacak mı? Onun hakkında kötü söz söylemek, ona dil uzatmak ne kadar kötü ve aptallıktır!..

46. MENKIBE: Hazret-i Ebû Bekir hakkında varid olan hadis-i şerifler:

1- Abdullah İbni Abbas'dan rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur ki:

– Bir kimse vardır ki, cennete girdiği zaman, saraylarda, köşklerde ve evlerin odalarında bulunanların hepsi ona selâm verip hoş geldin, derler.

Ebû Bekir (r.a.):

– Yâ Resûlallah (s.a.v.)! Biz o kimseyi, o saray ve köşklerde görebilir miyiz? dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– Evet, o kimse sensin ey Ebû Bekir, buyurdular.

2- Sa'd bin Zürare'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Resûlullah (s.a.v.) hutbe okurlarken ashab-ı kiramı gözden geçirdi. Ebû Bekir'i (r.a.) göremeyince, **"Ebû Bekir nerededir?"** diye sordu. Devamla, **"Cebrâil aleyhisselâm şimdi bana senin ümmetinin hayırlısı Ebû Bekir'dir diye haber verdi"**, buyurdular.

3- Abdullah İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet olunmuştur. Der ki: Biz Peygamber aleyhisselâmın yanında bulunuyorduk. Ebû Bekir'in ismi Peygamber aleyhisselâmın huzurunda anıldı. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, **"Ebû Bekir'e (r.a.) kim benzeyebilir? İnsanlar beni yalanladı; o, tasdik edip bana iman etti. Herkes benden kaçarken o, kızını bana nikâhladı. Bütün malını benim yoluma feda etti. Sıkıntılı saat ve günlerde yanımda mücadele etti. O, kıyâmet günü, eğeri yeşil zebercedden, yuları inciden olan cennet develerinden bir deveye binmiş olur. Sündüs ve istibraktan iki yeşil elbise giymiş olduğu hâlde benimle konuşur. Ben de onunla konuşurum. Kıyâmet ehli, "Bunlar kimlerdir?" diye sorarlar. Kendilerine, bunlar "Allah Teâlâ'nın Resûlü Muhammed (s.a.v.) ve Ebû Bekir Sıddîk'dır" diye cevap verirler"**, buyurdu.

4- Hazret-i Âişe'den (r.anhâ) rivâyet edilmiştir.[39] Demiştir ki: Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) son hastalığında ağırlaştı. Bana:

– Ebû Bekir'e (r.a.) emrimi bildirin. İmam olup Müslümanlara namazı kıldırsın, buyurdu. Ben:

– Yâ Resûlallah! Ebû Bekir sizin makamınıza geçtiği zaman ağlamasından kimse onun sesini duyamaz. Ömer bin Hattab'a (r.a.) emrediniz. Müslümanlara imam olup namazı kıldırsın, dedim. Resûlullah (s.a.v.) yine:

39 Buharî ve Müslim rivâyet etmişlerdir.

– Ebû Bekir'e (r.a.) söyleyin Müslümanlara imam olup namaz kıldırsın. Ben yine kendisine:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Bekir sizin makamınızda durmaya dayanamaz, dedim. Yine Peygamber aleyhisselâm:

– Ebû Bekir'e (r.a.) söyleyin Müslümanlara imam olup namazlarını kıldırsın, buyurdular.

Ben, Hafsa'ya gittim, kendisine, Resûlullah'a gidip Ebû Bekir imam olursa ağlamasından sesini kimse işitmez, diye Peygamber aleyhisselâma söylemesini rica ettim. O da Peygamber aleyhisselâma söyledi. Yine Peygamber aleyhisselâm:

– Söyleyin Ebû Bekir'e Müslümanlara imam olsun. Siz (kadınlar) **kardeşim Yûsuf'u (a.s.) sıkıntıya sokan kimselersiniz. Ben Ebû Bekir Müslümanlara imam olsun diyor, siz Ömer olsun diyorsunuz,** buyurdu. Hz. Hafsa da bu duruma üzülerek gitti.

5- Abdullah İbni Abbas'tan rivâyet edilmiştir. Demiştir ki:

Nasr sûresi nâzil olduğu vakit, babam Abbas (r.a.), Hazret-i Ali'nin (r.a.) yanına gidip:

– Resûlullah (s.a.v.)'in vefâtının yaklaştığını bildiren âyet-i kerîme nâzil oldu. Kendilerinden sonra halifenin kim olacağını bilmiyoruz. Bunun üzerine Hazret-i Ali:

– Ey amcam! Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına git, bu hususu kendilerinden sor. Şayet bu işi bize bırakırsa Kureyş'in bizimle düşmanlığı olmaz. Şayet bizden başkasına verirse, bizim hakkımıza riâyet etmesi hususunda o kimseye vasiyet etmesini kendisinden rica ederiz, dedi.

Abbas (r.a.) hemen kimseye sezdirmeden Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanına gitti ve:

– Yâ Resûlallah (s.a.v.)! Sizden sonra halife kim olacaktır? diye sordu. Peygamberimiz (s.a.v.) şöyle cevap verdiler:

– Ey Abbas, ey Peygamberin amcası! Cenâb-ı Allah halifelik vazifesini Ebû Bekir'e (r.a.) vermiştir. Ebû Bekir'in sözlerine kulak verirseniz kurtulursunuz, istediklerinize nâil olursunuz. Ona itaat ederseniz doğru yolu bulursunuz, buyurdu.

Abdullah İbni Abbas (r.a.), ashab-ı kiram, Ebû Bekir'e itaat ettiler ve doğru yolu buldular. Her kim ki, Ebû Bekir'in halifeliğinin hak olduğunu kabul edip, ashab-ı kiramı severse o kimse doğru yolu bulur ve her türlü korkudan emin olur, dedi.

6- Câbir bin Abdullah (r.a.) rivâyet ediyor: Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) huzurunda idik. Kays kabilesinden bir grup insan geldi. İçlerinden bazıları ileri geri söz söylemeye başladılar. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), Ebû Bekir'e (r.a.) yönelerek buyurdular ki:

– Söyledikleri şeyi işittin mi? Ebû Bekir:

– Evet, işittim, dedi. Resûlullah (s.a.v.):

– Öyle ise onlara gereken cevabı ver, buyurdular. Hazret-i Ebû Bekir onlara gereken cevabı tamamıyla verdi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– Ey Ebû Bekir! Cenâb-ı Hak sana en büyük rızâsını ihsân buyursun, dedi.

Ashab-ı güzinden birisi:

– Cenâb-ı Allah'ın en büyük rızâsı nedir, yâ Resûlallah? diye sordu. Peygamber aleyhisselâm:

– Cenâb-ı Allah âhirette cennette umumi olarak bütün kullarına, hususi olarak da Ebû Bekir'e tecelli eder (Allah Teâlâ'nın en büyük rızâsı işte budur), buyurdular.

7- Ebû Hureyre (r.a.) rivayet ediyor:

Cebrâil aleyhisselâm gelmiş, Resûlullah (s.a.v.) huzurunda uzun bir süre kalmış, Allah Teâlâ'nın vahyini tebliğ ediyordu. O esnada Ebû Bekir (r.a.) gelip oradan geçti. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Cebrâil aleyhisselâma:

– Yâ Cebrâil! Gökyüzünde siz Ebû Bekir'i tanır mısınız? buyurdular.

Cebrâil aleyhisselâm:

– Seni mahlûkata hak Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, gökyüzünde Ebû Bekir, yeryüzünden daha meşhurdur. O'nun göklerde adı **Halîm** diye bilinmektedir, dedi.

8- Ali bin Ebû Tâlib, Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

– Allah Teâlâ ruhları cesetlerden iki bin yıl evvel halketti. Sonra ruhlara, benim emrime muti olanlarını ve bana salât ü selâm getirmelerini onlara emretti. Ruhlardan beni tasdik edip, bana iman edenin ilki Ebû Bekir'in ruhu oldu. Kadınlardan bana iman edip salât ü selâm getirenin ilki de Âişe'nin ruhu oldu.

9- Abdullah İbni Abbas rivâyet ediyor. Peygamber (s.a.v.) buyuruyor ki: Mi'rac gecesi Cenâb-ı Allah'ın huzurunda durduğumda bana:

– Yâ Ahmed! Benim yeryüzündeki insanlarımı kime emanet ettin? buyurdu.

Ben:

– Onları Ebû Bekir'e emanet ettim, dedim. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak:

– Ebû Bekir kullarımın içinde senden sonra en hayırlısıdır. Benden ona selâm söyle, buyurdu.

10- Huzeyfe (r.a.), Resûlullah (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

– Her kim ki, beni rüyasında görürse, o kimse beni görmüştür. Zira şeytan benim şeklimde görünemez. Her kim ki, rüyasında Ebû Bekir'i görürse, muhakkak Ebû Bekir'i görmüştür. Çünkü şeytan, Ebû Bekir'in şeklinde görünemez.

11- Hazret-i Ali, Resûlullah'dan şöyle işittiğini rivâyet etmiştir:

– Doğru olan bir rivâyete göre, bir gün öğle namazından sonra Cebrâil aleyhisselâm yetmiş bin melek ile geldi, **En'am** sûresini getirdi. O akşam Peygamber aleyhisselâm bütün ashabı Âişe vâlidemizin evine topladı. Kandili yaktırıp En'am sûresini okudular. Kandilin ışığı azalınca Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir Hazretlerine, **"Ey Ebû Bekir! Kandilin ziyâsını fazlalaştır."** diye emir buyurdu. Bir saat sonra kandilin ziyâsı yine azaldı. Peygamber aleyhisselâm yine Ebû Bekir'e, **"Kandilin ziyâsını fazlalaştır ey Ebû Bekir!.."** buyurdu. Hazret-i Ebû Bekir kandilin ziyâsını çoğaltmak istediğinde, kandilin yağının bitmiş olduğunu görünce:

– **Ey Allah'ın Resûlü! Kandilin yağı kalmamış, bizim de bu gece yağ almaya gücümüz yoktur. Cenâb-ı Allah'ın kelâmını okumak için bize kandil lâzım.** Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, **"Ey Ebû Bekir! O kandile ağzının tükürüğünden bir miktar akıt."** buyurdular. Âişe vâlidemiz (r.anhâ) diyor ki:

– Babam, Peygamberin (s.a.v.) emrine uyarak ağzının tükürüğünden bir miktar lambaya akıttı. Lambanın ziyâsı ashab-ı kiramın gözlerini kamaştıracak bir şekilde çoğaldı. Peygamber aleyhisselâm, **"O kandili kırk gün kırk gece söndürmeyin."** diye emir buyurdu. Lamba Âişe vâlidemizin evinde kırk gün kırk gece yandı. Münafığın biri Hazret-i Âişe'nin evine geldi. Lambayı yanarken görünce, taaccüp ederek, "Kırk gün kırk geceden beri bu lamba nasıl yanıyor?" dedi. Münafığın böyle demesiyle lamba hemen söndü. O anda Cebrâil aleyhisselâm gelerek, Peygamber aleyhisselâma dedi ki:

– Yâ Muhammed! Allah Teâlâ buyuruyor: **"Kullarımın içinde kötü gözlü olanı yarattım. Şayet o münafığın gözü değmeseydi, Ebû Bekir'in tükürüğünün bereketiyle o lambayı kıyâmete kadar söndürmezdim."**

12- Rivâyet edilmiştir. Bir gün Cebrâil aleyhisselâm gelerek dedi ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Allah'ın sana selâmı vardır. Kaf dağının ardında yetmiş bu dünya büyüklüğünde olan bir âlem yaratmıştır. Onun zemini beyaz misktendir. Orada o kadar melek yerleşmiştir ki, eğer gökyüzünden bir iğne düşse yere düşmez. Bu melekler gece gündüz Allah'ı tesbih ve tehlil ederler, sevabını Ebû Bekir'i sevenlere bağışlarlar.

13- İtimatlı kimseler Peygamber aleyhisselâmın şöyle buyurduğunu rivâyet ediyorlar:

– Ebû Bekir (r.a.) dünyaya geldiği zaman göklerde bir şenlik olmuştur. Cenâb-ı Hak, Adn cennetine şöyle nidâ buyurmuştur: Sende Ebû Bekir ile onu sevenlerden başka kimse yerleşmez. Cehenneme de nidâ edip buyurur ki: "Celâlim hakkı için sende Ebû Bekir'in düşmanlarından başka kimseyi azablandırmam. Kıyâmet koptuğu zaman Ebû Bekir'e de şöyle nidâ buyurur: "Ey Ebû Bekir! Bugün sevdiklerine nasıl muamele etmemi istersen onlara öyle muamele ederim."

Buradan anlaşılıyor ki, Ebû Bekir'i hakkıyla sevenlerde küfür alâmeti kalmaz. Onu sevmeyen kimsenin de imanı sağlam olmaz.

14- **Enes bin Mâlik** ve **Ali bin Ebû Tâlib**'den rivâyet edilmiştir; Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) buyuruştur ki.

– Bir kimsenin, dünyaya veya âhirete ait bir isteği olup da, gece kalkıp gusl eder veya abdest alır, iki rekât namaz kılarsa ve her rekâtta bir Fâtiha ve üç kere İhlâs sûresini okursa, selâm verdikten sonra başını secdeye koyup, "Ey Allah'ım! Ebû Bekir'in hürmetine dileğimi ver", derse, Cenâb-ı Hak, Ebû Bekir'in hürmetine o kimsenin dilediğini verir.

15- Rivâyet ediliyor. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Beni Mi'rac'a götürdükleri gece cennet-i a'lâya girdim. Orada bir hûri ile karşılaştım. O anda Cebrâil yanımda idi. O hûrinin nurunun fazlalığından gözü kamaştığı için Cebrâil elini

gözlerinin üzerine koydu. Ben Cebrâil'e, "Yâ Cebrâil, niçin elini gözünün üzerine koydun ve yüzünü bu hûriden çevirdin?" dedim. Cebrâil şöyle cevap erdi.

- O hûri'ye bakmak için bana izin vermilmemiştir, dedi.

Sonra hûri benim yanıma geldi, bana selâm verdi. Ben de selâmına karşılık verdim. Hûri bana:

– Ey Allah'ın Resûlü! Benim Efendim nerededir? diye sordu. Ben kendisine:

– Ey hûri! Sen Ebû Bekir için misin? deyince, hûri:

– Sen Ebû Bekir'i gördün mü? dedim. Hûri:

– Evet, onu gördüm. Eğer dilersem şimdi dahi onu sana göstereyim, dedi.

Kendisine "göster" deyince hemen elinin ayasını bana gösterdi. Elinin ayasının içinde Ebû Bekir'in resmini gördüm, buyurdu.

16- Ömer bin Hattab rivâyet ediyor. Peygamber (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Beş kişiden başkası için ayağa kalkmayınız. O beş kişi şunlardır: Anne ve baba, size Kur'ân-ı Kerîm'i öğreten hoca, ilmi ile âmil olan âlim, âdil olan hükümdar.

Ömer bin Hattab diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu hadis-i şerifi bize söylediği gün Ebû Bekir Sıddîk meclise geldi. Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir için ayağa kalktı. O oturmayınca kendisi de oturmadı. Peygamber aleyhisselâma:

– Yâ Resûlallah, bu beş kişiden başkası için ayağa kalkmamamızı emir buyurdunuz. Siz ise Ebû Bekir için ayağa kalktınız, dedim. Peygamber (s.a.v.):

– Cebrâil aleyhisselâm gelip önümde oturmuştu. Ebû Bekir meclise girdiği zaman bana:

– Yâ Muhammed (s.a.v.), Ebû Bekir geldi, dedi. Ben kendisine:

– Ebû Bekir'i tanıyor musun? dedim.

Cebrâil:

– Yâ Muhammed (s.a.v.), yeryüzünde sen onu bildiğin gibi, gökteki melekler arasında da Ebû Bekir bilinmektedir, dedi.

Ebû Bekir geldiğinde, Cebrâil aleyhisselâm ayağa kalktığı için ben de ayağa kalktım. Ey Ömer! Bir yerde ki, Cebrâil ayağa kalkar, orada ben kalkmayayım mı? Ebû Bekir oturmayınca, O'na hürmeten Cebrâil de oturmadı. Bunun için ben de oturmadım.

17- Diğer bir hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm şöyle buyuruyor:

– Cenâb-ı Allah beni kendi nurundan halketti. Her kim ki, bunları severse, Cenâb-ı Hak o kimsede bir nur yaratır ki, onun ışığından kabrin ve kıyâmetin karanlığından kurtulur. Kim ki, bunları sevmezse, Allah Teâlâ o kimsede asla nur yaratmaz.

18- Ebû Said el-Hudri (r.a.) rivâyet ediyor. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Kıyâmet günü, Allah Teâlâ'nın emriyle kırmızı altından üç kürsü Arş-ı âlâ'nın önüne konur. Bu kürsülerin biri bir kenarda, diğeri bir kenarda üçüncüsü de ortada bulunur. Bu kürsülerin ziyâsı ile mahşer halkı nurlanır. Bu kürsülerin birinde İbrahim aleyhisselâm oturur, birinde de ben otururum. Ortada bulunan kürsü boş kalır. Bir münadi, "Ebû Bekir nerededir?" diye seslenir. Ebû Bekir bulunduğu yerden tazim ve hürmetle alınıp getirilir, ortada bulunan kürsüye oturtulur. Bundan sonra, "Ey Sıddîk, Habib ile Halil arasında oturman ne hoş ve ne güzel" diye bir ses gelir. Sonra Cenâb-ı Hak her üçümüzden perdeyi kaldırır. Üçümüzden her birimiz, bize tecelli eden Cenâb-ı Hakk'ı baş gözümüzle müşahede ederiz.

19- Ebû Ubeyde bin Cerrah'ın rivâyet ettiği bir hadis-i şerifte Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

– Mi'raca çıkarıldığım gece Arş'a vardığımda Arş'ın üstünden "Ey Muhammed, ey Muhammed (s.a.v.)!.." diye bir ses işittim. Ben, "Buyurun, emrinize amadeyim, ey Allah'ım." dedim. Bunun üzerine ikinci defa şöyle nidâ geldi: "Ey Muhammed, ey Muhammed! Ebû Bekir Sıddîk'ı sev. Çünkü Ben onu severim."

Râvi diyor ki, bundan sonra Peygamber aleyhisselâm mübârek elini Hazret-i Ebû Bekir'in omuzuna koyarak, **"Ey Ebû Bekir, insanlar Allah'ın huzuruna dağlar gibi günahlarla gelirler de kalblerinde senin sevgin bulunursa, Allah Teâlâ onları yarlığayıp günahlarını bağışlar"**, buyurdu.

20- Rivâyet edilir ki, Bedir savaşında Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) ve Ebû Bekir karargâhta, çadırın gölgesinde oturmuşlardı. Müslümanlar kâfirlerle savaşıyorlardı. Savaş yerinden bir Arap çadırın kapısına geldi, ve:

– Ey Ebû Bekir, ashabın bir grubu şehid oldu. Dışarı çık, sen de muharebe et, dedi.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) o Arabı menedip, **"Sus ey adam, Cenâb-ı Allah, Ebû Bekir'i Peygamberi için arkadaş, dost ve vezir eylemiştir."** buyurdu.

Arap geri dönüp:

– Ey Ebû Bekir! Ne hoş ve ne güzel durumun vardır, dedi.

21- Rivâyet edilir ki, İslâm ordusu Tebük Muharebesi'nde şiddetli bir savaş veriyordu. Her iki tarafın askeri kuvvetli idi. Temmuz ayının bir zeval vakti olduğu için ortalık sıcaktan kavruluyordu. İslâm askeriyle kâfirler birbirine girmiş toz duman içinde idi ve harb son derece kızışmıştı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ebû Zer, Talha, Sa'd ve Said (r.a.)'den kurulu çok sevdiği bir ashab topluluğu ile uzakta, karargâhta oturmuş bulunuyorlardı. Savaşın şiddetlendiğini ve Müslümanların zayıf düştüğünü gören Peygamber aleyhisselâm, Sa'd ile Said'i Müslümanlara yardıma gönderdi.

Onlar kalkıp savaşa iştirak ettiler. Sonra Ebû Zer ile Talha'yı gönderdi. Onların arkasından da Ömer ile Osman Hazretlerini Müslümanlara yardım etmeleri için savaş yerine gönderdi. Bir saat kadar bir müddet geçtikten sonra Hazret-i Ebû Bekir'e savaşmak isteği geldi. Bu isteğin şiddetli etkisi atında bulunan Ebû Bekir (r.a.) kılıcını çekip atına atladı, atının dizginini deprendirdiği zaman Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir'in bileğinden tutup şöyle buyurdu:

– Ey Ebû Bekir! Şu dünya hayatında bedenime ve kalbime gelen her dert, gam ve keder seni görmekle, yüzünü müşahede etmekle azalıyor.

Bu rivâyetin benzeri şöyle bir rivâyet, Abdullah İbni Mes'ud'dan (r.a.) nakledilmiştir. Diyor ki: "Mübârek Ramazan ayının on yedinci Cuma günü Bedir Muharebesi'nde bulunuyorduk. Müslümanların içinde benden âciz ve cılız kimse yoktu. Fakat Allah'ın izniyle Ebû Cehil'in başını ben kestim. İki asker birbirine girdiği zaman Ebû Bekir Sıddîk'ı Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in huzurunda gördük. O zaman henüz Müslümanlığı kabul etmeyen Ebû Bekir'in oğlunu da Ebû Cehil'in önünde gördük. Hazret-i Ebû Bekir, oğlunu düşman safında görünce, İslâmî duyguları kabardı, kükreyip gürledi ve şecaat ve cesaretle haykırarak, **"Yâ Resûlallah! Bana izin ver, şu kâfirlerin içine bir dalayım, herbirini kılıçtan geçireyim, oğlumun başını da kendi elimle keseyim."** deyince Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdu:

– Ey Ebû Bekir! Bizi kendinle faydalandır. Bilmiyor musun ki, sen benim katımda gözüm ve kulağım gibisin.

Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ebû Bekir'i, Cenâb-ı Allah'ın selâmını ve kelâmını işiten mübârek kulaklarına ve Cenâb-ı Hakk'ı bilmediğimiz şekilde gören mübârek gözlerine benzettiler. Fahri Âlem (s.a.v.)'in, başından ayaklarına kadar bütün azâları mübârek, şerefli ve azizdir. Ancak mübârek kulakları ve gözleri bütün azâlarından daha üstün ve daha aziz olması gerekir. Bütün Müslümanlar bilirler

ki, Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.), **"Ey Allah'ım! Gözüm ve kulağımla beni faydalandır, benden sonra onları ümmetime miras bırak."** diye duâ buyurmuşlardır.

Cenâb-ı Allah, Habibi'ni hayatta iken Ebû Bekir sıddîk ile faydalandırdı. Âhirete irtihal buyurduktan sonra da Ebû Bekir'i (r.a.) ona halife kıldı. Böylece Resûlü'nün duâsını kabul buyurdu. Peygamber aleyhisselâm, Ebû Bekir'e (r.a.) şöyle de duâ buyurmuştur: **"Ey Ebû Bekir! Cenâb-ı Hak seni, hayatında ve ölümümden sonra benden en hayırlı ve en iyi** (mükâfatla) **mükâfatlandırsın."**

Cenâb-ı Allah, Habib-i Edibi'nin bu duâlarını kabul buyurmuş, Ebû Bekir'i mükâfatlandırmıştır. Çünkü iman edenler Cenâb-ı Hakk'ın hidâyeti ile iman ediyorlardı. Fakat Resûl-i Ekrem'in irtihalinden sonra insanların iman etmelerinde Ebû Bekir Hazretlerinin de büyük tesiri vardı. Mâlik bin Enes'in Ebû Hureyre'den (r.a.) rivâyet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

– Eğer Ebû Bekir olmasaydı, Cenâb-ı Hakk'a ibâdet edilmezdi.

Yani, İslâm'ın ilk günlerinde kimse Müslümanlığı kabul etmezdi, sonradan gelen günlerinde de kimse Müslümanlık üzere kalmazdı. Her kim Müslüman oldu ise, Allah'ın yardımı ile olmuştur, ancak Ebû Bekir'in ilk önce Müslüman olması inkâr edilmez derecede iman etmelerine sebep teşkil etmektedir. Bilhassa Ebû Bekir Hazretlerinin malı ile, canı ve bütün varlığı ile İslâm için çalışması, insanlardan birçoğunun Müslüman olmasına yol açmıştır. Resûlullah (s.a.v.)'in vefâtı esnasında ve vefâtında bütün Müslümanlar çığlık koparark ağlarken, herkes ne yapacağını bilmez bir hâle düşmüşken, Ebû Bekir'in soğukkanlılığını koruması, o kargaşalık sırasında tam bir ilim, akıl yolundan yürüyerek durumu idare etmesi, vukuu muhtemel fitnenin önüne geçmesi, onun kişiliğini ispat edecek gerçeklerdendir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal ettiği zaman, sahabilerin arasında ihtilâf vukubuldu. Bir kısım sahabi, **"Peygamber ölmedi"**, bir kısmı ise, **"vefât etti"**, diyordu. O esnada Ebû Bekir (r.a.), Resûlullah'ın (s.a.v.) bulunduğu odaya girdi. Yavaşça Peygamber aleyhisselâmın yatağının yanına geldi. Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) mübârek yüzü kıbleye doğru döndürülmüş, üzerine çarşaf örtülmüştü. Mübârek yüzünden örtüyü kaldıran Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmın fânî dünyadan göç ettiğini, daima diri olan Cenâb-ı Hakk'a mübârek ruhunun kavuştuğunu görünce, Peygamber aleyhisselâmın mübârek cesedine kapandı. Yüzünü, gözünü, Resûlullah'ın (s.a.v.) mübârek yüzüne ve gözüne sürdü. Hüngür hüngür ağlamaya başladı, ve:

– **Anam, babam sana feda olsun. Eğer Allah Teâlâ'nın sana yazdığı ölümden, acı ve ıztırap çekti isen, bundan sonra artık hiçbir elem ve keder görmez, ıztırap çekmezsin**, buyurdu. Odadan çıktı. Sonra minbere çıkarak, Allah'a hamd ü senâda, Peygamber aleyhisselâma salât ü selâmda bulunduktan sonra ashab-ı kirama hitaben şöyle buyurdu:

– Ey millet! Sizden kim, Hazret-i Muhammed aleyhisselâma tapıyorsa, bilsin ki O öldü. Kim ki, Cenâb-ı Hakk'a tapıyorsa, bilsin ki Allah Teâlâ ölmez, ebedî olarak diridir.

Bu kesin beyânından sonra ashab-ı kirâm arasındaki ihtilaf sona erdi. Bundan sonra Resûlullah'ın (s.a.v.) defnedileceği yer üzerinde duruldu. Muhacirler Mekke-i Mükerreme'ye götürelim derken, ensar, Medine-i Münevvere'de defnolunmasını arzuluyorlardı. Bir kısım insanlar Peygamber aleyhisselâmın Şam'a, diğer bir kısım da Yemen'e götürülmesini öneriyorlardı. Söz uzayıp ashab arasında ihtilâfa düşmelerine ramak kaldığı bir sırada Ebû Bekir Hazretleri:

– Ben, Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.), **"Peygamberler, ruhlarının kabzolunduğu yere defnolunurlar"**, buyurduğunu işittim, dedi. Ashab-ı kiram, Ebû Bekir'in (r.a.) bu sözüne de rızâ gösterdiler ve

Peygamber aleyhisselâmın nereye defnedileceği hususunda da ittifak hasıl oldu.

Daha önce zikredildiği gibi, Peygamber aleyhisselâm vefât ettikten sonra ashab arasında kimin halife olacağı hususunda ihtilâf meydana gelmişti. Muhacirler, halife bizden olsun derken, ensar da kendilerinden olmasını istiyordu. Bir grup insanlar da bir muhacirlerden, bir de ensardan olmak üzere iki halife teklif ettiler. Bunun üzerine Ebû Bekir (r.a.) minbere çıkıp, Allah'a hamd ü senâdan, Peygambere salât ve selâmdan sonra şöyle hitapta bulundu:

– İmamet ve hilâfet işi ortaklaşa olmaz. Bir kında iki kılıç, bir hanede iki reis, bir mescidde iki kıble olmadığı gibi, bir millet ve devlette de iki halife olmaz. Ben Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) halifenin Kureyş kabilesinden olması lâzım geldiğini söylerlerken işittim. Onun için halifenin Kureyşlilerden olması gerekmektedir.

Ebû Bekir'in (r.a.) bu sözlerini dinleyen ve işiten ashab-ı kiram (r.a.), gerçeği anlamakta gecikmediler. Ebû Bekir'in sözlerini kabul ederek, kendisinin halifeliğine biat ettiler.

Bir de ashab-ı kiram Üsame'nin kumandanı bulunduğu ordunun Şam'a hareket etmesi hakkında ihtilaf etmişlerdir.

Şöyle ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hayatta iken Üsame'nin komutası altında bir ordu teşkil edip Şam'ı fethetmek emrini bizzat vermişler ve Üsame'ye kendi eliyle bayrağı teslim buyurmuşlardı. Ancak Üsame yola çıkmadan Peygamber aleyhisselâm âhirete irtihal buyurmuşlardı. Muhacirler ve ensar, ordunun Şam'a gönderilmesi hakkında ittifak hâlinde idiler. Fakat bir taraftan Yahudilerin, bir taraftan Hıristiyanların, diğer taraftan da münafık ve mürtedlerin İslâm düşmanlığını ve Müslümanlara yapabilecekleri zararları düşünerek, böyle bir ordunun Şam'a gönderilmesinin, bu din düşmanlarını Müslümanlara taarruz etmelerine sebep gösteriyorlardı. Bu kadar askeri Şam'a gönderirsek, burada askersiz kalırız,

düşmanlarımız bize bir kötülük düşünürlerse, ne yaparız, diyorlardı. Bunun üzerine Ebû Bekir Hazretleri şöyle buyurdular:

– Kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a (c.c.) yemin ederim ki, ortalığın hâli olduğu ve kimselerin bulunmadığı Çin kırlarının kurtları gelip evlerimizden evlâd ü ıyalimizi dışarı çıkarıp paramparça yapsalar dahi, sancağını Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) bizzat kendi mübârek eliyle vermiş olduğu orduyu geri çevirmem. Bu saatten itibaren Üsame'yi ordusuyla Medine'den dışarı çıkarıp Şam'a doğru gönderiyorum, dedi ve emir vererek Üsame'yi askeriyle Şam'ın fethine gönderdi.

Yahudiler ve diğer müslüman olmayan İslâm düşmanları bu durumu görünce kalblerine korku düştü. Çünkü, Müslümanlar çok kuvvetli olmamış olsalardı böyle bir zamanda bu kadar askeri Şam'a gönderip kendilerinden uzak tutmazlardı, diye düşünmeye dalmışlardı. Bunun içindir ki, İmam Mâlik, İmam Şâfiî, İmam Ebû Hanîfe, Ebû Zer ve Ebû Hureyre, "Eğer Ebû Bekir olmasaydı ilk sıralarda kimse İslâmiyeti kabul etmez ve Peygamber aleyhisselâm âhirete irtihal ettikten sonra da kimse İslâm'da sebat etmezdi", demişlerdir.

47. MENKIBE: Ey dostlar! Ebû Bekir'in fazilet, şeref ve meziyeti hakkında varid olan hadis-i şerifleri işittiniz, gördünüz. Bir başka meziyetini de ben anlatayım: "Hazret-i Ömer (r.a.)'den rivâyet edilmiştir: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Bedir Muharebesi'nde üçyüzon Müslümanla binden fazla küffarla savaşmak icap ettiğini görünce, yüzünü kıbleye çevirdi, mübârek ellerini de yukarı kaldırıp şöyle duâ ve niyazda bulundu:

– Ey Allah'ım! Murad buyurduğunu yap, bize olan va'dini yerine getir. Ey Allah'ım! Eğer bugün kâfirler Müslümanlara galip gelirlerse, bu kavmimi burada helâk etseler, kıyâmete kadar dünyada hiçbir kimse Seni birlemez ve Sana ibâdet etmez.

Ebû Bekir (r.a.) arkasından gelip Resûlullah'ın (s.a.v.) yanına yaklaştı ve şöyle buyurdu:

– Yâ Resûlallah! Bu kadar korkup kendini üzme. Hiç şüphe yoktur ki, Cenâb-ı Hak sana verdiği sözü yerine getirecektir. Sana yardım edip kâfirlerin şerrinden seni koruyacaktır.

O anda Cebrâil aleyhisselâm beş bin melekle gelip kâfirlerle savaşmaya geldiklerini Peygamber aleyhisselâma bildirmek üzere:

– Yâ Muhammed! Biz Ebû Bekir'in bu konuşması üzerine hemen silahlarımızı alıp geldik. Düşmanların şerrinden seni ve Müslümanları korumaya yeteriz, dedi.

48. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde buyuruyorlar ki:

– Cenâb-ı Allah mahlûkatın tekrar dirilmesi için İsrâfil aleyhisse-lâmın sûr'a üfürmesini emreder. İsrâfil ayakları yedi kat yerin altında, başı Arş-ı âlâ'da bulunan bir melektir. Yaratıldığı andan beri bir ayağı ileride, bir ayağı geride, gözünü Arş-ı âlâ'ya dikmiş sûr ağzında, ona üflemek için Allah'dan ne zaman emir geleceğini beklemektedir. Sûr üzerinde yaratılan bütün canlıların adedince delik vardır. O boru şeklinde bir şeydir. Sûra üfürmesi için emir aldığında ona üfürür, nefesinin sûru doldurması için kırk yıl, bir rivâyette kırk bin yıl geçer. Sûra üfürünce, her canlının ruhu kendisine mahsus delikten çıkıp kendi bedenine girer. Hiçbir ruh kendi bedenine girmekte yanlışlık yapmaz. Hatta bedeninin bir kısmı şarkta, bir kısmı garpta olsa bile, Cenâb-ı Hakk'ın emriyle birleşir ve ruhu bedenine girer. Hiçbir ruh aldanıp da kendi bedeninden başkasına girmez. Ebû Bekir'in ruhu ise sûrdan çıkmaz. İsrâfil buna taaccüb ederek bir defa daha sûra üfürür. Ebû Bekir'in (r.a.) ruhu yine çıkmaz. Cenâb-ı Allah, "Ey İsrâfil! Sen sâkin ol, ben onunla konuşurum." buyurur ve şöyle nida eder:

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَادْخُلِي جَنَّتِي

"Ey itmi'nâne ermiş ruh, dön Rabbine, sen O'ndan râzı, O senden râzı olarak. Haydi gir kullarımın içine, gir cennetime."[40]

Allah Teâlâ'nın bu emri üzerine Ebû Bekir'in (r.a.) ruhu sûrdan çıkıp bedenine girer. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in kabirleri üzerinde durmuş kendisini beklediğini görür.

Nükte: Eğer, kıyâmet günü ölülerin kabirlerinde nasıl çıkacaklarını merak ediyorsan, bir ilkbahar günü kırlara gidip bitkilerin toprağı yarıp nasıl çıktıklarını seyret, bak gör ki, bitkiler Allah Teâlâ'nın emriyle toprağı nasıl yarıp dışarı çıkmıştı. Hatta başında bir kısım toprak kalmış olduğunu görürsün. İşte kıyâmet günü ölüler de böyle kabirlerinden dışarı toprağı yarıp çıkarlar. Onların da başlarında bir kısım toprak bulunur. Herkes başındaki tozu ve toprağı silkinerek döker. Ebû Bekir kabirden çıkınca Resûl-i Ekrem'i (s.a.v.) kabrinin üzerinde durmuş olduğu hâlde görür ve O'na:

– **Ey Allah'ın Resûlü! Bugün ne günüdür?** diye sorar.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– **Ey Ebû Bekir! Bugün "Arz günü"dür,** buyurur. Ebû Bekir'in elinden tutup Arş'ın önüne kadar beraber giderler. O zaman Cenâb-ı Hak, Arş'ın sağına, soluna ve ortasına üç ayrı kürsü konması için emir buyurur. Sonra şöyle nida edilir:

– **Halilim İbrahim'i, Habibim Muhammed'i, Ebû Bekir Sıddîk'ı getirin!** Melekler, İbrahim aleyhisselâmı, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i,

40 el-Fecr: 27-28-29-30.

Ebû Bekir Sıddîk'ı ipekten elbiseler giymiş ve başlarında taç olduğu hâlde Arş'ın yanına götürürler. Cenâb-ı Hak:

– Halilim İbrahim'i, Arş'ın sağındaki kürsüye oturtun, cenneti de Arş'ın sağında tutun. Habibim Muhammed Mustafa'yı Arş'ın solundaki kürsüye oturtun, cehennemi de Arş'ın solunda tutun. Ebû Bekir'i ise Arş'ın önünde oturtun, diye hitap buyurur. Melekler buna şaşırıp, hayret ederler ve derler ki:

– Ey âlemlerin Rabbi! Biz Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) senin katında İbrahim aleyhisselâmdan üstün olduğunu biliyorduk. Hâlbuki sen Halilin İbrahim aleyhisselâmı Arş'ın sağındaki kürsüye oturttun, cenneti de o tarafta tutmalarını emrettin. Muhammed Mustafa'nın Arş'ın solundaki kürsüye oturmasını ve cehennemin o tarafta tutulmasını emrettin. Bunun hikmeti nedir?

Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şöyle nida buyurur:

– İbrahim, benim kulum ve halilimdir. Muhammed Mustafa (s.a.v.) benim habibim ve evvel ve âhir gelenlerin efendisidir. Bugün bunların istediklerini yerine getiririm. Habibim Muhammed Mustafa'nın her dilediğini kendisine veririm. Bütün insanlara şefaat eder. Onun şefaatı umumadır. Halilim benim istediklerimi yerine getirir. O'nun umuma şefaatı yoktur. İbrahim, Arş'ın sağında bulunsun ki, cennet de orada olur, ümmet-i Muhammed'den yarlığadıklarım cennete giderken onu görsünler. Habibim Muhammed Mustafa'yı (s.a.v.) Arş'ın solundaki kürsüye oturttum ki, cehennem de orada bulunur. O, cehennemin bulunduğu tarafta olsun ki, ümmetinden cehenneme girecek olanları şefaat edip onları kurtarsın. Çünkü Ben O'nun ümmetinden bir kısmını rahmetimle yarlığarım, bir kısmını ise O'nun şefaatiyle bağışlarım. Bundan sonra Cenâb-ı Hak:

– Merhaba Halil, merhaba Habib, merhaba Sıddîk! buyurur.

İbrahim aleyhisselâm şöyle der:

– **Yeri ve gökleri yaratan, bütün karanlıkları ve aydınlıkları yaratan Cenâb-ı Allah'a hamdolsun.**

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– **Bütün mahzunluğu kaldıran, sıkıntıyı gideren Allah'a hamdolsun. Rabbimiz elbette çok bağışlayıcı in'am ve ihsân edicidir.**

Ebû Bekir (r.a.) de:

– **Bize va'dinde sadık olan Allah'a hamd ü senâlar olsun,** der.

Bu hamd ü senâlardan sonra mahlûkat mahşer yerinde korkudan feryat ederek bir araya toplanır. Peygamber aleyhisselâm halkın korku içinde feryad ettiğini görünce, minberin üzerine çıkıp mahşere doğru bakar. Yedi yüz bin başlı bir melek görür. Her başında yedi yüz bin dili ve her bir diliyle birbirine hiç benzemeyen yedi yüz bin dil ile Cenâb-ı Hakk'ı tesbih eder. Bu meleğin burnundan Cenâb-ı Hakk'ın emriyle bir duman çıkar. Mahşer halkının etrafını dolaşır. Mahşer halkı bundan korkup ürker. Bu manzarayı gören Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) başını secdeye koyarak, **"Ey Allah'ım kurtar!"** diye niyazda bulunur. O melek bulunduğu şekilde Peygamber aleyhisselâmın huzuruna gelip selâm verir ve:

– Yâ Muhammed! Beni tanıyor musun? der. Peygamber aleyhisselâm:

– **Hayır tanımıyorum,** buyurur. Melek şöyle der:

– Ben cehennem Mâliki'yim, Cenâb-ı Hak cehennemin kapılarını kapayıp anahtarlarını sana getirmemi emretti. Sen de anahtarları Ebû Bekir'e teslim edersin. Ben cehennemin kapısında oturacağım. Ebû Bekir kimi gönderirse onu cehenneme atarım.

Peygamber aleyhisselâm cehennemin anahtarlarını melekten alıp Ebû Bekir'e verir. Mâlik cehenneme geri dönüp kapısının önünde oturur. Bir melek de sağ taraftan gelir. Bu melek cehennem Mâliki'nden bin kat daha büyük olup, güneş ve aydan bin kat

daha parlak ve miskten bin kat daha fazla kokulu. Tesbih ederek, Resûlullah'ın yanına gelir ve:

– Esselâmü aleyke yâ Muhammed! Beni tanıdın mı? der. Peygamber (s.a.v.):

– **Hayır, tanıyamadım,** buyurur. Melek:

– Ben cennete bakan Rıdvan adındaki meleğim. Allah Teâlâ bana cenneti süslememi ve türlü türlü nimetlerle doldurmamı emretti. Cennetin anahtarlarını sana getirmemi ve senin de Ebû Bekir'e vermeni emretti. Ey Allah'ın Resûlü! Ben cennetin kapısında otururum. Hazret-i Ebû Bekir kimi gönderirse onu cennete alırım, der, gider.

Arkasından bir melek daha zuhur eder. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e selâm verir. Otuz basamaklı bir kürsünün üzerine çıkar. Yüzünü mahşer halkına çevirerek onlara şöyle der:

– Ey mahşer ehli! Ben sizin tanrınızın elçisiyim. Allah Teâlâ buyuruyor ki: **Bugün ev ikidir. Biri cennet, diğeri ise cehnenemdir. İnsanlar da dostlarım ve düşmanlarım olarak ikiye ayrılmıştır. Benim hükmüm de ikiye ayrılmıştır: Birincisi adl, ikincisi fadl'dır. Dostlarıma verilecek ebedî ev cennettir. Düşmanlarımın girecekleri ev de orada ebedî kalacakları cehennemdir."**

49. MENKIBE: Rivâyet edilmiştir ki; Cebrâil aleyhisselâm, Allah'a (c.c.) niyazda bulunup dedi ki: "Ey âlemlerin Rabbi olan Allah! Ebû Bekir'in kalbinde Resûlün Muhammed Mustafa'ya (s.a.v.) karşı olan sevgisini ve O'na olan dostluğunun ne kadar olduğunu bilmek istiyorum."

Bir bayram günü Ebû Bekir en kıymetli elbiselerini giyip ve otuz altınlık bir şalı da üzerine alarak oturuyordu. Cenâb-ı Hak, Cebrâil'e gidip Ebû Bekir'i denemesini emretti. Cebrâil aleyhisselâm, bir âmâ sûretinde gelip yol üzerinde oturdu. Ebû Bekir oradan geçerken O'na seslenerek:

– Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) dostluğu hürmetine bana bir şey vereni Allah bağışlasın, dedi. Ebû Bekir (r.a.) bu sözü işitince

omuzundaki kıymetli şalı ona verdi. İsteyen kişiye (Cebrâil'e), "Bir daha söyle" dedi. O bir daha söyledi. Bu sefer Ebû Bekir elbisesini ayakkabılarını çıkarıp verdi. Ebû Bekir isteyene her şeyini verdi. Avret yerini örtecek kadar eşyadan başka hiçbir şey kalmadı yanında.

Hazret-i Bilâl'i görüp, "Yâ Bilâl, Âişe'nin evine git, bana giyecek bir şey getir." dedi. Bilâl-i Habeşî (r.a.), Hazret-i Âişe'nin evine giderken yolda Peygamber aleyhisselâma tesadüf etti. Peygamber aleyhisselâm, Bilâl-i Habeşî'ye şöyle buyurdu:

– Yâ Bilâl, nereye gidiyorsun? Sen mi söylersin, yoksa ben mi söyleyeyim?

Hazret-i Bilâl (r.a.), **"Siz buyurun, yâ Resûlallah."** dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Ey Bilâl! İyi bil ki, O âmâ Cibrîl-i Emîn'dir. Allah Teâlâ Onu, Ebû Bekir'in beni ne kadar sevdiğini öğrenmek için göndermiştir.

Peygamber aleyhisselâm böyle buyururken, Ebû Bekir, Bilâl'i bekliyordu. Hazret-i Bilâl elbiseyi getirip Ebû Bekir'e verdi. Ebû Bekir, Bilâl'in getirdiği elbiseyi giydi. O sırada Cebrâil aleyhisselâm, Peygamber aleyhisselâmın huzuruna girip şöyle dedi:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Ben bunları Hazret-i Ebû Bekir'i tecrübe etmek için ondan almıştım. Bunlar bana yaramaz, dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, Cebrâil'in bu sözlerini Ebû Bekir'e iletip elbiselerini kendisine geri vermek istedi. Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâma:

– Bir nesne ki, onu senin dostluğunun uğruna verdim, o bana bir daha lâzım olmaz. Onu senin muhabbetin yoluna vermiştim. İstediğinize veriniz, dedi.

50. MENKIBE: Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Ben Resûlullah (s.a.v.)'den Ebû Bekir'in üstünlüğü hakkında o kadar çok şey işitirdim ki, hayret içinde kalırdım.

Sultan-ı Enbiya aleyhi efdalü't-Tahaya Efendimiz âhirete irtihal buyurdukları zaman, rüyamda önüne bir tabak hurma koymuş olduklarını gördüm. Kendilerine, "Ey Allah'ın (c.c.) Resûlü! Allah'ın (c.c.) sana verdiği nimetten bana ver", dedim. Peygamber aleyhisselâm bana tabaktan bir hurma alıp verdi. Ben, "Yâ Resûlallah, daha ver", dedim. Resûlullah yine bir hurma alıp bana verdi. Böylece bana dokuz hurma verdi. Yine ben, "Yâ Resûlallah bana daha fazla ver", dedim, uykudan uyandım. Baktım ki o dokuz hurmayı elimde buldum. O sırada Bilâl-i Habeşî'nin ezan sesini duydum. Abdest alıp mescide gittim, sabah namazını Ebû Bekir'in (r.a.) arkasında kıldım. Namazı kıldıktan sonra bir saat kadar bir müddet başımı eğip Allah'ı zikrettim. Tesbih çekmekle meşgul oldum. Başımı kaldırıp gözümü açtığım zaman, Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) arkasını mihraba vermiş oturuyordu. Rüyamda gördüğüm tabağın aynısının Ebû Bekir'in önünde olduğunu müşahede ettim. Kendisine:

– Ey Allah'ın Resûlü'nün halifesi! Allah'ın (c.c.) sana verdiği nimetten bana da ver, dedim. Bana bir hurma verdi. Yine ver, dedim. Bir hurma daha verdi. Bana dokuz hurmaya kadar her istediğimde verdi. Yine, "Ey Allah'ın Resûlü'nün halifesi! Daha fazla ver", deyince Ebû Bekir:

– Yâ Enes, eğer gece rüyanda Resûlullah (s.a.v.) sana dokuz hurmadan fazla vermiş olsaydı, ben de verirdim, dedi.

51. MENKIBE: Ömer bin Hattab Hazretleri diyor ki: Ebû Bekir'i (r.a.) dilini eliyle tutup ovarken gördüm. Kendisine, "Ey Allah Resûlü'nün halifesi ne yapıyorsun?" diye sordum. Bana şu cevabı verdi:

– Bu benim başımı çok işlere sokmuştur.

Başka bir sahabiden de şöyle rivâyet edilmiştir: Ebû Bekir (r.a.) yedi dirhem ağırlığındaki bir taşı yedi yıl ağzında sakladı. Her

konuşacağı zaman ağzında çıkacak olan söz eğer Allah Teâlâ'nın zikrinden başka bir söz olursa, sol eliyle dilini tutup sağ eliyle o taşı dilinin üzerine sürerdi. Bazı vakit mübârek dili yaralanıp kanardı. Ebû Bekir, "Ey dil! Allah Teâlâ'nın râzı olmadığı sözü bir daha sakın söyleme." diye diline tenbihde bulunurdu.

Hüccetü'l-İslâm **İmam Gazalî Hazretleri, Kimya-yı Saadet** adlı kitabında Ebû Bekir'in (r.a.) yedi lokma yemek yediğini, fazla yemek istediğinde bunu dokuz lokmaya çıkardığını kaydeder. Gidişatı bu şekilde olan Hazret-i Ebû Bekir'e (r.a.) yüz binlerce rahmet olsun.

Bu pak dini kabul eden ve temiz itikad üzere bulunan kimse Hazret-i Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali (r.a.)'yi sever, onları dost edinirse Allah'ın rahmeti, böyle olan kimsenin üzerine olsun. Rafızîler ve onların benzerleri, bu din büyüklerine, yer ve göklerdeki mahlûkatın güzidelerine dil uzatan, onlara buğz edenlere Allah Teâlâ yüzbinlerce lanet etsin!

Nükte: Cenâb-ı Allah, "Biz Allah'ın (hâşâ) evlâdları ve ahbaplarıyız" diyen kâfirleri dost değil, düşmanı olarak ilân buyurmuştur. Allah Teâlâ'nın sevdiği ve dostluğunu kabul buyurduğu kimseye düşmanlık yapan kimsenin Allah'ı seviyorum demesi, yalan ve fuzulidir. Kendisine bu sözü hiçbir fayda sağlamaz. Allah böyle olan kimseye lânet etmiştir.

52. MENKIBE: Rivâyet edilir ki, Kûfe'de **Abdülgaffar** oğlu **Abdülmecid** adında Rafızîlerden biri vardı. Câfer-i Sadık'ın huzuruna girdi, selâm verdikten sonra, "Ey Resûlullah'ın torunu! Resûl-i Ekrem'den sonra en üstün kimdir?" diye sordu. Câfer-i Sadık (r.a.), **"Ebû Bekir'dir."** diye cevap verdi. Rafızî, bu sözü hangi delillere isnad ederek söylediğini sorunca, Câfer-i Sadık şöyle cevap verdi:

– Cenâb-ı Hak onun Resûlullah'dan sonra ikinci olduğunu beyân buyurarak Kur'ân-ı Kerîm'de:

إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ
إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا

"... Hani Mekke kâfirleri onu Mekke'den çıkardıklarını ikinin ikincisi (Peygamberin arkadaşı Hz. Ebû Bekir) **ile** (Sevr dağında) **mağaradaydılar. O vakit Peygamber arkadaşına şöyle diyordu: "Mahzun olma, zira Allah'ın yardımı bizimle beraberdir."**[41] buyurmuştur.

Cenâb-ı Allah, Ebû Bekir için Resûlü'nden sonra ikinci, buyurdu. Üçüncüleri Cenâb-ı Allah olan iki kişinin ikincisi olmak kadar şeref ve üstünlük olabilir mi?

Rafızî:

– Hazret-i Ali (r.a.), Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) yatağında o korkulu gecede kâfirlerden korkmayarak yatmadı mı? dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), hiç tereddüt etmeden Resûlullah (s.a.v.) ile mağaraya girmedi mi? dedi.

Rafızî:

– Ebû Bekir eğer kâfirlerden korkmasaydı, mağaraya girmezdi. Bunun içindir ki, Allah, Peygamberine Ebû Bekir'e korkmamasını, mahzun olmamasını söylemesini haber verdi, dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Ebû Bekir'in korkusu, kâfirler mağarayı bulup, içeri girerler ve Peygamber aleyhisselâma bir zarar gelir diye idi. Görmüyor musun ki, Peygamber aleyhisselâma bir zarar gelir korkusuyla ayağını yılanın deliğine koyup, yılanın ısırmasına ve onun zehirinin verdiği

41 et-Tevbe: 40.

ızdıraba karşı göğüs gerdi. Eğer Ebû Bekir korkak bir zât olsaydı, bu işlere girişip, Peygamber aleyhisselâmın yoluna canını ve malını feda etmezdi, dedi.

Rafızî dedi ki:

– Allah Teâlâ'nın,

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ

"Sizin yâriniz ancak Allah'tır, O'nun peygamberidir, Allah'ın emirlerine boyun eğici olarak namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren o mü'minlerdir."[42] meâlindeki âyet-i celîleler Hazret-i Ali (r.a.) hakkında nâzil olmuştur. Bu âyet-i celîlede zikredilen, **"Namazı dosdoğru kılan ve zekâtı veren"**den murad Hazret-i Ali'dir, dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Bu âyet-i celîleden önce geçen âyet-i celîlede Cenâb-ı Hak,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

42 el-Maide: 55.

"Ey iman edenler! İçinizden kim dininden dönerse Allah -mü'minlere alçakgönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorlu, kendisinin onları seveceği, onların da kendisini seveceği- bir kavim getirir ki, onlar Allah yolunda savaşırlar. Bu, Allah'ın lutf-ü inâyetidir ki onu kime dilerse ona verir. Allah ihsânı bol olan ve en çok bilendir."[43] buyurmuştur. Bu âyet-i celîlenin Ebû Bekir hakkında nâzil olduğu daha açıktır, dedi.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal edince Araplardan bazıları, "Biz namaz kılarız, fakat zekât vermeyiz." dediler. Ebû Bekir Sıddîk, zekât vermeyenlere karşı savaşacağını ve tek kişi kalıncaya dek onlarla çarpışacağını ilân etti. Onlara lâzım gelen cezayı verip, İslâm'da ilk çıkan fitneyi önledi.

Rafızî:

– Hazret-i Ali'nin (r.a.) hakkında,

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَ النَّهَارِ
سِرًّا وَ عَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَ لَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"Mallarını gece, gündüz, gizli, aşikâr (hak yolunda) **harcayanlar** (yok mu?), **işte onların, Rableri katında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku da yoktur, onlar mahzun da olacak değillerdir."**[44] meâlindeki âyet-i celîle nâzil olmadı mı? dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– **Leyl sûresi** Ebû Bekir hakkında nâzil olmuştur. Çünkü Ebû Bekir kırk bin altın vererek hak yolunda herkesden fazla

43 el-Mâide: 54.

44 el-Bakara: 274.

vermiştir. Ebû Bekir gibi hak yolda mal dağıtan kimse çıkmamıştır. Hiçbir şeyi kalmadığı için kendisi bir kilime sarılıp yatmıştır. Cebrâil aleyhisselâm gelip, **"Allah, ben Ebû Bekir'den râzıyım, O benden râzı mıdır?"** buyuruyor diye Ebû Bekir'e Cenâb-ı Hakk'ın müjdesini tebliğ etmiştir. Bunun üzerine Ebû Bekir, **"Ben Allah Teâlâ'dan râzıyım, râzıyım, râzıyım"** demiştir, diye cevap verdi.

Rafızî:

– Allah Teâlâ'nın,

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ
آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ

"Siz hacılara su vermeyi ve Mescid-i Haram'ın imarını Allah'a, âhiret gününe inanan, Allah yolunda cihad eden kimse(lerin amelleri) **gibi mi tutarsınız?.."**[45] meâlindeki âyet-i kerîme Hazret-i Ali (r.a.) hakkında nâzil olmuştur, dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

Şu âyet-i celîle Ebû Bekir hakkında nâzil olmadı mı?

لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ ۚ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ
الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا ۚ

45 et-Tevbe: 19.

"Mekke'nin fethinden evvel sadaka verip harbeden ile fetihten sonra veren ve cihad eden bir değildir. Önce olanın derecesi daha büyüktür."[46]

Câfer-i Sadık devamla:

– Ebû Cehil, Resûlullah'ın (s.a.v.) hayatına kasdetmişti. Ebû Bekir buna mani oldu. İşte âyet-i celîledeki harbden murad bu harbdir.

Rafızî:

– Hazret-i Ali, Allah'a hiç ortak koşmadı, dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Evet doğrudur, ancak Allah Teâlâ şu âyet-i celîlede Ebû Bekir'i medh ü senâda bulundu. Ebû Bekir'in imanından başka hiçbir kimsenin imanı hakkında Cenâb-ı Hak böyle senâda bulunmadı. Allah (c.c.) buyuruyor ki:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ
اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ

"(İslâm'da) birinci dereceyi kazanan muhacirler ve ensar ile onlara güzellikle tâbi olanlar (yok mu?) **Allah onlardan râzı olmuştur. Onlar da Allah'dan râzı olmuşlardır.** (Allah) **bunlar için** -kendileri için de ebedî kalıcı olmak üzere- **altlarından ırmaklar akan cennetler hazırladı. İşte bu, en büyük bahtiyarlıktır."**[47]

46 el-Hadid: 10.

47 et-Tevbe: 100.

Bu âyet-i kerîmede muhâcirlerden önde gelenlerden murad-ı ilâhi Ebû Bekir'dir. Peygamber aleyhisselâm, her ne zaman bir haber getirirse, herkes onu yalanlarken Ebû Bekir (r.a.), O'nu tasdik ediyordu. Söylediklerine kâfirler yalandır, derlerdi, fakat Ebû Bekir onun doğru olduğunu ispat etmeye çalışırdı.

Rafızî:

– Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de,

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ۙ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا ۖ وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝

"Uhud savaşında iki ordu karşılaştığı gün içinizde arka çevirip geri dönenler (var ya!), **hakikaten onları, peygamberin emrine aykırı hareket etmeleri yüzünden, şeytan kaydırmak istedi. Bununla beraber** (tevbe ettiklerinden) **Allah onları bağışladı. Gerçekten Allah çok bağışlayıcıdır, azabı geciktiricidir."**[48] buyurmuştur. Allah Teâlâ böyle buyurmakla şikâyet etmiyor mu? dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Âyet-i celîlenin bir kısmı olan, **"Allah onları bağışladı"** cümlesini oku. Âyet-i celîlenin başını okuyorsun da sonunu niçin okumuyorsun? dedi.

Rafızî:

– Hazret-i Ali (r.a.)'yi sevmek ve onu dost edinmek farzdır, dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri şöyle cevap verdi:

48 Âl-i İmrân: 155.

– Evet öyledir. Fakat Ebû Bekir'i de sevmek, onu dost edinmek de farzdır.

Rafızî:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.), "Hasan ile Hüseyin cennet ehlinin efendileridir. Babaları da onlardan daha hayırlıdır" buyurmadı mı?

Câfer-i Sadık Hazretleri bu soruya da şöyle cevap verdi:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in Ebû Bekir hakkında buyurdukları bundan daha hayırlıdır. Ben babam Muhammed Bakır'dan duydum. Dedim İmam Ali (r.a.) buyurdu ki: "Ben Resûlullah'ın (s.a.v.) huzurunda bulunuyordum. Yanımızda başka kimse yoktu. Ebu Bekir ve Ömer'in (r.a.) gelişleri göründü. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana şöyle buyurdular:

– "Ey Ali! Bu ikisi peygamberler hariç, geçmiş ve gelecek devirlerin insanlarından orta yaşlı cennet ehlinin efendileridir. Ey Ali! Bunu onlara söyleme."

Rafızî:

– Ey Câfer! Senin katında Âişe mi daha faziletlidir, yoksa Fâtıma mı?

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– "Aişe, Peygamber aleyhisselâmın zevcesidir. Cennette onunla bir derecede bulunur. Fâtıma, Hazret-i Ali'nin zevcesi olduğu için cennette onunla bir derecede bulunur. Bunun içindir ki, Âişe, Fâtıma'dan daha üstündür.

Cenâb-ı Hakk'ın lânet ve gazabı Rafızî ve benzerlerinin üzerine olsun ki, bunlar Resûlullah (s.a.v.) temiz zevceleri ve mü'minlerin annelerine ta'n ettiler.

Rafızî:

– Hazret-i Ali ile Âişe harb etti. Âişe cennete girer mi? dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Yanlış konuşuyorsun, konuştukların şu âyet-i kerîmeye muhaliftir. Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

وَمَا كَانَ لَكُمْ اَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللّٰهِ وَلَآ اَنْ تَنْكِحُوٓا
اَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهٖٓ اَبَدًا ط

"Sizin Allah'ın Peygamberine eza vermeniz doğru değildir. Kendinden sonra zevcelerini nikâhla almanız da ebedî câiz değildir."[49]

Rafızî:

– Ebû Bekir'in (r.a.) halife olacağına dair bana Kur'ân-ı Kerîm'den bir âyet gösterebilir misin? dedi.

Câfer-i Sadık Hazretleri:

– Evet, gösteririm. Hem Kur'ân'dan, hem Tevrat ve İncil'den gösteririm, dedi. Kur'ân'dan olan âyet-i celîleler:

وَهُوَ الَّذِى جَعَلَكُمْ خَلَآئِفَ الْاَرْضِ

– O, sizi yeryüzünün halifeleri yapandır.[50]

وَعَدَ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِى
الْاَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

49 el-Ahzab: 53.
50 el-En'âm: 165.

– **Allah içinizden iman edip de güzel güzel amel** (ve hareket)**de bulunanlara yemin ile va'd etti ki, kendilerinden evvel gelenleri nasıl** (kâfirlerin) **yerine getirdi** (hâkim kıldı) **ise onları da yeryüzünde muhakkak** (müşriklerin) **yerine geçirip hâkim kılacak...**[51]

Tevrat ve İncil'de bulunan hükümleri bildiren âyet-i celîle de şöyledir:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللّٰهِ ۚ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ
بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانًا ۖ سِيمَاهُمْ
فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ ۚ ذٰلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَاةِ ۚ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْإِنْجِيلِ ۚ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ
عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ

– **Muhammed Allah'ın Resûlü'dür. O'nun maiyetinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidirler. Onları rükû ediciler, secde ediciler olarak görürsün. Onlar Allah'dan** (daima) **fazl**(u kerem) **ve rızâ isterler. Secde izinden** (meydana gelen) **nişanları yüzlerindedir.** (Yüzleri nurludur). **İşte onların Tevrat'taki vasıfları budur. İncil'deki vasıfları da** (şöyledir: Onlar) **filizini yarıp çıkarmış, gitgide onu kuvvetlendirmiş, sapları üzerine doğrulup kalkmış bir ekine benzerler ki...**[52]

Bu âyet-i celîlede Ebû Bekir'in üstün olduğuna işaret buyurulmaktadır.

51 en-Nûr: 55.
52 el-Feth: 29.

Bundan sonra Câfer-i Sadık Hazretleri şöyle buyurdular: Babam, dedem Ali bin Ebû Tâlib'den (r.a.), dedem de Resûlullah (s.a.v.)'den rivâyet etmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Kıyâmet günü insanlar tekrar dirildiği zaman mezardan ilk önce ben kalkarım. Cenâb-ı Hak benden önce geçen peygamberlerden hiçbirine vermediği kerâmetleri bana verir. Cenâb-ı Allah bana, "Yâ Muhammed (a.s.)! Senden sonraki halifelerini bana yaklaştır." diye bana nida buyurur. Ben, "Onlar kimdir, ey Allahım?" derim. Allah (c.c.), "Ebû Bekir'dir" buyurur.

Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) de şöyle buyuruyor: **Benden sonra yer yarılır, Ömer çıkar, ondan sonra Osman, ondan sonra da Ali çıkar.**

Rafızî der ki:

– Ey Câfer! Bu ana kadar ben dil uzatıyordum. Şimdi ise gidişatımın kötü olduğunu anladım, yaptıklarımdan pişman oldum. Eğer tevbe edersem kabul olunur mu?

Câfer hazretleri:

– Hemen tevbe et, saadete kavuşmana vesile olur. Eğer bu inanç ve itikad üzere ölmüş olsaydın neuzübillâh kâfir olarak âhirete göçerdin.

53. MENKIBE: "Tenbihü'l-Gâfilin" isimli kitabında **Ebû'l-Leys Semerkandî (r.h.)** Zeyd bin Erkam'dan rivâyet ediyor: Ebû Bekir'in (r.a.) bir kölesi vardı. Ömrünün son günlerinde iftar yemeğini her gece bu köle getirirdi. Yemeği getiren köleden, nereden olduğunu, nasıl kazandığını, kimden satın alındığını, yemeği kimin hazırladığını kendisinden sormadan o yemekten bir lokma dahi ağzına almazdı.

Bir akşam bu kölesi yine bir iftar yemeği getirdi. Köleye hiçbir şey sormadan Ebû Bekir Hazretleri o yemekten bir lokma alıp yediler. Köle:

– Ey efendim, ne oldu ki, bu akşam hiçbir şey sormadan, yemekten alıp yediniz? dedi.

Ebû Bekir (r.a.) mübârek gözleri yaşla dolu olduğu hâlde şöyle buyurdu:

- Ey hizmetçi! Bu akşam fazla karnım acıkmıştı. Sabredemedim, böyle bir hata işledim. Şimdi bana söyle, bu akşamki yemeği nereden getirdin?

Köle, Ebû Bekir'e yemeği nereden getirdiğini anlatmaya başladı:

– Efendim, cahiliyet devrinde oyun oynardım, raksederdim. Bir gün bir grup insanlara oyun oynadım. Hoşlarına gitti oyunum. Bana şimdi sana verebilecek bir şeyimiz yoktur, fakat ileride elimiz bollandığı zaman biz seni memnun ederiz diye söz vermişlerdi. Bugün onların durumunun iyi olduğunu öğrendim, ellerinin geniş bulunduğunu işittim, kendilerine eskiden verdikleri sözü yerine getirmelerini istedim. Bunun üzerine bu yemeği bana verdiler.

Ebû Bekir (r.a.), bu sözleri kölesinden işitince çok üzüldü, müteessir olup ağladı. Önündeki yemeği eliyle iterek, parmağını ağzına salarak kustu, yediği lokmayı dışarı çıkardı. Bu lokmayı kusup dışarı çıkarmak için çok zorluk çekti. Mübârek yüzünün rengi değişti. Yüzünün renginin gittiğini gören halk, eğer biraz sıcak su içersen bu ızdırabtan kurtulursun dediler. Emretti, kendisine biraz sıcak su getirdiler. Su içince bir kere daha kustu. Yediği lokmadan karnında hiçbir şey kalmadı. Kendisine dediler:

– Ey Sıddîk! Kendinize verdiğiniz bunca zahmet ve eziyet yediğiniz bir lokma yemekten midir? Ebû Bekir (r.a.):

– Evet, bir lokma yemektendir. Ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den şöyle buyurduğunu işittim: "Cenâb-ı Hak, haram yiyen her vücuda cenneti haram kılmıştır." Sonra şöyle niyazda bulundu: **Ey Allah'ım, ey âlemlerin Rabbi olan Allah! Haram olarak yediğim bir lokma için gücümün yettiğini yaptım. Yediğim lokmayı**

kustum. Vücudumda o lokmanın eserini bırakma. O lokmanın eseri eğer bana karışmışsa ondan ötürü bu zayıf, nâçiz kulunu bağışla, beni cehennem azabı ile cezalandırma. Bu zayıf ve nâçiz kulun cehennem azabına dayanamaz.

Azizim, bunları söyleyen Ebû Bekir, öyle bir Ebû Bekir'dir ki Peygamber (s.a.v.) onun hakkında, "Ebû Bekir, benim gözüm ve kulağım gibidir", buyurmuştur. Onun gözüne, kulağına dil uzatan kimsenin gözü kör olsun.

Soru: Ebû Bekir (r.a.), Allah yolunda bütün malını vermiştir. Ömer (r.a.) ise malının yarısını harcamıştır. Bunun sebep ve hikmeti nedir?

Cevab: Hazret-i Ömer (r.a.) adaleti temsil ediyordu. Adalet, eşitliği korumayı iktiza ettirir. Ebû Bekir (r.a.) ise Sıdk mevkiinde bulunuyordu. Sıdk da elinde bulunanın hepsinin verilmesini gerektirir. Eğer Hazret-i Ömer (r.a.) bütün malını Allah yolunda sarfetmiş olup, çoluk çocuğuna bir şey bırakmamış olsaydı tam adaletli sayılmazdı. Eğer Ebû Bekir (r.a.) de malının yarısını elinde tutup yarısını Allah yolunda sarfetmiş olsaydı, Sadık olmazdı. Ebû Bekir için sıdk, Ömer için de adl asıldır. Kişi kendi yaradılışdaki sıfatına uyar. Ebû Bekir sıdk'a, Ömer de adl'e uymuştur. Ebû Bekir'in sıdkı ona, "Elindeki bütün malını ver, geride hiçbir şey bırakma" dedi. Ömer'in adaleti de kendisine, "Malının yarısını Allah (c.c.) yolunda sarfet, yarısını da çoluk, çocuğun için alıkoy," dedi. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) bütün varını yoğunu Allah (c.c.) yolunda sarfettiği için, Hazret-i Ömer'e (r.a.) sen ne kadar çok versen onu geçemezsin, sahavette sen O'na tâbisin denilirdi.

54. MENKIBE: Câbir bin Abdullah rivâyet etmiştir. Diyor ki:

– Bir gün köylü Arab'ın biri kırmızı bir deveye binmiş vaziyette Hazret-i Ali'nin (r.a.) huzuruna geldi. Kendilerine selâm verdikten sonra şöyle dedi:

– Yâ Emîre'l-Mü'minin, ey Allah'ın Resûlü'nün halifesi! Çabuk bana haber ver, Ebû Bekir cennette midir?

Hazret-i Ali (r.a.) bu sözden müteessir ve mükedder olarak şöyle buyurdu:

– Ey köylü Arab! Keşke annen seni doğurmamış olsaydı. Bu soruyu sormaya senden başka hiçbir kimse cesaret edemez. Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in hayatında O'nun veziri, âhirete irtihal buyurduktan sonra da halifesi idi. Her kim ki, bu inanç ve itikad üzere bulunmasa o kimse kâfirdir. Hazret-i Ebû Bekir cennet halkının içinde gökteki yıldızlar gibi parlayacaktır. O, cennet halkının neşe ve sevinç içinde bulunmalarına vesile olacaktır. Ebû Bekir cennette, bir köşkten bir köşke gider. Cennette hiçbir köşk, hiçbir saray yoktur ki, Ebû Bekir'in ziyâsı ile parlamasın.

Cennetin, köşk ve saraylarındaki odalarına Ebû Bekir'in nuru vurunca içinde bulunanlar başlarını dışarı çıkarıp bu nur nerdendir? diye sorarlar. Cennet Rıdvanı, bu nur, Ebû Bekir'in yüzünün nurudur, diye cevap verecektir.

Ey köylü Arab! Ebû Bekir son anlarında beni çağırdı. Bana, **"Canım, gözümün nuru, benim aziz ve kıymetli dostum, benim ölümüm yaklaştı. Ben ölünce beni yıkıyacaksın. Beni Peygamber aleyhisselâmı yıkadığın o mübârek elinle yıka, beni kefenle. Cenazemi tabuta koy, Ravza-i Mutahhara'ya götür, kapısına koyup, "Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Bekir kapıdadır. İçeri girmek için izin istiyor", de. Eğer kapının kilidi anahtarsız açılırsa beni Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in arka kısmına defnedin. Eğer kapı açılmazsa, beni Cennetü'l-Bâki kabristanında garipler yanına defnedin."** Ali (r.a.) devamla şöyle buyurdu: **"Ey köylü Arab! Hazret-i Ebû Bekir dünyadan âhirete irtihal ettiği zaman, yıkayıp kefenlendikten sonra Ravza-i Mutahhara'ya götürdüm, kapısının önüne koydum. İzin istedim. Kilid, anahtarsız açıldı ve "Dostu, dostuna müştaktır. Dostuna götürün onu." diye bir ses işittim."**

55. MENKIBE: Bu menkıbede, Hazret-i Ali'nin (k.v.), Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) vefâtında söylediği sözler açıklanacaktır.

Rivâyet olunmuştur ki, Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) âhirete göçtükleri zaman, mübârek yüzü ve bedenini bir çarşaf ile örterler. Bu ölüm hâdisesi Medine-i Münevvere halkını tıpkı Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in âhirete irtihal buyurdukları zamanki gibi derin teessüre ve kedere garkedip bütün Müslümanların ağlayıp inlemelerine sebep olmuştur. Hazret-i Ali (r.a.), Ebû Bekir'in vefâtını işittiği zaman ağlayarak, **"İnna lillâhi ve inna ileyhi raciun."** diyerek şöyle buyurdu:

– Bugün Peygamberliğin halifeliği bitti ve Ebû Bekir'in bulunduğu evin kapısına gelip orada kaldı. Devamla şöyle buyurdu: Ey Ebû Bekir! Sen Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in dostu, sırdaşı, müşaviri idin. Senin imanın bütün Müslümanların imanından daha üstün ve fazla idi. Sen Allah Teâlâ'dan çok korkuyordun. Herkesten fazla cömertin. Resûlullah'ın üzerine senin kadar titreyen olmamıştır. Onu çok severdin, kendilerine karşı çok müşfik davranırdın. Senin yakınlığın ve dostluğun diğerlerine nispetle daha çok ve daha yakındı Resûlullah (s.a.v.)'e. Hayırlı işlerin başında sen bulunurdun. Senin menkıbelerin diğerlerinin menkıbelerinden daha çoktur. Her işin önünde sen bulunurdun. Peygamber aleyhisselâmın katında mevkiin herkesten yüksek idi. Resûlullah'a (s.a.v.) en yakın, O'na her yönden en çok benzeyen sendin. Ahlâk ve vücud yapısı bakımından O'na en fazla benzeyendin. Cenâb-ı Allah sana bol bol sevap ve mükâfatlar ihsân buyursun. Herkes Peygamber aleyhisselâmı yalanladığı zaman sen onu tasdik ettin. Sen O'nun gözü ve kulağı mesabesinde idin.

Cenâb-ı Allah seni Kur'ân-ı Kerîm'inde **sıdk** ile yadetti. Herkes ona muhalefet edip, ona karşı çıktığı zaman, sen onunla olan arkadaşlığını sürdürmüş, çeşitli meşakkatlere katlanmıştın. İnsanlar ondan kaçıp uzaklaştığı vakit, sen ona yaklaşıp onunla içtenlikle konuşurdun. Hicret ettiğinde ona refakat edip, **Peygamberden**

sonra ikincidir, diye Allah'ın hitabına mazhar oldun. Onun bütün konuşmalarında bulunurdun. Bütün yolculuklarında ona arkadaşlık yapardın. Âhirete irtihal buyurduktan sonra O'nun ümmetinin de halifesi idin. Allah Teâlâ'nın dini üzerinde bulundun, hakikatten hiç ayrılmadın. Halkın bir kısmı dinden çıktığı zaman onlara lâzım gelen muamelede bulunup İslâm dinini kuvvetli tuttun. O'nun dininin kuvvetlenmesi, izzet bulması için öyle çalıştın ki, hiçbir peygamberin ümmetinden bir kimse böyle çalışmamıştır. İslâm dinine düşmanlık yapanlar ile yorulmadan mücadele ettin. En kuvvetlilerini zayıf düşürüp mağlûp ettin. Sen İslâm ile izzet buldun. Düşmanların küfrün altında ezilip gittiler.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in izinden gittin. Onun mübârek yolundan asla ayrılmadın. Az konuşurdun, fakat çok güzel konuşurdun. Görüşün herkesten daha isabetli, işlerin herkesten daha iyi ve güzel idi. Gönlün herkesten merd ve mütevazı, inancın çok kuvvetli idi. Yapacak olduğun işin sonunu iyi bilirdin. Bütün işlerini düşünerek ve bilerek yapardın. Dinden çıkan veya çıkmak isteyenleri ikaz ederek dine sokardın. Başkaları kaçmaya kalkıştıkları zaman onları ikaz ederdin, mü'minlere bir baba şefkati gösterirdin. İslâm'ın ağır yükünü sen çektin. Başkaları bundan âciz kaldı.

İslâm'ın hakkını ortaya çıkardın, şanını yücelttin. İslâm'ı ve ona hizmeti kendine malettin. Şiddetli rüzgârların yerinden oynatamadığı dağlar gibi seni hiçbir kötü rüzgâr yerinden oynatamadı. Hiç şüphe yoktur ki, senin önünde yakın, uzak bir oldu. Çünkü senin işin hak idi. Sözün gerçekti, sözünde ve işinde hiçbir hile bulunmazdı. Bâtıl olan dinin kökünü kazıdın. Hak din olan İslâm dininin ağacını semaya yükselttin. Müslümanların bütün işlerini kolaylaştırdın. Bâtıl din saliklerinin, kâfirlerin işlerini güçleştirdin. İslâm dini seninle kuvvet buldu. Senin derecen göklerde melekler arasında büyüktür. Muhacir ve ensara senin vefâtın çok büyük bir musibet oldu. **"İnna lillâhi ve inna ileyhi raciun."** dedi, mübârek

gözlerinden yaş akmaya başladı. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın bütün emir ve hükümlerine râzı olduk, her emrine boyun eğdik, dedi.

Sonra şöyle buyurdu: Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) âhirete irtihal etmesinden sonra senin vefâtın gibi acı bir hâdise ile karşılaşmadık. Sen bütün Müslümanlar yanında sadık bir dost idin, onların bir sığınağı idin. Münafıklara ve dinlerinden dönenlere karşı da çok sert davranıp onlara nefes aldırmazdın.

Cenâb-ı Allah seni Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna kavuşturusun. Bizi senin ecrinden ve berekâtından mahrum bırakmasın. Senden sonra bizi azdırıp sapıtmasın.

Bütün ashab-ı kiram, Hazret-i Ali'nin (r.a.) bu konuşmasını sükûnetle dinlediler. Hazret-i Ali (r.a.) sözünü bitirince, birden ve yüksek sesle ağlamaya başladılar. Hem ağlaştılar ve hem de, "Ey Resûlullah'ın damadı, doğru söylüyorsun." dediler.

Muhammed bin Cerîr, **"Taberî Tefsiri"**nde, **Ankebût** sûresinin bir kısmını açıklarken şöyle der: Ebû Bekir Hazretlerine zehir verdiler. Bu zehir vefâtına sebep olmuştur. Hâdise şöyle olmuştur: Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) hilâfeti günlerinde Hayber Yahudilerinden bir Yahudi, Ebû Bekir'i (r.a.) evine dâvet etmişti. Beraberinde Arap olan doktor Haris bin Kilde de bulunuyordu. Bir tabak pirinç pilâvı sofraya kondu. Hazret-i Ebû Bekir, Haris'e, **"Yanaş, ileri gel."** buyurdu. Kendisi pilavdan bir lokma aldı. Haris de sofranın üzerine konan pirinç pilavından bir lokma aldı. Hemen ağzına aldığı lokmayı dışarı atarak, **"Bu yemek zehirlidir, bu zehir öyle bir zehirdir ki, insanı bir yıldan sonra öldürür."** dedi. Haris'ten bu sözleri işiten Ebû Bekir çok üzüldü, müteessir oldu. Bundan böyle kendisini ölmüş addetti, Allah Teâlâ'ya ibâdat ü taatte bulunmak, O'nu zikretmekten bir an geri kalmadı. Daima ağlar, hiç gülmezdi. Duâsında şöyle buyurdu:

– Ey Allah'ım! Sen dünyada ve âhirette benim velimsin. Bana, Müslüman olarak ölmeyi nasip et ve beni sâlih kullarının arasında bulundur.

Bu hâdiseden tam bir yıl sonra, Ebû Bekir o bir lokma yemeğin içindeki zehirden hastalanıp on beş gün yattı. Bu hastalığının sonunda Cemaziyelevvel ayının yedinci Pazartesi günü âhirete irtihal etti.

Bilginlerden bazıları, Ebû Bekir'in şöyle vasiyet ettiğini naklederler:

– Ben vefât edince, beni âilem Esma binti Amr yıkasın. Oğlu su döksün. Ey kavmim! Beni bir eski kefene sarın, üzerine eski bir peştamal örtün. Sakın ve asla bana yeni kefen sarmayın. Çünkü, yeni elbise diriye lâyıktır. Diri o yeni elbise ile ibâdet eder.

Hazret-i Âişe (r.anhâ) vâlidemiz buyuruyorlar ki: Eğer ben kadınların erkeklerin cenazelerini yıkamasının câiz olduğunu bilseydin, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i başkasına vermeyip kendi elimle yıkardım.

[**Dikkat!** 54. menkıbede Hazret-i Ali'nin Hazret-i Ebû Bekir'i vasiyeti üzere yıkadığı bildiriliyor. 55. menkıbede ise yıkanması için hanımına vasiyet vardır. Görülüyor ki, önce hanımının yıkamasını, sonra içtihadını değiştirerek Hazret-i Ali'ye yıkama ve defin işlerini vasiyet ettiği, onun da bunları yaptığı anlaşılmaktadır.]

İKİNCİ BÖLÜM

HAZRET-İ ÖMERÜ'L-FÂRUK (R.A.)

"Onlar puta gündüz taparlar, putların önünde aşikâre diz çöküp yeri öperler. Niçin biz bütün mahlûkatın halıkine gizli olarak ibâdet edelim? Ey Allah'ın Resûlü! Buyurun, emir verin, gidelim Harem-i Şerîf'te aşikâre namaz kılalım. Bakalım bize kim mani olacaktır?"

[Hazret-i Ömer (r.a.)]

❁❁❁

Hüviyet:

Adı: Ömer.

Künyesi: Ebû Hafs.

Lâkabı: El-Fâruk.

Babasının adı Hattab, annesinin ismi ise Hanteme binti Hâşim b. Muğîre'dir. Nesebi kol kol gidiyor ve dokuzuncu baba olan Lüey oğlu Kâ'b'da Allah Resûlü'nün pâk soyu ile birleşiyor.

Hazret-i Ömer (radıyallahu anh), Hicretten 40 sene evvel ve Fil vak'asından 13 sene sonra Mekke'de dünyaya geldi. Kâinatın Efendisi'nin Peygamberliğe erişleri üzerinden 6 sene geçtikten sonra da İslâm ile şereflendi.

İslâm ile hayat bulması da menkıbelerinin en enfeslerinden biridir.

Çocukluk çağını deve güderek geçirdi, gençliğinde de babasından neseb öğrendi, bir taraftan da Arap dili ve edebiyatı ile uğraştı. Kureyş'in en yaman bahadırlarından biri idi. Ata binmede ve güreşte parmakla gösterilecek şöhretin sahibiydi. Ve aynı zamanda Kureyş'in eşrafından sayıldığı gibi elçilik yapmak ve diğer milletlere cevap vermekle memurdu. Bu arada birçok memleketlere de ticarî seyahatlarde bulunmuş ve nice nice kimselerle konuşup tanışmıştı.

Nübüvvetin ilk yıllarında Sonsuzluk Nebisi'ne ve Müslümanlara pek çetin bir husumeti vardı. Ne var ki, iş onun bildiği ve anladığı gibi değildi. Düşman olduğu bu dinin saadet sarayına atılmaktan başka çare de yoktu.

Hattab oğlu Ömer, Kureyş kâfirlerinin kışkırtmalarıyla Allah'ın Resûlü'nü öldürmek üzere yola çıktı. Belinde kılıcı, yüzünde damar damar gazap gidiyordu Ömer.

Yoluna bir Müslüman çıktı ve sordu:

– Nereye böyle yâ Ömer?

Ömer kükredi:

– Kureyş'i alçaltan ve atalarımızın dinini iptal eden adamı öldürmeye!..

– Sen ondan evvel kız kardeşinle enişteni düşün.

Bu söz Ömer'i çıldırtmaya kâfi geldi ve Ömer eniştesinin evine koşup kapıya yüklendi.

İçeriden tatlı tatlı bir nağme kulaklarına çarptı. Birileri Kur'ân okuyordu. Koca buz dağı birden erimeye başladı ve Ömer'in içine bir ateş düştü. Artık Ömer Müslümandır.

Zaten Nebiler Sultanı onun hakkında duâ buyurmuşlardı:

– Allah'ım! İslâm'ı Ömer bin Hattab ile aziz kıl!..

Hattab oğlu Ömer kırkıncı Müslümandı ve tam mânâsıyla bir Müslüman. Artık bu andan sonra bütün ömrü Allah ve Peygamber emrinde ve yolunda geçecekti. Nitekim öyle de oldu.

O kadar şiddetli bir Hak taraftarıydı ki, Peygamberler Peygamberi tarafından kendisine "el-Fâruk" lâkabı verilmişti. Hak ile bâtıl arasını ayırdetmekte bir taneydi. Bu lâkabın verilişi de enfes:

Bir yahudi ile bir münafık, şu veya bu meseleden dolayı kavga ettiler ve dâvâlarına baktırmak üzere Allah'ın Resûlü'ne geldiler. Nebiler Nebisi onları dinledi ve Yahudiyi bu işte haklı buldu. Fakat zehirli münafık Peygamber hükmüne râzı olmadı, Yahudinin eteğinden çekti:

– Haydi, dedi; seninle Ömer'e gidelim, dâvâmıza o baksın!..

Ve Hazret-i Ömer (radıyallahu anh)'ın huzuruna vardılar. Dertlerini anlattılar. Hak ve adâlet güneşi Ömer (radıyallahu anh) birden kılıcını çekti ve münafığın kellesini uçurdu ve haykırdı:

– Ben, Allah Resûlü'nün hükümlerinden râzı olmayanlar hakkında işte böyle hükmederim!..

Ve o an Cebrâil (aleyhisselâm) Allah'ın Resûlü'ne geldi ve hitap buyurdu:

– Ömer, hakla bâtıl arasını ayırdetti!..

Böylece muhteşem büyüğe, ayırdedici, "Fâruk" lâkabı takıldı.

❁❁❁

Hazret-i Ömer (radıyallahu anh), Kur'ân'ın billûr ırmaklarında yıkandı, fıkıh ve tefsir ilminde büyük mesafeler katteti. Nübüvvet pınarının arı-duru suyunu gönül dudakları ile içti ve kemâliyle feyz aldı. Ve sahabiler sarayının iki numaralı sultanı oldu.

Zekâ ve cesareti, takvâ ve verâsı, ilim ve irfan, görüş ve duyuşu çok yüksekti.

Bedir, Uhud, Hendek, Hayber, Mekke ve diğer gazâların hepsinde bulundu ve Allah Resûlü'nden bir nefes ayrılmadı.

Kâinatın Efendisi'nin vefât ettikleri gün Hazret-i Ömer (radıyallahu anh), birden kükremiş ve kılıcını sıyırıp haykırmıştı:

– Kim Peygamber öldü derse, onun boynunu vururum!..

Ne var ki, Peygamberler Peygamberi gerçekten bu dünyaya vedâ ediyorlar ve ebedî âlemdeki saraylarına gidiyorlardı. Bir anda yüce Fâruk kendini kaybetmişti. Hazret-i Ebû Bekir (radıyallahu anh) yetişti ve gerçeği olanca heybetiyle bildirdi. Hz. Ömre de yere düşüp hüngür hüngür ağladı ve gönülleri delen bir hutbe irad etti.

Halifelik devri ise bir yıldızdan bir yıldıza mahyalaşacak kadar muhteşem.

İslâm okyunusu onun devrinde dalgalandı. Nice ülkeler, nice beldeler onun eliyle fethedildi. Bir uçtan öbür uca kâinatı şöhreti ile titretti, nice krallar, hükümdarlar onun ismini duyunca saygı ile yer öptü.

Haktan, adâletten bir nefes olsun ayrılmadı. Kocakarıya bile hamallık yapacak kadar tevazu sahibiydi. Ömrünce fakirâne bir hayat sürdü, bu temeli çürük dünyanın zevklerine aldanmadı, milleti ne yerse onu yedi, ne giyerse onu giydi. Hatta cübbesinde bile yama vardı. Köleyi bile devesine bindirir, kendisi yaya yürürdü.

Yaptığı ilk işlerden bazıları şunlardır:

İlk defa Hicrî tarihi yazmış, teravih namazını cemaatle kılmış, Beytü'l-malı kurmuş, geceleri asayiş için dolaşmış, polis ve asayiş tekilâtını ilk defa o düşünmüştür. Şarap içenler için 80 kırbaç ceza koymuştur. Vakıflar teşkilatını kurmuştur, fakirlere devlet hazinesinden maaş bağlamıştır. Mescid-i Nebevi'yi yıkıp genişletmiş ve yeniden döşemiştir. Mahkemeler kurmuş, kadılar tâyin etmiş, dâvâlara bakılmış. On buçuk sene dünyada misli görülmemiş bir adâlet icra ettikten sonra 23. Hicret yılının Zilhicce ayının

sonlarına doğru sabah vakti Ebû Lü'lü namındaki bir Mecusi tarafından hançerlenerek şehid edilmiştir. Vefât ettiği an 63 yaşında bulunuyordu.

Onun hakkında çok hadis-i şerifler varid olmuştur. Allah'ın Resûlü buyururlar ki:

– Ömer İbni Hattab, cennet ehlinin kandilidir.

Burayı şöyle noktalayalım:

Ey canların canı Ömer,

Adâlet sultanı Ömer!..

❀❀❀

Bu bölümde, ikinci halife olan Ömer bin Hattab'ın menkıbeleri anlatılacaktır. Künyesi **Ebû Hafs** olan Hazret-i Ömer (r.a.) nesebi şöyledir: **Ömer bin Hattab, bin Nevfel, bin Abdü'l-Uzza, bin Rubah, bin Abdullah, bin Revah, bin Adiy, bin Ka'b.**

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile dokuzuncu dededе birleşirler. Hazret-i Ömer, Hazret-i Ebû Bekir'e nazaran Peygamberimiz aleyhisselâma bir batın daha yakındır. Çünkü, Hazret-i Ömer, Resûlullah (s.a.v.) ile Ka'b adındaki dedesinde birleşir. Hz. Ebû Bekir ise Mürre'de birleşir. Mürre, Ka'b'ın oğludur. Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Ömer'den üç yaş büyüktür.[53] Ömer'in annesi, Hişam'ın kızı ve Ebû Cehil'in kız kardeşi olan **Halime**'dir. Otuz iki yaşında iken müslüman olmuştur. Hazret-i Ömer Müslüman olmadan önce erkeklerden Müslüman olanlar otuz dokuz kişi idi. Hazret-i Ömer (r.a.) Müslüman olunca bu adet kırka ulaştı. Hazret-i Ömer'in iman ettiği gün şu âyet-i celîle nâzil olmuştur:

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

53 Kısas-ı Enbiyâ, c. 1, s. 273.

– Ey Peygamber, sana da, mü'minlerden sana uyanlara da Allah yeter.[54]

1. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ömer'e **"FÂRUK"** lâkabını vermişlerdir. Sebebi ise, Hazret-i Ömer'in (r.a.) hakkı, bâtıldan ayırması idi. Hazret-i Ömer İslâm dinini kabul etti. Onun İslâm dinini kabul etmesiyle İslâm kuvvet buldu. Gizli yapılan ibâdet ve İslâm'a dâvetler aleni yapılmaya başlandı. Ona **"Fâruk"** denmesi bu esaslara da dayanmaktadır.

Hazret-i Ömer'e **"FÂRUK"** lâkabının verilmesinin başka bir sebebinin de şöyle olduğunu rivâyet ederler:

Yahudilerden birisi bir münafıkla bir iş hakkında anlaşamayıp mahkemelik olmuşlardı. Dâvânın hâlledilmesi için Yahudi, Sultan-ı Enbiya (s.a.v.) Efendimiz'in huzuruna gelmek istedi. Münafık olan da, münafıkların reisi olan Ka'b bin Eşref'e gitmelerini öne sürdü. Neticede Peygamber aleyhisselâmın yanına geldiler. Resûlullah (s.a.v.), Yahudiyi haklı bulup onun lehine hüküm verdiler. Resûlullah'ın vermiş olduğu hükme münafık râzı olmayıp, Hazret-i Ömer'in huzuruna geldiler. Kendisinden dâvâ hakkında hüküm vermesini talep ettiler. Hazret-i Ömer (r.a.), münafıktan dâvâ hakkında bilgi istedi.

– Bu Yahudi'nin dediği gibi midir? Münafık:

– Evet, Yahudi'nin dediği gibidir, fakat ben Peygamberin verdiği hükme râzı değilim, dedi. Senin yanına geldim ki, sen bu dâvâya hüküm veresin. Hazret-i Ömer (r.a.) onlara şöyle buyurdu:

– Siz burada durun. Ben gelip sizin dâvânıza bakarım, hükmümü veririm.

Hazret-i Ömer eve giderek kılıcını alır, münafığın boynunu koparır ve **"Allah Teâlâ'nın ve O'nun Resûlü'nün hükmüne râzı olmayan kimseye ben böyle hüküm veririm."** buyurur. O anda

54 el-Enfal: 64

Cebrâil aleyhisselâm gelip, Ömer'in hakkı bâtıldan ayırdığını haber verdi. Bunun içindir ki Ömer'e **"FÂRUK"** lâkabı verildi. Bu hususta Cebrâil aleyhisselâm şu âyet-i celîleyi getirmiştir:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ
وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى
الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ
أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

– **Sana indirilen** (Kur'ân-ı Kerîm)**e de, senden evvel indirilmiş olan** (kitap)**lara da herhâlde iman ettiklerini boş yere iddia edenlere bir bakmaz mısın ki, onu inkâr etmeleri ile emrolundukları hâlde yine sihirbazın huzurunda muhakeme olunmalarını isterler. Şeytan da onları uzaklaştırıcı bir sapıklıkla büsbütün saptırmak ister.**[55]

Bu âyet-i celîlede zikri geçen **"TAĞUTTAN"** murad **Ka'b bin Eşref**'dir.

Beyt:

İkinci yâr, adâletli Ömer'dir,
Hakkı himaye, bâtılı mahvederdi.
Bâtılı haktan oldu çün Fâruk,
Serri sancağı (sancağının ucu) **erdi ayyuka.**[56]

55 en-Nisâ: 60.

56 Ayyuk: Kırmızı ışıklı, Samanyolu'nun sağ tarafında, Süreyya'yı takip eden yıldızdır. Keçi yıldızı. (Türk Lügatı, Büyük Türk Sözlüğü).

2. MENKIBE: Bu menkıbede Hazret-i Ömer'in (r.a.) Müslüman olmasına sebep olan hususlar beyân edilecektir.

Rivâyet edilir ki, bir Perşembe gecesinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ömer hakkında Cenâb-ı Hakk'a niyazda bulunarak şöyle buyurmuştur: **"Ey Allah'ım! Senin katında iki adamdan hangisi daha sevimli ise onunla İslâm'ı kuvvetlendir. Ya Ömer bin Hattab, yahud da Amr bin Hişam."** Ertesi gün Kureyş kâfirlerinin ileri gelenleri Harem-i Şerîf'te toplandılar, "Bu Ebû Tâlib'in yetimi Muhammed Mustafa adında biri çıkmış, babalarımızın ve dedelerimizin dininin bâtıl olduğunu öne sürüp, putlarımıza dil uzatarak, "Bunlar ne fayda verirler ve ne de zarar." diyormuş", diye konuşmaya başladılar ve sonunda Hazret-i Ömer'e (r.a.) dönerek şöyle dediler:

– Ey Ömer! Hiç senin gibi, kudret ve kuvvet sahibi olan kimseye yakışır mı ki, putlara yardım edip onu öldürmeyesin!..

Müşrikler bu ve buna benzer sözleriyle Hazret-i Ömer'i (r.a.) tahrik ettiler, Muhammed aleyhisselâmı öldürmeye onu teşvik ettiler. Hazret-i Ömer'in o anda cahiliyet damarı kabarıp güçlülüğüne güvenerek kılıcını takındı ve Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i öldürmek için yola revan oldu. Yolda kendisine Benî Zühre'den Nuaym tesadüf eder. Nuaym:

– Yâ Ömer! Nereye gidiyorsun? diye sorar. Ömer:

– Muhammed'i öldürmeye gidiyorum, diye cevap verir. Nuaym:

– Yâ Ömer! Boşa çaba harcıyorsun. Senin hâline şaşarım. Çünkü sen eğer bu işi başarırsan, Haşim ve Zühre oğulları seni sağ bırakırlar mı sanıyorsun? Yürü git kendi işine bak, deyince Hazret-i Ömer ona şöyle dedi:

– Ebû Nuaym! Yoksa sen de mi Muhammed'in dinine girdin? Eğer bilseydim ilk önce seni öldürürdüm. Nuaym, Ömer'e şöyle cevap verir:

– Muhammed'in (s.a.v.) dinine yalnız ben mi girdim sanıyorsun? Senin kız kardeşin ve enişten de O'nun dinine girmişlerdir. Ömer:

– Sen bunu nereden biliyorsun? dedi.

Nuaym:

– Eğer onların Müslüman olduklarına inanmıyorsan, bir koyunu kendi elinle boğazla, pişir. Onları yemeye dâvet et. Onlar Müslüman oldukları için senin kestiğin koyunun etini yemezler. Kestiğin koyunun etinden yemezlerse bilmiş ol ki onlar Müslüman olmuşlardır.

Hazret-i Ömer bu durumdan dolayı çok kızmıştı. Pürhiddet enişteşinin evine doğru gitti; evin kapısına vardığında kulağına içeriden bir ses geldi. Dikkatle dinlediğinde, içeride okudukları şey öyle bir kelâmdı ki, asla beşer sözüne benzemiyordu.

O zamanlar **Tâhâ** sûresi nâzil olup, Resûlullah (s.a.v.), muhacirlerden Hazret-i Habbab'ı, evdekilere Tâhâ sûresini öğretmek için göndermiş idi. İşte bunlar Hazret-i Ömer'in korkusundan kapıyı kilitleyip gelen sûreyi öğrenmekle meşgul iken Hazret-i Ömer kapıya gelmişti. İçeride okunanları dinledikçe Hazret-i Ömer'in kalbi genişliyor, ferahlıyor, kendisini bir sevinç sarıyor; Allah Teâlâ'nın kelâm-ı kadiminin nuru galebe çalıp küfür karanlığını yok ediyor, Ömer'in kalbi iman nuru ile nurlanmaya müsait bir hâl arzediyor. Ömer artık fazla durmaya tahammül edemedi, kapıyı çaldı. İçerde bulunanlar korkularından seslerini kestiler. Habbab'ı sakladılar. Üzerinde sûre yazılı olan nesneyi de bir şeyle örttüler. Sonra gidip Ömer'e kapıyı açtılar.

Kendisine kapıyı açtıkları Hazret-i Ömer'i (r.a.) kılıcı yanında, çok heybetli gördüler. Kız kardeşi kendisine, "Hoş geldin, safa geldin" dedi, hürmetle karşıladı. İçeri girip oturdular. Eski ve kadim âdetleri uyarınca bir koyun getirip Hazret-i Ömer'in kesmesini istediler. Ömer kendi eliyle koyunu kesti. Koyun pişirildi. Hazret-i Ömer ise İslâm şerbetini ezelden içmiş olduğu için ne konuşmaya ve ne de oturmaya sabretmek için tahammülü var idi. Yemek ortaya

konduğu zaman herbiri bir mazeret beyân edip yemediler. Hazret-i Ömer de birkaç lokma yeyip bıraktı. Evde bulunanların hepsinin Müslüman olduklarını anladı, çok taaccüp etti. Sofrayı kaldırdıktan sonra Hazret-i Ömer, **"Okuduğunuz ne idi?"** diye onlara sordu. Korkularından, okuduklarını inkâr ederek, "Biz sohbet ediyorduk" dediler. Bunun üzerine Hazret-i Ömer (r.a.) şöyle buyurdu:

– Bilmiş olun ki, ben Kureyş arasından kılıcını kuşanıp, Muhammed'i (s.a.v.) öldürmek maksadıyla yola çıkmıştım. Yolda sizin de O'nun dinine girdiğinizi öğrendim. Buraya ilk önce sizi öldüreyim diye geldim. Sonra gidip Muhammed'i öldürürüm demiştim. Fakat kapıya geldiğimde içeriden öyle bir ses işittim ki, onun lezzetinden içimdeki o kötü fikir kayboldu, kalbime şevk ve muhabbet dolup bambaşka bir adam oldum, bende ilhamlar doğmaya başladı. Asla inkâra sapmayın. Okuduğunuzu getirin, dinleyeyim.

Bu şekilde konuşmasından, Hazret-i Ömer'in kalbinin İslâm tarafına meylettiğini anladılar. Bu durumdan çok memnun kalarak, "Okuduğumuz Allah Teâlâ'nın kelâmıdır ki, O'nu Hak Teâlâ, Cebrâil aleyhisselâm ile Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e inzal buyurmuştur. Eğer onu dinlemek istiyorsan ilk önce guslet, sonradan okuyalım." dediler.

Hazret-i Ömer (r.a.) hulûs-i kalb ile gusletti, sonra da abdest aldı. Kıbleye dönerek onların yanına oturdu. Kız kardeşi kalkarak, hürmet ve tazimle sûre-i şerîfeyi alıp getirdi. Kız kardeşinin **Besmele** çekip okuduğu Tâhâ sûresini Hazret-i Ömer (r.a.) kemâl-i huşû ile dinledi. Kız kardeşi, Cenâb-ı Hakk'ın,

طٰهٰ ﴿١﴾ مَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْاٰنَ لِتَشْقٰٓى ﴿٢﴾ اِلَّا تَذْكِرَةً لِّمَنْ
يَّخْشٰى ﴿٣﴾ تَنْزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْاَرْضَ وَالسَّمٰوٰتِ الْعُلٰى ﴿٤﴾

"Biz Kur'ân'ı sana zahmet çekesin diye değil, ancak (Allah'dan) **korkacak kimselere bir öğüd ve yerle o yüce gökleri yaradanın tedrîcen indirdiği bir** (kitab) **olmak üzere indirdik"**[57] meâlindeki âyetleri okuyup, **"Ben o Allah'ım ki, benden başka ibâdete müstahak ilâh yoktur. O hâlde yalnız bana ibâdet et, ve beni hatırlaman için namaz kıl."** âyet-i celîleyi okuyunca, bunları Hazret-i Ömer kemâl-i hürmet ve tazimle dinledi. Kalbi nurlandı. Küfür ve şekavet karanlığı kalbinden yok olup gitti. Yakınlarına, **"Beni Muhammed aleyhisselâmın huzuruna götürün."** dedi. Bunları gizlendiği yerden seyreden Habbab dışarı çıkıp şöyle dedi:

– Ey Ömer, müjdeler olsun sana ki, Peygamber aleyhisselâmın yapmış olduğu duâ senin hakkında kabul olunduğu tecelli etti. Hazret-i Ömer'in önüne düşerek Sultan-ı Enbiya (s.a.v.)'in bulunduğu eve götürdü.

Ashab-ı kirâm, Hazret-i Ömer'in geldiğini Resûlullah'a (s.a.v.) haber verdiklerinde, Resûlullah (s.a.v.), **"Bırakın gelsin, eğer başında devlet varsa iman eder."** buyurdu. Hazret-i Ömer huzur-u Peygamberiye'ye gelip mübârek cemâlini müşahede ettiklerinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurdular.

– Ey Ömer, küfür ve şekavet yolundan hâlâ dönmüyor musun?

Hazret-i Ömer, Peygamber aleyhisselâmın mübârek yüzüne bakıp şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Hiçbir şüphem kalmadı ki, sen Hak Peygambersin. Bana imanı öğret. (Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve Resûlühü), diyerek kalbine iman ağacını dikti. Kalbi iman nuru ile pür nur oldu. Orada bulunan bütün ashab-ı kiram, aşk ile tekbir getirerek memnuniyetlerini izhar ettiler ve Hazret-i Ömer'le sarmaş dolaş oldular. Allah Teâlâ'ya hamd ü senâda bulundular. Hazret-i Ömer, Müslümanların mağarada gizli gizli ibâdet ettiklerini görüüce Peygamber aleyhisselâma:

57 Tâhâ: 1-2-3-4.

– Yâ Resûlallah! Neden buralarda gizli olarak ibâdet ediyoruz? diye sordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular:

– Ey Ömer! Müşriklerin mü'minlere eziyet vermelerinden çekindiğimizden burada bulunuyoruz.

Hazret-i Ömer:

– Onlar puta gündüz taparlar putların önünde aşikâre diz çöküp yeri öperler. Niçin biz bütün mahlûkatın halikine gizli olarak ibâdet edelim? Ey Allah'ın Resûlü! Buyurun, emir verin, gidelim Harem-i Şerîf'te aşikâre namaz kılalım. Bakalım bize kim mani olacaktır? dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ömer elinde yalınkılıç en önde olduğu hâlde ashab-ı kiram ile birlikte Beyt-i Şerif'e doğru yöneldiler.

Kureyş kâfirleri, Ömer'i, böyle önde olduğunu görünce ilk anda bunların hepsini esir etmiş getiriyor zannettiler. Bunları getirip karşımızda kılıçtan geçirmek istiyor dediler. Fakat gelenler yaklaştıklarında, Hazret-i Ömer'in onlarla şakalaşıp gülüştüğünü, sevinç içinde geldilerini gördüler. Mel'un Ebû Cehil bu durumdan Ömer'in Müslüman olduğunu hemen anladı, şöyle bağırmaya başladı:

– Eyvah, gördünüz mü Muhammed aleyhisselâm Ömer'i de kendi dinine döndürmüş. Ben size, Muhammed bunu sihirle aldatır, demedim mi? Ben bunu size daha önce sezdiğim için söylemiştim, fakat siz bu sözümü asla kabul etmediniz. Şimdi bu duruma karşı ne yapmamız gerekir? Kendisine ne diyelim?

Müslümanlar, müşriklere yaklaştıkları zaman Hazret-i Ömer kılıcını çekerek şöyle haykırdı:

Dedi durun, geluben kılın kıyam,
Hep yiğit, genç, ihtiyar, hace, ğulam,
Bu Muhammed Hazretin İslâm için,
Hak Teâlâ verdi bize anı imam,
Zâhir etti, çünkü İslâm dinini,

Sındı, putlar devleti düştü tamam,
Dinine girdim bunun, döndüm Hakka,
Bilin bunu, Kureyşliler, ey has-u âm.

Kâfirler bu durumu görünce, korktular, telâşlandılar, ne yapacaklarını bilemeyip, yekdiğerlerine it gibi çağrıştılar. Mel'un Ebû Cehil yüksek bir sesle şöyle bağırıyordu:

– Görüyorsunuz ki, Muhammed aleyhisselâm büyüklerden, ileri gelenlerden bazılarını azdırmaya, dedelerinin dinlerini terkettirmeye başladı. Bu kadarı bize az bile. Çünkü ben size, gelin onlar çoğalmadan öldürelim. Yarın çoğaldıkları zaman başımıza belâ kesilirler dedim.

Kâfirler, Hazret-i Ömer'den (r.a.) korktukları için herhangi bir Müslüman el uzatmaya, eziyet etmeye cesaret edemediler. Kâfirlerin rengi sarardı, dudağı kuruyup bulunduğu yerde çakılıp kaldılar. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) öne geçip yürüdüler, Hacer-i Esved ile Bab-ı Şerif'in arasında durup o gün namazı aşikâre kıldılar. Gerçi kâfirler çok, mü'minler azdı, fakat Ömer'in Müslüman olması kâfirleri mânen öyle yıkmıştı ki, bir avuç Müslüman onlara çok görünüyordu. Bu durum onlara korku salmaya yetiyordu.

Peygamber aleyhisselâm, namazdan sonra kalkıp Kâbe-i Muazzama'yı tavaf ettiler. İbni Mes'ud (r.a.) Hazretleri diyorlar ki: "Hazret-i Ömer'in Müslüman olması, mü'minler için büyük bir yardım kaynağı ve fetih oldu. O Müslüman olmadan önce, İslâmiyet aşikâre tatbik edilmezdi. Hiçbir kimse Kâbe-i Muazzama'da aleni namaz kılamazdı."

Rivâyet edilir ki, Hazret-i Ömer (r.a.) Müslüman olduğu vakit, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübârek elini Ömer'in göğsüne koyarak, **"Ey Allah'ım! Ömer'in sinesinde bulanan kötü sıfatları, kin ve riya gibi kötü hastalıkları çıkar, yerini iman ve hikmet ile doldur."** diye duâ ve niyazda bulundu.

3. MENKIBE: Ebû Hureyre'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Muhammed (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

– Sizden evvel gelen ümmetlerin içinde muhaddesler (mülhem olanlar) **vardı. Eğer bu ümmet içinde de varsa o muhakkak Ömer'dir.**

Hadis şârihleri diyorlar ki: **"Muhaddes"**den murat kalbine çok ilham olunan kimsedir.

Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) ümmetinin diğer ümmetlerden efdal olduğu sabittir. Eğer bu ümmet içinde varsa, buyurmaları şüphe için değil, te'kid içindir. Meselâ, bir kimse, eğer benim dostum varsa o falan kimsedir, der. Bunun bu sözü şüphe için değil, gerçekten dostunun o kimsenin olduğunu kesin olarak ifade etmesi içindir. Yoksa onun sadakatını nefy için değildir. Bu husus "**Mesâbih**" adındaki kitaptan nakledilmiştir.

4. MENKIBE: Yine "**Mesâbih**"de Hazret-i Sa'd bin Ebi Vakkas'ın (r.a.) şöyle dediği rivâyet edilmektedir:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzurunda, Kureyş kadınlarından bir grup kadın oturmuş, yüksek sesle konuşuyorlardı. Bu sırada Hz. Ömer (r.a.) içeri girmek için izin istedi. Kadınlar bunu işitince süratle kalkıp başka odaya geçtiler Hz. Ömer (r.a.) içeri girdiğinde Peygamber aleyhisselâmı tebessüm ederken görünce:

– Yâ Resûlallah, niçin tebessüm buyurdunuz? diye sordu. Resûlullah:

– Bu hatunların durumuna taaccüp ederek tebessüm ediyorum. Çünkü onlar, benim yanımda oturup konuşuyorlardı, senin sesini işittikleri vakit hemen kalkıp gizlendiler. Bunun üzerine Hz. Ömer kadınlara hitap ederek şöyle konuştu:

– Ey kendilerinin düşmanları, benden korkuyorsunuz da, iki cihan serverinden korkmaz mısınız? Kadınlar, perde arkasından, Ömer'e (r.a.):

– Evet, ey Ömer. Çünkü sen sert mizaçlısın. Çabuk öfkelenirsin, dediler. Bunun üzerine Server-i Kâinat Efendimiz, Hazret-i Ömer'e buyurdular:

– Ey Hattab'ın oğlu! Bu konuşmandan vazgeç! Hayatım kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederek söylüyorum ki, sen bir yoldan giderken, sana şeytan tesadüf etse, yolunu değiştirip, başka yoldan gider.

5. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), bir gün sabah namazını kıldıktan sonra, arkasını mihraba çevirip ashab-ı kirama doğru yönelerek buyurdular ki: **"İçinizden bu gece rüya gören oldu mu?"** Ashabdan herhangi biri cevap vermeyince, kendileri buyurdular:

– Bu gece, bir garip rüya gördüm. Şöyle ki: Kendimi cennette gördüm. Cennetin etrafını seyrederken öyle bir yüksek köşk gördüm ki, yüksekliği tam yüz yıllık mesafe idi. Dört tarafı da buna göre idi. Hatırıma, acaba bu yüksek makam, hangi peygamberin veyahut hangi velinindir, diye geldi. Ben böyle düşünürken, orada birkaç kimse gördüm. Yanlarına varıp, "Bu yüksek makam acaba hangi peygamberindir?" diye sordum. Onlar, "Burası hiçbir peygamberin değildir. Burası Arap evlâdlarından birisinindir" dediler. Ben:

– Ben evlâd-ı Arap'tanım. Burası benim olmasın? dedim. Onlar:

– Buranın sahibi Kureyş kabilesindendir, dediler. Ben:

– Ben de, Kureyş kabilesindenim, dedim. Onlar:

– O ümmet-i Muhammed'dendir, dediler. Bunun üzerine ben:

– Ben Muhammed'im. Bana bildirin, burası ümmetimden kimin içindir? dedim. Onlar:

– Dört güzide halifenden **Ömer bin Hattab**'ındır, diye cevap verdiler.

O sarayda bulunan hûri ve gılmanın sayısı yoktur. Ey Ömer! Aralarında sana ait bir hûri vardır ki, vasfedilmez. Sen kıskanırsın diye, onun yüzüne bakmadım. Peygamber aleyhisselâm böyle deyince, Hazret-i Ömer'in gözlerinden yaşlar akarak şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah, ben neyim ki, sizden onu kıskanacağım. Keşke baksaydınız, bana da nasıl olduğunu bildirirdiniz.

❁❁❁

Düşün ki, ey aziz kardeşim! Hz. Ömer, Cenâb-ı Allah ve O'nun Peygamberi katında ne yüksek bir dereceye sahiptir.

6. **MENKIBE:** Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular ki: **Ümmetim bana rüyamda gösterildi. Önümden birer birer geçerlerken onları seyrettim. Kiminin gömleği dizinde, kiminin de dizinden aşağı, kiminin de dizinden yukarı idi. Bazısının da gömleği göğsüne çıkmıştı. Fakat Ömer'i öyle bir gömlek ile gördüm ki, onunkisi yerde sürünüyordu.** Ashab:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bu rüyayı nasıl tâbir buyurursunuz? dediler:

Peygamber aleyhisselâm:

– Ben bunu, din-i mübin ile tâbir ederim. Çünkü O'nun hilâfeti zamanı uzanır, İslâm dini yeryüzüne yayılır.

7. **MENKIBE:** "**Mesâbih**"de **İbni Ömer**'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) buyurdular ki:

– Uykumda bana bir kadeh süt getirdiler. O sütten kana kana içtim. Öyle doymuştum ki, bunun alâmeti tırnaklarımdan anlaşılıyordu. Sonra artığımı Ömer'e verdim. Ashab-ı kiram:

– Yâ Resûlallah tâbir buyurun, dediler. Peygamber aleyhisselâm:

– İlimle, tâbir ederim, buyurdu. (Buharî ve Müslim).

8. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"**de **Ebû Hureyre**'den (r.a.) rivayet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyurdular ki:

– Uyurken, rüyamda kendimi, bir tarafı örülmemiş bir kuyunun başında gördüm. Kuyunun yanında bulunan küçük bir kova ile o kuyudan su çektim. Ben, Cenâb-ı Hakk'ın dilediği kadar su çektikten sonra, Ebû Bekir su çekti. Ebû Bekir o kova ile bir veya iki kova çekmekte za'fı vardı (Allah O'nun za'fını bağışlasın). **Sonra o küçük kova büyük bir kova olup onunla Ömer bin Hattab kuyudan su çekti. Ben onun gibi kuvvetli, kudretli ve ustalıklı su çeken başka kimseyi görmedim, ki Ömer gibi kuvvetle ve ustalıkla kuyudan su çeksin. Ömer o kuyudan o kadar çok su çekti ki, oradaki insanlar sudan kandılar. Orada develerin yatması ve sulanması için bir yer hazırladılar. Develer su içtikten sonra çöktüler, istirahat ettiler.**

"Mesâbih"in şârihi der ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Ebû Bekir'e zayıflık isnad etmesi, hâşâ onun halifelik vazifelerinden noksanlık ve kısa anlayışlı olduğuna işaret olduğu anlaşılmasın. Çünkü halifeliğinde o kadar büyük ve ağır yük yüklenmişlerdi ki, bu ağır yüke ondan başkası tahammül edemezdi. Çünkü Hz. Âişe (r.anhâ) buyurdular ki:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) âhirete irtihal ettikten sonra, Müslüman Araplardan bir kısmı dinden çıkıp mürted oldular. Babamın üzerine gelen belâlar, musibetler eğer ulu dağlar üzerine inmiş olsaydı, herbirini paramparça edip dağıtırdı.

Öyle ise Peygamber aleyhisselâmın Ebû Bekir'e zayıflık, Ömer'e kuvvet ve maharet isnad etmesi, Ebû Bekir'in hilâfeti zamanında fütuhatın az olmasına, Ömer'in hilâfeti zamanında ise çok olmasına işarettir. Bunun da sebebi, Hz. Ebû Bekir'in hilâfeti iki sene gibi kısa bir zaman sürmesi, Hazret-i Ömer'in hilâfeti ise on sene (Ona nisbetle) uzun bir zaman devam etmesidir.

9. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"**te, **İbni Ömer**'den (r.a.) rivâyet edilen bir hadis-i şerif nakledilmektedir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Cenâb-ı Hak, hakkı, Hazret-i Ömer'in kalbi ve dili üzerine koymuştur ki, ondan zuhur eder.

Yine aynı hadisin sonunda şöyle varid olmuştur: Hz. Ali (r.a.) buyurdu ki:

– Biz. Hz. Ömer'in dilinden ne çıkarsa onun gerçek olduğunu sonradan görürdük. Nefisler o söz üzerine sükûnet bulur, kalbler mutmain olurdu. Hak onun lisanı üzerinde cereyan ederdi.

10. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"**te, **Hz. Câbir**'den (r.a.) rivâyet edilmiştir.

Hazret-i Ömer, Hazret-i Ebû Bekir'e:

– Ey Resûlullah'dan sonra insanların en hayırlısı olan, dedi.

Hazret-i Ebû Bekir:

– Ey Ömer, sen bana böyle söylüyorsun, fakat Allah'a yemin ederim ki, ben Resûlullah'ın (s.a.v.) şöyle buyurduğunu işittim: **"Ömer'den hayırlı olan bir kimse üzerine güneş doğmamıştır."** Ve yine Akabe bin Âmir'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur ki:

– Eğer benden sonra peygamber gelseydi, Ömer peygamber olarak gelirdi.

11. MENKIBE: **"Mesâbih"** kitabında Hazret-i Âişe vâlidemizden rivâyet edilen bir hadis-i şerif nakledilmiştir. Hz. Âişe (r.anhâ) vâlidemiz buyurdu ki:

– Resûlullah (s.a.v.) ile beraber oturuyorduk. O esnada dışarıda bir gürültü ve çocukların sesini işittik. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) kalkıp

baktı ki, Habeşlilerin raks ettiğini ve çocukların etrafında toplanıp seyrettiklerini gördü. Peygamber aleyhisselâm bana:

– **Ey Âişe, gel seyret,** buyurdu.

Ben de gittim, çenemi Peygamber aleyhisselâmın omuzu üzerine koyup mübârek omuzu ile mübârek başı arasından oynayanları seyretmeye başladım. Bir müddet sonra Peygamber aleyhisselâm bana:

– **Doymadın mı?** buyurdular. Ben:

– Hayır, doymadım, diye cevap verdim. Bundan maksadım, Resûlullah'ın (s.a.v.) katında ne kadar itibar ve değerim olduğunu anlamak idi. Bu sırada Hazret-i Ömer (r.a.) çıkageldi. Halk hemen Habeşlilerin etrafından dağıldı. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– **Ben gerçekten görüyorum ki, cinlerin ve insanların şeytanları Ömer'den kaçıyorlar.**

Hazret-i Âişe vâlidemiz, bu rivâyetinin sonunda, "Bunun üzerine ben de döndüm." buyurdular (Tirmizî rivâyet etmiştir).

12. MENKIBE: Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de buyuruyor ki:

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَكُونَ لَهٗٓ اَسْرٰى حَتّٰى يُثْخِنَ فِى الْاَرْضِ ؕ
تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا ۖ وَاللّٰهُ يُرِيدُ الْاٰخِرَةَ ؕ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ

– **Hiçbir peygamberin yeryüzünde ağır basıp** (Harp edip) **zaferler kazanıncaya kadar** (muhaarib düşmandan) **esirler alması**

(vaki') **olmamıştır. Siz geçici dünya malını arzu ediyorsunuz. Hâlbuki Allah âhireti ister. Allah azizdir, hakimdir.**[58]

"Me'alimü't-Tenzil" sahibi İmam Begavi Hazretleri, bu âyet-i celîlenin tefsirinde, A'meş'den, o da Amr bin Mürre'den, o da Abdullah İbni Mes'ud'dan gelen bir rivâyeti şöyle nakletmiştir:

Bedir savaşından esirlerle birlikte dönerlerken Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ashab-ı kirama:

– Bu esirler hakkında ne diyorsunuz, düşünceniz nedir? diye sordular.

Ebû Bekir (r.a.) şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bunlar senin kavmin ve ehlindir. Bunları alıkoy. Haklarında verilecek hükümde acele buyurma. Ümit ederim ki, Hak Teâlâ Hazretleri onlara tevbe etmek nasip eyler. Düşmanlarımıza karşı kuvvetli olabilmemiz için onlardan fidye alalım.

Hazret-i Ömer (r.a.) ise şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Bunlar seni yalanladılar. Seni anayurdundan çıkardılar. Bunların boyunlarını vuralım. Ali'ye emir buyur, kardeşi Ukayl'in boynunu vursun. Hz. Hamza'ya emir buyur, o da kardeşi Abbas'ın boynunu vursun. Bana da emir buyurunuz, falan kimsenin boynunu vurayım, diyerek kendi soyundan birinin ismini verdi. Çünkü bunlar kâfirlerin ileri gelenleridir, dedi.

Abdullah bin Revaha da fikrini şöyle açıkladı:

– Ey Allah'ın Resûlü! Odunu çok bir dere bulup bunları o derede ateşle yakalım.

Abbas ona:

– Akrabalığı kestin, dedi

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) sükût edip hiçbirine cevap vermiyordu. Böylece Harem-i Şerîf'e girdiler. Ashab-ı kiramın bu hususta ki fikirleri birbirine uymuyordu. Bir grup Ebû Bekir'in dediği gibi olsun derken, diğer bir grup başka bir fikir öne sürüyordu. Nihayet

58 el-Enfal: 67.

Peygamber aleyhisselâm hane-i saadetlerinden dışarı çıkıp şöyle buyurdular:

– Cenâb-ı Hak bazı adamın kalbini yumuşak kılar. Hatta yağdan daha yumuşak olur. Bazısının da kalbini katı kılar. Hatta onun kalbi taştan daha katı olur. Yâ Eba Bekir, senin benzerin İbrahim aleyhisselâmın benzeridir ki, Cenâb-ı Hak O'nun hakkında Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurmuştur:

فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۚ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

– Bundan sonra kim bana tâbi olursa işte o bendendir. Kim de bana karşı gelirse hakikat sen çok yarlığayıcı ve çok esirgeyicisin.[59]

– Yine senin benzerin, ey Ebû Bekir! Hazret-i İsâ'nın benzeridir ki, Cenâb-ı Allah onun şöyle dediğini haber veriyor:

إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ ۖ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

– Onlara eğer azab edersen, şüphesiz onlar senin kullarındır. Eğer onları bağışlarsan, aziz ve hakim olan sensin.[60]

– Ey Ömer, senin benzerin de Musa aleyhisselâmın benzeridir. Cenâb-ı Hak O'nun şöyle duâda bulunduğunu beyân buyuruyor:

59 İbrâhim: 36.
60 Mâide: 118.

رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

– Ey Rabbimiz, sen onların mallarını yok et, Rabbimiz, onların kalblerini şiddetle sık ki, onlar o çetin azabı görecekleri zamana kadar iman etmeyeceklerdir.[61]

– Yâ Ömer, senin benzerin Nuh aleyhisselâmın da benzeridir. Çünkü Nuh aleyhisselâm, Cenâb-ı Allah'a şöyle niyazda bulunduğunu Allah açıklıyor:

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا

– Ey Rabbim, yeryüzünde kâfirlerden yurt tutan hiç kimseyi bırakma.[62]

Sonra devamla buyurdular: **"Bugün bu esirlerden hiçbiri kurtulmaz. Onlardan ya fidye alınacaktır, yahud öldürüleceklerdir."**

Abdullah İbni Mes'ud:

– Süheyl bin Beyda hariç olsun, çünkü ben onun İslâmiyeti yadettiğini işittim, dedim. Fakat Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hiçbir şey söylemediler. O zaman ben gökten başıma taş yağacak diye korktum. İçimden korku gitmedi, tâ ki Resûlullah (s.a.v.), **"Süheyl bin Beyda hariç"** buyurdular.

İbni Mes'ud, İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet etmiştir. İbni Abbas, Ömer bin Hattab şöyle dedi, diyor: "Resûl-i Ekrem (s.a.v.) benim sözüme meyletmedi, Ebû Bekir'in sözüne meyletti. Ertesi gün Resûlullah (s.a.v.) ile Ebû Bekir (r.a.) oturmuşlar ağlıyorlardı. Ben:

61 Yûnus: 88.
62 Nûh: 26.

– Yâ Resûlallah, niçin ağlıyorsunuz? Bana bildirir misiniz? Ben de ağlayayım, dedim. Peygamber aleyhisselâm buyurdular:

– **Ben Cenâb-ı Hakk'ın inzal buyurduğu** (Enfal sûresinin 67'inci âyet-i celîledeki) **ahkâm-ı ilâhiye'den dolayı ağlıyorum.** Hazret-i Ebû Bekir'in sözüne göre esirlerin fidye karşılığı serbest bırakılmasına karar verilmiş ve bir esirden kırk okıyye fidye alınmıştı.

İbni Abbas diyor ki: "Esir alınan kâfirlerin öldürülmesi için emir Bedir savaşında verilmiş idi. Çünkü o vakit Müslümanlar az idiler. Müslümanlar çoğalıp, kuvvetlendikleri zaman Cenâb-ı Hak,

فَإِمَّا مَنًّا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً

"... **Sonra da ya lütfedib** (esirleri) **salıverirsiniz, yahud fidye alırsınız.**"[63] meâlindeki âyet-i celîleyi gönderip Peygamberini ve mü'minleri esirler hakkında, onları öldürmekle, onlardan fidye almaları arasında muhayyer kıldı.

İbni Abbas, Cenâb-ı Hakk'ın

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا
أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

"Eğer Allah'dan bir yazı (kader) **geçmiş olsaydı, aldığınız fidyeden dolayı mutlaka size büyük bir azab dokunurdu",**[64] meâlindeki âyet-i celîlenin gelmesinin sebebi hakkında diyor ki:

– Peygamberlere ganimet haram kılınmıştı. Ne zaman bir ganimet alırlarsa, bir kurban keserlerdi. Gökten bir ateş düşüp onu yerdi. Bedir savaşında Müslümanlar ganimeti süratle paylaştılar ve fidyeler aldılar. Bunun üzerine işbu âyet-i celîle nâzil oldu.

63 Muhammed: 4.
64 el-Enfal: 68.

İbni İshak diyor ki: Bedir muharebesinde bulunan mü'minlerden Hazret-i Ömer'den başka fidye almayı istemeyen bulunmadı. Yalnız Ömer'dir ki, Peygamber aleyhisselâma esirlerin öldürülmesini işaret etti.

Sa'd bin Muaz da şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Esirleri öldürmek, onları sağ bırakmaktan daha hoş geliyor." Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, **"Eğer esirler yüzünden gökten azab inmiş olsaydı, Ömer bin Hattab ve Sa'd bin Muaz'dan başkası o azabdan kurtulmazdı"**, buyurdu.

13. **MENKIBE:** Cenâb-ı Hak buyuruyor:

إِنْ تَتُوبَآ إِلَى اللّٰهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ۚ وَإِنْ تَظَاهَرَا
عَلَيْهِ فَإِنَّ اللّٰهَ هُوَ مَوْلٰيهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ ۚ
وَالْمَلٰٓئِكَةُ بَعْدَ ذٰلِكَ ظَهِيرٌ

– (Ey Âişe ve Hafsa, Peygambere ettiğiniz bu eziyetten) **eğer ikiniz de Allah'a tevbe ederseniz ne güzel, çünkü** (Peygamberi dinlemek hususunda) **kalbleriniz eğildi. Yok** eğer (kıskançlık ederek) **Peygamberin aleyhinde birbirinizle yardımlaşırsanız, bilmiş olunuz ki, Allah O'nun yardımcısıdır. Cebrâil de, mü'minlerin salih olanı da. Bunların arkasından bütün melekler de ona yardımcıdır.**[65]

"Meâlimü't-Tenzil"de, bu âyet-i kerîmenin geliş sebebi hakkında şöyle bir rivâyet zikredilmektedir:

65 et-Tahrim: 4.

İsmail bin Abdülkahir, o da râviler vasıtası ile İbni Abbas'dan, o da Ömer bin Hattab'dan rivâyet etmiştir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in temiz eşlerinden uzak kalma kararını aldığını beyân eden uzun hadis-i şerifin son kısmında, Hazret-i Ömer (r.a.) buyurdu ki: Ben Resûlullah'ın (s.a.v.) huzuruna girdiğim zaman kendilerine şöyle dedim:

– Yâ Resûlallah! Eğer zevcelerini boşarsan, hiçbir zahmet ve meşakkat çekmezsiniz. Zira hiç şüphe yoktur ki, Allah Teâlâ'nın yardımı seninledir. Dilerim ki, benim söylediğim bu sözleri Cenâb-ı Hak tasdik buyurur. Ömer'in bu konuşmasından sonra yukarıdaki âyet-i celîle nâzil oldu.

14. MENKIBE: Ebû'l-Muin en-Nesefi **"Temhid"** adındaki kitabında diyor ki:

Ebû Bekir'in (r.a.) vefâtı yaklaştığı zaman, Hazret-i Osman'ı çağırdı ve kendisine:

– Yaz, dedi.

Osman (r.a.):

– Ne yazayım? dedi.

Ebû Bekir (r.a.):

– Yazın, "Bismillâhirrahmânirrahîm…..". Bu, Cenâb-ı Allah'ın Resûlü'nün Halifesi Ebû Bekir'in dünyadaki son günü, âhiretteki ilk günü yazdırdığı vasiyetidir. Ben Ömer bin Hattab'ı (r.a.) size halife olarak seçtim. Öyle zannediyorum ki, o adâlet eder. Eğer zannım hilâfına adâletsizlik ederse, gaybı ancak Allah bilir.

Ebû Bekir'in bu vasiyeti üzerine ashab-ı kiramın hepsi Hazret-i Ömer'in halife olmasına rızâ gösterdiler. Onun halife olmasına rızâ gösterenlerin başında Hazret-i Ali bulunuyordu. Hazret-i Ali (r.a.) ilk defa Hazret-i Ömer'e (r.a.) seve seve biat etti.Çünkü Peygamber aleyhisselâmın:

– Benden sonra iki kimseye uyun. Onlar Ebû Bekir ile Ömer'dir, buyurduğunu işitmiş idi.

15. MENKIBE: Bilginler ittifak etmişler ki, Hazret-i Ömer'in idaresi gibi idare, ne kendisinden önce geçenlerde ve ne de kendisinden sonra gelenlerde olmuştur. Hazret-i Ömer şöyle dedi: **"Dicle kenarında koyun güden çobanın kaybolan koyunundan Allah'ın beni sorumlu tutacağını ve onu benden soracağından korkarım."**

Hazret-i Ömer (r.a.) bir gün öğle sıcağında soyunup zekât olarak verilen Beytü'l-Mal'a (Hazine'ye) ait olan develeri bağlıyordu. Bu hâli gören mü'minler kendisine:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Niçin sen zahmet ediyorsun? Birine emretseniz de bu işleri görse olmaz mı? dediler. Hazret-i Ömer:

– Bu gördükleriniz, fakirlerin hakkıdır. Ben ise bunların çobanıyım. Fakirlerin işlerini bizzat kendim görmem gerekir. Zira âhirette bunları benden sorarlar. Müslümanlar:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Kendi yakınında olanları görüyorsun, fakat uzakta olanları görmek için ne yaparsın? dediler. Hazret-i Ömer şöyle buyurdu:

– İnşaallah, bir sene boyunca etrafı dolaşırım. Fakirleri, güçsüzleri, hastaları ve yoksulları kendim görür, bizzat işlerinin hâlledilmesini temin ederim.

Hazret-i Ömer (r.a.), her nereye bir vali, bir emîr gönderse ona ne yapacağını vasiyetname şeklinde yazı ile bildirirdi. Bu yazının dışına çıkmamasını ısrarla kendisine tembih ederdi. Bundan başka bir yazı da vali veya emîri gönderdiği yerin halkına yazar şöyle derdi:

– Valiniz benim buyruklarıma göre hareket ederse, ona itaat ediniz. Eğer buyruklarımın dışına çıkarsa, o zaman ona itaat etmeyiniz, emirlerini dinlemeyiniz.

Abdurrahman bin Avf diyor ki: Hazret-i Ömer geceleri bütün şehri dolaşırdı. Bir gece benim evime gelip şöyle buyurdu:

– Ey Abdurrahman! Bu gece şehre bir kervan geldi. Kervanın eşyalarının kaybolmasından korkuyorum. Gel beraber gidelim, onları bekleyelim.

Hazret-i Ömer'in bu teklifi üzerine beraber gittik, sabaha kadar kervanın eşyalarını bekledik.

Hazret-i Ömer'in iyi ve güzel huyları çoktur. Birkaçını zikredelim:

Ramazan ayının gecelerinde hep birlikte kıldığımız teravih namazı O'nun tarafından bize armağan bırakılmıştır. Hazret-i Ömer (r.a.) Eslemî adındaki zatı **Hazinedar** yapmıştı. Bir gün Eslemî'den, Hazret-i Ömer'in Beytü'l-Mal'dan bir şey alıp almadığını sordular. Eslemî şöyle cevap verdi: **Eğer çoluk çocuğunun nafakası hususunda ihtiyaçları olursa, Beytü'l-Mal'dan ödünç alır, eline para geçtiği zaman yerine koyardı.**

Hazret-i Ömer'in (r.a.) hayatı câzibeli değildi. Yemeği kuru arpa ekmeğinden, giyimi de kalın kumaştan veya şaldan bir elbiseden ibaretti. Bunca savaşlara katıldı ve bunca ülkeler fethetti, hesapsız ganimet malları eline geçti, Arap, Acem ve Rum beyleri emrine boyun eğdiler. Hadsiz hesapsız şehirler imar etti. Ceyhun nehrine kadar olan İran, Azerbaycan, Horasan onun zamanında fethedildi. Şam, Mısır, Hindistan ve Umman onun hükmü altında idi. Onun zamanında **sekiz bin câmide cuma namazı kılınmak müyesser oldu.** Büyük savaşlar yapmak, bunca memleketleri fethetmek ona nasip olmuştur. Her nereye asker gönderdi ise muzaffer olarak, birçok ganimetle ve salimen geriye dönmüştür. Hiçbir zaman askeri mağlûp olmamıştır. Kendisi çok tedbirli ve adâletli olduğu için hilâfeti zamanında, halife olmadan önce olan yemek durumunu zerre kadar değiştirmemiştir. Yemekte içmekte asla eski hâlinden bir fazlalık görülmemiştir. Hiçbir zaman kendisine kibir ve böbürlenme ârız olmadı. Sonradan pişman olacağı hiçbir iş yapmamıştır.

16. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) kerîmesi, Resûlullah (s.a.v.)'in zevcesi Hafsa (r.a.) bir gün babasını ziyaret etmek için gittiler. Babası ile müşerref oldukları zaman, babasının üzerindeki hırkanın biri sahtiyandan olmak üzere on dört yerinde yaması bulunduğunu gördü. Bunun üzerine Hafsa (r.anhâ) babasına:

– Ey devletlü ve iki gözümün nuru babacığım! Bu eski ve yamalı hırkayı bir fakire verip, kendinize yeni bir hırka diktirseniz olmaz mı? dedi.

Babası:

– Ey kızım, sen Fahr-i Âlem (s.a.v.)'in zevcesi idin. Bilmiyor musun ki, O, bu alçak dünyadan neler çekmiştir. Dünyadan ne derece kaçındığını ve onu hor, zelil görerek ayaklarının altına almıştır. Âhirete irtihal buyururlarken bana vasiyet edip şöyle buyurdu: **"Ey Ömer! Kıyâmet günü, mahşerde benim ve Ebû Bekir'le buluşmak istersen yolumuzdan ayrılma."**

17. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) halife iken, **Nu'man**'ı başkumandan tâyin edip bir ordu ile İran'ın fethi için göndermişti. Nihavend ile Hemedan'ı fethettikleri zaman, Hazret-i Muğire'nin elinde esir olan bir Mecusi Acem, cebinden bir kutu çıkararak:

– Babam bana bu hokkayı verdiğinde, "Padişah olduğun zaman bu hokkayı aç", diye vasiyet etmişti. Ben bundan sonra padişah olacak değilim, dedi ve kutuyu Hazret-i Muğire'ye teslim etti. Muğire bütün asker arasında, kutuyu açtı. İçinde kıymetli cevherler olduğunu gördüler. Kutuyu, başka bir kutuya koyup üzerini mühürledikten sonra Hazret-i Ömer'e (r.a.) gönderdiler. Hazret-i Ömer de kendisine gönderilen kutuyu ashab-ı kiramın huzurunda açtı. İçindeki kıymetli cevherleri görünce, kutuyu getiren kimseye:

– Bu, gazilerin hakkıdır. Bunu satıp parasını gazilere taksim etsinler, diyerek kendisine verilen içi kıymetli eşya dolu olan kutuyu

kabul buyurmadı. Bunun üzerine kutu satıldı. Otuz bin gaziye, herbirine on bin akça düşmek üzere taksim ettiler. Daha önce mağlup edilen askerlerden alınan ganimetten beşte biri Beytü'l-Mal'a ayrıldıktan sonra herbir gaziye altın ve gümüşün dışında alınan ganimetten altmış bin akça düşmüştü. Hazret-i Ömer (r.a.) alınan ganimetlerden bir kuruşluk malı kendisi için almazdı. Hepsini fakirlere ve gazilere dağıtırdı. (Bu malûmat Taberi Tarihi'nden alınmıştır).

18. MENKIBE: Hicretin yirmi üçüncü senesinde, bir gün Hazret-i Ömer'e İran'da eşkıya Kürtlerin zulmünden şikâyet edildi. Müslümanların yollarını keser, mallarını alırlardı. İman etmezler, Müslümanların içine karışmazlardı. Hazret-i Ömer (r.a.) o eşkıyaları te'dip için Mesleme bin Kays'ı bir miktar askerle onların üzerine gönderdi. Mesleme İran'a varıp onları dine dâvet etti. Onlar kabul etmediler. **Cizye verin,** dedi, yine kabul etmediler. Bunun üzerine harp yaptılar. Müslümanlar, eşkıyaların erkeklerini öldürdü, kadınlarını da esir aldılar. Mesleme ganimet malının beşte birini ayırıp, "Bu Beytü'l-Mal içindir", dedi. Ayrıca içinde birçok kıymetli cevher bulunan bir kutuyu ve ganimet malından ayrılan beşte bir hisseyi Hazret-i Ömer'e hediye olarak gönderdi. Beşte bir ganimet malı ile hediye edilen kutuyu Hazret-i Ömer'e götüren kişi hâdiseyi şöyle anlatıyor:

– Medine-i Münevvere'ye geldim, gördüm ki Hazret-i Ömer (r.a.) fakirlere yemek yediriyordu. Çünkü âdetleri üzere Beytü'l-Mal'dan fakirler için günde bir deve kesip onlara yedirirdi. Yemek yeninceye kadar, yemek yiyenlerin arasında dolaşıp etrafını gözler ve ekmek, yemek veya su isteyenlerin isteklerini yerine getirirdi. Ben, Hazret-i Ömer'i bu hizmette görünce sabrettim, işini bitirip evine döneceği zamanı bekledim. Yemek yendikten sonra Hazret-i Ömer oradan ayrılıp evine gitti. Ben de arkasından gittim. Müsaade aldıktan sonra eve girdim. Hazret-i Ali'nin kızı, Hazret-i Ömer'in

hanımı Ümmü Gülsüm evde idi. Bu kız, Fâtıma vâlidemizden olmuştur. Kendisini yırtık, eski bir kaftan giymiş olarak oturduğunu gördüm. Evin içinde de bir eski kilim serilmişti. Evin içinde iki yastıktan ve bu eski kilimden başka bir şey görmedim. Gördüğüm bu yastıklar hurma lifinden yapılmış idi.

Hazret-i Ömer (r.a.) kilim üzerine oturup yastığın birini benim altıma verdi, yastığın üzerine oturdum. Ümmü Gülsüm'e:

– **Bizim için yemek pişirdin mi?** dedi. Ümmü Gülsüm:

– Yalnızlık sebebiyle bugün yemek pişiremedim, dedi. Ve bir çanakta bir miktar zeytinyağı, biraz tuz ve arpa ekmeği getirip Ömer'in (r.a.) önüne koydu. Ben de O'nunla birlikte yedim. Sonra getirmiş olduğum hediye kutuyu çıkarıp Hazret-i Ömer'in önüne koydum. Ömer:

– **Bu nedir?** diye sorunca:

– Mesleme bin Kays, bütün Müslümanların kendi hisselerinden vazgeçip, hepsinin rızâsıyla bunu sana gönderdi, dedim.

Bu durumu gören Hazret-i Ömer (r.a.) iki ellerini dizleri üzerine koyup ağladı ve şöyle dedi:

– **Hak Teâlâ, Ömer'e bunca nimetler verdi, Ömer'in gözü ve karnı doymadı. Bununla doyar mı? Sen bu kutuyu Mesleme'ye götür, bir daha böyle iş yapmasın. Bunları satsın, Müslümanlara dağıtsın. Hemen git Müslümanlar dağılmadan ona yetiş. Eğer Müslümanlar dağılmışlarsa Mesleme'ye öyle bir iş yaparım ki, herkese ibret olur.** Adam:

– Ey Mü'minlerin Emîri, çabuk gitmemi emrediyorsunuz. Benim binecek hayvanım yoktur. Yürüyerek gitsem geç kalırım, oraya zamanında yetişemem, dedi.

Bunun üzerine, devlete ait olan develerden iki deve getirilmesini emir buyurdu ve **"Bu develere nöbetleşe binerek gidersin,**

oraya vardığında develeri, senden daha müstehak olan bir fakire verirsin", dedi.

Hemen Medine'den hareket edip oraya vardım. Kutuyu Mesleme'ye verdim. Kendisine durumu anlattım. Bunun üzerine Mesleme eşyayı satıp orada bulunan gazilere taksim etti.

19. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) hilâfeti zamanında Şam'ın yakınında bir kaleyi Müslümanlar muhasara ettiler. İlâhi hikmete binaen kale kolayca fethedilemedi, öğle vakti yaklaşınca, Hazret-i Ömer öfkelendi, İslâm askerini bir araya toplayıp şöyle buyurdu:

– Bu ana dek kalenin fethedilmemesinin sebebi nedir? Mel'un kâfirler kim oluyorlar ki, İslâm askerinin karşısında bu kadar dayanmış olsunlar. Aranızda bir hata işlemiş kimse bulunmamış olsa, bunlar böyle dayanamazlardı, diyerek huzurundaki Müslüman topluluğu bir nevi azarladı.

Müslümanlar hayret içinde kaldılar. Herbiri tevbe ve istiğfar etti. O sırada ashabdan biri ağlayarak Hazret-i Ömer'in huzuruna gelip şöyle dedi:

– Bu gece teheccüd namazına kalktığım zaman, karanlık olduğundan aradığım misvakımı bulamadım. Bunun için misvaksız namaz kıldım. Hata yapmış bir kimse varsa içimizde, benim bu hatam olabilir.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Tevbe ve istiğfar etmeye devam et, buyurdu. Bu hâdiseden sonra bir saat geçmeden kale fethedildi.

❁❁❁

Ey mü'min kardeşler! İslâm askerine yaraşan şudur ki, hiçbir zaman doğru yoldan dışarı bir adım bile atmasın. Ancak bu sayede gittikleri yerde kendilerine fetihler müyesser olup yüzleri

ak olur. Zulüm yapmak ve haktan ayrılmak ne dünyada ve ne de âhirette yarar sağlar. Zâlimler, dünyada ve âhirette musibet ve felâketten kurtulamazlar. Birçok muteber kitaplarda rivâyet edilmiştir ki, zâlim olan askerler savaşta kalblerine korku gelip, savaşamazlar.

Yine bazı meşayih rivâyet etmişlerdir: Zulüm, savaş meydanında bir çirkin şekle girer ve zâlimlerin gözlerine görünür, durdukları yerde kalmaya mecalleri kalmaz, kaçarlar. Kötü amellerimiz ve nefislerimizin şerrinden Cenâb-ı Hakk'a sığınırız. Bu gibi hâller çok defa tecrübe ile sabit olmuş ve zamanımızda nice kereler müşahede edilmiştir.

20. MENKIBE: Hazret-i Ömer Rum kralına elçi gönderip onu İslâm dinine dâvet etti. Rum kralı da birçok hediyelerle Hazret-i Ömer'e elçi gönderdi. Rum elçisi Medine-i Münevvere'ye geldiğinde, Hazret-i Ömer (r.a.) fakir bir kadıncağızın evinin duvarını yaptırıyordu. Elçinin geldiğini kendisine haber verdiler. Ömer buraya gelsin, diye emir verdi. Elçi Hazret-i Ömer'i görünce:

– Eyvah! Arab'ın önderi bu mudur? Bilseydim gelmezdim ve Rum kralı da göndermezdi, deyince, Hazret-i Ömer iki parmaklarıyla işaret buyurup:

– Eğer göndermeseydi, onun iki gözünü çıkarırdım, buyurdu.

Bazı rivâyete göre, Rum kralının elçisi geldiği zaman ashab-ı kiram, Hazret-i Ömer'in yanında oturuyorlardı. Hazret-i Ömer'in o an sırtında hurma lifiyle dokuz yerinden yamalı bir gömlek giydiğini gören Müslümanlar:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Acaba yeni bir elbise giyseniz olmaz mı? dediler. Bu teklifle karşılaşan Hazret-i Ömer (r.a.) öfkelenerek şöyle buyurdu:

– Hâlâ şu debdebeli hayattan kurtulmadınız mı? İslâm'ın kadrini böyle mi anladınız? İslâm dininde daha efdal, daha şerefli bir şey var mıdır ki, ona itibar edesiniz? Allah Teâlâ bize İslâm dininin tacını başımıza, şeriat-ı garrayı Ahmedî elbisesini bize giydirdi. Kelime-i şehadet ile kalbimizi nurlandırdı. Allah'ın (c.c.) verdiği bu nimetin kıymetini, İslâm'ın kadrini bilmeyip kendinizi insanlara güzel elbiselerle mi göstermek istiyorsunuz?

Müslümanlar söylediklerine pişman oldular. "Bizim Emîrimiz böyle olunca, bizim de onun gibi olmamız lâzımdır. Aksi hâlde mahşer günü onlardan mahcup oluruz", dediler.

21. **MENKIBE:** Hazret-i Ömer (r.a.) bir gün mescidde oturuyordu. Rum imparatorunun elçisi, bazı hediyeler, bir doğan, bir tazı ve bir şişe zehirle Ömer'in yanına geldi ve şöyle dedi:

– Ey Halife! Bu bir tazıdır ki, önünden asla av kurtulmaz. Bu doğan'ın da pençesinden herhangi bir kuş asla kurtulamaz. Bu şişedeki zehir öyle bir zehirdir ki, ondan bir damlasını herhangi bir kimse içerse derhal ölür. Hiçbir ilaç tesir etmez. Kurtulması asla mümkün olmaz. Bunlar çok acayip şeylerdir ve bir hükümdarın hazinesinde kalmaları icap eder. Bunun için Rum imparatoru bunları size gönderdi.

Hazret-i Ömer (r.a.) kuşun bağlarını çözüp salıverdi. Tazının da zincirini açıp serbest bıraktı. İçinde zehir bulunan şişeyi eline aldı. **"Benim, dünyada nefsimden başka düşmanım yoktur"**, diyerek zehiri **Besmele** çekerek içti. Bu hâli gören elçi sevincinden mest oldu. Bir zaman sonra geldiğinde Hazret-i Ömer'i sıhhat ve afiyette olup otururken gördü. Bunun üzerine hemen Hazret-i Ömer'in mübârek ayaklarına kapanıp, yüzünü gözünü sürdü ve Müslüman oldu. Müslüman olan bir elçi bir daha Rum imparatorluğuna geri dönmedi. Geri kalan ömrünü Hazret-i Ömer'in hizmetinde geçirdi.

22. MENKIBE: Molla Câmi'nin (r.a.) **"Şevahidü'n-Nübüvve"** adlı kitabında şöyle yazılmıştır:

Hazret-i Ömer (r.a.) halife iken ashab-ı kiramdan birini başkumandan tâyin ederek savaşa göndermiştir. Bir gün Hazret-i Ömer oturduğu yerde üç defa, **"Lebbeyk"**, dedi. Yanında bulunanlardan hiçbiri bunun sebebini kendisinden sormaya cesaret bulamadı. Çünkü O'nun huzurunda herkes söz söyleyemezdi. Bu hâdiseyi tarih kitapları yazar. Bir zaman sonra, birçok fetihlere muvaffak olup, birçok ganimetler elde ederek salimen geldi. Başkumandan, Hazret-i Ömer'e yapıkları işleri teker teker anlattı. Hazret-i Ömer (r.a.):

– Ya, o delikanlının durumu ne oldu? buyurdu. Kumandan şöyle cevap verdi:

– Biz bir nehire uğradık. O delikanlı geçidi bulmak için soyunup suya girdi. Bizim kendisine bu hususta hiçbir sözümüz olmadı. Su gayet soğuk olduğu için suya dayanamadı. Üç kere, "Ey Ömer!" diye çağırıp ruhunu teslim etti. Bunun üzerine Ömer (r.a.):

– Benden sonra âdet olmasın diye sana bir şey yapmıyorum. Yoksa seni hemen idam ederdim. Hemen git o delikanlının çocuklarına kırk bin akça fidye borcunu öde, diye tembih buyurdu. Hazret-i Ömer bir aylık mesafeden kendisine seslenen delikanlının sesini duymuş ve ona cevap vermiştir. Hazret-i Ömer bu derece âdil idi.

23. MENKIBE: "Şevahidü'n-Nübüvve" adındaki kitapta nakledilmiştir: Hazret-i Ömer (r.a.), **Amr bin As**'ı Mısır'ı fethetmek için gönderdi. Amr bin As, Mısır'ı fethedince, O'nu oraya vali tâyin etti. Birkaç aydan sonra Mısır halkı Amr bin As'ın huzuruna çıkarak:

– Bu Nil nehrinin bir âdeti vardır ki, o âdet yerine getirilmedikçe nehir taşmaz, suyu çoğalmaz, suyu kesilir.

Amr bin As:

– Âdeti nedir? dedi. Halk:

– İçinde bulunduğumuz ayın on ikisinde gece bir kız çocuğu buluruz. Ana ve babasını para ve mal ile râzı kılar, kıza güzel elbiseler giydirip süsleriz. Sonra Nil nehrine atarız, dediler.

Amr bin As Hazretleri:

– Bu kötü bir harekettir. Dinimiz böyle kötü âdetleri yasak kılmıştır.

Bu tarihten sonra aradan üç ay kadar bir zaman geçmişti. Nil nehrinin suyu fazlalaşmadı. Bunun için Mısır halkı başka bir yere göç etmeye karar verdi. Amr bin As Hazretleri, bu durumu Hazret-i Ömer'e bildirdi. Hazret-i Ömer, Amr bin As'ın yazdığı mektuba şöyle cevap verdi:

– İyi etmişsin. Yaptığın iş çok doğrudur. Mektubumun içine bir kâğıt parçası koydum. Onu Nil nehrine at.

Mektup Amr bin As'a ulaştığı zaman, mektubu açıp içindeki kâğıda bakınca Hazret-i Ömer'in kâğıt üzerine, **"Ömer bin Hattab'dan Mısır Nil'ine. Bundan sonra, eğer sen kendi isteğinle akıyorsan akma. Eğer seni bir ve Kahhar olan Allah (c.c.) akıtıyorsa, seni akıtmasını O'ndan diliyoruz."** diye yazılmış olduğunu gördü. Amr bin As hemen o kâğıdı Nil nehrine attı. Ertesi gün Nil nehrinin suyu onaltı arşın yükselerek akmaya başladı. O andan itibaren Mısır halkı bu kötü âdetten kurtuldu.

İmam Müstağfiri Hazretleri rivâyet ediyor: Musa aleyhisselâm Fir'avun'a bedduâ etmişti. Bunun için Cenâb-ı Hak, Nil nehrinin suyunu kesti. Mısır halkı bu sebepten dolayı vatanlarından göç etmeye karar verdiler. Sonra toplanıp Hazret-i Musa'ya gelerek, Nil nehrinin akması için duâ yapmasını kendisinden yalvardılar. Musa aleyhisselâm iman ederler gayesiyle Nil nehrinin akması için duâ etti. Ertesi sabah Nil nehrinin on altı arşın yükselerek aktığını

gördüler. Allah Teâlâ, ümmet-i Muhammed'den Hazret-i Ömer'e bu kerâmeti ihsân buyurdu Hazret-i Ömer'in ne büyük bir zât olduğunu buna kıyas eyle.

24. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in hilâfeti zamanında, genç bir delikanlı beş vakit namazı onun arkasında kılardı. Hiçbir vakti terk ettiği vâki olmamıştı. Güzel bir kadın bu gence aşık olmuştu. Her zaman haber gönderip delikanlıyı çağırırdı. Buna rağmen delikanlının gönlünü çalıp kendisine meylettiremedi. Bir gün kadın durumu ihtiyar bir kadına anlattı. O ihtiyar kadın kendisine şöyle dedi:

– Eğer seni onunla bu gece birleştirirsem bana ne verirsin?

Kadın:

– Eğer bu iyiliği yaparsan, sana birçok şeyler veririm, diye vaad etti. Bunun üzerine o ihtiyar kadın, akşam olunca odasında oturdu. Delikanlı yatsı namazını cemaatle kıldıktan sonra âdeti üzerine evine giderken o ihtiyar kadının evinin kapısının önünden geçti. İçerde oturan kadın feryadı basarak, "Bana kim yardım ederse, Cenâb-ı Hak da ona yardım etsin", dedi. Bu sesi duyan delikanlı ihtiyar kadını çağırıp kendisine:

– Ne istiyorsun? diye sordu. İhtiyar kadın:

– Bir koyun kaçırdım. Onu yalnız yakalamaya gücüm yoktur, bana yardım et, dedi.

İhtiyar kadının sözünü gerçek sanan genç içeri girdi. İçeri girdiğinde kendisine âşık olan kadın hemen kapıyı kilitledi. Sonra delikanlının ayaklarına kapanıp şöyle yalvarmaya başladı:

– Nice zamandır, senin aşkınla yanıyorum. Bana karşılık vermemen sana reva mıdır? Muradıma ermek için bu hileyi hanımefendiye ben yaptırdım, diyerek delikanlıya sımsıkı sarıldı.

Gece yarılarına kadar delikanlıya yalvardı, fakat delikanlı asla yüzüne bakmadı. İstediğine kesinlikle karşı geldi. Bunun üzerine âşıkı olan kadın:

– Ya gelip benim istediklerime boyun eğersin, yahut da bağırıp seni halk içinde rezil ve rüsvay ederim, dedi. Delikanlı:

– Âhirette rezil-i rüsvay olmaktansa, dünyada rüsvay olmak daha evlâdır, dedi.

Bu cevabı alan kadın ümidini kesti ve bağırmaya başladı. Mahalle halkı koşuşup kadının bulunduğu evin kapısının önüne geldiler. Kadın mahalle halkına:

– Bu gece yalnız başıma evde yatarken, bu delikanlı gelip odama girdi; yatağıma yaklaşıp benimle cinsî münasebette bulunmak istedi, dedi.

Bu sözü işiten halk içeri girerek delikanlıya güzel bir sopa attılar. Delikanlı başının birkaç yerinden yaralandı. Delikanlının ellerini bağlayıp Hazret-i Ömer'in (r.a.) huzuruna getirdiler.

Hazret-i Ömer (r.a.) sabah namazını kıldıktan sonra geriye dönüp cemaate bakınca delikanlıyı görememişti. Bu delikanlı acaba hasta mı oldu, diye düşünmüştü. Hazret-i Ömer böyle düşünürken o delikanlıyı, elleri bağlı ve yanında bir kadın feryad ederek getirdiklerini gördü. Delikanlıyı bu hâlde gören Hazret-i Ömer (r.a.) şöyle niyazda bulundu:

– Ey Rabbim! Bu delikanlıya karşı benim hüsn ü zannım vardı. Habibinin hürmetine beni bu inancımdan döndürme.

Sonra o delikanlıyı yanına çağırdı ve kendisine şöyle buyurdu:

– Benim senin hakkında hüsn ü itikadım vardır. Senin bu çirkin işi yapacağını hiç zannetmem. Korkma gel, bana doğruyu söyle. Cenâb-ı Hak doğru söyleyen kullarının yardımcısıdır. Delikanlı, Hazret-i Ömer'e şöyle cevap verdi:

– Ey yeryüzünün halifesi! Kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a yemin ederim ki, bu kadın bana iftira ediyor. Bu kadın birkaç yıldır bana âşık olmuştur. Nice defalar bana haber gönderip, çağırdı. Fakat ben hiçbir zaman rızâ gösterip dâvetine icabet etmedim.

Delikanlı hâdiseyi olduğu gibi Hazret-i Ömer'e anlattı. Hazret-i Ömer delikanlıya:

– O ihtiyar kadını görürsen tanır mısın? diye sordu. Delikanlı:

– Evet tanırım, dedi.

Bunun üzerine Hazret-i Ömer emir verip şehrin bütün ihtiyar kadınlarını bir araya topladı. İhtiyar kadınların hepsinin önünden geçmesini emretti. Kadınlar geçmeye başladılar. Kendisini aldatan ihtiyar kadın geçerken hemen onu yakalayıp Hazret-i Ömer'in huzuruna getirdi. İhtiyar kadın Hazret-i Ömer'i görünce heybetinden korkarak:

– Yâ Ömer, şeytana uyup, birkaç kuruş para için bu işi yaptım, dedi. Âşık olan kadın da yapılanları doğrulayıp ikrar etti.

Hazret-i Ömer, delikanlının ellerini çözdü, mübârek elleriyle ve mendili ile başındaki yarasının kanlarını sildi. Yarayı bağladıktan sonra şöyle buyurdu:

– Allah'a hamd olsun ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in hadis-i şerifinde ifade ettiği husus bizim zamanımızda zuhur etti. Zira Peygamber aleyhisselâm, **"Benim ümmetimden nice sıddîklar çıkacaktır ki, kardaşım Yûsuf aleyhisselâm Züleyha'nın ilân ettiği aşkdan kendisini nasıl korudu ise, onlar da kendilerini yabancı kadınların aşkından, sevgisinden korurlar."** buyurmuştur. Allah'a hamd olsun bu hadis-i şerifin ifade ettiği husus bu delikanlıda zuhur etmiştir. Sonra delikanlının arkasını okşadı ve hayır duâda bulundu. Bu hâle bütün ashab memnun oldu. O ihtiyar kadını da bir merkebe bindirip bütün şehri dolaştırarak halka teşhir ettiler.

Hazret-i Ömer'in feraseti o kadar yüksek idi ki, karşısına gelen kim olursa olsun, asla yalan söyleyemezdi. Yalan söylemek istese bile dili varmazdı. Doğruyu söylemek mecburiyetini kendinde hissederdi. Karşısına bir mü'min ile bir münafık geldiği zaman, onlar konuşmadan önce, onları fark eder, hangisinin mü'min ve hangisinin münafık olduğunu anlardı. Dostluğu da, düşmanlığı da Allah için yapardı. Rey ve tedbir sahibi idi. Birçok âyet-i kerîme onun görüşüne muvafık olarak nâzil olmuştur.

25. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in hilâfeti zamanında Şam'a gitmek icap etti. Medine-i Münevvere'den ashab-ı kiramdan bir grupla yola çıktılar. Hazret-i Ömer'in bir deveden başka bineği yoktu. Muğire adlı bir kölesi vardı. Deveye nöbetleşe biniyorlardı. Allah'ın hikmeti tam Şam'a girecekleri vakit deveye binme nöbeti Muğire'ye gelmişti. Ashab-ı kiram, Hazret-i Ömer'e:

– Efendim, müsaade ederseniz, bu saatte deveye siz bininiz. Ömer (r.a.):

– Şimdi sıra Muğire'nindir, ben deveye nasıl binerim, buyurdu.

Ashab:

– Bugün Şam'ın bütün eşrafı zât-ı âlinizi istikbal edeceklerdir. Onlar atlı, siz ise halife olduğunuz hâlde yaya yürüyeceksiniz. Bu hiç münasip değildir. Lutfediniz de istirhamımızı red etmeyiniz, dediler. Hazret-i Ömer bu sözlerden müteessir oldu ve şöyle cevap verdi:

– Bize, ihsân olunan bu saadet ve bu devlet kime nasip olmuştur ki, Cenâb-ı Hak İslâm dininin tacını başımıza koydu, şeriat-ı Ahmediye gömleğini de sırtıma giydirdi. Kelime-i tevhidi bize söyletti. Kur'ân-ı Kerîm'le kalbimizi nurlandırdı. Ne acayiptir ki, hâlâ İslâm'ın kadrini anlamamışsınız. Yalnız Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hazretlerinin ümmeti olma şerefi size yetmez mi?

Hazret-i Ömer'in bu sözlerine karşı kimse cevap veremedi. Muğire deveyi hazırlayıp Hazret-i Ömer'in huzuruna getirdi. Deveyi çökerterek:

– Ey Mü'minlerin Emîri, lutfedip benim dileğimi kabul buyurun. Bu an deveye sizin binmenizi istirham ediyorum. Bu hususta ki hakkımı size helâl ediyorum, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer (r.a.) o gün deveye binmeye mecbur oldu. Sonra da, **"Bugün Şam'a girmek müyesser oldu"**, diye İslâm askerleri içinde ilan ettirdi. **"Buradan sağ-sâlim çıkacağımızı ancak Allah bilir. Kimin bizde hakkı varsa herkes hakkını alsın"**, buyurdu. Bütün askerler:

– Ey Halife! Cenâb-ı Hak sizden râzı olsun. Hâşâ, sizde hiçbir kimsenin hakkı yoktur.

Hazret-i Ömer'in Muğire adındaki kölesi ileri çıkıp:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Hiçbir suçum yokken bir gün benim kulağımı çektin, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer:

– Gel sen de benim kulağımı çek, beraber olalım, deyince Müslümanlar hep birden Muğire'nin üzerine yürüyüp bu ne edebsizliktir, diye onu azarladılar. Hazret-i Ömer (r.a.), Müslümanlara:

– Ona lütfen dokunmayın. Âhirette cezasını çekmekten ise, dünyada çekip kurtulmak daha evlâdır, dedi ve Muğire'ye, **"Gel sen de benim kulağımı çek"**, diye emir buyurdu. Muğire gelip Hazret-i Ömer'in biraz kulağını çekti. Hazret-i Ömer:

– Niçin daha çok çekmedin, dedi. Muğire:

– Bu bir kısastır. Korkarım ki, fazla çekersem senin hakkında bende kalır, dedi.

Muğire böyle deyince, Hazret-i Ömer'in ona karşı beslediği sevgi evvelkinden daha fazlalaştı.

Hazret-i Ömer'in menkıbeleri sonsuzdur. Onun ne büyük bir zât olduğunu kendi görüşüne uygun olarak on yedi âyetin nâzil

olması bildiriyor. Bu yetmez mi? Bu hususta tefsir ve tarih kitaplarında zikredilmiştir.

26. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) halifeliği zamanında birkaç bin askeri harbe gönderdi. Savaşa giden askerlerin evlerine adam gönderip âilesinin durumunu sordurmasını âdet edinmişti. Kendisi de her gece şehri gezerdi. Bir gece şehri gezerken, bir evden bir kadın sesi işitti. Kadının sesine kulak verip dinledi. Kadın:

– Halife benim kocamı savaşa gönderdi. Ben ise burada aç ve susuz kaldım. Yarın gidip halifenin kapısına çocuklarımı bırakayım, deyip ağlıyordu. Hazret-i Ömer kadının sözlerini dinleyince, tahammülü kalmadı. Ağlayarak eve geldi ve bir çuval unu omuzuna alıp ağlayan kadının evine götürdü. Kendi mübârek elleriyle odun yarıp ateş yaktı. Su getirip, ekmek pişirdi ve kadının önüne koyarak özür diledi. Kadına, **"Kusurlarımızı bağışla, zira bu durumdan haberimiz yoktu. Bundan böyle durumunuzu hemen bize bildirin"** deyip gitti. Kadın hayret edip, Hazret-i Ömer'e hayır duâda bulundu. Bu kısım **Taberi Tarihi**'nde nakledilmiştir.

27. MENKIBE: Hazret-i Ömer halife bulunduğu vakit, İran'ı feth etmeyi, orasını da İslâm ülkelerine katmayı çok arzulardı. İşte bu gayeye binaen asker toplayıp, Sa'd bin Ebi Vakkas'ı başkumandan tâyin ederek İran ülkesine fethe gönderdi. İslâm ordusunun İran yakınlarına vardığını haber alan İranlılar da asker topladılar. İslâm ordusu yirmi bin kişiden ibaretti.

İranlılar Sa'd bin Ebi Vakkas'a bir elçi gönderip maksatlarının ne olduğunu anlamak istediler. Sa'd bin Ebi Vakkas:

– Sizi İslâm'a dâvet etmeye geldik. Kabul ederseniz ne âlâ. Eğer kabul etmezseniz, sizinle savaşıp dünyanızı zindan ederiz, dedi.

İran hükümdarına bu haber gelince ordusuna hitaben şu emri verdi:

– Yarın savaşmak için hazırlıkta bulununuz!..

İran ordusunun miktarı yüz bin kişi idi. Ertesi gün sabah olunca her iki taraf kahramanlarını ortaya çıkarıp muharebeye koyuldular. Bu savaş geceye dek devam etti. Sonra asayiş davulu çalındı. Herkes dağılıp çadırına girdi. Diğer bir rivâyete göre savaş ertesi günü sabaha kadar devam etti. Kisra'nın başpehlivanı Rüstem bin Mihriban uzun zaman harp meydanında dayanıp savaştı. Müslüman ordusunda bir Arap asker içki içtiği için başkumandan Sa'd bin Ebi Vakkas'a ait bir çadırda hapsedilmişti. Rüstem'in İslâm askerlerini bir vurmada şehid ettiğini görünce ona diş biliyordu. Başkumandan Sa'd bin Vakkas'ın mak'adında bir ağrı meydana geldiği için o gün harp techizatını çadırında bırakmış, muharebe meydanındaki makamına tahtırevanla gitmişti. O Arap bir çare bulup hapsedildiği yerden çıkmayı başardı. Sa'd'ın harb malzemelerini alıp hemen Rüstem'in bulunduğu meydana koştu. Rüstem'e hücum ederken öyle merdane nâralar attı ki, Rüstem'i korkudan titreterek ilk hamlesinde onu atından düşürdü. Başını gövdesinden ayırdıktan sonra durmadan eski hapsedildiği çadırına döndü. Oradaki nöbetçiye kendini zincire vurdurdu.

Sa'd bin Ebi Vakkas hapsettiği askeri harp meydanında kendi atı ve teçhizatıyla görünce çadırına geldiği zaman, oradaki nöbetçiden hâdiseyi tafsilâtıyla öğrendi. Sonra bu hususu Hazret-i Ömer'e bildirdi. Hazret-i Ömer o merd gaziyi yapmış olduğu fedakârlığından dolayı afvetti. Bu hususta Sa'd'a mektup yazarak durumu bildirdi ve ona iyi muamele edilmesini emretti. Hapiste bulunan suçlu asker, Hazret-i Ömer'in kendisini bağışladığını işitince, yapmış olduğu suçtan pişman oldu, tevbe etti.

Rüstem öldürüldükten sonra artık kâfirlerin direnme gücü kalmadı. Kaçmaya başladılar. İslâm ordusu kaçanları takip etti.

Onları kıra kıra Kisra'nın sarayına girdiler, bir oğlu ile bir kızını esir ve bütün mallarını ganimet olarak aldılar. Bütün ashab-ı kiram Hazret-i Ömer'in bu gazâsını kutlayıp hayır duâlarda bulundular.

Rivâyet olunur ki, esir aldıkları kızı, Ümmü Seleme Hazretlerine gönderdiler. Çehizlerini de aynıyla Beytü'l-Mal'a emanet olarak koydular. Üç günden sonra kız Müslüman oldu. Bunun için bütün çehizlerini yine kendisine verdiler. Kız çehizlerinin kendisine verildiğini görünce Hazret-i Ömer'e hayır duâda bulundu. Medine halkı kızın çehizini gördüklerinde ona hayran kaldılar. Çünkü Şah-ı Banu adında olan bu kızın çehizi vasfolunmaz derecede iyi ve kıymetli idi. Bu kız Hazret-i Hüseyin (r.a.) Efendimizle nikâh edildi.

28. **MENKIBE:** Hazret-i Ömer (r.a.) halife iken bir bayram olmuştu. Bütün sahabeler hâllerine göre çocuklarına bayramlık elbise almışlardı. Hazret-i Ömer'in oğlunun elbisesi eski idi. Diğer çocuklar, çocuklukları icabı bununla alay etmeye başladılar. Hazret-i Ömer'in oğlu da ağlaya ağlaya babasının yanına gelip durumu anlattı. Vaziyeti öğrenen Ömer (r.a.) Beytü'l-Mal Eminini çağırdı. Çocuğuna elbise almak için bir miktar para ödünç istedi ve şöyle dedi:

– Bayram gelmekle herkes çocuklarına yeni elbise almaktadır. Çocuğumun elbisesi eski olduğu için onunla alay etmişler. Ağlayarak bana geldi, durumu anlattı. Ben de ona acıyarak seni çağırdım. Gelecek ayın maaşımdan kesilmek üzere bir miktar para ver de çocuğa bir yeni elbise alayım. Beytü'l-Mal Emini:

– Ey Mü'minlerin Emîri! O güne kadar yaşayacağınızı iyi biliyor musunuz? Bunu iyice düşündünüz mü ki, benden para istiyorsunuz, dedi.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Bunu Allah'dan başka kim bilir? diye cevap verdi.

Beytü'l-Mal Emini:

– Ey Halife! O hâlde yaşayacağınızı garanti etmedikten sonra hazineden borç para almak ne size yakışır ve ne de vermem makuldür. Bunu siz daha iyi bilirsiniz, dedi.

Hazret-i Ömer bu sözlerden sonra Beytü'l-Mal'dan ödünç para istediğine pişman oldu tevbe ve istiğfar etti. Beytü'l-Mal Emini'nin hareketini beğendi, ona hayır duâda bulundu. Cenâb-ı Hak çocuğun kalbine bir yolla teselli verip herbiri iç huzuru ile gittiler.

❁❁❁

Ey mü'minler! Hazret-i Ömer'in hilmi ve adâlete işte bu derece yüksek idi. İşte o yeryüzünün halifesi olduğu hâlde bu durumlarla karşı karşıya geldiğinde hak ve adâletten ayrılmamasını, sabır ve hilmiyle hareket etmesini bilen büyük zâttı.

29. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) hilâfeti zamanında bir savaştan bir hayli ganimetle dönülmüştü. Bu ganimet malını ganimetin beşte birini hakkı olanlara dağıtırken, Hazret-i Hasan bin Ali, bin Ebi Tâlib (r.a.) gelerek Hazret-i Ömer'e:

– Ey Halife! Muharebede elde edilen ganimetten bana da ver, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer ona bin dirhem gümüş verdi. Sonra Hazret-i Hüseyin (r.a.) geldi, o da istedi. Ona da bin dirhem gümüş verdi. Sonra Hazret-i Hasan (r.a.) geldi, o da istedi. Ona da bin dirhem gümüş verdi. Sonra Hazret-i Ömer'in kendi oğlu Hazret-i Abdullah geldi gazâ malından istedi. Hazret-i Ömer ona beş yüz dirhem gümüş verdi. Hazret-i Abdullah, babası Hazret-i Ömer'e:

– Efendim, reva mıdır ki, ben yetişmiş bir delikanlı olayım, savaşlara katılıp bunca başlar kesmiş olayım da, bana beş yüz dirhem verilsin, onlar henüz taze delikanlı oldukları hâlde onlara iki bin dirhem veresin.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Ey Abdullah! Sen onlara bir olmak mı istersin ki, onların Ali gibi babaları, Fâtıma gibi anneleri, Resûlullah (s.a.v.) gibi dedeleri, İbrahim gibi dayıları, Ümmü Gülsüm ve Rukiye gibi teyzeleri, Câfer-i Tayyar ve Ukayl gibi amcaları vardır, buyurdu.

Bu hâdise Hazret-i Ali (r.a.)'a ulaşınca şöyle buyurdu:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) boş yere, **"Şüphesiz Ömer, cennet ehlinin lambası ve İslâm'ın güneşidir"** buyurmamıştır.

Hazret-i Hasan ile Hüseyin, babaları Hazret-i Ali böyle söyleyince, gidip Hazret-i Ömer'e bu hadis-i şerifi müjdelediler. Hazret-i Ömer (r.a.) bu hadis-i şerifin yazılmasını ve vefât ettiği zaman hadisin yazılı bulunduğu kâğıdın defnedildiğinde kendisiyle defnedilmesini vasiyet ederek, **"Bu delil bana kâfidir"** buyurdu. Hazret-i Ömer âhirete irtihal edince vasiyeti üzerine o kâğıtla beraber mezara kondu. Sabahleyin kabri üzerinde kudret kalemiyle yazılmış bir kâğıt buldular ki, üzerinde şöyle yazıyordu:

– Resûlullah (s.a.v.) Ali, Hasan ve Hüseyin (r.a.) doğru söylediler. Şüphesiz Ömer cennet ehlinin lambası, İslâm'ın nurudur.

Diğer bir rivâyete göre, Hazret-i Hasan ve Hüseyin (r.a.) Hazret-i Ali'nin naklettiği hadis-i şerifi Hazret-i Ömer'e (r.a.) müjdeledikleri sırada bir grup sahabi, Hazret-i Ali'nin (r.a.) evine geldiler, kapıyı çaldılar. Hazret-i Ali (r.a.) dışarı çıktığında Hazret-i Ömer (r.a.) kendisine:

– Ey Ali! Sen Peygamber aleyhisselâmın, **"Ömer cennet ehlinin lambası, İslâm'ın nurudur."** buyurduğunu kendisinden işittin mi? diye sordu.

Hazret-i Ali (r.a.):

– Evet, işittim, diye cevap verdiler.

Hazret-i Ömer:

– Öyle ise bunu bana yaz, buyurdu.

Hazret-i Ali (r.a.) bir kâğıt üzerine, "Bu yazı, Ali'nin, Resûlullah'tan, O'nun da Cebrâil'den, onun da Allah Teâlâ'dan naklettiği **"Ömer**

cennet ehlinin lambası, İslâm'ın nurudur", hadis-i şerifini Ömer için söylediğine kefildir", diye yazıp Hazret-i Ömer'e verdi. Hazret-i Ömer o yazıyı alıp çocuklarından birine verdi ve **"Ben vefât ettiğim zaman, bunu kefenimin içine koyun. Bununla Allah Teâlâ'nın huzuran çıkayım"**, diye vasiyet buyurdu.

30. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.), hilâfeti zamanında Sariye Hazretlerini İslâm ordusunun başında olmak üzere bir savaşa göndermişti. Küffar ile muharebe yapılan yer bir dağın eteği idi. Savaş esnasında Müslümanlar biraz güçsüz kalmışlardı. Kâfirler dağın arkasından gelip Müslümanları haberleri olmaksızın muhasara altına almak, onlara ani bir baskın yapmak istediler. Bu sırada Hazret-i Ömer, Medine-i Münevve'de Cuma günü minberde hutbe okuyordu. Bir an Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ömer'in gözünden perdeyi kaldırdı, bir aylık mesafede bulunan muharebe meydanını kendisine gösterdi.

Hazret-i Ömer Müslümanların arkadan baskına uğrayacaklarını görünce üç defa **"Ey Sariye, dağa dağa!"** diye seslendi. Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ömer'in sesini Sariye'ye işittirdi. Bunun üzerine Sariye hemen tedbir alıp düşmanın baskınını önledi. Mukabil taarruza geçerek düşmanı perişan etti.

Başka bir rivâyette, bu hâdise Nihavend'de vâki olmuştu. Şöyle ki:

Nihavend şehrinde, Kansihand isminde bir köy vardır. Bu köyün yakınında bir dağ vardır. Dağın başında kümbet şeklinde bir bina yapılmıştı. Bu binanın ortasında mermere benzer taştan bir baca kondurmuşlardı. Hazret-i Sariye'nin kulağına ses o bacadan gelmiştir. Hâlen o bacaya güzel kokular sürerler ve onu sevenler gidip ziyaret ederler.

31. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanında Medine-i Münevvere'de, zelzele olup halk paniğe kapıldı. Hazret-i Ömer

kamçısı ile yere vurup, **"Ey yer! Allah'ın izniyle sâkin ol!"** dedi. Yer bu söz üzerine sükûnete ulaştı.

32. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanında Medine-i Münevvere'de bir yangın çıkmıştı. Ashab-ı kiram durumu hemen Hazret-i Ömer'e bildirdiler. Hazret-i Ömer (r.a.) bir saksı parçasını eline alıp, üzerine, **"Ey ateş! Allah'ın (c.c.) izniyle sakin ol"**, diye yazdı. Bu saksı parçasını gidip yangının ortasına attılar. Allah'ın izniyle ateş söndü.

33. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in hilâfeti zamanında kendisine, bir padişah elçi gönderdi. Elçi geldiğinde Hazret-i Ömer'in sarayını sordu. Çünkü Hazret-i Ömer'in diğer melikler gibi sarayı bulunduğunu sanıyordu. Elçiye, "Onun sarayı yoktur. O şimdi sahrada kerpiç kesiyor." dediler. Elçi sahraya doğru yola revan oldu. Vardığında Hazret-i Ömer'i toprak üzerine yatmış, kırbasını başının altına bırakmış uyurken gördü. Bu hâli gören elçi, taaccüp ve hayret içinde kalarak şöyle dedi:

– Doğudan batıya kadar yeryüzünde ne kadar insan varsa bundan korkarlar. Ben burada bunu tenha yerde buldum, yanında kimse yokken bunu fırsat bilerek, bu adamı öldüreyim, bütün insanları bunun korkusundan kurtarayım, dedi. Hazret-i Ömer'i öldürmek için kılıcını çekip kaldırdığı anda, Cenâb-ı Hak orada bir aslan halk eyledi. Aslan, elçinin üzerine hücum etti. Elçi korkusundan kılıcını yere düşürdü. Meydana gelen sesten Hazret-i Ömer uyandı. Durumu kendisinden sorunca elçi hâdiseyi olduğu gibi Hazret-i Ömer'e anlattı ve Müslüman oldu. Bu vesile ile Müslüman olan elçi, ölünceye dek Hazret-i Ömer'in hizmetinde bulundu. Hiçbir an onun hizmetinden ayrılmadı.

34. MENKIBE: Hazret-i Ömer, hilâfeti zamanında vukubulan bir kıtlıkta, bir deve kesip Medine-i Münevvere'nin fukarasına dağıtılmasını emir buyurdu. Deveyi keserek fakirlere dağıtan, devenin yağlı kısmından bir parça eti alarak güzelce pişirip iftar vaktinde halifenin huzuruna götürdü. Halife:

– Bu et neredendir? diye sordu. Hizmetçi:

– Ey Mü'minlerin Emîri, fukaraya taksim olunan devenin etinden size düşen hakkınızdır, dedi. Bu sözü duyan Hazret-i Ömer'in rengi değişti ve ağlayarak:

– Benim gibi bir emire yazıklar olsun ki, fukaraya etin kötü kısımlarını dağıttırır, kendisi ise iyi ve yağlı kısmını yer. Ey hizmetçi! Bir daha böyle yapma, kaldır bu yemeği fakirlere götür, bana yine eskisi gibi yemek getir. Halife olan kimseye ayda bir kere et yemek kâfidir, buyurdu.

Kendisine hizmetçinin getirdiği bir parça kuru ekmekle bir miktar zeytinyağını yiyen Hazret-i Ömer, Cenâb-ı Hakk'a şükretti.

35. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) hac yapmak için Medine-i Münevvere'den Mekke-i Mükerreme'ye dönünce, yapılan masrafı hesap ettiler. Seksen dirhem harcandığını öğrenen Hazret-i Ömer (r.a.) mübârek ellerini birbirine vurup, **"Vay Ömer'e ki, Müslümanların Beytü'l-Mal'ından seksen dirhem harcamış"** deyip teessüfünü izhar eyledi.

Rivâyet edilir ki, Mekke-i Mükerreme'ye gidip gelinceye kadar, yollarda hiçbir gün çadır kurmamış, bir eski perdenin altında gölgelenerek vakit geçirmiştir. Hazret-i Ömer, her türlü fuzuli masraftan, hele israftan çok kaçınırdı.

36. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) halkı herhangi bir şeyden menettiği zaman, bütün ev halkını ve akrabasını toplayıp onlara şöyle derdi:

– Gözünüzü açın, bütün insanları falan şeyi işlemekten menettim. Menettiğim şeyi işlememekte sizin başkalarından daha gayretli olmanız lâzımdır. Çünkü sizden biriniz bu yasak kıldığım şeyi işlerse, ona vereceğim ceza başkasına verecek olduğum cezadan kat kat fazla olur.

Hazret-i Ömer'in bu tembihatına binaen âilesi ve çoluk çocuğu, akraba ve yakınları başkalarından daha fazla yasaklanan şeyden kaçınırlar, emrini yerine getirmeye çalışırlardı.

37. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) hilâfeti zamanında Medine-i Münevvere'nin etrafında bir deve palanını omuzlayıp, günün en sıcak olduğu bir anda süratle giderken kendisine Hazret-i Ali (r.a.) tesadüf etti, ve:

– Ey Mü'minlerin Emîri, bu ne hâldir? diye sordu.

Hazret-i Ömer (r.a.) şöyle cevap verdi:

– Ey kardeşim Ali! Bu deve Müslümanların Beytü'l-Mal'ındandır. Palanını düşürüp kaçmış. O deveyi bulup palanı yine arkasına vurmak istiyorum. Ta ki Beytü'l-Mal'a zarar vermiş olmayayım.

Hazret-i Ali (r.a.):

– Ey Mü'minlerin Emîri, başka bir kimseyi görevlendirseydiniz ya, siz niye zahmet ediyorsunuz? dedi.

Hazret-i Ömer şöyle cevap buyurdu:

– Ey Resûlullah'ın (s.a.v.) amcasının oğlu! Bu işi benim yapmam lâzımdır. Çünkü bu iş benim uhdemdedir. Bunu kıyâmet günü benden sorarlar. Ben yapayım ki, Allah Teâlâ'nın huzurunda mahcup olmayayım.

Hazret-i Ali (r.a.) ağlayarak şöyle dedi:

– Ey Ömer! Senden sonra gelenleri rahat bırakmadın. Çünkü onlar bu yoldan yürüyemezler, sıkıntıya düşerler.

Rivâyet edilir ki, bir gün Hazret-i Ömer bir toplulukta ağladı. Ağlamasının sebebini kendisinden sorduklarında şöyle buyurdular:

– Nasıl ağlamayayım ki, Fırat nehrinin kenarında bir oğlak kayıp olursa, kıyâmet günü onu benden sorarlar.

Yine rivâyet edilir ki, Hazret-i Ömer eline bir saman çöpü alıp, **"Ne olaydı da bu saman çöpü ben olaydım. Keşke anam beni doğurmamış olaydı."** derdi.

38. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) Rum imparatorundan bir elçi gelmişti. Hazret-i Ömer'in hanımı bir dinar borç bulup onunla güzel kokular aldı ve onu imparatorun karısına gönderdi. Elçi memleketine döndüğünde koku şişesini imparatorun karısına verince, çok memnun oldu, şişenin içine mücevher doldurup onun hediyesine mukabele olarak gönderdi. İmparatorun karısının gönderdiği hediye kendisine vasıl olunca, şişedeki mücevherleri bir tabak üzerine boşaltmış bazı kadınlarla seyrediyorlardı. Bu sırada Hazret-i Ömer içeri girdi. Seyrettikleri mücevherleri görünce:

– Bunlar nereden geldi? diye sordu. Kadınlar durumu kendisine gerçeğiyle anlatınca, Hazret-i Ömer (r.a.) hanımına:

– Eğer sen halife hanımı olmamış olsaydın, bu mücevherleri sana hediye göndermezlerdi. Sana gelen hediye halifeye gelmiş demektir. Halifeye gelen hediye de Beytü'l-Mal'ındır. Bunun içinden ancak borç aldığın bir dinar senindir, buyurdu.

Hazret-i Ömer hediye gelen mücevherleri sattırdı. Hanımının borç almış olduğu bir dinarı kendisine verip geri kalanını da Beytü'l-Mal'a teslim etti. Hanımı Hazret-i Ömer'in emrine asla itiraz

etmedi, yapmış olduğu işe içtenlikle rızâ gösterdi. Allah hepsinden râzı olsun.

39. MENKIBE: Hazret-i Ömer Irak'ı fethetmek için İslâm ordusunu göndermişti. Allah'ın yardımı ile kısa bir zamanda Irak'ı fethedip, kiliseleri ve puthaneleri mescide çevirdi ve birçok ganimetle salimen Medine-i Münevvere'ye geldiklerinde Halife Ömer ile buluştular. Fakat Ömer bunlara asla iltifatta bulunmadı. Ashab-ı kirama bu muamele gayet zor geldi. Hazret-i Ömer'in oğlu Abdullah ile mescidde buluşup kendisine babasını şikâyet ettiler. Kendilerini İran'ın güzel ipekli elbiselerini giymiş hâlde gören Abdullah, onlara:

– Babamla, bu elbiselerle mi buluştunuz? diye sordu.

Abdullah'ın bu sorusuna muhatap olan ashab-ı kiram, derhal üstlerindeki elbiseleri çıkarıp eski elbiselerini giydiler ve halifenin huzuruna çıktılar. Halife izzet ikram ederek hatırlarını sordu ve:

– **Merhaba, ey Allah'ın Resûlü'nün ashabı, merhaba ey, muhacir ve ensar topluluğu!..** diye taltifte bulundu.

Ashabdan biri cesaret gösterip:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Ne hikmettir ki, ilk mülâkatımızda bize hiç iltifat buyurmadınız. Şimdi ise bizi içtenlikle karşıladınız. Bunun sebebi nedir?

Hazret-i Ömer (r.a.) cevaben şöyle buyurdular:

– Vakta ki sizin elbiselerinizi değişik gördüm, onların herbirisi benim gözüme büyük bir belâ ve musibet gibi göründü. Düşündüm ve dedim ki: Sübhanallah! Ashab-ı güzin benim hilâfetim zamanında elbiselerini değiştirdiler. Allah korusun, birkaç gün sonra kalblerini de değiştirip dünyaya meylederler. Dünyaya olan muhabbetleri ziyadeleşir. Kıyâmet günü Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile buluştuğumuz zaman bana:

– Ey Ömer! Senin hilâfetin zamanında benim ashabım evvelâ elbiselerini değiştirdiler, sonra da kalblerini değiştirdiler, buyurursa ben ne cevap veririm.

Harp dönüşünde getirdikleri ganimet mal ashab-ı kiram arasında müsavi olarak taksim edildi. Sonra bazı kaplarla getirmiş oldukları Acem tatlılarından götürüp Hazret-i Ömer'in önüne koydular. Mübârek parmaklarıyla bir miktar tadıp lezzet ve kokusunu beğendi. Sonra tatlıyı getirenlere şöyle buyurdu:

– Kaldırın bu tatlıyı, muharebede şehid düşen mü'minlerin yetimlerine verin. Babalarından ayrılmış olduklarında ağızları acılaşan yetimlerin ağızları tadlanmış olsun.

40. MENKIBE: Büyük bilginler şöyle demişlerdir: Mü'minlerin imanlarının kemâle ermesi için ne tam ümitli ve ne de tam ümitsiz olacaktır. Korku ile ümit arasında bir dengede bulunması gerekir. Hiçbir an emin olması ve hiçbir an da Allah korkusundan uzak kalması doğru değildir. Nitekim Hazret-i Ömer (r.a.) şöyle buyurmuşlardır:

– Eğer Cenâb-ı Hak, "Ben bir kulum hariç bütün kullarımı cennete koyarım. Ancak bir kuluma azab çektiririm" **diye buyurmuş olsa, kendi günahıma bakıp Allah'ın azâba çekeceği o kul ben olurum diye korkarım. Ve yine Cenâb-ı Hak,** "ben bütün kullarımı cehenneme sokarım, ancak bir kulum hariç. Onu cennete koyarım" **buyursa, cennete girecek olan bir kulun ben olmamı ümit ederim.**

Beyt:

Allah'ım, lûtf u kereminle "Lâ taknetu" buyurdun,

Günahım ne kadar çok olsa, yine ümidimi kesmem.

Öyle ise mü'mine gerekli olan, ne Hak Teâlâ'nın azâbında emin olma ve ne de O'nun rahmetinden ümidini kesmektir. Hiçbir zaman

Allah'ın rahmetinden ümidini kesmez ve hiçbir an da Allah'ın azâbından emin olmaz.

Yine, her an ölümü hatırlaması mü'minin şiarındandır. Zira Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Siz lezzetleri kesip atan ölümü çok hatırlayınız.

Hazret-i Ömer (r.a.) her gün kendisine birkaç kere ölümü hatırlatması için, bir adamı birkaç lira verip görevlendirmişti. Bu adam devamlı olarak Hazret-i Ömer'e günde birkaç defa ölümü hatırlatırdı. Bir gün yine Hazret-i Ömer'e ölümü hatırlattı. Hazret-i Ömer:

– Sen bundan sonra bize gelip ölümü hatırlatma. Çünkü bizim sakallarımız beyazlaştı, senin hatırlatmana artık ihtiyacım kalmadı. Sakala ak düşmesi ise, ölümün habercisidir, buyurdu.

41. MENKIBE: Medine-i Münevvere'nin dışında akşam namazı vakti bir kafile konaklamıştı. Hazret-i Ömer dolaşırken Abdurrahman bin Avf'a tesadüf etti. Ömer, ona:

– Gel, seninle bu kafileyi bekleyelim. Hırsızlar kafileye herhangi bir zarar vermesinler. Zira kıyâmet günü burada olacak hâdiseden biz sorumlu tutuluruz, buyurdu. Kafileyi gece beklerlerken yakın bir evde bir çocuğun ağladığını işittiler. Hazret-i Ömer o evin kapısına gidip, **"Çocuğu ağlatma!"** diye çocuğun annesine seslendi. Çocuğun annesine bu tembihi yaptıktan sonra geri gelip yine işi ile meşgul oldu. Çocuk zaman geçtikçe daha fazla ağlıyordu. Hazret-i Ömer defalarca anasına **"Şu çocuğu ağlatma!"** diye gidip geldi. Bu hâl seher vaktine kadar devam etti. Seher vakti gelince kafilede bulunanlar da uykudan uyandılar. Bunun üzerine Hazret-i Ömer yine o kadının evine gidip dedi ki: **"Ne kadar merhametsiz annesin. Bu çocuk bu gece hiç durmadan ağladı."** Kadın Hazret-i Ömer'e şöyle cevap verdi:

– Ey Allah'ın kulu, hâlimden hiçbir haberin yokken, niçin beni zemmedip kabahatli çıkarıyorsun? Ben bu çocuğu sütten kesmişim. Evimde de yiyecek bir şey yok ki, çocuğu yedirip, karnını doyurayım.

Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ömer:

– Bu çocuk kaç yaşındadır? diye sordu. Kadın:

– Henüz bir yaşını bitirmemiştir. Halifemize Allah Teâlâ insaf versin. Oğlanlar sütten kesilmedikçe annelerine nafaka vermez. Onun için çocuğu sütten erken kestim.

Hazret-i Ömer (r.a.) ağlayarak mescide geldi. Sabah namazını kıldıktan sonra, **"Sizin Ömer'in vay hâline, sizin Ömer'in vay hâline!"** diye ağlayarak, münadilere şöyle nida ettirdi.

– Kızı veya oğlanı dünyaya gelen her Müslüman çocuğun doğumunu halifeye bildirsin. Ona Beytü'l-Mal'dan nafaka tâyin edecektir. Hâlen kimin çocuğu varsa götürsün, bugünden itibaren nafaka tâyin ettirsin!..

Bunu duyan insanlar, çok memnun kaldılar ve sevinç içinde Hazret-i Ömer'in adâletini dile getirerek onu medhetttiler.

42. MENKIBE: Hazret-i Ömer halife iken, bir Cuma günü temiz elbiselerini giymiş Cuma namazına gidiyordu. Hazret-i Abbas'ın evinin yola akan bir oluğu vardı. Hazret-i Abbas (r.a.), kesmiş olduğu güvercinin kanlı suyunu oluğa dökmüştü. Tam o sırada Hazret-i Ömer oradan geçiyordu. Oluktan akan kanlı su Hazret-i Ömer'in üzerine dökülüp elbiselerini kirletti. Bunun üzerine Hazret-i Ömer, "Bu oluk burada Müslümanlara zarar veriyor", diye oluğun kaldırılması için emir verdi. Oluğu yerinden kopardılar. Sonradan Hazret-i Ömer, Hazret-i Abbas'dan özür dilediğinde Abbas:

– Bu oluğu o yere Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübârek elleriyle koymuştu, dedi.

Bunu duyan Ömer'in (r.a.) rengi attı ve şöyle buyurdu:

– Ey Resûlullah'ın amcası! Va'd ediyorum ki, üzerime basıp oluğu eski yerine koyacaksın.

Hemen kalkıp gittiler, Hazret-i Ömer'in dediği gibi yaptılar.

43. MENKIBE: Câbir bin Abdullah'dan rivâyet edilen sahih bir hadiste bana Hazret-i Ömer, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in şöyle buyurduğunu işittiğini söyledi:

– Eğer ben hayatta olaydım, elbette Yahudi ve Hıristiyanları Arap yarımadasından çıkarırdım. Hatta orada Müslümanlardan başka kimseyi bırakmazdım.

Başka bir rivâyette ise Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur:

– Eğer ömrüm olsaydı, Yahudi ve Hıristiyanları Arap yarımadasından çıkarırdım.

İbni Ömer (r.a.) dedi ki: Babam Hazret-i Ömer hutbede şöyle buyurmuştur: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hayber Yahudileri ile malları üzerine sözleşme yapmış ve **"Sizi Allah Teâlâ'nın bıraktığı şey üzerine bırakırız"**, buyurmuşlardı. Resûlullah (s.a.v.) hayatında Yahudileri yerlerinden çıkarmamıştır. Resûlullah onları çıkarmadığı için Hazret-i Ömer de onlara dokunmamış, yerlerinde bırakmıştır.

Hazret-i Ali (r.a.) diyor ki: Ben Hayber Yahudilerinin yerlerinden çıkarılması görüşünü savunuyordum. Hazret-i Ömer de benim görüşümü benimsemişti. Yahudiler bunu sezince, Ebû el-Hakık'ın kabilesinden biri Hazret-i Ömer'in huzuruna gelip şöyle dedi:

– Ey Mü'minlerin Emîri!.. Sen bizi yerlerimizden çıkarıyormuşsun. Hâlbuki Resûlullah (s.a.v.) bizi yerlerimizden çıkarmadı. Bizi kendi hâlimize bırakıp Hayber'deki mallarımıza bizi âmil kılmıştı.

Hazret-i Ömer şöyle cevap buyurdular:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in buyurduğunu benim unuttuğumu mu zannediyorsun? O zaman size Peygamber aleyhisselâm,

"Hayber'den çıkarıldığınız zaman hâliniz ne olur? Deveniz sizinle bir konaktan bir konağa süratle gider", **buyurmuştu.** Yahudi:

– Peygamber aleyhisselâm o sözü şaka söylemişti, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer (r.a.) Yahudiye şöyle dedi:

– Ey Allah'ın düşmanı, işte şimdi yalan söyledin.

Hazret-i Ömer sonra onları Hayber'den çıkardı, çalışmalarına karşılık tâyin olunan mal, deve ve paralarını kendilerine verdi.

44. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) şehid olması hususu şöyle anlatılır:

Ka'bu'l-Ahbar Hazretleri bir gün Hazret-i Ömer'e şöyle dedi:

– Ey Ömer! Ben Tevrat'ta okudum. Senin ömründen üç gün kalmıştır.

Hazret-i Ömer (r.a.) o anda vücudunda bir hastalık olmadığı için kendisine ölümün ani olarak geleceğini anladı, ve:

– Cenâb-ı Allah'ın kaza ve kaderine râzıyım, buyurdu.

O gün Muğire bin Şu'be'nin veyahut Halid bin Velid'in kölesi olan Ebû Lü'lü ismindeki Yahudi, Hazret-i Ömer'in huzuruna gelip, efendisinin kendisinden haddinden fazla para istediğinden şikâyet etti. Hazret-i Ömer:

– Ne kadar istiyor? diye sordu. Ebû Lü'lü:

– Her gün için iki dirhem istiyor, dedi.

Hazret-i Ömer:

– Sanatlardan hangisini biliyorsun? diye sordu.

Ebû Lü'lü:

– Birkaç sanat biliyorum, dedi.

Hazret-i Ömer:

– Bu kadar sanatın varken, efendine verdiğin bu para çok değildir. İşittim ki, sen yeldeğirmeni yapıyormuşsun. Bir de benim için yap, buyurdu.

Ebû Lü'lü:

– Senin için öyle bir değirmen yapacağım ki, şarkta ve garpta onu duymayan ve ondan bahsetmeyen kalmayacaktır, dedi.

Hazret-i Ömer, meclisinde bulunanlara:

– Beni öldürmeyi kastediyor, buyurdu.

Yanında bulunanlar:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Onun ortadan kaldırılmasına emir buyur, dediler.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Kendisi öldürmeden önce kısas olmaz, buyurdu.

Ebû Lü'lü keferesi, ondan sonra fırsat kolladı. Zilhicce'nin yirmi üçüncü günü sabah namazını kılarken, fırsat bulup Hazret-i Ömer'i altı yerinden yaraladı. Hazret-i Ömer'den başka onbir kişiyi de yaraladı. Bu yaralılardan da dokuzu şehid oldular. Benî Esed kabilesinden biri Ebû Lü'lü melununun başına bir ok attı, onu yere düşürdü. Başka birisi de bıçakla boynundan kesip attı. Hazret-i Ömer bu hâdiseden sonra Ka'bu'l-Ahbar'ın söylediklerini hatırlayıp,

وَكَانَ أَمْرُ اللّٰهِ قَدَرًا مَقْدُورًا

"Allah'ın emri behemehal yerini bulan bir kaderdir."[66] meâlindeki âyet-i celîleyi okudu. Hazret-i Ömer yaralandığında, Abdullah bin Avf Hazretlerine imam olup Müslümanlara namazı kıldırmasını emretti. Sonra Hazret-i Ömer, ashab-ı kiramı toplayıp şöyle buyurdu:

66 el-Ahzab: 38.

– Siz mi söylediniz Ebû Lü'lü'ye beni öldürmesini? Ashab-ı kiram:

– Hâşâ, böyle şeyden bizim asla haberimiz yoktur, deyip yemin ettiler. Bunun üzerine Hazret-i Ömer şöyle buyurdu:

– Cenâb-ı Allah'a hamd ü senâlar olsun ki, bu ümmetin öldürdüğü bir kimse olmadım. Bir Yahudinin elinde şehid oldum.

Hilâfet meselesini şûraya havale edip, Aşere-i Mübeşşere'den altı kişiyi müşavere heyetine tâyin etti ve:

– Benden sonra halifeliğe bunlardan biri lâyıktır. Fakat, herbirinde bir şey müşahede ettiğim içindir ki, halifeliği birine lâyıktır, diye bir tavsiyede bulunamıyorum, buyurdu.

Bu altı kişi şu kimselerden ibaretti: **Osman bin Affân, Ali bin Ebi Tâlib, Talha, Zübeyr, Sa'd bin Ebi Vakkas, Abdurrahman bin Avf** (r.a.). Hazret-i Ömer, amcasının oğlu olduğu için Said'i müşavere heyetine koymadı. **"Eğer Ebû Ubeyde hayatta olmuş olsaydı onu halife olarak tâyin ederdim"**, buyurdu.

Hazret-i Ömer'in, bu altı zâtta görmüş olduğu hilâfetle bağdaşamayacak hususlar şöyle açıklanmıştır:

1- Hazret-i Osman (r.a.) akrabasını sever. Onlara iş verir. Sonunda aralarında husumet meydana gelmeye vesile olur, şehid olmasına sebep teşkil eder.

2- Hazret-i Ali (r.a.) mizah etmeye meyillidir. Hilâfet makamı ise ciddiyet ister.

3- Talha iltifatı sever, hilâfet makamını muhafaza etmek gerektir.

4- Zübeyr çok asabidir, halifelikte yumuşak olmak lâzımdır.

5- Sa'd bin Ebi Vakkas askerdir, harp eder. Halifelik yapamaz.

6- Abdurrahman bin Avf, yumuşak kimsedir, halife olacak olan kimsenin sert olması gerekir.

Bu altı zât aralarında müşavere ettikten sonra hangisini halifeliğe seçerlerse, bütün ashab-ı kiram onu halife olarak bilir ve ona itaat ederler.

Bir rivâyette ise, hâdise şöyle cereyan etmiştir:

Hazret-i Ömer (r.a.) seher vakti mescide namaz kılmaya giderken Ebû Lü'lü melunu karanlıktan istifade ederek Hazret-i Ömer'i karnından bıçakladı. Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ömer etrafına seslendi. Mübârek sesini duyanlar gelip kendisini görünce ağladılar ve hemen evine götürüp yarasını tedavi etme cihetine gittiler.

Bu kötü haber kısa zaman içinde etrafa yayılmıştı. Hâdiseyi duyan ashab-ı güzin Ömer'in çevresini sardılar. Hazret-i Ömer etrafında oturan sahabilere hilâfet ve diğer dinî hususları vasiyet ederken, namaz vakti geldiği için müezzin ezan okudu. Hazret-i Ömer yarasını tedavi etmeye çalışan cerraha:

– Abdest alıp namaz kılsam, ne olur. Yarama zarar verir mi? diye sordu.

Cerrah:

– Eğer yerinden kıpırdarsan, diktiğim yerden yaran sökülür ve ölümüne sebep olur, dedi. Hazret-i Ömer (r.a.):

– Namazı terk etmektense, ölmek daha iyidir, diyerek birisini Hazret-i Âişe (r.anhâ) vâlidemize gönderdi ve **"İzin verirse Ravza-i Mutahhara'da Hazret-i Muhammed'in yanında yatayım"** diye sordurdu. Hazret-i Âişe vâlidemiz ağlayarak haberi getirene şöyle dedi:

– Ey Nazlı Ömer, babamın yadigârı Ömer âhirete gidiyor. Orasını ben kendim için ayırmıştım, fakat onlara bağışlıyorum; Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in ve babamın yanına gittiği zaman onlara selâmımı iletsin...

Hazret-i Ömer, oğlu Abdullah'a (r.a.) şöyle buyurdu:

– Ashab-ı kiram namazımı kıldıkları zaman yine git, Âişe'den oraya defnedilmem için izin iste. Olur ki pişman olmuş olur.

Namaz vaktinin son anlarına gelindiğinde müezzin kamet edince, abdest almak istedi. Ayağa kalkınca yaranın dikişleri söküldü ve Hazret-i Ömer hemen yere düştü. O anda ashaba şöyle buyurdu:

– Elvedâ, hakkınızı helâl edin. Sizlerle bir daha görüşmek kıyâmete kaldı, deyip mübârek ruhunu Cenâb-ı Hakk'a teslim eyledi. Oğlu Abdullah, Hazret-i Âişe vâlidemize gidip tekrar izin istedi. İzin aldıktan sonra mübârek cenazesini Ravza-i Mutahhara'nın kapısına götürdüklerinde ashab-ı kiramdan biri ileri çıkıp:

– Ey Allah'ın (c.c.) Resûlü! Allah'ın selâmı senin üzerine olsun. Ömer'i getirdik, eğer izin verirseniz onu Ravza-i Mutahhara'nın içine defnedeceğiz, dedi. Orada bulunan bütün sahabiler Peygamber aleyhisselâmın sesini işittiler. Şöyle buyuruyordu: **"Benim dostumu benim yanıma getirin, defnedin."**

Ravza-i Mutahhara'nın kapısı o anda açıldı, bir de gördüler ki, Hazret-i Ebû Bekir'in (r.a.) yanında Hazret-i Ömer (r.a.) için bir yer hazırlanmış. Ashab-ı kiramın, Ravza-i Mutahhara'dan bir elin uzanıp Hazret-i Ömer'in boynuna dolandığını gördükleri rivâyet edilir.

45. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) halifeliği devrinde, onun adâleti sayesinde hiçbir kimse, başkasına zarar veremezdi. Hatta hiçbir kurt yoktu ki, koyuna zarar versin. Rivâyet edilir ki, Hazret-i Ömer şehid edildiği gün bir çoban koyunlarının yanında dururken, bir kurt gelip koyunlarına saldırdı. Çoban:

– Eyvah! Hazret-i Ömer âhirete irtihal etti, dedi ve **"Biz Allah'dan geldik ve Allah'a gideceğiz"**, meâlindeki âyet-i celîleyi okudu. Diğer çobanlar ona:

– Hazret-i Ömer'in vefât ettiğini, nereden ve nasıl anladın ki, böyle diyorsun, diye kendisine sordular. Çoban:

– Hazret-i Ömer'in hayatında, kurt cesaret edip, koyuna saldıramazdı. Hazret-i Ömer'in âhirete irtihal ettiğini kurdun koyuna saldırmasından anladım, diye cevap verdi.

Hazret-i Ömer şehid edildiği gün, yeryüzü karanlığa büründü. Çocuklar korkularından ağlaşıp bağırmaya başladılar, annelerine "Yeryüzü kapkaranlık oldu, acaba kıyâmet mi kopuyor" dediler. Anneleri çocuklara:

– Hazret-i Ömer, haksız yere şehid edildi. Bir bedbahtın onu şehid etmesi, dünyanın karanlığa bürünmesine sebep oldu, dediler.

46. **MENKIBE:** Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün meclis-i şeriflerinde kabirde Münker ve Nekir adındaki meleklerin gelip heybetle sual ettiklerini beyân buyurdular. Hazret-i Ömer (r.a.):

– **Ey Allah'ın Resûlü! Kabirde bize bu akıl aynen verilir mi ki, sual olunuruz?** diye sordu.

Peygamber aleyhisselâm:

– **Şimdi, aklın nasılsa orada da aynı aklın verilir,** buyurdular.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– **Öyle ise korku ve endişeye lüzum yoktur,** dedi.

Hazret-i Ömer âhirete irtihal ettiğinde, defnolunduktan sonra, Hazret-i Ali'nin (r.a.) bu hâdise hatırına geldi. Ömer'in kabrine gitti. Orada murakabeye uğradığında gördüler ki, Münker ve Nekir'in heybetle gelip Hazret-i Ömer'e (r.a.):

– Rabbin kimdir? Peygamberin kimdir? Hangi dindensin? diye sorduklarında, Hazret-i Ömer (r.a.):

– **Şimdi siz nereden geldiniz?** Melekler:

– Bin yıllık mesafede bulunan yedinci kat gökten geldik, dediler.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Siz bin yıllık yoldan geldiğiniz hâlde Allah'ınızı unutmadınız da, ben bugün evimden çıkıp kabre gelinceye dek niçin Allah'ımı, peygamberimi ve dinimi unutayım, buyurdu. Bunun üzerine melekler:

– Ey Ömer! Senin böyle cevap vereceğini biliyorduk, fakat biz seni sual etmeye memur kılındık, dediler.

Kabrin başında murakabeye dalan Hazret-i Ali hâdiseyi aynen müşahede ettikten sonra mübârek gözlerini açıp, "Ey Ömer! Allah seni mübârek kılsın. Dâvânın eri imişsin", buyurdu.

Hazret-i Ömer'in (r.a.) hilâfeti devri on yıl, altı ay ve yedi gündür. Yaşı altmışüç yıl on gün iken âhirete irtihal buyurdular. Hayatında on defa hac yapmışlardır.

Zikrolunan güzel menkıbeler onun şahsında bulunan güzel ve önemli hususların yanında hiçbir şey değildir. İmanlı olanlar için bunlar bile kâfidir. İmanı zayıf olan veyahut imansız olan kimseler tabiidir ki, bunlara itiraz ederler ve inanmazlar. Bu hususta tafsilat isteyenler, **"Bostanu'r-Rıyad"** ve **"Safvetu's-Safve"** adındaki kitaplara ve **"Tefsir-i Kebir"**de **Kehf sûresi**nin onuncu âyeti olan,

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِن لَّدُنكَ
رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

"Hatırla ki, o vakit, o genç yiğitler mağaraya sığındılar da şöyle dediler: – Ey Rabbimiz! Bize tarafından bir rahmet ihsân buyur ve bize bir başarı hazırla." meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirine baksınlar.

47. MENKIBE: İmam Begavi (rh.) "Me'âlimü't-Tenzil" adındaki kitabında,

وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرٰهِيمَ مُصَلًّى ط

"Siz de İbrahim'in makamından bir namazgâh edinin."[67] meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde şöyle der:

– Bize Abdü'l-Melihî haber verdi. Ona da Ahmed bin Abdullah en-Naimî, ona da Muhammed bin Yûsuf, ona Muhammed bin İsmail, ona Müseddid haber verdi. Müseddid, Yahya'dan, o Hamid'den, o da Enes Hazretlerinden, Enes de Hazret-i Ömer'den rivâyet etmiştir. Hazret-i Ömer buyurmuştur ki:

– Ben Cenâb-ı Allah'tan üç şey istedim. Allah da bana istediğim o üç şeyi ihsân buyurdu:

1. Ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e:

– Yâ Resûlallah, ne olaydı da İbrahim aleyhisselâmın makamını namazgâh edineydiniz, dedim. Hemen bu âyet-i celîle nâzil oldu.

2. Yine Peygamber aleyhisselâma, "Ey Allah'ı Resûlü, huzurunuza biz de giriyoruz, fasıklar da giriyorlar. Keşke mü'minlerin anneleri olan zevcelerinize örtünmelerini emretseydiniz, dedim. Hemen hicap âyeti olan şu âyet-i celîle geldi:

يَآ اَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِاَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَآءِ الْمُؤْمِنِينَ
يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ط ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا
يُؤْذَيْنَ ط وَكَانَ اللّٰهُ غَفُورًا رَحِيمًا

– Ey Peygamber, zevcelerine, kızlarına ve mü'minlerin kadınlarına dış elbiselerinden üstlerine giymelerini söyle. Bu onların

67 el-Bakara: 125.

tanınıp eza edilmemelerine daha uygundur. Allah çok yarlığayıcıdır. Çok esirgeyicidir.[68]

3. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in zevcelerinden bazılarının birbirleriyle münakaşa edip darıldıklarını ve bu hususun Peygamber aleyhisselâmı üzdüğünü işittim. Hemen Peygamber aleyhisselâmın zevcelerine gittim. Kendilerine, "Böyle kötü hareketlerden vazgeçin. Yoksa Allah Teâlâ Peygamberine sizi bıraktırır ve kendisine sizden daha hayırlı hanımlarla izdivaç etmesini nasib eyler", dedim. Bunun üzerine Cenâb-ı Allah şu âyet-i celîleyi inzal buyurdu:

عَسٰى رَبُّهٗٓ اِنْ طَلَّقَكُنَّ اَنْ يُّبْدِلَهٗٓ اَزْوَاجًا خَيْرًا مِّنْكُنَّ مُسْلِمٰتٍ مُّؤْمِنٰتٍ
قٰنِتٰتٍ تٰٓئِبٰتٍ عٰبِدٰتٍ سٰٓئِحٰتٍ ثَيِّبٰتٍ وَّاَبْكَارًا

– Eğer o sizi boşarsa, yerinize Allah'a itaatle teslim olan, Allah'ın birliğini tasdik eden, namaz kılan, günahlardan tevbe ile vazgeçen, ibâdet eyleyen kadınlar, dullar ve kız-oğlan kızlar olmak üzere Rabbinin ona sizden daha hayırlılarını vermesi memûldür.[69]

48. MENKIBE: Yine **İmam Begavi "Mealimü't-Tenzil"** adlı tefsirinde,

يَسْـَٔلُوْنَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ۭ قُلْ فِيْهِمَآ
اِثْمٌ كَبِيْرٌ وَّمَنَافِعُ لِلنَّاسِ

68 el-Ahzab: 59.
69 et-Tahrim: 5.

"Sana içki ve kumarı sorarlar. De ki: – "Onlarda hem büyük günah ve hem de insanlar için faideler vardır."[70] meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde der ki:

Hazret-i Ömer ve Hazret-i Muaz bin Cebel, ensardan birisi hakkında Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna gelip sordular:

– Yâ Resûlallah, bize içki ve kumar hakkında fetva veriniz. Çünkü içki aklı yok ediyor, kumar ise malın yok olmasına sebep oluyor. Bunun üzerine **Bakara** sûresinin 219'uncu âyet-i celîlesi nâzil oldu. Bütün müfessirler içkinin haram kılınması için dört âyet-i celîle nâzil olduğunu ve bunların da Mekke-i Mükerreme'de nâzil olduğunu beyân buyurmuşlardır. Bu âyetlerden birincisi,

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا ۗ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

"Hurma ağaçlarının meyvesinden ve üzümlerden de içecek ve güzel bir rızık edinirsiniz. İşte bunda da aklını kullanacak bir kavm için hiç şüphesiz bir alâmet vardır."[71] meâlindeki âyet-i celîledir.

Müslümanlar ilk günlerde içki içerlerdi. İçki henüz onlara haram kılınmamıştı. Sonra Ömer ve Muaz bin Cebel'in Peygamber aleyhisselâma içki hakkında soru sorduklarında âyet geldi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, **"Allah Teâlâ içkinin haram olduğuna delâlet eden âyet-i kerîmeyi göndermeye başladı."** buyurdu. **"Onda büyük günah vardır"**, âyet-i celîlesi, içkinin haram olduğuna delâlet ediyordu. Ancak âyet-i kerîmenin bir kısmı olan, **"Hem insanlar için faideler vardır"**, sözü de helâl olduğuna

70 el-Bakara: 219.
71 en-Nahl: 67.

delâlet ediyordu. Bu âyet-i celîlenin gelmesinden sonra, içkinin haram olmasına delâlet eden birinci sözden dolayı ashab-ı kiramın bir kısmı içkiyi terk etti. İnsanlara faydası vardır sözü ile helâl olduğunu ifade ettiği için âyetin bu kısmı ile amel eden bazı sahabiler içki içmeye devam ettiler. Bu hâl bir müddet devam etti. Ta ki Abdurrahman bin Avf ashab-ı kiramdan bir gruba dâvet verinceye kadar. Abdurrahman bin Avf onlara içki ikram etti. İçip sarhoş oldular. Akşam namazının kılınması için cemaatin bir kısmı hazırlandı. Namazda **"Kul yâ eyyühelkâfirune..."** sûresini okudular. **"Ben sizin ibâdet ettiğinize ibâdet etmem, siz de benim ibâdet ettiğime ibâdet etmezsiniz."** mânâsına gelen âyetlerdeki "LÂ" edatını okumadılar. Böyle olunca âyetin mânâsı bozuldu ve **"Ben sizin ibâdet ettiğinize ibâdet ederim..."** anlamına gelir şeklinde okundu. Bunun üzerine şu âyet-i celîle nâzil oldu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَىٰ حَتَّىٰ
تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا

– Ey iman edenler, siz, sarhoşken, ne söyleyeceğinizi bilinceye ve cünüb iken de -yolcu olmanız müstesna- **gusül edinceye kadar namaza yaklaşmayın...**[72]

Bu âyet-i celîle geldikten sonra namaz vakitlerinde içki içmek haram kılındı. Müslümanlardan bir kısmı içkiyi tamamen terkettiler. Bir kısım Müslümanlar ise, namaz vakitlerinde içki içmez, fakat namaz vakitlerinin dışında içki içerlerdi. Hatta öyle olurdu ki, bir kişi yatsı namazından sonra içki içerdi. Sabaha kadar sarhoşluğu giderdi. Sabah namazından sonra içer, öğle vakti girdiğinde ayılırdı. Bu hâl de devam edip gitti. Tâ ki Atban bin Mâlik, yemek

72 en-Nisâ: 43.

hazırlatıp Müslümanlardan birkaç kimseyi dâvet etti. Sa'd bin Ebi Vakkas da dâvetlilerin arasında bulunuyordu. Atban bir deve başı pişirtmişti. Yeyip içtikten sonra sarhoş oldular. Bu sefer birbirlerini zemmetmeye, kendilerini methetmeye başladılar. Karşılıklı şiirler söyleyip, birbirlerini hicvettiler. Sa'd, kendi kavmini medheden, ensarı zemmeden bir şiir söyledi. Bunun üzerine ensardan iri pişmiş deve başının çene kemiğini Sa'd'ın kafasına indirerek başını yardı. Sa'd, Peygamber aleyhisselâma ensardan olan ve başını yaran adamı şikâyet etti.

O sırada Hazret-i Ömer de Peygamber aleyhisselâmın yanında bulunuyordu. Hâdiseye vâkıf olan Ömer (r.a.) Cenâb-ı Hakk'a (c.c.) şöyle niyazda bulundu:

– Ey Allah'ım!.. İçki hakkındaki emrini bize açık ve kesin olarak bildir.

Bunun üzerine Cenâb-ı Allah (c.c.) içki hakkında dördüncü âyet olan şu âyet-i celîleyi indirdi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ إِنَّمَا
يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ
وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

– Ey iman edenler, içki, kumar (tapmaya mahsus) **dikili taşlar, fal okları ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun için bunlardan kaçının ki muradınıza eresiniz.**

– Şeytan içkide ve kumarda ancak aranıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmakdan ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz (hepiniz) **vazgeçtiniz değil mi?**[73]

49. MENKIBE: Bu menkıbede Hazret-i Ömer (r.a.) hakkında nâzil olan âyet-i celîleler zikredilmektedir.

Birinci âyet:

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ
مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ
مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ
وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ

– (Habibim) **de ki: Kim Cebrâil'e düşman olursa,** (kahrından gebersin). **Çünkü kendinden evvelki** (kitab)**ları tasdik edici** (ve doğrultucu) **ve mü'minler için ayn-ı hidâyet ve müjde olan** (Kur'ân)**ı Allah'ın izni ile senin kalbinin üstüne o indirmiştir.**

Kim Allah'a ve meleklerine, peygamberlerine, Cebrâil'e, Mikâil'e düşman olursa şüphesiz Allah da o (gibi) **kâfirlerin düşmanıdır.**[74]

Bu âyet-i celîlelerin gelmelerinin sebebini, Abdullah İbni Abbas şöyle anlatmaktadır:

Bir Yahudi, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna gelerek dedi ki:

73 el-Mâide: 90-91.
74 el-Bakara: 97-98.

– Ey Allah'ın Resûlü! Gökten sana hangi melek gelir?

Peygamber aleyhisselâm:

– **Cebrâil** gelir, buyurdular.

Yahudi:

– Eğer Mikâil geleydi sana iman ederdim. Çünkü Cebrâil bizim düşmanımızdır, dedi ve şöyle anlatmaya başladı:

– Allah Teâlâ bizim peygamberimize Beytü'l-Mukaddes'in Buht-i Nasr tarafından harap edileceğini haber verdi. Bu haberi Peygamberimiz bize ulaştırdı. Biz de kuvvetli ve cesur bir adamı, Buht-i Nasr'ı öldürmek için ona gönderdik. O adam Buht-i Nasr'ı öldüreceği sırada Cebrâil gelip onu ölümden kurtarmış. Bunun üzerine Buht-i Nasr da birçok insanları toplayıp gelmiş Beytü'l-Mukaddes'i harap etmiş.

Yahudilerin bir başka uydurma hikâyeleri de şöyledir: Onların Cebrâil aleyhisselâma:

– Peygamberliği bize getir, demişler. Cebrâil aleyhisselâm da başkasına götürmüş. Bunun için onu kendilerine düşman biliyorlar.

İmam Süddî diyor ki:

– Hazret-i Ömer'in bir evi vardı. Yolu, kâfirlerin mahallesinden geçerdi. Bazı zamanlar onlarla konuşurdu. Onlar Hazret-i Ömer'e:

– Biz Muhammed'in ashabı içinde en fazla seni seviyoruz. Çünkü onlar gelip bizi rahatsız ederler, kalbimizi kırarlar. Sen ise bizi incitmezsin, derlerdi.

Hazret-i Ömer (r.a.) onlara şöyle cevap verirdi:

– Allah'a yemin ederim ki, ben sizin yanınıza dost olmak için gelmem. Benim size sorduğum hususları, hâşâ kendi dinimden şüphe ettiğim için sormuyorum. Onları ancak Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hakkında sizin kitabınızda bulunan hususları öğrenmek için soruyorum.

Yahudiler:

– Ey Ömer! Daima Muhammed'e (s.a.v.) gelen bu kimdir? Ömer:

– **Meleklerden Cebrâil ismindeki melektir,** buyurdu.

Yahudiler:

– Biz Cebrâil'i sevmeyiz. Çünkü o Muhammed'i (s.a.v.) bizim sırlarımıza muttali kılar, nerede bir yıldırım düşse, bir kıtlık olsa onu Cebrâil götürür. Mikâil hayırlı işlerle gelir, dediler.

Hazret-i Ömer (r.a.) onlara şöyle buyurdu:

– Kim ki, Cebrâil'i kendisine düşman görürse, o kimse Allah'ın düşmanıdır.

Oradan Hazret-i Ömer, Peygamber aleyhisselâmın yanına geldi. Ömer gelmezden önce Cebrâil aleyhisselâm âyet-i celîleyi getirmiş idi. Resûlullah (s.a.v.) kendisine inen âyeti Hazret-i Ömer'e okudu ve **"Ey Ömer! Allah sana muvafakat etti"**, buyurdu.

Hazret-i Ömer bu durumdan çok memnun oldu ve Cenâb-ı Hakk'a şükrederek şöyle buyurdu: **"Bundan sonra kendimi İslâm dini üzerine taştan daha katı ve muhkem bulurum."**

Sübhanallah!.. Kâfirler, Cebrâil aleyhisselâmı düşman görürler. Hâlbuki Cebrâil aleyhisselâm ne işlerse Allah'ın emriyle işler. Kendi isteği ile hiçbir şey yapmaz, yapamaz da.

Yahudiler gibi Rafızîler ve bid'at ehline denilir ki:

– Siz Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer'i (r.a.) niçin düşman olarak görüyorsunuz? Onlar:

– Çünkü, halifelik Hazret-i Ali'nin (r.a.) hakkı iken onlar onun elinden bu hakkı aldılar, derler.

Onların bu sözleri yalan ve bühtandır. Zira eğer hakkı olsaydı kendisi hakkını almaya çalışırdı. Onların halifeliğine rızâ gösterip, biat etmezdi. Ey kâfirler! Eğer siz Cebrâil aleyhisselâmı sevmiyorsanız, onu düşman olarak görüyorsanız, biz onu seviyor ve onu dost

olarak görüyoruz. Eğer sizin azab ve helâkiniz Cebrâil'in elinde ise, kâfirlerin helâk olup azab çekmeleri onlara lâyıktır. Peygamberimiz Efendimiz'in zaferi de Cebrâil'in yardımı ile olur. Bu hususta Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلٰٓئِكَةِ مُسَوِّمِينَ

– Rabbiniz size nişanlı beş bin melekle imdad edecektir.[75]

İkinci âyet:

Hazret-i Ömer (r.a.) mert ve gayur bir zâttı. Peygamberimiz (s.a.v.)'in saadethanelerine izinsiz olarak insanların girip çıktıklarını görünce, ne olaydı Peygamber aleyhisselâmın evine izinsiz kimsenin girmemesi hakkında bir âyet geleydi, dedi ve hemen şu âyet-i celîle geldi:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ إِنَاهُ وَلَٰكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا

– Ey iman edenler! Yemek vaktini gözetmeksizin, size izin verilip de dâvetli olduğunuz vakitten başka zamanlarda, Peygamberin evlerine girmeyin. Fakat çağrıldığınız zaman girin...[76]

İbni Abbas (r.a.) diyor ki: Bu âyet-i celîle mü'minlerden öyle bir gürûh hakkında nâzil oldu ki, onlar Peygamber aleyhisselâmın yemek vaktini gözetleyip izinsiz olarak giderler ve yemekten sonra

75 Âl-i İmrân: 125.

76 el-Ahzab: 53.

oturup muhabbet ederlerdi. Kalkıp gitmeyi bilmezlerdi. Bunların bu hâllerini yasak etmek için bu âyet-i celîle nâzil oldu.

Üçüncü âyet:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hizmetçisini Hazret-i Ömer'i çağırmak için ona göndermiş idi. Vakit öğle uykusu vakti olduğundan Ömer Hazretleri uyuyordu. Hizmetçi, Ömer'e seslendi ise de onu uyandıramadı. İçeri giren hizmetçi üzeri açılmış olan Hazret-i Ömer'in avret yerini gördü. Hizmetçi hemen dışarı çıkıp, **"Ey Allah'ım! Ömer'i sen uyandır"**, diye niyazda bulundu. Bunun üzerine Hazret-i Ömer uyandı. Hizmetçinin içeri girip avret yerini gördüğünü sezen Ömer (r.a.) üzülüp şöyle buyurdu:

– Ne olaydı da, sabah, öğle ve akşam olmak üzere bu üç vakitte insanlar evlerinde uyurlarken kimse kimsenin evine izinsiz girmemeleri hakkında bir âyet geleydi.

Ömer'in bu niyazının ardından şu âyet-i celîle nâzil oldu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنْكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ
لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ۚ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ
تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ۚ ثَلَاثُ
عَوْرَاتٍ لَكُمْ ۚ

– Ey iman edenler! Sağ elinizin mâlik olduğu (köle ve câriyeler) **bir de sizden olup da henüz bülûğ çağına girmemiş** (küçükler), (şu) **üç vakitte, sabah namazından önce, öğle sıcağında elbiselerinizi çıkaracağınız zaman, bir de yatsı namazından sonra**

odanıza girecek olurlarsa sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin için avret ve halvet vakitleridir...[77]

Hazret-i Ömer (r.a.) hizmetçinin avret yerini gördüğüne çok üzülmüş ve bunun çaresini araştırmıştır. Hazret-i Ömer'in üzülmesinden dolayı Cenâb-ı Hak bütün çocukların ana ve babalarının yanına izinsiz girmemelerini emrederek onları ana ve babalarından uzaklaştırmıştır.

Dördüncü âyet:

Mekke-i Mükerreme eşrafından bir topluluk Peygamber aleyhisselâma uğradılar. Resûlullah'ın (s.a.v.) yanında, Suheyb-i Rûmî, Habab bin el-Eret, Bilâl-i Habeşi, Ammar bin Yaser ve Selman-ı Farisi'nin oturduklarını gördüler. Bunların elbiselerinin yünden hırka olduğunu da gören eşraf-ı Mekke, Peygamber aleyhisselâma dediler ki:

– Ey Muhammed (s.a.v.)! Sen râzı olur musun ki, biz gelelim de onlarla bir arada oturalım. Bunlar bizim kölelerimiz ve işçilerimizdir. Nasıl olur da biz onlarla birlikte senin yanında otururuz. Bunları kendinden uzaklaştır veyahut sen sedirde otur da biz senin etrafında oturalım. Onlar uzakta otursunlar. Biz sana mütabeat edelim. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdular:

– **Ben mü'minleri kendi yanımdan uzaklaştırmam.** Onlar:

– Bize özel bir meclis tahsis edin. Tâ ki bizim üstünlüğümüzü ve senin yanındaki itibarımızı bilsinler. Biz kalkıp gittiğimizde sen yine onlarla birlikte otur, dediler.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– **Olur,** deyip bu teklifi kabul buyurdular. Onlar:

– Bunu bir kâğıt üzerine yazabilir misiniz, dediler. Peygamber aleyhisselâm bunu yazmak için bir kâğıt istedi, hemen Cebrâil

77 en-Nur: 58.

aleyhisselâm gelip şu âyet-i celîleyi Peygamber aleyhisselâma tebliğ etti:

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ ۖ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ

– Sabah akşam Rablerine, sırf onun cemâlini dileyerek duâ edenleri (huzurundan) **kovma. Onların hesaplarından hiçbir şey sana, senin hesabından hiçbir şey de onlara ait değildir. Onları kovarsan zalimlerden olursun.**[78]

Bu âyet-i celîle nâzil olunca Resûlullah (s.a.v.) yazıyı yazmaktan vazgeçti. Selman-ı Farisi diyor ki: Biz mescidin bir köşesinde oturuyorduk. Bu âyet-i celîle gelince Resûlullah bizi çağırdı ve bize âyet-i celîleyi okudu:

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ
كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ ۖ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ
سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

– Âyetlerimize iman edenler, sana geldiği zaman de ki: Selâm sizlere. Rabbiniz kendi üzerine rahmeti yazdı. İçinizden kim bilmeyerek bir fenalık yapıp da sonra arkasından

78 el-En'âm: 52.

tevbe etmiş ve düzelmiş ise şüphesiz ki, o çok yarlığayıcı, çok esirgeyicidir.[79]

Selman-ı Farisi diyor ki: Bu âyet-i kerîme geldikten sonra biz Peygamber aleyhisselâm ile otururduk. Kalkıp giderken Peygamber aleyhisselâm bizi geçirirdi. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmeyi gönderdi:

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدٰوةِ وَالْعَشِيِّ
يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنْ ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوٰيهُ
وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

– Sabah ve akşam Allah'ın rızâsını dileyerek Rablerine duâ eden kimselerle beraber nefsini sabırlı tut; dünya hayatının süsünü arzu edip de gözlerini onlardan başkasına çevirme. Bizi anmak hususunda kalbine gaflet verdiğimiz kimseye itaat etme ki, o keyfinin ardına düşmüş ve işi de, haddini aşmak olmuştur. (Kehf sûresi, 28. âyet)

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile o kadar yakın yakına oturduk ki, dizlerimiz birbirine değerdi. Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Allah Teâlâ'ya çok şükür olsun ki, beni öldürmeden önce, bana hayat ve mematlarında bizimle beraber olacak olan Müslümanlardan bir gürûh hakkında sabretmemi emretti.

İkrime diyor ki: Kureyş'in ileri gelenlerinden bir gürûh Ebû Tâlib'e:

79 el-En'âm: 54.

– Git Muhammed'e (s.a.v.) söyle, o fakirleri yanından uzaklaştırsın, gidip kendisine iman edelim. Bizim sebebimizle birçok kimseler de iman ederler, dediler.

Ebû Tâlib bu haberi Peygamber aleyhisselâma iletince, Hazret-i Ömer, **"Yâ Resûlallah, râzı ol!.. Bakalım sözlerinde durup iman edecekler mi?"** dedi. Bunun üzerine yukarıda meâlini arzettiğimiz âyet-i celîle nâzil oldu. Hazret-i Ömer bu âyet-i celîleleri işittiğinde gelip özür diledi.

Beşinci âyet:

Uhud savaşında Ebû Süfyan henüz Müslüman olmamıştı. Müslümanlara, "Bizim elbette Uzza'mız vardır. Sizin Uzza'nız yoktur", dedi. (Uzza taptıkları putlardan bir putun ismidir). Hazret-i Ömer de, "Bizim Mevlâmız vardır. Sizin Mevlânız yoktur", diye ona cevap verdi. Bunun üzerine şu âyet-i celîle nâzil oldu:

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ مَوْلَى الَّذِينَ اٰمَنُوا وَاَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلٰى لَهُمْ ع

– Bunun sebebi şudur: Çünkü Allah mü'minlerin velisidir. Kâfirlerin mevlâsı ve bir yardımcıları yoktur.[80]

Altıncı âyet:

Münafıklardan Übey bin Selül hastalanmıştı. Resûlullah (s.a.v.) ziyaretine gittiğinde kendisine şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Ben öldüğüm zaman, benim cenaze namazımı kıl, defnedildiğimde de kabrimin üzerinde dur, bana duâ et. Kendi cübbeni bana kefen yap.

80 Muhammed: 11.

Übey bin Selül öldüğü vakit Peygamber aleyhisselâm onun namazını kılmak istedi. Hazret-i Ömer, "Yâ Resûlallah! Onun üzerine namaz mı kılacaksın? Hâlbuki o sana neler yapmıştı?" dedi. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ömer'e, **"Elini benden çek"**, buyurdu.

Hazret-i Ömer:

– Yâ Resûlallah onun cenaze namazına gitme, dedi.

Peygamber aleyhisselâm yine:

– Elini benden çek, buyurdu.

Hazret-i Ömer üçüncü defa onun cenazesine gitme deyince, Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Eğer Allah Teâlâ'nın ona rahmet edeceğini bilseydim, onun için yetmiş kere istiğfar ederdim.

Übey bin Selül öldüğünde, mübârek cübbesini ona kefen yaptı, onu götürüp kabrine defnedince, ben taaccüb ettim, sonra benim görüşüme muvafık olarak şu âyet-i celîle nâzil oldu diyor Hazret-i Ömer, radıyallahu anh:

وَلَا تُصَلِّ عَلٰٓى اَحَدٍ مِّنْهُمْ مَّاتَ اَبَدًا وَّلَا تَقُمْ عَلٰى قَبْرِهٖ ۭ
اِنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهٖ وَمَاتُوْا وَهُمْ فٰسِقُوْنَ

– Onlardan ölen hiçbir kimseye ebedî duâ etme. Kabrinin başında durma. Çünkü onlar Allah'ı ve Resûlü'nü inkâr ile kâfir oldular, onlar fasık olarak öldüler.[81]

Fahr-i Âlem (s.a.v.) bu âyet-i celîle geldikten sonra hiçbir münafığın namazını kılmadı. Cenâb-ı Hak, âyet-i kerîme ile Peygamber aleyhisselâma şunu buyurmak murad ediyordu: **"Ey benim**

81 et-Tevbe: 84.

Peygamberim! Münafıkların namazını kılma ve onlar için duâ etme. Çünkü eğer namazlarını kılıp duâ edersen, duânı kabul etmezsem, senin şanına noksanlık gelir, eğer duânı kabul edersem, hikmetime muhalif olur. Kıyâmet günü ben, "Ey benim Peygamberim! Sen şefaat et, ben de bağışlayayım" **derim. Eğer sen şefaat etmezsen senin şanında noksanlık olur, ben rahmet etmezsem benim keremimde noksanlık olur."**

Yedinci âyet:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Âişe'ye atılan iftira hakkında Hazret-i Ömer'le müşavere ederek, **"Ey Ömer! Sen Âişe hakkında söylenilen sözlere ne dersin?"** buyurdu. Hazret-i Ömer, "Ey Allah'ın Resûlü! Artık siz bu sözü dinlemeyin. Çünkü bu söz büyük bir iftarıdır. Kimin haddine kalmıştır ki, bu sözü kalbinde saklasın. Zira Hazret-i Âişe-i Sıddîka çok pak ve temizdir", dedi. Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ömer'in bu sözüne uygun olarak şu âyet-i celîleyi inzal buyurdu:

لَوْلَآ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَٰذَآ إِفْكٌ مُبِينٌ

– Keşke, onu (Hz. Âişe'ye olan iftirayı) **işittiğiniz zaman, erkek ve kadın mü'minler, kendi kardeşlerine iyi bir zanda bulunup da: "Bu apaçık bir iftiradır." deselerdi.**[82]

Sekizinci âyet:

Allah Teâlâ, Âdem aleyhisselâmın zürriyeti hakkında şu âyet-i celîleyi Peygamber aleyhisselâma göndermiştir:

82 en-Nur: 12.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِنْ طِينٍ ۚ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً
فِي قَرَارٍ مَكِينٍ ۖ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ
خَلْقًا آخَرَ ۚ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

– And olsun ki, biz insanı çamurdan bir hulâsadan yarattık. Sonra onu sarp ve metin bir karargâhta bir nutfe yaptık. Sonra nutfeyi bir kan pıhtısı hâline getirdik. Derken o kan pıhtısını bir çiğnem et yaptık. O bir çiğnem eti de kemiğe kalbettik. O kemiklere de et giydirdik. Bilâhare onu başka yaradılışla inşa ettik. Sûret yapanların en güzel olan Allah'ın şanı ne yücedir.[83]

Hazret-i Ömer (r.a.) bu âyet-i celîleyi okuyunca, hayretini gizlemeyip, **"Sûret yapanların en güzeli Allah'ın şanı ne yücedir."** buyurdu. Âyetin son fıkrası Hz. Ömer'in böyle demesi üzerine indirildi.

Buraya kadar Hazret-i Ömer'in üstünlüğünü anlatan âyet-i celîleleri zikrettik. Bundan sonra da onun hakkında varid olan ve üstadlarımızdan işittiğimiz hadis-i şerifleri nakledelim.

50. MENKIBE: Hazret-i Ömer hakkında varid olan hadis-i şerifler:

Birinci hadis-i şerif:

Ebû Hureyre'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Kıyâmet günü İslâm dini mahşer yerine çok güzel bir sûrette ve süslenmiş olarak gelir. Cenâb-ı Allah ona:

83 Mü'minun: 12-13-14.

– **Sen kimsin?** diye sorar.

İslâm dini:

– **Ben İslâm'ım,** der.

Cenâb-ı Hak:

– **Bunu cennete götürün,** diye emir buyurur.

İslâm dini:

– **Ey Rabbim! Beni aziz tutup ikram eden kimseye izzet ve ikram etmeyince ben cennete girmem,** der.

Cenâb-ı Hak:

– **Seni aziz tutup, sana ikram eden kimseyi getir,** diye emreder.

Bunun üzerine İslâm dini gelip mahşerde bulunan bütün mahlûkatın safları arasında gezer. Hazret-i Ömer'i görünce elini tutup şöyle der:

– **Ey Allah'ım! İşte bu, herkesin beni hakir ve zelil görüp itelediği zaman, beni aziz tutup bana yardımda bulunmuştur.**

Allah Teâlâ:

– **Onu cennete götür,** buyurur.

İslâm dini:

– **Ey Allah'ım! Kıyâmete kadar beni ve Ömer'i sevenleri cennete götürmedikçe onu cennete götürmem,** der.

Cenâb-ı Hak:

– **Seni ve Onu sevenleri cennete götür,** diye emir buyurur.

Bunun üzerine İslâm dini mahşerde dolaşıp Ömer'i sevenleri bulur ve onları cennete götürür.

İkinci hadis-i şerif:

Gudayf bin Hâris rivâyet ediyor: Bir gün Ebû Zer Gıfari'nin yanına bir genç geldi. Ebû Zer ona:

– Siz benim için Allah Teâlâ'dan mağfiret isteyiniz.

Genç:

– Ey Ebû Zer, siz Resûlullah'ın (s.a.v.) sohbetinde bulundunuz. Ben sizin için nasıl Allah'tan mağfiret isteyebilirim? dedi.

Ebû Zer:

– Olsun, iste, dedi.

Genç:

– Bana haber ver. Bende ne gibi iyi işler gördün ki, benim senin için istiğfar etmemi istiyorsun? dedi.

Ebû Zer:

– Sen Hazret-i Ömer'in yanında çok kaldın. Hazret-i Ömer senin iyi kimse olduğunu söyledi. Ve ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in, **"Cenâb-ı Hak, Ömer'in dili üzerinde hakkı koymuştur. Ömer onunla hakkı söyler",**[84] buyurduğunu işittim. Bunun içindir ki, benim için Allah'tan mağfiret istemeni senden istedim.

Üçüncü hadis-i şerif:

Ya'lâ bin Ziyad rivâyet ediyor. Hazret-i Hasan buyurdu ki:

– Bir vakit, Hz. Ömer, Hazret-i Ebû Zer'in elini tutup sıktı. Ebû Zer kendisine, **"Elimi bırak, incitirsin, ey İslâm'ın kilidi",** dedi. Hazret-i Ömer (r.a.), **"Ey Ebû Zer, ne biçim söz söyledin?"** buyurdu. Ebû Zer, "Hatırlıyor musun falan vakit Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Eğer aranızda çıkacak olan fitnelerden korkarsanız,"** (korkmayın çünkü) **Ömer'in berekâtı ile size ulaşmaz. Ey Ömer! Sen İslâm'ın kilidisin",** buyurmuş idi."

Dördüncü hadis-i şerif:

Hazret-i Enes (r.a.) anlatıyor: Bir gün Nebiyyi Muhterem (s.a.v.), Hazret-i Ömer'in yüzüne bakıp tebessüm etti ve şöyle buyurdu:

84 İbni Mâce ve Hâkim.

– Ey Hattab'ın oğlu! Şunun için tebessüm ettim ki, Cenâb-ı Hak Arefe gecesi Arafat'ta bulunanların tümüne bir kere inayet nazarı ile baktı. Sana ise özel olarak inayet bakışında bulundu.

Beşinci hadis-i şerif:

Hazret-i Âişe (r.anhâ) vâlidemiz rivâyet ediyor. Resûlullah (s.a.v.) buyuruyor ki:

- Siz, meclislerinizi Ömer bin Hattab'ı yadetmekle zinetlendiriniz.

Altıncı hadis-i şerif:

Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Dedi ki:

– Her ne zaman salihleri yadedersiniz, Ömer'i yadediniz. Zira biz sahabiler olarak hepimiz ittifak ediyoruz ki, hakikat Hazret-i Ömer'in lisanından feyezan eder.

Yedinci hadis-i şerif:

Huzeyfe bin el-Yemani'den (r.a.) rivâyet olunmuştur. Dedi ki:

– İslâm, Hazret-i Ömer'in hilâfeti zamanında, gelen kimseye benzerdi. Yakınlığı artardı. Hazret-i Ömer'den sonra da giden kimse gibidir. Uzaklığı artar.

Sekizinci hadis-i şerif:

Abdullah bin Mes'ud'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Diyor ki:

– Üç kişinin firaseti kuvvetli olup keskin görüşe sahip idi:

1- Mısır vezirinin firaseti idi. Yûsuf aleyhisselâm hakkında söylediği sözle firasetini izhar etmiştir ki, karısına, "Bu

çocuğa ikramda bulun, ona iyi bak, bundan bize fayda gelir", demişti.

2- Şuayb aleyhisselâmın kızının firaseti ki, Musa aleyhisselâmın dâvetine gelmiş ve babasına, **"Ey baba! Onu ücretle tut. Çünkü o, kuvvetli ve inanılır bir kimsedir"**, dedi.

3- Hazret-i Ebû Bekir'in firaseti ki, kendinden sonra hilâfet makamını Hazret-i Ömer'e verdi. Çünkü Ömer'in adâletli olacağını sezmişti. Bir gün Hazret-i Ali (k.v.) dışarı çıkmıştı. Üzerinde gayet şık ve güzel elbisesi vardı. **"Bu elbiseyi, bana kardeşim, dostum ve gerçek arkadaşım Ömer bin Hattab verdi"**, buyurdu.

Dokuzuncu hadis-i şerif:

Hazret-i Ebû Bekir'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Eğer benden sonra Cenâb-ı Allah, Peygamber göndermiş olsaydı, Ömer'i gönderirdi.[85]

Onuncu hadis-i şerif:

Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Peygamber (s.a.v.) buyuruyor ki:

– İnsanlar bir görüşte bulunsa, Hazret-i Ömer de bir görüşte bulunsa, âyet-i kerîme Ömer'in görüşüne uygun olarak nâzil olur.

Onbirinci hadis-i şerif:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

85 Tirmizî ve Hâkim rivâyet ettiler.

– Ömer, şeytana vurup gözünü kör ettiği gündenberi, şeytan, Ömer'i göremez. Ömer'i gördüğü zaman, onun heybetinden şeytan yere düşüp bayılır.

Onikinci hadis-i şerif:

Fadl bin Abbas'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Ömer bin Hattab benimledir, ben de onunlayım. Ben âhirete irtihal ettikten sonra Cenâb-ı Hak onunla beraberdir. Nerede bulunursa bulunsun daima Allah'ın hıfz-ı emanında bulunur.

Onüçüncü hadis-i şerif:

Abdullah bin Abbas'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor:

– Ömer İslâmiyeti kabul ettiği zaman Cebrâil aleyhisselâm bana geldi ve "Ömer'in Müslüman olmasından, meleklerin sevinç içinde, birbirlerine müjde verdiklerini" haber verdi.

Ondördüncü hadis-i şerif:

Enes bin Mâlik (r.a.) rivâyet etmiştir. Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ömer'e şöyle buyurdu:

– Ey Ömer! Sen benim ümmetimin üzerine bereketsin. Allah Teâlâ'nın senin şanında göndermiş olduğu hususlardan olan zikir ve Kur'ân okumak gibi gündüz nafilelerinden yapamadıklarını gece kaza et. Gece nafilelerinden de yapamadığını gündüz kaza et.

51. MENKIBE: Bu menkıbede Hazret-i Ömer hakkında muteber kitaplardan nakledilen haberler anlatılacaktır.

A'meş'den, o da Süfyan'dan, Süfyan da Abdullah'dan (r.a.) rivâyet etmiştir. Abdullah diyor ki:

– Vallahi ben zannediyorum ki, Hazret-i Ömer'in ameli terazinin bir kefesine konsa, diğer Müslümanların amelleri diğer kefesine konsa, yine Hazret-i Ömer'in ameli ağır gelir.

Şeyh, hekim ve ârif, Zeynüddin Ali bin Tâhir kendi yazdığı kitapta Hazret-i Ömer'in sözünü şöyle naklediyor: **"Münafık o kimsedir ki, dünya onun yegâne ümit ettiği şey ola ameli de günah ve hata ola. Çok yemek yer. Zindeliğini dünya için harcar. Âhiret işine hiç de kulak asmaz."**

Hazret-i Ömer'in mahlûkat üzerine olan şefkat ve merhametinin ne derece olduğunu Ebû'l-Leys Semerkandî (r.a.) **"Tenbihü'l-Gafilin"** adlı kitabında şöyle beyân eder. Hazret-i Ömer bir ihtiyar gayrimüslimin kapı kapı dolaşıp dilencilik yaptığını görür. Dilenciye:

– Benim sana insaf edip acımamı istiyorlar. Gençliğinde senden cizye aldım. Şimdi ise seni bağışlamak gerektir.

Hazret-i Ömer her gün o dilencinin ve âilesinin ihtiyacının Beytü'l-Mal'dan verilmesini emretti.

52. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ali (k.v.) bir mecliste bulunup sohbet ediyorken, sohbet arasında biri Hazret-i Ömer'i medh ü senâ etmeye başladı. Bunun üzerine Hazret-i Ali (k.v.) şöyle buyurdu: "Mahlûkatın içinde Allah Teâlâ, Ömer'in benzerini yaratmamıştır. Hiçbir ana Ömer gibi bir evlât doğurmamıştır. O Ömer'dir ki, Allah Teâlâ'nın gönderdiği dinin onun adâletiyle aziz kıldı. Kendisinden sonra gelen halifeleri zor durumda bıraktı.

Hazret-i Ömer İslâm'ın ilk günlerinde güzel örnekler bırakmıştır. İslâm dininde ilk **"kadı"** tâyin eden, o olmuştur. Beytü'l-Mal'ı o inşa ettirmiştir. **"Posta"**yı ilk icad eden, **"hapishane"**yi ilk defa kuran, Allah'ın emrettiği had cezalarının infazı için ilk defa **"cellad"** kullanan o olmuştur. Şehirlerde mescid ve câmileri ilk defa o

yaptırdı. Müezzin ve benzerleri gibi görev yapanlara ilk defa maaş veren odur. Serhadler meydana getiren de o. İran'ı Müslüman ordusu fethettiğinde Acemlere haracı ilk önce o koydu. Ramazan ayında **teravih namazını cemaatle kılmayı** ilk önce o söyledi. **Teravih** namazı **sünnet** idi, çünkü Peygamber aleyhisselâm kılmıştı. Fakat ümmetime **Farz** olur diye çekindiği için evinde kılardı. Cemaatle kılmazdı. Hazret-i Ömer, **ilk defa teravih namazını cemaatle** kıldırdı.

Hazret-i Ömer'in adaletinin, heybetinin sesi şarktan garba yayılmış olduğu hâlde, kendinde zerre kadar kibir bulunmaz, kendini asla beğenip büyük görmezdi. Kendi eliyle yaptığı işleri kimse yapamazdı. Helâl rızık kazanmak için çalışırdı ve şöyle buyururdu: **"Çalışmayı bırakıp, Allah Teâlâ rızık verir demeyiniz. Zira gökten rızık yağmaz."**

O derece takvâ sahibi idi ki, bir gün kendisine zekâttan elde edilen sütü ikram etmişlerdi. Sütü içtikten sonra, zekâttan olduğunu ve kendisinin zekâttan yiyemeyeceğini anlayınca, parmağını boğazına sokup, içtiği sütü kustu. Kusarken çok sıkıntı ve zahmet çekti. Kustuktan sonra da şöyle niyazda bulundu:

– Ey Allah'ım! Elimden geldiğini yaptım. Damarlarımda kalandan da senin yüce afvına sığınırım.

"Kimya-yı Saadet"te **İmam Gazalî Hazretleri** naklediyor:

– Bir gün ganimet malının içinden çok güzel bir kokuyu Hazret-i Ömer'in evine getirmişlerdi. Hazret-i Ömer âilesine, **"Bu kokuyu satıp parasını fakirlere dağıtalım"**, buyurdu. Bir gün evine girdiğinde eşinin ölçeğinde misk kokusu olduğunu hissetti. Kendisine, **"Bu koku nedir?"** deyince âilesi, **"Koku satıyordum. Elime bulaştı, ölçeğe sürdüm, oradan geliyor"** diye cevap verdi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer ölçeği koku gidinceye kadar toprağa sürdü. Böylece ondaki misk kokusunu giderdi.

53. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) minberde şöyle buyurdu:

– Kadınların mehirlerini fazla tâyin etmeyiniz. Eğer Allah katında fazla olması takdir olunmuş olsaydı, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bunu yapardı. Hâlbuki, Peygamber Efendimiz, âilelerinden hiçbirine fazla mehir vermemiştir. Peygamber aleyhisselâm zevcelerine beşyüz dirhemden fazla mehir vermemiştir. Kızı için de bundan fazla almamıştır.

O esnada bir kadın ayağa kalkarak, "Hüdayi Muteal Hazretleri bize hayli mehir vermektedir", dedi ve Cenâb-ı Hakk'ın,

وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ
إِحْدَيهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا ۚ أَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا

"Eğer bir zevceyi bırakıp da yerine başka bir zevce almak isterseniz, evvelkine yüklerle mehir vermiş de olsanız, o verdiğinizden bir şey almayınız. O malı bir iftira ve açık bir günah isnadı yaparak geri alır mısınız? (Almayın)",[86] meâlindeki âyet-i celîlesini okudu ve "Allah böyle buyuruyor, Ömer bin Hattab bu hakkımızı geri alıyor", dedi. Hazret-i Ömer (r.a.):

– Bütün insanlar Ömer'den daha iyi anlar. Bu kadın doğru söyledi. Ömer hata etti, buyurdu.

Hazret-i Ömer (r.a.) bir gün kadınlara hitap ederek şöyle buyurdu:

– Ey kadınlar topluluğu! Başınızı kaldırın, gözünüzü açın, durumunuzu iyi bilin, alışveriş edin, İslâm'ın gösterdiği yoldan

86 en-Nisâ: 20.

ayrılmayın. Doğru ve dürüst çalışın ki, kimseye muhtaç olmayın. Ve kim ki dinin emrettiği şekilde alışveriş yapmasını bilmiyorsa, alışveriş etmesin. Tâ ki, faize düşüp muahaza edilmesin, buyurdu.

54. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanında Halid bin Velid İslâm ordusunun başkumandanı idi. Hazret-i Ömer onu azledip Sa'd bin Ebi Vakkas'ı yerine tâyin etti. Bir zaman geçtikten sonra Sa'd, Kûfe'de bir saray yaptırmak istedi. O yerin bir tarafı bir Mecusinin evine bitişik idi. Sa'd, Mecusiye:

– **Fazla bir fiyatla evini bana sat,** dedi. Mecusi zât râzı olmadı. Etrafında bulunanlar Sa'd'a:

– Bu Mecusiye bu kadar ricada bulunmaya ne hacet. Evi al, kıymetini kendisine ver, dediler.

Mecusi bu söylentileri işitince, durumu âilesine söyledi ve "Ne yapalım?" diye akıl danıştı. Karısı dedi ki:

– Müslümanların, bir Emîri vardır ki, Mü'minlerin Emîrine **Ömer** derler. Git, Sa'd'ı ona şikâyet et. Sa'd'ın senden elini çekmesi için o emir verir.

Mecusi, Medine-i Münevvere'ye gidip "Mü'minlerin Emîri nerededir?", diye sordu. Müslümanlar kendisine, "Mü'minlerin Emîri sahraya çıktı", dediler. Mecusi, Hazret-i Ömer'in diğer emirler gibi ava çıktığını sandı. Şehirden dışarı çıkıp, hükümdarın hizmetçileriyle hangi taraftan geleceğini gözetlemeye başladı. Hiçbir taraftan bir toz, duman eseri görünmedi. Hazret-i Ömer ise kamçısını başının altına alıp toprağın üzerinde uyumuştu. Mecusi onu uyurken gördü. Fakat Mü'minlerin Emîri olduğunu bilmiyordu. Ömer'i uykudan uyandırıp, "Mü'minlerin Emîri ne tarafa gitti", diye sordu. Hazret-i Ömer:

– **Mü'minlerin Emîri'ni ne yapacaksın?** diye sordu. Mecusi:

– Benim evimi elimden zorla almak isteyen Sa'd'ı ona şikâyet etmeye geldim. Sa'd'ın bu zulmünden beni kurtarmasını kendisinden istirham edeceğim, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ömer saadethanesine gelip hizmetçisine:

– Bana bir kâğıt getir, Sa'd'a bir mektup yazayım, buyurdu. Hizmetçi kâğıt bulamadı, bir koyun kemiği getirdi. Hazret-i Ömer kemiğin üzerine **Besmele**'den sonra:

– Ey Sa'd! Bu mektubum sana ulaştığı zaman hasmını hoşnud et yahud da huzuruma gel, diye yazıp Mecusiye verdi. Mecusi mektubu alıp evine geldi. Karısına:

– Yazık ki, bu kadar uzun yola gidip meşakkat çekmişim. Elime bir kemik parçası verdiler, dedi. Karısı:

– Bir kere mektubu Sa'd'a ver bakalım, Sa'd ne diyecek? dedi.

Mecusi, Sa'd'ın huzuruna çıkmak için sarayının kapısına vardığında Sa'd'ı sarayın kapısının önünde oturduğunu gördü. Askerler karşısında dizilmiş duruyorlardı. Mecusi o kemik parçasını Sa'd'a verdi. Sa'd kemiğin üzerindeki yazıyı okuyunca, Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ömer'in yazısı olduğunu anladı. Çehresi değişerek yüzü sapsarı kesildi. Hemen kalkıp başındaki sarığı açtı boynuna doladı ve ucunu Mecusinin eline vererek:

– Ne yaparsan bana, burada yap. Beni Mü'minlerin Emîri'nin huzuruna götürme. Ben onun siyasetine tahammül edemem, dedi.

Bu sözleri işiten, bu hareketi gören Mecusinin aklı başından gidip, bayılarak yere düştü. Bir müddet sonra ayılan Mecusi:

– Ey Sa'd! Bana İslâm'ı arzet, dedi ve hemen Müslüman oldu. Evini kendi rızâsıyla Sa'd'a bağışladı.

Mecusiye, "Niçin Müslüman oldun?" diye sordular. Mecusi hâdiseyi şöyle anlattı:

– Bunların emirlerini gördüm. Eski bir yamalı hırka giymiş, kırbacını başının altına koymuş toprak üzerinde uyuyordu. Toprak

üzerinde derviş sûretinde uyurken gördüğüm bu Emir'in heybetinin halkın kalbinde de yer ettiğini anladım. Böyle bir Emîr'i bulunan dinin Hak din olduğuna inandım. Müslüman oldum.

55. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ömer, Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in arkasında namaz kılıyordu. Peygamber aleyhisselâm **en-Naziat** sûresini okuyorlardı. En-Naziat sûresinin, **"Ben sizin en yüksek Rabbinizim."** diye Fir'avn'ın kavmine söylediğini beyân eden, yirmi dördüncü âyet-i celîlesini okuduğu zaman, Hazret-i Ömer'in tüyleri ürperdi, galeyana geldi ve:

– Eğer ben o Fir'avn'ın zamanında hazır bulunsaydım, onun boynunu koparırdım, dedi.

Namazı kıldıktan sonra, Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ömer'e:

– Ey Ömer! **Namazda konuştun. Namazını kaza et,** buyurdu. Bunun üzerine hemen Cebrâil aleyhisselâm gelip Hak Teâlâ'nın, **"Yâ Muhammed (s.a.v.), Ömer'e namazını kaza et deme. Biz onun namazını kabul ettik. O namazı bütün ümmetin namazları ile bir kıldık. Biz o merd-i gayûru severiz"**, buyurduğunu haber verdi.

56. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) bir bayram günü namaza beraber çıkmak için Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanına geldi. Mescide gitmek için yola çıktıkları zaman Medine-i Münevvere'nin küçük çocukları Peygamber aleyhisselâmın eteğine yapışıp bayramlık istediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Ömer'e:

– Yâ Ömer! Beni bunlardan satın al, buyurdu. Hazret-i Ömer de, bir parça et, bir miktar hurma ve meyve getirip çocuklara verdi. Bunun üzerine Nebiyyi Muhterem (s.a.v.), Hazret-i Ömer'e:

– Ey Ömer! Sen beni Mâlik bin Za'r'ın Yûsuf aleyhisselâmı satın aldığından daha ucuz satın aldın. Zira Mâlik, Yûsuf aleyhisselâmı, birkaç dirheme satın almıştı. Sen ise beni meyve ve et ile satın aldın, buyurdu.

Hazret-i Ömer:

– **Ey Allah'ın Resûlü! Her ne kadar Yûsuf aleyhisselâmdan ucuzsan da, ondan şirin ve güzelsin,** diye cevap verdi.

❀❀❀

Ömer öyle cesur ve yiğit kişi idi ki, O'nun gölgesinden şeytanlar bile kaçardı. O'nun mektubu ile akmayan Nil nehri akmaya başladı; yerin zelzelesi durdu. Medine'de okuduğu hutbesinin sesi Irak'tan duyuldu. Cenâb-ı Allah O'nun görüş ve isteğine muvafık olarak âyet-i kerîmeler gönderdi. Daha bunlara benzer birçok meziyet ve üstünlüğü vardır.

57. MENKIBE: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in meclisinde Hazret-i Ömer oturuyordu. Fahr-i Âlem kendisine şöyle buyurdu:

– **Ey Ömer! Adâlet nurunu Ömer'e ver diye bana Allah'dan emir geldi. Şimdi onu sana veriyorum. Yeryüzünde adâletle hükmetmek senin nasibindir.**

Hazret-i Ömer Halife olduğu zaman, etraftan insanlar gelip, **"Halife kimdir?"** diye sorarlar, **"Koyunlar kurtlarla birlikte su içiyorlar, beraber dolaşıyorlar"** derlerdi. Hazret-i Ömer o derece adâlet sahabi idi ki, kimsesiz, dul kadınların suyunu kendisi getirirdi. Câriye ve hizmetçilerine yardım ederdi. Unu kendisi alıp götürürdü. Hamallara yardım ederdi. Geceleri Abdurrahman bin Avf ile kervan beklerdi.

58. MENKIBE: Yine Abdurrahman bin Avf diyor ki: Bir gece Hazret-i Ömer, su tulumunu su ile doldurup arkasına almış yürürken yorulmuş olduğu için oturmuştu. Ben kendisine:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Yorulmuşsunuz. Bana verin, biraz da ben götüreyim, dedim.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Bugün benim yükümü sen götürürsen, yarın günahımı kim yüklenip götürür? buyurdu.

Ben:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Senin ne günah yükün var? Sen Peygamber aleyhisselâmın izinden gidiyorsun, dedim.

Hazret-i Ömer:

– Ben eğer bu hilâfet yükünden tamamen ve zararsız olarak kurtulursam, o zaman Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in dostu olurum, buyurdu.

Hazret-i Ömer âhirete irtihal ettikleri zaman oğlu Abdullah, babasını rüyada görür. Sabah olunca, başı açık Mescid-i Nebevi'ye gelerek gördüğü rüyayı şöyle anlatmıştır:

– Ey ashab-ı kiram! Toplanın. Babamın selâmını sizlere ileteyim. Dün gece babamı rüyamda gördüm. Babam âhirete irtihal ettiği andan beri dün geceye dek Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) salâvat-ı şerife getiriyordum. O gece babamı yüzü sararmış, beli iki kat olmuş olduğu hâlde gördüm. Kendisine:

– Ey babacığım, bu ne hâldir? Senin yüzün kırmızı idi, dedim. Babam:

– Ey oğlum, şimdi kurtuldum. Bu ana kadar hesap veriyordum, dedi.

– Babacığım, nasıl hesap verdin?

– Hesapların biri bitiyor, diğeri ona ekleniyordu. Hesapta sıra zekât develerinin bir yularına gelmişti. Zekât develerinin bir yuları var idi ki, onsekiz yerinden bağlamıştım. Artık kullanılacak bir hâli kalmadığından dışarı atmıştım. Cenâb-ı Hak, "O yuları niçin atıp Müslümanların malını heder ettin?" diye bana hesap sordu.

– Sevgili babacığım, bu hesaptan seni kurtaran husus nedir?

Babam:

– Oğlum, bana ben vefât ettiğim zaman kefenimin içine koy diye söylediğim mektubun sebebiyle kurtuldum.

O mektup meselesi şöyledir:

Bir gün Hazret-i Hasan ve Hüseyin (r.a.) efendilerimiz babamın yanına geldiler, selâm verip oturdular. Babam Müslümanların işleriyle meşgul olduğu için selâmlarını işitmedi. İşini bitirdiğinde, kendisine:

– Sana selâm verdik, dediler. Babam:

– İşitmedim, diye cevap verdi. Hemen kalkıp alınlarından öptü. Sonra hazinedarına iki elbise getirmesini emretti. Herbirini birine giydirip kendilerinden özür diledi. Hasan ile Hüseyin babalarının yanına gidip Hazret-i Ömer bize elbise verdi, dediler. Ali (r.a.) bundan çok memnun oldu ve Hazret-i Ömer'in, **"Dünyada iken İslâm'ın nuru, âhirete irtihal ettiği zaman da cennet ehlinin ışığı"** olacağını bildiren hadis-i şerifi haber verdi. Bu haberin çocukları tarafından Hazret-i Ömer'e iletilmesini istedi. Hasan ile Hüseyin (r.a.) babalarının isteği üzerine bu haberi Hazret-i Ömer'e (r.a.) ilettiler. Hazret-i Ömer:

– Her ikiniz de bu sözü babanızdan duydunuz mu? diye sordu.

– Evet, işittik, dediler.

Hazret-i Ömer oğlu Abdullah'a emretti.

– Kâğıt kalem al, Hasan ile Hüseyin'in babalarından, "Ömer hayatta iken İslâm'ın nuru, âhirete irtihal ettiği vakit de cennet ehlinin ışığıdır", **hadis-i şerifi babalarından duyduklarına şehadet ediyorlar, diye yaz.**

Hazret-i Abdullah babasının emrettiğini yazdı. Hazret-i Ömer de, **"Oğlum, bu yazıyı ben ölünce, kefenimin içine ve göğsümün hizasına koy, sıkıntıda kaldığım zaman yardıma yetişsin"**, buyurdu.

59. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ömer (r.a.) Medine-i Münevvere'de yolda gidiyordu. Bir yaşlı kadın, yolda oturan diğer yaşlı kadına, "Eve gir, Mü'minlerin Emîri Ömer geçiyor", dedi.

İhtiyar kadın:

– Kimdir, Mü'minlerin Emîri? Dün buradan geçerken ona Ömer diyorlardı. Bugün Mü'minlerin Emîri oldu. Öyle mi? dedi.

Hazret-i Ömer (r.a.) ihtiyar kadının bu sözünü işitince, hemen geriye döndü ve:

– Ömer'in kendini bilmesi için, Ömer'i Ömer'e gösteren kimdir? buyurdu.

Her gün o ihtiyar kadının kapısına gelir:

– Atılacak çöpün varsa ver atayım, desti boş ise ver su getireyim. Çünkü Ömer'i senden başka kimse bilemedi, buyururdu.

60. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) bir gece Medine-i Münevvere sokaklarında kontrol gezisine çıkmıştı. Bir kadın kızına evin içinde:

– Biraz su getir, sütün içine dök, dedi. Kızı:

– Mü'minlerin Emîri süte su katmayın diye nida ettirmedi mi? dedi. Kadın:

– Ömer burada değil, dedi. Kızı:

– Ömer burada değil ise, Tanrısının ilmi buradadır, dedi.

Hazret-i Ömer bunu duydu. Eve dönünce oğlu Asım'a:

– Senin için bir kız buldum, gidip onu sana alayım, dedi ve gidip o kızı oğlu Asım'a aldı. Bu kadından Abdülaziz dünyaya geldi. Abdülaziz'in oğlu Ömer (Ömer bin Abdülaziz) halife oldu. Onun Halifeliği günlerinde kurt ile koyun bir arada gezerdi.

61. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) bir gece Medine-i Münevvere sokaklarında gezerken bir evden birtakım sesler işitti. Evin

damından içeri girdi. İçeri girdiğinde bir adamı bir kadınla oturmuş içki içerken gördü. Bunun üzerine Ömer:

– Ey Allah Teâlâ'nın düşmanı! Bunca günahları Cenâb-ı Hak örteceğini, cezasını vermeyeceğini mi sanıyorsun? dedi.

Adam çok korkmuştu. Korkusundan ne yapacağını bilemiyordu. Hazret-i Ömer'e (r.a.) şöyle dedi:

– Ey Mü'minlerin Emîri! İyi biliniz ki, ben bir günah işledimse siz dört günahı birden işlediniz!..

1- Cenâb-ı Hak âyet-i kerîmesinde,

وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"... evlere kapılarından gelin ve Allah'dan korkun ki, kurtulasınız.",[87] buyuruyor. Sen ise eve damdan girdin.

2- Yine Cenâb-ı Allah (c.c.) âyet-i celîlesinde,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

"Ey iman edenler, kendi (ev ve) **odalarınızdan başka** (evlere ve) **odalara sahipleriyle alışkanlık temin edip izin almadan ve selâm da vermeden girmeyin. Bu, sizin için daha hayırlıdır. Olur ki, düşünür hikmetini anlarsınız."**[88] buyuruyor. Sen ise Allah Teâlâ'nın bu emrine muhalif olarak hareket ettin.

3- Yine Allah Teâlâ, "(Başkalarının ayıplarını) **araştırmayın"**, buyuruyor. Sen ise başkalarının ayıplarını araştırıyorsun.

87 el-Bakara: 189.

88 en-Nûr: 27.

4- Allah Teâlâ, **"Ey iman edenler! Zannın birçoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır"**, buyuruyor. Sen ise bana karşı su-i zanda bulundun.

Bu sözler Hazret-i Ömer'e çok tesir etti. Yaptığı işten çok pişman oldu. Hatasının keffareti olarak bir köle azad etti. Hazret-i Ömer'in bu hareketini gören o şahıs da yaptığından pişman olup tevbe etti.

62. MENKIBE: Hazret-i Ömer bir gün yatmak için mescidde mübârek başını yere koydu, hemen bir siyah köle gelip:

– Ey Mü'minlerin Emîri, kalk! Kıyâmet günü âlemlerin Rabbi benim hakkımı senden almadan önce, bana insaf et, benim hakkımı ver, dedi.

Hazret-i Ömer hemen kalkıp köleye:

– **Ne istiyorsun? İhtiyacın nedir?** buyurdu. Köle:

– Elbiselerimi yıkamanı istiyorum. Zira ben bir fakir kişiyim. Fakirlere yardım etmen senin asıl vazifelerindendir, dedi.

Hazret-i Ömer:

– Peki, elbiselerini çıkar, temizleyeyim, buyurdu.

Köle elbiselerini çıkardı ve Hazret-i Ömer'e:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Ben çıplak durmaya sabredemem elbiselerini çıkar bana ver de onları giyeyim, dedi.

Hazret-i Ömer kendi elbiselerini çıkarıp köleye verdi. Kendisi beline bir peştemal sarıp, çamaşırlarını yıkadı. Köleden özür dileyip hakkını helâl etmesini istedi. Bunun üzerine köle şöyle dedi:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Eğer sana merhamet etmeseydim sana hakkımı helâl etmezdim. Sen iyi biliyorsun ki, kıyâmet günü, şarkdan garba kadar bütün Müslümanların, çıplaklarından, açlarından, yoksullarından sana sorarlar. O zaman sen ne cevap vereceksin?

Kölenin sözlerini dinleyen Hazret-i Ömer (r.a.) ağladı. Köleden özür dileyip, gönlünü hoş etmek için kendi elbiselerini ona bağışladı. Ağlayarak geri dönüp evine gitti.

63. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in (r.a.) halifeliği zamanında bir kervan Medine-i Münevvere'ye gece vakti gelip konakladı. Kervanda bulunanların tümü kâfir idi. Çok yorgun olduklarından uyumuşlardı. Hazret-i Ömer, **"Bunların bir şeyini çalarlar, sonra Allah katında ben mesul olurum"** diye düşündü. Abdurrahman bin Avf'la beraber kervanı sabaha kadar beklediler. Sabah olunca Hazret-i Ömer dönüp evine geldi. Kervan halkından biri Mü'minlerin Emîri Ömer'in izini takip etti. Sonunda, "Bu zât kimdir ki, sabaha kadar kervanı bekledi", diye soruşturdu. **Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ömer** olduğunu öğrenince, gidip kervan halkına, **"Bize gece bekçilik eden Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ömer'dir"**, dedi. Kâfirler kendi aralarında, "Müslüman olmayanlara bu derece şefkat ve merhametli olan bir zâtın, Müslümanlara olan şefkat ve merhametinin miktarı ne olur?" dediler. Hepsi toplanıp Hazret-i Ömer'in huzurunda **Müslüman** oldular.

64. MENKIBE: Hazret-i Ömer, Selman-ı Farisi'yi İran'a **vali**, Ebû Muse'l-Eş'arî'yi de **hâkim** tâyin etmişti. Herbirine Beytü'l-Mal'den iki dânik maaş bağlamıştı. Beytü'l-Mal'den bir de mescid yapılmasını emretmişti.

Selman-ı Farisi gidip valilik makamında idarî işleriyle ve mescidi inşa etmekle meşgul oluyordu. Ebû Muse'l-Eş'arî ise ayrı bir yerde yerleşip mü'minlerin arasındaki muhakemede hükmetmeye başladı. Selman-ı Farisi kendi maaşından bir dânik ile Şamî kilim aldı. Zira bir hastalığı vardı. Şamî o hastalığa fayda ediyordu. Diğer bir dânik ile de iki arpa ekmeği aldı. Yemeği yedikten sonra kendi kilimini serip üzerinde biraz uyudu.

Ebû Muse'l-Eş'arî, Halife'ye şöyle bir mektup yazdı:

"Selman, Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) gidişatını, yaşayış tarzını, ashab-ı kiramın gidişatını bırakmıştır. Çeşitli yemekler yiyor, yumuşak ve güzel yataklarda uyuyor. Müslümanların işlerine bakmıyor."

Hazret-i Ömer mektubu okuyunca, Selman-ı Farisi'yi vazifesinden azletti.

Selman-ı Farisi Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman, başta Halife olmak üzere bütün Müslümanlar onu istikbal ettiler. Selman uzaktan Hazret-i Ömer'i görünce deveden indi, gidip tokalaştı ve:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Benim hakkımda ne işittin ki, beni azlettin, dedi.

Hazret-i Ömer (r.a.), iki arpa ekmeğini yediğini, Şamî kilim aldığını ve kilimin üzerinde uyuduğunu, bir bir kendisine söyledi. Selman da hastalığından bahsetti, sonra bir daha yapmayacağına dair tevbe etti. Bunun üzerine Hazret-i Ömer:

– Ey Selman! Eğer bende kötü ve çirkin olan bir şeyi görürsen, bana haber ver ki, ben de tevbe edeyim. Bunun üzerine Selman:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Ben işittim ki, sende biri yeni, biri eski olmak üzere iki elbise varmış. Bilirsin ki, Peygamberimiz Efendimiz'in hiçbir zaman iki elbisesi olduğu vaki değildir.

Hazret-i Ömer (r.a.):

– Evet bir zaman iki elbisem vardı, fakat onlardan birisini fakire verdim, tevbe ettim. Hiçbir zaman iki elbise edinmeyeceğime dair söz verdim.

65. MENKIBE: Hazret-i Ömer'in zamanında İran fethedildi. Deve, at, koyun, sığır, altın, gümüş, köle ve câriyeden birçok ganimet malı getirdiler. Mü'minlerin Emîri Ömer, ganimet malının hepsini Müslümanlara taksim etti. Kendisine hiçbir şey ayırmadı. Gece vakti eve geldiklerinde, evde yiyecek hiçbir şey bulunmadığından

hanımı, "Neden bizim için iki dirhem getirmedin. Bu gece evde yiyecek hiçbir şey yoktur", dedi. Hazret-i Ömer:

– Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerîm'inde, **"Siz bütün zevklerinizi dünya hayatı içinde** (yaşayıp) **bitirdiniz. Bunlarla safâ sürdünüz"**, buyuruyor. Cenâb-ı Hakk'ın bu âyet-i kerîmede bildirdiği kimselerden olurum diye korktum. Cenâb-ı Hakk'ın, **"Sizi dünya hayatı aldatmasın"**, meâlindeki âyet-i kerîmede bildirilen insanlardan olurum diye de korktum. Peygamber aleyhisselâm:

– **Ey Allah'ım! Beni yoksul olarak yaşat, yoksul olarak öldür, kıyâmet günü de beni yoksullarla haşret,** diye Cenâb-ı Hakk'a niyazda bulunmuştur. Ben buna muhalefet edersem, kıyâmet günü Resûlullah (s.a.v.)'den uzak kalırım diye korktum, buyurdu.

Evde hiçbir şey bulunmadığını gören ve öğrenen Hazret-i Ömer dışarı çıkıp mescide gitti. Minbere çıkıp **"Namaza"** diye yüksek sesle hutbe okumaya başladı. Hutbede:

– Ey insanlar! Eğer kıyâmet gününün korkusu olmasaydı, bu gördüğünüz işlerden başka işler olurdu. Fakat kıyâmet korkusu bizi heva ve hevesimize uymaktan alıkoydu. Bu gece evimde yiyecek bir şey yoktur. Bu gecenin ihtiyacını giderebilmem için bana iki dirhem kim borç verebilir? buyurdu.

Bu sözleri işiten ashab-ı kiram ağlamaktan kendilerini alamadılar. İçlerinden Abdurrahman bin Avf, Hazret-i Ömer'e iki dirhem borç olarak verdi.

66. MENKIBE: Cenâb-ı Hak Müslümanlara İran'ın fethini Hazret-i Ömer'e müyesser kıldı. İran'ın fethedileceği gece Hazret-i Osman (r.a.), Hazret-i Ömer'in huzuruna geldi. İçeri girdiklerinde Hazret-i Ömer'in acele mektup yazdığını gördü. Hazret-i Ömer'e selâm verdi, Ömer selâmı almadı. Hazret-i Ömer mektubu bitirdi,

lambayı söndürdü, ondan sonra Osman'ın selâmına mukabelede bulunarak şöyle buyurdu:

– Ey Osman! Lambanın yağı Beytü'l-Mal'dan temin edilmiştir. O, Müslümanların hakkıdır. Müslümanların işi için mektup yazarken lambayı yaktım. Müslümanların hakkı olan o lambanın ışığında selâmını alamadım. Çünkü Müslümanların hakkına tecavüz eder de Müslümanlar yarın kıyâmet günü bunu benden isterler. Allah katında sorumlu olurum, Allah'ın sualine cevap veremem diye korktum. Bunun için selâmını almadım, buyurdu.

67. MENKIBE: Cenâb-ı Allah dört unsur olan toprak, hava, su ve ateşi Hazret-i Ömer'e muhassar kıldı. Toprağın kendisine itaat etmesinin örneği:

Halifeliği günlerinde Medine-i Münevvere'de bir zelzele oldu. İnsanlar çok korktular. Hazret-i Ömer halkı toplayıp, minbere çıkarak hutbe okudu. Hutbede:

– Ey müslümanlar! Ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in, "Yer sarsıntısı iki şeyden meydana gelir: Biri zina, diğeri zulüm", **buyurduğunu işittim. Peygamber aleyhisselâm devamla buyurdu:** "Halk arasında zina ve zulüm aşikâr olduğu vakit, yer buna güç getiremez. Cenâb-ı Hakk'a yalvarır, inler ve sallanır. Tâ ki, Allah'ın emri ile zina ve zulüm eden kimseleri helâk ede." **Şimdi, eğer günahkâr ben isem, ben tevbe ettim. Siz de tevbe ediniz.** Müslümanlar tevbe ettiler. Sonra Hazret-i Ömer kamçısını yere vurdu ve:

– Ey yer! Sen tevbe edenlerin altında yine sallanıyorsun. Şayet durmazsan, sana öyle bir kamçı vururum ki, onu kıyâmete dök söylerler, buyurdu. Yer hemen sakin oldu. İşte bu, toprağın Hazret-i Ömer'e itaat etmesidir. Nitekim Hazret-i Musa aleyhisselâma itaat edip Karun'u içine çekti.

Havanın Hazret-i Ömer'e itaat ettiğine gelince:

Hazret-i Ömer'in hutbede söylediği, **"Ey Sâriye, dağa dağa!.."** sözünü tâ Nihavend'de bulunan Sâriye'ye ulaştırması örnek olarak gösterilebilir. Bunun kıssası 30'uncu menkıbede zikredilmiştir. Süleyman aleyhisselâma da rüzgâr musahhar kılınmış idi.

Ateşin Hazret-i Ömer'e musahhar kılınması ise, şöyle ifade edilmektedir:

Yemen yolunda bir kuyu vardı. Ona **"Aden"** kuyusu denirdi. İçi ateş ile dolu idi. O kuyunun yanından geçen herkes yanardı. Bu haberi Hazret-i Ömer işitince, kuyunun başına vardı ve kamçısı ile kuyunun üzerine vurarak, **"Ömer'in kamçısından korkmuyor musun ki, Muhammed ümmetini yakıyorsun?"** buyurdu. Kuyudaki ateş sönerek kayboldu. Kıyâmete kadar o ateş bir daha görünmez. Bilginler, o ateşin Şuayb aleyhisselâma isyan eden kavme indirilen ateş olduğunu rivâyet ederler.

68. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ömer yoksullara mal dağıtıyordu. Bir kişi yanında bir oğlan ile geldi. Hazret-i Ömer çocuğun babasına:

– Sübhanallah, bu ne benzeme! Bu çocuğun sana benzediği gibi hiçbir kimseyi görmedim ki, birbirine benzesin. Bunun üzerine adam şöyle dedi:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Bu çocuğun birtakım acayip hâllerinden sana haber vereyim. Ben bir yola gitmek istedim Karım bu çocuğa hamile idi. Annesi bana, "Beni bu hâlde bırakıp gidecek misin?" dedi. Ben de, "Karnında bulunanı Allah'a emanet ederim." dedim ve yolculuğa çıktım. Yolculuğumdan döndüğümde çocuğun annesi ölmüştü. Bir akşam komşularla konuşurken, karşımızdaki mezarlıkta bir ateş gördüm. Bu ateş nedir? diye sordum. Bana:

– Bu ateş senin karının mezarından çıkar. Biz bunu her gece böyle görürüz, dediler. Ben:

– Sübhanallah, o kadın namazını kılar, orucunu tutardı. Acaba bu ateş nedendir, diye merak ettim. Gittim kabrini açtım. Gördüm ki, bir lamba yanıyor. Bu çocuk da onun ışığı altında oynuyordu. O anda bir ses işittim, bana şöyle diyordu: **"Bu çocuğu bize emanet etmiş idin. Şimdi sana veriyoruz."** Ben "Ne olaydı anası da diri olsaydı", dedim. Bunun üzerine:

– Eğer anasını da bize emanet etmiş olaydın, onu da çocuk gibi sana geri verirdik, diye bir ses işittim.

69. MENKIBE: Halife Hazret-i Ömer (r.a.), Ebû Muse'l-Eş'arî Hazretlerini vali tâyin etmişti. Bir müddet sonra ona mektup yazdı. Mektupta diyordu ki:

– İdarecilerin iyisi o kimsedir ki, insanlar onun sebebiyle iyi olurlar. Kötü olanı da, insanların kendi sebebiyle kötü olan kimsedir. Ey Ebû Musa! Sakın elini geniş tutma ki, o zaman insanlar da ellerini geniş tutarlar. Senin benzerin, otu çok yeyip semizlenen ve semizliği ölümüne sebep olan hayvan gibi olur. Çünkü semizlenen hayvanı eti için keserler.

Bir gün Hazret-i Ömer, Hazret-i Huzeyfe ile beraber oturup sohbet ediyorlardı. Hazret-i Ömer, Hazret-i Huzeyfe'ye şöyle buyurdu:

– Ebû Huzeyfe, Resûlullah (s.a.v.) sana münafıkların gizli hâllerini söylemişti. Bende münafıkların hâllerinden ne görüyorsun?

Huzeyfe:

– Allah korusun, bunu nasıl söylüyorsun? Ben senin hakkında Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) böyle bir şey işitmedim.

Yine Hazret-i Ömer (r.a.) bir gün oturuyordu. Verâdan bahsediyordu. Bir ara şöyle buyurdu:

– Haram veya şüpheli olur korkusu ile helâl olan yetmiş şeyden elimi çektim.

Hazret-i Ömer (r.a.), yemek yerken yedi veya dokuz lokmadan fazla yemezdi.

70. MENKIBE: Şeyh Gül Abâdî Hazretleri **"Tâ'arruf"** adlı kitabında şöyle diyor: Hazret-i Ömer (r.a.), **Üveys-i Karani**'nin vasıflarını Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) işitmişti. Üveys'i hiç görmemişti. Onu çok medhediyordu. Peygamber aleyhisselâm ve Hazret-i Ömer'e vasiyet etmişti, onun hakkında. Hazret-i Ömer Halife olduğu zaman, bir arefe günü minbere çıktı ve:

– Yemenli ve Iraklı olanlar kalkıp ayrı ayrı otursunlar, diye emir verdi. Onların arasından birine:

– **Nerelisin?** diye sordu.

– Karenliyim, dedi.

– **Üveys-i Karani**'yi tanıyor musun? buyurdu.

– Tanıyorum. Bizim aramızda ondan daha fakir, ondan daha divane kimse yoktur.

Hazret-i Ömer bunu duyunca ağladı ve:

– Ben Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) onun hakkında, "Kıyâmet günü Rabia ve Mudar kabileleri koyunlarının tüyü sayısınca kimseler Üveys'in şefaati ile cennete girerler", **buyurduğunu işittim.**

Bu iki kabile Arab kabileleri içinde en büyükleri olup koyunlarının sayıları belirsiz idi.

Harem bin Hayyan diyor ki:

– Bunu işittiğim zaman, hemen Kûfe'ye gittim. Onu aradım. Üveys'i Fırat nehrinin kenarında elbisesini yıkarken, abdest alırken buldum. Kendisine selâm verdim. Selâmımı alıp bana baktı. Musafaha yapmak istedim, yanaşmadı. Kendisine, "Allah sana rahmet etsin, nasılsın ey Üveys?" dedim, bana bir ağlamak geldi içimden, ağladım. Benim ağlamam üzerine o da ağladı ve dedi ki:

– Ey Harem bin Hayyan! Allah sana rahmet etsin, sen nasılsın ey benim kardeşim! Sana kim yol gösterdi, benim burada olduğumu sana kim bildirdi?

Ben:

– Görmeden, benim ve babamın adını nasıl bildin? Beni nasıl tanıdın? dedim.

– Alim ve Habir olan Allah Teâlâ bildirdi. Mü'minlerin ruhu birbirini tanır, diye cevap verdi.

Ben:

– Bana Resûlullah (s.a.v.)'den haber ver, dedim.

Üveys:

– Canım, varlığım ona feda olsun. Ben onu göremedim. Hadîsini başkasından işittim. Muhaddis ve müftü olmayı istemem.

– Bana bir âyet oku. Onu senden işitmek istiyorum; bana vasiyet ve duâ et, onunla amel edeyim. Seni çok seviyorum, dedim.

Hemen elimden tuttu. Beni alıp Fırat nehrinin kenarına götürdü. Ve **Eûzübesmele** çekerek şu âyet-i celîleyi okudu:

وَمَا خَلَقْنَا السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لٰعِبِيْنَ
مَا خَلَقْنٰهُمَآ اِلَّا بِالْحَقِّ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ
اِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيْقَاتُهُمْ اَجْمَعِيْنَ ۙ يَوْمَ لَا يُغْنِيْ مَوْلًى
عَنْ مَّوْلًى شَيْـًٔا وَّلَا هُمْ يُنْصَرُوْنَ ۙ اِلَّا مَنْ رَّحِمَ اللّٰهُ ؕ
اِنَّهٗ هُوَ الْعَزِيْزُ الرَّحِيْمُ ۧ

– Bu gökleri, yeri ve ikisi arasındakileri oyun yapar olduğu hâlde (abes) bâtıl yaratmadık. Bu ikisini hak ile yarattık. Fakat çokları bunu bilmezler. Kıyâmet günü onların hepsine mîkattır. O günde hiçbir veli yakınlarına hiçbir şeyle faide veremez. Nâzil olan azabdan menolunmazlar. Allah Teâlâ'nın rahmet ettiği mü'minler bunun dışındadır. O aziz ve rahimdir.[89]

Sonra bana şöyle dedi:

– Ey Hayyan oğlu! Baban Hayyan öldü. Sen de yakın bir zamanda ölürsün. Ya cennete girersin, yahud cehenneme. Hazret-i Âdem, Nuh, İbrahim Halilullah, Musa, Davud, İsâ aleyhimüsselâm öldüler. Hazret-i Muhammed aleyhisselâm da öldü. Ebû Bekir, Ömer de öldüler. Ah Ömer! Ah Ömer!..

Ben:

– Allah sana rahmet etsin, Ömer ölmedi, hayattadır, dedim.

Üveys:

– Cenâb-ı Hak bana haber verdi ki, o da âhirete irtihal etti, dedi ve kısa bir duâ yaparak şu vasiyette bulundu:

– Benim sana vasiyetim şudur ki, Allah Teâlâ'nın kelâmı olan Kur'ân-ı Kerîm'in ve iyi kimselerin yolundan git. Hiçbir an ölümü hatırlamaktan geri kalma. Kavmine nasihati ve cemaati terk etmeyeceksin ki dinsiz olarak âhirete gidersin.

Birçok duâlarda bulunduktan sonra:

– Ey Harem bin Hayyan! Şimdi gidin. Bundan sonra ne ben seni görürüm, ne de sen beni görürsün. Beni duâ ile yadet. Ben de seni duâ ile yadederim." Ağlaşıp birbirimize veda ettik. Onu ömrünün sonuna dek bir daha göremedim. Onun yerini bana gösteren Hazret-i Ömer'e hayır duâ ederim. Çünkü o bana yol gösterdi. Onun tarafına beni iletti. Onun irşadı olmayaydı ben onu nerde bulurdum.

89 Dûhan: 38-39-40-41-42.

71. MENKIBE: Ebû'l-Leys Semerkandi'nin **"Tenbihü'l-Gafilin"** adındaki kitabında zikredilmiştir. Hazret-i Ömer (r.a.) Şam'dan kaplar içinde gelen zeytinyağını muhtaçlara taksim ediyordu. Oğlu önünde oturuyordu. Boşalan kaplara oğlu elini sürdü, eli yağlandı. Yağlı elini saçına sürdü. Hazret-i Ömer oğlunu görünce, süratle oğlunun elini tutarak, onu hamama götürüp başını yıkattı ve oğluna:

– Ey oğlum! Bana verilecek azabdan, bu daha kolaydır, buyurdu.

Yine **"Tenbilü'l-Gafilin"** adlı kitapta zikredilir. Birisi karısını şikâyet etmek için Hazret-i Ömer'in huzuruna gelir. Ömer'in evinin kapısına geldiğinde içerde bir münakaşa olduğunu işitir. Kulak verir, içerde Hazret-i Ömer'in hanımı Ümmü Gülsüm'ün Hazret-i Ömer'e birçok sözler söylediğini duyar. Ömer'in hiç cevap vermeyip sabrettiğini anlar. O adam kendi kendine, "Ben karımdan şikâyet etmek istiyorum. Hâlbuki o şimdi karısından gördüğü bu muameleden dolayı daha çok elem çekmektedir", der, geri döner. Bu sırada Hazret-i Ömer dışarı çıkar, adamın dönüp gittiğini görür. Hazret-i Ömer adama niçin geldiğini sorunca adam:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Ben size karımı şikâyet etmeye gelmiştim, fakat saadethanenizde geçen hâdiseyi işittim. Onun için geri dönüp gidiyordum, dedi. Hazret-i Ömer şöyle buyurdu:

– Karımın benim üzerimde bulunan haklarından dolayı onun kusurunu afvederim. Benim üzerimdeki hakları şunlardan ibarettir:

1- O benimle cehennem arasında perdelik vazifesini görür,
2- Nefsim onunla sakin olup, haramdan beni korur,
3- Evden dışarı çıktığım zaman, evimi korur,
4- Elbiselerimi yıkar,
5- Ekmeğimi pişirip, yemeğimi yapar,
6- Çocuklarıma bakar, onları kimseye muhtaç etmez.

İşte onun benim üzerimde olan bu haklarından dolayı ben onu bağışladım.

Adam bu sözleri işitince, karısının kusurlarını bağışlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAZRET-İ EBÛ BEKİR ES-SIDDÎK İLE ÖMERÜ'L FÂRUK (R.A.)

"Peygamberlerden hiçbir peygamber yoktur ki, onun gök ehlinden iki veziri, yer ehlinden de iki veziri olmasın. Benim gök halkından vezirlerim, Cebrâil ve Mikâil'dir. Yer ehlinden vezirlerim ise, Ebû Bekr ile Ömer'dir."

[Hadis-i Şerif]

❁❁❁

1. MENKIBE: "Mesâbih" adlı **hadis kitabı**nda, Hazret-i Ebû Bekir ile Hazret-i Ömer'in (r.a.) menkıbeleri bölümünde, Ebû Hureyre'den rivâyet edilen hadis-i şerifte Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular ki:

– Bir adam öküzünü sürüp giderken yoruldu, öküze bindi. Cenâb-ı Hak öküze nutuk verdi. Öküz, "Biz binilmek için değil, çift sürmek için yaratıldık", **dedi. İnsanlar bunu işitince,** "Sübhanallah, öküz de konuşur mu?" **dediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), "Evet, öküz gerçekten konuşur. Ben buna inanıyorum, Ebû Bekir ve Ömer de iman ederler",** buyurdu. Hâlbuki Ebû Bekir ve Ömer o anda orada bulunmuyorlardı.

2. MENKIBE: Ebû Said el-Hudri'den rivâyet edilmiştir. Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Sizin gökyüzündeki parlak yıldızı gördüğünüz gibi, ehl-i cennetle (cennetin en iyi mertebelerinden olan) **İlliyyin ehli birbirlerini görürler. Ebû Bekir ve Ömer onlardandır. Fakat onlar bu dereceden daha yüksek bir derecede bulunurlar.**

Hazret-i Enes (r.a.) rivâyet ediyor, Peygamberimiz Efendimiz (s.a.v.) buyurdular ki:

– Ebû Bekir ve Ömer (r.a.) peygamberler hariç, gelip geçen ve gelecek olan insanlardan cennete girenlerin seyyididirler.

Huzeyfe Hazretlerinden rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Benden sonra iki kimseye uyun: Ebû Bekir ve Ömer'e.

Enes'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Dedi ki: Resûlullah (s.a.v.) mescide girdikleri zaman Ebû Bekir ve Ömer'den başka hiçbir kimse başını kaldırıp Resûlullah'a bakamazdı. Ebû Bekir ve Ömer, Peygamber aleyhisselâma bakıp tebessüm ederlerdi.

İbni Ömer'den (r.a.) rivâyet edilmiştir: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün evden çıktılar. Ebû Bekir sağında, Ömer solunda, Peygamber aleyhisselâm ortada her ikisinin ellerini tutmuş olduğu hâlde mescide girdiler. Nebiyyi Muhterem (s.a.v.) **"Kıyâmet gününde biz böyle ba'solunuruz"**, buyurdular.

3. MENKIBE: "Mesâbih" adındaki **hadis kitabı**nda Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'in menkıbeleri babında, Tabiinden olan **Abdullah bin Hatbe**'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'i (r.a.) gördüğünde, **"Bu ikisi göz ile kulaktır"**, buyurdular. Yani, bu ikisi dinde göz ile kulak gibidirler.

Ebû Said el-Hudri Hazretlerinden rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu:

– Peygamberlerden hiçbir peygamber yoktur ki, onun gök ehlinden iki veziri, yer ehlinden de iki veziri olmasın. Benim gök

halkından vezirlerim, Cebrâil ile Mikâil'dir. Yer ehlinden vezirlerim ise, Ebû Bekir ile Ömer'dir.[90]

4. MENKIBE: **Ebû'l-Alkame**'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki:

– Bir büyük kafile içinde bulunuyordum. Bir Emîrimiz vardı ki, onun emri ile konaklar, onun emri ile göçerdik. Bir yere konakladığımızda Emîrimiz olan o adam, Ebû Bekir ve Ömer'e küfretti. Her ne kadar biz onu menetti isek de kötü konuşarak iki büyük sahabeye dil uzatmaktan vazgeçmedi. O gece rüyamda gördüm ki, sabah olmuş, yüklerimizi hayvanlara yüklemiştik. Emîrimizin hareket emrini vermesini bekliyorduk. Onun tarafından bir haber gelmeyince, yanına gittik. Bir de gördük ki, Emîrimiz bağdaş kurmuş oturuyordu. Ayaklarını bir örtü ile örtmüştü. Ayaklarını açtığımız vakit, ayaklarının domuz ayağı şekline girmiş olduğunu gördüm. Hayvanını eğerledik, onu bindirdik. Bir kiliseye vardık, kilisenin etrafında domuz yayılıyordu. Oraya varır varmaz hayvanından atlayıp ayak üzere durdu. Üç kere domuz gibi bağırıp, domuzların içine karıştı. Onlar gibi domuz olup gitti. Nefislerimizin şerrinden, kötü amellerimizden Allah'a sığınırız.

5. MENKIBE: **"Ravzatü'l-Ulema"** kitabının yazarı fakîh **Ebû'l-Leys, Nasr Ahmed bin Muhammed el-Hayr**'ın şöyle dediğini rivâyet ediyor:

– Ben, Buhara pazarında Tûs pazarına giderken, yolda Ferğane'nin -Türkistan'da bir şehir- İskenderiyye köyünden bir adamla arkadaş oldum. Kendisine:

– Nereden geliyorsun, nereye gidiyorsun? diye sordum. Bana:

– Ferğane'den geliyorum, bir kadın için üçyüz dirhem ücretle hacca gidiyorum, dedi. Ben:

90 Tirmizî rivâyet etmiştir.

– Hac vakti geçti, dedim.

– Bizim için Tûs'da bir yer vardır. Orada **Hazret-i Ali**'nin temiz neslinden **Ali bin Musa er-Rızâ**'nın kabri vardır. Biz oraya Meşhed deriz. Biz oraya gidip haccederiz, orası bizim için hac yeridir, dedi. Bazı konuşmalarından Rafızî mezhebinden olduğunu anladım. Sözlerine cevap verdim, onu orada bırakarak Tûs'a döndüm. Hâdiseyi o zamanın hâkimi olan **Ebû'l-Fadl**'a anlattım. Hâkim, "Onunla niye arkadaşlık yapmadın, küfrünü meydana çıkarırdın. Bu bize bir delil olurdu, biz de onları o yerden çıkarırdık", dedi. Bunun üzerine ben hâkimden izin alıp Meşhed'e gittim. Birçok geceler bir arada kalıp onunla çok düşüp kalkınca beni kendi mezhebinden olduğumu sandı. Rafızî bana:

– Sen artık bizden oldun. Bizim imamımızı ve efendimizi ziyaret etmez misin? dedi.

– Evet ziyaret ederim, dedim. İmamlarını ziyaret etmeye gittiğimizde, bize namaz kıldırdı. Namazda okurken Kur'ân-ı Kerîm'i tahrif ederek okudu. **La uksimu** sûresindeki, **"İnne aleyna cem'ahü ve Kur'âneh"** âyet-i kerîmesindeki **"Aleyna"**yı tahrif ederek **"Aleyyen"** okudu. Ben namazdan sonra namazı tekrar kıldım.

Sonra beni başka bir büyüklerinin yanına götürdü. Ziyaretine gittiğimiz adamın -Allah korusun- ayağı köpek ayağı gibi, ağzı ve sesi de köpek ağzı ve sesi gibi olduğunu gördüm. Ferğaneli adam:

– Bu başka şekle giren adam, her gün Allah'a bin kere küfrediyor, Ebû Bekir ve Ömer'e de bin kere lânet ediyordu. Cenâb-ı Allah azab olarak onu bu şekle soktu, dedi.

Bundan sonra ben o adamdan ayrıldım, Tûs'a gittim. Hâkime durumu olduğu gibi anlattım. Hâkim, Meşhed'e onları oradan çıkarmak için gitti. Fakat muvaffak olamadı.

6. MENKIBE: Hazret-i Ömer (r.a.) mescide herkesten önce gitmeyi âdet edinmiş idi. Bir gün âdeti üzere mescide giderken bir de bakar ki, bir oğlan önünde süratle mescide doğru gidiyor. Hazret-i Ömer çocuğa:

– Sana daha namaz farz olmadı, niçin böyle süratle koşup mescide gidiyorsun? dedi. Çocuk:

– Niçin koşarak mescide gitmeyeyim ki, dün bir çocuk vefât etti. Hazret-i Ömer çocuğun bu cevabı karşısında o kadar ağladı ki, gözlerinden kan geldi.

7. MENKIBE: Sefine (r.a.) rivâyet ediyor. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mescid-i şerifi inşa etmeye başladığında, mübârek eliyle bir taş koydu ve Ebû Bekir'e (r.a.), **"Sen de taşını benim taşımın yanına koy"**, daha sonra Hazret-i Ömer'e (r.a.), **"Ey Ömer! Sen de taşını Ebû Bekir'in taşının yanına koy"**, dedi ve devamla, **"Bunlar benden sonra halifelerdir"**, buyurdular.

8. MENKIBE: Ashab-ı güzinin çocukları bir araya gelip oynarlardı. Çocuklar oynarken içlerinden Hazret-i Ebû Bekir'in oğlu, Hazret-i Ömer'in oğluna:

– Sen uzun fikirlinin oğlusun, dedi.

– Hazret-i Ebû Bekir'in oğlu bana, uzun fikirlinin oğlu, dedi diye şikâyette bulundu.

Hazret-i Ömer, bu sözü söyleyen çocuk bunu muhakkak büyüklerinden işitmiştir, diye üzüldü. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna varıp durumu anlattı. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, Hazret-i Ebû Bekir'i huzurlarına çağırıp:

– Sen yatağa yatmak için girdiğinde ne düşünürsün? diye sordu.

Ebû Bekir:

– Yâ Resûlallah! Yatağa yattığım zaman bir nefes aldığımda, ikinci bir nefesi almak acaba bana nasip olur mu? Yoksa nasip olmaz da ölür müyüm? diye düşünürüm, dedi.

Sonra Hazret-i Ömer'e dönerek:

– Ey Ömer! Sen yatmak için yatağa girdiğinde ne düşünürsün? buyurdu.

Hazret-i Ömer:

– Ya Resûlallah! Ben yatağa yatmak için girdiğimde, acaba sabaha çıkar mıyım, yoksa çıkamaz mıyım? diye düşünürüm, cevabını verdi.

Resûlullah (s.a.v.):

– Ey Ömer! Sen söyle. Ebû Bekir'in düşünmesine nisbetle senin düşünmen ne kadar uzundur? Hükmünü sen ver, buyurdu.

Hazret-i Ömer kendisini Ebû Bekir'den daha uzun düşünceli olduğunu kabul etti.

❁❁❁

Evet, Hazret-i Ömer'in sabaha kadar olun düşüncesi, Hazret-i Ebû Bekir'in bir nefes miktarı olan düşüncesine nisbetle daha uzundur. Fakat bizim gibilerin düşünmesine nisbetle gayet kısadır. Çünkü bizim yaşımız ilerleyip ihtiyarladıkça dünyaya olan tama'ımız artar, arzularımız uzar. Biz senede bir kere olsun, gelecek seneye yetişebilir miyiz diye düşünmeyiz. Allah cümlemizi uzun emelden, dünya arzularına râm olmaktan, kısa amelde bulunmaktan korusun, âmin.

9. MENKIBE: İmam Begavi, **"Me'alimü't-Tenzil"** isimli tefsir kitabında; **"... Namazda pek bağırma, sesini o kadar da kısma.**

İkisinin arası bir yol tut.",[91] meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde şöyle buyuruyor:

Ebû Katade'den gelen rivâyeti, bize **Ebû Osman Said bin İsmail** nakletti. Şöyle ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir'e buyurdu ki:

– Senin yanından geçtim. Sen Kur'ân okuyordun. Kur'ân-ı Kerîm'i hafif bir sesle okuyordun. Hazret-i Ebû Bekir:

– Benim münâcatta bulunduğum Rabbim benim okumamı işitir, dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir'e:

– Biraz sesini yükselt, buyurdu.

Hazret-i Ömer'e (r.a.):

– Senin yanından geçiyordum. Sen Kur'ân okuyordun, sesini çok yükseltmiştin, buyurdu.

Hazret-i Ömer:

– Uyuyanları uyarır, şeytanı yanımdan kovarım, dedi. Bunun üzerine Resûl-i Muhterem (s.a.v.):

– Sesini birazcık kıs, buyurdular.

10. MENKIBE: İmam Begavi, İbni Abbas'ın şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

– Hazret-i Ömer âhirete irtihal ettiklerinde mübârek cesedi yıkanmak için teneşirin üzerine konmuştu. Ben kendimi Hazret-i Ömer'e duâ eden bir topluluğun içinde buldum. Birisi arkamdan dirseklerini omuzlarımın üzerine koymuş şöyle diyordu: Ey Ömer! Allah sana rahmet etsin. Dilerim ki, Allah seni iki arkadaşının yanına koyar. Çünkü çok kere Peygamber aleyhisselâmdan işitirdim ki: **"Ben emrolundum, Ebû Bekir ve Ömer de emrolundular. Ben yaptım, Ebû Bekir ve Ömer de yaptılar. Ben çıkarıldım,**

91 el-İsrâ: 110.

onlar da çıkarıldılar." Bir de arkama baktım ki bu sözleri söyleyen Hazret-i Ali'dir (r.a.).

11. MENKIBE: Süfyan-ı Sevri Hazretleri diyor ki: Kûfe'de ısırıcı bir köpek vardı. Bir gün bir iş icabı köpeğin yanından geçmem gerekti. Köpeği görünce korkumdan olduğum yerde kaldım. Köpek, Allah'ın izniyle açık bir dille şöyle dedi bana:

– Ey Süfyan, niçin durdun? Ben:

– Senden korktuğum için durdum, diye cevap verince, köpek:

– Ben seni ısırmam, korkma. Ben **Ebû Bekir** ve **Ömer**'e küfreden, onlara dil uzatan münafık ve dinsiz kişileri ısırmak için emrolundum, ben onlara musallat olurum, dedi.

12. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir gün Hazret-i Ali (k.v.) ile gidiyorlardı. Yolda giderlerken kendisine şöyle buyurdular:

– Yâ Ali! Hiçbir millet yoktur ki, mesrur ve şad olsun da sonunda kendisine gam ve keder gelmesin. Ey Ali! Bütün dünya nimetleri fânidir. Bir gün onların sonu gelir. Ancak cennet nimetleri fâni değildir. Onlar ebedî olup, sonları yoktur. Ey Ali! İlk anda zarar görsen dahi, devamlı olarak doğruluk üzerinde bulunursan sonun senin için hayırlı ve sevinçli olur.

Peygamber aleyhisselâm böyle söylerken karşıdan Ebû Bekir ve Ömer'in geldiklerini gördüler. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– Bu ikisi ümmetimin müjdecileridir. Bunları sevmek imandan, bunlara buğzetmek de küfürden ve münafıklıktan ileri gelir. Hazret-i Ali de:

– Evet yâ Resûlallah! Ben onları severim. Bu sözlerinle onlara karşı olan sevgim daha da fazlalaştı, dedi.

13. MENKIBE: Resûl-i Muhterem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Gökyüzünde iki melek vardır ki, biri devamlı olarak şiddet ve gadabla, diğeri ise hilm ve kolaylıkla emir verir. Onların birincisi Cebrâil, ikincisi Mikâil'dir. Peygamberlerden iki peygamber vardır ki, biri lutf ve mülâyemetle, diğeri ise şiddet ve öfke ile muamelede bulunur. Her ikisinin hareketi hakdır. Bunların birincisi Hazret-i İbrahim, ikincisi ise Hazret-i Nuh'dur. Benim ashabımdan da iki kişi vardır ki, biri rıfk ve merhametle, diğeri ise şiddet ve öfke ile hareket ederler. Her ikisinin hareketi de haktır. Bunların birincisi Ebû Bekir, ikincisi de Ömer'dir (r.a.).

14. MENKIBE: Ebû'd-Derda Hazretleri diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanında bulunuyordum. Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer geldiler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), "Allah Teâlâ'ya hamd ü senâlar olsun ki, beni sizinle kuvvetlendirdi", buyurdular.

15. MENKIBE: Abdullah bin Abbas'dan rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Bana Hamza ile Câfer gösterildi. Önlerinde bulunan zebercedden bir tabak içinde incir yiyorlardı. İncir sonra üzüm oldu. Üzümden yediler. Sonra tabakta bulunan üzüm taze hurma oldu. Hurmadan da yediler. Kendilerine, "Bu dereceye hangi amel ile ulaştınız?" diye sordum. Bana, "Lâ ilâhe illâlah Muhammedür Resûlullah" ile geldik diye cevap verdiler. Ben sonra, "Hangi amel ile?" diye sorunca, "Sana salâvat-ı şerife getirmekle ve Ebû Bekir ile Ömer'i sevmekle", dediler.

16. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Benden sonra ilk cennete girecek olan Ebû Bekir'le Ömer'dir.

17. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) rivâyet ediyor. Peygamber (s.a.v.) buyurdular ki:

– Evvelâ Ebû Bekir'e, sonra Ömer'e itaat ediniz. Tâ ki doğru yolu bulup kurtulasınız.

18. MENKIBE: Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), ensardan **Sefine'**yi bir mektupla Yemen'de bulunan **Muaz bin Cebel'**e gönderdi. Yolda giderken karşısına bir aslan çıktı. Aslanın kendisine bir şeyler söylediğini vehmetti. Sefine aslana, "Ey yırtıcı hayvan! Benim yanımda Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) mektubu vardır", deyince aslan yanından uzaklaştı. Sefine, Yemen'e gitti. Muaz'a Peygamber aleyhisselâmın mektubunu verdi. Muaz'dan mektubun cevabını alarak geri döndü. Aslan yine önüne geçti. Bu sefer Sefine aslana, "Bende Resûlullah'ın mektubunun cevabı vardır", dedi. Aslan yine Sefine'den uzaklaştı. Sefine, Peygamber aleyhisselâmın yanına gelince Peygamber aleyhisselâm ona:

– Ey Sefine! Hâdiseyi sen mi anlatırsın, yoksa ben mi anlatayım? buyurdu.

Sefine:

– Siz buyurun ey Allah'ın Resûlü! dedi.

Peygamber aleyhisselâm:

– O aslan giderken sana ne dedi biliyor musun?

– Hayır bilmiyorum.

– Sana giderken aslan, "Resûl-i Ekrem Hazretlerini nasıl bıraktın? Ebû Bekir ve Ömer nasıldırlar?" diye sordu, buyurdu.

Bunun üzerine Abdullah bin Mes'ud kalkıp:

– Yâ Resûlallah! Aslan, Ebû Bekir ile Ömer'in üstünlüğünü bilir mi? dedi.

Peygamber aleyhisselâm:

– Evet bilir! Ne kadar mahlûkat ve mevcudat varsa, canlı ve cansız bütün yaratıklar Ebû Bekir ile Ömer'in üstünlüğünü bilirler, buyurdu.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HAZRET-İ OSMAN BİN AFFÂN (R.A.)

"Cenâb-ı Hak kıyâmet günü dörtyüz yirmibin peygamberi ümmetiyle birlikte hesap yerinde durdurur. Herkes ameline göre az veya çok bir zaman kalır. Hazret-i Osman ile onu sevenleri ise hesapsız olarak maşher yerinden geçirir. Cennetine sokar, orada en yüce makam ve nimetlere kavuşturur."

[Hadis-i Şerif]

❁❁❁

Hüviyet: Asiller oymağı Kureyş'ten.

Adı: Osman.

Künyesi: Zinnûreyn (Çifte Nur Sahibi).

Babası: Affân b. el-As.

Annesi: Erva...

Nesebi kol kol gidiyor ve beşinci baba olan Abdi Menaf'da Sonsuzluk Nebisi'nin pâk soyu ile birleşiyor.

Hazret-i Osman (radıyallahu anh), Fil vak'asından 6 sene sonra ve Hicret'ten 47 yıl evvel kâinatın iman beşiği olan Mekke'de doğdu, 82 yaşında, 35. Hicret yılında nur şehir Medine'de âsîler tarafından şehid edildi.

34 yaşında iken Hazret-i Ebû Bekir (radıyallahu anh)'in delâletiyle İslâm sarayına girdi, Mekkeli sekiz Müslümandan dördüncüsü ve cennetle müjdeli on sahabinin de biridir.

Cehâlet devrinde bile dürüst ve doğruluğu ile herkesin itimadını kazanmıştı. Büyük servet sahibi ve güzel ahlâk âbidesi idi.

İslâm ile hayat bulup ebediyet kazandıktan sonra âlemlere rahmet olan Cenâb-ı Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz mübârek kerîmesi Hazret-i Rukiye ile evlendi. Ve Allah yolunda Habeşistan'a hicret etti. Sonra Medine-i Tâhire'ye geldi, orada Hazret-i Rukiye'nin vefât etmesi üzerine Nebiler Nebisi'nin diğer kerîmesi Ümmü Gülsüm ile evlenerek Zinnûreyn lâkabı ile şereflendi. Âlemde bir Peygamberin iki kızı ile evlenmek saadeti sadece ona nasip oldu. Hicretin dokuzuncu yılında Ümmü Gülsüm (radıyalluhu anhâ) da vefât edince nebiler Nebisi şöyle buyurdular:

– Eğer üçüncü kızım daha olaydı yine onu Osman'a nikâhlardım!..

Hazret-i Osman (radıyallahu anh)'ın cömertliği destan çapındaydı. 20 bin dirhem mukabilinde Rûme kuyusunu satın alarak, Müslümanların hizmetine vermişti. Bin deve ve bin altın vermek sûretiyle de Peygamber ordusunu techiz etmişti. Bunun üzerine Kâinatın Fahri dediler ki:

– Artık bundan sonra Hazret-i Osman'a yaptığı iş zarar vermez!..

Bedir hariç diğer gazâların hemen hepsinde bulundu ve Allah Resûlü'nün etrafında bir pervane gibi döndü. Nebiler Nebisi'nden sonra Hazret-i Ebû Bekir ve Hazret-i Ömer (radıyallahu anh) devirlerinde halifelerin en yakın dostu ve sırdaşıydı. Hak ve adâlet güneşi Cenâb-ı Ömer'in şehid edilmesi üzerine şûra heyeti tarafından İslâm Devleti'nin başına getirildi. Kendisinden önceki iki halifenin başlattığı fütûhata yenilerini ekledi. İslâm mücahidlerini i'lâ-yı kelimetullah uğruna cenk sahnelerine sürdü. Ermenistan, Kafkas, Horasan, Merakeş, Kermân, Afrika ve daha nice nice ülkeler İslâm yurdunun bir parçası hâline gelmiş oldu.

Hilm âlemi yüce Sıddîk zamanında Mushaf hâlinde toplanan Kur'ân-ı Kerîm, hayâ ve edeb incisi Hazret-i Osman (radıyallahu anh)'ın emriyle çoğaltılıp İslâm merkezlerine gönderildi. Bu şerefli hizmeti sebebiyle de kendisine "Nâşirü'l-Kur'ân" ünvanı verildi.

Takvâ ve verâ sahibiydi. Geceleri sabahlara kadar namaz kılar Kur'ân okurdu. Hatta iki rekâtlık bir namazda bir gece Kur'ân'ı hatmetmiş ve bu yüzden hakkında âyet nâzil olmuştu.

Peygamberimiz Efendimiz'in de Vahiy Kâtipleri'ndendi. Tefsir ilminde sahabiler arasında müstesna bir mevkii vardı. Hadis ilminde de yüksek bir bilgiyi hâizdi.

Onun başlıca vasıfları yumuşak huylu ve utangaç olmasıydı. Kendisinden melekler bile hayâ ederdi.

Hazret-i Osman (radıyallahu anh), on iki seneye yakın hilâfet makamında bulundu. Bunun altı senesi pek mükemmel bir şekilde geçmişti. Ne var ki, İslâm'ın amansız düşmanı Yahudi durmuyordu. Sahabilerin sayısı da gittikçe azalıyor, yeni yeni nesiller meydana geliyordu. Elbette bunları memnun etmek kolay değildi. Nihayet şeytanlar meydanlarda zıplamaya başladı ve Peygamber Halifesi muhasara altına alındı. Bu muhasara 50 gün sürdü ve nihayet Hicretin 35. yılında Kur'ân okurken evini basan isyancılar tarafından şehid edildi. O zaman 82 yaşında bulunuyordu, bembeyaz sakalı kanlara bulandı ve o kan damlaları açık bulunan Kur'ân-ı Kerîm'in sahifeleri üzerine düştü. Ve o gün bugün Müslümanlar bu müthiş acıyı tâ yüreklerinde duydu.

Allah'ın Sevgilisi buyurmuştur ki:

– Her Peygamberin cennette bir arkadaşı vardır. Orada benim arkadaşım Osman İbni Affân'dır...

❁❁❁

Hayâ sahibi, Kur'ân-ı Kerîm'in câmii olan Hazret-i Osman'ın (r.a.) nesebi: **Osman bin Affân, bin Ebi el-As, bin Ümeyye, bin**

Abdi'ş-Şems, bin Abdi Menaf. Neseb-i şerifleri Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in neseb-i şerifleriyle dördüncü dedede birleşiyor. Hazret-i Osman neseb bakımından Peygamber aleyhisselâma, Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'den daha yakındır. Künyesi Müslüman olduktan sonra, **Ebû Abdullah** idi. Lâkabı İki Nur mânasına gelen, **Zinnûreyn**'dir. Bu lâkab kendisine, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in **Rukiye** ve **Ümmü Gülsüm** adındaki iki kızı ile izdivaç ettiğinden dolayı verildi.

Hazret-i Osman (r.a.), önce Hazret-i Rukiye ile evlendi. O vefât ettikten sonra da Hazret-i Ümmü Gülsüm ile evlendiler. Ümmü Gülsüm de vefât edince Peygamber aleyhisselâm kendisine:

– Yâ Osman! Eğer bir kızım daha olsaydı onunla izdivaç etmene rızâ gösterirdim, buyurdular.

1. **MENKIBE:** Hazret-i Osman'ın (r.a.) Müslüman olmasının sebebini şöyle rivâyet ederler:

Hazret-i Osman (r.a.), **müslüman olmadan önce, bir gün Kureyş'in ileri gelenleriyle oturuyordum,** diyor. **Mecliste bulunanlardan biri Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.), kızı Rukiye'yi Utbe'ye verdiğini haber verdi. Bu haber bana çok ağır geldi. Muhammed aleyhisselâmdan ben kızı Rukiye'yi niçin istemedim, diye pişmanlık duyguları içinde çok müteessir ve mükedder oldum. Üzüntü içinde eve geldiğimde, teyzemi, vâlidemi ve akrabadan birçok kadınları evde buldum. Onlar oturmuş birini medhediyorlardı.** Kendilerine:

– Bu medh ü senâ ettiğiniz kimdir? diye sordum.

– O, güleryüzlü, tatlı sözlü kimsedir. Allah onu hak din ile göndermiştir. Ona Kur'ân-ı Kerîm gelmiştir. Ona tâbi ol, putlara tapma.

Teyzemden bu güzel sözleri işitince, kendisine:

– Teyzeciğim bu kimdir? Bana onu açık olarak anlat, dedim. Teyzem:

– O, Muhammed bin Abdullah'tır. Cenâb-ı Hak tarafından Peygamber olarak gönderilmiştir. Allah tarafından kendisine kitap verilmiştir. Onunla bizi Allah'a (c.c.) dâvet eder. Yüzü nurludur. Dinine giren, emrini yerine getiren felâh bulur. Emrettiklerinin hepsi yararımızadır. Ona yakın olan necat bulur, dedi.

Teyzemin bu medh ü senâsı beni çok etkiledi. Sessizce Hazret-i Ebû Bekir'i buldum. Ebû Bekir beni görünce hâlime bakıp, **"Ne düşünüyorsun?"**, dedi. Hâdiseyi kendisine anlatınca, bana şöyle dedi:

– Ey Osman! Yazıklar olsun sana!.. Hak ve gerçek olan güneş gibi parlarken, sen kavminin kuruyası elleriyle yaptıkları taş parçalarına, putlara tapıyorsun. Bundan hiç ar etmiyor musun? Gözü görmeyen, kulağı işitmeyen, faydası ve zararı olmayan Tanrı olur mu?

– Hayır, olmaz, dedim.

– Teyzen sana hak olanı söylemiş. Gel seninle Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) gidelim, ona iman et derken, hemen Fahr-i âlem (s.a.v.) yanında Hazret-i Ali (r.a.) olduğu hâlde çıkageldi. Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmı görünce yanına gidip mübârek kulağına bir şey söyledi. Bunun üzerine Sultan-ı Enbiya Efendimiz Hazretleri yanıma gelip şöyle buyurdular:

– Ey Osman! Allah'a ve O'nun cennetine olan dâvete icabet et. Ben şüphesiz Allah Teâlâ'nın sana ve mahlûkatına gönderdiği Peygamberim.

Peygamber aleyhisselâmın bu mübârek sözlerini işittiğim zaman kalbim iman nuru ile doldu. Hemen **"Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühu ve Resûlüh"** diyerek **Müslüman** oldum. Bu hâdisenin arasından çok bir zaman geçmeden Peygamber aleyhisselâm bana kızı Rukiye'yi nikâhladı. Müslüman olduğumu teyzem duyunca çok memnun olup şu şiiri söyledi:

Benim sözlerimle, Osman'a hidâyet verdi Allah,
Onu irşad eyledi; Hakka hidâyet eder Allah,

Gerçekten yana bir fikir olan,
Muhammed'in fikrine uydu Osman,
Peygamber hak ile verdi ona kızını,
Ufukta birleşen ay ile güneş gibi (gösterdi izini).

Rivâyet edilir ki, Hazret-i Osman Müslümanların beşincisidir.

2. MENKIBE: İmam Begavi,

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"Mallarını gece gündüz, gizli, aşikâr (Hak yolunda) **harcayanlar** (yok mu?), **işte onların, Rableri katında mükâfatları vardır, onlara hiçbir korku da yoktur, onlar mahzun da olacak değillerdir."**[92] meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde **Kelbî**'den naklederek demiştir: Bu âyet-i celîle, Hazret-i Osman ile Hazret-i Abdurrahman bin Avf hakkında nâzil olmuştur.

Abdurrahman bin Avf, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e gelip dört bin dirhem verdi ve:

– Yanımda sekiz bin dirhem vardı. Dört bin dirhemini kendime ve çoluk çocuğuma ayırdım. Dört bin dirhemini de Allah rızâsı için veriyorum, dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm ona şöyle buyurdu:

– **Allah Teâlâ, kendine ve âilene ayırdığını da, kendi rızâsı için verdiğine de bereket versin,** buyurdu.

92 el-Bakara: 274.

Hazret-i Osman'a (r.a.) gelince, o **Tebük** muharebesinde İslâm ordusunu donattı, bütün ticaret develerini, teçhiz ederek verdi. İşte bu iki zât hakkında bu âyet-i celîle nâzil oldu.

Abdurrahman bin Semure (r.a.) diyor ki: Tebük savaşında, Hazret-i Osman bin altın ile geldi, Peygamber aleyhisselâmın kucağına döktü. Resûlullah (s.a.v.) eliyle altınları karıştırdı ve, **"Bugünden sonra işlediği şey, Osman'a zarar vermez"**, buyurdu. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmeyi gönderdi:

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ فِى سَبِيلِ اللّٰهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَآ
اَنْفَقُوا مَنًّا وَّلَآ اَذًى لَّهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

– **Mallarını** (Allah yolunda) **harcayıp da sonra o harcadıklarının arkasından bir başa kakış ve bir eziyet takıp katmayanlar** (yok mu?) **onların Rableri yanında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku yoktur, mahzun da olacak değillerdir onlar.**[93]

MİNNET: İyilikte bulunup bir şey verdiği kimseye, kişinin "Ben sana falan şeyi verdim" deyip verdiğini kendisine sayarak, verdiği kimseyi üzüntüye koymaktır.

EZA: Kendisine yardım ettiği kimseyi, cemiyet içinde, verileni yüzüne kakmak sûretiyle mahcup etmek ve onu küçük düşürmekten ibarettir.

Süfyan'a göre, **menn** ve **eza:** Yardım ettiği kimseye, "Ben sana şunu verdim, bunu verdim. Fakat sen bunun şükrünü, kadrini bilmiyorsun", demek mânâsına gelir.

Abdurrahman bin Zeyd bin Eslem diyor ki:

93 el-Bakara: 262.

– Babam bana şöyle demişti: "Oğlum, bir adama bir şey versen sonra baktın ki senin selâmın ona ağır geliyor, o kimseye selâm verme. Çünkü Allah Teâlâ, yapılan iyilikten dolayı, kişiye eziyet vermeyi haram kılmıştır. Kullarına ihsânından dolayı minnet etmeyi, Allah, zâtına mahsus bir sıfat kılmıştır. Zira minnet, kullardan tekdir ve tağyirdir. Allah'tan ise fadl ü ihsândır.

İmam Begavi, Abdurrahman bin Habbab Hazretlerinden rivâyet ettiği bir hadis-i şerifi meâlen şöyle beyân ediyor:

Abdurrahman dedi ki: Benim hazır bulunduğum bir mecliste, Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Tebük harbine iştirak edecek olan askerlere öğüt verip onları savaşa teşvik ediyordu. Hazret-i Osman ayağa kalkıp dedi ki:

– Yâ Resûlallah, yüz deve bütün teçhizatıyla benim üzerime olsun. Onları Allah yolunda savaşmak için veriyorum.

Peygamber aleyhisselâm, konuşmaya devamla Müslümanlara savaşmanın, Allah yolunda cihad etmenin fazilet ve kudsiyetini beyân buyurunca, Hazret-i Osman yine ayağa kalkıp:

– Yâ Resûlallah (s.a.v.), üç yüz deve daha her türlü teçhizatıyla Allah yolunda ben veriyorum, dedi.

Resûlullah (s.a.v.), minberden inerken, **"Bundan sonra Osman'ın yaptıkları, Osman'ın üzerine olmaz"**, buyurdular.[94]

Muttarızî, Peygamber aleyhisselâmın bu sözü hakkında der ki: "Osman bundan sonra nafile hiçbir amelde bulunmasa bile kendisi için hiçbir beis yoktur. Çünkü, O'nun yaptığı bu ihsânlar, bütün nafilelerin yerini tutar."

3. MENKIBE: İmam Begavi, Hazret-i Âişe'den rivâyet etmiştir: Hazret-i Âişe vâlidemiz (r.anhâ) buyuruyor ki:

94 Tirmizî ve Hâkim sahih kaydıyla rivâyet etmişlerdir.

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.), evimde mübârek ayakları açık olduğu hâlde yatıyordu. Hazret-i Ebû Bekir kapıya gelip içeri girmek için izin istediler. Kendisine izin verilip içeri girdi. Fahr-i Âlem (s.a.v.) durumlarını değiştirmediler. Musahabeye başladılar. Ondan sonra Hazret-i Ömer geldi. Daha sonra da Hazret-i Osman gelip içeri girmek için izin istedi. Peygamber aleyhisselâm hemen oturup elbisesini üzerine aldı ve Osman'ın içeri girmesine izin verdi. Gelen misafirler gittikten sonra Hazret-i Âişe, Peygamber aleyhisselâma dediler ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ebû Bekir ve Ömer geldiğinde yerinizden kıpırdamadınız. Hazret-i Osman gelip içeri girince oturup, elbiselerinizi üzerinize aldınız (niçin?)

Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap buyurdular:

– Meleklerin kendisinden hayâ ettikleri bir adamdan ben hayâ etmeyeyim mi? Bir rivâyete göre ise Peygamber aleyhisselâm, **"Osman çok hayâ eder. Beni bu hâlde görüp, hayâ ederek dileğini bana arzetmemesinden korktum"**, buyurdu.[95]

4. MENKIBE: Yine **"Mesâbih-i Şerif"**te Hazret-i Talha'dan rivâyet edilmiştir. Peygamber (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Her peygamberin bir arkadaşı vardır. Benim de cennette arkadaşım Osman'dır.

Enes'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: "Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bize **Biat-ı Rıdvan** ile emrettiği zaman Hazret-i Osman'ı elçi olarak Mekke-i Mükerreme'ye göndermişlerdi. Peygamber aleyhisselâm herkesle biat ettikten sonra Hazret-i Osman için, **"Osman Cenâb-ı Allah'ın ve Peygamberinin işini görmektedir"**, buyurdular ve mübârek iki elinden birini Hazret-i Osman için, diğer elini de kendisi için kıldı.

95 İmam Müslim Sahihi'nde rivâyet etmiştir. (Bk.: c. 4, s. 1866-1869).

Kendisi için kıldığı eline Hazret-i Osman için kıldığı elinin üzerine koydu. İnsanlar Hazret-i Osman tarafından biat ettiler.

Râvi diyor ki: "Resûlullah'ın (s.a.v.), Hazret-i Osman için kıldığı eli, diğer insanların kendileri için olan ellerinden daha hayırlı ve bereketli oldu."

5. MENKIBE: Hazret-i Osman Müslüman olduktan sonra amcası ona düşman kesilip kendisine öyle eziyet ediyordu ki, ifadesi mümkün değildir. Bir gün Hazret-i Osman'ın yanına gelerek, "Ya dininden döner, ana-babanın dinine girersin, yahut sana eza ve cefa vermekten geri kalmam." dedi. Bunun üzerine Hazret-i Osman (r.a.), "Ey amcam! Bu kadar eza ve cefa etmekten maksadın nedir? Bana bu ezanın yüz mislini versen dahi ben Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) dininden dönmem. Bunun imkân ve ihtimali yoktur. Boşuna zahmet çekiyorsun", dedi. Bu söz üzerine amcası, Hazret-i Osman'a eziyet etmekten vazgeçti.

Hazret-i Osman (r.a.), Peygamber aleyhisselâmın yanına gitti. Onun izni ile diğer sahabilerle birlikte hicret etti. Hazret-i Osman, birinci defa Habeşistan'a, ikinci kere de Medine-i Münevvere'ye olmak üzere iki kere hicret etmiştir.

Canı ve malı ile Resûlullah (s.a.v.)'in yanında durmuş, hiçbir zaman ondan yüz çevirmemiştir. Din-i İslâm uğrunda çok büyük hizmetleri olmuştur.

6. MENKIBE: Hazret-i Osman (r.a.) çok zengin idi. Hatta saadethanelerinde kendisine hizmet eden üçyüz câriyesi vardı. Beşeriyet icabı bir gün câriyelerinden biri ile buluştu. Peygamber Efendimiz'in kerîmesi Rukiye duruma muttali olunca, kadınlık hisleri kabarıp, üzülmüş ve huzursuz olmuştu. Fakat Hazret-i Osman'ın yüzüne vurmayıp, nezaketle kendisinden izin istedi. Müsaade ederseniz

babamın evine gideyim dedi. Hazret-i Osman izin vermekten başka çare bulamadı. Âilesine, babasının evine gitmesi için izin verdi. Fakat, **"Gidip Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) beni şikâyet ederse ben ne yaparım? Dünyada ve âhirette benim yerim kalmaz"**, diye kalbine korku düştü. Hemen abdest alıp secdeye kapandı, Cenâb-ı Hakk'a niyazda bulundu.

Hazret-i Rukiye (r.a.), Peygamber aleyhisselâmın saadethanelerine vardığında, Peygamber aleyhisselâm, kızının kederli olduğunu yüzünden anladı ve, **"Ey benim canım kızım, niçin kederlisin?"** diye sual buyurdular. Hazret-i Rukiye ağlayarak durumu babasına anlattı. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm kızına şöyle buyurdular:

– Ey kızım! Eğer Cenâb-ı Hakk'ın ve benim rızâmı istiyorsan bir an durmadan git, Osman'ın ayaklarına kapanıp kendisinden özür dile.

Hazret-i Rukiye hemen evine geldi. Kapıyı çalınca Hazreti-i Osman içeriden, **"Kim o?"** diye sordu. Hazret-i Rukiye, **"Âciz âilendir."** deyince Hazret-i Osman kendisinden özür dilemek için hemen kapıyı açtı. Kapıyı açar açmaz Hazret-i Rukiye, Hazret-i Osman'ın ayağına kapanıp özür diledi. Bundan sonra Hazret-i Osman tekrar secdeye varıp Cenâb-ı Hakk'a şükretti ve, **"Ey Resûlullah'ın (s.a.v.) kızı! Baban sana böyle söyledi. Ben de, Allah Teâlâ'nın aşkına ve babana hürmet olarak haremimde bulunan üç yüz câriyeyi azad ettim. Onların hepsi bu andan itibaren hürdürler"**, dedi.

7. MENKIBE: Hazret-i Osman (r.a.) evinde Fahr-i Kâinat Efendimiz'in kerîmeleri Rukiye ile otururlarken, câriyelerinden biri kendisine yemek getirdi. Hazret-i Osman (r.a.) yemek getiren câriyenin yüzüne baktı. Bunu sezen Hazret-i Rukiye (r.anhâ) kadınlık hislerine kapılarak müteessir oldu. Hazret-i Osman (r.a.) âilesinin üzüldüğünü görünce, **"Ey Rukiye! Ben onun yüzüne herhangi bir kötü maksatla**

bakmadım." diyerek yemin etti. Bu söz ve yemin üzerine Hazret-i Rukiye müteselli oldu ise de, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in kerîmeleri olduğundan, onun hoşnud olması için Hazret-i Osman yüz köle azad eyledi. Hazret-i Osman (r.a.) bu derece Peygamber aleyhisselâmın hatırını sayarlar idi. Allah ondan râzı olsun.

8. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Ey Osman! Cenâb-ı Hak senin günahlarını bağışlasın"**, diye duâ buyurdular. Cenâb-ı Hak, Peygamber aleyhisselâmın duâsını kabul buyurup Hazret-i Osman'ı yarlığadı. Bu hususta nice âyet-i kerîmeler nâzil olmuştur. Peygamber aleyhisselâm buyuruyorlar ki:

– **Cennet ehli, cennette bir ışık görürler. Bu ışık nedir? diye sorunca, Cenâb-ı Hak,** "Bu bir ışık değil, bir nurdur. Osman'ın bir yerden bir yere giderken ayağındaki nalinin ışığıdır", **buyurur.**

Hazret-i Osman'ın gece iki rekât namazda Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettiği meşhurdur. Onun yeryüzünde yürümesinden hasıl olan nur, cennete aksederdi.

9. MENKIBE: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ashab-ı kiram ile otururlarken, Cebrâil aleyhisselâm geldi ve, **"Yâ Muhammed (s.a.v.)! Hazret-i Yûsuf'un ve İbrahim aleyhisselâmın sakallarına bakmak istersen, Hazret-i Osman'ın sakalına bak. Her kim ki bir peygambere benzerse o kimse cennetliktir"**, dedi.

10. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Osman, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e gelip, **"Yâ Resûlallah, evimize teşrif buyurunuz"**, diyerek dâvet etti. Peygamber aleyhisselâm, **"Yâ Osman, yalnız beni mi dâvet ediyorsunuz, yoksa ashabımla birlikte mi?"** buyurdular. Hazret-i Osman:

– Ashabınız da sizinle birlikte buyursunlar, dedi. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Bilâl'e bütün sahabilere haber vermesini ve Osman'ın dâvetine icabet etmelerini emretti. Kendileri de Hazret-i Ali ile birlikte Hazret-i Osman'ın evine doğru yürüdüler. Yolda giderlerken Hazret-i Osman, Peygamber aleyhisselâmın adımlarını sayıyordu. Bunu hisseden Peygamber (s.a.v.), **"Ey Osman! Niçin adımlarımı sayıyorsun?"** buyurdular. Hazret-i Osman (r.a.):

Yâ Resûlallah! Her adımının karşılığı bir köle azad edeceğim de ondan, dedi.

❁❁❁

Hazret-i Osman verdiği yemekten sonra bütün kölelerini azad etti. Ey mü'min iyice düşün ki, Hazret-i Osman, Peygamber aleyhisselâmı ne kadar çok seviyordu, O'na ne kadar bağlı idi. O'nun uğruna her şeyini feda ediyordu.

11. **MENKIBE:** Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyorlar ki:

– Bütün peygamberler hayatlarında biri ile iftihar etmişlerdir. Ben de Osman ile iftihar ediyorum.

– Bütün melekler benimle iftihar ederler, ben de Osman ile iftihar ederim.

– Bütün peygamberler, kıyâmet günü ashablarından birini arkadaş edinirler. Yanlarından ayırmayıp, cennete girerler. Ben de Osman'ı arkadaş edinip yanımdan ayırmam. Cennette beraber bulunuruz.

Hazret-i Osman'ın medh ü senâsı hakkında nice hadis-i şerifler varid olmuştur. Ey mü'min! Gafil olma. Hazret-i Osman'ı ve diğer sahabileri sev. Onları sev ki, onlarla birlikte cennete giresin.

12. MENKIBE: Hazret-i Âişe'den (r.anhâ) rivayet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyorlar ki:

– Ashabımdan bazıları buraya gelsinler, onlara bazı hususları söylemek istiyorum, ey Âişe!.. Ben:

– Yâ Resûlallah, Ebû Bekir'i çağırayım mı? dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Hayır çağırma, buyurdular.

– Hazret-i Ömer'i çağırayım mı? dedim. Peygamber aleyhisselâm cevap vermedi.

– Hazret-i Ali'yi çağırayım mı? dedim. Peygamber aleyhisselâm, yine cevap vermediler.

– Hazret-i Osman'ı çağırayım mı? deyince, Peygamber aleyhisselâm:

– Çağır gelsin, buyurdular.

Bunun üzerine Hazret-i Osman'ı (r.a.) çağırdım. Osman, Peygamber aleyhisselâmın yanına geldi. Peygamber aleyhisselâm kendisine bir şeyler söyleyince, Hazret-i Osman'ın rengi attı. Hilâfeti devrinde kendisini şehid etmek maksadı ile evini muhasara altına aldıkları vakit, kendisine, **"Niçin onlarla savaşmıyorsun?"** denildiğinde, **"Ben bu belâya sabredeceğime dair Peygamber aleyhisselâma söz verdim. Peygamber bana bunu ve bunun gibi çok şeyler söyledi",** buyurdu.

Hazret-i Âişe (r.anhâ) diyor ki: Ben zannediyorum ki, Peygamber aleyhisselâm Osman'ı çağırıp kendisi ile konuştuğu vakit bu hâdiseyi ona haber vermişti.

13. MENKIBE: İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Fahr-i Kâinat (s.a.v.) buyurmuşlardır ki:

– Muhakkak Osman'ın şefaati ile ümmetimden cehenneme girmesi icap eden yetmiş bin kişi cennete girer.[96]

14. **MENKIBE:** İbni Mes'ud (r.a.)'dan rivâyet edilmiştir: Bir savaşta Peygamber aleyhisselâm ile beraber bulunuyordum. Yiyecek tükendiği için asker hayli güçlük içinde idi. Resûlullah (s.a.v.) buyurdular ki:

– Allah'a (c.c.) yemin ederim ki, size Cenâb-ı Hak güneş batıncaya kadar rızık gönderecektir.

Bu sözü Hazret-i Osman işitince, **"Resûlullah yalan söylemez, onun her sözü doğrudur"**, dedi ve yiyecek tedariğine koyuldu. Bir yerde on dört yük zahire buldu. Çok pahalıya aldığı bu zâhirenin dokuz yükünü Peygamber aleyhisselâma götürdü. Resûlullah (s.a.v.) kendisine, **"Bu nedir, ya Osman?"** deyince, Hazret-i Osman, **"Osman'ın Allah ve Resûlü'ne hediyesidir"**, dedi. Peygamber aleyhisselâmın mucizesi hemen çıkınca, mü'minler çok sevindiler. Münafıklar da mahzun ve müteessir oldular. Peygamber aleyhisselâm ellerini kaldırıp:

– Ey Allah'ım!.. Osman'a çok mal ver. Onu hayırla mükâfatlandır, diye duâda bulundular.

15. **MENKIBE:** Hazret-i Ömer (r.a.) âhirete irtihal buyurdukları zaman halifelik vazifesinin altı büyük sahabi arasında müşavere edilmesi ve bir karara bağlanması tavsiye edildi. Altı kişiden biri olan Sa'd Hazretleri mecliste bulunmuyordu. Talha ile Zübeyr, **"Bizi bu vazifeden afvedin"**, diye özür beyânında bulundular. Halifelik görevi, Hazret-i Osman, Ali ve Abdurrahman'ın arasında kaldı. Abdurrahman da, Hazret-i Osman ve Hazret-i Ali'nin lehine halifelikten feragat etti. Halk üç gün serbest bırakıldı. Bu

96 İbni Asâkir, İbni Abbas'dan.

esnada Abdurrahman, halkın halifelik hususunda kime gönül verdiğini gizli ve alenî olarak yokladı. İnsanların görüşlerini Hazret-i Osman'ın halife olması yönünde gördü. Bunun üzerine, **"Ben halife olmakta reyimi Hazret-i Osman'a veriyorum"**, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ali ve diğer sahabilerin hepsi Hazret-i Osman'a biat ettiler. Böylece ortada dolaşan münakaşa ve gürültü kalkmış oldu.

Halk arasında, Kur'ân-ı Kerîm'i bir araya toplayanın Hazret-i Osman olduğunun meşhur olduğu bilinmektedir. Fakat Ebû Bekir'in menakıbında Hazret-i Aziz'in (k.s.) **"Güzide"** namındaki risalesinde zikredildiğine göre Kur'ân-ı Kerîm'i bir araya toplayan Hazret-i Ebû Bekir'dir. Bu iş, Hazret-i Ömer ve diğer sahabilerin ittifakı ile sabit olmuştur. Hazret-i Osman'ın hilâfeti zamanında Irak ve Şam fetholundu. Halk arasında bir arada toplanmış olan Kur'ân-ı Kerîm yoktu. İnsanlar Kur'ân-ı Kerîm'i okumakta ihtilâfa düştüler. Hatta halk birbirini tekfir ederek kıraatı inkâr etmeye başladı. Huzeyfe bin el-Yemâni Irak'ı fethettikten sonra Şam'a hareket etti. Şam'ı alınca halk arasındaki bu ihtilafı gördü. Hemen vakit kaybetmeden Halife Hazret-i Osman'ın yanına gelerek:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Müslümanlar, Yahudi ve Hıristiyanlar gibi Allah'ın kitabı hakkında şiddetli ihtilâfa düşmeden onların imdadına yetiş, dedi.

Hazret-i Osman duruma vâkıf olunca ashab-ı kiramı toplayıp, **"Şunu öneriyorum: Ebû Bekir'in (r.a.) bir araya topladığı mushaftan birçok nüshalar yazıp herbirini bir vilâyete gönderelim. Tâ ki Müslümanlar ona uysunlar ve aralarındaki ihtilâf kalksın,"** dedi. Ashab-ı kiram, Hazret-i Osman'ın önerisini iyi karşıladılar. Bunun üzerine Hazret-i Osman, Ebû Bekir'in bir araya topladığı **Mushaf-ı Şerif**'i, Hazret-i Hafsa'dan getirtip Said bin As Hazretlerine okumalarını, Zeyd bin Sabit'e de yazmasını emretti.

Diğer bir rivâyete göre, okumak için Abdullah bin Zübeyr, Said bin As ve Abdurrahman bin Haris'e emretti. Bunlar okuyup Zeyd

bin Sabit de yazacaktı. Hazret-i Osman bunlara, **"Şayet bir müşkülle karşılaşırsanız Kureyş lehçesine müracaat ediniz. Çünkü Kur'ân-ı Azimüşşan Kureyş lehçesi üzerine nâzil olmuştur"**, dedi. Kur'ân-ı Kerîm'i okuyanlar Bakara sûresinde bir âyet-i kerîmedeki **"Tâbut"** kelimesinin okunuşunda şüpheye düştüler. Bir kısmı **"Tâbut"** bir kısmı ise **"Tabuh"** diye okudular. Durumu Hazret-i Osman'a arzettiler. O:

– **Tâbut, olarak okunacaktır,** buyurdu.

Hazret-i Osman'ın emri üzerine Zeyd bin Sabit beş Kur'ân yazdı. Adlarına **Ana Mushaf** denilerek, tilâvette ihtilâf vukubulduğunda ona müracaat etmeleri için herbirini bir şehre gönderdiler. Bunlar sırasıyla şunlardır: **Mekke-i Mükerreme, Basra, Şam, Kûfe** ve **Medine-i Münevvere.**

Başka bir rivâyete göre yazılan mushafın adedi yedidir. Bunlardan birini Bahreyn'e, diğer birini ise Yemen'e göndermişlerdir.

Kur'ân-ı Kerîm'in tertibi ilk önce Peygamber aleyhisselâm tarafından tespit edilmiştir. Daha sonra bu tertip Hazret-i Osman tarafından sağlanmıştır. Kur'ân-ı Kerîm yazılırken, Resûlullah'ın beyân buyurduğu tertibe riâyet edilmiştir.

16. MENKIBE: Hazret-i Osman bütün gücü ile Kur'ân-ı Kerîm'in yazılması ile meşgul iken, bir cuma namazını kıldıktan sonra duâ ediyordu. Bu esnada biri gelip, "Ey vahiy kâtibi, fazilet bakımından **İhlâs** sûresi **Tebbet** sûresinden daha üstün olduğu hâlde niçin **Tebbet** sûresini **İhlâs** sûresinden önce yazıyorsun. Bu iş hiç doğru olur mu?" dedi. Hazret-i Osman ona teselli vermek için gözlerini silip Levh-i Mahfuz'a bakmasını emretti. Adam Levh-i Mahfuz'a baktığında, Kur'ân-ı Kerîm'in aynı tertip üzere yazıldığını gördü. Her harfin ve her sûrenin yerli yerinde olduğunu gören adam, bu kerâmetin Hazret-i Osman'dan zuhur ettiğini anladı ve Hazret-i

Osman'ın hizmetinden ayrılmadı. Ömrü boyunca gece gündüz ibadat-ü taat ile meşgul oldu.

17. MENKIBE: Hazret-i Osman (r.a.) hilâfeti zamanında bir delikanlının kulağını çekti. Bundan dolayı delikanlı çok üzülerek, "Ey efendim, herkesin hakkını muhakkak alacağı kıyâmet gününü düşün", deyince Hazret-i Osman, **"Sen de benim kulağımı çek, eşit hak sahibi olalım"**, dedi. Delikanlı, Hazret-i Osman'ın kulağını çekti. Hazret-i Osman ona, **"Fazla çek"**, dedi. Delikanlı "Ey efendim! Zât-ı âliniz kıyâmetin ahvalini düşündünüz ve korktunuz. Ben de kıyâmet günündeki kısastan korkarım", diye cevap verdi.

18. MENKIBE: Hazret-i Ömer bin Hattab (r.a.) âhirete irtihal buyurduğu zaman, bu haber Rum kralına ulaştı. Bunu fırsat bilen kral, Şam valisi Hazret-i Muaviye'ye hücum etti. Hazret-i Osman (r.a.) durumu öğrenince, Abdullah bin Ebi Serh ve Abdullah bin Zübeyr'i yardıma gönderdi. İki ordu birbirine yaklaşıp savaş günü belli olunca, Abdullah bin Zübeyr, Abdullah bin Serh'e şöyle dedi:

– Rum ve Frenklerin askeri çoktur. Müslümanların askeri ise azdır. Onları ancak birtakım hilelerle mağlup edebiliriz. Henüz harb başlamamıştır. Sen askerlerinle beni bekle. Tekbir seslerini işittiğin zaman savaşa başla, onlara saldır. Zira haber aldım ki, onların kralları ordudan ayrı bir yerde tavus kanadından yapılmış gölgeliklerde birkaç şarkıcı kadınla oturmuş bulunuyor.

Abdullah bin Ebi Serh, hazır vaziyette beklemeye başladı. Abdullah bin Zübeyr resmi elçilerle birlikte gitti. Rum ve Frenk askerleri kendilerine yol verdiler. Rum kralının yanına yaklaşınca, yanındaki askerlere, **"Siz benimle Frenk askerleri arasında durun, ta ki onlar beni fark etmesinler. Onlar beni görüp kötü bir hareket etmek isterlerse onları meşgul edin. Benim başka bir işim var"**, dedi. Abdullah, Kayser-i Rum'un çadırına girince, çadırdaki

kadınlar şaşırdılar ve kendilerini kralının üzerine attılar. Üçünü de öldürüp tekbir getirdi. Yanında bulunan askerler de yüksek sesle tekbir getirip düşmana saldırdılar. Abdullah bin Serh hazır vaziyette beklerken tekbir sesini işitti, İslâm ordusu birden tekbirler getirerek düşman ordusuna saldırdı. Onbin kâfiri kırıp, kılıçtan geçirdiler. Düşman mağlûp oldu. Rum şehirlerinden birkaç şehir Müslümanların eline geçti. Müslümanlar onlar üzerinde hâkimiyetlerini tam mânâsı ile sağladılar. Abdullah bin Serh, Medayin'i düşmandan alıp ahalisini kendi emrine aldı ve onları haraç vergisine bağladı.

Hicretin yirmi altıncı senesinde Hazret-i Osman Medine-i Münevvere'deki Harem-i Şerif'in etrafında bulunan birçok evleri satın alıp Harem-i Şerif'e kattı. Böylece Harem-i Şerif genişlemiş oldu.

Hicretin yirmi sekizinci senesinde Horasan halkının isyan ettiği ve idare âmirlerine itaat etmediği haberi geldi. Bunun üzerine Sa'd bin As, onların te'dibine gönderildi. Sa'd onları yola getirip kendisine boyun eğdirdi. Aynı sene Müslümanlar arasında Kur'ân-ı Kerîm'in tilâvetinde ihtilâf vukubuldu. Hicretin otuzuncu senesinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yüzüğünü Hazret-i Osman elinde Eris kuyusuna düşürdü. Ne kadar aradılarsa da yüzüğü bulamadılar. Otuzikinci senesinde Rum ordusunun Müslümanlara saldırması ile iki taraf arasında şiddetli çarpışmalar sonunda, İslâm ordusu muzaffer oldu.

Aslen bir Yahudi olan Abdullah bin Sebe', Hazret-i Ömer'in hilâfeti zamanında Müslüman olmuştu. Fakat Yahudi hıncı ve düşmanlığı içinden çıkmamıştı. Kötü emellerine ulaşmak için Müslümanların arasında fitne çıkarmaya uğraşırdı. Fakat Hazret-i Ömer'in keskin zekâsı ve adâletli hareketi buna mani oluyordu. Hazret-i Osman zamanında bir fırsat bulup Müslümanlar arasına fitne ve fesadı sokmaya muvaffak oldu.

Hazret-i Osman'ın mizaç ve hareketi Hazret-i Ebû Bekir'le Ömer'in mizaç ve hareketlerine benzemiyordu. Abdullah bin Sebe' münafığı bunu bahane ederek Müslümanları Hazret-i Osman'a karşı çıkardı.

Hatta Müslümanlara, Hazret-i Osman'a karşı çıkmanın bir ibâdet olduğu inancını aşıladı. Bir grup Mısır halkı Hazret-i Ali'nin, Basralılardan bir kısım insanlar Hazret-i Zübeyr bin Avvam'ın, Kûfelilerden bir grup ise Hazret-i Talha'nın yanına gidip gelmeye başladılar. Bu mübarek şahısların ve din büyüklerinin yapıcı öğütleri bunlara hiçbir fayda vermedi. Sonradan bunlar yine fitne çıkarmak için kendi aralarında toplandılar, o toplantıda şöyle karar aldılar:

1- Hazret-i Osman'ı **suçlamak,**

2- Onu hilâfet makamından **azletmek,**

3- Hazret-i Osman'ı **öldürmek.**

Bu kararlarını tatbik sahasına koymak için, gürültüler çıkarıp Hazret-i Osman'ın üzerine yürüdüler ve kendisine şöyle sorular sordular:

1. Soru: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir ve Ömer (r.a.) Arafat'ta farz namazlarını iki rekât kıldılar, siz niçin iki rekât kılmayıp dört rekât kıldınız?

Bu soruya Hazret-i Osman şöyle cevap verdi:

– İslâm dini yayıldı. Şark ve garptan Müslüman olanlar burada bir arada toplandılar. Eğer ben namazı tam olarak kılmasaydım, etraftan ve uzak yerlerden gelen Müslümanlar namazın böyle kılınacağını sanırlardı. Hataya düşüp seferde namazın dört rekâtlı olanların iki rekât kılınmasının sünnet olduğunu bilmezlerdi.

2. Soru: Cenâb-ı Peygamber (s.a.v.), Ebû Bekir ve Ömer (r.a.), Ebû Zer Gıfari'yi mükerrem tutarlardı. Ona karşı iyi davranırlardı. Siz onu neden Medine-i Münevvere'den uzaklaştırdınız? Bunun sebebi nedir?

[Hazret-i Ebû Zer Gıfari, Şam'da Muaviye'nin yanında bulunuyordu. Hazret-i Muaviye, Müslümanların Beytü'l-Mal'ına Allah'ın malı diyordu. Bu yüzden aralarında münakaşa çıktı. Hazret-i Ebû Zer Gıfari, Muaviye'ye, "Müslümanların mallarını istediğin gibi harcaman için, ona Allah'ın malı diyorsun. Bunun cevabını yarın kıyâmette Allah'a verirsin. Buna Müslümanların malı demen ve ona göre de harcaman, hesabını da Müslümanlara vermen gerek", dedi. Muaviye'ye bu yüzden kızıp Şam'dan Medine-i Münevvere'ye geldi. Hazret-i Osman onu Medine'den çıkardı. Ebû Zer gidip harabe bir köye yerleşti.]

İşte muhalifler Hazret-i Osman'a bunu sordular. Hazret-i Osman (r.a.) bu soruya şöyle cevap verdi:

– Ebû Zer, yüzüme karşı bana sert konuştu. Münasebetsiz sözler söyledi. Onun için kendisini Medine'den uzaklaştırdım ki, onun bu sert davranışından nâdanlara bir şey sirayet edip onlar da cesaret alarak İslâmiyet'e bir halel gelmesin.

[Not: Bu konu ile ilgili olarak Cevdet Paşa'nın Tarih-i Enbiyâ adlı kitabının birinci cildinin 446 ve müteakib sahifelerinde geniş malûmat vardır.]

3. Soru: Bundan önceki devirlerde zekâtı memurlar toplarlardı. Şimdi ise sen zekâtı mal sahiplerini kendi istekleriyle versinler diye serbest bıraktın.

Hazret-i Osman bu soruya şöyle cevap verdi:

– Memurlar çok zaman zekâtı zorla alıyorlardı. Mal sahipleri bu bakımdan tedirgin oluyorlardı. Ben ise kendileri istekleri üzerine gelip zekâtlarını Beytü'l-Mal'a teslim etsinler diye kendi hâllerine bıraktım. Onlar bu hâlden çok memnundurlar. Kendileri istekleriyle gelip zekâtlarını veriyorlar.

4. Soru: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hakem bin el-As ile Mervan bin el-Hakem'i münafık olduklarından dolayı Medine'nin dışına çıkarmışlardı. Sen ise bunları Medine'ye geri getirdin.

Hazret-i Osman şöyle cevap verdiler:

– Ben Resûl-i Ekrem'den son hastalığında, bunların Medine'ye geri getirilmesi için izin istedim. Peygamber aleyhisselâm bu hususta izin verdiler. Bu izni Ebû Bekir ve Ömer'e söyledim. Onlar benden bu hususta şahid istediler. Şahid bulunmadığı için geri getirilmediler. Ben halife olunca Peygamber aleyhisselâmın izin verdiğini iyice bildiğim için onları Medine'ye geri getirdim.

5. Soru: Sen kendi kabilenden olan kimselere yardımı artırıyor, onların yiyecek ve giyeceklerini fazlalaştırıyorsun.

Hazret-i Osman cevap verdi:

– Biliyorsunuz ki, Cenâb-ı Hak bana çok mal ve servet verdi. Ben sıla-i rahime (akrabaları ziyarete) **çok riâyet ederim. Onlara Beytü'l-Mal'dan değil, kendi öz malımdan veriyorum.**

6. Soru: Birçok Kur'ân-ı Kerîm yazdırdın. Geri kalan nüshalarını ateşte yaktın. Niçin böyle yaptın?

Hazret-i Osman bu soruyu şöyle cevaplandırdı:

– Kur'ân-ı Kerîm'in tilâvetinde etrafta ihtilâflar vukubulduğunu haber aldım. İslâm dininde bir fitne çıkmasın diye ve ilerde bir kargaşalığa meydan verilmemesi için Kur'ân-ı Kerîm'i bir mushaf hâlinde topladım. İhtilâfa sebep verecek olan nüshalarını da yaktım.

7. Soru: Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâma hürmet ederek minberde bir basamak aşağıda dururdu. Hazret-i Ömer ise Ebû

Bekir'e hürmeten bir basamak aşağıda dururdu. Siz ise Peygamber aleyhisselâmın durduğu basamakta durdunuz.

Hazret-i Osman bu soruya da şöyle cevap verdi:

– Eğer böyle yapmamış olsaydım, hatiplerin bir kuyu kazdırıp içine girerek hutbe okumaları gerekirdi.

8. Soru: Odacılar ve kapıcılar tâyin ettin?

Hazret-i Osman şöyle cevap verdi:

– Devletin işi önemlidir. Kötü kimselerin zararından devlet dairelerini korumak için böyle yaptım. Devletin her türlü menafiinin korunması gerekir.

9. Soru: Hayvanlarımızın Bâki merasında otlamalarını menettin. Onların merada otlamalarına râzı olmadın.

Hazret-i Osman'ın bu soruya cevabı şöyle olmuştur:

– Beytü'l-Mal'a ait olan hayvanların otlamaları için diğer hayvanların otlatılmasını menettim, onu ziyan olmaktan korudum.

10. Soru: Sen Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) yüzüğünü kaybettin.

Hazret-i Osman bu soruya şöyle cevap verdi:

– Bütün sahabilerin gözleri önünde yüzüğü Eris kuyusuna düşürdüm. Ne kadar aradıksa da bulamadık. Ben bu şereften mahrum kaldım.

Hazret-i Osman (r.a.) bu soruları lâyık-ı veçhile cevaplandırdı, Hazret-i Ali'nin gayretiyle fitne bastırıldı, çıkacak muhtemel kargaşalık önlenmiş oldu.

19. MENKIBE: Emîr Efendi buyurdular ki: "Hazret-i Osman'ın (r.a.) mübârek elleriyle yazdıkları Mushaf-ı şeriflerden üç tanesini Şam'da, Yemen'de ve Mısır İskenderiye'sinde gördüm."

Bazıları rivâyet eder: Hazret-i Osman şehid edildiği vakit aldığı yaradan akan kan üç mushafta **"Feseyekfikehumullah"** âyet-i celîlesinin üzerine damlamış idi.

20. MENKIBE: "Mesâbih-i Şerif"te, **Temame bin Hazm el-Kuşeyri'**nin şöyle dediği rivâyet olunmuştur: "Ben Hazret-i Osman'ın şehid edildiği gün orada bulundum. Evinin muhasara edildiğini anlayan Hazret-i Osman (r.a.) muhasara edenlere hitap ederek dedi ki:

– Cenâb-ı Hakk'a yemin ederim, İslâm hakkı için söylerim ki, siz bilmiyor musunuz ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Medine-i Münevvere'ye teşrif buyurdukları zaman Rûme kuyusundan başka su yok idi. Peygamber aleyhisselâm:

– Kim Rûme kuyusunu satın alıp, Müslümanların kovası ile kendi kovasını bir tutursa, onun için cennetteki kovası Rûme kuyusunun kovasından daha hayırlı olur, buyurdular. Bunun üzerine ben Rûme kuyusunu kendi paramla satın aldım. Siz ise onun suyunu içmekten beni menediyorsunuz. Ben deniz suyu gibi tuzlu su içtim.

Evi muhasara edenlerin hepsi, "Evet doğru söylüyorsun", diye cevap verdiler.

Şârih Gürani, İbni Abdülber'den rivâyet ediyor. İbni Abdülber diyor ki:

Medine-i Münevvere'de bir Yahudinin örülmedik bir kuyusu vardı. Suyunu halka para ile satıyordu.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Kim Rûme kuyusunu satın alır da, kendi kovasını Müslümanların kovası ile bir tutarsa, cennetteki kovası onun bu kovasından daha hayırlı olur, buyurdu.

Hazret-i Osman (r.a.) gidip Yahudi ile pazarlık etti. Yahudi kuyunun hepsini satmaktan kaçındı. Hazret-i Osman kuyunun yarısını satın aldı. Yahudi ile bir gün kendisinin kullanmasını, bir gün de Yahudinin kullanmasını kararlaştırdılar. Hazret-i Osman kendi nöbetinde bütün insanların kuyudan su almaları için kendi hakkını sebil olarak bıraktı. Yahudi ise kendi nöbetinde suyu para ile sattı. Müslümanlar Hazret-i Osman'ın sırasında kuyudan iki günlük su alırlardı. Yahudinin nöbetinde kuyuya asla uğramazlardı. Yahudinin satışı azaldığından Hazret-i Osman'a, "Ey Osman! Kazancıma mani oldun", deyince, Hazret-i Osman diğer yarısını da Yahudiden satın aldı. İlk yarısını Yahudiden on iki bin dirheme almıştı. İkinci yarısını ise sekiz bin dirheme aldı. Kuyunun tümünü sebil olarak halkın istifadesine bıraktı.

Hazret-i Osman kendisini şehid etmek için evini muhasara edenlere dedi ki:

– Cenâb-ı Hakk'a yemin ederim ki, İslâm hakkı için söylüyorum, siz bilmiyor musunuz ki, mescid Müslümanlara dar geliyordu. Bunun üzerine Peygamber (s.a.v.), "Falan âilenin yerini satın alıp mescide katan kimse cennette o yerden daha hayırlısına kavuşur, **buyurdu. Ben de o yeri kendi param ile satın alıp mescide kattım. Siz ise bugün beni o mescidde iki rekât namaz kılmaktan menediyorsunuz.** Evi muhasara edenlerin hepsi:

– Evet doğru söylüyorsun, dediler.

Yine Hazret-i Osman onlara şöyle buyurdu:

– Allah'a (c.c.) ve İslâm'a yemin ederim ki, siz bilmiyor musunuz ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Mekke-i Mükerreme'de Sübeyr adındaki dağa çıkmışlardı. Ebû Bekir, Ömer ve ben de beraber çıktık. Dağ öyle hareket etti ki, üzerindeki taşlar yuvarlandılar. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) dağa mübârek ayağını vurarak, "Ey dağ! Sakin ol. Üzerinde bulunanlar bir Peygamber, bir Sıddîk ve iki şehiddir", **buyurdular.** Evin etrafını saranlar:

– Evet, doğru söylüyorsun, dediler. Bundan sonra Hazret-i Osman (r.a.):

– Allahü Ekber. Siz şahid olunuz. Kâbe'nin sahibi olan Allah'a yemin ederim ki, ben şehid'im, diye bu sözü üç kere tekrarladı.

"Allahü Ekber" sözünü, hâdiseye taaccüp eden kimse, hasmını ilzam etmek ve onu susturmak için söyler. Hazret-i Osman o gün, kendisinin haklı olduğunu, aleyhinde kıyam edenlerin bâtıl bir yol tuttuklarını kendilerine ikrar ettirmek için bu karşılıklı konuşmayı onlarla yaptı. Yoksa kendisini haksız yere şehid edeceklerini biliyordu. Çünkü Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) Sübeyr dağında buyurduğu iki şehidden biri Hazret-i Ömer, diğeri ise Hazret-i Osman'ın kendisi idi. Peygamber aleyhisselâm kendisine haber verdiği için bunu Hazret-i Osman (r.a.) biliyordu. Bunun içindir ki, Hazret-i Osman kendisini şehid edecek olanlara, **"Siz şahid olunuz ki, ben şehid'im"**, diye üç defa söyledi.

Yine **"Mesâbih"**de **Süheyl**'den şöyle dediği rivâyet edilmektedir: Hazret-i Osman'ın şehid edileceği gün, hasımları tarafından evi muhasara edildiğinde bana dedi ki: **"Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana vasiyet ettiler ki, şehid etmek için bana saldıranlara karşılık vermeyeyim. Ben Peygamber aleyhisselâma söz verdim. Onlara karşılık vermeyeceğim."**

21. MENKIBE: Hazret-i Osman'ı, üç gün sonra defnetmek üzere kabristana giderlerken, arkalarında büyük bir bulut zuhur etti. Cenazeyi götürenlerin kalblerine öyle bir korku düştü ki, az kaldı cenazeyi bırakıp kaçacaklardı. Bulutun içinden şöyle bir ses geldi: **"Korkmayın, cenazeyi bırakıp kaçmayın! Biz de bu mübârek kişinin cenaze namazını kılmaya geldik."** O büyük bulutu teşkil edenler ise, Hazret-i Osman'ın cenaze namazına iştirak etmek için gelen melekler imiş.

22. MENKIBE: "**Şevahidü'n-Nübüvve**" adlı kitaptan alınmıştır. Rivâyet edilir ki: İbni Said el-Gaffari adında birisi, Hazret-i Osman'ın şehid edilmesinden sonra, saadethanesine girip, orada bulunan Peygamber aleyhisselâmın asâsını dizinde kırmak istedi. Orada bulunanlar:

– Sakın o asâyı kırma. O, Peygamber aleyhisselâmdan kalmıştır, dediler. Bu söz üzerine asâyı kırmadı. Fakat, Hazret-i Osman'ın evine girme küstahlığında bulundu ve mübârek asâyı kırmak istediği için, o kimsenin ayağında bir hastalık peyda oldu. Gün geçtikçe ağrısı arttı, ağrı beline çıktı ve ölüp gitti. Cenâb-ı Hak sevdiği kullarına ihanet edenlerin dünyada olsun, âhirette olsun mutlaka cezasını verir.

23. MENKIBE: Büyük zâtlardan birisi şöyle rivâyet ediyor: "Kâbe-i Muazzama'yı tavaf ediyordum. Bir âmâ gördüm. Âmâ tavaf ederken, "Ey Rabbim! Biliyorum ki, günahım bağışlanmaz", diyordu. Ben kendisine, "Böylesine bir yerde bunun gibi söz söylenir mi?" dedim. Bana dedi ki:

– Hazret-i Osman şehid olmadan önce, bir arkadaşımla and içerek o, şehid olduktan sonra yüzüne birer tokat vuralım dedik. Hazret-i Osman şehadet şerbetini içtiğinde, ben ve arkadaşım Hazret-i Osman'ın evine girdik. Baktık ki, mübârek başı hanımının yanında örtülmüş duruyordu. Arkadaşım hanımına, "Yüzünü aç. Çünkü biz ona birer tokat vurmaya geldik. Böyle ahdetmiştik", dedi. Hanımı, "Cenâb-ı Hak'tan korkmuyor musunuz? Peygamber Efendimiz'in sahabesi olduğunu, O'nun iki kızını aldığını bilmiyor musunuz?" dedi. Ben utandığımdan geri döndüm. Arkadaşım gidip, Hazret-i Osman'ın yüzünü açtı. Nura garkolmuş bir hâlde yatarken, mübârek yanağına, kuruyacak eliyle bir tokat vurdu. Bunun üzerine Hazret-i Osman'ın hanımı, "Elleriniz kurusun, gözleriniz

kör olsun!" diye bize bedduâ etti. Kapıdan dışarı çıkmadan, o anda gözlerimiz kör oldu, ellerimiz kurudu.

Zeyd Hazretlerinden rivâyet edilmiştir. Hazret-i Osman'ı şehid edenlerin hepsi delilenip, helâk oldular. Bu haberi işiten Abdullah bin Mübârek de, "Onlar için delilik bile azdır", dedi.

24. MENKIBE: Bir gün ticaret kervanı Mekke-i Mükerreme'ye giderken, Medine-i Münevvere'ye uğradı. Allah'ın hikmeti kervan halkı Hazret-i Osman'ın kabrinin yanında konakladılar. Kervanda bulunanlar aralarında anlaşarak, "Bu gece Hazret-i Osman'ı ziyaret edelim. Yarın da Sultan-ı Kâinat'ı ziyaret ederiz", dediler. Kervanda bulunanların hepsi abdestlerini alarak Hazret-i Osman'ın kabrini ziyaret etmeye hazırlandılar. İçlerinde bulunan, fakat Rafızî olduğunu bilmedikleri bir Rafızî'ye de ziyarete gelmesini söylediler. Rafızî binbir bahane bulup gitmedi, çadırında kaldı. Onlar gittikten sonra, bir büyük aslan gelerek Rafızî'yi başından kavrayıp yemeye başladı. Tam bu esnada ziyaretçiler geri dönmüşlerdi. Çadırlarına geldiklerinde, büyük bir aslanın arkadaşlarının başını parçaladığını gördüler. Aslan gelenleri görünce, dile gelerek, "Hazret-i Osman'ı sevmeyenin cezası budur", dedi ve murdar leşini sürüyerek dağa doğru yürüdü.

25. MENKIBE: Hazret-i Osman'ın (r.a.) hakkında nâzil olan âyet-i celîleler.

Müslümanlar her taraftan Medine-i Münevvere'ye hicret ettiklerinde Mescid-i Şerif kendilerine dar gelmeye başladı. Bunun için birçok kimseler çadırda namaz kılıyorlardı. Bunun için Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– Her kim ki, bizim mescidimizi bir zira' olsun genişletirse cennet onun içindir.

Hazret-i Osman (r.a.):

– Ey Allah'ın Resûlü! Bütün servetim sana feda olsun. Ben Mescid-i Şerif'i genişleteyim, dedi. Kırk arşın Mescid-i Şerif'i genişletti. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmeyi gönderdi:

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

– Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve âhiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'dan başkasından korkmayan kimseler imar eder. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır.[97]

Cenâb-ı Hak Müslümanlara mallarından bir kısmını **farz**, bir kısmını da **vacip** ve bir kısmını ise **nafile** olarak infak etmeleri için emir buyurunca, Müslümanlar, Allah yolunda infakın bereketini ve sevabının ne derece üstün olduğunu sordular. Bunun üzerine şu âyetler nâzil oldu:

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ ۗ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

97 et-Tevbe: 18.

– Mallarını Allah yolunda harcayanların hâli yedi başak bitiren, her başakta yüz "tane" bulunan bir tek tohumun hâli gibidir. Allah kime dilerse, ona kat kat verir. Allah, ihsânı bol olan, hakkıyla bilendir. Mallarını (Allah yolunda) **harcayıp da sonra o harcadıklarının arkasından bir başa kakış ve bir eziyet takıp katmayanlar** (yok mu?) **Onların Rableri yanında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku yoktur, mahzun da olacak değillerdir onlar.**[98]

Minnet: İnfak edileni anmak ve sayarak başa kakmaktır. Bu hareket, infak edenin sevaptan mahrum olmasına sebep olur.

Eziyye ise: Bir kimseye in'am ve ihsân edilerek, onun bulunmadığı bir yerde, arkasından kendisine yapmış olduğu yardımı sayıp dökmek ki, bunu işittiği zaman yardım olunan kimse üzülür. Veya kendi yüzüne karşı sana nice zamanlar yardımda bulundum, bunun şükrünü, kıymetini bilmedin, demektir. Böyle hareket edecek kişinin hiçbir şey infak etmemesi daha iyidir. Çünkü Cenâb-ı Hak bu hususları haram kılmıştır.

Zeyd bin Eslem diyor ki: Babam bana şöyle buyurdu:

"Oğlum, bir kimseye yardımda bulunduğun zaman, şunu iyi bil ki, kendisine selâm verdiğinde ona yardım ettiğin hususunda kalbinden bir şey geçerse, ona selâm verme. Tâ ki, ona yapmış olduğun iyilik başa kakmak ve kendisine eziyet etmekten beri olsun."

"Onların Rableri yanında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku yoktur, onlar mahzun da olacak değillerdir", meâlindeki âyet-i celîle, Osman bin Affân ile Abdurrahman bin Avf'ın (r.a.) hakkında nâzil olmuştur.

Sebebi şöyledir.

Abdurrahman bin Avf, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanına dört bin dirhemle gelerek şöyle dedi:

98 el-Bakara: 261-262.

– Ey Allah'ın Resûlü! Yanımda sekiz bin dirhem vardı. Bunun dört bin dirhemini çoluk çocuğuma nafaka için alıkoydum. Dört bin dirhemini de Allah rızâsı için vermeye getirdim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Allah Teâlâ, âilen için bıraktığına da ve getirip kendi rızâsı için verdiğine de bereket versin, buyurdu.

Hazret-i Osman bin Affân ise, Tebük savaşında, "Teçhizatı olmayanların teçhizatını ben tekeffül ediyorum", dedi ve onların bütün ihtiyaçlarını giderdi. Bin deve yükü ile Müslüman askerlerini donattı, her türlü teçhizatını sağladı. İşte yukarıda zikredilen âyet-i celîleyi Cenâb-ı Hak bunların hakkında gönderdi.

Abdurrahman bin Semure diyor ki:

– Hazret-i Osman, Tebük muharebesinde bin altını getirip Peygamber (s.a.v.)'in kucağına döktü. Daha önce zikredildiği gibi Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kucağına dökülen altınları mübârek elleriyle karıştırıp şöyle buyurdular:

– Affân'ın oğlu Osman bundan böyle ne yaparsa zarar etmez.

Hazret-i Ebû Said el-Hudri (r.a.) diyor ki: "Ben Resûlullah'ı (s.a.v.) mübârek ellerini kaldırmış, Hazret-i Osman'a duâ ederken gördüm. Şöyle duâ buyuruyorlardı. **"Ey Allah'ım! Ben Osman'dan râzıyım. Sen de râzı ve hoşnud ol."** Resûlullah (s.a.v.) sabaha kadar böyle duâ etti.

Hazret-i Osman'ın şânında nâzil olan diğer âyetler:

1- Hazret-i Osman (r.a.) o kadar çok ibâdet ederlerdi ki, gündüz oruç tutar, gece de namaz kılardı. Her gece kıldığı iki rekât namazın bir rekâtında Kur'ân-ı Kerîm'i hatmeder, diğer rekâtında ise bin kere, **"Kulhuvallahu ehad"** sûresini okurdu. Bunun için şu âyet-i celîle nâzil oldu.

أَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ الَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ
وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهٖ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ

– **Yoksa o, âhiret** (azabın)**dan korkarak, Rabbinin rahmetini umarak gecenin saatlerinde secdeye kapanır, kıyamda durur bir hâlde taat ve ibâdet eden kimse** (gibi) **midir? De ki: Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?**[99]

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولٰٓئِكَ
عَنْهَا مُبْعَدُونَ

2- Şüphe yok ki, kendileri için bizden en güzel (bir saadet) **sebketmiş,** (takdir) **edilmiş olanlar, işte bunlar oradan** (cehennemden) **uzaklaştırılmışlardır,** (Enbiya: 101)

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ
لَا يَحْزُنُهُمُ الْفَزَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ هٰذَا
يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

– **Bunlar gönüllerinin dilediği** (nimetler) **içinde ebedi** (yaşar) **larken onun** (cehennemin) **gizli sesini bile duymazlar,** (Enbiya: 102)

99 ez-Zümer: 9.

– O en büyük korku, bunları asla tasaya düşürmez. Bunları melekler karşılayarak: "Bu size dünyada va'd olunan (mutlu) gününüzdür." diye cennet kapıları önünde tebrik ederler.[100] (Enbiya: 103)

Hazret-i Osman (r.a.) oruç tutmak, namaz kılmak, Kurân-ı Kerîm okumak gibi bedenle ve dille yapılan ibâdetlere düşkün olduğu gibi, malî ibâdet olan Allah yolunda harcamaya da çok düşkün olup hiçbir malî ibâdetten geri kalmazdı. Yukarıda ikinci olarak zikredilen âyet-i celîleler bunun için nâzil olmuştur.

Bir rivâyete göre bu âyet-i celîleyi okuyan Hazret-i Ali (r.a.):

– Ben onlardanım, Ebû Bekir, Ömer, Osman, Talha, Zübeyr, Said ve Abdurrahman bin Avf (r.a.) da onlardandır, buyurmuştur.

Ulemanın ekserisine göre bu âyet-i celîleler Hazret-i Osman hakkında nâzil olmuştur.

3- Hazret-i Osman hakkında nâzil olan âyetlerden biri de şudur:

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا
إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ
اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

– İman edip de güzel güzel hareketlerde bulunanlar, bundan sonra haram olan şeylerden de sakındıkları, imanlarında sebat ile iyi işlere devam ettikleri, sonra haram edilen şeylerden daima sakınıp haram olduklarına iyice inandıkları yine sakınmakta devam ve ısrar ile güzel işleri arayıp onlarla iştigal eyledikleri

100 el-Enbiyâ: 101-102-103.

takdirde, (haram kılınmazdan evvel) **yaptıklarında üzerlerine hiçbir suç yoktur. Allah iyi hareket edenleri sever.**[101]

26. MENKIBE: Hazret-i Osman hakkında varid olan hadis-i şerifler, diğer haber ve eserler.

Hazret-i Câbir'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki:

– Biz muhacirlerden bir grup Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in meclislerinde oturuyorduk. Hazret-i Ebû Bekir Ömer, Osman, Talha, Zübeyr, Abdurrahman bin Avf ve Sa'd bin Ebi Vakkas (r.a.) da Peygamber aleyhisselâmın huzurunda oturanların arasında bulunuyorlardı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Herkes, kendi sevdiğinin yanına gitsin, buyurdular. Meclis-i Peygamberî'de bulunanların hepsi sevdiklerinin yanlarına gittiler. Resûl-i Ekrem de Hazret-i Osman'ın yanına gitti. Onu kucaklayıp yüzünü öptü ve **"Ey Osman! Sen dünyada ve âhirette benim dostumsun",** buyurdu.

Diğer bir hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– Kızım Ümmü Gülsüm'ü ben Hazret-i Osman'a ancak Allah'dan gelen vahiy ile nikâhla verdim.

Ebû İmameti'l-Bahili'nin rivâyet ettiği hadis-i şeriflerinde de Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuşlardır:

– Bir şahsın -ki o şahıs Osman bin Affân'dır-, **şefaati ile benim ümmetim, Rabia ve Mudar kabilelerinin sayılarınca cennete girer.**

Hazret-i Abdurrahman bin Ebi Leyla'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Demiştir ki: Bir gün Hazret-i Ali (r.a.), hizmetçisine, "Mescide git, Hazret-i Osman'ı sevenleri ve sevmeyenleri tespit et", diye emir buyurdu. Mescide gidip bu araştırmayı yapmak için de yüksek sesle Osman'ı sevip sevmeyen var mıdır, diye bağırmasını tembih etti.

101 el-Mâide: 93.

Hizmetçi mescidde seslenince, biri çıkıp, "Ben onu seviyorum", dedi. Hizmetçi bu adamı alıp Hazret-i Ali'nin yanına götürdü. Hazret-i Ali ona:

– Sen Osman'ı seviyor musun? diye sordu. Adam:

– Onu canımdan daha çok seviyorum. Çünkü bir vakit Peygamber aleyhisselâmın huzuruna varmıştım, ve "Yâ Resûlallah! Bana bir şey verin. Çünkü ben yeni evlendim, hiçbir şeyim yoktur, evlendiğim kadına vermek için mehir paramı dahi bulamadım", dedim. Bana kırk dirhem altın verilmesini emir buyurdular. Bunun bir kısmını kendileri verdiler, bir kısmını Ebû Bekir, bir kısmını da Ömer verdi. Geri kalan büyük kısmını Hazret-i Osman verdi ki, "Bu verdiğimin bir kısmı Hazret-i Ali içindir. Çünkü onun elinde bu anda bir şey yoktur" dedi. Bundan sonra ben Peygamber aleyhisselâma dedim ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bu malın bereketini görebilmem için bana duâ buyurun. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm buyurdular ki:

– Bu malın nasıl bereketi olmaz ki, onu bir Peygamber, Sıddîk ve Şehid vermiştir.

Hazret-i Ali bunu işitince, çok sevindi ve **"Doğru söyledin"**, dedi.

Sa'd bin İbrahim'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Hazret-i Ali bin Ebi Tâlib, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzurunda oturuyordu. Bu esnada Hasan ile Hüseyin de geldiler Server-i Kâinat (s.a.v.), **"Ey Ali! Bunlar cennet gençlerinin efendileridir. Bunların babaları daha üstündür. Osman bin Affân, Hazret-i İbrahim'e benzer"**, buyurdu.

İtimat edilir bir yoldan rivâyet edilmiştir:

Muharik bin Semame kız kardeşi Ümmü Gülsüm'e, Git, Hazret-i Âişe'ye (r.anhâ) benden selâm söyle, Hazret-i Osman hakkında bir hadis-i şerif biliyorsa söylesin. Çünkü Hazret-i Osman şehid olduğu vakit insanların herbiri söz söylediler", dedi. Hazret-i Âişe'ye bu husus hakkında sorduğunda Hazret-i Âişe şöyle buyurdu:

– Ben şehadet ederim ki, Hazret-i Osman'ı, Resûlullah (s.a.v.) ile bu evin içinde gördüm. Bir soğuk gecede Cebrâil aleyhisselâm vahiy getirdi. O vakit Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) üzerine bir ağırlık gelirdi. O anda Cebrâil aleyhisselâm şu âyet-i kerîmeyi getirmiş idi:

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا

"...Çünkü biz, sana (sorumluluğun) **ağır bir söz** (Kur'ân) **vahy edeceğiz."**[102]

Yani, Kur'ân-ı Kerîm okunuşta her ne kadar hafif ise de, mânâ ve ehemmiyeti ile taşıdığı hüküm bakımından çok ağırdır. Bu âyet-i celîle nâzil olduğunda Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübârek elini Hazret-i Osman'ın arkasına vurup, **"Bu makama kim ulaşabilir? Cenâb-ı Allah bu makamı Peygamberinden başka kime vermiştir? Cenâb-ı Hakk'ın lâneti Osman'a kötü söz söyleyen ve ona kötülük edenlerin üzerine olsun"**, buyurdu.

Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuşlardır:

– Lut aleyhisselâmdan sonra âilesiyle Allah yolunda ilk hicret eden Osman bin Affân'dır.

Allahu âlem, ashab-ı güzin Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye tek başlarına hicret etmişler, yalnız Hazret-i Osman âilesiyle birlikte hicret etmiştir. İlk Habeşistan'a, sonra da Medine-i Münevvere'ye.

Yûsuf bin Abdullah bin Selâm'dan rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyurmuşlardır ki:

– Ben Allah Teâlâ'nın katında Osman'ın düşmanlarının düşmanıyım.

102 el-Müzzemmil: 5.

Yine Resûlullah (s.a.v.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

– Biz Osman'ı, Cenâb-ı Allah'ın dostu olan atamız Hazret-i İbrahim'e benzetiyoruz.

Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivâyet edilen hadis-i şerifte ise Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmaktadır:

– Gerçekten Osman, ümmetimin en hayâlısı ve en çok ikram edenidir.

Kelîb bin Velid, İbni Melike'den olan rivâyetinde diyor ki: "Bir adam İbni Ömer'in (r.a.) yanına gelerek sordu: "Osman bin Affân Bedir savaşında bulundu mu?"

İbni Ömer:

Hayır, diye cevap verdi.

Adam:

– Rıdvan biatında hazır bulundu mu?

İbni Ömer:

– Hayır bulunmadı, dedi.

Adam:

– Uhud muharebesinden, İslâm ordusu bozguna uğradığı vakit kaçanlar arasında bulundu mu? Böyle sorup adam çekip gittikten sonra, yanında bulunanlar İbni Ömer'e, "Siz Hazret-i Osman'ı zemmetiniz", dediler. İbni Ömer, hemen "O adamı geri döndürün", diye emir verdi. Adamı geri döndürüp Hazret-i Abdullah bin Ömer'in yanına getirdiler. Abdullah bin Ömer o adama:

– (Benim verdiğim cevapları yanlış anlama). Hazret-i Osman Bedir savaşına, Resûlullah'ın işleri ile meşgul olduğu için iştirak etmemiştir. Peygamber aleyhisselâm Bedir savaşından elde edilen ganimetten ona hisse ayırmıştır. Rıdvan biatında hazır bulunmamasının sebebi ise, o vakit Hazret-i Osman'ı Peygamber aleyhisselâm

Mekke'ye elçi olarak göndermişti. Orada bulunuyordu. O biatta Peygamber aleyhisselâm, kendi elinden birini diğerine tutup bu Osman'ın eli ve onun biatı olsun buyurdular. Uhud muharebesindeki durumu ise Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'inde buyuruyor ki:

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ ۙ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ
الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا ۖ وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝

– Uhud savaşında iki ordu karşılaştığı gün içinizden arka çevirip geri dönenler (var ya), **hakikaten onları Peygamberin emrine aykırı hareket etmeleri yüzünden, şeytan kaydırmak istedi. Andolsun Allah** (yine) **onları afvetti. Çünkü Allah şüphesiz çok yarlığayıcıdır, hâlimdir.**[103]

Sonra Abdullah bin Ömer o adama şöyle dedi:

– Bundan sonra, sen düşün, meselenin inceliğine ulaşmak için çalış. Sakın Hazret-i Osman hakkında kötü bir düşünceye sahip olmayasın. Onun aleyhinde konuşmayasın.

Abdullah bin Mübârek, Ebû Mus'ab'dan, o da Yezid bin Leheb'den rivâyet etmiştir. Yezid bin Leheb diyor ki: Hazret-i Osman'ı (r.a.) şehid edenlerin hepsi sonra deli olmuşlardır. Bu delilik azabı, cehennemde görecekleri azaba nisbetle onlar için azdır.

Ebû Said el-Hudri'nin rivâyet etmiş olduğu hadis-i şerifte Peygamber (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Ey Allah'ım! Osman senin rızânı istiyor. Sen de ondan râzı ol.

103 Âl-i İmrân: 155.

Abdullah bin Abbas (r.a.) rivâyet etmiştir. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) buyurmuştur:

– Ey Allah'ım! Osman'ın kıyâmet günü, gam ve kederini gider. Çünkü o bizim nice kederlerimizi giderdi.

Server-i Kâinat'ın Hazret-i Osman hakkında şöyle buyurdukları rivâyet edilir:

– Eğer kırk kızım olsaydı, biri öldükten sonra diğerini Osman'la everirdim.

Abdullah bin Ömer rivayet ediyor. Peygamber aleyhisselâm buyurdular:

– İsâ bin Meryem, havarilerini getirmiş olduğu dini insanlara öğretmek için etrafa gönderdiği gibi, ben de ashabımdan dört kişiyi Kur'ân-ı Kerîm'i insanlara öğretmeleri için etrafa göndermek isterim. Onlar da şunlardır: Osman bin Affân, Abdullah bin Mes'ud, Muaz bin Cebel ve Ubey bin Ka'b (r.a.).

Yine Abdullah bin Abbas'ın (r.a.) rivâyet etmiş olduğu hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuşlardır:

– Allah'a yemin ederim ki, ümmetimden cehenneme müstahak olanlardan yetmiş bin kişiye Osman şefaat eder. Tâ ki büyük günah ehlinden olan bu yetmiş bin kişiyi Cenâb-ı Hak cennetine sokar.

27. MENKIBE: Ebû Hureyre (r.a.) buyuruyor ki: Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) kerîmesi ve Hazret-i Osman'ın zevcesi Rukiye'nin yanına vardım. Kendisini elinde bir tarak ile gördüm. Buyurdular ki: "Ben muhterem pederimin mübârek saçını bu tarak ile tarardım. Bana şöyle buyurdular: **"Ey Rukiye! Osman bin Affân'ı nasıl gördün?"** "İyi yürekli ve güzel huylu buldum", diye cevap verince şöyle buyurdular: **"Osman bin Affân'a karşı iyi davran. Çünkü o, huy bakımından bütün sahabilerden bana daha çok benzer."**

28. MENKIBE: Ukbe bin Âmir el-Cüheni diyor ki: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular:

– Ey Ebû Bekir, ey Ömer!.. Bana bildirilmiştir ki, sizin ikiniz hem bu dünyada ve hem de âhirette kardeşsiniz. Şimdi her ikiniz birbirinize selâm verip musafaha ediniz.

Bunun üzerine Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer'in elinden tutup musafaha ettiler. Resûlullah (s.a.v.) tebessüm edip şöyle buyurdular:

– Ey Ebû Bekir! Sen halife olmakta Ömer'den öncesin. Sonra, **ey Zübeyr, ey Talha! Siz de geliniz. Sizi de kardeş yapayım. Her ikiniz dünyada ve âhirette kardeşsiniz. Birbirinize selâm verip musafaha ediniz...**

Peygamber aleyhisselâmın buyurduğu gibi hareket ettiler. Emrini yerine getirdiler. Sonra, Ubey bin Ka'b ve Abdullah bin Mes'ud'a aynı şekilde buyurdular. Onlar da Peygamber aleyhisselâmın emrini yerine getirdiler. Sonra, Üsame bin Cerrah ve Ebû Huzeyfe'nin kölesi Salim'i, Usame bin Zeyd ile Ebû Hind'i birbirleriyle dünya ve âhiret kardeşi yaptı. Birbirleriyle selâmlaşıp musafaha etmelerini onlara emretti. Ebû Hind, Resûlullah'a gelip kendisinden izin alarak ondan kan alırdı. Peygamber aleyhisselâmın emri ile hepsi birbirleriyle dünya ve âhiret kardeşi oldular. Sonra Abdurrahman bin Avf, yüzünü Hazret-i Osman'ın tarafına çevirerek:

اَلَّذِينَ إِذَآ أَصَابَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوٓا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّآ إِلَيْهِ رَٰجِعُونَ

"... Biz Allah'ın kuluyuz ve (öldükten sonra da) **yine ona döneceğiz..."**[104] meâlindeki âyet-i celîleyi okudu.

Abdurrahman bin Avf, yine Hazret-i Osman'a dönerek, "Bize ne oldu ve biz ne yaptık ki, Peygamber aleyhisselâm benim ve senin

104 el-Bakara: 156.

durumuna işaret buyurmaz, bize hiç iltifat etmez. Biz, Peygamberinin azarlamasından Allah'a sığırınız", dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) onların bulunduğu tarafa bakarak şöyle buyurdu:

– Cenâb-ı Hakk'ın azamet-i hakkı için diyorum ki, sizi Allah'ın Resûlü azarlamıyor ve size gücenmiyor. Siz Allah'ın Peygamberi ve melekleri katında kıymetlisiniz. Siz, Allah ve Resûlü'nden ikram görenlerdensiniz. Ancak, ben ne zaman sizi anmak istersem, Cenâb-ı Allah'ın bu işle görevlendirdiği melek gelip beni sizi anmaktan meneder ve bu iki zât zengindir onları en sonunda söylersin, derdi. Ben de buna uyarak sizi en son zikrettim. Bunun gibi, kıyâmet günü hesap anında evvelâ fakirlerin, sonra zenginlerin hesabı görülür. Siz de dünyada ve âhirette birbirinizle kardeşsiniz. Birbirinize selâm verip musafaha ediniz.

Onlar da Resûlullah'ın (s.a.v.) bu emrine uyarak selâmlaştılar ve musafaha ettiler. Sonra Peygamber aleyhisselâm onlara, **"Râzı oldunuz mu?"** buyurdular. Onlar da:

– Râzıyız, Allah'a şükürler olsun ki, bizi rezil ve rüsvay etmedi, dediler. Peygamber aleyhisselâm:

– Sizin için bunun üzerine daha ziyade edip açıklamada bulunayım mı? buyurdu. Onlar:

– Evet yâ Resûlallah, bulun, dediler. Peygamber aleyhisselâm:

– Siz dünya ve âhirette kardeşsiniz. Cennette de benim kardeşim İlyas aleyhisselâmdır. İlyas aleyhisselâmın cemaatinden ve halkın içinde en iyi ve mükerrem olan kimse ol kimsedir ki, Cenâb-ı Hak, Cebrâil aleyhisselâmı İlyas aleyhisselâma göndererek haksız yere şehid edilen kimseyi ona kardeş yaptı. Ben ki, Allah tarafından gönderilen bir Peygamberim, sizi dünya ve âhirette kardeş yaptım.

29. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) cennette şimşek olur mu? diye sordular. Buyurdular ki:

– Evet olur, çünkü Osman bin Affân bir köşkten bir köşke giderken yüzünün nuru şimşek gibi parlar. Her tarafa vurur.

Bunun için kendisine **"Zinnureyn** (İki Nur Sahibi)" denildiği rivâyet edilir. Hazret-i Osman (r.a.) uzun gecelerde ibâdet edip Kur'ân-ı Kerîm okumaktan hâli kalmazlardı. Mübârek omuzlarını yatağa koymazdı. Ağlamaktan gözleri daima yaşlı olurdu. Gözlerinin kuruduğu görülmezdi.

30. MENKIBE: Nu'man bin Beşir'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Hayâ bakımından sizin en sadıkınız Osman bin Affân'dır.

Bu hadis-i şerif açıkça delâlet ediyor ki, ümmet-i Muhammed'in içinde Hazret-i Osman'dan daha fazla hayâ sahibi olan yoktur.

Cenâb-ı Hak hayırdan ve şerden ne yarattı ise hepsini çift yaratmıştır. Cenâb-ı Hakk'ın,

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

"Her şeyden çift çift yarattık ki, iyice düşünesiniz."[105] meâlindeki âyet-i celîlesi buna delâlet eder.

Cenâb-ı Allah, açlığı yarattı, tokluğu ona çift olarak kıldı. Hastalığı sağlıkla, fakirliği zenginlikle, kimseye muhtaç olmamakla, başkasına muhtaç olmayı çift olarak yarattı. Kalbi yarattı; ruhu ona çift kıldı. Nefesi halkeyledi, rüzgârı ona eş kıldı. Dini yarattı kemâli ona verdi. Cenâb-ı Allah,

105 ez-Zâriyat: 49.

اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ

"Bugün dinizi ikmâl ettim."[106] buyurdu. Allah, dünya ile zevali de çift olarak yaratmıştır. Toprağı yarattı, yanında sükûneti halketti. Ateşi yarattı, hareketi ona çift kıldı. Yeraltını yarattı, darlığı ve karanlığı ona eş kıldı. Yeryüzünü yarattı, genişliği ona eş kıldı. Nitekim âyet-i kerîmede,

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ بِسَاطًا لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا

"Allah sizin için Arz'ı bir döşek yapmıştır, onun geniş yollarında gezip dolaşınız diye..."[107] buyurulmuştur.

Cenâb-ı Hak göğü yarattı, yüksekliği de ona eş olarak yarattı. Kurân-ı Kerîm'de,

وَبَنَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا

"Üstünüze, yedi sağlam gök bina ettik."[108] buyurdu. Cenneti yarattı, mihnet ve meşakkati ona eş kıldı. Nitekim kâinatın efendisi Peygamberimiz aleyhisselâm, **"Cennet, istenmeyen ve sıkıntı veren şeylerle örtülüdür. Cehennem de şehevî isteklerle örtülüdür"** buyurmuştur.

Cenâb-ı Allah, imanı yarattı, hayâyı da ona eş olarak yarattı. Enes bin Mâlik'den rivâyet edilen hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur.

106 el-Mâide: 3.
107 Nûh: 19-20.
108 en-Nebe': 12.

– Hayâ ile iman bir yerdedir.

Peygamber aleyhisselâm bu hadis-i şerifte hayâ ile imanın çift olarak yaratıldığına işaret buyurmuştur. Allah, hayâyı gözde, imanı ise kalbde yaratmıştır. Gözde hayâ bulunduğu müddet kalbde iman bulunur. Gözden hayâ gitti mi kalbden de iman yok olur. Hazret-i Osman (r.a.) zamanın en fazıl, en üstün kişisi idi. Bu üstünlüğe kendisinde bulunan hayâ ile ulaşmıştır.

Hayâ hem yüce olan Allah'ın sıfatıdır, hem de mahlûkata sıfat olarak verilmiştir. Ancak mahlûkata ait hayâ sıfatının çeşitleri vardır.

Birincisi: Âdem aleyhisselâmda görüldüğü gibi ki, onun hayâsı utanmak ve sıkılmaktan ibaret idi. Allah'ın (c.c.) yasak kıldığı buğday danesinden (ağacından) yediği vakit üstünden cennet elbiseleri soyuldu, çırılçıplak kaldığından utandı, yüzünü çevirdi. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak kendisine:

– Bizden kaçtığın için mi, yüzünü çeviriyorsun? buyurdu.

Âdem aleyhisselâm:

– Yüzümü senden kaçtığım için değil, senden utandığım için çevirdim, dedi.

İkincisi: Allah'ın azametinden olan hayâdır. Tıpkı İsrâfil aleyhisselâmın hayâsı gibi. Peygamberimiz (s.a.v.) bu hususta buyuruyor ki:

– İsrâfil aleyhisselâm, her gün yüzünü yetmiş defa kanatları ile örter ve "Ey âlemlerin Rabbi! Neyleyeyim ve ne yapayım, biliyorum ki, sana lâyık-ı veçhile rükû' ve secde etmeye kaadir değilim" derdi.

Üçüncüsü: Heybetten dolayı olan hayâdır. Meleklerin hayâsı gibi. Melekler, "Ey Rabbimiz! Seni her şeyden tenzih ederiz. Sana hakkıyla, gereği gibi ibâdet edemedik." derler.

Dördüncüsü: Hürmet ve hizmet hayâsıdır. Hazret-i Musa'nın hayâsı gibi. Hazret-i Musa, Allah'a (c.c.) şöyle niyazda bulundu:

– Bana cennet lâzımdır. Senden cennet isterim. Seni görmek gerek, onu senden isterim. Ancak, bana tuz, ekmek veyahut koyunların yemi lâzım olduğu zaman böyle küçük şeyleri senden nasıl isteyeyim?" dedi. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak buyurdu ki:

– Ey Musa! Maksad şudur ki, kul ister, Halikı ona verir.

Cenâb-ı Hakk'ın sıfatı olan hayâ, Allah'ın kulunu afvetmesi ve ayıbını örtmesinden ibarettir. Allah kulunun kusurunu, ayıbını görür, fakat örter, suçunu bilir, fakat bağışlar. Peygamberimiz aleyhisselâm bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

– Âsî ve günahkâr olan bir mü'min kabirden kalkar, cehennem korkusu ve Sırat'ın dehşeti ile mahşer yerine gelirken iki yolun ayrıldığı bir kavşak yerine gelir. Korkup ağlayarak yolun birisinden yürür. Hiçbir kimse kendisine bir şey sormaz. Yürüyerek doğru cennetin kapısına varır. Allah orada vasıtasız olarak eline bir nâme verir ve şöyle buyurur:

– Ey kulum, ilk önce bu nâmeyi al oku, sonra cennete gir.

Kul, Allah Teâlâ'nın kendisine verdiği defteri okur. Defterde şöyle yazılmış olduğunu görür: **"Ey benim kulum! Senin yaptıklarının hepsini görüp biliyorum. Yaptıklarını sana göstermekten hayâ ettim."**

İş bu hadis-i şerifin bir benzeri olan ve Süleyman ed-Darani'den rivâyet edilen hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm buyuruyor. Cenâb-ı Hak peygamberlerine göndermiş olduğu mukaddes kitapların bazısında buyuruyor ki:

– Ey kulum! Sen her ne kadar günahkâr isen de, korku ve hayâ içinde bulunuyorsun. İzzetim ve celâlim hakkı için senin ayıplarını ve günahlarını tüm mahlûkatımdan gizlerim. Kıyâmet günü seni hesap yerine getirdiğimde hesabını kolayca görürüm.

Her kim ki günahkâr olup işlediği günahlarından dolayı korku çekerse onun kıyâmet günü hesabı zor olmayıp, kolayca görülür.

Hazret-i Osman (r.a.) bütün günahlardan sakınır, korkardı. İyilik yaparken dahi hayâ ederdi.

Hazret-i Osman'ın ve onu sevenlerin âhirette hesap görmeyecekleri ve görseler de kolay ve basit olacağı rivâyet edilmektedir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Cenâb-ı Hak kıyâmeti günü yüz yirmi dört bin peygamberi ümmetiyle birlikte hesap yerinde durdurur. Herkes ameline göre az veya çok bir zaman kalır. Hazret-i Osman ile onu sevenleri ise hesapsız olarak mahşer yerinden geçirir. Cennetine sokar, orada en yüce makam ve nimetlere kavuşturur.

Cenab-ı Hak peygamberlere verdiği güzel hasletlerden Hazret-i Osman'a da hak vermiştir. Onlar şunlardır:

Birincisi: Şehid olmaktır. Bu şehidliği Cenâb-ı Allah Zekeriyya ve Yahya aleyhisselâmlara vermiştir.

İkincisi: Zühd ü takvâ ve hicrettir ki, Cenâb-ı Hak İsâ aleyhisselâma vermiştir.

Üçüncüsü: Güzellik üstünlüğüdür. Bunu da Cenâb-ı Hak Yûsuf aleyhisselâma vermiştir.

Dördüncüsü: Cömertlik üstünlüğüdür. Bunu Cenâb-ı Allah İbrahim aleyhisselâma vermiştir.

Beşincisi: Ar ve hayâ üstünlüğüdür. Bunu Allah (c.c.) Âdem aleyhisselâma ve Peygamberimiz Muhammed Mustafa'ya (s.a.v.) vermiştir. Cenâb-ı Hak bu üstünlüklerin hepsini Hazret-i Osman'a (r.a.) vermiştir.

Cenâb-ı Allah cömertliği İbrahim aleyhisselâma diğer peygamberlere örnek ve önder olması için vermiştir. Hazret-i Osman'a da zamanının evliyasının imamı olsun diye kendisine cömertlik vermiştir.

İşaret: Mekke-i Mükerreme'de kâfirlerin iftihar ettikleri rahip Muğire'nin Taif'te bir bağı vardı. Senenin her gününde o bağda bir

meyve turfanda hâlinde meydana geliyordu. Kâfirler bundan dolayı iftihar ediyor, övünüp seviniyorlardı. Hazret-i Osman'ın Medine-i Münevvere'de bir evi vardı. Yılın her gününde bu evde fakirler ve yoksullar misafir edilip ağırlanıyorlardı. Bundan dolayı da Müslümanlar öğünüyorlardı. Hazret-i Osman'ın bu güzel hareketi bütün Müslümanları sevindiriyordu.

31. **MENKIBE:** Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– **Cebrâil aleyhisselâm bana,** "Allah (c.c.) Yûsuf aleyhisselâma verilen güzelliğin aynını Osman bin Affân'a vermiştir. Yûsuf aleyhisselâmın güzelliğini görmek isteyen Hazret-i Osman'a baksın. Lâkin, Yûsuf'un güzelliğini görenler fitneye düştüler. Osman'ın cemalini görenler ise ona hürmet ettiler." **dedi.**

Hazret-i Osman'ın yapmış olduğu güzel ameller:

1- Hazret-i Osman **gündüz oruç tutar**dı,

2- Geceleri çok **namaz kılar**dı,

3- Çıplak olanları **giydirir**di,

4- Açları **doyurur**du,

5- **İhlâs** sûresini çok **okur**du,

6- Hazret-i Osman Müslümanlara karşı kalbinde asla **kin tutmaz, hile yapmaz, hasedlik etmez**di,

7- Başına gelen her belâ ve musibete karşı son derece sabırlı olurdu. Hiçbir kimseye **zarar vermez**di.

32. **MENKIBE:** Yukarıda Hazret-i Osman'a, "Zinnureyn" denmesinin sebebini zikretmiştik. Biraz daha açıklayalım bu hususu:

Cenâb-ı Allah, Musa aleyhisselâma iki nur vermiştir. Bunlardan biri **Tevrat'ın nuru,** diğeri ise, **Yed-i Beyda'nın nuru** idi. Hazret-i Osman'a da Cenâb-ı Hak iki nur vermiştir. Bu iki nurdan murad Resûlullah'ın (s.a.v.) iki kızı olan **Rukiye** ile **Ümmü Gülsüm**'dür.

Çünkü Resûlullah'ın bu iki kerîmesi ile Hazret-i Osman izdivaç etmiştir. Biri vefât ettikten sonra diğeri ile evlendi.

Hazret-i Ali kerremallahu vecheh, Peygamber aleyhisselâmın kızı Fâtıma ile evlenmiştir. Hiç şüphe yoktur ki, Peygamber aleyhisselâmın iki kızı ile izdivaç eden Hazret-i Osman'ın manevî nuru, Hazret-i Ali'den fazladır.

Hazret-i Osman'a (r.a.) **"Zinnureyn"** denmesinin bir sebebi de, **iki defa hicret etmesi** olduğunu da rivâyet ederler. Birinci hicreti Habeşistan'a, ikincisi ise Medine-i Münevvere'ye olmuştur. Bir üçüncü sebep de, ilk muharebedir ki, biri **Bedir muharebesi**nde, diğeri ise **Hudeybiye muharebesi**nde yara almasından dolayı kendisine, **"Zinnureyn"** denmiştir. Bedir muharebesinde Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Osman'a hitaben, **"Ey Osman! Sen bendensin, ben de sendenim"**, buyurmuşlardır. Hudeybiye gününde **Rıdvan biatı**nda ise Peygamber aleyhisselâm:

– Bu iki elimin biri de Osman'ın elidir. Böylece biat ettim, buyurmuşlardır.

Peygamber aleyhisselâmın iki mübârek eli birbirine değince bir elinden güneş gibi, diğer elinden de ay gibi bir nur parladı. Bunun üzerine Resûl-i Mücteba şöyle buyurdular:

– Bu iki nur Osman'ın nurudur. O cennette daimi olarak benim arkadaşımdır.

Hazret-i Osman'daki iki nur hakkında şöyle görüşler de vardır:

Ondaki iki nurdan birisi, **Kur'ân nuru**, diğeri de **iman nurudur**. Birisi ondaki **dış** nur, ikincisi **içindeki** nurdur. Bütün Müslümanlar Hazret-i Osman'ın zamanının şeyhi olduğuna ittifak etmişlerdir. Yani, yetimlere, fakir ve yoksullara yardım elini uzatanların başında gelirdi. Onlara karşı bir baba gibi fevkalâde şefkatli davranırdı. Medine-i Münevvere'de bir aç bulunmasın. Kendi yemez, ona yedirirdi. Çıplak olanı giydirirdi.

İşaret: Her kim ki beş şeyi işlerse kendisi bu beş şeyden menedilmez:

1- Kim ki hayâ ederse, herkes ondan hayâ eder.

2- Her kim ki, başkasına merhamet ederse, başkaları da kendisine merhamet ederler.

3- Kim ki, malını cennet karşılığı olarak harcarsa, o kimse cennete girer.

4- Her kim ki, başkasının kusurunu bağışlarsa, başkaları da onun kusurunu bağışlar.

5- Her kim ki, Allah'ı (c.c.) tanır, ondan korkarsa, kendisini herkes tanır, ondan herkes çekinir.

Bu beş şeyi Hazret-i Osman yapardı.

Nükte: Dünyada ve âhirette üstünlük dört şeyle elde edilir:

Dünyadaki üstünlük:

1- Güzellik ile,

2- Mal ve cömertlik ile,

3- Kavim ve akraba ile,

4- Velâyet ve kemâl ile elde edilir.

Âhirette ise şu dört şeyle üstünlük elde edilir:

1- İyi ve ihlâslı ibâdet,

2- Güzel huy,

3- Sünnet-i seniyyeyi işlemek,

4- İyi ve güzel hareketle.

Bu sekiz güzel huy, Hazret-i Osman bin Affân'da mevcut idi. Onun yüz güzelliğini ve cömertliğini bilmeyen yoktur. Peygamber aleyhisselâmın yakın akrabası idi. Mü'minlerin Emîri idi. Resûlullah'ın sünnetini harfiyen ihya ediyordu. Kurân-ı Kerîm'i bir araya toplayıp, dünyanın dört tarafına göndermek sûretiyle kıyâmete kadar

Kur'ân-ı Kerîm'i okuyanların sevabını almış idi. Kendi eliyle yazmış olduğu Kur'ân'ı etraf memleketlere gönderdi. İyi huylu olmasına, Peygamber aleyhisselâmın kızını ona nikâhlaması ve onun hakkında medh ü senâda bulunması kâfidir. İbâdetinin güzelliği hakkında da açıklamalar geçmiştir. Sûretinin güzelliğine de şu olay delâlet ediyor:

Bir gün Ebû Hureyre, Hazret-i Osman'ın huzuruna girerken gözü bir kadına takıldı. Kadına ikinci defa baktıktan sonra Hazret-i Osman'ın yanına girdi. Osman kendisine şöyle buyurdu:

– Bana ne oluyor ki, gözlerinizde zina eserini görüyorum?

Ebû Hureyre:

– Ey Mü'minlerin Emîri!.. Muhammed aleyhisselâmdan sonra vahiy inmiş midir? diye sordu. Bunun üzerine Hazret-i Osman şöyle buyurdular:

– Evet, Peygamber aleyhisselâmdan sonra vahiy inmez. Ancak mü'minin firaseti doğrudur. Nitekim Peygamber aleyhisselâm, "Mü'minin firasetinden korkunuz. Çünkü O, Allah'ın (c.c.) nuru ile görür" **buyurmuştur.**

İşaret: Müslümanlığın bekâsı dört şey ile kaimdir:

1- Kur'ânı- Kerîm'i okumakla,

2- Temizlikle,

3- Mücahede ile,

4- İbâdetle.

Bu dört husus Hazret-i Osman bin Affân'da mevcut idi. O, Kur'ân-ı Kerîm'i herkesin okuması için bir araya toplayıp yazmıştır, devamlı olarak da Kur'ân-ı Kerîm okurdu. Rûme kuyusunu herkesin oradan su içmesi ve temizlenmesi için satın alıp Müsülmanların istifadesine bırakmıştır. Mescid-i Şerif'i ibâdet için genişletmiştir. Allah yolunda savaşmak için Tebük muharebesinde orduyu giydirmiştir.

33. MENKIBE: Rivâyet edilmiştir ki, Hazret-i Osman (r.a.) bir gün Peygamber aleyhisselâmın evine hiç yiyecek kalmadığını, Resûlullah'ın zevcelerinin açlıktan renklerinin değiştiğini işitti. Peygamber aleyhisselâm Mescid-i Şerif'e teşrif etmişler, namaz kılıyorlardı. Bu durumu haber alan Hazret-i Osman, Selman-ı Farisi'ye sitem ederek, **"Neden daha önce haber vermedin?"** dedi. Hemen bir semiz koyun, bir miktar bal ve bir denk un alıp Hazret-i Âişe'nin evine götürdü. Hazret-i Âişe'ye:

– Ey Âişe! İyi bilirim ki, Peygamber aleyhisselâm bunu zevcelerinin arasında taksim eder. Sen Peygamber aleyhisselâma söyle taksim etmesin. Çünkü ben O'nun her âilesine bu kadar yiyecek gönderdim, dedi. Hazret-i Âişe (r.anhâ) vâlidemiz:

– Emrettim, koyunu kestiler. Ekmeği de pişirdim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mescidden eve teşrif buyurdular. Unu, ekmeği ve balı görünce, **"Bunlar nereden geldi?"** diye sordular. Hazret-i Osman getirdi, dedim. Diğer âilelerine de taksim etmek istediler. Bunun üzerine Hazret-i Osman'ın söylediğini kendilerine bildirdim. Mübârek ellerini kaldırıp şöyle duâ buyurdular:

– Ey Allah'ım, Osman'ın geçmiş, gelecek, gizli ve aşikâr bütün günahlarını afvet.

34. MENKIBE: Hazret-i Osman'a (r.a.), **"Bu dereceye ne ile ulaştın?"** diye sordular. Hazret-i Osman şöyle cevap verdi:

– Allah'ın (c.c.) kitabını sağ tarafıma, Peygamber aleyhisselâmın sünnetini de sol tarafıma aldım. Ve bildim ki, Cenâb-ı Allah benim bütün gizli işlerime vakıftır.

Rivâyet edilir ki, Hazret-i Ali (k.v.), Hazret-i Fâtıma'nın (r.anhâ) üzerine bir kadın almak istedi. Bu, Peygamber aleyhisselâma ağır geldi, üzüldü. Hazret-i Ali'nin bağışlanması için Ebû Bekir araya girdi. Peygamber aleyhisselâm kabul buyurmadı. Hazret-i Ömer

şefaat etmek istedi, yine kabul buyurmadı. Hazret-i Osman, Ali'nin bağışlanması için ricada bulundu. Peygamber aleyhisselâm onun ricasını kabul buyurup Hazret-i Ali'yi bağışladılar. Sonra Peygamber aleyhisselâma:

– Yâ Resûlallah! Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'in ricalarını kabul etmediniz. Hazret-i Osman'ın ricasını kabul buyurdunuz. Bunun hikmeti nedir? diye sordular. Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap verdi:

– Ben öyle bir kimsenin ricasını kabul ettim ki, eğer o, "Yâ Rabbi, bu yer ile göğü değiştir, ümmet-i Muhammed'in günahkârlarını bağışla", **diye Allah'a niyazda bulunsaydı, Allah duâsını kabul buyurup, yer ile göğü değiştirir, ümmet-i Muhammed'in günahkârlarının hepsini yarlığardı.**

35. MENKIBE: Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Hazret-i Âişe'nin (r.anhâ) evinde oturuyorlardı. Hazret-i Osman (r.a.) dört deve yükü buğdayı Peygamber aleyhisselâmın evine gönderdi. Hizmetçileri geri gelince:

– Efendimiz, göndermiş olduğun buğdayı, Peygamber aleyhisselâm muhacirlere verdi, dediler. Hazret-i Osman dört deve yükü buğday daha gönderdi. Peygamber aleyhisselâm onu da ensara verdi. Hazret-i Osman bunun üzerine dört deve yükü buğday daha gönderdi. Fahr-i Kâinat onu da âilesine taksim buyurdular. Sonra hizmetçilere, **"Büyüğünüze kaç deve yükü buğday geldi?"** diye sordu. Hizmetçiler, **"On iki yük."** diye cevap verdiler. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Bize hepsini gönderip kendisine bir şey bırakmadı, diyerek ellerini kaldırdı ve **"Ey Allah'ım! Osman'ın ikramına karşılık vermekten ben âciz kaldım. Bana kim ikramda bulundu ise ona mukabelede bulundum. Fakat Osman'ın bu ikramına karşılık vermekten âciz kaldık yâ Rabbi! Sen Osman'a bitmez tükenmez**

in'am ve ihsanda bulun", diye niyazda bulundu. Hemen Cebrâil aleyhisselâm gelerek şöyle dedi:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Yüce Allah sana selâm ediyor. Buyuruyor ki: **"Osman'a benden selâm söyle. Biz ondan râzıyız, onu cennette Muhammed (s.a.v.) ile arkadaş kıldık. Hesabı ondan kaldırdık. Eğer sen ona mükâfattan âciz isen, biz ona mükâfattan âciz değiliz."**

36. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Osman, yedi tabağı altın ile doldurup yedi hizmetçinin eline vererek Peygamber aleyhisselâma hediye gönderdi. Peygamber aleyhisselâm hizmetçilere:

– Haydi gidin, efendinize benden selâm götürün, buyurdular. Bunun üzerine hizmetçiler:

– Efendimiz, bizi, bu hediyelerle birlikte size hediye etmiştir, dediler.

Resûlullah:

– Yâ Rabbi! Osman'ı sana havale ettim, buyurdu. Bunun üzerine Cebrâil aleyhisselâm gelip şöyle dedi. Allah Teâlâ sana selâm ediyor, buyuruyor ki: **"Osman'a benden selâm söyle, bu hediyelerine mükâfat olarak nimetleriyle ebedi olacak cennetleri ona bağışladım."**

37. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.), Hazret-i Fâtıma vâlidemizle evleneceği gün düğün için harcayacak hiçbir nesnesi yok idi. Düğününe harcamak için zırhını pazara gönderip satmak istedi. Hazret-i Osman pazar yerinde gezerken Hazret-i Ali'nin satılığa çıkarmış olduğu zırhını tanıdı. Satıcıyı çağırıp, "Bu zırh sahibi bunun için ne kadar para ister" dedi. Satıcı, "Dört yüz dirhem istiyor", diye cevap verdi.

Hazret-i Osman zırhı satın aldı. Bedelini verdikten sonra bir dört yüz dirhem daha verip zırhı da üzerine koyarak Hazret-i Ali'e (k.v.) gönderdi. Ve **"Bu zırh senden başkasına lâyık değildir. Bu dört yüz dirhemi düğününde harca, bizi de mazur gör"**, dedi.

38. MENKIBE: Hazret-i Osman'ın Şam'dan gelen kafilesi, yüz deve yükü buğday getirmişti. O günlerde Medine-i Münevvere'de kıtlık vardı. Hazret-i Osman'a buğday geldiğini işiten sahabeler, gidip Osman'dan bir batman buğdayı dört dirhem fiyatla almak istediler. Hazret-i Osman, **"Buğdayı satmıyorum,"** diye cevap verdi. "Niçin?" diye kendisine sorduklarında, **"Sizden daha fazla fiyatla alan vardır. Kim fazla fiyat verirse ona veririm"**, dedi. Ashab-ı kiram, Hazret-i Osman'ın bu davranışından dolayı çok müteessir olup Hazret-i Ebû Bekir'e gittiler, durumu anlatıp Osman'ı şikâyet ettiler. Muhacir ve ensardan olan ashabdan kim vardır ki, böyle kıtlık anında malını satmayıp, fazla fiyat istesin. Hazret-i Ebû Bekir kendisine Osman'ı şikâyet edenlere şöyle dedi:

– Sizin Osman ile hiçbir alacak vereceğiniz yoktur. Onu kötülemeyiniz. O, Cennet-i Me'va'da Peygamber aleyhisselâmın yanında bulunur. O, Resûlullah'ın damadıdır. Siz Osman'ın sözünü anlamadınız. Hazret-i Ebû Bekir ashab-ı kiramla Hazret-i Osman'ın yanına geldiler. Hazret-i Osman'a:

– Ey Osman! Ashab sizden şikâyet ediyorlar. Siz demişsiniz ki, buğdayı sizden daha fazla fiyat verene satarım.

Hazret-i Osman:

– Evet, ey Resûlullah'ın halifesi! Doğru söylüyorlar. Ben onlara öyle söyledim. Çünkü fazla fiyat veren bire karşı yediyüz veriyor. Biz buğdayımızı ona verdik, dedi. Sonra yüz deve ve yükü buğdayı Medine-i Münevvere'de bulunan fakirlere dağıttı. Develerini de

kurban etti. Kesip muhtaçlara etini dağıttı. Bunun üzerine Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Osman'ın yüzünü öpüp dedi ki:

– Senden buğday almak isteyen ashaba söylediğini onların anlamadıklarını biliyordum. O gece Hazret-i Ebû Bekir, Peygamber aleyhisselâmı rüyasında gördü. Güzel elbiseler giymiş, mübarek başına sarık sarmış, elinde birtakım çiçekler ile tebessüm buyurarak bağdan geliyordu. Hazret-i Ebû Bekir:

– Yâ Resûlallah, nereden teşrif buyuruyorsunuz? diye sordum. Peygamber (s.a.v.):

– Osman'ın ziyafetinden geliyorum. Kendisi çok iyi bir sadaka dağıttı. Cenâb-ı Allah ona, dört yüz misk ve anber verdi, buyurdu.

39. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.), Peygamber aleyhisselâma, "Kıyâmet günü ilk önce kimin hesabı görülür?" diye sordu. Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap buyurdular:

– Kıyâmet günü ilk önce hesabı görülecek olan benim. Benden sonra Ebû Bekir, ondan sonra da Ömer'in (r.a.) hesabını görürler. Ondan sonra da senin hesabını görürler, yâ Ali.

Hazret-i Ali (r.a.):

– Ya Hazret-i Osman nereye gitmiş olur? diye sordu.

Peygamber aleyhisselâm:

– Benim bir vakit, Hazret-i Osman'a gizli bir ihtiyacım oldu. Onu Osman'dan gizli olarak istedim. Osman da o ihtiyacımı gizli olarak giderdi. Ben de Cenâb-ı Hak'dan Hazret-i Osman'ın hesabının gizli olmasını diledim, buyurdu.

Hazret-i Osman (r.a.) devamlı olarak şu duâyı okurlardı:

– Ey Allah'ım! Sen dinimi, emanetimi, İslâmımı, imanımı ve ırzımı koru.

BEŞİNCİ BÖLÜM

HAZRET-İ EBÛ BEKİR, ÖMER VE OSMAN (R.A.)

"Ey dağ! Sallanma, dur! Çünkü senin üzerinde ancak bir Peygamber, bir Sıddîk ve iki Şehid bulunuyor."

[Hadis-i Şerif]

❋❋❋

1. MENKIBE: İmam Begavi'nin (r.h.) **"Mesâbih"** adındaki kitabında Enes bin Mâlik'ten rivâyet edilen bir hadis-i şerifte Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Ebû Bekir, Ömer ve Osman'la birlikte Uhud dağına çıktılar. Dağ sallanmaya başladı. Resûlullah (s.a.v.) dağa ayağını vurup, **"Ey dağ! Sallanma, dur! Çünkü senin üzerinde, ancak bir Peygamber, bir Sıddîk ve iki Şehid bulunuyor"**, buyurdu. [Nesâi ve Darekutni rivâyet etmişlerdir.]

2. MENKIBE: Yine **"Mesâbih-i Şerif"**te, Ebû Muse'l-Eş'ari diyor ki:

– Medine-i Münevvere'nin bağlarından bir bağda, Peygamber aleyhisselâmla bulunuyordum. Bir adam gelip kapıyı çaldı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana, **"Git kapıyı aç ve o adamı cennetle müjdele"**, buyurdu. Ben de gidip kapıyı açtım. Baktım ki gelen Hazret-i Ebû Bekir idi. Kendisini Peygamber'in emri üzerine cennetle müjdeledim.

Ebû Bekir, Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâda bulundu. Sonra yine bir adam gelip kapıyı açmak istedi. Resûlullah (s.a.v.) **"Git kapıyı**

aç. Onu cennetle müjdele", buyurdu. Gittim kapıyı açtım. Baktım ki gelen Hazret-i Ömer idi. Kendisini cennetle müjdeledim. O da Cenâb-ı Allah'a hamdetti. Sonra yine kapı çalındı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Git kapıyı aç ve kendisine gelecek olan belâlardan dolayı onu cennetle müjdele"**, buyurdular. Ben de gidip kapıyı açtım. Baktım ki, gelen Hazret-i Osman idi. Ona da Peygamber aleyhisselâmın müjdesini ulaştırdım. Allah Teâlâ'ya hamd ettikten sonra, **"Yardım, ancak Allah'dan istenir"**, dedi.

3. MENKIBE: Yine **"Mesâbih-i Şerif"**te, İbni Ömer (r.a.) diyor ki:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hayatta iken, bir güzide sahabilerden Ebû Bekir, Ömer ve Osman'ı (r.a.) andığımız zaman, **"Allah onlardan râzı olsun"**, derdik.

4. MENKIBE: **"Lübabü'l-Elbab"** adındaki kitapta zikredilir. Din büyüklerinden ve âriflerin ileri gelenlerinden olan Şemr bin Havşeb'in şöyle dediğini Ömer bin Dehlevi rivâyet etmiştir:

– Bir gün öğle namazını kılıp eve giderken, yolda iki kişinin birbirleriyle şiddetli münakaşa ettiklerini gördüm. Kendilerine:

– Sübhanallah! Kıyafetiniz Müslüman kıyafetidir. Fakat sözleriniz cahillerin sözleri gibidir, dedim. İki kişiden biri dedi ki:

– Bu bidat ehlinin ne dediğini işitmiyor musun?

Ben:

– Ne diyor? diye sordum.

O:

– Muhammed Mustafa'dan (s.a.v.) sonra hilâfet makamı Hazret-i Ali'nin idi. Onun hakkını Ebû Bekir, Ömer ve Osman gasbettiler, diyor.

O bidat ehline döndüm:

– Resûl-i Ekrem'den sonra, en hayırlı ve Müslümanların büyüğü Ebû Bekir, sonra Ömer, sonra Osman ve sonra da Ali'dir, dedim.

Ehl-i sünnetten olana da şöyle nasihatta bulundum:

– Bununla münakaşayı bırak. Allah Teâlâ onun cezasını verir. Sünnî olan:

– Onunla benim aramda olan meseleye bir hüküm vermeyince, vallahi onun yakasını bırakmam, dedi. Ben:

– Sübhanallah! Resûlullah (s.a.v.) âhirete irtihal buyurmuşlardır. Vahiy kesilmiştir. Ben nasıl aranızdaki meseleye hüküm vereyim, dedim.

Sünnî, etrafına bakındı. Karşıda yanan bir hamamı gördü. Rafızîye şöyle dedi:

– Gel, insaf et. Söylediğin sözden pişman ol. Tevbe et. Kabul etmezsen bu sözümü, ikimiz birlikte bu ateşe girelim. Kim hak üzere ise, o Allah'ın emri ile kurtulur. İkisi de ateşin yanına vardılar. Sünnî olan Cenâb-ı Hakk'a şöyle niyazda bulundu:

– Ey âlemlerin Rabbi olan yüce Allah! Seni ve melekleri şahid ettim. Resûl-i Ekrem'den sonra insanların en efdali, Onun mağaradaki arkadaşı olan Ebû Bekir es-Sıddîk'tır. Sonra Ömerü'l-Fâruk, ondan sonra Osman Zinnureyn, ondan sonra da Ali'dir (r.a.). Benim inancım böyledir. Hak ve gerçek ise bu inancım, beni bu ateşten koru. Onda beni yakma Allah'ım! Tıpkı İbrahim aleyhisselâmı ateşte yakmadığın gibi.

Sünnî yanan ateşin içine girdi. Bundan sonra Rafızî olan şahıs da şöyle duâda bulundu:

– Ey Allah'ım! Sana hamd ve şükrederim. Benim inanç ve itikadım şudur ki, Resûlullah'dan (s.a.v.) sonra insanların en hayırlısı Hazret-i Ali bin Ebi Tâlib'dir. Ebû Bekir, Ömer ve Osman zulmettiler (hâşâ) de hilâfeti onun elinden aldılar. Onlardan ben bîzarım. Eğer benim bu sözüm ve inancım hak ise beni bu ateşte yakma.

Rafızî de ateşin içine girdi. Kapıcı kapıyı kapadı. Şemr bin Havşeb diyor ki:

– Ben heyecanlandım. Bunların ateşin içinde durumu ne olacak? diye meraklandım durdum. Derin derin düşünüyordum. Bu hâl ikindi vaktine kadar devam etti. İkindi vakti kapı kendiliğinden açıldı. Kapıdan kimin çıkacağını merakla gözlüyordum. Sünnî azıcık terlemiş olduğu hâlde çıktı. Hemen kendini kucakladım, iki gözünün arasından öptüm. Kendisine, "Ateşte ne yaptın?" diye sordum. Bana şöyle cevap verdi:

– Beni bir bahçeye götürdüler, bir döşeğe oturttular ve buraya yat, dediler. Ben de bu ana kadar orada yattım. Şimdi kalk namaz vakti geldi dediler. Ben de kalkıp dışarı çıktım.

Sünnînin elinden tutup hemen o yerde oturdum. Hamamdaki hizmetçileri çağırdım. Ateşi kürekle dışarı çektiler. Rafızî'nin tamamen yanıp kömür gibi olduğunu gördüm. vücudunu ateşin içinden çıkarttığımda alnının yanmamış olduğunu ve üzerinde üç satır yazı yazılmış olduğunu gördüm.

Birinci satırda, **"Bu tuğyan ve isyan eden bir kimsedir"**,

ikinci satırda **"Ebû Bekir, Ömer ve Osman'a hürmet etmezdi"**,

Üçüncü satırda **"Cenâb-ı Allah'ın rahmetinden ümitsizdir"**, diye yazılmıştı.

Şemr bin Havşeb, devamla diyor ki:

O gün dört bin Rafızî tevbe edip, **Ehl-i Sünnet Mezhebi**ne girdi. Üç gün devamlı olarak etraftan insanlar gelip o Rafızî'nin yanmış bedenine bakıp ibret aldılar. Uzak şehir ve kasabalara mektuplar yazarak gönderdiler. Bundan sonra Hazret-i Ebû Bekir, Ömer ve Osman'ın aleyhinde konuşmayı şiddetle menettiler. Çünkü onların aleyhinde konuşmak böyle şeylere sebep olur diye tembihde bulundular.

5. MENKIBE: İstanbul'da Koca Mustafa Paşa Câmii'nde vâiz ve Sünbül Efendi seccadesinde halife olan Şeyh Hasan (r.h.) Hazretleri anlatıyor:

– Arabistan'da seyahat ederken, Şeyh Hasan-ı Basri'nin mezarını ziyaret etmek için Basra'ya gittim. Hacı Ahmed adında bir mü'min-i muvahhidin odasında misafir olarak birkaç gün kaldım. Sohbet esnasında Hacı Ahmed bana şunu anlattı:

– Şehrimizde Yahya isminde bir imam vardı. Kendisi âlim olduğu gibi iyi de konuşurdu. Fakat kendisi Rafızîlerden olup üç büyük halifeye karşı kötü söz söyler, onlara hürmet etmezdi. Gelen valilerin koltuğuna girdiği için kendisine kimse bir şey söyleyemez, zararda da bulunamazdı. Hatta bir gün Vali Paşa'ya beni şikâyet ederek arkamda namaz kılmaz, kendisi kılmadığından başka Müslümanları da yoldan çıkarır, arkamda namaz kılmamalarını onlara tembih eder, der. Bu şikâyet üzere Vali Paşa beni çağırdı. Bana:

– İmam olan hocaya uyup niçin namaz kılmazsın? Ona, muhakkak uyup namaz kılman lâzımdır. Yoksa karışmam. Sana ne yapacağımı iyi bilirsin, dedi. Ben de kendisine:

– Paşam, göz göre göre insan kendisini ateşe atar mı? Ben şahsen bir kimsenin durumunu bildikten sonra onun arkasında namaz kılmam. Başımı kessen dahi onun arkasında namaz kılmam, dedim ve dışarı çıktım.

Birkaç gün sonra İmam Yahya'yı çarşıda gördüm. Durmadan, "Ey Müslümanlar! Yanıma gelin!" diye bağırıyordu. Biz de hemen yanına gittik. Avucunun içinin dişlerle dolu olduğunu gördük. Biz kendisine bir şey sormadan, cevap vermeye başladı ve dedi ki:

– Bunlar ağzımdaki dişlerimdir. Gece rüyamda kıyâmet kopmuş olduğunu ve son derece susadığımı gördüm. O kadar susamıştım ki, susuzluktan ölecektim. Mahşer yerinde gezerken büyük bir havuz gördüm. Havuzun kenarında nur yüzlü bir ihtiyar oturmuş, susayanlara su veriyordu. Kendisinin yanına varıp, "Sen kimsin?" diye sordum. "Ben Ebû Bekir Sıddîk'ım" diye cevap verdi. Kendisine dedim ki:

– Ben seni dünyada iken asla sevmezdim. Onun için senin suyundan içmem.

Sonra havuzun diğer tarafına gittim. Baktım ki orada uzun boylu, heybetli biri duruyordu. Gelip su isteyenlere su veriyordu. Yanına vardım, ve:

– Sen kimsin? diye sordum.

– Ben Ömerü'l-Fâruk'um, diye cevap verdi. Kendisine:

– Ben seni dünyada iken sevmezdim. Şimdi de senin suyundan içmem, dedim.

Havuzun başka bir tarafına gittiğimde, orada halim selim mübârek bir ihtiyar duruyordu. Kendisine:

– Sen kimsin? diye sordum.

– Ben Osman Zinnureyn'im, diye cevap verdi. Onun dağıttığı sudan da içmedim. Havuzun diğer canibine vardım. Orada orta boylu ve uzun sakallı, heybetli ve cesur birini gördüm. Su dağıtıyordu. Kendisine:

– Sen kimsin? diye sordum.

– Ben Aliyyü'l-Murteza'yım, diye cevap verdi. Ben hemen mübârek ayaklarına kapandım. Yüzümü, gözümü mübârek ayaklarına sürdüm. Kendisine dedim ki:

– Sultanım. İmdadıma yetiş. Bana bir yudum su ihsân buyur, çok susuzum. Hararetim gayet fazladır. Susuzluktan öleceğim, dedim. Bana:

– Yukarıda kardeşlerime rastgelmedin mi? Ben:

– Evet rastladım. Fakat, ben onları sevmiyorum. Sularını da içmem. Seni sevdiğim için suyundan içmek istiyorum. Ben böyle deyince Hazret-i Ali yüzüme bir şamar vurdu ki, onun tesiriyle uyandım. Uyandığımda da dişlerimi avucumun içinde gördüm. Ey Müslümanlar! Ben işte böyle bir sapıklık içinde idim. Allah'a hamd

ü senâlar olsun ki, bana hidâyet verdi. Doğru yola girdim. Böyle söyleyerek dört halifenin sevgisini kalbine yerleştirdi.

RÜBAİ:

Eğer ki düşde oldu cümle dişden
Veli buldu saadetler o dişden

Zebaniler ona âteş müheyyâ
Ederken oldu azad ateşden.

6. **MENKIBE:** Geçmiş zamanda **Eyyüb bin Hasan** adında bir tacir vardı. Bir padişaha kumaş mal satmak için huzuruna vardı. Tesadüfen o sırada padişah, Hazret-i Ebû Bekir, Ömer ve Osman (r.a.) hakkında kötü kötü konuşuyordu. Yanında bulunanları inandıracak şekilde konuşan padişahın makul olmayan bu sözleri tacire çok tesir etmiş olacak ki, padişaha nasihat etmek ister. Fakat sahabilerin büyüklerinin aleyhinde konuşan böyle zâlimlere söz tesir etmez, bir şey söylesem beni öldürür korkusu ile bundan da vazgeçer. İşini bitirir bitirmez geri dönüp gider. O gece rüyasında Peygamber aleyhisselâmı görür. Padişah da huzurunda bulunuyordu. Peygamber aleyhisselâm tacire iltifat edip şöyle buyuruyor:

– Benim ashabım hakkında kötü söz söyleyen bu mudur?

– Evet budur yâ Resûlallah.

Peygamber aleyhisselâm:

– Bunu sen öldür, diye emir verdi.

Tacir:

– Yâ Resûlallah, yanımda bir şeyim yoktur ki, onu öldüreyim, der.

Resûlullah (s.a.v.) tacirin eline bir bıçak verir ve:

– **Bununla öldür onu,** buyurur.

Tacir, Peygamber aleyhisselâmın emrine uyarak padişahı öldürür. Uykudan uyandığında hemen gidip padişaha durumu anlatmak ister. Sarayın kapısına vardığında sarayda bir feryat, vâveyla sesleri duyar. Bu ne hâldir? diye sorduğunda:

– Bu gece padişahı yatağında öldürdüler, diye cevap alır.

7. MENKIBE: Bir mü'min-i muvahhidle bir Rafızî arkadaş olup Mekke-i Mükerreme'ye gidiyorlardı. Mekke'ye giderlerken yol boyunca mü'min, Rafızî'ye devamlı olarak nasihatta bulunmuş:

– Gel, bu kötü inançtan vazgeç. Bunun sonu dünyada da, âhirette de pişmanlıktır. Canını niçin cehenneme atıyorsun? **Molla Câmi' Hazretleri**'nin Rafızîler hakkındaki kıtasını işitmedin mi ki, **"Bir kimse dört büyük halifeyi sevmezse onun ölümü kötü olur"**, demiştir. Sünnî, Rafızî'ye her ne kadar nasihat etti ise de hiçbir tesirini göremedi. Nasihat edilene sözleri hiçbir fayda vermemiş. Şu beyt bu hususu çok iyi açıklamaktadır:

"Cehûd[109] imana gelmez, merd-i mülhid tövbekâr olmaz."

Rafızî, mü'min ve muvahhidin sözleriyle alay etti. Hiçbir sözüne kıymet vermedi. Hikmet-i İlâhi, Mekke-i Mükerreme'ye yaklaştıklarında, bir domuz sürüsü göründü. Rafızî deve üzerinde iken domuz şekline girip yere atladı ve o domuz sürüsüne karışıp gitti. Bütün hacı adayları bu durumu gördüler. Hâdiseden ibret aldılar. Aklı başında olan kimse bu kıssadan hisse alıp dört büyük halifeye sevgi besler.

8. MENKIBE: Bir zamanlar, bir Rafızî ile bir Yahudi dövüşmüşler. Yahudi Rafızî'nin gözünü çıkarır. Rafızî de Yahudi'yi mahkemeye

109 Cehûd: Bildiği ve anladığı hâlde inad edip inkâr etmek demektir.

verir. Hâkim, Yahudi'yi azarlayıp, "Bu adamın gözünü niçin çıkardın?" der. Yahudi, hâkime şöyle der:

– Efendim, işittim ki, kıyâmet günü, mahşer yerinde Rafızîler Yahudilerin bineği olur. Yahudiler onların üzerine binip cehenneme giderler. O gün benim bineğim bu olsun diye gözünü çıkardım. Çünkü hafızam zayıf, görüşüm az ve kısa olduğu için belki o gün bunu tanıyamam, kendisini bulamam, yaya kalırım.

Mahkeme heyeti ve orada bulunanlar Yahudi'yi haklı görürler, bu sözünden memnun olurlar, Rafızî'yi azarlarlar.

Gerçekten Rafızîler, Allah katında olsun, insanlar nezdinde olsun bütün milletlerden daha aşağıdadırlar. Çünkü kâfirlerin inad ettikleri hususlara birer -bâtıl da olsa- cevapları vardır. Rafızîlerin ise iddialarına karşı hiçbir delilleri yoktur. Bunun için Molla Câmi' Hazretleri Rafızîler hakkında buyuruyor ki:

Rafızî olur kıyâmette Yahudi eşeği,
Yider anı mülhid-i cahil tutup elde yular,
Kir-i nasrani elinde bir demir çomağ ile,
Sürer anı ta olunca menzil-i dâru'l-bevar,
Nice yüz bin lânet ol Hakk'dan Resûlü'nden dahi,
Eşeğe binene, yidene, sürene ki var.

9. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.) buyuruyor ki: "Biri, Hazret-i Ebû Bekir, Ömer ve Osman'a (r.a.) söverdi, onlara dil uzatarak aleyhlerinde bulunurdu. Bir gün yüzünde bir yara peydahlandı. Bu yaranın tesiriyle bütün yüzü simsiyah oldu. Tedavisi için çok çalışıldı, fakat şifa bulmadı. İnsanlar arasında rezil ve rüsvay oldu. Bu hâlde iken dünyadan âhirete göçtü.

10. MENKIBE: Büyüklerden biri rivayet ediyor. Diyor ki: "Küçüklüğümde benim bir Rafızî olan hocam vardı. Beni de Rafızî

yapmıştı. Bir gece rüyamda şöyle gördüm: Kıyâmet kopmuş idi. Fahr-i Âlemin yanına bütün âlem üşüşmüş, şefaat istiyorlardı. Ben de Peygamber aleyhisselâmdan şefaat istemek için huzur-u âlilerine vardım. Sağ tarafından nuranî, halim selim birinin, sol tarafında ise cesur ve bahadır mübârek yüzünden nur parlayan birinin durduğunu gördüm. Onlar beni gördükleri zaman şöyle dediler:

– Yâ Resûlallah! Bu adam bizden ne istiyor ki, her gün bize dil uzatıyor, biz ona ne yaptık ki, bizim aleyhimizde konuşuyor?

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm mübârek elini uzatıp beni tutmak istedi. Ben kaçtım. Bu korku içinde iken uyandım. Uyandığımda bütün saçım, sakalım ve kirpiklerimin döküldüğünü gördüm. Dört ay evden dışarı çıkmadım. Kullanmadığım ilaç kalmadı. Kullandığım ilaçlardan hiçbiri fayda vermedi. Bir gün dostlarımdan biri beni görmeye geldi. Durumumu sordu. Kendisine başıma geleni olduğu gibi anlattım. Bana, "Birkaç gün salâvat-ı şerifeye devam et, ashab-ı güzini sev ve bugüne dek yaptıklarından tevbe et. Ümid ederim ki, yakın bir zamanda bu musibet ve belalardan kurtulursun", dedi. Hemen abdest alıp iki rekât namaz kıldım tevbe ve istiğfar ettim. Aradan bir hafta geçmedi, saçım, sakalım, kaşım ve kirpiklerim evvelkinden daha güzel yerine geldi.

❁❁❁

İmdi bu büyük zâtlara ihanet edip onların aleyhinde konuşanlar dünya ve âhirette belâ ve felâkete uğrarlar.

11. MENKIBE: İmam Müstağfiri, "Delailü'n-Nübüvve" adlı kitabında büyük zâtlardan birisinden naklen diyor ki:

Üç kimse Yemen'e gidiyorlardı. Bu Müslümanlara bir de Rafızî katılmıştı. Yolda giderlerken Rafızî, Ebû Bekir, Ömer ve Osman hakkında kötü sözler söylemeye başlamış. Müslümanlar ona ne kadar nasihat etmişlerse de kendisine hiçbir tesir etmemiş. Bilâkis daha

fazla inadı artmış. Bir gün bir yerde istirahat etmek için konaklamışlar. Sonra uyanıp abdest almışlar. Rafızî'yi namaz kılması için uyandırmışlar. Rafızî uyandığında:

– Ah, ah!.. Yazıklar olsun, ben burada kalacağım herhâlde, dedi.

Arkadaşları ona niçin böyle söylediğini sordular. O da şöyle açıkladı:

– Uykumda Peygamber aleyhisselâmı gördüm. Başımın ucuna gelip bana, **"Ey bedbaht insan! Burada senin şeklin değişse gerek"**, buyurdu.

Arkadaşları:

– Öyle ise durma hemen abdest al, tevbe ve istiğfar et, dediler.

O da ayaklarını devşirip kalkmak istedi. Ancak o anda Allah'ın emriyle ayaklarının parmakları maymunun parmakları gibi oldu. Sonra bu hâl topuklarına dek, sonra da dizlerine kadar, sonra göğsüne kadar, daha sonra da bütün vücudu maymun şeklini aldı. Müslümanlar bu hâli görünce tutup onu bağladılar. Devenin üzerine oturttular. Yemen'e yakın bir yere vardıklarında akşam yakındı. Orada bulunan bir meşeliğe uğradılar. Orada birçok maymunlar vardı. Maymunları görünce hemen devenin üzerinden sıçradı, gidip o maymunlara karıştı. Sonra bize karşı gelip durdu. Gözlerinden o kadar yaş aktı ki, anlatmak mümkün değildir. Sonra maymunlara karışıp gitti. Akıllı olan kimseye bu, ibret olarak yeter.

Ashab-ı güzinin şanlarının yüceliği hakkında nice âyet ve hadis-i şerifler varid olmuştur.

Yâ Rab, her zaman lûtfunu et bize rehnuma,
Bana gösterme ol tariki ki gitmez senden yana.

12. MENKIBE: Büyük zâtlardan biri Şam'a uğrar, orada bir mescidde sabah namazını kılar. Namazdan sonra imam, arkasını mihraba verip Hazret-i Ebû Bekir, Ömer ve Osman'ın haklarında ileri

geri konuşup onlara dil uzatır. İmamdan böyle kötü sözleri işiten büyük zât, mahzun ve mükedder olarak mescidden çıkıp yoluna devam eder. Aradan bir zaman geçtikten sonra yine o büyük zâtın yolu Şam'a uğrar aynı mescidde sabah namazını kılar. İmam namazdan sonra arkasını mihraba verip üç büyük halifeyi medh ü senâ eder. Bu büyük zât cemaatten birine:

– Buradaki imam geçen sene bu üç sahabe hakkında kötü sözler söylerdi. Şimdiki ise onları medh ü senâ ediyor. Bunun sebebi nedir? diye sorar. O kişi:

– Evvelki imamı görmek ister misin? deyince, büyük zât:

– Evet isterim, der. Bunun üzerine onu bir odaya götürürler. Adam odada ne görsün? Bir siyah köpek. Boynundan zincirle bağlı olarak yatıyor. Bunun hikâyesini şöyle anlattılar:

– Bu adam bir gün mihraba arkasını vererek, kötü âdeti üzere üç büyük sahabiye kötü sözle dil uzatırken şekli değişip bu sûrete girdi. Büyük zât yanına varıp:

– Sen benim bildiğim imam mısın? deyince, eliyle başına işaret ederek gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Büyük zât Cenâb-ı Hakk'a şükrederek, "İşte cezanı buldun", dedi.

13. MENKIBE: Gazilerden biri rivâyet ediyor. Bir muharebede toplu hâlde savaşa giderken içimizde Temim oğullarından Ebû Hayyan adında biri bulunuyordu. Bu kişi üç küçük sahabi hakkında kötü kötü konuşmaya başladı. Her ne kadar kendisine öğüt verdik ise de öğüdümüzü kabul edip uyanmadı. Yolda bir hâkim vardı. Ona durumu açıkladık. Hâkim bize şöyle dedi.

– O bedbaht kimseyi yanıma bırakın. Olur ki onu ıslah ederim. Bir müddet sonra biz yola devam ettik. Yolda giderken o bedbaht kişi arkamızdan gelip bize yetişti. Hâkim ona bir at bağışlamış.

Kendisine bir de elbise giydirmiş. At üzerinde bize eziyet etmek için, üç büyük halife hakkında kötü kötü konuşmaya başladı ve:

– Ey Allah'ın düşmanları! Beni nasıl buldunuz? dedi.

Biz de:

– Ey bedbaht kişi, bizden uzaklaş!.. Tâ ki senin kötülüğün bize bulaşmasın, deyip onu yanımızdan uzaklaştırdık. Bizden uzakta yürüyen Rafızî abdest bozmak için yoldan sapıp bir yerde otururken, kızıl arılar üzerine üşüşmüşler. Feryada başlayıp bizden imdad istedi. Biz de insafa gelir düşüncesiyla onu kurtarmak için yanına vardık. Yanına vardığımızda kızıl arılar bu sefer bize de saldırdılar. Onu kurtaramadık. Geri dönüp arılardan kaçtık. Arılar onun üzerine tekrar üşüşüp gövdesini delik deşik ettiler. Bu sebepten dolayı Rafızî bağıra bağıra can verdi. Biz durumu birbirimizle konuşurken, gaibden şöyle bir ses geldi:

– Üç büyük halifeyi sevmeyenin dünyada cezası budur. Âhirette göreceği azabın haddi hesabı yoktur.

14. MENKIBE: Şeyh Ekber Muhyiddin-i Arabî (r.a.) "Fütuhat-ı Mekkiye" adlı eserinde diyor ki:

– Evliyaullahdan bir zümre vardır ki, onlara, "Recebiyyûn-Recebliler", derler. Bunlar kırk kişidir. Eksik veya fazla olmazlar. Receb ayının ilk günlerinde öyle ağırlaşırlar ki, hareket etmeye asla takatları olmuz. Günden güne bu ağırlık kendilerinden gider, hafiflemeye başlarlar. Şaban ayına girince tamamıyla hafiflerler.

Bunlar Receb ayında Allah Teâlâ'nın inayeti ile sonsuz ve türlü türlü keşif ve tecellilere, muğayyebata muttali olurlar. Şaban ayında ise onlardan bu hâller zail olur. O hâllerin bazısı onlarda bâki kalıp yıl tamam oluncaya kadar devam eder.

Şeyh Muhyiddin-i Arabî kuddise sirruh buyuruyor ki:

– O zümreden birini gördüm. Kendisinde Rafızîlerin keşfi bâki kalmıştı. O zât Rafızîleri daima domuz sûretinde görürdü. Bazen olurdu ki, durumu gizli olan, mezhebi bilinmeyen birine uğrardı. Uğradığı kimse Rafızî mezhebinden ise onu domuz sûretinde görürdü. Onu çağırır nasihat ederdi. Kendisine:

– Tevbe et. Allah Teâlâ'ya dön. Çünkü sen Rafızîsin derdi.

O şahıs taaccüb ederdi. Eğer nasihatı kabul edip tevbe eder ve tevbesinde sadık kalırsa, onu insan şeklinde görürdü, ve "Doğru söylüyorsun", derdi. Eğer tevbe etmeden tevbe ettim deyip yalan söylerse o kimseyi yine domuz şeklinde görürdü ve kendisine, "Yalan söylüyorsun, sen tevbe etmedin." derdi.

Bir gün Şâfiî mezhebini kabul etmiş olan iki iyi kimse kendisine geldiler. Kimse onların Rafızî olduğundan şüphelenmezdi. Şiîlerden de değillerdi. Fakat o mezhebi seçmişlerdi. O iki itimadlı kişi, bu zâtın yanına vardıklarında dışarı çıkarılması için emir verdi. Bunun sebebini kendisine sorduklarında:

– Ben sizi domuz sûretinde görüyorum. Bu bir alâmettir ki, Allah Teâlâ bana Rafızîleri bu sûrette gösterir, dedi. Rafızîler bu durumdan taaccüb ederek hemen bulundukları mezhebden tamamıyla sıyrılıp kurtuldular.

15. MENKIBE: Rafızî taifesinin üç büyük halifeye dil uzattıklarından dolayı görecekleri azab.

Hace Muhammed Pârisa Hazretleri "Faslü'l-Hitab" adlı kitabında diyor ki: Hazret-i Ali (k.v.) şöyle buyurmuştur:

– Birçokları gerçekten beni, Hazret-i Ebû Bekir, Ömer ve Osman'dan (r.a.) üstün tutarlar. Onların kalblerinde nifak vardır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu gibilerden bana haber verdi. Onların öldürülmesini emretti. Çünkü onlar görünüşte Müslümanlarla kardeştirler, fakat kalblerinde din ve iman düşmanlığı vardır.

Yalan söylerler. Kur'ân-ı Kerîm'i yok etmeye çalışırlar. Ashab-ı kiramın büyüklerine söverler, onları kötülürler. Aralarında muhalefet ederler. Cenâb-ı Hak onları bağışlamaz. Küçükleri büyüklerinden ders alır, terbiye görürler. İslâm sünnetini harap ederler. Kötü bidatları ihya etmeye gayret sarfederler. Böyle bir zamanda Resûlullah'ın (s.a.v.) sünnetini işleyen kimse şehid ve âbidlerden efdaldır. Saadet onlar içindir.

Yeryüzünde Rafızîlerden daha kötü ve sevimsiz kimse bulunmaz. Yeryüzünün gadabı onların üzerinedir. Gökyüzünde bulunanlar onlara lânet ederler. Ashab-ı Güzin Hazretlerini meclislerinde kötüleyip onlara dil uzatan bidat ve sapıklık ehli olan Rafızîlerin Cenâb-ı Hak sûretlerini değiştirir.

Bu sözleri Hazret-i Ali'den (r.a.) duyan diğer sahabiler:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Eğer biz o zamana yetişirsek, ne yapalım? dediler.

Hazret-i Ali (r.a.):

– **Hazret-i İsâ aleyhisselâmın Havarileri gibi olunuz. Allah Teâlâ'nın emirlerine, Resûlü'nün sünnetine yapışınız. Peygamber aleyhisselâmın ashabını seviniz. Rafızî taifesinden uzak durunuz. Benim size tavsiyem böyledir. Hak üzerinde bulunmak, bidat ve dalâlette bulunmaktan daha hayırlıdır,** dedi.

Yine rivâyet olunur ki, Hazret-i Âli'ye (r.a.), Abdullah bin Sebe' seni Ebû Bekir, Ömer ve Osman'dan efdal görüyor, diye haber verilince, Hazret-i Ali:

– **Allah'a yemin ederim ki, ben onu öldürürüm,** demiştir. Ashab:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Seni seveni öldürür müsün? diye sordular.

Hazret-i Ali (r.a.):

– **Elbette öldürürüm. Benim bulunduğum şehirde durmasın,** diye onu şehirden sürdü.

16. MENKIBE: Ebû'd-Derda Hazretleri rivâyet ediyor. **Süveyde bin Akale,** ben İmam Ali'ye (r.a.) şöyle dedim, diyor:

– Bir gün Rafızîlerden bir topluluğa uğramıştım. Onlar Ebû Bekir ile Ömer'i kötülüyorlardı. Eğer onlar senin kalbinde olanı bilselerdi o büyük halifeler hakkında böyle kötü kötü konuşmaya cüret edemezlerdi. Bunun üzerine Hazret-i Ali (k.v.) şöyle buyurdular:

– Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'e karşı kalbimde iyilik ve güzellikten başka herhangi bir şeyi gizlemekten Allah'a sığınırım. Onlar Peygamberin kardeşleri ve vezirleri idi. Onlara sevgi ve iyilikten başka bir şey kalbinde gizleyenlere Allah lânet etsin, buyurdu.

Sonra mübârek gözleri yaş ile dolu olduğu hâlde elimden tuttu ve minbere çıktı. Gayet kısa ve fakat çok fasih bir hutbe okudu. Şöyle buyurdu:

– Nedir o kavmin hâli ki, Kureyş'in iki büyüğünü kötülükle yadediyorlar. Onlara dil uzatıyorlar. Benim hakkımda söyledikleri de bende yoktur. Onların söylediklerinden ben pak ve berîyim. Onların benim hakkımda söylediklerini kabul edersem azab çekerim. Bu iki halifeyi ancak mü'minler severler. Onlara fasık ve facirlerden başka kimse de buğzetmez. Kim ki o iki zâtı severse, beni sevmiştir. Kim ki o iki zâta buğzederse, bana buğzetmiş olur. Ben o kimseden berîyim. Bilmiş olun ki, peygamberlerden sonra insanlar içinde bu ümmetin en hayırlısı Ebû Bekir'dir. İlk İslâm'ı kabul eden odur.

Cenâb-ı Allah katında, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in nezdinde dünyada ve âhirette peygamberlerden sonra ondan üstün kimse yoktur. Ondan sonra insanların en hayırlısı Hazret-i Ömer'dir. Ondan sonra da Osman'dır. Ondan sonra ben gelirim. Kendim ve bütün kardeşlerim hakkında Cenâb-ı Hakk'tan afv ve mağfiret niyaz ederim.

ALTINCI BÖLÜM

HAZRET-İ ALİ

(Kerremallahü vechehu)

"Korkutucu benim, Ali sen de yol göstericisin. Yâ Ali! Doğru yola gidenler senin önderliğinde giderler."

[Hadis-i Şerif]

❁❁❁

Hüviyet:

Adı: Ali:

Künyesi: Ebû'l-Hasen ve Ebû Türâb.

Lâkabı: Esedullah el-Gâlib ve Haydar.

Yüzünü hiç puta dönmeden İslâm'ı kabul ettiği için "Kerremallahu veche" unvanını almıştır. Kazâ-i İlâhiye gösterdiği rızâdan dolayı da "Mürtezâ" nâmı verilmiştir.

Babası: Peygamber amcası Ebû Tâlib.

Annesi: Esed kızı Fâtıma'dır. Asiller oymağı Kureyş'in Haşimî kolundan olup Fil vak'asından 33 sene sonra güzel Mekke'de cihan bahçesine gelmiştir. Kendisine Ali ismi Nebiyyi Ekrem tarafından verilmiştir.

Her tarafından asalet ve sağlık tüten bu bahtiyar çocuk, Ebû Tâlib'den Peygamber tarafından alınmış ve himaye edilmiştir. Cenâb-ı

Ali'nin çocukluk demleri Sonsuzluk Nebisi'nin yanında geçmiş ve ondan nice nurlar devşirmiştir.

Peygamberler Peygamberi İlâhi memuriyetlerini aldıkları demlerde Hazret-i Ali 8-10 yaşlarında mini mini bir çocuktu. Allah'ın Sevgilisini Haticetü'l-Kübrâ ile namaz kılarken görmüş ve berrak gönlüne bir şeyler düşmüştü. Nihayet bunun mânâsını Allah Resûlü'nden sordu ve öğrenir öğrenmez de İslâm'a can attı. Çocuklar arasında ilk Müslüman olan o idi. O kadar keskin bir zekâ demet edilmişti başına ki, hakîmane bir cevapla Nebiler Sultanı'nı memnun etmişti.

İlk defa "Babama bir sorayım!" demiş , sonra da Allah Resûlü'ne şöyle demişti: "Allah beni yaratırken babama sordu mu ki, ben iman edeceğim zaman ona sorayım?"

İşte saffet ve ulviyet çağlayanı bir çocuk.

❁❁❁

Hazret-i Ali (kerermallahu vechehu), Nübüvvet pınarından feyz almış, Sonsuzluk Nebisi'nin terbiyesi altında büyümüştü. İlim ve hikmette bir taneydi, cesaret ve şecaatte de eşsizdi. Aslan pençeli bir cengâverdi. Bütün gazâlarda bulundu. Hatta Hayber kalesi onun eliyle fethedildi. Uhud günü 16 yara aldı, Bedir'de kâfirleri ot gibi biçti, Hendek savaşında bin kişiye bedel bin kâfirle boğuştu ve onu cansız yere serdi.

Nebiler Nebisi'nin hicret ettikleri gece ölüm pahasına onun yatağına yattı ve kâfirlerin kılıçları altında ayağa fırladı. Sonra da uçsuz bucaksız kum çölünü ve ateş vâdisini tek başına aştı. Canavar ulumaları, akrep dişli taşların sivri uçları, gece karanlığı, gündüzün amansız sıcağı ona mani olamamıştı. Azîz ve Celîl olan Allah'ın rızâsı uğrunda katlandığı bu zahmetler yüzünden hakkında âyet nâzil oldu:

– İnsanlardan öyleleri de vardır ki, nefislerini Allah'ın rızâsı yolunda satın alırlar. (el-Bakara: 207)

Nur yatağı Medine'ye gelince tatlı bir hayat başlamıştı. Muhacirlerle ensar arasında kardeşlik bağları kurulmuş, Müslümanlardan bir kısmı tıpkı bir anadan doğmuş kardeşler gibi birbirlerine kardeş olmuşlardı. O demde Cenâb-ı Ali (radıyallahu anh) kimseye kardeş gösterilmemişti. Bizzat kendisi âlemlere rahmet olan Peygambere sordular:

– Benim kardeşim yok mu, ey Allah'ın Resûlü?

Kâinatın Efendisi buyurdular ki:

– Senin kardeşin benim!..

O böyle bir saadetin de sahibiydi. Ve saadetlerinden biri de şuydu ki: Allah'ın Resûlü, mübârek kızları Fâtıma-i Zehra'yı Hazret-i Ali'ye nikâhlamışlar, dünyanın en büyük payelerinden birisini daha kendisine lûtfetmişlerdi. Artık nur nesli, Fâtıma-Ali ağacından türeyecek ve bütün bir İslâm zeminini kaplayacaktı. Nice veliler, nice başbuğlar, nice seyyidler hep bu kaynaktan çağlayıp taştı.

İç gözlerine ilâhi nurun sürmesi çekilen Hazret-i Ali (radıyallahu anh) ilim ve irfan menbaı idi. Buraların ve ötelerin en ince hikmetleri üzerine konuşur, gönüllere gayb incileri yağdırırdı. Ve derdi ki:

– Akıl gibi mal, iyi huy gibi dost, edep gibi miras, tevfik gibi rehber, ilim gibi şeref bulunmaz!..

Geceleri başı kesik bir mum gibi yanar, mihrab kenarındaki mumlar gibi Hakk'ın huzurunda durur, Allah korkusundan iplik iplik yaşlar döker ve secdegâhını ıslatırdı. Tevâzu, hayâ, adâlet, iffet, ismet ve takvâ sahibi idi.

Cömertliği de destan çapındaydı. Başkalarında bulunmayan ilim, şecaat, fesahat, hitabet ve zühd kendilerinde mevcuttu. Nebiyyi Muhterem (sallallahu aleyhi ve sellem) Efendimiz'den 580 hadis rivâyet ettmiştir.

HİLÂFETİ

Hazret-i Osman (radıyallahu anh)'ın âsîler tarafından şehid edilmesi üzerine, Hicretin 35. senesinde umumi bir ittifakla İslâm devletinin başına geçti. Cennetle müjdeli Hazret-i Zübeyr ve Hazret-i Talha (radıyallahu anhümâ) kendisine ilk bîat edenlerdendi.

Cenâb-ı Ali'nin devri iç karışıklıklarla geçti, ümmeti bir çatı altında toplamaya çok gayret göstermiş ise de olanlar oldu. İlâhi takdir icabı bir acı rüzgâr ümmet gülistanının üzerinden geçti ve nice güller dalından koparıldı. Hatta 70 bin Müslüman bu savaşlarda şehid düştü.

Hazret-i Ali (kerremallahu vecheh) Kûfe'ye çekildi. Ne çare ki, su bir defa bendini yıkmış ve sel her tarafa yayılmıştı. Müslümanlar arasında baş gösteren ayrılıkların giderilmesi için gece gündüz didindi. İşte bu çırpınışlar içindeyken kendisine karşı olan Haricîlerden Abdurrahman İbni Mülcem, Hicretin 40. yılında Ramazan ayının on yedinci günü sabah ezanını müteakib, insanları namaza çağırdığı esnada, Cenâb-ı Ali'nin başına kılıçla vurarak yaraladı. Bu yaradan kurtulamayan İmam Ali (radıyallahu anh) Efendimiz 63 yaşında oldukları hâlde şehiden vefât ettiler. Hilâfetleri beş yıl devam etmiştir. Oğulları tarafından techiz ve tekfini yapılarak Kûfe'de toprağa verildi.

Daha evvelce de belirttiğimiz gibi Hazret-i Ali, kerim, cömert, âlicenap, âdil, merhametli, doğruluktan ayrılmayan, güleryüzlü, tatlı huylu, cesur, âlim ve şiir kabiliyeti bulunan bir zât-ı şerifti.

Peygamber kızı Hazret-i Fâtıma'dan doğma Hasan, Hüseyin ve Zeyneb (radıyallahu anhüm ecmain) olmak üzere üç evlâdı vardı. Fâtıma (radıyallahu anhâ)'dan sonra aldığı hanımlardan 18 erkek ve 18 kız çocukları olduğu rivâyet edilir.

Nebiler Nebisi buyururlar ki:

– Ben, ilmin şehriyim, Ali de onun kapısıdır. O hâlde ilim isteyen kimse kapıya gelsin...

❁❁❁

Nesebi şerifleri: **Ali bin Ebi Tâlib bin Abdü'l-Muttalibb** Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in temiz nesebleriyle ikinci atada, dedeleri Abdü'l-Muttalib'de birleşir. Neseb bakımından Peygamber aleyhisselâma bundan daha yakın olanı yoktur. Fazilet ve üstünlüğü ise hilâfet tertibine göredir.

1. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.) Efendimiz'in doğuşu: O, Mekke-i Mükerreme'de hicretten yirmi üç yıl önce dünyaya gelmiştir. Annesi, Haşim'in oğlu Esed'in kızı **Fâtıma** hatun idi.

Bazı rivâyetlere göre, Hazret-i Ali'nin annesi Fâtıma, doğumu yaklaşınca, Beytullah'a girer. Doğum sancılarının verdiği ıstıraptan dolayı Beytullah'tan dışarı çıkamaz. Bunun için Hazret-i Ali'yi Beytullah'ta dünyaya getirir ve doğum yeri de Beytullah olur.

Hazret-i Âişe vâlidemiz (r.anhâ) rivâyet ediyor. Diyor ki:

– Bir gün, Fahr-i Âlem (s.a.v.) oturuyorlardı. Hazret-i Ali gelip geçti. Bunu gören Peygamber aleyhisselâm:

– Ey Âişe! Bil ki Ali, Arab'ın büyüğü ve efendisidir, buyurdu. Ben kendisine:

– Yâ Resûlallah! Arab'ın büyüğü ve efendisi sen değil misin? dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Ben Arap, Acem bütün insanların efendisiyim. O ise Arab'ın efendisidir, buyurdular.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali'nin amcasının oğlu olduğu için onun büyümesinde ve yetişmesinde çok büyük hizmeti olmuştur. Onu yatırır ve beşiğinden çıkarırdı. Gezdirir, yemeğini yedirirdi. Her ne zaman Peygamber aleyhisselâm yanına gelirse onu

duyar, uyanırdı. Beşiğinden kollarının bağını çözüp ellerini Peygamber aleyhisselâmın üzerine doğru uzatırdı. O da hemen alıp Ali'yi bağrına basardı.

Başka bir rivâyete göre Hazret-i Ali üç yaşına girince, Peygamber aleyhisselâm ile beraber namaz kıldı. Babası Ebû Tâlib onu namaz kılarken gördü, fakat sesini çıkarmadı. Ancak annesi, Ali'yi görüyor musun, Muhammed ile Kâbe'ye secde ediyor, bizim putlarımıza tapmıyor. Ebû Tâlib:

– Ey Fâtıma! Biz onu Muhammed'e verdik. Muhammed hangi dinden ise Ali de onun dininden olsun, dedi.

Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali ile namaz kılarlarken, Ebû Tâlib at ile uğrar. Bunu gören Ebû Tâlib arkasında bulunan Câfer-i Tayyar'a:

– Ey iki gözümün nuru! Attan in, sen de git Muhammed'in sol yanında dur, onunla birlikte namaz kıl ki, devlet ve saadet sahibi olasın, der. Câfer attan indi, gidip Peygamber aleyhisselâmın sol yanında durdu. Câfer'in gelip sol tarafında durarak namaz kıldığını gören Peygamber aleyhisselâmın gönlü hoş oldu, çok sevindi. Namazı kıldıktan sonra şöyle buyurdu:

– Ey Câfer! Sana müjdeler olsun ki, Cenâb-ı Hak sana iki kanat verecektir. Yeryüzünden uçarak cennete gireceksin. Yerin cennet olacak, arkadaşların da huriler.

Bazı rivâyette ise, Hazret-i Ali'nin Fil yılından otuz yıl sonra Kâbe'de Receb ayının onüçüncü Cuma günü dünyaya geldikleri zikredilir.

İmamü'l-Harameyn'den rivâyet edilmiştir. Der ki: "Hazret-i Ali'ye verilen bu saadet kendisinden önce geçenlerden hiçbir kimseye verilmemiştir. Harem-i Şerif'te doğmak gibi büyük saadete ancak o nâil olmuştur.

Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye çok önem verirdi. Onun büyüyüp olgunlaşmasına, her türlü meşakkatlerden kurtulmasına yardımcı olurdu. Âdeta onun üzerinde bir koruyucu vasfını takınıyordu. Bu kadar önem ve ihtimamı Peygamber hiçbir kimseye göstermemiştir.

Hazret-i Ali, beş yaşına girince, Mekke-i Mükkereme'de yağmur yağmaması sebebi ile kıtlık başgösterdi. Etrafta kıtlık olunca, halk açlıktan ıstırap çekiyordu. Ebû Tâlib'in çocukları fazla olduğu için yiyecekleri kalmamıştı. Bir gün Peygamber aleyhisselam amcası Abbas'a:

– Ey amcam! Sen servet sahibisin. Amcam Ebû Tâlib hem fakir, hem de çoluk çocuğu çoktur. Kıtlık ortadan kalkıncaya kadar onun birer oğlunu himayemiz altına almamız münasiptir diye amcasından yardım istedi. Durum Ebû Tâlib'e iletildi. Ebû Tâlib:

– Ukayl'i bana bırakınız. Geri kalan evlâdımı siz ne yaparsanız yapınız, dedi. Abbas, Câfer-i Tayyar'ı aldı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) de Hazret-i Ali'yi aldı. O andan itibaren Hazret-i Ali, Peygamberimizin himayesi altında bulunuyordu. Bu hâl tâ Cebrâil aleyhisselâm, Resûlullah'a peygamberlik getirinceye kadar devam etti. Hazret-i Ebû Bekir'den sonra Hazret-i Ali iman etti. Cenâb-ı Hak cümlesinden râzı olsun.

2. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin (r.a.) birkaç adı vardı. Onlar da şunlardır: **Ebû'l-Hasan, Ebû'l-Hüseyin, Haydar, Ebû't-Turab, Kerrar.** [Savaşta düşmana karşı tekrar tekrar saldıran], **Emirü'n-Nahl, Ebû'r-Reyhaneyn, Esedullah.**

Hazret-i Ali'nin isimlerinin içinde en fazla sevdiği ismi, **Ebû't-Turâb**'tır. Çünkü bu ismi ona Resûlullah (s.a.v.) koymuştur. Bunun sebebi şu idi:

Hazret-i Ali ile eşi Fâtıma bir gün birbirlerine küsmüşlerdi. Hazret-i Ali huzursuzluğunu gidermek için mescide gidip kuru toprak üzerine yatmıştı. Fâtıma hemen babası Fahr-i Âlem (s.a.v.)'e gidip durumu bildirdi, ve:

– Babacığım, bir yanlışlık yaparak, Ali'yi küstürdüm. İyi biliyorum ki, suç benimdir, dedi.

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm Mescid-i Şerîf'e geldi. Hazret-i Ali'nin kuru toprak üzerinde yattığını gördü. Hazret-i Ali'ye Peygamber aleyhisselâm:

– Kalk ey Ali, kalk ey Ali! diye buyurdu.

Hazret-i Ali, kendisini çağıranın Peygamber aleyhisselâm olduğunu görünce hemen kalktı. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'nin yüzündeki toprakları bizzat kendi mübârek elleriyle silip, **"Kalk ey Ebû't-Turâb!"** buyurdu. Onun içindir ki, Hazret-i Ali (r.a.), **"İsimlerinin arasında Ebû't-Turâb kadar sevdiğim bir isim yoktur"**, derdi.

"Şevahidü'n-Nübüvve" adlı kitapta ise şöyle zikredilmektedir:

Bir gün Peygamber aleyhisselâm, kızı Fâtıma'nın evine gitmişti. Hazret-i Ali'yi orada göremeyince etrafı gözden geçirdiğinde kızı Fâtıma:

– Ey Allah'ın Resûlü! Bazı konulardan dolayı Ali'nin canı sıkılıp dışarı çıktı. Herhâlde mescide gitmiştir, dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm mescide gitti. Orada Hazret-i Ali'nin elbisesi düşüp vücudunun toz toprak içinde kaldığını görünce, üzerindeki toz ve toprağı temizleyip, **"Kalk ey Ebû't-Turâb!"** buyurdu.

3. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin (r.a.) Hazret-i Fâtıma vâlidemizle izdivacı:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ilk defa Hatice vâlidemizle evlenmiştir. Hatice vâlidemizden altı evlâdı dünyaya geldi. Bunların ikisi erkek,

dördü kız idi. Hatice vâlidemiz kızı Fâtıma henüz küçük iken âhirete irtihal etmiştir. Resûlullah (s.a.v.), Fâtıma vâlidemizi kendi yanlarında bulundurup bizzat terbiye ve yetişmeleri ile meşgul olmuştur. Bir gün Fâtıma vâlidemize bir hizmette bulunmak için babasının huzuruna çıktı. Hizmetini yapıp geri dönerek giderlerken Peygamber aleyhisselâm arkadan Fâtıma vâlidemize baktılar. Evlenme çağına geldiklerini gördüler. Hatırına şöyle bir his geldi:

– Eğer Fâtıma'nın annesi hayatta olmuş olsaydı, şimdi onun çehizini hazırlayacaktı.

Peygamber aleyhisselâm, Fâtıma'yı çok severdi. Çünkü Fâtıma gayet zâhide olup annesine çok benziyordu. Böyle hatırına gelince derhal Cebrâil aleyhisselâm gelip:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Hak Teâlâ sana selâm ediyor. Buyuruyor ki: **"Habibim düşünüp keder çekmesin. Ben kızı Fâtıma'nın bütün ihtiyacını ve elbiselerini cennetteki elbiselerden yakın bir zamanda gönderirim ve onu iyi bir kuluma nikâhlasam gerektir."** Resûlullah (s.a.v.) bu sözleri işitince şükür secdesi yaptı. Sonra Cebrâil aleyhisselâm, Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna varıp geri döndü. Cenâb-ı Hakk'ın, Fâtıma'nın Ali'ye nikâh edilmesini buyurduğunu bildirdi...

Bir rivâyete göre, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) kızı Fâtıma'yı Hazret-i Ali ile evlendirdiği zaman, Fâtıma'ya onsekiz akça ile bir de gelinlik elbise alıp verdi. Elbiseyi Fâtıma'ya giydirdiğinde Fahr-i Âlem (s.a.v.) ağladı. Fâtıma, babasına:

– Ey baba! Niçin ağlıyorsun? diye sorunca Peygamber aleyhisselâm:

– Ey kızım!.. Kıyâmet günü Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda bu onsekiz akça ile gelinlik elbisenin hesabını nasıl verirsin? buyurdular.

Bunların hâli böyle olunca, bu zamanın adamları kızlarına nice paralar sarfederler, lüzumsuz ve fuzuli eşyalar alırlar.

Bunların hâli kıyâmet günü nasıl olur? Cenâb-ı Hakk'ın huzurunda bunların hesabını nasıl verirler? Cenâb-ı Hak ehl-i Beyti, Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in hürmetine, ümmet-i Muhammed'i yarlığasın.

4. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.) orta boyludan biraz daha kısa idi. Göğsü geniş, gözleri elâ, iri yapılı idi. Sakalı gayet gür idi. Her ne zaman kâfirlerin yüzüne bakarsa, kâfirler onun bakışından korkar ve korkularından titrerlerdi. Bu kadar heybetli olan İmam Ali Efendimiz bazen olurdu ki, yedi sekiz gün yemek yemezdi.

5. MENKIBE: Necran oğulları adında büyük bir kabile vardı. Fahr-i Âlem, bunlara nasihat ederdi. Ancak bunlar ıslah olmazlardı. Peygamber aleyhisselâm nasihat ettikçe, onların inad ve tuğyanları artardı. En nihayet bunların hakkında şu âyet-i celîle nâzil oldu:

فَمَنْ حَآجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا
نَدْعُ أَبْنَآءَنَا وَأَبْنَآءَكُمْ وَنِسَآءَنَا وَنِسَآءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا
وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَل لَّعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

– Artık sana (bu) ilim geldikten sonra kim seninle onun hakkında çekişirse de ki: "Gelin, oğullarımızı ve oğullarınızı, kadınlarımızı ve kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra (hepimiz bir arada olarak) **duâ ve niyaz edelim de Allah'ın lânetini yalancıların üstüne okuyalım."**[110]

110 Âl-i İmrân: 61.

Bu âyet-i kerîmede, **"Çocuklarımız"**dan murad Hazret-i Fâtıma'dır. **"Kendilerimiz"**den murad ise Resûl-i Ekrem'in kendisi ve Hazret-i Ali'dir. Çünkü Araplar kişinin amcasını nefsi (kendisi) diye isimlendirirlerdi. Bir rivâyette ise, **"Kendimiz"**den murad bütün mü'minlerdir.

Âyet-i kerîmede geçen, **"İbtihal"**, İbni Abbas'a göre, **duâda tazarru' edelim,** demektir. Kelbî Hazretleri, **fazla duâ yapalım demektir,** diyor. Kisaî ve Ebû Ubeyde'ye göre İbtihal'ın mânâsı, **lânet edişelim**'dir.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bu âyet-i celîleyi **Necran** kabilesine okudu. Onları lânetleşmeye dâvet etti. Onlar da, "Biz kavmimizin yanına gidelim. Aralarımızda bu hususta müşavere edelim, sonra yarın gelip sana cevap veririz", dediler. Gittiler, bir araya toplandılar. Bilginlerinden biri olan Akıbe'ye:

– Lânetleşme hakkında sen ne düşünüyorsun? diye sordular. O da:

– Ey Hıristiyan topluluğu!.. Biliyorsunuz ki, Muhammed (s.a.v.) Allah tarafından gönderilen gerçek Peygamberdir. Bir topluluk kendilerine gönderilen peygamberi ile lânetleşmeye kalkışırsa, o kavmin küçüğü ve büyüğü hepsi ölür, nesilleri kesilip, tükenirler. Siz eğer Muhammed ile lânetleşirseniz helâk olursunuz. Hemen onun yanına gidin, kendisi ile vedalaşıp memleketinize avdet edin, dedi.

Ertesi gün Necran kabilesi Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) huzuruna geldiler. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Hüseyin'i kucağına almış, Hazret-i Hasan'ın da elinden tutmuş olduğu hâlde Hazret-i Fâtıma'nın ardından gidiyordu. Necran kavmine:

– Ben duâ edeyim, siz âmin deyin, buyurdu.

Hıristiyanlar reislerinin yanında toplandılar. Reisleri onlara şöyle dedi:

– Ey Hıristiyan topluluğu! Ben gerçekten önümde öyle kimseler görüyorum ki, eğer Allah Teâlâ'dan şu dağı yerinden kaldır, diye duâda bulunsalar Cenâb-ı Hak onların duâsını kabul buyurup o dağı yerinden giderirler. Lânetleşmekten sakının. Zira eğer siz onunla lânetleşirseniz helâk olursunuz. Kıyâmete kadar hiçbir Hıristiyan kalmaz, dedi. Bundan sonra reisleri, Peygamber aleyhisselâma dedi ki:

– Yâ Ebe'l-Kasım! Biz seninle lânetleşmemeye karar verdik. Sen kendi dininde sabit kal. Biz de kendi dinimizde sabit kalalım. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Siz lânetleşmekten kaçındığınıza göre, gelin Müslüman olun, buyurdu. Necran kavmi Peygamber aleyhisselâmın teklifini kabul etmediler. Peygamber aleyhisselâm onlara:

– Öyle ise savaşmaya hazır olunuz, buyurdular. Onlar:

– Bizim Araplarla savaşmaya gücümüz yoktur. Fakat seninle sulha gidip, bizimle savaşmayacağına ve bizi dinimizden döndürmeyeceğine dair anlaşalım. Biz sana her sene, bin hülle Safer ayında, bin hülle de Recep ayında olmak üzere iki bin hülle verelim, dediler. Bu söz üzerine sulhu imzaladılar. Sonra Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Allah'a yemin ederek diyorum ki, Necran kavminden azab geri döndü. Eğer onlar lânetleşmiş olsalardı, maymun ve domuz sûretine döneceklerdi. Bulundukları yer ateş alevleri ile dolardı. Allah Teâlâ, Necran'ı ve ahalisini kökünden sökerdi. Hatta ağaçların üzerinde bulunan kuşlar helâk olurdu. Kendileri de bir yıl tamam olmadan perişan olup helâk olurlardı.

6. MENKIBE: Hüseyin Vâiz, **"Keşf"** adlı Farsça tefsirinde diyor ki:

Hazret-i Ali'nin dört dirhemi vardı. Bu dört dirhemden bir dirhemini aşikâre, birini gizli, birini gece ve birini de gündüz tasadduk etti. Bunun üzerine şu âyet-i celîle nâzil oldu:

اَلَّذِينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا
خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

– Mallarını gece gündüz, gizli, aşikâr (Allah yolunda) **harcayanlar** (yok mu?) **İşte onların, Rableri katında mükâfatları vardır. Onlara hiçbir korku da yoktur. Onlar mahzun da olacak değillerdir.**[111]

Bu âyet-i celîle nâzil olunca Resûlullah (s.a.v.) Hazret-i Ali'ye:

– Niçin böyle tasadduk ettin? diye sordu. Hazret-i Ali:

– Yâ Resûlallah!.. Sadaka vermek için bu yolu seçtim ki, sadakam kabul olup Allah'ın rızâsına nâil olayım. Çünkü bu dört yoldan hariç sadaka verme cihetini göremedim.

7. MENKIBE: "Me'alimü't-Tenzil" adlı tefsirde,

اَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ

"İman eden kimse, fasık gibi midir? Bunlar bir olmazlar."[112] meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde **Muhyi's-Sünne** diyor ki: "Bu âyet-i celîle Hazret-i Ali ve Velid bin Ebi Muayt -ki Hazret-i Osman'ın ana tarafından akrabasıdır- hakkında nâzil olmuştur. Hazret-i Ali (r.a.) ile Velid bin Ebi Muayt arasında münakaşa olmuştu. Bir noktada Velid, Hazret-i Ali'ye, **"Sükût et. Zira sen küçüksün. Ben ise, dil bakımından senden daha düzgünüm. Ok atmak bakımından**

111 el-Bakara: 274.
112 es-Secde: 18.

da senden daha ustayım. Kalb bakımından ise senden daha cesurum. Savaşta ise senden daha başarılıyım", dedi. Hazret-i Ali (k.v.) şöyle cevap verdiler:

– Asıl sen sükût et. Çünkü sen bir fasıksın. Cenâb-ı Hak bu âyet-i celîleyi gönderdi. "Bunlar bir olmazlar" **buyurdu Allah.**

Bu âyet-i celîlede Cenâb-ı Hak iki kişi bir olmaz buyurmuyor. Bilâkis bütün mü'minlerle fasıkları kastederek, **[bunlar, yani mü'minler fasıklar]** bir olmazlar buyuruyor. Allah bir mü'minle bir fasıkı murad buyurmuyor. Belki bütün mü'minlerle bütün fasıkları murad buyurmuştur.

8. MENKIBE: "**Me'alimü't-Tenzil**" adındaki kitapta zikredilmiştir: "**Yemeğe olan sevgilerine rağmen yoksulu, yetimi, esiri doyururlar.**" meâlindeki âyet-i celîlenin sebeb-i nüzûlü hakkında bilginler ihtilâf etmişlerdir.

Mücahid, Ata ve İbni Abbas bu âyet-i celîlenin Hazret-i Ali hakkında nâzil olduğunu söylerler. Âyet-i celîlenin nâzil olmasına sebep olan olayı da kısa olarak açıklamışlardır. Ancak diğer tefsirlerde ve menakıbda âyet-i celîlenin nâzil olmasının sebebi şöyle açıklanmaktadır:

Hazret-i Hasan ile Hazret-i Hüseyin hastalanmışlardı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), ashab-ı kiramla bunlara bakmaya gittiklerinde, Hazret-i Ali ile Hazret-i Fâtıma'ya:

– Bu iki ciğerpareleriniz için adak adayın, buyurdular. Onlar ve Fıdda adlı hizmetçileri, "Eğer Cenâb-ı Hak şifa verip, yavrularımız iyileşirse üçer gün oruç tutacağız", diye nezrettiler. Hazret-i Hasan ve Hüseyin, Allah'ın izniyle şifa bulup iyileştiler. Yiyecekleri bulunmadığı için Hazret-i Ali gidip bir Yahudiden üç ölçek arpa borç aldı. Üçü de adadıkları orucu tutmaya niyetlendiler. Üç ölçek arpanın bir ölçeğini Hazret-i Fâtıma öğütüp unundan beş adet çörek

pişirdi. Ekmek tam kendi sayılarına denkti. İftar vakti olduğunda bir yoksul gelip dedi ki:

– Ey Resûlullah'ın ehli! Ben Müslüman yoksullarından bir yoksulum. Bana yemek yedirin. Allah Teâlâ da size cennet nimetlerinden yedirsin.

Hepsi ellerinde bulunan çörekleri o yoksula verdiler. Kendileri su ile iftar ettiler. Ertesi gün yine oruç tuttular. Hazret-i Fâtıma bir ölçek arpayı da öğütüp unundan beş çörek pişirdi. Tam iftar zamanı geldiğinde bu sefer bir yetim gelip, onlardan bir şeyler istedi. Beşi de çöreklerini yetime verip, kendileri su ile iftar ettiler. Ertesi günü yine oruca niyetlendiler. Hazret-i Fâtıma yine bir ölçek arpa öğütüp unundan beş adet çörek pişirdi. Çörekleri iftar vakti önlerine koydular. O anda bir esir gelip:

– Üç gündür açım. Beni bağladılar, bu müddet içinde yemek vermediler. Bana merhamet edin, dedi.

Bunun üzerine beşi de önlerinde bulunan çörekleri ona verdiler, kendileri yine su ile iftar ettiler.

Bazı rivâyetlere göre gelip bunlardan merhamet dileyen esir müşrik idi. Bu rivâyet, esir olan müşrike yemek yedirmenin câiz olduğuna deâlet ediyor.

Rivâyet edilir ki, dördüncü günü sabahladıkları vakit Hazret-i Ali, Hasan ile Hüseyin'in ellerinden tutup Resûl-i Ekrem'e gitmek için yola çıktılar.

Peygamber aleyhisselâm onların açlıktan kuş yavrusu gibi titrediklerini görünce:

– **Ey Ali! Bana ne büyük keder verdin?** buyurdu ve kalkıp bunları alarak Hazret-i Fâtıma'nın yanına gitti. Fâtıma'yı evinde gördü ki, açlıktan karnı arkasına yapışmış. Gözleri çukurlarına batmış. Böylece görünce onu, Peygamber aleyhisselâm daha fazla müteessir olup kederlendi. Hemen o anda Cebrâil aleyhisselâm gelerek:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Allah Teâlâ mübârek etsin bu hâli ehl-i beytine. Onların hakkında şu sûreyi inzal buyurdu, diyerek **"Hel eta"** sûresini okudu.

Bir rivâyete göre ise, Peygamber aleyhisselâm, bunları bu hâlde görünce şöyle buyurdular:

– Ey kızım Fâtıma! Atan dört gündür yemek yememiştir.

Hazret-i Ali (r.a.) Medine'nin dışına çıkmıştı. Bir Arab'ın kuyudan su çekip koyunlarını suladığını gördü. Arab'a şöyle buyurdu:

– Ey kişi! Sana ücret ile su çekeyim mi? Arap:

– Olur çek, dedi.

Her kova su için bir avuç hurma ücret tespit ettiler. Yeteri kadarınca su çekti. Allah'ın hikmeti, kovanın ipi kopup kova kuyuya düştü. Arap mübârek yüzüne bir tokat vurdu ve hesabı kadarınca da hurma verdi. Hazret-i Ali (r.a.) mübârek elini o derin kuyuya soktu ve kovayı çıkardı, Arab'ın eline verdi. Kendisi doğru Hazret-i Fâtıma'nın yanına varıp aldığı hurmaları onun önüne koydu. Hurmayı yerken Hazret-i Fâtıma, Hazret-i Ali'nin (r.a.) mübârek yüzündeki tokat eserini gördü ve sebebini sordu. Hazret-i Ali (r.a.):

– Bir şey yok, diye cevap verdiler.

Diğer taraftan Hazret-i Ali (r.a.) kuyudan kovayı çıkarıp Arab'ın eline vererek gittiğinde, Arap hayretler içinde kalmış ve "Bu şahsın dini, Muhammed'in (s.a.v.) dinidir. Eğer bu din hak din olmasaydı, bu derin kuyudan kovayı nasıl çıkarırdı? Bu küstahlığı yapan el bana lâzım değildir", diyerek elini kesti ve diğer eline alarak Hazret-i Ali'nin kapısına geldi. İmam Ali, kapıya çıkıp gördüğünde, acele ederek içeri girdi ve:

– Yâ Resûlallah, bir Arap gelmiş. Elinde kendinin kesik eli vardır. Kanı akıyor. Ağlıyor, size gelmek istiyor, dedi. Resûl-i Ekrem tebessüm ederek şöyle buyurdu:

– Yâ Ali! O yüzüne vurup iz bırakan Arap'tır. Söyle içeri gelsin.

Arap içeri girdiğinde, Resûl-i Ekrem Arab'ın o hâli ile ıstırap çektiğini görünce, **"Niçin böyle bir hata işledin?"** buyurdu. Arap ağlayarak özür diledi ve iman etti.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Arab'ın kesik elini yerine koyup mübârek tükürüğünü sürdü ve hemen eli iyileşti.

9. MENKIBE: Hazret-i Fâtıma'nın (r.a.) hakkındadır.

Rivâyet ediliyor ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali (k.v.)'ye şöyle buyurdu:

– Allah Teâlâ'yı seviyor musun? Ali:

– Seviyorum, yâ Resûlallah.

Peygamber aleyhisselâm:

– Beni seviyor musun? buyurdu.

– Evet yâ Resûlallah, seviyorum.

– Fâtıma'yı seviyor musun?

– Seviyorum, yâ Resûlallah.

– Hasan ve Hüseyin'i seviyor musun?

– Evet, seviyorum yâ Resûlallah.

Peygamber aleyhisselâm:

– Yâ Ali! Bunca sevgiyi bir gönüle nasıl sığdırıyorsun? buyurdu.

Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâmın bu sorusuna cevap veremedi. Kederlenip eve gelince durumu Hazret-i Fâtıma (r.anhâ) vâlidemize açıkladı. Hazret-i Fâtıma vâlidemiz:

– Bunda kederlenecek bir şey yoktur. Çünkü, **Cenâb-ı Hakk'ı sevmek akıldandır. Hazret-i Muhammed aleyhisselâmı sevmek imandandır. Beni sevmek şehevî arzu ve nefsanî istektendir. Hasan ile Hüseyin'i sevmek ise tabiattandır,** dedi. Hazret-i Ali (r.a.) hemen Peygamber aleyhisselâmın yanına gelip aynı cevabı verdi.

Bunun üzerine Resûlullah (s.a.v.), **"Bu yemiş ancak Peygamberlik ağacındandır"**, buyurdu. Yani bu cevap senin cevabın değildi ey Ali! Bu cevaplar Fâtıma'nındır, demek istediler. İyi düşünülürse bu cevapta derin bir ilim vardır.

10. MENKIBE: "Mesâbih-i Şerif"te Sa'd bin Ebi Vakkas'dan rivâyet ediliyor. Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali'ye (r.a.) buyuruyorlar ki:

– Seninle ben Harun ile Musa gibiyiz. Ancak benden sonra peygamber yoktur.

Hanefi âlimlerinden **Tûrpuşti** diyor ki: "Resûl-i Muhterem (s.a.v.) Tebük savaşına giderlerken, Hazret-i Ali'yi ehline ve Medine halkına vekil bıraktı. Müslümanların işlerini görmeye kendisini vazifelendirdi. Münafıklar bunu işitince birbirleriyle Hazret-i Ali'nin aleyhinde konuşmaya başladılar ve "Muhammed, Ali'yi sevmediği için, kendisine ağır geldiği için, onu savaşa götürmedi, Medine'de bıraktı bu ağırlığı gidermek için", dediler. Hazret-i Ali münafıkların bu kötü sözlerini işitince, hemen silahını kuşanıp yola revan oldu. Resûl-i Ekrem'i (s.a.v.) **Cürf** isminde bir yerde buldu. Orada konaklamışlardı. Huzuruna çıkıp dediler ki:

– Yâ Resûlallah! Münafıklar, sizin, beni ağırlığımdan dolayı Medine'de bıraktığınızı ve beni sevmediğinizi, bunun için savaşa beraberinizde götürmediğinizi iddia ediyorlar.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Efendimiz buyurdular ki:

– Münafıklar yalan söylüyorlar. Seni Medine'de bulunanlara benim yerime bakman için kendime vekil bıraktım. Geriye dön. Benim ve senin ehline halife ol. Ey Ali! Benimle Hazret-i Musa ile Harun gibi olmak istemez misin? Nitekim Cenâb-ı Hak, "Musa, kardeşi Harun'a, kavmime halifem ol dedi." buyurmuştur.

"**Müslim Şerhi**"nde beyân olunmuştur. Bu hadis-i şerifi, Rafızî ve diğer Aleviler hilâfet hakkındaki iddialarına delil olarak gösteriyorlar. Onlar, hilâfet makamı Hazret-i Ali'nin hakkıdır, diyorlar. Bunlar da sonra aralarında bu konuda ihtilâf etmişlerdir. Rafızîler, Hazret-i Ali'den başkasını, O'nun üstünde kıldıkları için ashab-ı kiramı tekfir ediyorlar. Bunlardan bir kısmı da, Hazret-i Ali'yi tekfir ederler. Çünkü diyorlar, Hazret-i Ali halifelik kendi hakkı olduğu hâlde onu talep etmedi, halife olmak için gereken çabayı göstermedi. Bu iki zümrenin mezheplerinin bâtıl olması ve kendilerini de gayet fazla sapık konuşmaları ve düşünmelerinden dolayı onlarla münazara ve münakaşaya gidilmemiş, ancak sözlerinin reddedilmesiyle yetinilmiştir.

Kadı Beydavi, tefsirinde buyurmuştur: Ashab-ı kirama ve Hazret-i Ali'ye kâfir diyenlerin, kendileri kâfir olacaklarına hiç şüphe yoktur. Çünkü herhangi bir kimse, bütün Müslümanları ve ilk günlerde yaşayan Müslümanları tekfir ederse, şüphesiz ki o kimse, şeriatın naklini inkâr etmiş ve şeriatın naklini bâtıl görmüş olur. Böylece İslâmiyeti yıkmış olur. Bunlardan Cenâb-ı Hakk'a sığınırız. Rafızîlerin azgınlarından başkası bu görüşü benimsememiştir.

İmamiye ve Mutezile'den bir grup şöyle diyorlar:

Ashab-ı kiram, Hazret-i Ali'den önce diğerlerini halife seçtikleri için hata etmişlerdi. Bunlar diğerleri gibi sahabileri tekfir etmezler. Hâlbuki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Tebük savaşına giderken Hazret-i Ali'yi Medine-i Münevvere'de bırakması ve bu münasebetle meydana gelen hâdiseler sonucu buyurmuş olduğu hadis-i şerifte onların hiçbirine delil olacak bir mânâ taşımamaktadır. Bu hadiste Hazret-i Ali'nin faziletini ispat etmekten başka bir şey yoktur. Yine bu hadiste fazileti ve güvenilir bir kimse olması açıkanmaktadır. Yoksa başkalarından üstün olmasına veya başkaları gibi olmasına hiçbir tariz yoktur.

Yine Peygamber aleyhisselâmdan sonra onu halife yaptığına dair bir işaret de bulunmamaktadır. Zira bu söz Peygamber aleyhisselâm Tebük'e gittiklerinde O'nu Medine'de kendisine halife bıraktığını beyân etmektedir. Bu sözler şöyle teyid ve te'kid edilir: Bu hadis-i şerifte Hazret-i Ali, Harun aleyhisselâma benzetilmiştir. Musa aleyhisselâmdan sonra onun halifesi olmadı. Hâlbuki Musa aleyhisselâm Rabbi ile mükâlemeye giderken onu kavmine halife bırakmıştı. Musa aleyhisselâmın vefâtından kırk yıl önce vefât etmiştir.

11. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"** adlı hadis kitabında zikredilmiştir. Hazret-i Ali (k.v.) buyurmuştur ki:

– Allah Teâlâ'ya yemin ederim ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.), "Beni ancak mü'min olanın seveceğini ve bana ancak münafığın buğzedeceğini", **beyânla hakkımda konuşmuştur** [Müslim rivâyet etmiştir.]

Müslim'i şerheden zât buyurmuştur ki, sahih olan bu hadisin mânâsı şöyle açıklanır:

"Hazret-i Ali'nin (r.a.) Peygamber aleyhisselâma olan yakınlığını, Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) Hazret-i Ali'ye olan sevgisini, Hazret-i Ali'nin İslâm'a olan hizmet ve yardımını, İslâm'a olan içten bağlılığını gören bilen ve bu sebeplerden dolayı Hazret-i Ali'yi (r.a.) seven kimsenin, Hazret-i Ali'ye karşı olan sevgisi onun imanının sıhhat ve kuvvetli oluşuna bir delildir. İslâm'ın zuhurundan sevindiği için, Allah Teâlâ'nın ve Resûlü'nün râzı olduğu şeyleri yaptığı için sever. Bu sebeplerden dolayı Hazret-i Ali'ye buğzeden kimse de, seven kimsenin aksi hâlini alır. Yani şiddetli münafık olur. Neuzübillah."

12. MENKIBE: Sehl bin Sa'd'dan rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm Hayber Savaşı'nda şöyle buyurmuştur:

– Bu sancağı yarın ben bir kimseye vereceğim ki, Cenâb-ı Hak zaferi onun elinden nasip kılacaktır. O kimse Allah'ı (c.c.) ve Resûlü'nü (s.a.v.) sever. Allah Teâlâ ve Resûlü de onu severler.

Sabahleyin Müslümanlar Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) huzuruna koştular. Herkes sancağın kendisine verilmesini arzu ve ümid ediyordu. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Ali bin Ebi Talib nerededir? buyurdu. Ashab:

– Gözleri ağrıyor, dediler.

Peygamber aleyhisselâm:

– Buraya gelsin, diye emir buyurdu.

Hazret-i Ali'yi çağırdılar. Seyyid-i Kâinat Efendimiz'in huzuruna geldiklerinde mübârek ağzının tükürüğünü Hazret-i Ali'nin gözlerine sürdü. Ali'nin göz ağrısı o anda gitti, iyileşti. Peygamber aleyhisselâm sancağı Hazret-i Ali'ye verdi. Ali:

– Ey Allah'ın Resûlü!.. Kâfirlerle bizim gibi Müslüman oluncaya dek savaşacağım.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular:

– Rıfk ve sükûnetle hareket et. Tâ ki onların topraklarına gir. Sonra onları güleryüzle karşılayıp, İslâm'a dâvet et. Cenâb-ı Allah hakkında bilmeleri vacip olan şeyleri onlara bildir. İslâm'ı onlara öğret. Allah Teâlâ'nın senin sebebinle bir kişiye hidâyet vermesi, semiz develerin olup onları sadaka olarak dağıtmandan daha hayırlıdır.

13. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"** kitabında **İmran bin Hasan** Hazretlerinden rivâyet edilmiştir. Habib-i **Huda,** Muhammed Mustafa (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Ali benden ve ben ondanım. Ali, bütün mü'minlerin velisidir.

Şarih Tıybî, Kadı'nın şöyle dediğini beyân ediyor: Şiîler bu hadis-i şerifi ele alarak, Hazret-i Ali'nin tasarruf edici ve Resûlullah'ın (s.a.v.),

tasarruf etme hakkı olan her şeyde Ali'nin de tasarruf etme hakkı olacağını söylerler. Mü'minlerin işlerine bakmak da bu cins tasarruftan olduğu içindir ki, Hazret-i Ali, mü'minlerin işlerine bakar ve onların imamı olur.

Biz bu Şiîlere deriz ki:

Hazret-i Ali'nin mü'minlerin velisi olması O'nun mü'minlerin imamı (Halifesi) **olmasını iktiza etmez. İmamlık mü'minlerin işlerine bakmak ve onlarda tasarruf etmektir. Velilik ise bu mânâya gelmez. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) hayatlarında bağımsız olarak mutasarrıf, kendi zât-ı şerifleri idi. Hadis-i şerifte varid olan veliliğin, sevgi ve benzeri hususlar anlamına gelmesi gerekir.**

14. MENKIBE: Yine "**Mesâbih**" adlı kitapta, İbni Ömer (r.a.)'den rivâyet edilmiştir:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), ashab-ı güzin hazeratını birbirleriyle kardeş yapmıştır. Hazret-i Ali bu hâdiseden sonra geldi, gözlerinden yaşlar akıyordu. Peygamber aleyhisselâma:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ashab-ı kiramı birbirleriyle kardeş yaptın. Benimle herhangi bir kimseyi kardeş yapmadın, dedi.

Resûlullah (s.a.v.):

– Sen dünya ve âhiret benim kardeşimsin, buyurdu.

15. MENKIBE: Hazret-i Enes'den (r.a.) rivâyet edilmiştir:

Resûl-i Mücteba (s.a.v.)'in yanında pişmiş bir kuş vardı. Bu kuşu yemeden evvel şöyle buyurdular:

– Ey Allah'ım! Senin katında mahlûkat içinde en sevimli olan kimseyi gönder de, benimle bu kuştan yesin. Hazret-i Ali çıkageldi, kuşu Resûlullah ile birlikte yedi.

İmam Tirmizî, hadis-i şerifi rivâyet ettikten sonra, bu hadis hasen ve gariptir dedi. Şârih Tûrpuştî ise, hadis-i şerifin şerhinde fesahat ve belâgatle güzel bir mukaddime yazdıktan sonra şöyle demiştir:

– Bidat ehli, bu hadis-i şerifi silah ittihaz ederek Hazret-i Ebû Bekir'in halife olmasına ta'nettiler. Hâlbuki Ebû Bekir'in halife olması Peygamber aleyhisselâmın âhirete irtihal buyurmalarından sonra Müslümanların icma'ı, yani Müslümanların birleşerek karar vermesiyle sabit olan hükümlerin ilkidir. Kendisiyle dinin kaim olduğu direğin en kuvvetlisidir, icma'. Bu hadis-i şerif, halife olmakta Ebû Bekir'e öncelik tanıyan ve onu halife seçtiren hadislere mukavemet edemez. Ebû Bekir'in halife olması kendisine öncelik tanıyan hadis-i şeriflere ilaveten icma-i ümmetle sabit olmuştur. Bu ve bunun gibi hadislerin icma-i ümmetin hilâfına olması câiz olmaz. Bu hususta, bu hadis-i şerifi rivâyet eden Enes de icma-i ümmete dahil olan kimselerdendir. Ömrü boyunca o icma' üzerinde kalıp onun hilâfına hiçbir şey nakletmedi.

Enes'in rivâyet ettiği hadis-i şerifin te'vil edilmesi lâzımdır. Hadis-i şerifteki "Katında en fazla sevimli olan" kısmı, "En fazla sevimli olanlardan", diye te'vil edilir. Tâ ki ondan başkası bu sıfatla iştirak edebilsin. Bu gibi sözler Arap dilinde çok vardır. Meselâ: "Falan, insanların en akıllısı ve en üstünüdür", denir. Bunun mânâsı şöyle te'vil edilir: "İnsanların en akıllı ve en üstünü olanlarından." Böylece kendisinden başkasının da üstün ve akıllı olabileceği anlaşılır. Hadis-i şerifte de Allah'ın onun gibi sevdiği daha başka kimselerin bulunacağı anlaşılır. Resûlullah (s.a.v.), Allah'ın yarattığı mahlûkat cümlesindendir. Hâlbuki, Hazret-i Ali Allah katında Peygamber aleyhisselâmdan daha sevimli olduğunu söylemek câiz değildir.

Eğer, "Resûlullah'ın, Allah'ın en sevgili kulu olduğu zaten şeriatle sabittir." denirse, buna cevap olarak deriz ki:

"Bizim söylediklerimiz de, doğru olan nasslar ve icma' ile sabittir." O hâlde hadis-i şerif, beyân ettiğimiz şekilde te'vil edilmelidir. Bunun başka bir cevabı da olabilir. Şöyle ki:

Peygamber aleyhisselâm bu sözünde amcasının oğullarından Allah katında en sevgili olanının yanında bulunmasını istemiştir. Çok zaman Peygamber aleyhisselâm sözlerini umumî mânâda söylerdi. Murad buyurduğu husus, tahsis olunurdu. Bazen de sözü mutlak olarak söyler, muradı takyid olurdu. Bunu bilgi sahibi olan anlardı."

Yine Mesâbih" adındaki kitapta zikredilmiştir. Hazret-i Ali buyurmuştur ki:

– Resûl-i Ekrem'den bir şey sorduğum zaman bana cevabını verirdi (benimle konuşurdu). Sustuğum zaman ise kendisi benimle konuşmaya başlardı.

16. MENKIBE: Yine **"Mesâbih"** adlı kitapta Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Ben hikmetin eviyim, Ali de kapısıdır.

Tirmizî bu hadisi rivâyet ettikten sonra, "Bu hadis garibdir", demiştir. Yani, bir kişi tarafından rivâyet edilmiştir. **"Mesâbih"** kitabının sahibi İmam Begavi, "Bu hadis-i şerif, sikatın hiçbirinde bilinmemektedir", demiştir.

Tıybî bu hadis-i şerifi açıklarken şöyle diyor:

Şiîler bu hadis-i şerifi delil göstererek şöyle diyorlar: "Resûl-i Ekrem'den (s.a.v.) ilim ve hikmet almak Hazret-i Ali'ye (r.a.) mahsustur. Diğerleri bundan mahrumdurlar. Onlar ilim ve hikmeti ancak Hazret-i Ali (r.a.) vasıtası ile alırlar. Çünkü eve ancak kapısından girilir. Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de,

وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"... Evlere kapılarından girin. Allah'dan korkun. Tâ ki muradınıza kavuşasınız."[113] buyuruyor."

Hâlbuki onların iddialarına delil olacak bir işaret yoktur bu hadis-i şerifte. Çünkü cennet evi, hikmet evinden daha geniş olmadığı hâlde sekiz kapısı vardır.

Yine **"Mesâbih"** adlı kitapta bu hadisin akabinde şöyle zikredilmiştir: Câbir'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali'yi (r.a.) Tâif'e gönderdiği gün çağırdı ve kendisi ile gizli olarak görüştü. İnsanlar, "Peygamber, amcasının oğlu ile gizli konuşmasını uzattı" dediler. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– Hazret-i Ali ile gizli konuşmamı Allah Teâlâ emretti, (onun emri üzerine ben Ali ile gizli konuştum. Yoksa kendiliğimden konuşmadım), buyurdu.

Tıybî Hazretleri diyor ki: "Allah Teâlâ, Peygamber aleyhisselâma Hazret-i Ali ile gizli konuşmasını emretmiştir. Gizli konuşulan hususlar, ilâhi sırlar ve gaybe ait işlerdi."

Yine **"Mesâbih"** adlı kitapta Ümmi Atıyye'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: "Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bir bölük askeri harbe göndermişti. Onların içinde Hazret-i Ali de bulunuyordu. Peygamber aleyhisselâm ellerini kaldırıp şöyle duâ buyurdular:

– Ey Allah'ım! Ali'yi bana tekrar gönderinceye kadar, bana ölüm verme.

17. MENKIBE: Bir gün ashab-ı güzin, Peygamber aleyhisselâma dediler ki:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ali'yi bunca seversin: Bunun hikmeti nedir? Bize de bildir ki, biz onu daha fazla sevelim. Resûlullah (s.a.v.):

113 el-Bakara: 189.

– Gidip Ali'yi çağırın. Bunun sebep ve hikmetini kendisinden öğrenirsiniz, buyurdu.

Ashab-ı kiramdan biri Hazret-i Ali'yi çağırmaya gitti. Hazret-i Ali gelmeden önce Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Ey ashabım! Siz bir kimseye iyilik ederseniz, o kimse bu iyiliğinize karşı size kötülük ederse ne yaparsınız?

Ashab:

– Yine iyilik yaparız, dediler. Peygamber aleyhisselâm:

– Eğer size tekrar kötülük ederse ne yaparsınız? buyurdu.

Ashab-ı kiram:

– Yine iyilik ederiz. Peygamber aleyhisselâm:

– Yine size kötülük ederse ne yaparsınız? buyurduğunda ashab-ı kiram başlarını eğip Peygamber aleyhisselâma cevap vermediler. Bu konuşmadan sonra Hazret-i Ali (k.v.) geldi. Peygamber aleyhisselâm ona buyurdu ki:

– Yâ Ali! Bir kimseye iyilik yapsan, o kimse bu iyiliğine mukabil sana kötülük etse ne yaparsın?

Hazret-i Ali:

– Yâ Resûlallah! Ona iyilik ederdim. Peygamber aleyhisselâm:

– Tekrar sana kötülük ederse ne yapardın? buyurdu. Ali:

– Yine iyilik ederdim, diye cevap verdi. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye yedi kere böyle sordular. Hazret-i Ali yedisinde de, **"Ona iyilik ederdim"**, diye cevap verdi. Sonra Peygamber aleyhisselâma:

– Yâ Resûlallah, kendisinden başka Allah bulunmayan Allah'a yemin ederim ki, eğer o kimsenin bir yıl ömrü olsa, her gün ben kendisine iyilik etsem de mukabilinde bana kötülük etse, yine ben ona iyilik ederdim, deyince bütün ashab-ı kiram Peygamber aleyhisselâma:

– Yâ Resûlallah (s.a.v.), Hazret-i Ali'yi niçin fazla sevdiğinizi anladık. O bu sevginize lâyıkmış, dediler ve Hazret-i Ali'ye duâ ettiler.

Sakın, ashab-ı kiramın, Hazret-i Ali'yi çekemediklerinden ve onu kıskandıklarından dolayı Cenâb-ı Peygambere böyle sorduklarını düşünmeyiniz. Böyle bir şey hatırınıza bile gelmesin. Hâşâ, onların bu sorularından maksatları Hazret-i Ali'nin yüce makamlarını öğrenmek idi.

18. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in mucizeleri:

Resûl-i Mücteba (s.a.v.)'in huzuruna bir gün, üç kişi geldi. Bunlardan biri İbrahim aleyhisselâmın, biri Musa aleyhisselâmın, üçüncüsü ise İsâ aleyhisselâmın kavminden idi. Hazret-i İbrahim aleyhisselâmın kavminden olan Peygamber aleyhisselâma sordu:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Bütün peygamberlerin büyüğü ve en üstünü benim, diyorsun. Bunu biz nasıl ve nereden bilelim Allah Teâlâ'nın katında böyle olduğunu? Hâlbuki Cenâb-ı Hak, İbrahim aleyhisselâma **"Halilim"** demiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ona şöyle cevap verdi:

– Cenâb-ı Allah, İbrahim aleyhisselâm "Halilim" **dedi ise, bana da** "Habibim" **demiştir. Kişinin dostu mu kendisine daha yakındır, yoksa sevdiği mi?**

Peygamber aleyhisselâma soruyu soran kimse şaşırıp kaldı, Peygambere hiçbir cevap veremedi. Hemen **kelime-i şehadet** getirerek İslâmiyeti kabul etti. Sonra Musa aleyhisselâmın kavminden olan kişi:

– Yâ Resûlallah! Bütün peygamberlerden benim derecem yüksektir, diyorsun. İşitmedin mi ki, Allah, Musa aleyhisselâm ile mükâleme edip ona, **"Kelîmim"** demiştir.

Seyyid-i Kâinat Efendimiz Hazretleri buna da şöyle cevap verdiler:

– Cenâb-ı Allah, Musa aleyhisselâma "Kelîmim", dedi ise bana da "Habibim", demiştir. Eğer Allah, Musa aleyhisselâmı Tur-i Sina'ya çıkardı ise, beni de, Cebrâil aleyhisselâmı Burak'la

gönderdi. Yerleri, gökleri, Arş'ı, Kürsî'yi, cennet ve cehennemi, Kevn-i Mekânı az bir zaman içinde seyrettirdi. Kabe kavseyne ulaştırdı. Oraya varınca Cenâb-ı Hak bana sonsuz lütuflar ihsân etti. Aramızdaki perdeyi kaldırıp benimle konuştu. -Elhamdülillah. Cenâb-ı Allah biz zayıf kullarını onun ümmetinden kıldı- **Cenâb-ı Allah bana şu va'dda bulundu: Benim ümmetimden bana günde yüz kere salâvat-ı şerife getiren ve bunu âdet edinerek devam eden kimseye, Cenâb-ı Hak ona bin kere rahmet eyler, onun bin kere derecesini yükseltir cennet içinde. Bin günahını bağışlar. Bin altın vermiş gibi ona sevap verir.**

Hazret-i Ebû Hureyre ve Hazret-i Enes (r.a.) rivâyet etmişlerdir ki, Peygamber aleyhisselâma Musa aleyhisselâmın kavminden olan kimse cevap veremedi. Resûl-i Mücteba'nın (s.a.v.) ayağına kapanıp Müslüman oldu. Sonra İsâ aleyhisselâmın kavminden olan kimse sorup şöyle dedi:

– Yâ Resûlallah! Ben Allah'a (c.c.) bütün peygamberlerden daha yakınım. Gelip-geçen ve geleceklerin seyyidi, efendisi benim diyorsun. İşitmedin mi ki, İsâ aleyhisselâm Ruhullah'dır. Ölüyü diriltiyordu, Allah'ın emriyle. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali'nin çağırılmasını emretti. Hazret-i Ali geldi. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) o şahsa buyurdular.

– Hazret-i Ali'ye bir eski mezar göster.

O kimse, "Falan yerde bir kabristan vardır. Orası bin yıllık mezarlıktır", dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm:

– Ey Ali! Git o mezarlığın üzerine üç kere çağır. Allah Teâlâ'nın emriyle ne zuhur edeceğine bak.

Hazret-i Ali o kabristana gitti, **"Ey Yakup!"** diye çağırdı. Bir kabrin orta yerinden yarıldığını gördü. Bir daha **"Yâ Yakup!"** diye çağırdı. Bu sefer mezar açıldı. Yine **"Yâ Yakup!"** diye çağırdı. Mezarın içinden bir nuranî ihtiyar kalktı. Saçları uzamış bir hâlde ayağa kalkan ihtiyar yüksek sesle, **"Eşhedü en lâ ilâhe illâllahü vahdehü lâ**

şerike lehü ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlüh." diyerek kelime-i şehadet getirdi. Sonra Hazret-i Ali ile birlikte Peygamber aleyhisselâmın huzuruna gittiler. Bu açık mucizeyi gören birçok kâfirler Müslüman oldular. Hazret-i İsâ aleyhisselâmın kavminden olan kimse de Müslüman oldu.

19. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin bütün menkıbelerini zikretmesek bile şu menkıbe yeter de artar bile: Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'e Cenâb-ı Hak'tan Medine-i Münevvere'den hicret etmesi için emir geldiği vakit, Sultan-ı Kâinat'ın döşeğinde Hazret-i Ali yatsın ve Kâbe-i Muazzama'da da Peygamber aleyhisselâmın yerine Hazret-i Ali bulunsun, ona vekâleten bütün işlerini yürütsün, diye de emir geldi. Böylece Hazret-i Ali, Resûl-i Ekrem'in evlerindeki emanetleri yerine ulaştırmak ve Mekke-i Mükerreme'de kalan ashab-ı kiram üzerine kaaim-i makam oluyordu. Bu hizmetleri Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye havale etti.

Hicret gecesi kâfirler Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) evinin etrafını sarmışlardı. Şeytan da aralarında bulunuyordu. Cenâb-ı Hak, şeytan da dahil bütün kâfirlere bir uyku verdi. Bunlar uykuda iken Resûl-i Ekrem, Hazret-i Ebû Bekir (r.a.) ile beraber saadethanelerinden çıkıp gittiler.

Bir müddet sonra şeytan (aleyhilla'ne) uyandı ve yüksek sesle:

– Hey uyanın, Muhammed kaçtı! dedi. Şeytan, kâfirlere insan sûretinde görünürdü. Kâfirler şeytana:

– Nereden biliyorsun? dediler. Mel'un da:

– Binlerce sene gözüme uyku girmemişken, bu gece Muhammed'in yapmış olduğu sihirle uyuyakalmışım, dedi.

Bütün kâfirler, Resûl-i Ekrem'in evine hücum ettiler. Hazret-i Ali'yi Resûlullah'ın (s.a.v.) yatağında gördüler. Resûl-i Ekrem'in nereye gittiğini sordular. Hazret-i Ali:

– Bilmem, diye cevap verdi. Kâfirler aramak için dışarıya çıktılar.

Ertesi günü o kadar kâfirin arasında Hazret-i Ali, Kâbe-i Muazzama'da Peygamber aleyhisselâmın makamına gidip hiçbir kimseden çekinmeden devletle, azametle oturdu. Halka şöyle seslendi:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'den her kimin alacağı varsa gelsin alacağını alsın.

Herkes gelip, işaretlerini göstererek emanetlerini aldı. Hazret-i Ali'nin emri ile bütün emanetler sahiplerine teslim olunduktan sonra Kâbe'de kalan ashab-ı güzin, Hazret-i Ali'ye sığındılar. Hazret-i Ali'nin korkusundan hiçbir kâfir bir Müslümana eziyet edemedi. Hazret-i Ali hiç kimseden korkmadan oradaki müslümanların işlerini görürdü. Sonra Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye evini Mekke'den Medine-i Münevvere'ye taşımasını emretti. Bu emri aldıktan sonra, Hazret-i Ali (k.v.) Kureyş kâfirlerinin bulundukları yere gidip şöyle dedi:

– Ey kâfirler! Ben yarın inşaallah Medine-i Münevvere'ye gidiyorum. Kimsenin bir diyeceği varsa, gelsin ben burada iken bana söylesin.

Bütün kâfirlerin başlarını aşağı eğip, Hazret-i Ali'nin bu sözlerine hiçbir cevap vermediler. Hazret-i Ali gittikten sonra Ebû Cehil, şöyle dedi.

– Ey Kureyş büyükleri! Muhammed'in evi burada bulunduğu müddetçe o bize düşmanlık etmez, buna mani olmalıyız, dedi. Bu sözü duyan kâfirlerin herbiri Ebû Cehil'in yanında asıp kestiler, bol bol savurdular. Sonunda Hazret-i Abbas'a (r.a.) gelip yalvardılar, dediler ki:

– Git kardeşinin oğluna (Ali'ye) nasihat et. Muhammed'in evini buradan taşımasın. Yoksa kötülük çıkar.

Bunun üzerine Hazret-i Abbas; Hazret-i Ali'ye gidip bu sözleri söyledi. Hazret-i Ali şöyle dedi amcasına.

– Ey amcam! İnşaallah, ben yarın Resûl-i Ekrem'in saadethanelerini Medine'ye taşıyorum. Kim yoluma çıkarsa onunla savaşırım.

Hazret-i Abbas Kureyş kâfirlerine bu haberi götürünce, kâfirler huzursuz oldular. Hazret-i Ali'yi şehrin dışına çıkarmamaya kendi aralarında karar verdiler. Sabah olunca Hazret-i Ali, Resûl-i Ekrem'in göçünü alıp yola revan oldu. Kureyş kâfirlerinden dört beş kişi, ata binip Hazret-i Ali'nin yolunu kestiler. Ali'ye:

– Dön geri, yoksa seninle harbederiz, dediler.

Hazret-i Ali yükleri indirip, savaşmaya başladı. Cenâb-ı Hakk'ın izni ve yardımı ile onları mağlûp etti. Sonra Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâmın göçünü alıp yola revan oldu. Hazret-i Mikdad bin Esved yolda Hazret-i Ali'nin üzerine gelerek onunla harbetti. Hazret-i Ali ona hiçbir şey söylemeden, bir vuruşta onu yere yıktı. Göğsünün üzerine çıkıp imana dâvet etti. Mikdad, hemen Müslüman oldu. Hatta bunun bir oğlu Kerbelâ'da İmam Hüseyin'in saflarında şehid oldu. Hazret-i Mikdad, ashab-ı güzînin büyüklerinden ve sözü geçenlerinden biri idi.

20. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) fazlaca fakir olmasını isterdi. Çünkü o, Peygamber aleyhisselâmdan, **"Fakirlik benim iftihar ettiğim, şeydir"**, buyurduğunu işitmişti. Hazret-i Ali, bu hadis-i şerifi Peygamber aleyhisselâmdan duyduktan sonra dünyaya hiç iltifat etmezdi. Faraza, eline bin altın geçse onun hepsini o gün fukaraya dağıtırdı. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye, **"Cömertlerin sultanı"**, derdi. Bir gün Hazret-i Ali, Fâtıma vâlidemize şöyle buyurdu:

– Ey kadınların hayırlısı ve ey Resûlullah'ın kızı! Çok açım. Bana yedirecek bir şeyin var mıdır? Fâtıma vâlidemiz:

– Ey Ebe'l-Hasan, hazırda yiyecek bir şeyim yoktur ki, sana vereyim. Kutunun içinde altı akça vardır. Onu alıp pazara gidin. Hem

kendinize yiyecek bir şey alın, hem de Hasan ile Hüseyin meyve istediler, onlara meyve alın, dedi.

Hazret-i Ali, altı akçayı alıp pazara gitti. Pazara giderken yolda bir Müslüman, diğer bir Müslümanın eteğine yapışmış çektiğini gördü. Arkadaşının eteğine yapışan ona şöyle diyordu:

– Artık sabretmeye takatım yoktur. Ya hakkımı verirsin, yahud da seni mahkemeye veririm.

Borçlu olan zavallı Müslüman, "Bana birkaç gün daha mühlet ver", diye o kimseye yalvarır. O da:

– Artık sabretmeye takatım kalmamıştır. Zira benim de zorum vardır, der. Hazret-i Ali bunların bu konuşmalarını görünce, yanlarına varır ve:

– **Aranızdaki bu kavgaya sebep olan kaç akçadır?** der. Onlar da:

– Altı akçadır, diye cevap verirler. Bunu duyan Hazret-i Ali (r.a.) elinde bulunan altı akçayı o Müslümana verdi, onu borç sıkıntısından kurtardı. Sonra kadınların hayırlısı olan Fâtıma ne diyecek bu işe diye düşünüp durdu. Eve eli boş olarak geldi. Evin kapısına geldiği zaman, pederleri meyve getirdi zannı ile Hasan ile Hüseyin koşarak babalarını karşıladılar. Babalarının elinin boş olduğunu görünce ağlamaya başladılar. Bunun üzerine Fâtıma vâlidemize, **"O altı akça ile bir Müslümanın borcunu verip, onu hapishaneden kurtardım"**, dedi. Hazret-i Fâtıma vâlidemiz de, **"İyi yaptın"**, diye cevap verdi. Fakat bir parça canı sıkıldı. Hazret-i Ali, Fâtıma'nın canının sıkıldığını ve yavrularının da ağladıklarını görünce, içine bir sıkıntı geldi. Bu sıkıntıyı gidermek için Peygamber aleyhisselâmın yanına gitmek üzere yola çıktı. Çünkü bir insan ne kadar kederli olursa olsun, içi ne kadar sıkılmış olursa olsun, Resûl-i Ekrem'in cemalini görünce, bütün keder ve sıkıntıları gider, yerini sevinç ve ferahlık alırdı. Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâma giderken yolda birine rastladı. Adamın elinde bir semiz deve vardı. Hazret-i Ali'ye:

– Ey genç! Bu deveyi satıyorum. Sen alır mısın? Hazret-i Ali (r.a.):

– **Üzerimde param yoktur,** dedi. Adam:

– Sana veresiye veririm, dedi.

Hazret-i Ali:

– **Kaça verirsin?** Adam:

– Yüz akçaya veririm. Bu fiyata kabul eder misin? dedi.

Hazret-i Ali deveyi adamın dediği fiyata aldı. Deveyi teslim alıp biraz gittikten sonra, bir adama rastladı. Adam:

– Yâ Ali, bu deveyi bana üçyüz akçaya satar mısın? dedi.

Hazret-i Ali adama **"veririm"**, diyerek üçyüz akçayı alıp, deveyi adama teslim etti. Doğru pazara varıp birçok yiyecekler alıp, evine geldi. Eve girecekleri zaman yavruları sevinip, getirmiş olduğu yiyecekleri ve meyveleri elinden aldılar. Hemen yemeye başladılar. Hazret-i Fâtıma:

– Bu parayı nereden buldun? diye Hazret-i Ali'ye sordu.

Hazret-i Ali başından geçen hâdiseyi Fâtıma vâlidemize anlattı. Eve getirmiş olduğu yiyecekleri yiyip içtikten sonra, Allah Teâlâ'ya hamd ü senâ eylediler. Sonra Hazret-i Ali, **"Ben şimdi Peygamber aleyhisselâma gideyim"**, diye dışarı çıkıp giderken, karşıdan Fahr-i Âlem (s.a.v.) göründü. Meğer Peygamber aleyhisselâm, ashab-ı güzinle otururlarken, **"Gidip Hazret-i Ali ile Fâtıma'yı göreyim"**, demiş ashab-ı kirama ve yola çıkmış Hazret-i Ali ile karşılaştığında tebessüm ederek şöyle buyurdular:

– **Yâ Ali, deveyi kimden satın aldın ve kime sattın?** Hazret-i Ali:

– Allah ve Resûlü bilir, dedi. Bunun üzerine Paygamber aleyhisselâm:

– **Ey Ali! Deveyi sana satan Cebrâil aleyhisselâm, satın alan da İsrafil aleyhisselâm idi. Deve ise cennet develerinden idi. Yâ Ali, sen o Müslümanın, keder ve sıkıntısını giderdin. Bunun için**

Cenâb-ı Hak sana dünyada bire elli sevab verdi. Âhirette vereceğinin hesabını Allah'dan başka kimse bilmez, buyurdu.

21. MENKIBE: Bu menkıbede Hazret-i Ali'nin hakkında nâzil olan âyet-i celîleler beyân olunacaktır:

1- Bir kısım bilginler diyorlar ki, Hazret-i Ali mescidde namaz kılıyordu. Bir isteyici gelip, kendisinden bir şeyler istedi. Bu esnada Hazret-i Ali rükûa varmıştı. Hazret-i Ali elinden yüzüğünü çıkarıp dilenciye verdi. Onun bu tasadduka Allah Teâlâ katında makbul olup şu âyet-i celîle nâzil oldu:

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ

– Sizin yâriniz ancak Allah'tır, O'nun Peygamberidir, Allah'ın emirlerine boyun eğici olarak namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren o mü'minlerdir.[114]

Bir işaret: Değersiz bir şey, kıymetli olan bir kimse tarafından verilirse, onun değeri büyük olur, derler. **Kadir gecesi** her gece gibi bir gecedir. Fakat Cenâb-ı Hakk'ın onda Kur'ân-ı Kerîm'i göndermesinden dolayı, onu, içinde Kadir gecesi bulunmayan bin aydan daha hayırlı kılmış. Ondaki bir hayır, içinde Kadir gecesi bulunmayan bin ayın hayrı kadardır. Ümmetlerin en üstünü bu ümmettir. Çünkü onların bir taatı karşılığı olarak kendilerine yediyüz sevap verilir. Bu ümmetin içinde de bu ümmetin en üstünüdür. Çünkü, Hazret-i Ali (r.a.), üç dört arpa çöreği ve yarım dinarlık bir gümüş yüzüğü verdi, kendisine bu mertebe verildi. Şerefi yüceldi.

114 el-Mâide: 55.

2- Hazret-i Abbas ile Hazret-i Talha (r.a.) arasında bir münakaşa çıkar. Abbas Hazretleri şöyle buyurdu:

– Ben daha üstünüm. Çünkü ben hacılara su dağıtıyorum, der. Talha:

– Ben daha üstünüm. Çünkü Beyt-i Şerif'in kilidi benim elimdedir. İstersem burada gecelerim. Bunların münakaşasını işiten Hazret-i Ali onlara şöyle der:

– Siz ne diyorsunuz. Ben sizden on ay önce bu kıbleye dönmüşümdür. Siz yok iken ben buraya yöneliyordum, dedi. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmeyi gönderdi:

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَآجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ
آمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ ۖ لَا يَسْتَوُونَ
عِنْدَ اللّٰهِ ۗ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝ الَّذِينَ آمَنُوا
وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۙ
أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

– Siz hacılara su vermeyi ve Mescid-i Haram'ın imarını Allah'a, âhiret gününe inanan, Allah yolunda cihad eden kimse(lerin amelleri) **gibi mi tuttunuz? Bunlar** (bu iki sınıf) **Allah yanında bir olmazlar. Allah zâlimler gürûhuna hidâyet vermez. İman edenlerin, hicret edenlerin, Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla savaşanların Allah yanında derecesi çok büyüktür. Kurtuluşa** (dünya ve âhiret saadetine) **erenler de işte onların ta kendileridir.**[115]

115 et-Tevbe: 19-20.

3- Katade (r.a.) diyor ki: "Müşrikler bir toplulukta, bakalım Muhammed bize tebliğ etmek istediği din için bizden bir şey isteyecek mi?" dediler. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu âyet-i celîleyi gönderdi:

ذٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللّٰهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۗ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا ۚ إِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ شَكُورٌ

– De ki: "Ben bu (tebliğime) **karşı yakınlarıma sevgiden başka hiçbir mükâfat istemiyorum." Kim bir güzellik kazanırsa biz onun bu hususta güzelliğini artırırız. Çünkü Allah, çok yarlığayıcıdır.**[116]

Bu âyet-i celîlenin Hazret-i Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin hakkında nâzil olduğu da rivâyet edilir. Said bin Cübeyr, İbni Abbas'tan rivâyet etmiştir. Bu karabette Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Hazret-i Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'i murad buyurmuşlardır. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in bu yakınlarını sevmemek asla doğru değildir. Bunlara karşı düşmanlık ise hiçbir hâlde, hiçbir Müslümana yaraşmaz.

4- Cenâb-ı Hak, Hazret-i Ali'nin temiz dinli olduğunu beyân buyurmak üzere buyurmuştur ki:

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ
لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ

– Biz, o cennetliklerin kalblerindeki kinleri çıkarıp atmışızdır. Dost ve ahbap olarak köşklerde karşı karşıya otururlar.

116 eş-Şûrâ: 23.

Orada kendilerine hiçbir zahmet dokunmaz ve onlar oradan çıkarılacak da değillerdir.[117]

Bilginlerden bir kısmı, bu âyet-i kerîmenin Hazret-i Ali, Muaviye, Zübeyr ve Hazret-i Âişe vâlidemiz hakkında nâzil olduğunu söylerler.

5- Hazret-i Ali (r.a.) hakkında nâzil olan âyetlerden biri de şu âyettir:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

– Ey iman edenler, siz Peygambere mahrem bir şey arzetmek istediğiniz vakit (bu) mahrem konuşmanızdan evvel sadaka verin. Bu, sizin için daha hayırlı ve daha temizdir. Eğer bulamazsanız, şüphe yok ki, Allah çok yarlığayıcı, çok esirgeyicidir.[118]

Mücahid diyor ki, hiçbir kimse bu âyet-i kerîmenin ihtiva ettiği ameli yapmadı. Bu ancak Hazret-i Ali'ye nasip oldu. Bu âyet-i celîle nâzil olduğu vakit, Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâm ile her ne zaman görüşmek isterse bir sadaka verirdi.

Abdullah bin Ömer (r.a.) buyuruyor ki:

– Hazret-i Ali'de (r.a.) bulunan üç hasletten birinin bende bulunmasını çok arzulardım. O üç haslet, benim için kırmızı ve siyah tüylü develerimden daha çok sevimlidir. O üç şey şunlardır:

Birincisi: Peygamber aleyhisselâm **kızı Fâtıma'yı ona verdi.**

İkincisi: Hayber'in fethedildiği günü fetih alâmeti olan **sancağı ona verdi.**

117 Hicr: 47-48.

118 Mücadele: 12.

Üçüncüsü: Geçen âyet-i celîle ile (yani Necvâ âyeti ile) **Hazret-i Ali amel etti.**

Rivâyet olunur ki, Hazret-i Ali'nin bir dinar altını vardı. Onu bozdurup on dirhem yaptırdı ve on fakire sadaka olarak verdi. Peygamber aleyhisselâma on şeyi gizli olarak sordu. Bunlar şunlardır:

1- Yâ Resûlallah, Allah Teâlâ'ya nasıl ibâdet edeyim? Peygamber (s.a.v.):

– **Sıdk ve safa ile,** buyurdular.

2- Allah Teâlâ'dan ne isteyeyim, ey Allah'ın Resûlü?

– **Dünyada ve âhirette âfiyet ve mağfiret iste,** buyurdu.

3- Benim üzerime ne lâzımdır, ey Allah'ın Resûlü?

– **Hak Teâlâ'nın ve O'nun Peygamberinin buyurduğunu tutmak,** buyurdu.

4- Yâ Resûlallah, ne iş işleyeyim ki, benim kurtulmama o iş sebep ve vesile olsun?

– **Helâl ye ve doğru söyle,** buyurdu.

5- Yâ Resûlallah, hak nedir?

– **Ömrünün sonuna dek, İslâm, Kur'ân ve buyruk tutmak,** buyurdu.

6- Ey Allah'ın Peygamberi, şâd olmak nedir?

– **Cennettir,** buyurdular.

7- Yâ Resûlallah, rahat hangi şeydedir?

– **Allah Teâlâ'nın cemâlini görmektedir,** buyurdular.

8- Yâ Resûlallah, fesad nedir?

– **Allah Teâlâ'ya inanmamak, O'nu inkâr etmek sûretiyle kâfir olmaktır.**

9- Yâ Resûlallah, vefa nedir?

– **"Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlüh." demektir,** buyurdu. [Onuncu soru ve ona verilen cevap kitapta zikredilmemiştir.]

Bir nükte: Cenâb-ı Hak muiz ve müzildir. Yani Allah dilediğini aziz, dilediğini de zelil kılmaya kadirdir. İslâmiyetin ilk günlerinde Resûlullah çok zorluk çekmiştir. Mekke-i Mükerreme halkından kime bir şey söylerse, o kimse Peygamber aleyhisselâmdan yüz çevirirdi. Bu hâllerini kâfirler açığa vurmuşlardı. Nitekim onların bu durumlarını Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de, **"O küfredenler** (şöyle) **dedi**(ler) [Resûlullah (s.a.v.) Kur'ân-ı Kerîm'i kıraat buyururken]:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَٰذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ

"Bu Kur'ân'ı dinlemeyin. Onun hakkında mânâsız yaygaralar (gürültüler) **yapın!.."** şeklinde beyân buyurmuşlardır.[119]

Kâfirler, Kur'ân-ı Kerîm âyetleri hakkında bunlar hep boştur. Onu okurken siz sesli konuşun. Onun sesini susturun, derlerdi. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak bir şey tasadduk etmeden Peygamber aleyhisselâm ile konuşulamayacağını beyân buyurarak O'nun şanını yüceltti, **"O'nun sesini işitebilmeniz için önce sadaka vermeniz lâzımdır"**, buyurdu. Ve sonra da evinden çıkması için dışardan çağırılmamasını ve Peygamber aleyhisselâmın yanında yüksek sesle konuşulmamasını emretti. Bu hususları Cenâb-ı Hak şu âyet-i celîlelerle açık açığa beyân buyurdu:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ

– Ey iman edenler! Sesinizi Resûlümün sesinden yüksek tutmayınız.[120]

119 Fussilet: 26.
120 Hucûrat: 2.

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

– Resûlümü evinden çıkması için, dışardan çağırmayınız.[121]

Sonra Cenâb-ı Allah, Resûlü'nün Mekke-i Mükerreme'de durmasına mâni olan Mekke kâfirlerine, bütün meleklerin hatta Cebrâil aleyhisselâmın dahi ulaşamadıkları yerlere Peygamber aleyhisselâmın ulaştığını beyân buyurmuştur. Allah (c.c.) buyurmuştur ki:

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ۚ فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ

– (Böylece Peygambere olan mesafesi) **iki yay aralığı kadar yahut daha az oldu.** (Allah'ın) **kuluna vahy ettiği neyse onu vahy etti.**[122]

Bir işaret: Fakirler için ne büyük makam vardır ki, yalan yere yemin edenin, Harem-i Şerif'te avlananın, namaz veya oruçta noksanları olanların, Allah'ın afvına nail olabilmeleri ve rızâsına ulaşabilmeleri için fakirlere sadaka vermelerini emrediyor Cenâb-ı Hak. Cenâb-ı Hakk'ın mağfiret etmesine ve O'nun rızâsının elde edilmesine vesile olmak ne büyük bir makamdır!..

6- Cenâb-ı Hak şu âyet-i celîlede buyuruyor ki:

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ ۚ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

121 Hucûrat: 4.

122 en-Necm: 9-10.

– Yoksa kötülükleri kazananların kendilerini, iman edip de iyi amellerde bulunanlar gibi mi yapacağız, dirim ve ölümleri bir mi olacak sandılar. Hükmedegeldikleri (bu) **şey ne fena.**[123]

Bu âyet-i kerîmenin, Hazret-i Ali'nin şan ve şerefini yükseltmek için nâzil olduğu rivâyet olunmaktadır. Çünkü, onun imanı tam, bütün işleri sağlam idi. O takvâ üzere olup, riya ve sum'adan berî idi. O'nun meziyetlerinin yüksekliğini beyân eden daha nice âyet ve hadisler vardır.

7- Hazret-i Ali'nin üstünlüğü hakkında varid olan âyet-i kerîmelerden biri de şu âyet-i celîledir:

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ
الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا

– Hem evlerinizde oturun ve evvelki cahiliyet (zamanında süslenerek sokağa çıkan kadınların) **çıkışı gibi çıkmayın. Namazı gereği gibi kılın, zekâtı verin, Allah'a ve Resûlü'ne itaat edin. Ey Ehl-i Beyt,** (Peygamber âilesi) **Allah sizden sırf günahı gidermek ve sizi tertemiz yapmak istiyor.**[124]

Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in ehl-i beytinden olanlar bir kavle göre, temiz hanımları, yakınları, aşireti, Hazret-i Ali, Fâtıma, Hasan ve Hüseyin'dir. Allah hepsinden râzı olsun.

123 el-Casiye: 21.
124 el-Ahzab: 33.

22. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin (r.a.) hakkında varid olan hadis-i şerifler:

1- Sa'd bin Cübeyr, Abdullah İbni Abbas'tan rivâyet etmiştir:

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۗ
إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ۚ

"O kâfir olanlar diyorlar ki, O'na (Peygambere) **Rabbinden,** (istediğimiz başka) **bir şey mucize indirilse ya...** (Ey Resûlüm) **sen ancak kâfirleri kötü bir akıbetle korkutucusun. Her kavmin de** (Allah'ın emirlerine dâvet eden bir rehberi) **bir peygamberi var."**[125] meâlindeki âyet-i celîle nâzil olduğu vakit Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

– Korkutucu benim, Ali sen de yol göstericisin. Yâ Ali, doğru yola gidenler senin önderliğinde giderler.

2- Rabi'a bin Nâcid rivâyet ediyor. Hazret-i Ali (r.a.) buyurdu ki: Bir gün Resûl-i Mücteba (s.a.v.) beni çağırdı ve buyurdular:

– Ey Ali! Sen, Hazret-i İsâ (a.s.) gibisin. Yahudiler ona buğzettiler. Hatta vâlidesi Meryem Hazretlerine iftirada bulundular -hâşâ sümme hâşâ-. Hıristiyanlar da onu çok sevdiler ve kendi makamından daha yükseğe çıkardılar. O makam, onun makamı değildir.

Bu hadis-i şerifin izahında Hazret-i Ali şöyle buyurmuştur:

Birçok kimseler beni sevmezler, helâk olurlar. Bazı insanlar da beni gayet çok severler. Diğer sahabilere buğzederler. Ben ise onları sevmem. Bazı kimseler bana buğzederler. Diğer ashab-ı kiramı severler. Bu iki zümre cehennem ehlindendir. Ben Peygamber değilim. Bana vahiy nâzil olmamıştır. Ancak ben bütün gücümle Allah Teâlâ'nın kitabı olan Kur'ân-ı Kerîm'le amel

125 er-Ra'd: 7.

ederim. Allah'a itaat etme hususunda ben size ne emredersem, onu yapmak size vaciptir.

3- Kays bin Haris'den rivâyet edilmiştir. Bir kişi Muaviye bin Süfyan'dan bir hususu sordu. Muaviye ona:

– Git Hazret-i Ali'den sor. O benden daha iyi bilir, dedi. O adam:

– Ben bu meselede senin cevabını istiyorum. Senin cevabını Hazret-i Ali'nin cevabından daha üstün tutarım, O bana daha sevimlidir, dedi. Bunun üzerine Muaviye o adama şöyle konuştu:

– Sen kötü bir insansın. Çünkü iyi konuşmadın ve Resûlullah'ın ilimde üstün tuttuğu ve ilimde eve nisbetle kapı gibi olduğunu saydığı bir kimseyi istemiyorsun. Hâlbuki Peygamber aleyhisselâm onun hakkında:

– Ey Ali! Sen benimle Harun ile Musa gibisin. Ancak benden sonra peygamber yoktur, buyurmuştur.

Muaviye devamla şöyle dedi: "Çok gördüm ki Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ömer'le müşavere ederdi. Bir müşkülleri olduğu vakit ise Hazret-i Ali için **"Ali burada mı?"** diye sorarlardı. Kalk git", diyerek onu yanından kovdu.

4- Sa'd bin Ebi Vakkas diyor ki: Bir gün Muaviye benim yanıma gelmişti. Bir ihtiyacı vardı. Yanımda Hazret-i Ali'yi andı. Ben kendisine dedim ki:

– Hazret-i Ali'de üç haslet vardır ki, eğer onlardan biri bende bulunsaydı, o benim için dünyadan ve dünyada bulunanlardan daha hayırlı olurdu. O üç şey şunlardır:

I- Resûlullah (s.a.v.)'den işittim ki, **"Kim ki ben onun velisiyim, Ali de onun velisidir"**, buyurdu.

II- Yine Resûlullah'ın Hayber kal'asının fethinde, **"Yarın ben bu sancağı öyle bir kimseye vereceğim ki, onu Allah ve Peygamberi sever"**, buyurduğunu işittim ve sancağı o gün Hazret-i Ali'ye verdiğini gördüm.

III- Peygamber aleyhisselâmın Hazret-i Ali'ye, **"Yâ Ali! Sen benimle Musa ile Harun gibisin. Ancak benden sonra peygamber gelmeyecektir"**, buyurduğunu işittim.

5- Câbir bin Abdullah'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdular ki:

– Mi'rac gecesi göklerdeki perdelerden geçtiğimde, perdelerin arkasından birisi bana şöyle seslendi: "Yâ Muhammed (s.a.v.)! Senin baban İbrahim (a.s.) ne güzel babadır. Senin kardeşin Ali bin Ebi Talib ne güzel kardeştir. Ona hayır ile tavsiye et."

6- Hasan-ı Basri, Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivâyet ediyor. Resûl-i Mücteba aleyhi efdalü't-Taha'ya buyuruyor ki:

– Üç kimse vardır ki, onlara cennet müştaktır. Onlar şunlardır: Ali bin Ebi Tâlib, Ammar bin Yasir, Selman-ı Farisi.

7- Sa'd bin Ebi Vakkas diyor ki: Bir gün Muaviye bana şöyle dedi:

– Ali'yi sever misin? Ben:

– Ben onu nasıl sevmiyeyim ki, Peygamber aleyhisselâm onun hakkında, **"Yâ Ali! Sen benimle Musa ile Harun gibisin..."** buyurduğunu işittim. Ve onu Bedir savaşından çıktığı vakit kılıcının küffar kanı ile boyandığını gördüm.

8- Âmil bin Şürahbil eş-Şa'bi diyor ki: Cemel vak'asında Hazret-i Ali, Zeyd bin Serhan'ın yanından geçerken onun kanlar içinde yattığını gördü. Başının üzerinde durup şöyle buyurdu:

– Yâ Zeyd! Allah sana rahmet etsin. Ben seni iyi insan bilirim. Çünkü Resûl-i Ekrem (s.a.v.) seni cennet ile müjdelemiştir. Bu sözü duyan Zeyd başını kaldırıp:

– Sana da Peygamber cenneti müjdelemiştir. Ve Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: **"Ali iyilerdendir. Katiller kötülerdendir. Ona yardım edenler yardım görmüşlerdir. Ona karşı çıkanlar, ona yardım etmeyenler kahrolmuşlardır."** Bunu

işittiğim için savaşlarda seninle bulunmayı arzuladım, dedi ve ruhunu teslim etti.

9- Sa'd bin Cübeyr, Abdullah İbni Abbas'ın (r.a.) elinden tutmuş gidiyordu. Zemzem'in yanında birtakım insanlar oturmuş, Hazret-i Ali'nin aleyhinde konuşuyorlardı. İbni Abbas Hazretleri, "Beni döndürün, onların yanına götürün", dedi. Onu geri çevirdiler ve onların yanına götürdüler. İbni Abbas onlara:

– İçinizde Allah Teâlâ ve Resûlü hakkında kötü kötü kim konuşuyor? dedi. Onlar:

– İçimizde, Allah Teâlâ ve Resûlü'ne karşı kötü konuşan yoktur, dediler.

– Ali bin Ebi Tâlib hakkında kötü kötü konuşan kimdir? diye sorunca, onlar:

– Evet, içimizde Ali'nin aleyhinde konuşan vardır, dediler. Bunun üzerine İbni Abbas şöyle dedi:

– İşitin, yemin ederim ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in, **"Ali hakkında kötü konuşan benim hakkımda kötü konuşmuş olur. Benim hakkımda da kötü konuşan Allah'ın hakkında kötü konuşmuş olur. Allah Teâlâ onu yüzü üzerine sürükleyerek cehenneme atar"**, buyurduğunu kulağımla işittim.

10- Atıyye el-Avfi diyor ki: Biz Câbir bin Abdullah'ın yanına geldik. Pir-i fâni olmuştu. Ona, Hazret-i Ali'ye karşı beslenmesi gereken sevgiyi sorduk. Başını kaldırıp şöyle cevap verdi: **"Biz Resûlullah'ın zamanında hiçbir kimsenin münafık olduğunu bilemezdik. Ancak birinin münafık olduğunu, onun Hazret-i Ali'yi sevmemesinden ve Ali'ye buğzetmesinden bilirdik."**

11- Şa'bi diyor ki: Hazret-i Ebû Bekir (r.a.), Hazret-i Ali'yi gördü ve **"Resûl-i Mücteba'nın huzurunda makam bakımından, bütün insanların üstününe, yakınlık bakımından en yakınına,**

zenginlik bakımından da en zenginine bakmak isterse Ali bin Ebi Tâlib'e baksın", buyurdu.

12- Hazret-i Âişe vâlidemiz buyurdular ki: Ben Resûlullah (s.a.v.)'e:

– Yâ Resûlallah! Senden sonra insanların en hayırlısı kimdir? diye sordum.

Peygamber aleyhisselâm:

– Ebû Bekir, sonra Ömer, sonra da Osman'dır, buyurdular.

Bunun üzerine Hazret-i Fâtıma (r.anhâ) vâlidemiz:

– Yâ Resûlallah! Ali'nin hakkında bir şey demiyorsun, deyince Peygamber aleyhisselâm:

– Ey babasının canı, sevgili kızım, Ali ben demektir. O benim canımdır. Kendini beğenen ve kendi hakkında bir şey söyleyen kimseyi gördün mü? buyurdu.

13- Abdullah İbni Abbas (r.a.) rivâyet ediyor. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Ben ilmin mizanıyım. Ali, o terazinin kefeleridir. Hasan ile Hüseyin ipleridir.

Hazret-i Enes'den rivâyet edilen hadis-i şerifte ise, **"Ben ilmin şehriyim, Ali o şehrin kapısıdır. Muaviye ise halkasıdır"**, buyurmuştur.

14- Câbir'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Hazret-i Ali'nin bu ümmet üzerine olan hakkı, babanın evlâdı üzerine olan hakkı gibidir.

15- Hazret-i Ömer'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Eğer gökler ve yer, terazinin bir kefesine konulsa, Ali'nin imanı da diğer kefesine konsa Ali'nin imanı ağır gelirdi.

23. MENKIBE: Rüknü'l-İslâm Ahmed el-Cürcani rivâyet ediyor ve yüzden fazla kimseden Resûl-i Ekrem'in şöyle buyurduğunu işittim diyor:

– Ali'nin Amr bin Abdûd'ün karşısına bir defa çıkıp durması ümmetimin kıyâmete kadar yapacakları ibâdetlerden daha hayırlıdır.

Amr bin Abdûd, Kureyş kabilesinden ve Mudar bin Nizar evlâdındandır. Kendisinde Ad kavminin kuvveti gibi kuvvet vardı. Ömründe hiçbir kimseye mağlûp olmadı. Ancak Bedir savaşında yaralanarak dönmüştü. Sonra yine Hendek muharebesine geldi. Müslümanlar onun gelmesinden çok korktular. Bu savaş yirmi bir gün devam etti. Yirmi ikinci günü muharebe kızıştı. Amr bin Abdûd hendeğin kenarına gelip yedi kere kendisiyle kavga edecek asker istedi. Kimse gitmedi. Sonunda Peygamber Efendimiz, Hazret-i Ali'yi çağırıp dedi ki:

– Ey Ali! Benim atıma bin, zülfikârı al, hemen git Amr'ın önüne dur. Hiç korkma. Allah Teâlâ sana yardım eder. Git Müslümanları ondan gelecek kötülükten kurtar.

Bunun üzerine Hazret-i Ali, Düldül adındaki ata bindi, zülfikârı beline taktı, hiç korkmadan bir aslan gibi gidip kâfirin önüne dikilerek şöyle dedi:

– Ey Amr! İşittiğime göre sen Kâbe'nin önünde yemin etmişsin ki, Kureyş'den bir kimse senden iki şey isterse onun birini yaparmışsın. Amr:

– Evet, diye cevap verdi. Hazret-i Ali:

– Öyle ise ben de Kureyş'denim. Senden iki şey istiyorum. İlk isteğim şudur: Müslüman ol. Amr:

– Bunu kabul etmem, deyince Hazret-i Ali:

– Bu iki hasmı kendi hâllerine bırakıp Mekke'ye dön. Senden ikinci isteğim budur.

Amr:

– Bunu kabul ettim. Fakat Ebû Bekir, Ömer ve Osman'ın başlarını kesmek şartı ile, dedi. Bunun üzerine Hazret-i Ali şöyle buyurdu:

– Ey Amr! Benim başımı kesmeyince, onların başını kesmek değil, kılına bile dokunamazsın. Amr:

– Sen henüz gençsin. Senin başını kesmek istemem, dedi. Ali:

– Ben ise senin başını kesmek isterim, diye cevap verdi.

Hazret-i Ali'nin sözlerine şiddetle kızan Amr, hemen atından inerek Ali'ye hücum etti. Hazret-i Ali de atından inerek ona doğru yürüdü ve birbirine girdiler. Hazret-i Ali bir fırsatını bulup zülfikârı yerinde kullanarak Amr'ı uyluğundan yaralayıp yere düşürdü. Amr'ın bir bacağının bedeninden ayrıldığını gören Hazret-i Ali geri dönüp yanından uzaklaştı. Amr ise bedeninden ayrılan bacağını alıp Hazret-i Ali'nin arkasından attı. Aralarında yüzyirmi adımlık mesafe vardı. Amr öyle bir atışla attı ki bacağını, eğer birine rastlasaydı onu yaralardı. Bu durumu gören Hazret-i Ali geri dönüp Amr'ın başını keserek öldürdü. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) tekbir getirerek şöyle buyurdu:

– Ali'nin, Amr bin Abdûd'ün karşısında bir kere durması ümmetimin kıyâmete kadar yaptığı ibâdetinden hayırlıdır.

24. MENKIBE: Resûl-i Ekrem ve Nebiyyi Muhterem (s.a.v.)'in Hazret-i Ali'ye yapmış olduğu vasiyet hakkındadır.

Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana şöyle buyurdu:

– Ey Ali! Sana beş yüz koyun vermemi mi istersin yoksa din ve dünya saadetini verecek olan beş kelimeyi mi? Hazret-i Ali:

– Ben beş kelimeyi isterim. Resûlullah (s.a.v.):

– Peki öyle ise, diye buyurarak şu duâyı okuyup bana öğretti:

– "Ey Allah'ım, günahımı yarlığa,

Ahlâkımı geniş kıl,

Kazancımı temiz kıl,

Verdiğin rızka beni kanaatkâr kıl,

Beni kendisinden döndürdüğün şeye nefsimi kaydırma."

Ve yine Peygamberimiz aleyhisselâm buyurdu: **"Hiçbir ferahlık yoktur ki, sonu gam, keder ve ağlamak olmasın."**

Hazret-i Ali (r.a.) rivâyet ediyor. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Yâ Ali! Ancak Rabbinden ümit edici ol, ancak günahlarından kork, bilmediğin bir şeyi senden sordukları vakit Allah bilir, demekten utanma.

Yine Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâmın kendisine şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor:

– Yâ Ali! Yaramaz ve cimri olma; güleryüzlü ol. Cömert ol, herkese ikramda bulun. Çünkü mü'min yumuşak yüzlü ve cömert olur. Münafık ise kaba ve katı kalbli olur. Ümmetimin cömertlerinin günahları güneşin altında karın eridiği gibi erir.

Yine Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm kendisine şöyle buyurmuştur:

– Ey Ali! Gayretli ol, çünkü Allah gayretli olanı sever. Cömert ol, Allah cömert olanları sever. Cesaretli ol, Allah cesaretli olanları sever. Herhangi biri senden bir istekte bulunduğunda ihtiyacını gider. Eğer o, iyilik yapılmaya lâyık değilse, sen lâyıksın iyilik yapmaya.

Yine Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) kendisine şöyle buyurduğu Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir:

– Yâ Ali! İnsanlar Rabbimize yakın olmak için çalışıp kazandıkları vakit, sen akıl kazan, tâ ki dünyada ve âhirette olanları geçip, Allah'a yaklaşasın ve derecen üstün olsun.

Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor:

– Yâ Ali! Eğer başın ağrır da seni rahatsız ederse, elini başının üzerine koy ve Haşr sûresinin sonundaki (Lev enzelna hazalkur'âne...) **âyetini sonuna kadar oku.**

Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Ey Ali, yalan söylemekten sakın, yalan söylediğinde kurtulacağını bilsen bile yalan söyleme. Helâk olacağını bilsen dahi doğruyu söyle, doğruluktan ayrılma.

Yine Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir ki, Peygamber aleyhisselâm kendisine şöyle buyurmuştur:

– Ey Ali! Cebrâil aleyhisselâm bana beş kelime bildirmiştir. Onları sana öğretmemi mi istersin yoksa emredeyim sana beş keçi versinler, bunu mu istersin?

Hazret-i Ali:

– Yâ Resûlallah, beş kelimeyi bana öğretmeni isterim, dedi.

– Öyle ise şu duayı oku, buyurdu Peygamber aleyhisselâm:

"Ey yaradılmışlara rızık veren,

Ey yoksullara merhamet eden,

Ey zorda kalanların duâsını kabul eden,

Ey mü'minlerin velisi,

Ey esirgeyenlerin en merhametlisi olan Allah, bana acı."

Yine Hazret-i Ali'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor:

– Ey Ali! Perşembe günü bıyığını kes, tırnaklarını kes, koltuk altını ve eteğini traş et. Cuma günü temiz elbiseni giy ve güzel koku kullan.

Nizamü'd-Din Abdulvahid el-Farmedi'den rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'ye (r.a.) buyurmuşlardır ki:

– Ey Ali! Mercimek yemeğe devam et. Çünkü mercimeğe yetmiş peygamber ki -sonu İsâ aleyhisselâmdır-, **bereketle duâ etmişlerdi.**

25. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin şânında varid olan hadis-i şerifler:

1- Ebû Hureyre'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Mi'rac gecesi, Arş'ın kenarında şöyle yazılmış olduğunu gördüm: "Benden başka ilâh yoktur. Tek ilâh ancak benim Adn cennetini yarattım. Yarattıklarımdan Habibim Muhammed Mustafa'yı (s.a.v.) seçtim, O'nu Ali ile teyid edip, ona yardım ettim."

2- Selman-ı Farisi rivâyet ediyor. Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur ki:

– Kıyâmet günü olunca, Arş'ın sağında benim için yakuttan bir kubbe kurulur. Arş'ın solunda da İbrahim aleyhisselâm için yeşil yakuttan bir kubbe kurulur. Benimle İbrahim aleyhisselâmın arasında beyaz inciden Ali için bir kubbe kurulur. Nasıl sanırsınız o sevimli kişiyi ki, Allah'ın iki dostu arasında bulunur.

3- Hazret-i Bilâl-i Habeşi'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Bir gün Âlemlerin Efendisi, yüzü ayın ondördü gibi parlar bir hâlde bizim yanımıza geldi. Abdurrahman bin Avf, Peygamber Efendimizi karşılayarak dedi ki:

– Yâ Resûlallah, anam babam sana feda olsun. Bu nur nedir böyle? Peygamber aleyhisselâm:

– Bu Ali hakkında bir müjdedir ki, Rabbimden bana geldi. Cenâb-ı Allah, Ali'yi Fâtıma ile nikâhladığı zaman cennet hizmetçisi olan meleğe, "Tuba ağacını salla." **diye emir buyurdu. O da salladı. Tuba ağacından dostlarımızın adedince hüccetler, deliller saçıldı. O delillerin üzerinde Mustafa'yı ve ehl-i beytini sevenler cehennemden azad olmuşlardır, diye yazılmış idi.**

4- Abdullah İbni Abbas'dan rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Kıyâmet günü bütün peygamberler bir yerde toplanırlar. Arş-ı Âlâ'nın altından birisi şöyle nida eder: "Ey peygamberler! Kardeşlerinizle övünün." **Ben de iki kardeşim** -Ali ile Câfer-**le iftihar ederim.**

5- Abdullah İbni Abbas, **"Hakikat, iman edip de iyi işler yapanlar** (yok mu?) **çok esirgeyici** (Allah) **onlar için** (gönüllerde) **bir sevgi verecektir."** meâlindeki âyet-i celîlenin tefsirinde diyor ki: "Âyet-i celîledeki, **(vüd)** muhabbet kelimesinden Hazret-i Ali'ye karşı beslenen muhabbettir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Cenâb-ı Hak bir kulunu severse, Cebrâil aleyhisselâma "Falan kimseyi ben sevdim. Siz de sevin onu", **buyurur. Cebrâil ve bütün melekler o kulu severler. Sonra onlar da gökten,** "Ey yeryüzü ehli! Allah falanı seviyor, siz de sevin" **diye nida ederler. Böylece bütün yer ehli o kimseyi severler.**

6- Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Diyor ki:

– Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzurunda oturuyorduk. Ensardan **Ebû Ukal** adı ile bilinen bir zât kalkıp Peygamber aleyhisselâma sordu:

– Ey Allah'ın Resûlü! Senden sonra insanların en hayırlısı kimdir?

Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

- Ebû Bekir Sıddık'tır, buyurdular.

– Ondan sonra kimdir?

– **Ömerü'l-Fâruk**'tur.

– Ondan sonra kimdir?

– **Osman bin Affân**'dır.

– Ondan sonra kimdir?

– **Ali bin Ebi Tâlib**'dir, buyurdu. Ebû Ukal:

– Yâ Resûlallah! Amcanın oğlu Ali'yi onlardan sonraya bıraktın. Hâlbuki senin kardeşindir, dedi.

Resûlullah (s.a.v.):

– **Vah sana yâ Eba Ukal! Sen bilmiyor musun ki, Cenâb-ı Allah, yüz yirmi dört bin peygamber yaratıp gönderdi. Beni ise hepsinin sonunda gönderdi. Peygamberlerin sonu olmam sana ne zarar verdi? Ali'nin de dördüncüsü olarak zikredilmesinde ona ne zarar verir. Ey Eba Ukal! Şüphesiz Cenâb-ı Hak bana Âdem aleyhisselâmın yaradılışından kıyâmete dek tüm iman edenlerin sevabını verdi. Ebû Bekir'e de ben Peygamber olarak gönderildiğim günden kıyâmete kadar iman edenlerin ve onu sevenlerin sevabı kadar sevap verilir. Ali'ye ise şarktan garba kadar yeryüzünde Allah'a ibâdet edenlerin sevabı kadar sevap verilir.**

7- Enes bin Mâlik'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– **Kıyâmet günü bütün mahlûkat aç ve çıplak iken, biz dört kişi binitli oluruz. Ben, Burak üzerinde olurum. Salih Peygamber kendi devesi üzerinde olur. Fâtıma benim "Adba" adındaki devemin üzerinde olur. Ali bin Ebi Talib de cennet develerinden bir devenin üzerinde olur ki, onun için Cenâb-ı Hakk'ın afvından, dışı da rahmetinden olur. Başına sekiz rükünlü taç konur. Ziyası sekiz cennetten olur. Kıyâmet günü benim önümde giderken, "lâ ilâhe illâllah Muhammedür-Resûlullah!" diye nida eder. Meleklerden hiçbir topluluktan geçmez ki, ona "Mukarreb meleklerden biridir", demesinler. Hemen Cenâb-ı Allah'dan**

bir nida gelir ve, "Ey mahşer halkı! Bu bir melek değildir. Bu Allah tarafından gönderilen bir peygamber de değildir. Bu, Ali bin Ebi Talib'dir", buyurur.

8- Câbir'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Arafat'ta idi. Hazret-i Ali de önünde, karşılarında bulunuyordu. Peygamber aleyhisselâm buyurdular ki:

– Ey Ali! Bana yaklaş, tenini tenime bitiştir. Beni ve seni bir ağaçtan meydana getirdiler ki, o ağacın aslı benim. Sen ferisin. Hasan ile Hüseyin de ağacın budaklarıdır. Her kim ki o ağacın bir dalına yapışırsa, Cenâb-ı Allah o kimseyi cennete sokar. Yâ Ali! Eğer benim ümmetimden sana buğzeden olursa, Cenâb-ı Allah azab meleklerine emredip, o kimseyi yüzü ve burnu üzerine sürükleye sürükleye götürüp cehenneme atarlar.

9- Bera bin Azib'den rivâyet edilmiştir. Diyor ki: Resûlullah (s.a.v.)'le Veda Haccı'nda beraber bulunuyorduk. Gadirhum adındaki mevkide konakladığımız vakit Resûlullah (s.a.v.) bana, **"Namaz vakti, namaz vakti!"** diye seslen emrini verdi. Bütün sahabiler toplandıklarında Peygamber aleyhisselâm:

– Ben her mü'mine kendi nefsinden daha evlâ değil miyim? buyurdu. Ashab:

– Evet yâ Resûlallah, diye cevap verdiler. Peygamber aleyhisselâm:

– Benim zevcelerim mü'minlerin annesi değil midir? buyurdular. Ashab:

– Evet yâ Resûlallah, dediler.

Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Ali'nin elini tutup şöyle buyurdular:

– Benim dostu bulunduğum kimsenin dostudur bu. Ey Allah'ım! Bunu sevenleri sen de sev. Buna düşman olanlara düşman ol.

26. MENKIBE: Abdullah ibni Abbas (r.a.)'dan rivâyet ediyor. Diyor ki:

Resûl-i Ekrem (s.a.v.), kızı Fâtıma'yı (r.anhâ) Hazret-i Ali ile evlendirdiği zaman Fâtıma, "Yâ Resûlallah! Beni öyle bir fakir kimse ile evlendirdin ki, hiçbir şeyi yoktur", dedi. Peygamber aleyhisselâm:

– Yâ Fâtıma! Sen öyle bir kimse ile evlenmeye râzı olmaz mısın ki, Cenâb-ı Hakk'ın yeryüzü halkından iki kimseyi seçmiştir. Onun birisi babandır. İkincisi ise senin erkeğin (Ali)dir.

27. MENKIBE: Hazret-i Ali diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzurunda oturmuştum. Elimi tuttu ve beraberce kalkıp yürüdük. Medine-i Münevvere'nin sokaklarında gezerken bir bostana gittik. Bostana vardığımızda:

– Yâ Resûlallah (s.a.v.), ne güzel bir bostan, dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Yâ Ali, cennette senin için bundan daha iyi ve güzel bostan vardır, buyurdu.

Sonra başka bir bostana gittik. Ben:

– Yâ Resûlallah, ne güzel bostandır bu bostan, dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Yâ Ali, cennette senin için bundan daha iyi bostan vardır, buyurdu.

Böylece yedi bostana gittik, hepsinde de aynı soruyu sordum. Aynı cevabı verdiler. Yola revan olduğumuzda yol tenha idi. Orada Peygamber aleyhisselâm beni kucakladı ve ağlamaya başladı. Ben:

– Yâ Resûlallah, niçin ağlıyorsun. Seni ağlatan nedir? diye sordum.

Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap buyurdular:

– Bir zümre vardır ki, sana içten düşmanlık beslerler. Sana bunu açıklamazlar. Bu taife benden sonra olur. Ben:

– Yâ Resûlallah, ben o zaman dinimin emri üzerinde bulunur muyum? dedim. Peygamber aleyhisselâm:

– Evet bulunursun, buyurdular.

28. MENKIBE: Abdullah İbni Ebi Leylâ'dan rivâyet edilmiştir. Demiştir ki:

– Biz bir gün Hazret-i Ali ile birlikte gidiyorduk. Hazret-i Ali'nin yazlık elbisesini kışın, kışlığını yazın giydiğini gördük. Bunu merak ettim. Babama, "Bu durumu kendisinden sorup öğrensen." diye ricada bulundum. Babam; kendilerine sebebini sorunca Hazret-i Ali şöyle cevap verdi:

– Resûl-i Mücteba (s.a.v.) Hayber'in fethedildiği günü beni çağırıp sancağı bana vermek istediğinde, "Yâ Resûlallah! Gözlerim ağrıyor", **dedim. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) mübârek ağzından tükürüğünü gözlerime sürdü ve,** "Ey Rabbim! Soğuk ve sıcağın etkisinden bunu koru", **buyurdular. O günden beridir ki, bana ne soğuk ve ne de sıcak dokunur.**

29. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) Mekke-i Mükerreme'yi fethedince, Beytullah'ın içinde ve etrafında bulunan üçyüz altmış put ve Mekke şehrinde bulunan bin yüz kırk put altüst oldu. Hepsi ayaklar altında çiğnendi. Beytullah'ın içinde taştan büyük bir put vardı ki, Hayber kapısından daha ağırdı. Bu putu kâfirler zincirlerle Beytullah'ın tavanına bağlamışlardı. Resûlullah Kâbe-i Muazzama'nın içine girip Hazret-i Ali'yi çağırdı ve:

– Yâ Ali! Omuzumun üzerine çık ve bu putun zincirlerini kopar, buyurdu.

Hazret-i Ali:

– Ey Allah'ın Peygamberi! Ben kim oluyorum ki, senin omuzlarına basayım? İşte benim omuzlarım, senin emrindedir. Çık, putların zincirlerini kopar, dedi.

Resûlullah (s.a.v.):

– Ey Ali! Sen benim peygamberlik yükümü çekemezsin. Eğer ben gayret ve hamiyyet başından ayağımı yedinci kat göğün ucuna koysam, yedi kat gök ve yer mahvolup gider, buyurdu.

Bunun üzerine Hazret-i Ali, Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) omuzuna çıkarak, Kâbe'nin içindeki o kocaman putu bir eliyle zincirini koparıp indirdi.

30. MENKIBE: Resûlullah (s.a.v.) Hazret-i Fâtıma ile Hazret-i Ali'yi evlendirdiği zaman şu tavsiyelerde bulundu:

– Ey Ali! Gelini evine götürdüğün zaman, çorabını ayağından çıkar ve ayağını yıka. Sonra o suyu evin her tarafına saç. Allah Tealâ evinde yetmiş çeşit fakirliği giderir. Evinize yetmiş çeşit bereket getirir. Yetmiş çeşit rahmet nâzil olur. Gelin cüzzamdan, delilikten ve diğer hastalıklardan emin olur.

Ey Ali! Gelini ilk hafta ekşi yoğurt, ayran ve sirke yemekten menet.

Bunları menetmekteki sebebi soran Hazret-i Ali'ye Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurur:

– Ey Ali! Ekşi olan yemekler (yoğurt, turşu vesaire gibi) rahimde kötü etki yaparak çocuk olmasını meneder. Evde bir hasırın bulunması çocuk doğurmayan kadından daha iyidir. Sirke yiyen kadın, hayız gördüğünde zor temizlenir. Ekşi elma yemek ise hayız kanını keser, birçok hastalıklara sebep olur.

31. MENKIBE: Peygamber aleyhisselâmın başka vasiyetleri:

Hazret-i Ali (r.a.) rivâyet ediyor. Diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) beni huzurlarına çağırıp şöyle buyurdu:

– Ey Ali! Senin bana olan yakınlığın, Harun'un Musa'ya olan yakınlığı gibidir. Ancak benden sonra peygamber gelmeyecektir. Sana birtakım vasiyetlerim vardır. Eğer dinler ve tatbik edersen, şükredenlerden olur, şehidlik mertebesine ulaşırsın. Cenâb-ı Allah kıyâmet günü seni âlim ve fakih olarak diriltir. (Tavsiyelerim şunlardır):

– Ey Ali! Mü'minin üç alâmeti vardır:

1- Namaz kılmak,

2- Oruç tutmak,

3- Sadaka vermek.

– Ey Ali zâlimin üç alâmeti vardır:

1- Kendisinden daha zayıf olanları ezer,

2- Gücü yettiği zaman başkalarının mallarını zorla ellerinden alır,

3- Nereden yediğini, nereden giydiğini hiç kontrol etmez. Helâl mı haram mı hiç aldırış etmez. Ne bulursa yer, giyer.

– Ey Ali! Kıskanç olanın üç alâmeti vardır:

1- Herkesin yanında bulunduğunda yaltaklanır, dalkavukluk yapar,

2- Huzuruna kendisine yaltaklık yaptığı kimsenin gıyabında, aleyhinde konuşur,

3- Bir kimseye gelen belâ ve musibete sevinir.

– Ey Ali! Münafığın üç alâmeti vardır:

1- Konuştuğu zaman yalan konuşur,

2- Verdiği sözde durmaz,

3- Emanete hıyanetlik eder.

– Ey Ali! Tembellerin de alameti üçtür:

1- Allah'a ibâdet ederken tembellik yapar,

2- Yaptığı ameli kusurlu ve noksan yapar,

3- Namazı vaktinde kılmaz, tehir eder.

– Ey Ali! Tevbe edenin üç alâmeti vardır:

1- Üzerine haram olan şeylerden uzaklaşır,

2- İlim öğrenmeye hırslı olur,

3- Tevbe ettiği günahı bir daha işlemez.

– Ey Ali! Akıllı olanın üç alâmeti vardır:

1- Dünyaya değer vermez, O'nu sevmez,

2- Sıkıntı ve eziyet çeker,

3- Belâ ve musibet anında sabreder.

– Ey Ali! Sabırlı olanın üç alâmeti vardır:

1- Kendisini ziyaret etmeyen akrabalarını ziyaret eder,

2- Kendisine iyilik yapmayanlara iyilik eder, (Bir şey vermeyenlere kendisi verir).

3- Kendisine kötülük edenlere karşılık vermez.

– Ey Ali! Ahmak insanın üç alâmeti vardır:

1- Allah'ın emirlerini yerine getirmekte tembellik eder,

2- Lüzumsuz olarak çok konuşur,

3- Mahlûkata eziyet verir.

– Ey Ali! İyi insanların üç alâmeti vardır:

1- Yediği helâldır,

2- Memleketinde bulunan ilim meclisinde bulunur,

3- Namazı cemaatle kılar.

– Ey Ali! Bedbaht olanların alâmeti üçtür:

1- Haram lokma yer,

2- İlim meclisinde bulunmaz, oradan uzak kalır,

3- Özürsüz olarak cemaate gitmez, **namazı kendi başına kılar.**

– Ey Ali! Amelleri iyi olanların üç alâmeti vardır:

1- İbâdetleri zamanında ve yerinde **yapmaya çaba** harcar,

2- Haram olan işlerden **uzak kalır,**

3- Kendine kötülük yapanlara **iyilik eder.**

– Ey Ali! Ameli kötü olanın da alâmeti üçtür:

1- Allah'ın emirlerini yerine getirmekte **tembellik eder,**

2- Herkese **kötülük eder,**

3- Kendisine iyilik edene de **kötülük eder.**

– Ey Ali! Salih olan kimsede üç alâmet bulunur:

1- Allah Teâlâ'nın emirlerini yerine getirip, **iyi amelde bulunur,**

2- Bilgisi ile **dinini kuvvetlendirir,**

3- Kendisi için sevdiğini, istediğini **başkası için de sever ve ister.**

– Ey Ali! Muttaki olanın üç alâmeti vardır:

1- Fena insanlardan **uzaklaşır,**

2- Yalan **söylemez,**

3- Harama düşmek korkusundan birçok zamanlar helâl olanı dahi **terk eder.**

– Ey Ali! Günahkâr ve fasık olanın üç alâmeti vardır:

1- İşlerini sehv ve **hatalı yapar,**

2- **Oyun** ve **çalgı** ile meşgul olur,

3- **Unutkan olur.**

– Ey Ali! Kalbi kararmış olanın üç alâmeti vardır:

1- Zayıflara ve düşkünlere **merhamet etmez,**

2- Hiç doymaz, **aza kanaat etmez,**

3- Kendisine ne söylense söylensin, **öğüt ona fayda vermez.**

– Ey Ali! Doğru olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- İbâdetini daima gizli yapar,

2- Düştüğü musibeti, uğradığı belâyı kimseye anlatmaz, gizler,

3- Daima Allah'ı zikreder.

– Ey Ali! Fasık olanın da üç alâmeti vardır:

1- Fitne ve fesadı sever,

2- İnsanların belâ ve musibete uğramasını ister,

3- İyi işlerden kaçınır.

– Ey Ali! Sefil ve aşağı olan kimsenin de üç alâmeti vardır:

1- Komşularına eziyet eder,

2- Günah işlemeyi sever,

3- Akrabası ile çekişir.

– Ey Ali! Allah'ın rahmetinden merdud olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Çok yalan konuşur,

2- Yalan yere çok yemin eder,

3- Başkalarının sırtından geçinir.

– Ey Ali! Âbid olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Allah Teâlâ'yı daima büyük, kendisini küçük görür,

2- Şehevî istek ve arzularını terk eder,

3- Allah'ın rızâsını kazanmak için, O'nun huzurunda durmasını âdet edinir.

– Ey Ali! İhlâslı olan kimse için üç alâmet vardır:

1- Kendisine kötülük edenleri afveder,

2- Malının zekâtını verir,

3- Sadaka vermeyi çok sever.

– Ey Ali! Cimrinin üç alâmeti vardı:

1- Açlıktan çok **korkar,**

2- **İsteyiciden korkar,** (isteyene bir şey verirsem fakir olurum diye korkar).

3- Kendisine iyilik edene, hayr konuşur, ancak **içten ona husumet eder.**

– Ey Ali! Yüreksiz olanın üç alâmeti vardır:

1- **Korkak olur,**

2- Kalbi **katı olur,**

3- Her şeyden **şüphelenip, endişeli olur.**

– Ey Ali! Sabırlı olanın üç alâmeti vardır:

1- Allah'ın bütün emir ve hükümlerine sabreder,

2- Allah'ın emirlerini yerine getirmek sûretiyle ibâdet etmekte sabreder,

3- Günah işlememekte **sabırlı olur.**

– Ey Ali, seni seven ve dostun olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Sırrını **gizler,**

2- Senin için canını **feda eder,**

3- Malını senden **esirgemez.**

– Ey Ali, fâcir olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Yemin etmekle **övünür,**

2- Kadınları **aldatır,**

3- Çok bühtan ve **iftira eder.**

– Ey Ali! Kâfir olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Allah Teâlâ'nın **dininden şek ve şüphe eder,**

2- Mü'minlere **düşman olur,**

3- İbâdet ve taattan **gafil olur.**

– Ey Ali! Allah'ın (c.c.) rahmetinden uzak olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Allah'ın (c.c.) mekrinden ve azabından emin olur,

2- Allah'ın (c.c.) rahmetinden ümitsiz olur.

3- Allah Teâlâ'nın peygamberine muhalefet etmeyi kendisine âdet edinir.

– Ey Ali! Günahları bağışlanmış olan kimsenin üç alâmeti vardır:

1- Allah'ın (c.c.) azabından korkar,

2- Allah'ın mekrinden ve kahrından korkar,

3- Allah için yapılan va'z ve nasihattan duygulanır, etkilenir.

– Ey Ali! Allah Teâlâ'nın katında insanların en hayırlısı o kimsedir ki, o kimsenin herkese faydası dokunur, kimseye zararı dokunmaz. Kötü olan kimse de kinli, intikamcı ve insanlara kötülüğü dokunandır. Ey Ali! Allah'ın sevdiği kimse, ömrü uzun olup iyi amelli olandır. Allah'ın sevmediği kimse ise ömrü uzun olup ameli iyi olmayandır. Bunların dışı günah yaldızları ile güzel olur, içi ise günah kirleri ile kirli ve paslanmış olur.

– Ey Ali! Bundan daha kötü kimse, şerrinden kurtulmak için kendisine ikram ve ihsân edilen kimsedir. Bundan daha kötü olanı ise, zenginlere hürmet eden, fakirleri hor gören ve hiçe sayan kimsedir. Zenginlere çeşitli nimetleri ikram eder, fakat fakirlere bir parça ekmek bile vermez. Bundan daha beter olan kimse ise, kimseye karışmayan, tenha yerlerde bulunan ve gizlice yiyen, hiç kimseye bir şey vermeyendir. Bundan fena ve beter ise, Müslüman kardeşine dost göründüğü hâlde onu yıkan, felâketten felâkete sürükleyendir.

– Ey Ali! Doğru söyleyenin üç alâmeti vardır:

1- Kızdığı vakit doğru söylemek,

2- Kızmadığı vakit **doğru söylemek,**

3- İhtiyacı olduğu vakit **doğru söylemek.**

– Ey Ali, kalbi öldüren şey beştir:

1- Çok **yemek yemek,**

2- Çok **uyumak,**

3- Çok **konuşmak,**

4- Çok **gülmek,**

5- Rızık için fazla endişe etmek, bunun için **haramdan kaçınmamak.**

– Ey Ali, kalbin katı olmasına sebep olan da beştir:

1- Günah üzerine **günah işlemek,**

2- Tok iken **yemek yemek,**

3- Haksız yere **mal elde edip, yığmak,**

4- **Namazı zamanında kılmamak,**

5- Sol eliyle yemek yemek, **su içmek.**

– Ey Ali, beş şey unutkanlık verir:

1- **Farenin artığını** yemek ve içmek,

2- **Kıbleye** karşı **su dökmek,**

3- **Duran suya** su **dökmek,**

4- **Kül** üzerine **su dökmek,**

5- **Haram gıda almak.**

– Ey Ali, kalbi parlatan da beştir:

1- **İhlâs** sûresini çok okumak,

2- **Az** yemek **yemek,**

3- **İlim meclisi**nde bulunmak,

4- **Az pişmiş** ekmek **yemek,**

5- Gece namaz kılmak.

– Ey Ali, beş şey kalbin karanlığını giderir, kalbi nurlandırır:

1- İlim meclisinde hazır bulunmak,

2- Yetimin başını okşamak,

3- Seher vaktinde çok istiğfar etmek,

4- Çok yemek yememek,

5- Çok oruç tutmak.

– Ey Ali, beş şey gözün nurunu artırır:

1- Kâbe-i Muazzama'ya bakmak,

2- Kur'ân-ı Kerîm'e bakmak,

3- Ana ve babanın yüzüne bakmak,

4- Âlim olanın yüzüne bakmak,

5- Akar suya bakmak.

– Ey Ali, insanı beş şey ihtiyarlatır:

1- Fazla borçlu olmak,

2- Çok üzüntülü ve kederli olmak,

3- Kadının nefesi erkeğe değmek,

4- Güzel kokuyu çok kullanmak,

5- Çok balgamlı olmak.

– Ey Ali! Cennet kapısında, "Kim nefsine muhalefet ederse cennet onun yeridir", diye yazıldığını gördüm. Cehennem de şöyle der: "Ey Rabbim! Beni niçin yarattın?" Allah Teâlâ şöyle buyurur: "Seni cimri ve kibirli olan için yarattım." Cehennem de, "Ey Rabbim! Muhakkak ben onlar için yaratıldım", der.

Ey Ali! Allah Teâlâ'nın rızâsı ana babanın rızâsında, gadabı da onların gadabındadır.

Ey Ali! Kâfir olsa bile komşuna yardımda bulun. Misafire ikram et, kâfir olsa da. Kâfir olsalar bile ana ve babana ikram et. İsteyeni geri çevirme, kâfir de olsa.

Ey Ali! Her kim ki haram yerse, kalbi kara, dini ve yakını zayıf olur, duâsı kabul olunmaz. Böylesine kimsenin ibâdeti az olur. Ey Ali! Günahkâr olan kimse Allah'a (c.c.) duâ ettiğinde, -Cenâb-ı Hakk'ın ilminde de o kimsenin o istediğinde helâk olacağı tespit edilmişti-, Allah meleklerine, "Onun istediğini kendisine verin. Tâ ki sesi kesilsin", buyurur.

Ey Ali! Cenâb-ı Allah bir kuluna gadab ettiğinde, ona haram mal nasip eder. O kuluna gadabı ziyadeleştiği zaman, onu dünya ile meşgul etmek ve dinden uzaklaştırmak için ona bir şeytanı musallat kılar. Bundan sonra kul, "Allah mağfiret edicidir. Merhamet edicidir", diye kendisini aldatıp durur.

Ey Ali! Cenâb-ı Hak sevdiği kulunun duâsını bazen kabul etmez. Melekler, "Ey Rabbimiz! O kulunun duâsını kabul buyurur", diye Allah'a (c.c.) niyazda bulunurlar. Bunun üzerine Cenâb-ı Hak meleklere şöyle buyurur:

– Kul, benim kulumdur. Benim kuluma siz benden fazla mı merhamet edersiniz? Ben onun duâ ve niyazını severim, ben onun içini, yaptığını çok iyi bilenim.

Ey Ali! Bir kişinin ölümü geldiği zaman, bütün azâları birbirlerine selâm verip vedalaşırlar. Birbirlerine, "Allah'ın selâmı üzerine olsun, ben öldüm, sen de öleceksin", derler.

Ey Ali! Ferahlanma, çünkü Cenâb-ı Allah kederli olanları sever. Üzerimize doğan hiçbir gün yoktur ki, bize şöyle demesin: "Ben senin yeni gününüm. Ne istersen yap, çünkü ben sana şahidim." Her gelen yeni gece de insana aynını söyler. Binaenaleyh, gündüz ve gece ile sohbetini iyi yap. Allah'ın emirlerini yerine getir, yasaklarından kaçın.

Ey Ali! Allah Teâlâ'nın fazl-ü ihsânından helâl rızık istemek her Müslüman üzerine farzdır. Ey Ali! Abdest aldığın zaman, "İNNA ENZELNAHÜ" sûresini oku. Çünkü Allah, sana her abdest aldığın zaman elli yıllık ibâdet sevabını verir. Ey Ali! Her kim ki abdest alırken ayaklarını yıkadıktan sonra on kere bana salâvat-ı şerife getirirse Allah (c.c.) onun bütün gam ve kederlerini ferah ve sevince tebdil eder, o kimsenin duâsı Allah katında makbul olur.

Ey Ali! Abdest aldıktan sonra taze su ile mesh et ve şöyle de: "SÜBHANEKELLAHÜMME VE BİHAMDİKE EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLÂLLAH VAHDEKE LÂ ŞERİKE LEKE ESTAĞFİRÜKE VE ETÜBÜ İLEYKE VE EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN ABDÜKE VE RESÛLÜKE." Her kim ki, abdest aldıktan sonra böyle okursa onun bütün günahları bağışlanır.

Ey Ali! Gün doğmadan ve sabah vakti girmeden her kim Allah Teâlâ'yı zikrederse, onun günahları yedi kat göklerdeki yıldızlar adedince olsa bile günahlarını Allah yarlığar ve onun azab görmesine Allah asla râzı olmaz.

Ey Ali! Sabah namazını cemaatle kıldıktan sonra, güneş doğup yükselinceye kadar yerinden kalkma. Sonra kalkıp iki rekât namaz kıl. Buna karşılık Cenâb-ı Hak sana bir hac, bir umre yapmış kadar sevap verir. Ayrıca bir köle azad etmiş, bin dinar sadaka vermiş kadar sevap verir.

Ey Ali! Hazarda olsun, seferde olsun, kuşluk namazına devam et. Çünkü kıyâmet günü cennet köşklerinin balkonlarından şöyle çağırırlar: "Nerededir o kimseler ki, onlar kuşluk namazını kılarlardı. Gelsinler kuşluk kapısından cennete girsinler, selâmetle ve emniyet içinde." Ey Ali! Her kim ki cuma günü boy abdesti alırsa onun iki cuma arasında işlediği günahları bağışlanır. Bu amel onun kabrinde nur olur. Mizanının ağır gelmesine vesile olur.

Ey Ali! İçki içenle dostluk yapma. Çünkü o, Allah'ın lânetine uğramış kimsedir. Zekâtını vermeyenle de ahbaplık etme. Çünkü onun düşmanı Allah'dır. Faiz yiyenle dost olma. Çünkü o kimse Cenâb-ı Allah'a karşı savaş ilân etmiştir. Çünkü Allah Kur'ân-ı Kerîm'de, "Eğer böyle yapmazsanız (faiz yemekten vazgeçmezseniz) Allah ve Resûlü'ne karşı harbetmiş olduğunuzu bilin." buyurmuştur.

Ey Ali! Kur'ân-ı Kerîm'i okurken, namaz kılarken bağırarak okuma. Duâ ederken de bağırma. Namaz vakti geldiğinde hemen namazını kıl. Yoksa şeytan seni meşgul eder. Bir hayır yapmaya niyet ettiğin zaman da onu hemen yap. Yoksa şeytan seni o hayrı işlemekten menetmeye kalkışır.

Ey Ali! Kim ki işçi çalıştırıp ücretini tam vermezse, Allah Teâlâ onun ibâdetini kabul etmez. Ben de kıyâmet günü onun baş hasmı olurum. Ey Ali! Cebrâil aleyhisselâm, eğer ben Âdem neslinden olsaydım yedi işi muhakkak yapardım diye temennide bulunmuştur. O yedi iş şunlardır:

1- Beş vakit namazı cemaatle kılmak,

2- Âlimlerin meclisinde bulunmak,

3- Hastaları ziyaret etmek,

4- Cenaze namazını kılmak,

5- Susayanlara su dağıtmak,

6- İki dargın olanı barıştırmak,

7- Yetimlere iyilikte bulunmak.

Ey Ali! Sen de bunları yapmak için çaba harca.

Ey Ali! Yetim ağladığı zaman Arş-ı Âlâ titrer, sallanır. Allah Teâlâ, Cebrâil aleyhisselâma, "Bu yetimi ağlatan kimsenin yerini cehennemde hazırla, her kim ki yetimi sevindirirse onu cennetle müjdele ki, ben onu cennette sevinçler içinde yaşatırım", buyurdu.

Ya Ali! Cenâb-ı Allah insanın bedeninde dilinden daha hayırlı bir organ yaratmadı. İnsan onunla cennete girer. Ondan da kötü bir uzuv yaratmadı. İnsan onunla cehenneme girer. Onu bir yırtıcı köpek gibi zindana koy. Ey Ali! Her ayın onüç, ondört ve onbeşinci günleri oruç tut. Allah Teâlâ bugünlerde oruç tutanların yüzlerini kıyâmet günü beyaz eder. Ey Ali! Her kim ki ilimsiz ibâdet ederse, o ibâdetin kendisine olan zararı faydasından daha çok olur. O kimse bir sahrada yalnız başına dolaşan ve kendini önderi olmadığından dikenliğe salan kimse gibidir.

Yâ Ali! Her kim ki, her gün yirmi beş kere, "ESTAĞFİRULLAH LİYE VE LİVALİDEYYE VE Lİ CEMİİ'L-MÜ'MİNİNE VE'L-MÜ'MİNATİ VE'L-MÜSLİMİNE VE'L-MÜSLİMATİ İNNEHÜ MÜCİBÜ'D-DA'VATİ." okursa Allah o kimseyi kendisine dost edinir.

Yâ Ali! Her kim ki günde on kere, "LÂ İLÂHE İLLÂLLAH KABLE KÜLLİ VAHİDİN -VE LÂ İLÂHE İLLÂLLAH BA'DE KÜLLİ AHADİN- LÂ İLÂHE İLLÂLLAH YEBKA RABBÜNA VE YEFNA KÜLLÜ AHADİN." diye okursa, göklerde hiçbir melek kalmaz ki onun için bin kere istiğfar etmesin.

Yâ Ali! Her kim ki her gün yirmi bir kere, "ALLAHÜMME BARİK Lİ Fİ'L-MEVTİ VE FİMA BA'DE'L-MEVTİ." derse, Cenâb-ı Hak ona dünyada verdiği nimetlerin hesabını âhirette kendisine sormaz.

Yâ Ali! Her kim ki her gün on kere, "ELHAMDÜLİLLÂHİ KÜLLİ EHADİN VE'L-HAMDÜLİLLÂHİ BA'DE KÜLLİ EHADİN YEBKA RABBÜNA VE YEFNA KÜLLÜ EHADİN VE'L-HAMDÜLİLLÂHİ ALÂ KÜLLÜ EHADİN." diye okursa Allah Teâlâ onun günahlarını bağışlar.

Ey Ali! Her kim ki benim üzerime yirmi dört saatte yüz kere salâvat-ı şerife getirirse o kimsenin günahları büyük günahlardan olsa bile ona şefaat etmem gerekli olur.

Yâ Ali! Gece kalkıp namaz kıl! Bir koyun sağılacak kadar bir zaman içinde olsa bile. Çünkü gece kılınan iki rekât namaz, gündüz kılınan bin rekât namazdan daha faziletledir Allah katında.

Gece namaz kılanların yüzleri, gündüz kılanlarınkinden daha nurlu olur. Ey Ali! Hiçbir Müslümana, hatta hiçbir canlıya lânet etme ki, yapmış olduğun lânet sana geri döner.

Ey Ali! Allah Teâlâ'nın nimetlerine şükreden, belâlarına sabreden, yapmış olduğu günahlarına tevbe eden kimse, cennete istediği kapıdan girer.

Yâ Ali! Kimseye muhtaç olmamak için çalışan kimse, sırat köprüsünden şimşek gibi geçer. Allah Teâlâ ondan râzı olur. Kim ki dünya malına tapar, haram-helâl demeden mal-mülk biriktirirse, Allah ondan râzı olamaz. Allah'ın gadabına uğramış olarak O'nun huzuruna çıkar.

Yâ Ali! Kim ki ihlâsla, bir Müslümanı yedirirse, Cenâb-ı Allah ona bin sevap verir, bin günahını da yarlığar. Yâ Ali! Mazlumların inkisarından, bedduâsından uzak ol. Yâ Ali! Az borçlan. Tâ ki borçsuz olarak yaşayasın, öldüğünde de borçsuz olarak ölüp, tekrar borçsuz olarak dirilesin. Borç dini harap eder. Borç insanın gündüzünü zelil eder, gecelerini de gam ve kederden hâli bırakmaz.

Yâ Ali! Her kim ki, Duhan sûresini okursa, onun yapmış olduğu ve yapacak olduğu bütün günahları bağışlanır. Yâ Ali! Yatarken, "VESSEMAİ VE'T-TARİKİ" sûresini okuyan kimseye Cenâb-ı Hak gökteki yıldızlar kadar sevap verir. Yâ Ali! Uyumak istediğin zaman şunu okuman gerektir: "SÜBHANALLAHİ VE'L-HAMDÜLİLLÂHİ VE LÂ İLÂHE İLLÂLLAHÜ VALLAHÜ EKBER, VELÂ HAVLE VELÂ KUVVETE İLLÂ BİLLAHİ'L-ALİYYİ'L-AZIM." Ve "KULHÜVELLAHU EHAD" sûresini çok oku. Çünkü o Kur'ân-ı Kerîm'in kalbidir. Âyete'l-Kürsî'yi çok oku. Çünkü onun bir harfinde bin bereket ve bin rahmet vardır. Her kim uyurken, "MÜLK" sûresini okur ve, "ALLAHÜMME, İ'SIMNİ Bİ'L İSLÂMİ KÂİMEN VA'SIMNI Bİ'L-İSLÂMİ RAKIBEN VELÂ TEŞMUT Bİ ADÜVVEN VELÂ HASİDEN - ALLAHÜMME İNNİ EÛZÜ BİKE MİN ŞERRİ

NEFSİ VE MİN ŞERRİ KÜLLİ DABBETİN ENTE AHİZÜN BİNASİYETİHA VE ES'ELÜKE MİNE'L-HAYRİ KÜLLİHİ", derse, Allah Teâlâ onu bütün mahlûkatın şerrinden korur.

Yâ Ali! "HAŞR" sûresini oku ki, dünya ve âhiretin şerrinden korunasın. Ey Ali! Zeytinyağı ye ve onunla kendini yağla. Yâ Ali! Bir belâ ve musibetle karşı karşıya bulunduğun zaman, "SÜBHANEKE RABBİ LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE ALEYKE TEVEKKELTÜ VE ENTE RABBÜ'L-ARŞI'L-AZIM", diye oku. Ve Cebrâil aleyhisselâmın bana öğrettiği şu duâyı çok oku: "ALLAHÜMME İNNİ ES'ELÜKE EL-AFVE VE'L-AFİYETE Fİ'D-DÜNYA VE'L-AHİRETİ."

Yâ Ali, Cenâb-ı Hakk'ı kederli iken zikret ve şöyle de: "YA HAYYÜ YA KAYYUM YA LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE BİRAHMETİKE ESTEĞİSÜ FAĞFİRLİ VESLİH Lİ ŞE'Nİ VE FERRİC-HEMMİ."

Yâ Ali! Yemeğe başlarken tuz ile başla. Yemekten sonra da tuz al. Çünkü tuz yetmiş derde devadır. Yemeğe çörekotu koy. O da her derde devadır. Yâ Ali! Yeni ay gördüğün vakit, tekbir getir ve, "LÂ İLÂHE İLLÂLLAHÜ VALLAHÜ EKBER VE EAZZÜ VE A'ZAMU VE EKDERÜ MİMMA EHAFÜ VE EHZER." diye oku.

Yâ Ali! Bir kimseden bir şey isteyeceğin zaman Âyete'l-Kürsî'yi oku. Onun yanına giderken sağ ayağınla adım atarak git. Yâ Ali! Yedi kimse vardır ki benim ümmetimden, onlar cennete girerler:

1- Tevbe eden delikanlı,

2- Sadakayı gizli olarak veren kimse,

3- Haramdan kaçınan kimse, kuşluk namazını kılan kimse,

4- Malının elinden gideceğini bilse bile bir vakit namazın cemaatle kılmasını isteyen ve bir vakit namazın geçmesine bile râzı olmayan kimse,

5- Allah korkusundan daima ağlayan, gözlerinden yaş döken kimse,

6- Âlimler ile oturan kimse,

7- Allah için bir mü'mini seven ve ona ikram eden kimse.

Yâ Ali! Bir mü'minin üzerinden kırk gün geçer de, âlimlerin meclisine oturmazsa, o kimsenin kalbi kararır, büyük günah işler. Çünkü ilim, kalbi daima canlı tutar. İbâdet de ancak ilimle olur. Yâ Ali! Günahdan kendisini menedecek mânâ ve takvâya sahip olmayan kimsenin yerin altında, yani kabirde bulunması hayatta olup dünyada bulunmayandan daha hayırlıdır.

Ey Ali! Bir şey pişirdiğin vakit onu çok iyi pişir. Yerken de çok çiğne. Kâfirlerle savaştığın zaman, Kur'ân-ı Kerîm okuduğun zaman ve farz namazından sonra, yağmur yağdığı zaman duâ et.

Yâ Ali! Her kim ki bir köre elini sürer onun gönlünü alırsa, Allah (c.c.) onun yüz bin günahını bağışlar. Sol elini sağ elinle tut. Böyle olan kimseye Cenâb-ı Hak saliha ve kendisine itaatkâr bir kadın ihsân eder. Onun gönlünü hoş tutar, komşularının kendisinden râzı olmasını sağlar.

Yâ Ali! Evinde bal, çörekotu bulunduran kimse için melekler istiğfar ederler. Resim, köpek ve şarap bulunan eve melekler girmezler. Ana ve babasına âsi olan, kendisine hiçbir zaman misafir gelmeyen kimsenin evine de melekler girmezler.

Yâ Ali! Sefere veya muharebeye gittiğin zaman, evden çıkmadan "Yâsîn" sûresini oku. Aynı zamanda on kere de "İNNA ENZELNAHÜ" sûresini oku. Allah Teâlâ şerrinden korur.

Yâ Ali! Bir zâlimden korktuğun zaman, "YÂ İLÂHE CEBRÂİL VE MİKÂİL VE AZRÂİL VE İLÂHE İBRAHİM VE İSMAİL VE İSHAKE VE MÜNZİLETTEVRATİ VE'L-İNCİLİ VE'Z-ZEBURİ VE'L-FURKANI KÜNLİ CAREN BİN FULAN MİN FULAN MİN KEZA VE KEZA." diye oku.

Sefere çıktığın zaman da, "YA ERDI AMENTÜ BİRABBİ VE RABBÜKELLAHÜ ELLEZİ LÂ İLÂHE İLLAHÜVELLEZİ HAL EKENİ VE HALEKEKE EUZÜ BİLLAHİ MİN ŞERRİKE VE MİN ŞERRİ MAYEDÜBBÜ

ALEYKE VE MİN ŞERRİ KÜLLİ ESVEDİN VE ESEDİN VE MİN ŞERRİ VALİDİN VEMA VELEDE." diye oku.

Yâ Ali! Bir güçlükle karşılaştığın zaman da, "ALLAHÜMME İNNİ ES'ELÜKE Bİ HAKKI MUHAMMEDİN VE ALİ MUHAMMEDİN İLLA NECCEYTENİ." diye oku. Hazret-i Ali:

– Yâ Resûlallah, senin âlin kimdir? Peygamber aleyhisselâm:

– Benim âlim, her temiz ve muttaki olan kimsedir, buyurdu. Bir köye, "ALLAHÜMME İNNİ ES'ELÜKE HAYREHA VE HAYRE MEN BİHA VE EUZÜ BİKE MİN ŞERRİHA VE MİN ŞERRİ MEN BİHA", diye okumadan o köye girme. Yemek yerken üç parmağınla ye. Çünkü şeytan iki parmağıyla yemek yer. Hiçbir kimsenin yüzüne tokat vurma. Kabahatini yüzüne vurma kimsenin. Gerçek ne ise onu söyle, doğruyu söylediğin kimse dostun olsa bile. Ey Ali! Bu vasiyetimi iyi koru. Tıpkı, ben âlemlerin Rabbi olan Allah'dan bana tebliğ eden Cebrâil'den işittiğimde koruduğum gibi. Yâ Ali! Ben bu tavsiyelerimle gelip geçenlerin ve geleceklerin ilimlerini verdim. Her kim ki bu sözlerimle amel ederse dünyada ve âhirette selâmet ve saadet içinde bulunur.

32. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Peygamber (s.a.v.), Hazret-i Ali'ye şöyle buyurdu:

– Yâ Ali, müjdeler olsun sana ki, Cenâb-ı Hak cennet bekçisi olan meleğe emreder. Buyuyur ki: "Cennete girmek isteyen kimse Hazret-i Ali'den izin almayınca cennete gidemez." Cennet bekçisi olan Rıdvan adındaki melek de senden izin almayan kimseyi cennete sokmaz. Yâ Ali! Sen kimden râzı isen ona izin verirsin, cennete girer. Kimden râzı olmazsan ona izin vermezsin, o da cennete giremez.

Bir gün Hazret-i Ali, Hazret-i Ebû Bekir ile buluştu. Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ali'ye lâtife ederek, "Yâ Ali, kıyâmet günü senden

izin olmadıkça kimse cennete giremeyecektir. O gün bana izin verir misin?" dedi. Hazret-i Ali, Ebû Bekir'e şu cevabı verdi:

– Doğru söylüyorsun. Fakat ben Peygamber aleyhisselâmdan işittim ki, senden müsaade almayınca kimseye izin vermem. O zaman siz bizim üzerimizde bir kontrol vazifesini görürsünüz. Öyle ise sizin, bizden izin almaya hiçbir ihtiyacınız yoktur. Esasen biz size müracaat edip, sizden izin almalıyız. Böyle deyip birbirlerine karşı besledikleri sevgi ve muhabbeti açıklayarak yollarına devam ettiler.

33. MENKIBE: Resûlullah'ın iştirak ettiği savaşlardan bir savaşta, kâfirlerden biri atını öne sürüp Peygamber aleyhisselâmdan kendisi ile çarpışacak bir asker istedi. Karşısına çıkan her Müslüman askeri şehid etti. Bunun için İslâm ordusundan karşısına korkudan kimse çıkamaz oldu. Bu durumda kâfir gururlanıp atını öne sürdü ve İslâm ordusuna karşı sesinin çıktığı kadar yüksek sesle bağırdı ve, "Yâ Muhammed, ne duruyorsun, bana döğüşmek için asker gönder. Senin yanında bu kadar cihangirler vardır. Bilhassa amcanın oğlu Ali'yi gönder. Erkeklik nasıl olurmuş ona göstereyim", dedi.

Hazret-i Ali kâfirin bu çağrısını işitir işitmez, Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzuruna geldi. Peygamber aleyhisselâm kendisine:

– Yâ Ali! Bu kâfirle savaşmak ister misin? buyurdu. Hazret-i Ali:

– Ey âlemlerin Rabbi olan Allah'ın habibi! Senin getirdiğin din uğruna canım feda olsun. Ümit ederim ki, bendenize müsaade buyurup onunla çarpışmama izin verirsiniz. Gidip onunla çarpışayım, Müslümanları onun şerrinden kurtarayım, dedi. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'nin elini tutup şöyle buyurdu:

– Yâ Ali! Seni yeri ve gökleri yaradan Allah'a emanet ediyorum.

Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâmın bu iznini ve duâsını alır almaz hemen o kâfirin bulunduğu yere doğru atını sürdü. Ona yaklaştığında öyle bir nara attı ki kıyâmet koptu sandılar. Orada bulunan kâfirlerin hepsi korkularından yere serildiler. Niceleri geberip cehennemi boyladılar. O kâfir de meydanın ortasında durup böbürlenirken, Hazret-i Ali yanına vardı ve kendisine, "Ey melun, iman et! Yoksa akıbetin kötü olur" dedi. Kâfir, Hazret-i Ali ile çatışmaya karar verdi. Birkaç hamle yapan kâfiri Hazret-i Ali bu hamlelerinden sonra da imana dâvet etti. Kâfirin iman etmeyeceğini gören Ali, onu bir kılıçla yere düşürdü. Yere düşen kâfirin göğsünün üzerine oturup boğazına kılıcını dayadı ve yine dine dâvet etti. Kurtulma çaresinden ümidini kesen kâfir aşağıdan yukarıya doğru Hazret-i Ali'ye tükürdü. Kâfir mübârek yüzüne tükürdüğü zaman Hazret-i Ali üzerinden kalkıp kılıcını kılıfına koydu. Kâfir ayağa kalkarak, Hazret-i Ali'ye, "Ey Ali! Beni niçin öldürmedin? Üzerimden kalkıp kılıcını yerine koymandan maksadın nedir?" diye sordu. Hazret-i Ali kâfire şöyle cevap verdi:

– Seni öldürmem sırf din-i İslâm uğruna ve Allah aşkı ve rızâsı içindi. Sen bana tükürünce, bu bana ağır geldi. Sana daha çok öfkelendim. Seni nefsim için öldüreceğimden korktum öldürmekten vazgeçtim. Kâfir:

– Yâ Ali, sizde bulunan bu ihlâs ve samimiyet dininizin gerçek din olduğuna en büyük delildir, dedi ve **Müslüman** oldu. Ölünceye dek Hazret-i Ali'nin hizmetinde bulundu.

34. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.), bir muharebeye gitmişti. Allah'ın izniyle muharebeyi kazanıp kendisine fetih müyesser oldu. Mağlûp olan düşmanlardan birçok ganimet alıp salimen geri döndü. Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in yanına geldiğinde ganimet malından bir kese altını Peygamber aleyhisselâma verdi. Peygamber aleyhisselâm o bir kese altını dağıttı. Hazret-i Ali'ye de üç adet altın verdi. İmam Ali (r.a.),

kendisine az verildiği zannı ile bir parça müteessir oldu. Bu hâlde evine geldi. Gece yattığında rüyasında kıyâmetin koptuğunu, bütün mahlûkatın hesap yerinde bekletildiğini ve kendisine de, "Ey Ali! O üç altının hesabını ver", dendiğini gördü. O derece ateşli idi ki sıcaktan beyni kaynamış ve iyice terlemişti. Şiddetli bir bağırma sonucu uyanınca, kendisini yatağından birkaç adım dışarı attığını gördü. Tevbe ve istiğfar ederek hemen Peygamber aleyhisselâmın huzuruna geldi. Kendisini gören Peygamber aleyhisselâm, tebessüm etti ve:

– Yâ Ali, sen üç altının hesabını vermekte böyle terlersin ve zahmetler çekersin. Ya daha çok altının olsaydı hâlin ne olurdu? buyurdu.

Hazret-i Ali, Peygamber aleyhisselâmdan özür diledi, yaptığı hatadan dolayı tevbe etti.

35. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), **"Ben ilmin şehriyim, Ali ise ilmin kapısıdır"**, buyurmuştur. Bu hadisten ötürü Hariciler, Hazret-i Ali'yi çekemediler. Âlimlerinden on kişi bir araya gelip, "Herbirimiz bir meseleyi Ali'ye (r.a.) soralım. Eğer her birimizin sorularına ayrı ayrı cevap verirse onun âlim ve fadıl olduğunu anlarız", dediler ve Hazret-i Ali'nin huzuruna çıktılar. İçlerinden biri Hazret-i Ali'ye sordu:

– Yâ Ali, ilim mi üstündür, yoksa mal mı?

Hazret-i Ali:

– İlim üstündür. Çünkü ilim peygamberlerden miras olarak kalmıştır. Mal ise Fir'avn'dan, Karun'dan ve Hâman'dan miras kalmıştır, buyurdu.

İkinci şahıs sordu:

– Yâ Ali, ilim mi üstündür, yoksa mal mı?

Hazret-i Ali şöyle cevap verdi:

– İlim üstündür. Çünkü, ilim, sahibini korur. Mal ise koruyamaz. Bilakis malı sahibi korumak zorundadır.

Üçüncü şahıs:

– Yâ Ali, ilim mi üstündür, yoksa mal mı? diye sordu.

Hazret-i Ali:

– İlim üstündür. Çünkü, ilim sahibinin düşmanı yoktur, dostu çoktur. Mal sahibinin ise dostu yoktur, düşmanı çoktur, buyurdu.

Dördüncü şahıs:

– Yâ Ali, ilim mi üstündür, yoksa mal mı? diye sordu.

Hazret-i Ali:

– İlim üstündür. Çünkü, ilim harcandıkça fazlalaşır, mal ise harcandıkça noksanlaşır, buyurdu.

Beşinci şahıs:

– Yâ Ali, ilim mi üstündür, yoksa mal mı? diye sordu.

Hazret-i Ali:

– İlim üstündür. Çünkü, ilim sahibi büyük isimlerle anılır, mal sahibi ise cimrilikle yadedilir, buyurdu.

Altıncı şahıs da aynı soruyu sordu. Hazret-i Ali ona da:

– İlim üstündür. Çünkü, mal hırsızlardan korunur. İlim ise hırsızlardan korunmaz, diye cevap verdi.

Yedinci soru sahibine ise şöyle cevap verdi:

– İlim üstündür. Çünkü, mal çok durmakla zayi olur. İlim ise çok durmakla zayi olmaz.

Sekizinci şahsa:

– İlim üstündür. Çünkü ilim kalbi nurlandırır, mal ise kalbi karartır, dedi.

Dokuzuncu şahsa şöyle cevap verdi:

– İlim üstündür. Çünkü mal, sahibini kibre götürür, o kadar ki zengin olan kimse, Allahlık dâvâsında bulunur. İlim ise böyle değildir. İlim, sahibini tevazua götürür, büyüklük taslamaktan uzaklaştırır.

Onuncu şahsa da şöyle cevap verdi:

– İlim üstündür. Zira, mal kalbin katılaşmasına sebep olur. İlim ise aksine kalbin yumuşamasına, merhametli olmasına sebep ve vesile olur.

Bundan sonra Hazret-i Ali şöyle buyurdu:

– Eğer bunlar benden devamlı olarak soru sorsalardı, herbirine başka başka olmak üzere kendilerine cevap verirdim.

Hazret-i Ali'den bu ilmî kerâmeti gören o on Harici Hazret-i Ali'ye teslim oldular, onun emirlerine itaat ettiler.

36. MENKIBE: Hazret-i Ali (k.v.) buyuruyor ki:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.), beni Yemen'e hâkim tâyin etmişti. Ben kendilerine, **"Yâ Resûlallah! Ben kanunları bilmem. Oradaki insanların dâvâlarına nasıl bakarım?"** dedim. Peygamber aleyhisselâm mübârek elini göğsüme koydu ve, **"Ey Allahım! Kalbine hidâyet, diline doğruluk ver"**, diye duâ buyurdu. Ondan sonra hiçbir zaman iki kimsenin arasındaki dâvâda hüküm vermek için bende hiçbir şek ve şüphe vâki olmamıştır. Hatta Peygamber aleyhisselâm bana buyurdular ki:

– Ey Ali! Benim deveme binip Yemen'e git. Falan tepeye vardığın vakit -ki orası Yemen'e yakındır- **üzerine çık. İnsanların seni karşılamaya çıktıklarını göreceksin. O zaman,** "Ey taşlar, ey ağaçlar!.. Allah'ın Resûlü size selâm ediyor", **diye söyle, selâmımı onlara tebliğ et.**

Hazret-i Ali Efendimiz söylenilen yere vardıklarında, Peygamberimizin emrini ağaç ve taşlara tebliğ buyurdular. Yeryüzünde,

"Essalâtü ve's-selâmü alâ Resûlillahi", diye bir gürültü bir uğultu koptu. Hazret-i Ali'yi karşılamaya gelenler bunu görünce hemen **Müslüman** oldular.

37. MENKIBE: Hazret-i Osman'ın (r.a.) şehid edilmesi hâdisesinden sonra ashab-ı kiram, Hazret-i Ali'ye (r.a.) biat etmek istediler. Muğire bin Şu'be, "Biat etmekte acele etmeyelim, sabredelim. Tâ ki bilelim, bakalım Hazret-i Osman'ın kanını kim isteyecek", diye bir fikir ortaya attı. Buna uyularak o gün Hazret-i Ali'ye biat edilmedi. Ertesi gün Muğire, Hazret-i Ali'nin yanına giderek, "Dünkü biat hakkındaki tedbirimizde hata yaptık. Hemen biat işine başlanması gerek. Bu hususta acele edelim", deyince, Abdullah İbni Abbas, Hazret-i Ali'ye, "Muğire dün nasihat ediyordu, bugün ise fikrini değiştirdi", dedi.

Hicretin otuzbeşinci senesi, Zilhicce ayının dokuzuncu günü Mâlik bin Eşter'in çabası sonucu Hazret-i Ali'ye biat edilerek hilâfet makamı kendisine verildi. İlk anlarda Talha, Hazret-i Ali'ye biat etmekten kaçındı ise de sonra ikna edilerek o da biat etti.

Muaviye, Amr bin As ve taraftarları Hazret-i Osman'ın katillerinin yakalanıp cezalandırılmasını istediler. Bu ve bunun gibi bazı sebeplerden dolayı tarihte gördüğümüz gibi aralarında büyük hâdiseler vâki oldu. Ashab-ı kiram arasında vâki olanların zikredilmesi Müslümanlara zarardan başka bir şey sağlamayacağından, bilginler bu hâdiselerin nakledilirken, tarihî yönden yazılırken de dikkatle hareket edilmesini tavsiye ederler. En doğrusu sahabilerin hepsine aynı gözle bakıp, aralarındaki ihtilâflı olan hadiseleri Cenâb-ı Allah'a havale etmektir.

38. MENKIBE: Abdullah rivâyet ediyor. Diyor ki: İbrahim bin Salim el-Mahzumi, Medine-i Münevvere'de vali iken, bir Cuma günü minberde Hazret-i Ali'nin aleyhinde konuşurdu. Bir gün minberin

dibinde uykum geldi, uyudum. Rüyamda Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i gördüm. Gelip bana şöyle buyurdu:

– Ey Abdullah! Bu adamın sözleri seni üzmüyor mu?

– Evet yâ Resûlallah, fakat ne çare ki, bütün hüküm elindedir, dedim.

Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdular:

– Ey Abdullah! Yakında görürsün ki, Allah'ın kahrı ona yetişip, onu kahreder.

39. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.), bir gün sabah namazını cemaatle kıldıktan ve diğer zikir ve nafile ibâdetini yerine getirdikten sonra ashab-ı kirama:

– Bazı sözler ve ahval vardır ki, bunlar delikanlılara söylenmeyip, yalnız ihtiyarlara söylenir, dedi.

Bunun üzerine mecliste bulunan delikanlılar kalkıp gittiler. Mecliste yalnız ihtiyarlar kaldı. Sonra Hazret-i Ali orada bulunanların birisine şöyle dedi:

– Kûfe'nin falan mahallesinin falan sokağında falan ev vardır. Git evin kapısını çal. İçeriden bir erkekle bir kadın çıkacaktır. Onları al, bana getir.

O şahıs gidip evi buldu, evin içinde bulunan erkek ile kadını alıp Hazret-i Ali'ye getirdi. Hazret-i Ali, kadına şöyle dedi:

– Sana bir sualim var olduğu gibi, doğru söyleyeceksin. Sen küçük iken, senin amcan ölmüştü. Onun küçük bir oğlu vardı. Onu baban evinize aldı ve öksüzdür, buna iyi bakalım, oğlumuz gibi olur, dedi. Çocuk büyüyünce, bir gün babandan seni istedi. Babanın ona çok canı sıkıldı ve, "Ben seni besleyip büyüteyim bu kız senin süt kardeşindir. Sen onu nikâhla almaya kalkış, bu hiç Allah'a reva mıdır?" dedi. Baban o çocuğa çok kızdı, ona türlü hakaretlerde bulunarak evinden onu uzaklaştırdı.

Sen bir tarafta gezerken seni zorla kaçırdı. Sana tecavüz etti. Bu buluşmadan sen hamile kaldın. Bunu kimse duymadı. Çocuğu düşürmeye bir çare bulamadın. Bir gece bir oğlan çocuğu doğurdun. Bir bez parçasına sardığınız yavruyu yüksek bir yere götürüp bıraktınız. Bir köpek gelip çocuğu kokladı. Annen, köpeğe yerden aldığı bir taşı attı. Köpeğe attığı taş çocuğun eline isabet etti, çocuğu yaraladı. Bir parça bezle çocuğun elini bağladınız ve onu tenha bir yere bırakıp gittiniz. O gece yoldan geçen kervan sahipleri çocuğu gördüler. Ona acıyarak alıp kendi memleketlerine götürdüler. Onu büyüttüler. Bir nice müddet sonra efendisi hacca gitti. Mekke-i Mükerreme'de vefât etti. Bu çocuk da Kûfe şehrine gelip orada yerleşti. Kûfe'de bulunduğu müddet oranın eşrafı ile yatıp kalktı. Onlardan bir an bile ayrı kalmazdı. Burada kalmaya karar verdi. Hulâsa seni bu delikanlı ile evlendirdiler. Ey kadın! Bu delikanlı senin tenha bir yere bıraktığın oğlundur.

Delikanın elindeki taş yarası iz bırakmıştı. Kadın, delikanlının elindeki yara izini tam Hazret-i Ali'nin bildirdiği şekilde görünce Hazret-i Ali'ye, "Ey Ali! Bütün söylediklerin doğrudur", dedi. Sonra Hazret-i Ali delikanlıya dedi ki:

– Bu akşam bu kadınla olanların hepsini Allah'ın izniyle biliyorum. Ancak bu mecliste bulunanların da malûmatı olsun diye anlat.

Delikanlı:

– Ey Ali! Cenâb-ı Hak biliyor ki, ben her ne vakit bu kadınla başbaşa kalıp ona el uzattımsa hemen üzerime bir domuz hücum eder elimi ondan çekerdim. Elimi çektiğim vakit domuz ortadan kaybolurdu. Belki bu bir hayaldir, diyerek kadına el uzatmak istediğimde o hınzır meydana çıkar, üzerime hücum ederdi. Elimi çektiğim an kaybolurdu. Kadın rahatsız olup, "Bana niçin eziyet ediyorsun? Beni oyuncağa alıyorsun. Kâh bana yaklaşmak istiyorsun,

kâh çekiniyorsun. Cinsî münasebette bulunmazsın", derdi. Sabaha kadar bu kadınla yapmış olduğumuz münakaşa ve kavgalar bundan ibarettir, dedi.

Hazret-i Ali şöyle buyurdu:

– Cenâb-ı Allah bunlara ikram buyurdu. Ana ile oğlunun karı koca hayatı yaşamalarını reva görmedi. Bunun için böyle durumlar vâki oldu.

Bunun gibi hâdiseleri Hazret-i Ali'nin haber vermesi uzak değildir. Çünkü gerçekten bir veli olan Hazret-i Ali'nin buna benzer nice kerâmetleri vardır.

40. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin ilmi çoktu. Herkesin ilminden üstündü. Bir gün minberin basamaklarını çıkarken buyurdu ki:

– Nefsim kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, Tevrat, Zebur ve İncil'de bulunan bütün ilimleri ve sırları size anlatabilirim. Onlar da, bu anlattıklarım da beni tasdik ederler.

Hazret-i Ali'nin ibâdeti de o derece çok idi ki, her gece yalnız bulunduğu yerden bin tekbir sesi duyulurdu. Onun hilmi de çoktu. Bir gün hizmetçisini yetmiş kere yüksek sesle çağırır. Hizmetçi kendisine cevap vermez. Odanın kapısının önünde dururken gören hizmetçisine, **"Niçin bana cevap vermedin?"** diye sorunca, hizmetçi, **"Seni kızdırmak istedim"** diye cevap verir. Bunun üzerine hizmetçisine:

– Ey gafil! Ben Allah Teâlâ'nın izniyle kızmam. Fakat seni böyle bir imtihan yapmaya teşvik edeni kızdırmak için ben seni azad ederim, dedi ve kölesini azad etti. Ömrü boyunca geçimine kefil oldu.

Hazret-i Ali'nin tevazuu da anlatılmayacak kadar büyüktü. Halifeliği zamanında çok defa ata binmez, yaya yürürdü. Bir gün bazı ihtiyaçlarını çarşıdan alıp eve götürürken hizmetçilerinin biri:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Bu hizmet bizimdir. Bu işleri bizim yapmamız lâzımdır, bırakın bunları biz yapalım, deyince Hazret-i Ali:

– Âile reisinin hizmetleri görmesi daha evlâdır, buyurdu. Hizmetçi:

– Siz bir halifesiniz. Böyle işlerle meşgul olmak size yaraşmaz. Sizi küçük düşürür, dedi. Hazret-i Ali şöyle karşılık verdi:

– Çoluk çocuğuna bir şey götürmek kişinin kemâlinden bir şey noksan etmez.

Hazret-i Ali öylesine cömertti ki, elinde bulunan dört dirhemin birini gizli, birini aşikâr, birini gece ve birini de gündüz olmak üzere tasadduk ederdi.

Hazret-i Ali fakirlere çok düşkündü, onları çok düşünürdü. Üç akşam, üstüste gelen fakirlere iftar yemeğini verdiği için yemek yememiştir. Kapısından miskini, yetimi ve fakiri memnun ederek gönderirdi. Öyle ki hakkında,

وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

"(yemeğe olan) **sevgi**(lerine ve iştihalarına) **rağmen yoksulu, yetimi, esiri doyururlardı.**"[126] meâlindeki âyet-i kerîme nâzil olmuştur.

Rivâyet edilir ki Hazret-i Ali, halifeliği zamanında bir gün Hazine'ye girer. Orada bulunan altın ve gümüşlere şöyle der:

– Ey kırmızılar, ey beyazlar! Kendinizi benden başkasına gösterin. Benden başkasını aldatın. Ben sizi dönüşü olmayan bir şekilde boşadım.

Esma binti Gamîse, Fâtımatü'z-Zehra'dan nakletmiştir. Diyor ki: Hazret-i Ali ile zifafa girdiğim gece, onun toprak ile konuştuğunu işittim. Sabah olunca beni hayretler içinde bırakan bu

126 el-İnsan: 8.

olayı Peygamber aleyhisselâma arzettim. Bunu işiten Peygamber aleyhisselâm şükür secdesini yapıp bana:

– Müjdeler olsun bana ey Fâtıma! Cenâb-ı Allah kocana saadet ve üstünlük verip yeryüzündeki mahlûkatın seçilmişlerinden eyledi, buyurdu.

41. MENKIBE: "Şevahidü'n-Nübüvve" adındaki kitapta yazılmıştır. Sıffin muharebesine giderken asker susuz kaldı. Askerler sağa sola dağılıp su aramaya başladılar. Su ararlarken bir kiliseye uğradılar. Kilisenin rahibi onlara, falan yerde bir çeşme vardır, dedi. Yönlerini değiştirerek rahibin işaret ettiği tarafa giderlerken, Hazret-i Ali başka tarafa gidilmesini emretti. O tarafta bir taşın altında su bulunduğunu söyledi. Askerler taşın etrafına toplanıp taşı yerinden kaldırmaya çalıştılarsa da muvaffak olamadılar. Hazret-i Ali, yalnız başına o taşı kaldırdı. Altından bir pınar fışkırdı. Bütün asker o pınardan kana kana su içti. Sonra Hazret-i Ali o taşı yine pınarın üzerine koydu. Bu durumu gören rahip; Hazret-i Ali'ye:

– Yoksa sen bir peygamber misin? dedi. Hazret-i Ali:

– Ben peygamber değilim, fakat peygamberin halifesiyim, diye cevap verdi.

Rahip ihlâsla Müslümanlığı kabul etti. Hazret-i Ali rahibe **Müslüman** olmasının sebebini sordu. Rahip şöyle cevap verdi:

– İşitmişiz ve kitaplarımızda yazılıyor ki, bu semtte bir su vardır. Onu ancak bir peygamber vekili meydana çıkarır. Bugün ise sizden bu kerâmet zâhir oldu. Anladım ki siz peygamberin halifesisiniz. İşittiğim husus gerçekleşti. Ben de muradıma erdim.

Müslüman olduktan sonra o rahibin dünya işlerini terk edip Hazret-i Ali ile birlikte hep harpte bulunduğu ve bir muharebede de şehid olduğu rivâyet ediliyor.

Hazret-i Ali'nin güzel ve üstün vasıflarını yazmak mümkün değildir.

KIT'A

Bu serverin ki şöhreti hüsnü hısal için,
Vassafı "HEL ETA" ola, meddahı "İNNEMA",
Lâyık değil ki eyleye hurşid-i zâtının,
Dâmân-ı ittisafını alûde her süha.[127]

42. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) buyurdu:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.), vefâtlarında mübârek cenazesini benim yıkamamı vasiyet buyurdu. Her kim mübârek cesedine bakarsa O'nun anlayışı ve hıfzı ziyadeleşir.

Hatta Mü'minlerin Emîrine kendi anlayış ve kavramasının başkalarının fazla olmasının sebebinin ne olduğu kendisinden sorulunca:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i yıkadığım zaman, mübârek gözünün çukurunda bir damla su kalmıştı. O bir damlacık suyu dilim ile alıp içtim. Hafızamın kuvvetlendiğini, anlayışımın çoğaldığını hissettim. Bunun, içtiğim o mübârek bir damlacık suyun bereketinden olduğunu anladım.

43. MENKIBE: Ebû'l-Esved Düeli diyor ki: Ben, Hazret-i Ali'nin şöyle buyurduğunu işittim:

– Dışarı çıktım, tam ata binmek için ayağımı üzenginin üzerine koyduğum an Abdullah bin Selâm çıkageldi ve:

– Ey Ali, nereye gidiyorsun? diye sordu. Ben kendisine:

– Irak'a gidiyorum, diye cevap verdim. Bana:

127 Küçük Ayı takım yıldızında çok küçük bir yıldızdır. Halk gözlerimi onunla tecrübe eder.

– Çok dikkatli ol. Irak'a gidince başına bir kılıç vurulacaktır, dedi.

Hazret-i Ali yemin ederek şöyle buyurdu:

– Ben bu sözü Resûl-i Ekrem'den işittim.

44. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ali birisine dedi ki:

– Sen benim konuşmalarımı Muaviye'ye ulaştırıyorsun.

Adam inkâr etti. Bunun üzerine Hazret-i Ali:

– Yemin eder misin? dedi. Adam yemin etti. Hazret-i Ali adama:

– Eğer yalan yere yemin ettinse Allah gözlerini kör etsin, buyurdu. Yalan yere yemin eden adamın gözleri bir hafta geçmeden kör oldu.

Yine Hazret-i Ali bir şahsa bir şey sordu. Adam doğru söylemedi. Hazret-i Ali:

– Yalan söylüyorsun, dedi. Adam:

– Hayır yalan söylemiyorum, diye iddiada bulundu. Hazret-i Ali:

– Sana bedduâ ederim. Eğer yalan söyledinse Allah senin gözlerini kör etsin, buyurdu. Bunun üzerinden az bir zaman geçtikten sonra adamın gözleri kör oldu.

45. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.), bir gün minbere çıkarak şu konuşmayı yaptı:

– Ey insanlar! Ben Allah'ın (c.c.) kulu, Resûlullah'ın kardeşi ve cennet kadınlarının hanımefendisinin nikâhlısıyım. Benden başka her kim bu dâvâda bulunursa Allah (c.c.) onun belâsını verir.

Mecliste bulunanlardan biri dedi ki:

– Bu söz kimsenin hoşuna gitmez. Bu söze kimse inanmaz.

Böyle söyleyen kimse yerinden kalkmadan deli oldu, aklı başından çıktı. Orada bulunanlar ayağından tutup sürükleyerek onu

mescidden dışarı attılar. Bu adam Hazret-i Ali'ye dil uzatıp, ona ta'nettiğinden kendisine cinnet gelmiştir.

46. MENKIBE: Sıffin muharebesinin olduğu günlerde bir gün Hazret-i Ali'ye (r.a.) şöyle seslendiler:

– Ey Ebû Müslim, neredesin?

Muhammed bin Hanife:

– Ebû Müslim safların sonundadır, diye cevap verdi.

Hazret-i Ali buyurdu ki:

– Ben Ebû Müslim Havlani'yi kasdetmiyorum. Benim kasdettiğim Ebû Müslim Horasanî'dir ki, o askerin başkumandanı olacaktır, Şark tarafından siyah bayraklarla meydana çıkar. Muhlifleriyle şiddetli savaşlar yapar. Cenâb-ı Allah onun vasıtasıyla birçok engelleri önler. O gün, Ebû Müslim ve taraftarlarının en iyi ve mutlu günlerinden biri olur.

47. MENKIBE: Bir gün Muaviye:

– Keşke akıbetimizi, yani öleceğimiz zamanı bileydik, dedi. Yanında bulunanlar:

– Biz bunu hiçbir yoldan anlayamayız, dediler. Muaviye:

– Ben bunu Ali'den (r.a.) öğrenebilirim. Çünkü onun her söylediği şey gerçektir, dedi ve itimad ettiği üç kişiyi çağırdı. Onlara şöyle dedi:

– Üçünüz birlikte Kûfe'ye gitmek üzere yola çıkınız. Şehri bir konaklık mesafeye vardığınızda ayrı ayrı ve birbiri ardından gidip Ali'ye, benim öldüğümü söyleyiniz. Bu hususta sözbirliği edip, nerede öldüğümü, cenaze namazımı kimin kıldırdığını ve diğer hususları kararlaştırıp söyleyiniz. Birinizin ifadesi diğerininkine uysun. Birinizin sözü diğerinkini nakzetmesin.

Üç kişi birlikte yola çıktılar. Kûfe'ye bir konaklık mesafe kaldığında biri önceden şehre gitti. Kendisine:

– Nereden geliyorsun? diye sordular.

– Şam'dan geliyorum, diye cevap verdi.

– Ne var ne yok? diye soranlara, Muaviye'nin öldüğünü ve defnedildiğini söyledi.

Bu haberi Hazret-i Ali'ye (r.a.) ulaştırdıklarında, Hazret-i Ali habere hiç de iltifat etmez (Uydurma bir haber olduğunu anlar). İkinci günü, ikinci şahıs şehre gelir. O da Muaviye'nin vefât haberini söyler. Hazret-i Ali kendisine ulaşan bu ikinci habere de iltifat etmez. Üçüncü günü, arkadaşlarından olan üçüncü şahıs şehre gelir, o da aynı haberi verir. Hazret-i Ali'ye bu haberin üç kişi tarafından söylendiğinden, tevatür mahiyetinde olduğundan:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Bu haber yalan değildir, gerçektir, dediler. Bunun üzerine Hazret-i Ali mübârek başı ile yüzünü göstererek:

– Bu başımdan akan kan yüzümü boyamadıkça Muaviye ölür mü? buyurdu.

Bu sözü üç kişi Muaviye'ye ulaştırdıkları zaman Muaviye, Hazret-i Ali'nin kendisinden önce vefât edeceğini anladı. Ve gerçekten de öyle oldu.

48. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) **Veda Haccı**'ndan dönüşünde **Gadır-Hum** denen yerde namaz kıldıktan sonra ashab-ı kirama şöyle buyurdu:

– Ben mü'minlere kendi nefislerinden daha evlâ değil miyim?

Mecliste bulunanlar sözbirliği ederek:

– Evet yâ Resûlallah! dediler. Bunun üzerine Peygamber aleyhisselâm, Hazret-i Ali'nin elinden tutarak şöyle buyurdular:

– Ben kimin mevlâsı isem, Ali de onun mevlâsıdır. Ey Allah'ım! Ona düşmanlık yapanlara düşmanlık yap, onu sevenleri sev, onu hor tutanları hor tut, ona kötülük yapanların cezasını ver, ona yardım edenlere yardım et, nerede bulunursa bulunsun hakkı onunla birlik kıl.

KIT'A

Gel ey rıza-i Resûl isteyen zuhura getür,
Nişan-ı devlet-i tevfik "VALİ MEN VALLAHÜ"
Adavet-i Esedullah'a ola kail kim,
Sana çekilmeye şamşir-i "ADİ MEN AHADÜ".

49. MENKIBE: Hazret-i Ali Efendimiz, toprak karışmış bir altını Peygamber aleyhisselâma gönderdi. Resûlullah bu altını Necid halkına taksim etti. Kureyş ve ensar:

– Yâ Resûlallah, bizi bırakıp Necid halkına bu altınları taksim ettin. Bunun sebep ve hikmeti nedir? diye sordular. Peygamber aleyhisselâm:

– Müslümanlarla ülfet etmeleri için bu altını onlara dağıttım, buyurdu.

Tam bu sırada gözleri içine çökmüş, saçı sakalı birbirine karışmış, zayıf biri çıkagelip Peygamber aleyhisselâma şöyle dedi:

– Yâ Muhammed (s.a.v.)! Allah'ın yasaklarından kaçın.

Peygamber aleyhisselâm:

– Eğer ben Allah'a âsî olursam, Allah'ın emirlerini kim yerine getirir?

Orada hazır bulunan Halid bin Velid:

– Yâ Resûlallah, izin buyurun, bunu öldüreyim, dedi.

Peygamber aleyhisselâm, Halid bin Velid'e izin vermedi. O şahıs oradan ayrılıp gitti. Peygamber aleyhisselâm:

– Bu adamın neslinden bir kavim gelir ki, Kur'ân-ı Kerîm'i okurlar, fakat boğazlarından aşağı geçmez. Müslümanları öldürürler. Okun yaydan çıkdığı gibi onlar İslâm'dan çıkarlar, buyurdu.

Hariciler işte bu kavimdendir. Bunun içindir ki, Haricilere okun yaydan çıkması gibi dinden çıkanlar mânâsına gelen, **"MÂRİKUN"** derler.

50. MENKIBE: Fahr-i Âlem (s.a.v.), Hazret-i Ali'ye buyurmuştur ki:

– Sen dinden çıkan bir cemaatle (Haricilerle) **savaşacaksın. Onların içinde, eli bir parça et, omuzu başında kadınların göğsü gibi bir nesne olur ki, onun üzerinde yaban faresinin kuyruğu gibi kıllar bulunur.**

Hazret-i Ali, Haricilerle yaptığı savaşı kazandığı vakit, onların çoğu ölmüştü. Hazret-i Ali o şahsın bulunması için emir verdi. Aradılar, fakat bulamadılar. Hazret-i Ali yemin ederek:

– Ben yalan söylemem. Bunu bana söyleyen de yalan söylemez, dedi. Tekrar aramalarını emretti.

Aradılar. Kırk ölü altında Hazret-i Ali'nin Peygamber aleyhisselâmdan naklederek söylediği şekildeki adamı bulup çıkardılar.

51. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) Haricilerle savaşmaya giderken Nehrevan yolunda bir kiliseye vardığında kilisenin rahibi:

– Ey İslâm ordusu! Reisinize söyleyin, bu tarafa gelsin, dedi.

Hazret-i Ali'ye rahibin çağırdığını haber verdiler. Hazret-i Ali, kiliseye doğru yürüdü. Tam kiliseye yaklaştığında rahip:

– Ey İslâm ordusunun kumandanı! Bugün İslâm ordusunun talih yıldızı mağlûbiyeti gösteriyor. Sabredin. Yıldız saadet tarafına meyletsin, İslâm'ın talihi yükselsin, dedi. Hazret-i Ali:

– Ey rahip! Sen yıldızlardan hüküm çıkarıyorsun. Bana falan yıldızdan haber ver, dedi. Rahip:

– Ben o yıldıza vâkıf değilim. Ondan bir malûmat veremem, dedi. Hazret-i Ali:

– Ey rahip! Anlaşıldı ki, senin gök ahvalinden malûmatın yoktur. Sana yeryüzünün ahvalinden sorayım. Ayağınla bastığın yerde ne medfundur? Rahip:

– Bilmiyorum, diye cevap verince, Hazret-i Ali:

– Öyle ise ben haber vereyim: Ayağının altında şu şekilde bir kap içinde birtakım para ve gümüş vardır, dedi. Rahip:

– Ey aziz dostum! Bu bilgiyi nereden elde ettin? dedi. Hazret-i Ali şöyle buyurdu:

– Resûlullah (s.a.v.) bu hususta bana bilgi vermiştir. Buyurmuştur ki: "Birtakım askerlerle savaşacaksın. Onlardan on kişi kurtulur. Senin askerinden on kişiden daha az şehid olur."

Rahip hayret edip, bu işi iyice anlamak için, ayak bastığı yeri kazdığında altından Hazret-i Ali'nin vasfettiği şekilde para ve gümüş çıktı. Bunun üzerine rahip, Müslüman oldu. Rivâyet ediliyor ki, Hazret-i Ali ile savaşan dört bin Hariciden üçbin dokuzyüz doksan kişi öldü. On kişi harp meydanından kaçmıştı. İslâm ordusundan ise sadece dokuz kişi şehid düşmüştür.

52. MENKIBE: İmam Müstağfiri **"Delâilü'n-Nübüvve"** adındaki kitabında Firas bir Amr'dan nakletmiştir:

Peygamber aleyhisselâmın zaman-ı saadetlerinde Firas'ın başına bir ağrı gelmişti. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) onun iki gözünün ortasına mübârek parmağını bastı. Mübârek parmağını bastığı yerden

kirpi kılı gibi bir kıl çıktı, hemen başının ağrısı geçti. Haricilerin Hazret-i Ali'nin üzerine yürüdükleri gün Firas da onlara uyup, içlerinde bulunuyordu. O zaman alnında iki gözünün arasındaki o kıl kayboldu, şiddetli baş ağrısı geri geldi.

Kendisine, Haricilerle birlikte Hazret-i Ali'ye karşı çıktığından bu hâlin başına geldiğini söylediler. Buna pişman olup tevbe etti. Hemen o kıl yerine gelerek iki gözü arasında zuhur etti ve başının ağrısı derhal geçti.

53. MENKIBE: Ali bin Zeyd diyor ki: Sa'd bin Müseyyeb bir şahsı bana göstererek, "Git o şahsı gör" dedi. Ben:

– Onu görmeme ne lüzum var. Sen onun hâlini bana açıkla, dedim. O:

– Bu adam Hazret-i Osman ve Ali'nin (r.a.) aleyhlerinde konuşup, onlara dil uzatıyordu. Ben:

– Ey Allah'ım, eğer Hazret-i Osman ile Hazret-i Ali'nin senin katında bir mevkileri ve bir üstünlükleri varsa bana bir alâmet göster, diye Allah'a niyazda bulundum. Hemen o bedbaht kişinin yüzü simsiyah kesildi.

54. MENKIBE: İmam Abdullah Muhammed bin Kayyım el-Cevzi **"Kitabu'r-Ruh"**da Kureyşli birinden rivâyet etmiştir. O zât demiştir ki:

– Şam'da birisini gördüm ki, yüzünün bir tarafı simsiyah kesilmiş, bir nesne ile daima onu örtüyordu. Kendisinden bu hâlini sorunca, "Hazret-i Ali'ye buğzederdim. Daima onun aleyhinde konuşurdum. Bir gece rüyamda birisi gelip bana, "Sen benim aleyhimde konuşuyorsun" dedi ve yüzümün bir tarafına bir şey ile vurdu. Sabah olunca yüzümün o tarafının simsiyah kesildiğini gördüm", diye cevap verdi.

Hazret-i Ali'ye (r.a.) sordular:

– Ne hikmettir ki, Hazret-i Ebû Bekir ve Ömer'in devirleri, fitne ve ihtilâftan hâli idi. Sizin ve Osman'ın hilâfetleri zamanında fitne ve ihtilâflar aldı yürüdü. Hazret-i Ali (r.a.) onlara şöyle cevap verdi:

– Bunun sebep ve hikmeti gayet basittir. Bunun anlaşılmayacak bir tarafı yoktur. Ben ve Osman, Ebû Bekir ve Ömer'in yardımcıları idik. Sen ve senin gibiler de benim ve Osman'ın yardımcıları oldunuz.

55. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) **Yenbû** köyünde hastalandı. Kendisine:

– Burada ölürsen, bil ki Araplar senin hizmetini yapmazlar. Niçin Medine-i Münevvere'ye gitmiyorsun? dediler.

İmam Ali, bu soruya şöyle cevap verdi:

– Ben şimdi ölmem. Çünkü Resûlullah (s.a.v.) başımın kanı yüzümün tümünü kaplamadıkça ölmeyeceğimi bana haber vermiştir.

56. MENKIBE: Ammar bin Yasîr, bir gün Hazret-i Ali'ye (r.a.) dedi ki:

– Ey Ali! Sana insanların en kötülerini haber vereyim mi? Bunlar Salih aleyhisselâmın devesini kılıçla kesenlerle senin başına kılıç vurup da mübârek yüzünü kana boyayanlardır.

57. MENKIBE: Hazret-i Ali (r.a.) bir gün kendisini şehid eden İbni Mülcem'i Kûfe'de, mescidde gördü. Ona:

– Ey Mülcem oğlu! Cahiliyet devrinde ve küçüklüğünde bu lâkabından başka bir lâkabın var mı idi? diye sordu. İbni Mülcem:

– Bilmiyorum, cevabını verdi.

Hazret-i Ali (r.a.) ona şöyle buyurdu:

– **Sana "Ey şaki, ey Salih aleyhisselâmın devesini kısırlaştıran!" diye çağıran Yahudi bir halan var mı idi?**

İbni Mülcem:

– Evet vardı, dedi.

Hazret-i Ali (r.a.) ona başka bir şey söylemedi.

58. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ali (r.a.) ile Zübeyr gizli konuşuyorlardı. Resûl-i Ekrem (s.a.v.):

– **Yâ Ali! Sen Zübeyr ile gizli konuşup, ona sırlarını veriyorsun. Hâlbuki o seninle muharebe edecektir,** buyurdu.

Cemel vak'ası olduğu zaman Hazret-i Ali bu hadis-i şerifi Zübeyr'e hatırlattı. Bunun üzerine Zübeyr savaşmaktan vazgeçip dönüp gitti. Biri arkasından yetişip Zübeyr'i öldürdü. Kılıcını Hazret-i Ali'ye getirip verdi. Hazret-i Ali:

– **Hazret-i Zübeyr'in katiline cehennem ateşiyle müjdeler olsun,** dedi.

59. MENKIBE: Hendek kazdıkları gün Resûl-i Mücteba (s.a.v.), Ammar bin Yâsir'in mübârek eliyle sırtını sıvazlayarak:

– **Seni azgınlardan olan bir grup şehid edecektir,** buyurdu.

Sıffin savaşı esnasında, çatışma çok şiddetlendiği bir sırada Ammar bin Yâsir, Hazret-i Ali'ye yeminle şöyle söyledi.

– Bugün öyle bir gündür ki, Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bugün benim şehid olacağımı bildirmiştir.

Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ali, hiçbir cevap vermedi. İkinci ve üçüncü defa yemin ederek aynı sözü tekrarlayınca, Hazret-i Ali:

– **Evet bugün o gündür,** dedi.

Ammar bin Yâsir tekbir getirerek Muaviye'nin askerinin bulunduğu tarafa gidip savaşmaya başladı. Almış olduğu yara sonucu yere düştü. Çok susamıştı. Su istedi. Kendisine süt ile karışık bir bardak su verdiler. Ammar suyu görünce tekbir getirdi ve sonra o sudan bir miktar içti ve şöyle dedi:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana, **"Seni isyan eden bir grup şehid edecektir. Senin şehid düşmen Cebrâil ve Mikâil'in ortasında olacaktır. Bunun alâmeti ve işareti şudur ki, sana o vakit süt ile karışık su vereceklerdir"**, diye bana haber vermişti.

Hatta Resûl-i Ekrem (s.a.v.), Abdullah bin Amr İbni As'a şöyle buyurmuştur:

– **Ey Abdullah! Ammar bin Yâsir'i şehid edene cehennem ateşini müjdele.**

Ammar bin Yâsir şehid edildiği zaman, iki bedbaht onun mübârek başını Muaviye'ye götürdüler. Her ikisi de sen öldürmedin ben öldürdüm diye aralarında kavga başlayınca Muaviye onlara:

– Kim bunu öldürdü ise ona bir kese gümüş vereceğim, dedi. Abdullah birine:

– Onu nasıl öldürdün? diye sordu.

O:

– Onun üzerine çullandım ve onu şehid olduğu yere götürüp bıraktım.

Abdullah:

– Onu sen şehid etmemişsin, dedi ve diğerine sordu:

– Onu nasıl şehid ettin?

O da:

– Birbirimizle vuruştuk. Benim darbem onu etkiledi ve atından düştü. Attan düşünce dizinin üzerinde durup, "Cebrâil ile Mikâil'in ortasında bulunmaktan pişman olan kimse iflâh etmesin", dedi ve

sağına soluna bakınıyordu. Ben de gidip başını kestim. Bunun üzerine Abdullah ona:

– Bir kese gümüşü al. Cehennem ateşi ile de sana müjdeler olsun, dedi. O kişi ise:

– Ölsek de, öldürsek de işimiz haraptır. Vay halimize! dedi ve o bir kese gümüşü bırakıp **"İNNA LİLLAHİ VE İNNA İLEYHİ RACİUN"** dedi.

Muaviye:

– Ey Abdullah! Bu gibi sözleri söylemenin yeri midir şimdi? dedi.

Hazret-i Abdullah şöyle dedi:

– Şehadet ederim ki, mescidi inşa ettikleri gün herkes bir taş getirdi. Ammar bin Yâsir ise iki taş getirdi. Resûlullah kendisine şöyle buyurdu:

– Ey Ammar seni yoldan çıkan, tuğyan edenlerden bir grup şehid edecektir. Sonra da bana hitap buyurarak:

– Ey Abdullah! Ammar'ı şehid edene cehennem ateşini müjdele, buyurdu.

60. MENKIBE: Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyurdu ki:

– Ey Ali! Kısa bir zaman içinde seninle Âişe arasında bir hâdise vâki olacaktır.

Peygamber aleyhisselâmın bu sözü Cemel vak'asına işaret idi. Hazret-i Ali:

– Bu bütün ashab-ı kiram arasında bana mı mahsus olacaktır? dedi. Peygamber aleyhisselâm:

– Evet, yalnız sana mahsus olacaktır, buyurdu. Hazret-i Ali:

– O vakit ben ashab-ı kiramın en bedbahtı olurum, dedi. Peygamber aleyhisselâm:

– Hayır, dediğin gibi olmazsın. Fakat o hâdise vâki olduğu zaman, sen galip gelirsin ve onu geri, bulunduğu yere götürürsün, buyurdu.

Gerçekten Hazret-i Ali Cemel vak'asında galip geldi ve Hazret-i Âişe'yi (r.anhâ) izzet ve ikramla Medine-i Münevvere'ye gönderdi.

61. MENKIBE: İmam Müstağfiri **"Delâilü'n-Nübüvve"** adındaki kitabında nakletmiştir:

Rum Kayseri (hükümdarı), Hazret-i Ömer'in halifeliği zamanında birtakım zor soruları yazıp Hazret-i Ömer'e gönderdi. Hazret-i Ömer soruları okuyup Hazret-i Ali'nin önüne koydu. Hazret-i Ali soruları okuyup, cevaplarını yazdı. Cevab-ı mektubu Rum hükümdarının elçisine verdi. Elçi:

– Bu cevabı kim yazdı? diye sordu. Hazret-i Ömer (r.a.):

– Onu Resûlullah'ın amcasının oğlu, kendi damadı ve dostu olan Ali yazdı, diye cevap verdi.

Rivâyet edilir ki, bundan sonra bir kısım Yahudiler gelip şöyle dediler:

– Ey mü'minler! Peygamberiniz âhirete irtihal ettikten sonra o kadar çok zaman geçmemiştir. Bu kadar kısa bir zamanda birbirlerinizle savaşmaya başladınız.

Hazret-i Ali onlara şu cevabı verdi:

– Ey Yahudiler! Size ne olmuştu ki, daha ayaklarınızı deniz suyundan kurumadan Musa aleyhisselâma, "Ey Musa! Başkalarının birçok ilâhları olduğu gibi bize de ilâhlar göster", dediniz. Hazret-i Ali onlara böyle cevap verince Yahudiler Hazret-i Ali'ye karşılık verecek bir söz bulamadılar. Hepsi çekilip gittiler.

Abdullah İbni Abbas Hazretleri buyuruyorlar ki:

– Ali'ye ilmin onda dokuzu verildi. Allah'a (c.c.) yemin ederim ki, geri kalan onda birine de diğer insanlar ortak oldu.

İmam Ahmed bin Hanbel (r.h.):

– Ashab-ı kiramdan Hazret-i Ali'nin üstünlüğü hakkında bize gelen haberler başkası hakkında gelmemiştir, buyurdu.

Cüneyd-i Bağdadi (Kuddise sirruh) diyor ki:

– Eğer Hazret-i Ali harplerden biraz fırsat bulmuş olsaydı, bize gönüllerin kaldıramayacağı tasavvuf ilminin hakikatlarını açıklayacaktı. Zira o, âriflerin, zâhidlerin başıdır. Hazret-i Ali'nin öyle sözleri vardır ki, onun gibisini kimse söylememiştir. Hatta Hazret-i Ali bir gün minbere çıkıp buyurdu:

– İstediğinizi bana sorunuz. Çünkü Allah'ın izniyle bilemeyeceğim bir şey yoktur. Zira Resûlullah (s.a.v.) mübârek tükürüğünü ağzıma akıttı. Bütün bildiklerimi o tükürüğün feyzinden ve sayesinde bilirim. Nefsim kudret elinde bulunan Cenâb-ı Allah'a yemin ederim ki, eğer bana Tevrat ve İncil'de bulunanlardan haber vermem için izin verilmiş olsa, onların tümünü haber veririm. O iki kitap beni ve söylediklerimi doğrularlardı. Bu esnada o mecliste bulunanlardan Da'leb el-Yemanî adında birisi:

– Bu kişi ne acayip iddialarda bulunuyor. Ben bunu muhakkak bir imtihandan geçireyim, dedi ve Hazret-i Ali'ye (r.a.), "Sana bir sualim vardır", dedi. Hazret-i Ali:

– Öğrenmek için sor. Fakat tecrübe etmek ve inadlaşmak için sorma, buyurdu.

Da'leb:

– Sen beni mecbur ettin, dedi ve sonra, ey Ali! Rabbini gördün mü? diye sordu.

Hazret-i Ali:

– Ben görmediğim tanrıya tapmam (Kalb gözü ile Allah'ı görürüm), dedi.

Da'leb:

– Nasıl gördün? diye sordu.

Hazret-i Ali:

– **Allah Teâlâ baş gözü ile görülmez. Fakat O, kalb gözü ile görülür. Benim Rabbim birdir. Şeriki yoktur. Tekdir. İkincisi yoktur. Birdir. O'nun benzeri yoktur. O'nun üzerinden zaman geçmez. O'nu mekân da ihata etmez. Duyu organları ile idrak edilmez. Mahlûkata kıyas olunmaz,** buyurdu.

Bu sözleri işiten Da'leb, bayılıp düştü. Bir müddet sonra kendine geldi, ve:

– Allah'a (c.c.) söz veriyorum ki, bundan sonra imtihan mahiyetinde, inatlaşarak soru sormayacağım.

Bunun üzerine Hazret-i Ali:

– **Eğer bu iş senin elinde olursa,** buyurdu.

Fahreddin Razi Hazretleri **"Tefsir-i Kebir"**inde nakletmiştir. Hazret-i Ali'yi sevenlerden bir siyah köle, bir gün hırsızlık yaptı. Kendisini hırsızlık yaparken görüp yakalayanlar, Hazret-i Ali'ye götürdüler. Hazret-i Ali:

– **Sen mi hırsızlık yaptın?** diye sordu.

– Ben yaptım, diye itiraf etti.

Hazret-i Ali hırsızlık yaptığı için onun elini kesti. O siyah köle yolda giderken Selman-ı Farisi ve İbni Zekvan'a tesadüf etti. Zekvan ona:

– Elini kim kesti? diye sordu.

Köle:

– Mü'minlerin Emîri, Resûlullah'ın amcasının oğlu, Fâtıma'nın zevci kesti, dedi.

Zekvan:

– O senin elini kesti. Sen ise onu medh-ü senâda bulunuyorsun, dedi.

Köle:

– Onu nasıl medhetmeyeyim ki, haklı olarak elimi kesti. Beni cehennem ateşinden kurtardı, dedi.

Hazret-i Selman bu sözleri İmam Ali'ye bildirdi. Hazret-i Ali o siyah köleyi çağırdı. Köle geldi. Elini bileğinin üzerine koydu. Bir mendil ile bağladı ve iyi olması için duâ buyurdu. Biz gökten, **"Elini çözün"**, diye bir ses işittik. Elini çözdüğümüzde Allah'ın izniyle elinin iyileştiğini gördük.

62. MENKIBE: Kûfe halkı Hazret-i Ali'ye sordular:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Bu sene Fırat nehri çok taştı. Ekinlere zarar verdi. Ne olur Allah Teâlâ'ya duâ et de, nehrin suyu azalsın.

Hazret-i Ali evine girdi. Halk kapıda onu bekliyordu. Bir müddet sonra Hz. Ali, Peygamber aleyhisselâmın cübbesini giymiş, sarığını başına koymuş ve asâsını eline almış olduğu hâlde dışarı çıktı. Bir at istedi. Kendisine getirilen ata bindi. Orada bulunan kadın erkek, küçük büyük kim varsa hepsi onunla birlikte yaya olarak yola revan oldular. Fırat nehrinin kenarına geldikleri vakit, attan indi ve iki rekât namaz kıldı. Namazdan sonra asâyı eline alarak köprünün üstünde durdu. Köprünün üstüne Hasan ve Hüseyin'le birlikte çıktılar. Mübârek asâsı ile suya bir işaret yaptı. Su bir miktar azaldı. Halka dönerek:

– **Bu kadar yeter mi?** diye sordu.

Halk:

– Yeter, diye cevap verdi.

Cündüb bin Abdullah el-Ezdi diyor ki:

– Cemel ve Sıffin harbinde Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ali ile beraber idim. Hazret-i Ali'nin haklı olduğunu biliyordum. Bunda hiç şüphem yoktu. Nehrevan'da konakladığımız zaman kalbime

bir şüphe düştü. Karşımızda bulunan büyük bir topluluğu katletmek büyük bir işti. Sabah olunca askerin arasından dışarı çıktım. Bir yere mızrağımı diktim. Kalkanımı üzerine koydum. Onun gölgesinin altına oturdum. Hazret-i Ali yanıma gelip:

– Suyun var mıdır? diye sordu. Yanımda bulunan su dolu mataramı kendilerine verdim. Matarayı alan Hazret-i Ali o kadar uzağa gitti ki, görünmez oldu. Sonra bir yerde belirdi. Abdest alıp kalkanının altında oturdu.

Bir atlının geldiğini gördüm. Kendisine:

– Mü'minlerin Emîri seni istiyor, dedim. Bana:

– Çağır buraya gelsin, dedi. Atlıyı çağırdım. Hazret-i Ali'nin yanına geldi. Hazret-i Ali'ye:

– Ey Mü'minlerin Emîri! Muhaliflerin Fırat nehrini geçtiler, dedi.

Hazret-i Ali:

– **Onlar Fırat nehrini geçmiş olamazlar,** buyurdu. Bu konuşma olurken bir atlı daha geldi ve:

– Ben gelirken karşı tarafın sancağının suyun öte tarafında olduğunu gördüm, dedi. Hazret-i Ali:

– **Allah'a yemin ederim ki, onlar suyu geçmediler. Nasıl geçerler ki, onların öldürülüp kanlarının dökületeceği yer burasıdır,** dedi.

Kendi kendime:

– Elhamdülillah, elime bir terazi geçti, dedim. Çünkü burada bu kişinin durumu belli olur. Ya bu yalan söylüyor, yahut da Allah Teâlâ'dan kendisine ihsân edilen bir delili vardır veyahut da Peygamber aleyhisselâmdan bir şey öğrenmiştir. İçimden Allah'a şöyle niyazda bulundum:

– Ey Allah'ım! Sana söz veriyorum ki, eğer karşı taraf suyu beriye geçmişlerse o zaman bununla savaşacak olan benim. Eğer

geçmemişler ise muhalifleriyle savaşmaktan geri kalmayıp, ölünceye kadar savaşacağım. Safları geçtiğimizde onların henüz bulundukları yerde olup, nehri geçmediklerini gördüm. Hazret-i Ali elini arkama koyup:

– **İşte şimdi harp et,** buyurdu. Ben de hücum edip muhaliflerden birini öldürdüm. Onun ardından birini daha öldürdüm. Başka birine saldırdım. Karşılıklı vuruşmaya başladık. O bana, ben ona vururken ikimiz de yere düştük. Arkadaşlarım beni alıp götürmüşler. Kendime geldiğim zaman Hazret-i Ali muharebeyi bitirmiş ve birine:

– **Seni falan yerde falan hurma ağacına assalar gerek,** buyurdu. Hakikaten de o şahsı Hazret-i Ali'nin buyurduğu yerde hurma ağacına astılar.

63. MENKIBE: Haccac bin Yûsuf, Kümeyl bin Ziyad'ı yanına çağırdı. Kümeyl, Haccac'ın yanına gitmekten çekindi ve kaçtı. Bunun üzerine Haccac, Kümeyl'in yakınlarının vazifelerine son verdi. Kümeyl durumu işitince:

– Ben nasıl olsa ömrümün sonuna geldim. Benim yüzümden akrabalarımın vazifelerine son verilmesi doğru değildir, dedi ve Haccac'ın yanına gitti. Haccac:

– Seni öldürmek istiyorum, dedi. Kümeyl:

– Ne istersen yap. Çünkü bana Hazret-i Ali, **"Seni Haccac öldürecek"** diye haber vermişti, dedi. Bunun üzerine Haccac, Kümeyl'i öldürdü.

64. MENKIBE: Haccac bir gün Hazret-i Ali'nin dostlarından birini öldürmek istediğini ve ancak böylece Allah'ın rızâsına yaklaşabileceğini söyledi. Hazret-i Ali'nin yakın dostlarından birinin kölesi Kanber olduğunu kimse bilmiyordu.

Kanber'i yanına çağırdı ve Kanber sen misin? dedi. Kanber:

– Evet benim, diye cevap verdi.

Haccac:

– Ali bin Ebi Tâlib senin mevlândır. Öyle mi? dedi. Kanber:

– Benim mevlâm Cenâb-ı Hak'tır. Hazret-i Ali ise benim velinimetimdir, dedi.

Haccac:

– Nasıl öldürülmek istersin? diye sordu.

Kanber:

– Nasıl öldürürsen öldür. Ben de kıyâmette seni öyle öldürürüm; Hazret-i Ali beni senin öldüreceğini bana haber vermişti, dedi. Böyle söyledikten sonra Haccac, Kanber'i öldürdü.

65. MENKIBE: Hazret-i Ali bir gün Bera bin Azib'e:

– Oğlum Hüseyin şehid edilecektir. O vakit sen ihanette bulunup ona yardım etmeyeceksin, buyurdu.

Hazret-i Hüseyin şehid edildiği vakit, Bera bin Azib çok hayıflanıp, ona nasıl yardım etmedim, diye pişman oldu.

66. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ali Kerbelâ'ya uğradı. Sağına soluna baktı. Ağlayarak oradan geçerken:

– Allah'a yemin ederim ki, burası develerin çökeceği ve insanların şehid edileceği yerdir. Burda şehid olanlar hesapsız cennete girerler, buyurdu.

67. MENKIBE: Hazret-i Ali Kûfe'den asker istediği vakit, birçok dedikodudan sonra Kûfeliler kendisine asker gönderdiler. Asker henüz kendisine gelmeden:

– **Kûfe'den iki bin kişilik bir asker geliyor,** buyurdu. Ashabdan biri:

– Askerin geçecek olduğu yerde bekledim. Gelen askerleri tek tek saydım. Hazret-i Ali'nin açıkladığından ne fazla ve ne de noksan idi gelen asker, dedi.

68. MENKIBE: Enes bin Mâlik'den (r.a.) rivâyet edilmiştir:

– Bir gün bütün sahabiler Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in huzurunda oturuyorduk. Hazret-i Ali içeri girdi. Resûlullah (s.a.v.), Hazret-i Ali'ye hürmet edip kim yer verecek, diye ashab-ı kiramın yüzüne baktı. Ebû Bekir Sıddîk, Peygamber aleyhisselâmın sağ tarafında oturuyordu. Kalkıp Hazret-i Ali'ye yer verdi. Hazret-i Ali yerine oturduğunda Peygamber aleyhisselâmın memnun olduğu yüzünden belli oldu. Ebû Bekir'e dönerek şöyle buyurdu Peygamber aleyhisselâm:

– Ey Ebû Bekir! Üstün evsafa sahip olan kimse, üstün evsafa sahip olanı bilir.

69. MENKIBE: Fadl bin Salim rivâyet ediyor:

– Bir gün Hazret-i Ali pazardan bir gömlek satın aldı. Terziye gidip:

– Bunun yenleri uzundur, kesip biraz kısalt, dedi.

Terzi:

– Kesmem, çünkü gömleğin yenleri kesilince kusurlu olur, dedi. Hazret-i Ali:

– **Sen kes, kusurlu olsun,** diye ısrar etti. Terzi, Hazret-i Ali'yi tanımıyordu. Bunun için:

– Bu adam delirmiş, dedi. Böyle söylediğini Hazret-i Ali işitince **"Elhamdülillah"** diyerek Allah'a hamd ü senâda bulundu. Kendisine

böyle makul olmayan bir söze niçin hamdettiğini sordular. Onlara şöyle cevap verdi:

– Bir gün Resûl-i Ekrem (s.a.v.), "Sizden biriniz insanlar ona deli demedikçe iman etmiş, (Mü'min-i kâmil) olmaz", **buyurdu. Cenâb-ı Allah'a nasıl hamd ü senâda bulunmayayım ki, bu adam benim imanımın kemâline şehadet etmiştir.**

Amr bin Kays (r.a.) rivâyet etmiştir. Diyor ki: Bir gün Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ali'nin elbisesinde yamalar görüp kendisine dediler ki:

– Ey Allah'ın Resûlü'nün halifesi! Bunca hazineler elinde iken niçin yamalı elbise giyiyorsun? Bu sana yaraşmaz. Hazret-i Ali (r.a.):

– Müslümanların bize uyması, kalblerinde huşû ve ihlâsın hâsıl olması için böyle yamalı elbise giydik, diye cevap verdi.

70. MENKIBE: Bu menkıbe Hazret-i Ali'nin şehid edilmesini beyân eder.

"Lübabü'l-Elbab" adlı kitapta nakledilmiştir. Muhammed bin Cerir et-Taberi diyor ki:

Hazret-i Ali (r.a.) Nehrevan savaşını tamamladıktan sonra Abdurrahman bin Mülcem, Berk bin Abdullah ve Amr bin Ebi Bekir adındaki üç Harici, birçok insanların öldürülmüş olduğundan muharebeden korktular. Kendi aralarında bu savaşlara sebep olmuş bunca kan dökenlerden başta gelen Hazret-i Ali, Hazret-i Muaviye ve Hazret-i Amr bin As'ın öldürülmesine karar verdiler. Bunlar ortadan kalkmadan insanlar fitne ve muharebelerden kurtulamazlar, dediler. Bu esnada biz öldürürsek yine de sevap alırız düşüncesinde idiler.

Abdurrahman bin Mülcem, ben Hazret-i Ali'yi öldürürüm, dedi. Amr bin Ebi Bekir, ben de Amr bin As'a yeterim diyordu. Berk ise Muaviye'nin hakkından yalnız başına gelebileceği kanaatini öne

sürüyordu. Her üçü de bir günde ve aynı saatte bu işi yapacaklarını kararlaştırdılar.

Abdurrahman bin Mülcem, Hazret-i Ali'ye; Berk, Muaviye'ye ve Amr bin Ebi Bekir de Amr bin As'a doğru yola revan oldular. Her biri bin dinar karşılığında almış ve zehirli su vermiş oldukları kılıçlarını takındılar.

Muaviye namaz kılmaya gelmişti. Berk ona kılıcı ile vurdu. Muaviye yere yıkıldı. Halk paniğe kapıldı. Muaviye, Berk'e:

– Bu işi niçin yaptın? diye sordu. Berk kıssayı olduğu gibi Muaviye'ye anlattı. Bundan sonra Muaviye'nin emri ile Berk'i öldürdüler. Muaviye'nin yarasını tedavi etmek için doktor geldi. Doktor, Muaviye'ye:

– Yaranız zehirli bir kılıçla vurulma neticesi olan bir yaradır. Yaranızın tedavisi için üç şeyden birini seçmeniz gerekmektedir:

a- Ya ölümü seçersiniz,

b- Ya yaranı dağlarım, onun acısına sabredersiniz,

c- Veyahut size bir şerbet veririm onu içersiniz. Ancak içtikten sonra bir daha çocuğunuz olmaz, dedi.

Muaviye tedavi usullerinden şerbet içmeyi seçti ve şerbeti içip iyileşti. Bundan sonra Muaviye'nin emriyle Cuma mescidinde bir **"maksura"** yaptılar. Câmilerde halifelerin cuma namazı kıldıkları **maksurayı Muaviye icad etmiştir.**

Amr bin Ebî Bekir, sözleşilen vakitte Amr bin Asr'ın yanına vardı. Fakat Amr'ın yüreği tutmuş olduğundan namaza çıkamadı. Sehl Amiri'yi kendisine vekil olarak göndermişti. Onu kılıcı ile vurup öldürdü. Halk Amr bin Ebi Bekir'i yakalayıp Amr bin As'ın huzuruna çıkardılar. O da Amr bin As'ın emriyle öldürüldü.

Bazı bilginler Hazret-i Ali'nin şehid edilmesinin sebebini şöyle açıklıyorlar:

Nehrevan harbi bitince, dokuz bin Hariciden dokuz kişinin dışındakiler öldürülmüştü. Ancak bu dokuz kişi Kûfe'ye kaçmayı başardılar. Bunlar Kûfe'ye gelince şehirde bir feryad ve figan koptu. Abdurrahman bin Mülcem yolda giderken öldürülenlerden birinin evinde ağlama sesi işitti. Harpte babasını ve kardeşini kaybeden Fıtam adında bir genç kadının ardından gitti. Abdurrahman bin Mülcem kadına:

– Eğer kocan yoksa, seni şu evsafta bulunan birisi istiyor. Ona varmaya rızâ gösterir misin?

Genç kadın:

– Niçin râzı olmayayım. Ancak benim velilerim ve akrabalarım vardır. Onların da muvafakatlerini almak gerekir, dedi. Abdurrahman:

– Makûldür. Doğru söylüyorsun, dedi.

Kadın bir eve girdi. Girmezden önce, Abdurrahman bin Mülcem'e:

– Seni çağırdığım zaman içeri gel, dedi. Kadın evde güzel süslendi. En iyi kokular süründü. Çok güzelleşmişti. Sonra Mülcem'i içeri çağırdı. Mülcem içeri girip o kıyafetteki kadına bakınca hemen âşık oldu. Kadınla evlenmek istedi ve kadına kendisiyle evlenmeyi teklif etti. Kadın:

– Sen benim mehrimi veremezsin, dedi.

İbni Mülcem:

– Senin mehrin ne kadardır? diye sorunca, kadın:

– Üç bin dirhem safi gümüş, iki şarkıcı kadın ve Ebû Tâlib'in oğlu Ali'yi öldürmendir, dedi. İbni Mülcem:

– Üç bin dirhem safi gümüş ve iki çalgıcı câriye kolaydır. Fakat Ali'nin öldürülmesi mümkün değildir. Çünkü ben onun yanında çok kaldım, onun bana çok iyilikleri vardır. Ben bunu nasıl yaparım? dedi. Kadın:

– Eğer benimle evlenmek istersen bunu mutlaka yapman lâzımdır. Gümüş ile şarkıcı kadın için tasa çekme, dedi. İbni Mülcem:

– Bir kılıç vurmak yeter dersen olur, dedi.

Kadın, zehirle su verilmiş olan kılıcı ona verdi. İbni Mülcem kılıcı alıp gitti. Bu olay, rivâyetlere göre Ramazan ayının onüçüncü günü vukubulmuştur.

Hazret-i Ali evlâtları Hasan ile Hüseyin'e:

– Bugün Ramazanın kaçıdır? diye sordu. Onlar:

– Onüçüncü günüdür, diye cevap verdiler. Hazret-i Ali:

– Kaç gün kaldı bayrama? diye sordu. Onlar:

– Onyedi gün daha var dediler.

Hazret-i Ali (r.a.):

– Elbette yüzüm başımın kanı ile boyanacaktır, buyurdu. İbni Mülcem için de:

– Ben onun yaşamasını istiyorum, o ise beni öldürmeyi istiyor, dedi. Bunu duyan İbni Mülcem, Hazret-i Ali'nin (k.v.) huzuruna çıkarak:

– Ey Mü'minlerin Emîri! İşte elim, işte boynum. İstersen elimi kes, istersen boynumu kopar, dedi. Hazret-i Ali buyurdu ki:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) bana, **"Seni Mervan oğullarından biri şehid edecektir"**, diye haber vermiştir. Bir suç işlememiş olan kimseye ceza vermem.

Ramazan-ı Şerif'in yirmi üçüncü günü oldu. İbni Mülcem evinde yatmıştı. Sabah olunca Hazret-i Ali namaza kalktı. Evlerinde bulunan bir kaz Hazret-i Ali'nin tam namaza çıkacağı an bağırmaya başladı. Bunun üzerine Hz. Ali:

– **Bağırmaları, ağlamalar takip eder,** buyurdu. Hazret-i Hüseyin:

– Ey babacığım, bu nasıl sözdür? diye sordu. Hz. Ali:

– Bu ayda öldürüleceğim kalbimden geçiyor. Kalbim buna şehadet ediyor, dedi.

Evinin kapısını açınca bir çivi elbisesine takıldı, elbisesini yırttı. Hazret-i Ali'nin canı sakıldı. Mescide vardığında şöyle buyurdu:

– Allah yoluna mücahede eden, bir olan Allah'dan başkasına ibâdet etmeyen mü'mine yol verin, diyerek halkı uyardı.

O sırada İbni Mülcem kadınla beraber bulunuyordu. Müezzinin ezan sesini duydukları zaman kadın İbni Mülcem'e:

– Kalk işini iyi gör. Sonra sevinç içinde geri gel. Ben Hazret-i İmam Ali'den işittim ki, Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur:

– Evvel gelenlerin en şakisi, en kötüsü Salih aleyhisselâmın devesini öldürendir. Sonra gelenlerin en şakisi ise Ali'yi şehid edendir.

İbni Mülcem kalkarak kılıcını kuşandı. Kendisini uyuyanlar arasında gizledi. Hazret-i Ali (r.a.) namaz kıldırmak için mihraba geçti. İki secde arasındayken İbni Mülcem, Hazret-i Ali'nin başına bir kılıç vurdu. Bu tesir ile Hazret-i Ali düşüp bayıldı. Baygın olarak yerde kaldı. Elini bir direğe vurdu. Vurmuş olduğu direğe parmakları iz bıraktı. Babasının yara aldığını gören Hasan imamlığa geçerek namazı kıldırdı. Bir rivâyete göre, Hazret-i Ali, yara alıp yere düşünce, halk katili aramaya kalkıştı. Hazret-i Ali onlara:

– Ne arıyorsunuz? Beni öldürmek isteyen kimse şimdi falan kapıdan içeri girecektir, buyurdu. İbni Mülcem'in geçeceği bütün yollar bağlandı. İbni Mülcem geri döndü ve Hazret-i Ali'nin işaret buyurduğu kapıdan içeri girdi.

Bu hâdiseye çok üzülen ve hâdisenin etkisi altında ezilen biri İbni Mülcem'e:

– Sana ne oldu? Niye böyle şaşkın şaşkın bakıyorsun. Yoksa Mü'minlerin Emîri'ni vuran sen misin? dedi. İbni Mülcem cinayeti inkâr ettiyse de sonunda itiraf etmek zorunda kaldı. Halk

onu yakalayıp Hazret-i Ali'nin huzuruna götürdüler. Hazret-i Ali ona şöyle buyurdu:

– Ey bedbaht kişi! Bu işi niçin yaptın? Çocuklarımı yetim bıraktın. İslâm'ın belini kırdın. Müslümanların kalbini kırdın, onları yetim koydun.

İbni Mülcem konuşmamayı seçti. Hazret-i Ali'ye hiçbir cevap vermedi. Sonra Mü'minlerin Emîri Hazret-i Ali:

– Ben ölünceye kadar bu adamı hapsedin. Eğer ben ölürsem, bunu da bir kılıç darbesiyle öldürün. Kendisine vurulan bir kılıçla ölürse ne âlâ. Eğer ölmezse bırakın, buyurdu.

Hazret-i Ali, Hasan, Hüseyin ve Muhammed Hanefi'yi huzuruna çağırıp onlara şöyle vasiyet etti:

– Esirlerinize yemek verin.

Hazret-i Ali'nin kızı Ümmü Gülsüm ağlayarak hapishaneye gitti, İbni Mülcem'e:

– Ey uğursuz ve bedbaht kimse! Mü'minlerin Emîri bugün iyidir. Yarın seni öldürürler, dedi. İbni Mülcem:

– O, iyi değildir. Çünkü o kılıç zehirli idi. Eğer iyi olmuş olsaydı, sen niçin ağlayacaktın, cevabını verdi.

Ümmü Gülsüm bu sözlere kızarak dışarı çıktı. Ramazan-ı Şerif'in yirmi yedinci günü geldiğine Hazret-i Ali, Ümmü Gülsüm'ü çağırdı. Kendisine evden dışarı çıkmasını söyledi. Evden çıktığında kapıyı iyice kitlemesini emretti. Ümmü Gülsüm babasının söylediğini yerine getirdi. Hasan Hazretleri orada oturdu. Evin içinden şöyle bir ses işitti:

– Allah Teâlâ'nın Peygamberi vefât etti, Ebû Bekir vefât etti. Ömer şehid edildi. Osman şehid edildi. Ali de şehid edildi. Bu sözleri işiten Hazret-i Hasan, babası Hazret-i Ali'nin vefâtının yaklaştığını anladı. Evinin kapısını açıp içeri girdiğinde babasının âhirete irtihal ettiğini gördü.

Hemen cenazesini yıkamaya başladılar. Hazret-i Ali'nin cenazesini oğulları Hasan ile Hüseyin yıkadı. Muhammed Hanefi ise onlara su döktü. Peygamber aleyhisselâmdan kalan mübârek kokuyu üzerine sürdüler. Bir rivâye göre **Kûfe**'deki mescide defnettiler. Ertesi günü İbni Mülcem'i öldürdüler. İbni Mülcem öldürülmezden önce onlara:

– Beni öldürmeyin. Tâ ki gidip Muaviye'yi öldüreyim. Yemin ederim ki, onu öldürdükten sonra yine geri gelirim, dedi Hazret-i Hasan:

– Senin sözün muteber değildir, dedi. Ve hemen bunu öldürün, diye emir verdi. Derhal öldürdüler. Sonra Hariciler toplanıp onun cenazesini aldılar, bir hasıra sararak yaktılar. Külünü yele verdiler.

Hazret-i Ali, Ramazan-ı Şerif'in yirmi üçüncü günü şehid edilmiştir. Bazı bilginlere göre ise yirmi yedinci günü şehid edilmiştir. Şehid edildiğinde Hazret-i Ali altmış üç yaşında idi. Dört yıl on ay halifelik yaptı. Hazret-i Fâtıma'dan üç oğlu dünyaya geldi: **Hasan, Hüseyin ve Muhsin.** Muhsin küçük iken vefât etti.

Bazı bilgin ve sahabiler rivâyet etmişlerdir. Hazret-i Ali (r.a.), Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile bütün savaşlara katılmıştır. Ancak onuncu menkıbede de geçtiği gibi Tebük harbine katılmamıştır. Hazret-i Ali'nin vâlidesi Fâtıma binti Esed İbni Haşim idi. Müslüman olmuş, Mekke'den Medine'ye hicret etmişti. Medine-i Münevvere'de âhirete irtihal etti. Cenaze namazını Peygamber aleyhisselâm kıldırdı. Namazdan sonra şöyle buyurdu:

– Bu benim annemdir.

Hazret-i Ali'nin yüzüğünde, **"LÂ İLÂHE İLLÂLLAHÜ'L-MELİKÜ'L-HAKKU'L-MÜBİN"** yazılı idi. En yakın dostu kendi azadlısı idi. Kâtibi de Abdullah bin Rafi' idi.

71. MENKIBE: Hazret-i Ali'nin âdeti idi ki, namaz kılmaya durduğu vakit, dünya yıkılsa bile haberi olmazdı. Hatta rivâyet edilir ki, bir muharebede Hazret-i Ali'nin ayağına bir mızrak isabet ederek yara aldı. Mızrağın ucu kemiğe saplanmış olduğundan bir türlü çıkaramıyorlardı. Doktor, seni bayıltacak bir şey yemen ve bayılman gerekir. Yoksa bunu çıkarırken ağrısına tahammül edemezsin, dedi. Hazret-i Ali doktora:

– Bayıltıcı bir şey yemeğe hacet yoktur. Biraz sabret, namaz vakti gelsin. Namaza başladığım zaman çekip alırsın, dedi.

Namaz vakti geldi. Hazret-i Ali namaza durdu. Doktor da mübârek ayağını yarıp kemiğe saplanan mızrağı çıkardı ve yarayı sardı. Hazret-i Ali namazı bitirince doktora:

– Çıkardın mı? diye sordu. Doktor, **"Evet çıkardım"**, diye cevap verdi. Hazret-i Ali şöyle buyurdu:

– Hazret-i Muhammed'i (s.a.v.) Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, bu mızrağı çıkarırken hiçbir şey hissetmedim.

İşte Hazret-i Ali'nin böyle namaz kıldığına muttali olan İbni Mülcem onu gözetip namaz kılarken şehid etmiştir.

72. MENKIBE: Bir gün Hazret-i Ali şöyle buyurdu.

– Dün gece Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'i rüyamda gördüm. Kendisine:

– Ey Allah'ın Resûlü! Ümmetimden bana gelen bu sıkıntı ve meşakkatler nedir? diye sordum. Peygamber aleyhisselâm:

– Onlara, "Ey Allah'ım! Bana onlardan iyi karşılık ver. Başlarına benden daha az faydalı olanı gönder." **diye duâ et buyurdu.**

Hazret-i Ali duâ etti. O gün duâsı kabul olup şehid oldu.

73. MENKIBE: Hazret-i Ali âhirete irtihal ettiği zaman, çocukları onu defnedip evlerine dönerlerken yolda bir fakire tesadüf ettiler. Fakir yanık bir sesle ağlayıp sızlıyordu. Kendisine niçin ağladığını sordular. Şöyle cevap verdi:

– Azizler, ben bir garibim, mihnetim, meşakkatim çok fakat derdime derman olacak kimsem yoktur.

– Bu ana kadar senin derdine derman olan, ihtiyacını gideren kimdi?

Fakir:

– Bir seneden beri her gün, bu şehirde bir şahıs yanıma gelip bütün ihtiyacımı görüyordu. Derdimi dinleyip ihtiyacımı gördükten sonra giderdi.

– O şahsın ismi nedir? diye sordular. Fakir:

– Kendisine ismini sordum. Fakat ben Allah rızâsı için yapıyorum bu işi, dünyada şöhret için değil dedi, bana ismini söylemedi.

– Onun şekli, kıyafeti nasıl idi? diye sordular. Fakir:

– Kıyafetini bilemem. Çünkü körüm; şu kadarını söyleyeyim ki, o şahıs iki gündür benim yanıma gelmiyor, dedi.

– Yanına geldiği zaman ne ile meşgul oluyordu? diye sordular. Fakir:

– Durmadan tesbih ve tehlil ile meşgul oluyordu. Benimle oturmaktan zevk duyduğu için şöyle derdi:

– Garib, garibin yanında oturuyor. Fakir fakirin yanında oturuyor.

Hazret-i Hasan ile Hüseyin ağlamaya başladılar ve fakire dediler ki:

– Ey derviş! O kişi Hazret-i Ali'dir. Onu bir bedbaht şehid etmiştir. Biz şimdi onun kabrinden geliyoruz. Fakir ağlamaya başlayıp dedi ki:

– Dedeniz Muhammed Mustafa'nın (s.a.v.) aşkına beni onun mezarına götürün

Hasan ile Hüseyin ona acıyıp, babaları Hazret-i Ali'nin kabrine götürdüler. Fakir, Hazret-i Ali'nin kabrinin üzerine kapanıp şöyle diyerek ağlamaya başladı:

– Ey Rabbim! Bu kabirde yatan zâtın hürmetine, beni şu dünyada kimsesiz bırakma. Bana acıyan ve benim derdime derman olacak kimseye beni ulaştır.

O anda fakirin duâsı kabul oldu. Allah'ın rahmetine kavuştu.

Katre deryaya ittisal etti.

Zerre hurşide intikal etti.[128]

Hazret-i Hasan ile Hüseyin, bu fakirin de techiz ve tekfini ile meşgul oldular. Cenaze namazını kılıp oraya defnettiler.

74. MENKIBE: Bu menkıbede Hazret-i Hüseyin'in menakıb-ı şerifleri beyân edilecektir.

Hazret-i Hüseyin (r.a.) şehid edilmeden önce, Kerbelâ'da yakınları ve evlâdının şehid edildiklerini gördü. Kendisi yalnız kaldı. Zeyne'l-Âbidin Hazretlerini huzuruna çağırdı ve dedesinden, babasından kalan emanetleri ona teslim etti. Bu hengâmeden kurtulamayacağını, Cenâb-ı Allah'a (c.c.) sığınmaktan başka çare bulunmadığını söyledi.

Emanetleri teslim ettikten sonra, ezelî dostu olan Allah'ın huzuruna gideceğini sezince, en iyi ve güzel elbisesini giydi. Çünkü dostların meclisine gitmek için iyi elbiseleri giyinmek süslenmek gerekirdi. Şehidlerin reisi olan Hazret-i Hamza'nın kalkanını aldı. Hazret-i Ali'nin zülfikâr isimli kılıcını kuşandı. Resûl-i Ekrem'in (s.a.v.) **"Zü'l-Cenah** (İki Kanatlı)" adındaki binitine bindi. Mübârek eline de bir ok alıp tam mânâsıyla kuşanıp hazırlandıktan sonra âilesine veda etti. Doğru harp meydanına gitti. Yezid'in ordusu ile karşı karşıya geldi. Yezid'in askerleri Hazret-i Hüseyin'e hücum etti. Çatışma öyle kızıştı ki, Hazret-i Hüseyin ok yağmuruna tutuldu. Tam hücuma kalkacağı vakit, öyle bir toz duman meydana geldi ki her taraf kapkaranlık kesildi. Herkes birbirini göremez oldu. Tam bu esnada başı merkebe, ayakları aslana benzeyen heybetli ve acayip bir şey zuhur etti. Hazret-i Hüseyin'e:

128 Damla denize ulaştı, zerre güneşe erişti.

– **Sana, babana ve dedene selâm olsun,** dedi ve Hazret-i Hüseyin'in bindiği atın tırnağını öptü. Hazret-i Hüseyin:

– Sen kimsin? Bu tenha yerde bana arkadaşlık ediyorsun, benimle dertleşiyorsun, dedi.

– Ey Allah'ın Resûlü'nün kızının oğlu! Ben bu diyarda yerleşmiş olan cinlerin reisiyim. Adım **Za'fer-i Cinnî**'dir. Dedenin zaman-ı saadetinde **Müslüman** olmuştum. Senin peder-i muhtereminin azadlısıyım. Senin emrine âmâde olan bir kulunum. Hizmetinde bulunmak için buraya geldim. Bu bedbahtların yaptıkları işlerin sonucunu onlara göstereyim.

Hazret-i Hüseyin ona şöyle dedi:

– Babam ne zaman ve hangi vakit seninle buluştu?

Za'fer şöyle cevap verdi:

– Ben Müslüman olduktan sonra, iman etmeyen cinlerle savaş ettik. Onlar bana galip geldiler. Beni esir alıp öldürecekleri zaman, yüzümü yerlere sürüp, Cenâb-ı Allah'a münacatta bulundum. Dedeni şefaatçı kıldım. Gaibden bana bir ses gelip şöyle diyordu:

– Hazret-i Muhammed'in (s.a.v.) ashab-ı kiramından birisi Basra şehrinde bulunuyor. Onu yardıma çağır.

Ben onun kim olduğunu bilmiyordum. Hemen üç defa, **"Ey Allah'ın Resûlü'nün dostu!"** diye çağırdım. Derhal bir sultan-ı âlişan geldi, kâfir cinlere aman vermeyip, onları kırdı ve beni kurtardı. Sonra ben yanına varıp mübârek ayağına kapandım ve, **"Sultanım sen kimsin?"** diye sordum. Bana şu cevabı verdi:

– Ben Resûl-i Ekrem (s.a.v.)'in ashabından Ali bin Ebi Tâlib'im.

Bana böyle söyledikten sonra, geri dönüp yine Basra şehrine gittiler.

Hazret-i Hüseyin:

– Ey Za'fer! Vefakâr bir dost olduğundan memnun oldum. Ancak insan şekline girmeye kaadir isen gir, sana savaşmak için izin vereyim, dedi.

Za'fer:

– İnsan şekline girmeme izin yoktur, dedi. Hazret-i Hüseyin:

– Mertlik değildir ki, bunca insanı sana bu şekil ve kıyafetinle kırdırayım. Ey Za'fer! Hoş geldin, safa geldin. Allah senden râzı olsun, dedi. Bunun üzerine Za'fer adındaki cin ağlayarak Hazret-i Hüseyin'e veda edip gitti.

Başka bir rivâyette ise Hazret-i Hüseyin, Za'fer'e şöyle dedi:

– Ey Za'fer! Siz cin taifesi latif cisim sahibisiniz. Sizin insanla harbetmeniz doğru olmaz. Bu bir zulümdür. Ben zulmü hiçbir zaman reva görmem. Za'fer:

– Öyle ise insan sûretine girelim. Öyle harbedelim. Nitekim Bedir ve Huneyn savaşlarında melekler insan sûretine girip Resûl-i Ekrem'e (s.a.v.) yardım ettiler. Hazret-i Hüseyin ona şöyle cevap verdi:

– Ey Za'fer, Bedir ve Huneyn savaşlarında Peygamber aleyhisselâma şehid olacağı va'd edilmemişti. Amma ben, bana ilham olunana dayanarak biliyorum ki, bugün burada şehid düşüp âhirete irtihal edeceğim, Rabbime kavuşacağım. Bu bir saatlik vakit için dostlarımı zahmete sokmak doğru değildir.

Bu cevap üzerine Za'fer adındaki cin ağlayarak oradan ayrılıp gitti. Onun gitmesiyle meydana gelen toz duman açılıp ortalık aydınlandı. Hazret-i Hüseyin muhaliflerine doğru yöneldi.

İşte bu kıssa da gösteriyor ki, Hazret-i Hüseyin'in lütûf ve kereminin sonu yoktu. Zira düşmanlarından intikam almak istemiş olsaydı, cin askerlerine emrederek onları öldürtürdü. Kendileri de o felâketten kurtulurdu.

YEDİNCİ BÖLÜM

HULEFA-İ RAŞİDİN HAKKINDA VARİD OLAN HADİS-İ ŞERİFLER

"Ebû Bekir, dinin direğidir. Ömer, fitneyi önleyendir. Osman, münâfıkların ibtilâsıdır. Ali benden, ben de Ali'denim. Ben nerede olursam Ali de orada olur. Ali nerede bulunursa ben de orada bulunurum."

[Hadis-i Şerif]

❁❁❁

1. **Ebû Hureyre** (r.a.)'den rivâyet edilmiştir. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Şu dört kimsenin sevgisi ancak mü'min olan kimsenin kalbinde toplanır. Onlar da Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'dir. (Allah onlardan râzı olsun).

2. **Enes bin Mâlik**'in (r.a.) rivâyet etmiş olduğu hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Ebû Bekir benim vezirimdir. O, benim yerimi tutar. Ömer benim sözcümdür, benim sözlerimi söyler, Osman bendendir;

ben Osman'danım. Ali ise amcamın oğlu ve kardeşimdir. Ebû Bekir'e, "Kıyâmet günü sen benim ümmetime şefaat edersin", derim.

3. Abdullah İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur ki:

– Ebû Bekir, dinin direğidir. Ömer, fitneyi önleyendir. Osman münafıkların ibtilâsıdır. Ali benden, ben Ali'denim. Ben nerede olursam Ali de orada olur. Ali nerede bulunursa ben de orada bulunurum.

4. Ebû Said el-Hudri'nin (r.a.) rivâyet etmiş olduğu hadis-i şerifte Peygamber aleyhisselâm buyurmuştur ki:

– Ashabıma dil uzatmayınız. Canım kudret elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, eğer sizden biriniz Uhud dağı kadar altın sadaka vermiş olsa, onlardan birinin infak etmiş olduğu bir müd (bir müd; yüzyetmiş üç dirhemdir) değil, onun yarısının sevabını bile alamaz.

5. Ebû Said el-Hudri rivâyet ediyor. Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Allah Teâlâ'nın Kelâm-ı Kadimi'nde size ne bildirilmiş ise onunla amel ediniz. Amel etmemeniz hususunda hiçbir mazeretiniz kabul olunmaz. Eğer Allah'ın kitabında aradığınızı bulamazsanız, benim sünnetimle amel ediniz. Eğer benim sünnetimde de aradığınızı bulamazsanız ashabımın söyledikleri ve yaptıkları ile amel ediniz. Çünkü benim ashabım gökteki yıldızlar gibidir. Hangisine uyarsanız hidâyete ulaşırsınız. Benim ashabımın ihtilâf etmesi sizin için bir rahmettir.

Başka bir hadis-i şerifte ise, "Ümmetimin arasındaki ihtilâf rahmettir", buyurulmaktadır.

İslâm dininin esasında ümmet-i İslâmiye arasında ihtilâf vukubulmamıştır. İhtilâf fer'î meselelerde vaki olmuştur.

Abdullah bin Ömer'den (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Muhterem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Benim bir havzım vardır. Rabbim bana va'detmiştir. Kıyâmet günü onu bana verir. Adı Kevser'dir. Onda çok hayır ve faide vardır. Havzın eni batı ile doğu arası gibi, uzunluğu ise gök ile yeryüzü arası gibidir. O havzın sakileri Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'dir. Bütün güzellik kendisinde toplanmıştır. Bardakları gökyüzündeki yıldızlar adedincedir. Ondan içen bir daha susamaz. O havzın suyu, sütten beyaz, baldan tatlı, kardan daha soğuktur.

6. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) buyuruyor ki:

– Cenâb-ı Hak beni bütün âlem ve peygamberlerden üstün kıldı. Ashabımı da peygamberler hariç bütün insanlardan üstün kıldı. Ashabımın içinden de en üstünleri olarak Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'yi seçti. Bütün ümmetler arasından ise benim ümmetimi seçip, diğerlerinden üstün kıldı.

Cenâb-ı Allah hiçbir ümmete vermediği dört nimeti âhirzaman Peygamberi Muhammed Mustafa (s.a.v.)'in ümmetine vermiştir. Onlar da şunlardır:

1- Muhammed aleyhisselâm gibi büyük bir Peygamberin ümmeti olma nimeti,

2- İslâm dini,

3- Kur'ân-ı Kerîm,

4- Allah Teâlâ'nın özel sevgisine mazhar olmak.

7. Abdullah İbni Abbas'dan (r.a.) rivâyet edilmiştir. Resûl-i Mücteba (s.a.v.) buyurmuştur ki:

– Benim ashabım Nuh'un gemisine benzer. Her kim ki Nuh aleyhisselâma iman edip onun gemisine bindiyse dünya azabı olan tufandan ve âhiret azabından kurtuldu. Kim ki Nuh aleyhisselâma iman etmeyip, gemisine binmedi ise dünyada iken deryalara garkolup boğuldu, âhiret azabından kurtuldu. Bunun gibi benim ümmetimden kim ki, ashabımı severse, dünyada sapıklıktan, âhirette de azabdan kurtulur. Kim ki benim ashabımı sevmez, onlara dil uzatırsa, dünya ve âhiret azabından kurtulmaları umulmaz.

Yine Peygamber aleyhisselâm buyuruyor ki:

– Allah Teâlâ benim ümmetimle, bilhassa Osman ve Ali ile meleklere karşı iftihar eder.

Yine Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

– Yedi kat gökte bulunan melekler, ashabımı bilhassa Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali'yi sevenler için istiğfar ederler. Sevmeyenlere de lânet okurlar.

8. Huzeyfe bin Yemani'den rivâyet edilmiştir. Ashab-ı güzin, Peygamber aleyhisselâma dediler ki:

– Yâ Resûlallah, eğer doğru bulursanız, bizim üzerimize bir halife tâyin buyur ki, bizim gönlümüz emin olsun, muhalif olacak olanların dedikodu yapmalarına mahal kalmasın.

Peygamber aleyhisselâm şöyle cevap buyurdular:

– Eğer benden sonra sizin üzerinize halife tâyin etmiş olsam, sonra da siz ona itaat etmeyip âsî olursanız, üzerinize azab nâzil olur. Hayır hayır, ben kendi isteğimle ümmetimin üzerine halife tâyin etmeyi hiç doğru bulmam. Çünkü Musa aleyhisselâm, Harun aleyhisselâmı kavminin üzerine halife olarak bıraktı da döndüğünde sekiz bin kişinin buzağıya tapıp kâfir olduklarını gördü. Eğer ben de kendi isteğimle ümmetimin üzerine halife

tâyin edersem, biliyorum ki, kıyâmet gününde hiç kimseyi dürüst, din ve doğru yol üzerinde bulmam. Ben ancak öyle bir iş yaparım ki, Allah Teâlâ'yı ümmetimin üzerine halife kılarım. Ben ümmetimi Allah'a ısmarladım. O, kimin halife olacağını çok iyi bilir, irade buyurur, ümmetimin üzerine halifeyi tâyin eder.

Allah Teâlâ, Peygamber aleyhisselâmın içten olan bu dileğini kabul buyurdu. Halifeliği Ebû Bekir'e teslim etti. Bütün insanlar bilsinler ki, Ebû Bekir sözleri ve nişanları ile Peygamber aleyhisselâmın halifesidir.

9. Bu hadis-i şerifin râvisi **Sefine**'dir. Sefine, Resûlullah (s.a.v.)'in zevcelerinden Ümmü Seleme'nin kölesidir. Sefine'yi, hayatta olduğu müddetçe Peygamber aleyhisselâmın hizmetinde bulunmak şartıyla azad etti. Sefine azad olması için Ümmü Seleme'nin koştuğu şartı kabul etti. Peygamber aleyhisselâmın devamlı hizmetinde bulundu. Bir gün kendisine, "Sefine adını sana kim koydu?" diye sordular. Şöyle cevap verdi:

– Resûl-i Ekrem (s.a.v.) ile bir seferde idik. Bir yerde konakladık. Âlet ve takımlarımız çok idi. Binitlerimiz zayıf idi. Bir büyük kilimimiz vardı. Resûlullah (s.a.v.) bana:

– Kilimi yere ser, askerlerin âlet ve takımlarını onun üzerine koy, buyurdu. Ben de öyle yaptım. O zaman bana şöyle buyurdu:

– Kilimin uçlarını bağla. İçindeki âletleri yola götür. Merdane git, çünkü sen Sefinesin.

Bunun üzerine ben kilime doldurduğum askerî malzemeyi yüklenip atlılarla beraber yola revan oldum. Gidecek olduğumuz yere vardık, kendimde hiçbir yorgunluk hissetmedim. Ne zaman istersem, on devenin götüreceği yükü götürürüm, Peygamber aleyhisselâm duâ ve himmeti bereketiyle.

İşte bu Sefine diyor ki: Resûl-i Ekrem (s.a.v.), her sabah namazının farzını kıldıktan sonra mübârek yüzünü cemaate doğru çevirip sual buyururlardı:

– Bu gece içinizde rüya gören varsa söylesin. Gördüğü rüyayı kendisine anlatanın rüyasını dinler, tâbirini yapardı. Bir gün hiç kimse rüya görmemişti. Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu:

– Bu gece ben bir acayip rüya gördüm. Şöyle ki:

Gökten aşağı doğru bir terazi astılar. Çok büyük ve güzel kefeleri vardı. Terazinin kefesinin birine beni, diğerine de Ebû Bekir'i koydular. Böylece ikimizi tarttılar. Ben Ebû Bekir'den ağır geldim. Sonra beni terazinin kefesinden çıkarıp Ömer'i koydular ve onunla Ebû Bekir'i tarttılar. Ebû Bekir, Ömer'den ağır geldi. Sonra Ömer'le Osman'ı tarttılar. Ömer, Osman'dan ağır geldi. Sonra Osman'la Ali'yi tarttılar. Osman, Ali'den ağır geldi. Sonra ümmetimden kıyâmete dek gelenleri terazinin kefesine koyup Ali ile tarttılar. Ali ağır geldi. Sonra o terazi göğe çekildi.

10. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) oturduğu zaman, Hazret-i Ebû Bekir sağ tarafına, Hazret-i Ömer sol tarafına, Hazret-i Osman, önüne ve Hazret-i Ali de arkasında otururlardı.

Ebû Bekir'in (r.a.) Peygamber aleyhisselâmın sağ tarafına oturmasının sebebi şudur:

Bu ümmetin içinde Ebû Bekir'den daha merhametli kimse yoktur. Kendisi saray-ı rahmet-i has-ı cennettir. Cennet ise sağ tarafta bulunur.

Hazret-i Ömer (r.a.), Peygamber aleyhisselâmın sol tarafına şundan dolayı oturmuştur:

Mel'un iblis her kavmin arasına sol taraftan gelir. Sol taraf iblisin geçididir. Hazret-i Ömer, iblis sol taraftan yol bulmasın diye Peygamber aleyhisselâmın solunda otururdu. Âlem yaradalıdan beri iblis, Ömer'den korktuğu kadar kimseden korkmazdı. Ömer'in

bulunduğu eve iblis giremezdi. Hazret-i Ömer'in girdiği evden iblis çıkardı. İblis, ashab-ı kiramın arasına gelmesin diye Hazret-i Ömer, Peygamber aleyhisselâmın daima sol tarafına otururdu.

Hazret-i Osman'ın Peygamber aleyhisselâmın önünde oturmasının sebebi ise şöyle izah ediliyor:

Onun, Peygamber aleyhisselâmın önünde oturmasında büyük faydalar vardı. Çünkü Resûlullah (s.a.v.)'in meclis-i şerifleri, fakirlerin, yoksulların, yetimlerin, dulların, kimsesizlerin, muhtaçların ve her dert sahibi olanların ümit besledikleri yer idi. Gün olurdu ki, on defa, belki elli defa bunlardan biri gelip ihtiyacını arzederdi. Böyle olan kimselerin ihtiyaçlarını Hazret-i Osman kendi öz malından giderirdi.

Hazret-i Ali'nin arka tarafında oturmasının sebebi ise şöyledir: Peygamber aleyhisselâmın meclisi onu çekemeyen ve ona düşman olanlardan hâli kalmazdı. Bunlar da ekseriyetle arka taraftan gelirlerdi. Ali de koruyuculuk vazifesini görürdü. Eğer Peygamber aleyhisselâma kötülük yapmak isteyen biri çıkarsa onun hesabını hemen görüverirdi.

11. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

– Allah Teâlâ beni güzide kıldı. Benim için de ashabımı seçkin kıldı. Onların bazısını kayınbabam, bazısını güveyim kıldı. Hepsi benim ashabım ve bana yardım edicidirler. Onlardan sonra öyle bir kavim gelecektir ki, onlara dil uzatırlar, söğerler. O kavim ile su içmeyiniz. Onlara kız vermeyiniz. Öldükleri zaman cenaze namazlarını kılmayınız. Onları aranızdan çıkarın. Yazıklar olsun onlara ki, Ebû Bekir'i, Ömer'i, Osman'ı ve Ali'yi sevmezler.

12. Rivâyet edilir ki: Bir gün ashab-ı güzin hazretleri bir arada toplanıp kendi hâl ve durumları hakkında konuşuyorlardı. İçlerinden biri Hazret-i Ebû Bekir'e sordu:

– Ey Ebû Bekir! Yüce olan Allah hakkı için söyle, bu dereceye ne ile ulaştın?

Ebû Bekir şöyle cevap verdi:

– Evvelâ, dünyaya karşılık dini seçtim. Âhirete karşılık da Allah Teâlâ'nın rızâsını seçtim. Daima Allah Teâlâ'nın hakkını kendi hakkımın üstünde gördüm ve onu tercih ettim.

Sonra Hazret-i Ömer'e sordu:

– Ey Ömer! Sen bu mertebeye ne ile eriştin?

Ömer:

– Şununla ki, hiç şüphe etmeyerek, aziz edici ve zelil edicinin bir olan Allah olduğunu bildim, diye cevap verdi.

Bundan sonra Hazret-i Osman'a sordu:

– Sen bu dereceye ne ile ulaştın?

Osman:

– Ben Allah'ın kitabını sağ tarafıma, Peygamber aleyhisselâmın sünnetini de sol tarafıma koydum. Allah Teâlâ'nın sinemdekine muttali olduğunu bildim, dedi.

Bundan sonra Hazret-i Ali'ye sordu.

– Sen bu mertebeye ne ile eriştin?

Hazret-i Ali şöyle cevap verdi:

– Cihad ile. Otuz sene cihad kılıcı ile, haşyet zırhı ile, vera' kalkanı ile ve taat ve ibâdet oku ile gönül kapısında oturdum, Allah'tan başka hiçbir şeyin gönlüme girmesine rızâ göstermedim.

Bizim gibi bîçare, âciz kimselerin bu şerefli ümmetin faziletlerinden bahsetmesi ne kadar olabilir ki... Onun için bu kitabı hamd ü senâ ve duâlarla bitirmek gerek.

Bizi İslâm dini ile şereflendirip doğru yolda bulunmamızı nasip eden, bol bol nimetler ihsân eden Allah Teâlâ'ya şükürler olsun. O bize doğru yolu göstermeseydi biz onu bulamazdık.

Mahlûkların en şereflisi, bütün peygamberlerin (aleyhimüsselâm) sonuncusu ve en üstünü olan Hazret-i Muhammed Mustafa'ya (s.a.v.) en iyi duâlar ve selâmlar olsun...

Yâ Rabbi! Bizleri afv ve bize merhamet et, kalbimizi aç, işlerimizi emirlerine uygun olarak yapmamızı, yasaklarından kaçınmamızı nasip et! Bu ümmet-i Muhammedî'yi bağışla! Kalbimize hidâyet ver. Müslüman olarak sana dönmemizi ve doğru kullarınla olmamızı müyesser kıl! Kusurlarımızı ört ve günahlarımızı afvet! Resûllerine verdiğin sözü bize de ver. Sen va'dinden dönmezsin!

...son...

MENÂKIB-I ÇEHAR YÂR-I GÜZÎN

DÖRT BÜYÜK HALİFE

HAYATI VE MENKİBELERİ

ŞEMSÜDDÎN AHMED SİVASÎ

Bir gün ashab-ı güzin hazretleri bir arada toplanıp kendi hâl ve durumları hakkında konuşuyorlardı. İçlerinden biri Hazret-i Ebû Bekir'e sordu:

- Ey Ebû Bekir! Yüce olan Allah hakkı için söyle, bu dereceye ne ile ulaştın?

- Evvelâ, dünyaya karşılık dini seçtim. Âhirete karşılık da Allah Teâlâ'nın rızâsını seçtim. Daima Allah Teâlâ'nın hakkını kendi hakkımın üstünde gördüm ve onu tercih ettim.

Sonra Hazret-i Ömer'e sordu:

Ey Ömer! Sen bu mertebeye ne ile eriştin?

- Şununla ki, hiç şüphe etmeyerek, aziz edici ve zelil edicinin bir olan Allah olduğunu bildim, diye cevap verdi.

Bundan sonra Hazret-i Osman'a sordu:

Ey Osman! Sen bu dereceye ne ile ulaştın?

- Ben Allah'ın kitabını sağ tarafıma, Peygamber aleyhisselâmın sünnetini de sol tarafıma koydum. Allah Teâlâ'nın sinemdekine muttali olduğunu bildim, dedi.

Bundan sonra Hazret-i Ali'ye sordu.

Ey Ali! Sen bu mertebeye ne ile eriştin?

- Cihad ile. Otuz sene cihad kılıcı ile, haşyet zırhı ile, vera' kalkanı ile, taat ve ibâdet oku ile gönül kapısında oturdum, Allah'tan başka hiçbir şeyin [illegible]lüme girmesine rızâ göstermedim.

9 786055 457327

17,00 TL

Çelik YAYINEVİ